

MARTJANSKA PESMARICA

MARTJANSKA PESMARICA

Uredil in spremna besedila napisal

Vilko Novak

ZALOŽBA
ZRC

Z N A N S T V E N O R A Z I S K O V A L N I C E N T E R S A Z U

Martjanska pesmarica

Uredil in spremna besedila napisal

Vilko Novak

Računalniški vnos rokopisnega gradiva

ob primerjavi drugih prekmurskih pesmaric

Ana Anžel

Izdal

Znanstvenoraziskovalni center

Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša

Založil

Znanstvenoraziskovalni center SAZU

Založba ZRC

Zanj

Oto Luthar

Oblikovanje

Milojka Žalik Huzjan

Tisk

Tiskarna Planprint d.o.o., Ljubljana 1997

Izid knjige so omogočili

Ministrstvo za kulturo R Slovenije, Ministrstvo za znanost in tehnologijo R Slovenije,

Pomurska založba, Občina Moravske Toplice, Mestna občina Murska Sobota in

Gostišče - penzion *Šinjor* Martjanci.

CIP- Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani

821.163.6'282(497.4-18)-1

MARTJANSKA pesmarica / uredil in spremna besedila napisal Vilko
Novak. - Ljubljana : Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Založba ZRC, 1997

ISBN 961-6182-27-7

1. Novak, Vilko

66453504

Digitalna različica (pdf) je pod pogoji licence CC BY-NC-ND 4.0 prosto dostopna:
<https://doi.org/10.3986/9616182277>

PREKMURSKA MARTJANSKA PESMARICA

Univerzitetna knjižnica v Mariboru hrani rokopis s sign. Ms. 56, ki ga je Janko Glazer najprej na katalognem listu, pozneje v Katalogu rokopisov Univerzitetne knjižnice v Mariboru (19, 23) označil kot: »Cerkvena pesmarica (tako imenovana Prekmurska pesmarica I, starejša). Imenovana tako, ker je bila kupljena v Prekmurju (verjetno v aprilu 1921 v Šalovcih, ker je to ime madž. Sal, večkrat vpisano pred besedili ČZN 1922, 53) in je leta 1710 bila last Nikolaja Legna (prav: Legéna, V. N.) v Martjancih, ki se je podpisal na str. 144 2. dela pesmarice: Per me Nicolao Legen in Martyanczi. Prvotna letnica pod 1710 je nečitljiva, verjetno se je glasila 1643, s pripisom (prvotnim) Anno Dni 15 Aprilis. Ohranjenih 532 str. Prednja platnica manjka.« I. Škafar je v Seznamu prekmurskih rokopisnih pesmaric dodal kratkemu opisu te pesmarice še: »velikost 8 x 13 cm.«

1. V SLOVSTVENI ZGODOVINI IN PUBLICISTIKI

Prvi je o tej pesmarici pisal *Franc Kovačič* v poročilu o knjigi Matije Slaviča: Prekmurje (Ljubljana, 1921) v ČZN XVII, 1922, 40–42, kar so navajali od F. Kidriča in Fr. Fanceva dalje vsi, ki so o njej razpravljali. Preden nadaljujemo z navedbo Kovačičevega poročila, moramo opomniti na anomalijo, ki so jo zagrešili anonimni slovenisti in zgodovinarji v katalogu razstave Pričevanja o slovenskem jeziku, ki jo je 1982 priredil Arhiv SR Slovenije, kjer pod št. 64 beremo: »Prekmurska pesmarica iz Martjancev. 1649–1710« (tako po M. Ruplu in A. Gspanu v Zgodovini slovenskega slovstva I, 1956, 282 in 316). In za navedbo nahajališča rokopisa neumljivo »dognanje«: »Objava: Matej (!) Slavič, Prekmurje, Ljubljana 1921, str. 21–26.« Na navedenem mestu seve pesmarica niti omenjena ni mogla biti, prezrli pa so »strokovnjaki« kataloga vse slovensko in hrvaško pisanje o njej in že trikratno objavo nekaterih njenih delov v Zagrebu.

V dokaj obširnem poročilu Kovačič žal ne pove, od koga je Zgodovinsko društvo v Mariboru »nedavno kupilo« to in še eno pesmarico. Imenuje ju »najstarejši literarni spomenik v prekmurščini.« Kovačič meni o prvem zvezku, da »je zbirka različnih rokopisov iz različnih časov. Drugi, veliko manjši zvezek je iz druge polovice 18. stol.« Ugiba, katera letnica se skriva pod Legénovim vpisom 1710, navaja latinski vpis: Populum in Ecclesia et scholis juventutem Dirigentium ter dokazuje iz vizitacijskih zapisnikov v nadškofijskem arhivu v Zagrebu iz 16. stoletja, da so »v Prekmurju ljudske šole dokaj stare.« Kovačič je na podlagi teh zapisnikov napisal četrto poglavje Gradiva za prekmursko zgodovino (ČZN 1926, 1–20).

V slovensko slovstveno zgodovino je uvedel obe prekmurski pesmarici *Fr. Kidrič* v prvem snopiču Zgodovine slovenskega slovstva (1929, 114–115) s previdno formulacijo: »Vsaj že okoli srede 17. stol. so bili v šoli in cerkvi v rabi rokopisi s pesemskimi teksti v domačem narečju, ki nimajo s pesmaricami kranjskega repertoarja v 16. stol. menda nobene zveze.« V sledečem poglavju je dodal še: »... pri prekmurskih protestantih, ki so vkljub maloštevilnosti in vkljub defenzivnemu položaju vendarle imeli svojo cerkveno-šolsko pesmarico ...« (121). Opazil je tudi, da so prva »literarna pomagala za Prekmurce (bila) na isti jezikovni osnovi, ki jo kaže že rokopisna pesmarica s teksti iz 17. stol. ...« (115).

Sam sem v kratkem pregledu prekmurskega slovstva 1935 in 1936 označil, da so rokopisne pesmarice v 17. stoletju »... bile jezikovno kajkavskega izvora« in »kajkavskega značaja« – obakrat nápak, da so to bile katoliške pesmarice.¹ – Prvi je več pisal o Martjanski pesmarici I (MP I) *Franjo Fancev*, potem ko si jo je na našo pobudo (gl. uvod k Opombam k besedilom) 1936 ogledal v Mariboru, v poročilu: Tragovima hrvatske kajkavske poezije 16 vijeka.² Fancev je poskušal pesmarico datirati in je pod Legénovo letnico 1710 bral 1643 ter jo zato postavil za eno leto pred Pavlinsko pesmarico iz 1644 z dognanjem: »... tada ta starija pjesmarica pretstavlja najstariju danas poznatu kolekciju hrvatsko-kajkavske poezije uopče« – toda istočasno je imel za čas nastanka prevoda pesmi *Cantio de matrimonio* v petem delu MP I tam navedeno leto 1534. V naslednji razpravi Hrvatska kajkavska poezija prošlih vjekova (1939)³ je med drugim zapisal: »... ja naslučujem upravo tu godinu« – namreč 1593 in povzel: »A pomenuta Mariborska pjesmarica od god. 1593 ... čuva nam uopče najstarije primjere hrvatske kajkavske poezije prošlih vjekova« (str. 97).

Madžarski strokovnjak za kajkavsko hrvaško slovstvo, *László Hadrovics*, je v knjigi o madžarsko-južnoslovanskih duševnih stikih (1944) pokazal na madžarski izvir nekaterih pesmi v MP I, zlasti besedil A. Sajticsa, na katerih datiranju je Fancev postavljaj pesmarico v 16. stoletje.⁴

To datacijo so za Fancevom prevzeli npr. Mihovil Kombol, *Povijest hrvatske književnosti*, M. Franičević v *Enciklopediji Jugoslavije* 4, 1960, 65. Predvsem pa *Olga Šojat*, ki je postala za Fancevom glavna raziskovalka kajkavskega slovstva in je objavila prvi izbor besedil iz Martjanske pesmarice s kratkim uvodom (*Forum*, Zagreb 1973, 7–8, 176–213) z utemeljitvijo: »Hrvatskokajkavskim pjesmaricama prošlih stoljeća pripadaju i dva rukopisa, koji se čuvaju u Visokoškolskoj i študijskoj knjižnici u Mariboru.« Objavila je J. Glazerja kataložni list o njeni vsebini, navedla po Fancevu nekatere »datirane« pesmi v njej, pojasnjevala njen črkopis in izrazila domnevo, da je MP I prepis; išče v jeziku »napake« – kot pred njo že Fancev, misleč, da so prekmurske jezikovne značilnosti napake prepisovalcev, ne da bi se oba spraševala: odkod *prekmurska* pesmarica, kakšne so bile krajevne okolnosti njenega nastanka in rabe, zakaj v njej madžarska besedila itn. Prav zavoljo vsega tega je prirediteljica zagrešila v branju in razlagi nekaterih besed smiselne napake.

Na to izdajo je *urednik* te knjige reagiral s krajšim člankom: Prekmurske rokopisne pesmarice, ki je prvič pokazal na obstoj velikega števila teh pesmaric in vprašanja v zvezi z

njihovim raziskovanjem, predvsem pa na dvomljivo pripadnost MP I samo hrvaškemu slovstvu.⁵ To je O. Šojat samokritično upoštevala – potem ko je ta izbor ponovno objavila v reviji *Kaj* VIII, 1975 – v prvi knjigi Hrvatski kajkavski pisci (Zagreb 1977)⁶ s podnaslovom: Druga polovina 16. stoljeća. Ob objavi izbora v *Kaju* je urednik te knjige objavil pripombe in popravke, predvsem pa razbor datiranja pesmarice in o njenih madžarskih virih (JiS XXII, 1976/77).⁷

Med tem je A. Gspan v Zgodovini slovenskega slovstva II (1976) postavil nastajanje »prekmurske pesmarice« v čas 1649–1710 brez natančnejše oznake.⁸

V istem letu je urednik te knjige v Izboru prekmurskega slovstva namenil posebno poglavje prekmurskim rokopisnim pesmaricam, v katerem je največ govora o MP I in o vprašanjih v zvezi z njenim nastankom in njeno vsebino ter njeni zvezi z drugimi prekmurskimi in s kajkavskimi pesmaricami.⁹ V tem Izboru je tudi objavljena iz nje ena od ljubezenskih pesmi, kar tudi ni vzbudilo posebnega zanimanja za potrebno izdajo MP I. Enemu od vprašanj v zvezi z MP I je posvečen članek istega avtorja o njenih madžarskih virih (Jezik in slovstvo XXVII, 1981/82) ob izidu knjige Šojatove z izborom iz naše pesmarice in spisom o njej 1977.¹⁰ Našteta so bila Hadrovicseva dognanja o prevodih iz madžarščine in predstavljena I. Boriya raziskave ob objavi Šojatove v Forumu 1973 o pesmih Cantio de matrimonio Andrása Batizija v prevodu A. Šajtiča in Oženil se je mlad junak ..., katerih madžarski vir je spoznal že Hadrovics. Nanovo pa Bori raziskuje več različic madžarskega izvirnika pesmi Cantio de Rakoczio v četrtem delu naše pesmarice. – Iz lastnega iskanja sem dodal dognanje o madžarskem izvirniku najdaljše pripovedne pesnitve v MP I: Pešzen od Marie Magdalene (tudi v njenem četrtem delu) ter poročilo o nekaterih liturgičnih pesmih v njej, prevedenih iz madžarščine.

V pomurskem koledarju *Stopinje* sem v letnikih za 1977 do 1988 objavil več cerkvenih pesmi iz MP I s komentarjem ter poljudni članek Prekmurske rokopisne pesmarice (1987). Ob devetdesetletnici prvega glasbenega raziskovalca kajkavskih pesmi, ki so jih peli in jih ponekod še pojejo v prekmurskih cerkvah, *Milovana Gavazzija* sem pokazal na jubilentovo raziskovanje in na usodo teh pesmi v Prekmurju.¹¹ – Simpozij o slovenskem baroku 2. julija 1987 je bil priložnost za pregledni referat: Prekmurske rokopisne pesmarice od 16. do sredine 18. stoletja, v katerem je bila MP I prvič predstavljena v širšem okviru številnih prekmurskih pesmaric in njihove zveze z njo.¹²

Časopis *Kaj* je objavil 1985 v antologiji kajkavskega pesništva tudi štiri besedila iz MP I (J. Skok) in jih datiral po Fancevu z vprašajem. V istem letniku *Ogenj reči* je J. Kekez razpravljal o odmevih bugarščice v Cantio de Rakoczio in v pesnitvi o Sigeetu, ki jo primerja z bugarščico Ban Mikloš Zrinski u Sigeetu gradu. Kekez se je prvi približal besedilom MP I s poetološkega in stilnega vidika, toda prezrl je, da so prav te pesmi skoro vse prevedene iz madžarščine. Več o tem pri posameznih tekstih (Prožimanje usmene i pisane kajkavske književnosti starijih razdoblja. *Kaj* XIX, Zagreb 1986, 29 sl.).

Prav za hrvaške strokovnjake sem napisal prvi sintetični pregled o vsebini in značaju

MP I, zavzel stališče do mnenj hrvaških slovstvenih zgodovinarjev do nje in pokazal njen vsebinski ter jezikovni prekmurski značaj.¹³ Kljub temu, da je moj spis bil vsaj leto dni v uredništvu časopisa Kaj, ko so pripravljali izdajo Pavlinskega zbornika (PZ), niso upoštevali mojih dognanj ne o njeni zvezi s Pavlinskim zbornikom, ne o madžarskih izvornikih mnogih pesmi, ki so zapisane tudi v Pavlinskem zborniku.

Ker hrvaški časopis ni dostopen večini slovenskih slovstvenih zgodovinarjev in ker v slovenščini še ni bil objavljen pregled vseh vprašanj v zvezi z MP I, sem priredil še razpravo o njej – nekoliko razširjeno – za Časopis za zgodovino in narodopisje, kjer je bila prvič pesmarica omenjena.¹⁴

2. SESTAVA IN VSEBINA MP I.

Že F. Kovačič je omenil, da je pesmarica »zbirka različnih rokopisov iz različnih časov«. Šele J. Glazer jo je ob sestavni katalogizaciji vseh rokopisov nekdanje Študijske, potem Visokošolske študijske, in danes Univerzitetne knjižnice v Mariboru danes natančneje opisal: »Pesmarica sestoji iz 5 različnih delov (prvi trije s pesmimi cerkvenega leta):

1. Cantiones Adventus et Natales.
2. Cantiones Quadragesimales et Paschales.
3. Cantiones Pentecostales.
4. Razne pesmi, večinoma nabožne; kmalu na začetku (str. 13–15?) Cantio de Rakoczio. Paginacija je zaradi oguljenih robov in oglov povečini neugotovljiva. Ohranjenih je samo 55 listov (110 strani). Začetek in konec manjkata, manjkajo pa tudi strani med ohranjenimi listi. Končuje se ta 4. del pesmarice z daljšo nabožno pesmijo (o Mariji Magdaleni),... Na zadnjem (ali morda na zadnjih) od teh listov, ki manjkajo, je bil tudi že začetek pesmi o Sigetu gradu, ki je vpisana v naslednji, 5. del pesmarice. Ohranjeno besedilo te pesmi se začneja z besedami »Csakovom turni«, kar kaže, da besedilo ni kompletno.
5. Vsebuje pesem o Sigetu gradu neznanega avtorja, pač iz 2. polovice 16. stoletja, nekaj nabožnih besedil, pesem o grlici, pesem proti pijančevanju, mož daje nauke ženi, Cantio de matrimonio Andreasa Šajtića iz 1534, dve ljubavni pesmi. Ohranjenih je 31 listov (62 str.), začetek manjka (Kakor je omenjeno že pod 4).«¹⁵

Že v prvem poročilu 1935 je F. Fancev pomanjkljivo označil število manjkajočih in izpisanih strani v vsakem delu pesmarice ter da imajo prvi trije deli na koncu »Index cantionum«. Tako manjka na začetku prvega dela 10 listov in z njimi tudi naslov celotnega dela ter pet adventnih pesmi, katerih naslovi so navedeni v kazalu. Na str. 65 je naslov druge skupine pesmi: Incipiuntur Cantiones Natales, ki segajo do str. 176, nakar sledijo štiri nepaginirane strani, na str. 177–181 pa Index...

V *sestavi vsebine* je MP I sledila tedaj že skoraj stoletje ustaljeni vsebini in razvrstitvi pesmi tako v najstarejših nemških, kot tudi v številnih njim sledečih madžarskih protestantskih pesmaricah, ki so jim prve bile neposreden vzor in predloge. Na prvem mestu so bile liturgične pesmi za čase in praznike cerkvenega leta od adventa in božiča, novega leta, Treh kraljev do vélike noči (vuzma) s Kristusovim trpljenjem in vstajenjem; končuje pa se ta del z vnebohodnimi in binkoštnimi (rusálskimi) pesmimi. – MP I nima izrazito psalmičnih pesmi, kot jih redno vsebujejo tuje, pa tudi slovenske protestantske pesmarice v 16. stoletju, pač pa ima precej pesmi in pesnitev s svetopisemskimi motivi, tako v drugem delu kar tri pesmi z Adamovo tožbo in tolažbo, nato pa v tretjem delu z vnebohodnimi in binkoštnimi pesmimi: *Cantio de Adamo et Eva* (prvotno 86 kitic).¹⁶

Tudi v četrtem delu naše pesmarice, ko naj bi sledile pesmi z verskim poukom v najširšem pomenu, se menjavajo verska besedila s posvetnimi besedili. Sicer so v večini zahvalne, delno kot jutranje in večerne molitve ter pred jedjo in po njej, toda že kmalu po prvih takih pesmih je uvrščen prevod madžarske žalostinke o Erdeljcih v tatarskem ujetništvu (*Cantio de Rakoczio*). Aktualno sodobno dogajanje, s prikazovanjem v verskem življenju oviranih, celo preganjanih protestantov, je predmet v psalmičnem duhu zložene: 'Salosztyom velikom puna Domovina, pa tudi drugih: *I szu'sánsztva vrajsi...* in *Gofzto nam je šal, ka je nas ország tak kroto opuscšen, s sicer versko razmišljajočo vsebino*. Vrsto versko poučnih, razmišljujočih in zahvalnih pesmi končuje četrti del pesmarice iz madžarščine prevedena, 113 kitic vsebujoča vzpodbudna pesnitev o Mariji Magdaleni.

Peti, sicer najkrajši del pesmarice, vsebuje razen treh izrazito verskih besedil docela svetne pesnitve, predvsem zgodovinsko o junaškem boju Nikolaja Zrinjskega pri Sigetu; posebej so značilne za našo, na ogrskem ozemlju nastalo pesmarico pa protestantsko moralizirajoče pesmi, prevedene iz madžarščine: o zakonu, o ženi - pijanki in kar dve ljubezenski pesmi – že prej je prepisovalec vtihotapil dve, s čimer se MP I tudi značilno razlikuje od drugih evropskih protestantskih pesmaric, predvsem pa od hrvaško-kajkavskih, ki jim je sorodna, madžarskih in avstrijskih.

MP I se vidno razlikuje od drugih sorodnih pesmaric tudi po svojem obsegu. Medtem ko vse slovenske protestantske pesmarice v 16. stoletju vsebujejo le okoli 120 pesmi, nemške v isti dobi do 300, tiskana gradiščanskohrvaška Grgurja Mekinića skupno 301 pesem, pa vsebuje MP I prvotno 211 besedil na okoli 600 straneh.

Prvi trije deli pesmarice so vsebinsko najbolj enotni, ker vsebujejo besedila v glavnem za petje pri božji službi (z označenimi napevi) in nekatera daljša, mogoče za branje ali recitiranje v cerkvi ali šoli. Ta del je prvotno vseboval na 170 straneh 56 besedil. Izgubljena besedila smo nadomestili, kot poročamo v Opombah k besedilom.

V prvih treh liturgičnih delih pesmarice je pred vsako pesmijo po tedanji navadi kaka latinska opomba ali naslov, ponavadi »Alia«, tudi »Sequens«, *Cantio Alia*, *Cantio in Aurora dicenda*, predvsem pa je označen napev, po katerem je treba pesem peti, tako: Ad

Not.(am) Jesus..., ali z naslovom madžarske pesmi, katera je prevedena: No. Az Menyekbul szal. (str. 85); Alia ad eand. Melodiam. Nekatere imajo označen praznik, za katerega je pesem namenjena, tako med božičnimi: Hymnus Natalis (str. 74–78), Alia Cantio. In media nocte Natis Dni Xti dicenda, Cantio S. Stephani. – Obliko odpevanja ima: Versus. In nativitate Dni dicenda. – Jesus Christus živoga Boga šzveti šzin (92–95), ko menjaje pojejo P(resbiter): Benedictio Jesus Christus... Benedictio. Jesus Christus ki na te dén... in Ch(orus): Invocatio. Hvalo daimo mi vszi navkup. Posebnost sta Cantio Hungarica (str. 168–170). Ad Not. Narodil sze kral Nebešzki – z madžarskim besedilom: Nckünk született Menyei király z 9 kiticami – in: Alia Hungarica ad Not. Od tih (treh modrih)... Ad harom šzent király z 12 kiticami sta izvirnika kajkavsko-slovenskih, ki sta navedeni za napev.

Posebnost, ki sodi tudi v ljudsko življenje z božično-novoletnimi koledniškimi šegami, je: Benedictio. Oszteni z Bogom Goszpodar, kai šzi nasz leipo daruval bis. zlatom z Temyem (= madž. temjén, prekm. temén = kadilo) ino z Myrrhom darui te Bogh z dobrom šzrecsom bis. Vel: Aldomas Goszpodna Jesusša, prebivai v šzegdar med vami bis. (madž.) Az Ur Jesusnak áldássa maradgyon mindenkor raitatok bis (str. 174). S prvo vrstico so se koledniki poslavljali od gospodarja hiše, v drugi so mu želeli darov, ki so jih – po evangeliju – trije modri darovali Jezusu v naših starih kolednicah v obliki:

Ljep žvahten ofer mu nesô,

Mira, kadiva, čisto zvato

(Iz Žabnic, Štrekelj III, št. 49/45) in v še starejši:

Véroh, miro, čisto zlató

(Primorska, zapis v slovarju Alasia da Sommaripa 1607, Štrekelj III, št. 4946). V prekmurskem rokopisu iz 1821 z Gornjega Senika, prepis mnogo starejšega besedila, različice iste pesmi:

I prinesli so dár velik:... Temján

zláto i drágo mást

(V. Novak, Izbor... 1976, 110).

Za Indexom (nepagin. 171–175, Fancev, Tragovima ... piše: 76–78) Legénov vpis, o katerem pozneje. Index je pisala druga roka kot pesem pred njim, verjetno Legénova.

Drugi del MP I vsebuje 41 postnih in velikonočnih pesmi na str. 1 do 139 in Index cantionum Quadragesimalium ac Paschaliium na str. 140–144. Manjkajo str. 71–72 in 95–98, česar Fancev ni opazil. Tudi v tem delu imajo nekatere pesmi v latinščini imenovan praznik, na katerega so jih peli, kot: Invocatio Quadragesimalis (18), Hymnus Paschalis (21), Alia ad diem Parasceves pertinit (54), Dnica Palmarum (60), De Resurrectione Domini (91), Feria Secunda Paschal (116).

Tretji del vsebuje vnebohodne in binškošne pesmi, skupno 14, manjkajo pa str. 1–2, 22–29, 34–37, 42–49 (Fancev je manjkajoče liste površno štel). Tudi Index Cantionum Pentecostaliium ni popoln, ker vsebuje na str. 79 le začetke pesmi od A do E nepopolno.

Vnebohodnih pesmi je z manjkajočo pesmijo na prvem listu (po kazalu je to Christus je v Nebo zasztopil – zapisana v poznejših pesmaricah, 9 kitic) pet skupaj z »Wersus In Festo Ascensionis Dni« v obliki odpeva med P(resbyter) in Ch(orus). Sledijo binkoštni od str. 14: Incipiuntur Cantiones Pentecostales, med katerimi je posebnost prva, katere vsaka kitica (8 jih je) je v latinščini (Spiritus Sancti gratia...), madžarščini in slovenščini (Miloscsa szvetoga Duha).

Med te liturgične pesmi ne sodi Cantio de Adamo et Eva od str. 41 do 66, vmes manjkajo str. 42–49, skupno 86 kitic. V celoti je ohranjena v rokopisni pesmarici iz 1780, nastali na Gornjem Seniku, ki je vsebinsko v glavnem enaka MP I.

Četrta del MP I vsebuje 35 pesniških besedil različne vsebine. Fancev je naštel 59 ohranjenih listov, Glazer pa 55 (110 strani); manjka nekaj listov na začetku in na koncu in že Glazer je dognal: »Paginacija zaradi oguljenih robov in oglov povečini neugotovljiva.« Ker ta del nima kazala, ne moremo dognati začetka prve pesmi, moremo jo spoznati s primerjavo v Seniški pesmarici (1780): *Szpravoga szercza mojega Bogh...* in je imela 7 kitic. Ta del pesmarice vsebuje skupino tistih neliturgičnih versko in splošno moralno poučnih (katehetičnih) pesmi, včasih tudi psalmičnih, molitev zjutraj, zvečer, pred jedjo in po njej, spokorne, tolažilne in zahvalne, kakršne so bile v večji ali manjši meri stalni del protestantskih pesmaric od 16. stoletja dalje. Tako si tudi v naši pesmarici sledijo tri zahvalne jutranje pesmi, za njo pa navidez kot tujek Pesem o Rákocziju - toda to je (prevod iz madžarščine) tožba Erdeljcev v tatarskem ujetništvu in prošnja za osvoboditev. Za dvema večernima pesmima si sledijo besedila, ki imajo tožech, žalosten značaj, bodisi da izražajo nesrečo, težko življenje posameznika bodisi narodne ali verske (protestantske) skupnosti: s primeri iz Stare zaveze in vsakdanjega življenja – ti so zavoljo svojega realizma in besedja posebno zanimivi: o peki kruha, stiskanju sadja – dokazuje, kako Bog v trpljenju čisti človekovo dušo; o težkem grešnikovem življenju govori pesmi O žalostni moj žitek... in Tužno serce moje... Skorajšnji konec sveta zavoljo grešnosti je predmet besedila, ki se začinja z napovedjo preroka Elije. Kakor še nekatere, je tudi ta pesem nepopolna in tu nadomeščena iz Seniške pesmarice. Za zahvalnim besedilom sledi klic po boljšem varstvu, nato pa za čas nastajanja MP I značilna tožba: Žalostjom velikom puna Domovina, o težki borbi novoverske skupnosti za priznanje in obhajanje božje službe po novem. Slikovito prikazuje z žalovanjem narave »Vöre preganyanye« in »Düsevno kmiczo«, ki se zgrinja zavoljo tega nad ljudstvo ter napoveduje bližnji sodni dan.

V živahnem ritmu in z nazornimi podobami prikazuje peklensko temo ter ponazarja brezčasno trajanje večnosti s prahom moke, ki ga ni moč prešteti v pesmi »Od Judafsa vu Pékli«, ki kliče s to prisposobo k spokornosti in formalno razodeva jezikovno in oblikovalno nadarjenega avtorja, če je prevod iz madžarščine, pa tudi prevajalca.

Psalmični klic v stiski je pesem »Gda smo mi vu potrebčini«. Disonančno zazveni v tem nabožnem okolju začetek »O prekleta leipa mladost«. Kot tolažba zavoljo »krote

opuščenosti« naše dežele je v daljši parafrazi prikazan – tudi v PZ – nebeški Jeruzalem po zadnjem poglavju Janezovega Razodetja. Izzveni v reformacijsko grmenje s svetopisemskimi navedki proti pogubljenim nevernikom. S kar 36 kiticami je to opevanje eksotičnega mesta, zgrajenega iz dragih kamnov, tudi jezikovno zahtevna stvaritev. – V duhu in dikciji psalmov je zasnovana *Z nebeske visine gospodine Bože...* z 18 kiticami. Gotovo je tudi v drugih jezikih obravnavana mitološka tema o žrtvujočem se pelikanu v Egiptu, s katerim primerja kot »pravičnega Pelikana« – Kristusa.

Kakor dihajo pesniško otožno vzdušje, spominjajočc na pietistično literaturo čez sto let – pesmi tega razdelka o »žalostnem žitku« – »tužnem srcu«, pa tudi take s klicem k Bogu po pomoč, ki naj bo vernim ščit, tako je čustveno pesniško ubrana vsa pesem: »Den prehodecs mladi meszecz« in z nadaljevanjem v tonu ljudske pesmi o travicah, vijolicah, rosi, rožicah, lepih pticah ter koncem z opominom na konec življenja. Za pesniškim začetkom: *Jaz znam eden cveitek leipi, ki se je dopadnol meni...* – ko bi pričakovali v nadaljcvanju nežno ljubezensko besedilo, tekmujoče s tistimi v našo pesmarico vtihotapljenimi štirimi ljubezenskimi pesmimi – se nam odkrije *Ovi cveitek je reič Božja...* Primer vzpodbudnega verskopoučnega berila, obenem pa leposlovnozabavnega, kakršne so madžarski ljudski pisatelji – bukovniki množično verzificirali v 16. in 17. stoletju predvsem z epskimi in mikavnimi zgodbami iz Starc zaveze, je kot sklepno besedilo četrtega dela MP I, brez samostojnega naslova, označen na začetku: In Festo Sanctæ Mariæ Comunis in z začetkom: *Prav so popeivali vu jednoj popevki...* Iz madžarščine prevedena, 113 kitic obsegajoča pripoved, namenjena verjetno predvsem šolskemu branju, saj je v nekem latinskem besedilu v tem delu označen eden od namenov naše pesmarice kot »vodstvo mladine v šolah«, o katerem govorimo več v opombah, je bila tudi pri nas tako priljubljena, da so jo prepisovali v različnih pesmaricah in je tudi ta njena pot od protestantskega pesnika in bralcev njegove evangeličanske veroizpovedi do katoliškega organista prepisovalca ter do bralcev, poslušalcev in pripovedovalcev njegove vere, pa tudi do ostre obsodbe evangeličanskega prireditelja prve prekmurske tiskane pesmarice 1789 – nadvse mikavna za nadrobnejšo raziskavo o recepciji pesniškega dela v zadnjih tristo letih pri nas.

Peti del MP I vsebuje besedila, ki so najbolj oddaljena od liturgičnih, razen dveh same svetne pesnitve. Verjetno je bil ta del nekoč samostojen zvezek, a danes je videti, ker zadnji listi četrtega dela manjkajo, da je bil njegov začetek še na teh njegovih listih (tako Glazer). Vsebina teh 31 listov (62 strani) je bila tudi dolgo nedognana glede svoje izvirnosti in je povzročala nepravilno datacijo (Fancev in za njim drugi).

Najobširnejša in po svoje zaradi neugotovljene izvirnosti ali sorodnosti z drugimi besedili o isti tvarini najzanimivejša je pesnitev, ki se začenja z zadnjima besedama nekega stavka: *Csákovom turni* (= Čakovec, madž. Csáktornya, nem. Csakathurn). Že Fancev je v prvem poročilu tej pesnitvi namenil posebno pazljivost in je objavil iz nje pet kitic ter povedal, da je zložena v aleksandrincih (v ohranjenem besedilu jih je 376). Drugi del pesnitve

je naslovljen *Secunda pars* (list 3–5), sledi krajša *Tertia pars* (list 6–9). Sklepna *Quarta pars* (list 9–12) je na koncu 11. lista prekinjena in manjka verjetno le en list, na katerem se je nadaljeval in dokončal Solimanov nagovor. Na ohranjenem 12. listu se nadaljuje sredi stavka pevčevo poročilo o Solimanovi smrti.

Kakor se je moral prvi del začeti s pevčevim nagovorom, ki začenja tudi drugi in tretji del pesnitve (»Dobra ma Gošzpada na kráczi vam povem, od Szigeta Grada...«), tako pevec ponavlja iste besede na začetku predpredzadnje kitice, v predzadnji pa pove letnico smrti Nikolaja Zrinjskega: »gda bi sze pizvalo Jezero pét ſztou leit, da to neſzrecsno ſeſzto leto beſſe«, pri čemer je izpustil »sezdeſzet« pred ſeſzto.

Olga Šojat je objavila celotno besedilo pesnitve, prepisano v gajico, vendar z nekaterimi napakami zavoljo nepoznavanja prekmurščine in madžarščine. Tako npr. branje »vero« nam. vöro v peti kitici četrtega dela jemlje prekmurski značaj rokopisu, čeprav mogoče samo prepisu starejše predloge.

Doslej ni bilo mogoče najti madžarskega izvornika te pesnitve, čeprav vsa dikcija in posebno ponovno naštevanje: »...njega sprevo diſe horvačka, vogerska, slovenska gospoda« bolj kaže na izvorno kajkavsko-prekmursko pesnitev. Tudi primerjava z Babonegovo *Povest Segeta grada*, s Karnarutičevim *Vazetje Sigeta grada*, niti z Nikolaja Zrinjskega ml. madžarsko »Szigeti veszedelem« (1651), v brata Petra prevodu *Opsida Sigetska* in mogoče še s kakim starejšim delom o tem predmetu ne pove nič določenega o nastanku in zvezah pesnitve v MP I. Edino zvezo je našel J. Kekez v bugarščici *Ban Mikloš Zrinski u Sigetu gradu*, zapisano v Boki Kotorski v začetku 18. stoletja. Kekez ugotavlja »najpopolnejšo bugaršičko komponento« v pesmi o Sigetu, in sicer »v njenih notranjih poetičnih svojstvih«, ki jih Kekez obširno razčlenjuje.¹⁷ Tudi O. Šojat je namenila tej pesnitvi nekaj več razmišljanja v uvodu k svoji objavi. Ugotavlja, da njen »rukopis je ispisan, gotovo lijep, jasan i lako čitljiv... – Čini se da se ta pjesma pjevala ili recitirala, možda čak i uz pratnju muzičkog instrumenta. To nam odkriva jedna vrsta provodnoga motiva koji se na nekoliko mjesta u pjesmi ponavlja: 'Dobra ma gospoda, do konca poslušajte...'«, kakor tudi pevčeva napoved: »na kraci vam poveim...« Šojatova tudi poudarja: »A riječi *od davnja*... možda bi se mogle protumačiti tako da pjesma nije nastala neposredno nakon sigetske bitke, već nešto kasnije«.¹⁸ S tem moremo le soglašati in menimo, da bi bilo treba k razjasnitvi te in drugih apóstrof v pesmih tega dela pritegniti tudi poznavanja madžarskih »igricev« – deklamatorjev in »dijakov« – pesnikov, pisarjev.

O tem jasno priča ohranjeni konec neke daljše pesmi (v celoti zapisana v Puconski pesmarici, prepis I. Škafarja v navedenem rokopisu):

Ki vam je tou zdaj zdiacsil, Dobro vám je peldo dával

Nemojte mu zameriti, Ar je iſztino govoril. (str. 24a).¹⁹

Podobno so tudi v nekaterih naslednjih pesmih imenovani »dijaki«. Sledi iz madžarščine prevedena »Cantio Elegans ad Not. Dicsér« (= Dicsérjed aldyad én Lelkem, kakor je

naveden začetek v Berkejevi pesmarici, str. 104): Dicsi i hváli ma Dus[ja Goszpodina Bog: vu v[zem... (str. 25–27, obj. Šojat, n. d. 224–225). Prav tako je prevod »De octo Beatitudinibus«, parafraza iz Matejevega evangelija, »vu tom petom deli« – z začetkom Na[zzleduvasse vnosina lu[stva... Jezikovno spremenjena z madžarskim začetkom (Követ vala népnek [oksága) in jo ima Bakoš v Nouvem Gráduválu 254–255.

Zadnja verska (cerkvena) pesem v tem delu pesmarice je: Duffa moja iscse [zercz: tvega Jesus[ja (Bakoš, 222–224), težko čitljiva zaradi obledelosti papirja.

Sledijo svetne pesmi, ki so zanimive zaradi ljubezenske in humoristično satirične vsebine ter vsaj nekatere kot prevod zelo razširjenih madžarskih izvornikov, v zvezi z MP pa posebej zavoljo od Fanceva in drugih – napačnega sprejema prevajalca kot avtorja in njegove letnice kot datacije vse pesmarice. Najzanimivejša je verjetno z literarnega vidika: »Salofzno vidim gerliczo...« (Žalostno vidim grlico, str. 33–36, 21 štirivrstičnih kitic) ljubezenska tožba »mladenca«, ki je »zgbil grlico // smileno mojo divojko«. Tudi če je pesnitev prevod, je zelo uspel.

Mogoče je le prirejen prevod naslednja: *Tusim vnogo bogu...* (Tužim vnogo Bogu str. 39–45, 23 šestvrstičnih kitic, obj. O. Šojat, n. d. 231–234), moralističen prikaz pijanega moža in žene. Za izvornost ali vsaj podomačenost govorijo vrstice: »... Kada so pijani, vogerski, dejački / ino vsakojački / oni jezik znajo. // Pitaj ga treznoga, / slovenski ne bi znal / Otecnaša zreči«. Tudi omemba peče kaže na domač izvir, kakor tudi sklepne vrstice »Možem sekirico, / ženam kodilico, // toga se držite. Amen«, na katere je opomnil že Fancev v prvem poročilu (1935), kjer je sicer prisodil kot verjetno to besedilo Andreju Šajtiču Vrsticam o kmečkem delu – kodelico – je našel vzporednico v kajkavski svatovski pesmi: omembo istih orodij: »...sekiro, dede, sekiro, / preslico, sneha, preslico, // kudeljjo, dekla kudeljjo«. Tako oblika »sekerico« (z naglasom na drugem zlogu) kot »kódilico« sta prav prekmurski obliki (v rabi je tudi sekirico) nasproti kajk. »kudeljjo« (nemanjšalna prekmurski oblika bi bila »kóudilo«).

Fancevu se je dozdevala Šajtičeva tudi pesnitev *Osenil [ze je jeden mlad Junak* (str. 45–49, obj. O. Šojat, n. d. 236–238), ki je pa prevod iz madžarščine in podobno moralistične vsebine kot nekatere druge v njeni bližini. Tako predvsem naslednja: *Cantio de Matrimoni* z začetkom: Dobri hisniczi, vi po[zluisaite (49–57, obj. O. Šojat, n. d. 239–243). Predzadnji: od 34 kitic (ima jo poleg Martjanske pesmarice II vsaj še sedem rokopisnih pesmaric in Bakošev Nouvi Gráduvál, 265–269) se glasi:

To pe[zen [zpravil leipo jo zversil,
 Andreas Saitics vu dobroi voli,
 po Xtus[evom na [zveit, rodgyenyei
 Jezero pét [ztou trideszet v[stertom.

Fanceva je ta podatek že ob prvem branju prepričal o Šajtičevem avtorstvu in naveden letnici. O. Šojatova je njegovo mnenje prevzela – tudi o drugih, Šajtiču pripisanih besedilih

– in sklepa – enako kot Fancev: »Na temelju tih pjesama može se pretpostaviti da rukopis Prekmurske pjesmarice I sadrži možda i više pjesama iz razdoblja oko tridesetih godina 16. stoljeća, što bi se moglo utvrditi detaljnim uspoređivanjem spomenutih pjesama s ostalim pjesmama zbirke« (n. d. 202 in že prej v Forumu in Kaj-u). Tudi o izvorniku te pesnitve v poglavju o prevodih.

Krajša pesem *Blaseni Źzo ludje ki Źze Bogha bojo* (58–59) je sorodna Cantio de matrimonio in tudi prevod, delno iz 128. psalma.

Cantio Alia z začetkom: *Zorja moja zorja, pervoga vreimena...* (59–61 obj. O. Šojat, n. d. 244–245) je ljubezenska v trinajstih dvovrstičnih kiticah, po dikciji zelo sorodna oni Žalostno vidim grlico... avtor pa se je označil v predzadnji vrstici: To je pesem spravil jeden mladi dijak, dokaz več o »dijakih« – literatih, ki smo jih omenjali že v zvezi z nekaterimi pesnitvami. Mogoče pa je tudi ta pesem prevedena, vendar menimo, da je izvorna tudi zaradi sorodnosti s prejšnjimi ljubezenskimi in z naslednjo: Cantio Alia. ad Notam. *Tusil Źze je ieden mladenecz // Źzvojoj luboi vetak plakaŹŹe, // gda jo vidisŹe, / veto peŹzen Źzpravil beŹŹe...* (61–62, obj. O. Šojat, n. d. 246–247). Navajanje domačih dekliških imen: Dorica, Barica, Anica, Katica, Lucea (?) govori tudi za izvornost. Žal so zadnje vrstice delno nečitljive in pesmi manjka tudi konec, ker je zadnje besedilo v tem delu MP I.

3. PESNIŠKA OBLIKA BESEDIL V MP I

V prvih delih so vrstice pesmi pisane inkontinuo, kar smo seve ohranili tudi v naši izdaji, medtem ko so v literarno bolj ambicioznih večjih delih, kot sta npr. prevod pesnitve o Mariji Magdaleni in pesnitev o bitki pri Sigetu, pisani tako, da verzi polnijo eno vrstico rokopisa. O. Šojat je v svojih objavah besedil iz naše pesmarice prenesla vrstice v posebno vrsto. Kitice se začenjajo z véliko začetnico, ki je v nekaterih delih rokopisa posebej poudarjena ali celo prizadevno lepo izpisana. Za zadnjo vrstico v kitici pa je v nekaterih pesmih zapisana latinska beseda *Versus*, ki pomeni *odpev*.

Stilna in poetološka vrednost posameznih prevodov je kajpada zelo različna in temu ustrezno tudi njihov verzifikacijski značaj, odvisen pač v mnogih primerih od izvornika. Te strani se sploh nisem dotaknil, ker bi to terjalo poseben študij in bi povečalo obseg spremne razprave. Ta naloga ostani komu drugemu. O. Šojat je mimogrede v poglavju o rokopisnih pesmaricah v Hrvatski kajkavski pisci I, str. 189 zapisala: »Več u najstarijim kajkavskim pjesmaricama, a tako i u onima iz kasnijih stoljeća, očituje se pravo obilje stihova i raznolikih strofa, kao i neočekivano bogatstvo rima... U tim se pjesmama na primjer, javlja šesnaesterac, koji katkada ima i pripjev, pa tada potsjeća na stih bugarštica: nadalje tu je petnaesterac, zatim četrnaesterac koji u nekim pjesmama čini dvostih s trinaestercem, pa trinaesterac sam ili u kombinaciji sa dvanaestercem, po dva trinaesterca s pripjevom iza drugoga, a javljaju

se i kraći stihovi (osmerac, sedmerac, sami ili u kombinaciji, i drugi). U dužim pjesmama.. vrlo su česti distisi koji od početka do kraja teku u neprekinutom nizu... U strofama od pet do šest stihova rima je u sva četiri ili ista /a/a/a/a/, ili se rimaju prvi i drugi stih /a/a/b/b/, ili je rima ukrštena, to jest rimaju se prvi i treći stih /a/b/a/b/«.

Nekoliko se je ob pesniški oblici nekaterih besedil pomudil *J. Kekez. Kajetan Ganta* je dognal za pesem *Nucleus ex Cantione...*, da je zložena v sapfični kitici. Tako nam daj rokopolis MP I nove obsežne študijske naloge in dognanja.

4. VERSKI, JEZIKOVNI IN KULTURNI OKVIR MP I

Nastanek in značaj – končno tudi pripadnost slovenskemu slovstvu in slovenski kulturi – MP I moramo gledati in dognati v njenem mednarodnem okviru, verskem v povezavi in odvisnosti od sosednjih narodov: madžarskega in hrvaškega. Delno tudi z osrednjim slovenskim protestantizmom v 16. stoletju. Izhajati moramo iz spoznanja, da je MP I pri svojem nastanku in rabi luteranskega, evangeličanskega značaja, nastala pa je v jezikovni narodni in verski manjšini na Ogrskem. Pozneje pa se je njen pomen razširil tudi na katoliški del prekmurskega prebivalstva. Njena vsebinska naslonitev na madžarsko evangeličansko (luteransko) skupnost je bila utemeljena v verski povezavi z njo pospeševala jo je organska skupnost z madžarsko stranjo in seve poznanje jezika – medtem ko je njena povezava s hrvaško obliko kajkavščine, ki so si jo njeni sestavljavci zavoljo bližine s svojim narečjem in večstoletne pripadnosti zagrebški škofiji, vzeli za izrazno sredstvo, temeljila na cerkveni in s tem kulturni pripadnosti zagrebški škofiji vse od ustanovitve sem do konca 18. stoletja.

Ta povezanost s hrvaško stranjo pa je bila tudi vsebinsko kulturna, saj so besedila predvsem liturgičnih pesmi vzeli iz skupnega repertoarja hrvaške kajkavske jezikovno verske skupnosti. Tako vsebujejo prvi trije deli MP I z zgolj liturgičnimi besedili v okviru cerkvenega leta od adventa in božiča do vnebohoda in binkošti iste pesmi, včasih tudi jezikovno docel enake tistim v čisto kajkavskih pesmaricah (Pavlinškem zborniku, Nedeliški, Drnjanski, Cithari octochordi itn.). Zaradi te primerjave je MP I izredno pomembna, saj vsebuje – ko sta dognala že Fancev in Šojatova – »najstariju danas poznatu kolekciju hrvatskokajkavsko poezije uopće...« in njene liturgične pesmi pripadajo »širokom vremenskom razdobju od ranog srednjega vijeka do 16. stoljeća«. ²⁰ Samo en tak značilen primer: po Kekezu in drugil je zapis božično-novoletne pesmi: Narodil se kralj nebeski... v MP I doslej najstarejši znan – »za koju se s dosta vjerojatnošće drži da je nastala ne poslije 12. stoljeća do kada je Hrvatima 'mlado ljeto' (nova godina) počenjalo s Božićem« (Kaj XIX, 1986, 41). Ta sosedski okvir pa jih je v nekaterih primerih družil tudi z nemško, slovaško in češko cerkveno pesmijo Iz Trubarjevih, Dalmatinovih in Klinčevih besedil pa so jih nekaj – kot anonimne – priredil

v svojem jezikovnem izrazu kot organski del njihovega po madžarskih vzorcih določenega vsebinskega značaja.

Večina teh liturgičnih pesmi je kajpada zajeta iz nekoč skupnega katoliškega repertoarja, zato najdemo predloge naših pesmi v veliki meri v madžarski katoliški pesmarici *Cantionale Catholicum* iz 1676. Madžarsko protestantsko pesništvo je vsebinsko zraslo iz latinske himnodije in se razvijalo s protestantsko usmerjenimi, katoliškimi, bodisi iz nemščine prevedenimi ali samostojno ustvarjenimi besedili, bodisi lirično verskega, bodi poučno pripovedno-zabavnega značaja. Oblikovno pa iz bogate madžarske humanistične slovstvene dejavnosti, ki je fiksirana v vrsti kodeksov s konca srednjega veka. Širili so jo potujoči pevci, dijaki, izobraženci vseh slojev. Vsebinsko so jih širili s »historijami«, mednarodnimi zgodbami biblične in svetne vsebine.²¹

Cerkvena pesem je postala še pomembnejša sestavina službe božje, kot je bila prej v katoliški. V začetku so morali uporabljati nekatere skupne pesmi, opustili so izrecno Marijine in o drugih svetnikih. Predvsem so gojili petje psalmov in t. i. himen, antifon, responzorijev in iz njih sestavljali prve pesmi, ki so jih imenovali graduala po še srednjeveškem imenu zbirke mašnih pesmi (po stopniškem spevu po berilu med mašo). Prvi gradual so dobili Madžari že 1550, ustaljeno obliko teh pesmi so imenovali »stari gradual« (Az öreg Gradual, Gyulafehérvár 1636), obnovljene pa so zato imenovali »novi gradual«, kot je bil pri nas Mihala Bakoša 1789 v prekmurščini.²²

Kaj so zajeli v MP I iz posameznih madžarskih tiskanih pesmaric, bo treba še raziskati. Moremo pa določiti iz dostopnih nam tistodobnih tiskanih pesmaric skupna starejša liturgična besedila, ki so bila obema verskima skupnostma skupna. Ta najstarejša plast liturgičnih besedil je bila doma tudi v zagrebški Cerkvi na kajkavskem jezikovnem območju in jo zato najdemo tudi v hrvaških kajkavskih pesmaricah. Razlikujejo pa se pozneje prevedene in prirejene liturgične ali ožje verskega značaja, ki jih v hrvaških kajkavskih rokopisih ni. Prav tako ni tam poučno moralizirajočih besedil, kakršne vsebuje 4. in 5. del MP I, ker so bile prevedene na prekmurskem ozemlju iz madžarskih virov.

Še po nečem je ta naš izredno zanimivi rokopis povezan s srednjeevropsko glasbeno kulturo – s svojo muzikološko stranjo. To zveni paradokсно, saj je – kot večina naših rokopisnih pesmaric – brez not, vendar sestavljavci niso prezrli glasbenega namena mnogih njegovih pesmi. To so pri tistih, ki so bile namenjene liturgičnemu petju, označili nad besedilom z mednarodno veljavnim latinskim: *Ad Notam* z madžarskim ali slovenskim – kajkavskim naslovom pesmi, po katere napevu naj se označena pesem poje. Pri drugih je zapisano: *Ad can(dem) notam*. Ti napotki nam večkrat tudi naravnost pokažejo, katera madžarska ali latinska pesem je prevedena.

Nova pesem je povečini označena kot: *Alia* (vsi latinski izrazi so prevedeni v opombah k besedilom). Večkrat le kot: *Cantio* ali *Cantio pulchra*, kar posebej opominja

na nov, poseben, lep napev (več o tem v študiji K. Kos v 2. delu Pavlinskega zbornika 337 sl.). Redkeje se pojavljajo še nekateri drugi latinski izrazi (Cantio elegans).

Ker so v MP I mnoge pesmi, ki jih vsebuje tudi Pavlinski zbornik, nam muzikološka študija o pesmih v njem nadomešča oznako pevske strani v MP I. In kakor je sprejeto, da »PZ z vsem svojim konceptom pripada mednarodnemu repertoarju« (n. d. 359), velja isto tudi za glasbeno stran MP I in prav tako za njene pripovedne pesmi, ki jih PZ nima.

5. MARTJANCI V ČASU NASTANKA MP I

Prvi zapisi imena za kraj *Martjanci* v madžarskih listinah so: 1365 Zentmartun, 1366 Scentmartun, 1499 Zentmarthon.²³ Prvi del besede se danes piše: Szent, drugi pa -márton tj. Sveti Martin. Ime izvira od cerkvenega patrona, ki so mu prav konec 14. stoletja postavili namesto prvotne romanske cerkve novo, večjo gotsko stavbo, ki jo je zasnoval in poslikal Johannes Aquila de Rakerspurga, stavbenik in slikar freskant iz današnje avstrijske Radgone. Tudi datiral jo je z letnico 1392 in je ta, eden od odličnih primerov prekmurske gotike mnogo omenjan tako v tuji, predvsem madžarski, kot v domači umetnostni zgodovini ter krajepisni publicistiki.

Ob stari cerkvi v Turnišču in na Tišini iz istega časa je lepi zvonik martjanske cerkve eden najznačilnejših in najbolj privlačnih znanikov prekmurske pokrajine. S svojo lego ob glavni cesti iz Sóbote proti Bogojini na rahli vzpetini, obdana s košatimi kostanji, pa je celotna plemenita gotska cerkvena stavba s šilasto končujočimi se okni, oporniki in harmonično iz nje rastočim elegantnim stolpom najučinkoviteje in najodličneje delovala na opazovalca ter s svojo temno zidno patino (ki so jo pred kratkim uničili) čudovito dihalo duhá zgodovinsko razgibane in kulturno ustvarjalne preteklosti tega kraja. Poleg likovnega izraza preteklih stoletij, ki ga je v naših dneh dopolnil v njej z novim marmornim oltarjem: Jože Plečnik, je najzlahtnejša verska, miselna in besedna oblika te ustvarjalnosti prav naša – danes vseprekmurska – starejša Martjanska pesmarica, ki prihaja – če jo smemo primerjati – kot Plečnikovo sodobno dopolnilo umetnine iz 14. stoletja – šele danes, po tristo in celo več letih, v svoji prvotni, tako mnogo povedni obliki, v razvid in živi utrip vseslovenske kulture...

Domačo obliko imena kraja: *Martjánci*, v krajevnem izgovoru tudi Marčanci, v okolici: tudi Merčõnci, je sprejela tudi madžarska raba v obliki *Martyáncz*, ki se je – obenem z drugimi podobno tvorjenimi imeni (Filócz, Renkócz, Belatincz) ohranila do konca 19. stoletja ko so s pomadžarjenimi – nekaterimi nesmiselno skonstruiranimi – krajevnimi imeni hoteli izbrisati sled slovenstva tudi na tem področju javnega življenja. V slovensko-kajkavski pisani pogodbi iz 1643 beremo obliko v *Martyánze*, z-*Martyánecz*²⁴ in tudi v naši pesmarici je zapisano na str. 152 na koncu 2. dela: *in Martyánczi*.

Ker so bili Martjanci v županiji Vas, niso cerkvenoupravno pripadali zagrebški škofiji, kot npr. že sosedna župnija Bogojina v županiji Zala, marveč so bili v škofiji Győr. Tudi zato so že zgodaj učinkovito sprejeli v dobi reformacije luteranstvo in kalvinstvo ter dolgo ostali njima zvesti, delno še dandanes. Martjanska župnija in cerkev pa sta bili v lasti luteranov (evangeličanov) med leti 1592 in 1672.²⁵ To so desetletja, ko naj bi bila tu nastajala v taki ali drugačni, danes neugotovljivi obliki, naša pesmarica ali vsaj njen večji del. Tisti Nicolaus Legén, ki je s kar najbolj grobim vpisom svojega imena čez prvotno tenko vpisano datacijo in verjetno tudi nekega imena enega od sestavljavcev rokopisa ali njegovega tedanjega lastnika, uničil pomemben podatek o vsem tem, je vpisal svoje ime isti dan z letnico 1710 tudi na koncu kazala prvega dela pesmarice, kar lahko pomeni, da sta tedaj rokopis sestavljala le današnja prva dva dela ali pa, da je Legén tisti dan dokončal prepisovanje teh delov. Ker je nekaj vrst na več mestih rokopisa prečrtanih z debelejšo črto, kakršna označuje z ductusom in barvo črnila Legénov vpis, pa tudi nekaj besed je popravljenih ali nanovo čez prvotne besede vpisanih s potezo, ki mi govori za Legénov poseg – kot novega katoliškega (rekatoliziranega?) lastnika pesmarice, ki jo je s prečrtanimi protikatoliškimi – le najbolj izrazitimi, ker so mnoge osti še ostale – vrstami, naredil ta dva dela uporabna tudi v katoliškem bogoslužju. Za različni časovni sprejem ostalih treh delov v namensko enoto (celoto) pa govorijo mnogi izrazi »nove vere«, sprejem Trubarjevih in Dalmatinovih besedil ter izrazito protestantskih prevodov besedil v zadnje tri dele rokopisa.

Imena martjanskih pastorjev tako v vizitacijskem zapisniku iz 1627, kot v pogodbi o vučagomilánskem vinogradu iz 1643: Ivan Salasegi, Ivan Jagodič, Mihael Domjan skoraj vso prvo polovico 17. stoletja, Janez Šinkoh in zadnji, Adam Bokány²⁶ so obenem z imeni, vpisanimi v rokopisu pesmarice, opora pri iskanju prepisovalcev ali celo avtorjev posameznih besedil ob nadaljnjem raziskovanju tega pomembnega in mikavnega rokopisa.

Martjanci so bili v tem času močno upravno, gospodarsko in versko središče v pokrajini, saj jim je v začetku 17. stoletja pripadalo kar 18 vasi. Kako razgibano je bilo versko reformacijsko gibanje v tem kraju, o tem priča navzočnost luteranskega in kalvinskega pridigarja, v katerih spor o prvenstvu in dohodkih sredi 17. stoletja so morali 1652 poseči turški age v Vélíki Kaniži. Njihovi izvorni pismi že od Grudnove objave v Zgodovini oživljata poznavanje martjanske in prekmurske preteklosti.²⁷

Za duševno in duhovno razpoloženje pripadnikov nove vere v tem času v Martjancih in sosednjih župnijah pa so značilna pesemsko-molitvena besedila v četrtem delu naše pesmarice, ki delno izražajo težko življenje zavoljo turške zasedbe in stalnih napadov, delno pa težave pripadnikov reformacije v prizadevanju za popolno svobodo verovanja z otožnim, celo obupnim občutjem številnih prošenj k Bogu.

6. OPIS ROKOPISA

Rokopis, ki meri 8 x 13 cm, je sestavljen iz petih delov v različnih časih in je že zavoljo tega izrednega obsega bil pisan od več rok. Glavna razlika je med pisavo manjšega, petega dela, ki izvira po sodbi strokovnjakov iz 16. stoletja in bi časovno sodil na začetek celotnega rokopisa, ter med glavnim delom rokopisa, nastalim v prvi polovici ter sredi, mogoče tudi ob koncu 17. stoletja. Toda tudi rokopis petega dela ni enoten in najbrž ne izvira ves iz istega časa. V njegovem začetku je fragment epske pesnitve o sigetski bitki, katere začetek naj bi bil zapisan v sedanjem četrtem delu pesmarice. Že O. Šojat je sodila o pisavi teh prvih strani pesnitve: »...rokopis je ispisan gotovo lijep, jasan je i lako čitljiv« (HKP I, 20!). V 16. stol. pisane strani - na koncu jih nekaj vsekakor manjka - so težko čitljive, ker je tudi papir slabo ohranjen in pisava slaba, površna.

Že vsebina posameznih delov deli pesmarico na posamezne enote, saj so njeni prvi trije deli izrecno liturgične vsebine in se nanašajo na tri glavna obdobja cerkvenega leta, medtem ko četrti in peti del vsebujeta nekaj splošno verskih pesmi, moralizujoče in apokrifne tekste ter izrecno posvetne. Na to delitev kaže tudi samostojna paginacija posameznih delov pesmarice. In upravičeno domnevamo, da so vsak zase samostojno nastali ter se uporabljali, dokler jih ni nekdo združil v celoto. Prvi trije deli so bili pač namenjeni petju predvsem v cerkvi, na kar ne kaže le vsebina, marveč naravnost navodilo nad posameznimi besedili: *Ac Notam...* z navedbo začetka slovenske, latinske ali madžarske pesmi, po katere napevu naj se posamezne pesmi pojó. Dolge vzgojne in apokrifne ter zgodovinske pesnitve pač niso bile namenjene petju, kvečjemu nekatere recitiranju, kar dokazujejo nagovori na poslušalce (*Ma gospoda...*), ali pa branju.

Druga značilnost obsežnega rokopisa je njegova današnja fragmentarnost, saj manjka kar 20 prvih strani v prvem delu in znatno število strani v vseh delih. Prvi je skušal o kratkem opisu pesmarice dognati te manjkajoče liste J. Glazer na rokopisnem katalognem listu, vendar se je zmotil, tako kot pred njim bolj površni F. Fancev, ki je prvi pregledal pesmarico leta 1936–37. Šele I. Škafar je natanko pregledal rokopis in dognal ugotovljive manjkajoče liste, razen na začetku pesnitve o Sigetu, kjer zaradi manjkajoče paginacije to ni mogoče, vendar po vsebini sodeč teh listov ni moglo biti več kot eden, dva. V daljših besedilih manjka največ v apokrifni pesnitvi o Mariji Magdaleni. Vse te manjkajoče liste – razen v pesnitvi o Sigetu, ki je ni v nobenem prepisu in ne v kaki drugi pesmarici – smo mogli nadomestiti iz njihovih prepisov v mlajših pesmaricah, tako da je prvotna podoba MF I vsaj vsebinsko (v glavnem pa tudi jezikovno) popolna. Danes obsega rokopis 527 strani. (Ne šteti v zadnjem času dodane 4 strani na začetku pesmi o Mariji Magdaleni iz Nedeliške pesmarice!), medtem ko jih je nekoč okoli 600 strani.

Mnoge strani so v celoti ali v spodnji polovici zavoljo pogostne rabe težko ali sploh neberljive. Taka je že prva, 21. stran. Celotna oznaka humanistične pisave 17. stoletja tega

rokopisa bi bila, da je lepa, gladka, ponekod nadpovprečna in zelo osebna, prizadevna. To vidimo, če jo primerjamo z drugimi ohranjenimi slovenskimi in hrvaškimi rokopisi iz tega časa. Ambicioznost dokazujejo med drugim tudi prizadevno izrisane preproste inicialke pred nekaterimi pesmimi. Dalje vélike začetnice na začetku kitic, ki so včasih prav elegantne (npr. N). Celotno podobo rokopisa na posameznih straneh poudarjajo tudi pri posameznih rokah piscev značilnosti malih črk s krepkimi zavihmi spodaj pri *p*, *g*, *z* na desno, pri *d* pa močno na levo itn.

Med diakritičnimi znaki sta najpomembnejša ostrivec na *á* in *é* kot znakom prekmurskih ozkih, visokih samoglasnikov ter dvojni ostrivec nad *ǒ*, *ǔ*, *Ǚ*. Nad *e*, ki je širok ali nenaglašeno ozek, so postavljali nekako strešico, vendar ne dosledno. Okrajšava v obliki tilde je dosledna nad imenom Xtus, okrajšave so v latinskih besedah nad pesmimi: Not(am) eand(em), včasih pa tudi v pesmih z refrenom ali na koncu v Amen.

Natančnejša analiza pisave v celotnem rokopisu bi mogla dognati značilnosti posameznih rok tako v posameznih delih pesmarice kot razliko med pisavami znotraj raznih delov, kar je očitno posebno v najdaljših njenih besedilih, npr. pesnitev o Mariji Magdaleni ali sigetski bitki - kar govori tudi o okoliščinah njihovega nastanka in vpisa (prepisa iz drugih, prvotnih rokopisov?) v našo pesmarico. Na splošno je razlika v pisavah v tem, da so nekatere široke, pri čemer pride manj vrstic na stran, druge zelo stisnjene s pokončnimi, tankimi črkami. Vse oblike pisav pa govorijo o izurjenih, dobrih pisarjih, vajenih svojega dela in budijo ugoden lepotni vtis, ki na svoj način vabi k branju ter izraža skladnost med obliko in vsebino besedil. Tako MP I tudi s te oblikovne strani priča o kulturnosti okolja, v katerem je nastajala in bila v večstoletni rabi ter vabi v vsebinsko in jezikovno poglobitev, ki je njena druga odlika in ji zagotavlja posebno, odlično mesto med sorodnimi in podobnimi rokopisi iz tistega časa na Slovenskem in Hrvaškem, pa tudi na Ogrskem, s katerimi je povezana.

7. STAROST MP I

Mnenje o starosti MP I sta do 1945 zapisala F. Kovačič in F. Kidrič. Prvi je bral pod Legénovo letnico 1710 v drugem delu MP I letnico 1649 ali celo 1549.²⁸ Čudno je, da se Kovačič kot zgodovinar ni s pomočjo strokovnjakov (npr. v Zagrebu ali v Avstriji) skušal z dognanjem o starosti papirja in pisav v pesmarici približati določnejši, ne le na domnevi sloneči dataciji rokopisov. Vendar je to umljivo, ker se Kovačič ni ukvarjal s pesmarico več, kot je bilo potrebno za poročilo v ČZN.

F. Fancev je na pobudo drugih po prvem pregledu rokopisa najprej bral pod 1710 letnico 1643 in je na tej podlagi postavil MP I za eno leto pred t. im. Pavlinsko pesmarico ali Pavlinski zbornik (tako O. Šojat), ki je datiran z letnico 1644 ter trdil o njej: »... tada ta

starija pjesmarica pretstavlja najstariju danas poznatu kolekciju hrvatsko-kajkavske poezije uopće.²⁹ Toda v istem poročilu je imel za čas nastanka prevod pesmi Cantio de matrimonio – 1534 v petem delu MP I. Vendar Fancev ni bil zadovoljen s svojo prvo slutnjo o zapisani letnici v dokazovanju velike starosti kajkavske poezije in je kmalu nato v nekako programatični razpravi, obenem povzemajoči njegova dotedanja raziskovanja: Hrvatska kajkavska poezija prošlih vjekova (Ljetopis JAZU, sv. 51, Zagreb 1939, 86–105) zapisal nekoliko nenavadno formulacijo, brez slehernega dokazovanja: »...u precrtanom datumu nakon mnogo kombinacija ja naslućujem (!) upravo tu godinu« – namreč 1593, kar je ponovil v istem članku: »A pomenuta Mariborska pjesmarica od god. 1593... čuva nam uopće najstarije primjere hrvatske kajkavske poezije prošlih vjekova« (str. 97) in še: »Postanak te pjesme (o Sigetu, V. N.) omeđen je samim događajem, prije kojega ona nije mogla nastati, a nastati nije mogla ni poslije god. 1593, kad je pisana pjesmarica« (str. 98) – torej zdaj že kar razširi letnico nastanka na vso pesmarico. Ne rešuje nasprotja med letnico 1534, ko bi naj bil napisal ali prevedel Šajtič pesem, niti ni pomislil na različne pisave posameznih delov pesmarice in njene različne vsebine, tudi ni pomislil na svojo prvo trditev v poročilu 1935, da je MP I nastala v 17. stoletju. Soglašamo pa z njegovo trditvijo: »Što se tiče ostalih pjesama ove zbirke (!) od preko stotinu crkvenih pjesama, već sada se za dvadesetak može sigurno kazati, da su zbog jezičkih arhaizama svakako mnogo starije – ipak u cijelosti to je crkvena poezija kajkavskih Hrvata 16 vijeka« (str. 98).

O. Šojat je za naslovom razprave in izbora iz MP I v n. d. v oklepaju dodala sicer letnico 1593, toda z vprašajem, vendar brez ugovora navaja Fanceva datiranje posameznih pesnitev.³⁰ To datiranje navaja tudi M. Franičević v Enciklopediji Jugoslavije, 4, 1960, 65 in imenuje MP I »najstarija kajkavska pjesmarica« in nazadnje J. Skok v antologiji kajkavskega pesništva »Ogenj reči« (Zagreb, 1986, Kaj IV–VI) in J. Kekez v istem zvezku časopisa.

Že površen pregled MP I pokaže, da njeni posamezni deli niso različni le po vsebini, marveč tudi po različnih pisavah. V njej je navedenih tudi več imen pisarjev ali prepisovalcev. Žal je N. Legén naredil veliko napako, ko je – tako kaže groba oblika njegovega podpisa in datacije – čez prvotni, starejši podpis in datacijo – dá se razbrati, da tudi v Martjancih, ki sta bila mogoče tudi nekoliko izbrisana, uničil neko dragoceno sled za nastanek prvega ali vsaj drugega dela MP I, v kateri je danes nečitljivi podpis z nečitljivo letnico. Ali moremo sklepati, da je N. Legén 1710, ko martjanska cerkev in župnija nista bili več v evangeličanski lasti, želel uničiti sled evangeličanskega prepisovalca drugega dela MP I iz let, ko so med 1592 in 1672 imeli to cerkev v lasti evangeličani? Skoro gotovo večina besedil MP I ni nastala v Martjancih, ali ni bila vsa tam prepisana, toda prav čas evangeličanskega »lastništva« soglašá z njeno datacijo.

Ker preslikava z ultrardečimi žarki strani z Legénovim in pod njim starejšim podpisom 1975 ni omogočila čitljivosti neznane letnice in se arhivistom ter zgodovinarjem niti približno ne zdi 1593 ali podobna iz 16. stoletja, bo branje te letnice

ostalo dvomno vse do kake nove tehnične možnosti za preslikavo. Vendar pa so ob tej priliki arhivisti in zgodovinarji Jože Šorn (tudi strokovnjak za papir), Pavle Blaznik in Primož Simoniti po natančnem pregledu rokopisa sodili, da so bili prvi trije deli najverjetneje pisani v 17. stoletju – tudi so se nagibali k branju prvih dveh števil v iskani letnici kot 16.. – 4. in posebno 5. del pesmarice pa sta bila verjetno pisana v 16. stoletju, za kar govorijo tudi letnice v teh dveh delih. Vendar tega ne gre vzeti dobesedno, ker se pisave v teh dveh delih zelo razlikujejo. Poleg treh strani z izrazito komaj čitljivo pisavo 16. stoletja, je že pesem na isti strani pisana mnogo lepše. V čisto svoji pisavi pa je napisana pesnitev o Sigetu, kar navaja na misel, da je bila interpolirana. Vsekakor bo treba pisavo teh dveh delov pesmarice še natančneje preučiti, kakor tudi mogočnost poznejšega vpisa na starejši papir in sestavljanja posameznih večjih pesnitev, ki so bile mogoče nekoč samostojne enote (o Mariji Magdaleni, o M. Zrinjskem).

Pravilno je mnenje O. Šojat, da je rokopis sestavljalo več pisarjev (gotovo tudi prevajalcev posameznih pesmi, V. N.), ki so vpisovali tudi razne letnice (bodisi v besedilu ali zunaj njega, V. N.) in da je rokopis vsekakor nastajal v daljši dobi (n. d. 203). Tudi moramo soglašati tako s Fancevom kot s Šojatovo, da so prevodi prvih treh liturgičnih delov verjetno mnogo starejši – posamezna besedila ali celote – in da se nam je ohranil le eden od prepisov (poleg Pavlinske pesmarice z nekaterimi istimi besedili). Tako primerjava in študija različnih pisav v pesmarici, kot tudi primerjava z besedili in pisavami v kajkavskih in drugih prekmurskih, zlasti najstarejših pesmaricah – posebej pa še raziskava jezika v MP I – kar so hrvaški raziskovalci od Fanceva dalje tako na lahko spregledali – bo vsaj pojasnila čas, kraj in razmere njenega nastanka bolje, kot jih poznamo danes.

8. LUTERANSKI ZNAČAJ MP I

Verski značaj in pripadnost MP I – ter tudi njej sorodnih pesmaric – ni le ožjega konfesionalnega pomena, marveč ima širši kulturni pomen za slovstveno in kulturno preteklost Prekmurja. Hrvaška stran je to dejstvo docela prezrla, pač zavoljo nepoznavanja zgodovine Prekmurja. Martjanska župnija, kjer je bila MP I vsaj datirana, je od 1592 do 1672 bila v lasti evangeličanov. Potem ko so 1681 in 1687 bili na Madžarskem določeni artikularni kraji za evangeličane in kalvince, kjer so smeli opravljati božjo službo in imeti šole, kjer so poučevali tudi v materinščini – za prekmurske luterane je bil to Nemes Csó v Železni županiji (v narečju: Čoba), je bilo s tolerančnim patentom dovoljeno evangeličanom zidati cerkve in snovati župnije na domačem jezikovnem ozemlju. Tako artikularni kraji kot nove župnije so potrebovali pesmarice, ki so jih najprej pisali in prepisovali ter so jih tudi izposojali za prepis. Pri tem so se morali naslanjati na obvezne madžarske in nemške pesmarice, ki so prav tako izhajale iz katoliških s temeljnimi besedili za praznike. Četudi je

mogoče MP I – vsaj njeni deli – prvotno bila katoliška tako po prevajalcih, prepisovalcih in uporabnikih, so pozneje vanjo prišla tudi izrazito protestantska besedila. Tako smo že navedli prevzem ene pesmi iz Trubarjeve pesmarice in ene husitske.

Prvi znak *luteranskega značaja* MP I so anonimno jezikovno prirejena besedila osrednjih slovenskih protestantov v njenih liturgičnih delih. Tako je že v pesmi *To je te dén vešzéli...* (100–101) iz Trubarjeve Ta stara božična pejsen sprejeta nekoliko spremenjena kitica *Kako csrešz šzvetlo šzuncze...*

Pesem *Od nebesz pridó Angyelje...* (67–68) je zelo tesno naslonjena na besedilo: *Ena druga Boshizhna Pejššfen*, od Lukesha Klinza tolmažena (Ta celi catechismus 1574, 117–118 = TCC).

Pesem *Ete dén je vszega veszelja...* (102–103) je le z majhnimi razlikami prevzeta *Trubarjeva* Ta stara boshizhna Pejššfen (TCC, 113–114).

Pesem *Denešz je Jesus nam rodjen...* (116–118) je dobesedno prirejena po *Dalmatinovi* Ta boshizhna Peissen (TCC, 122–126).

Tudi pesem *Od šzuncsenoga šzhajanya Dika boidi...* (134–136) ima sicer latinski izvornik, toda tesno se naslanja na Dalmatinovo priredbo: *Ta hvaleshna boshizhna Peiššfen* (TCC, 126–128).

Zadnja pesem v skupini adventnih in božičnih pesmi *Hvalimo mi denešz Boga...* (175–176) se dobesedno sklada s prvo božično v TCC: *Na boshizhni dan*, od Kristuševiga rojštvá ena Pejššfen (109–112).

Teh petero besedil slovenskih protestantov je prešlo iz MP I tudi v njene katoliške prepise in so jih peli v katoliških cerkvah.

V drugem delu MP I je že prva: *Passio Succincta* z začetkom *O greisni Cslovik vřzáki csasz...* (1–15) z vsemi petnajstimi kiticami dobesedno prevzeta po *Dalmatinovi* *Pasion is vseh shtirih Evangelistov* (TCC, 129–140). Tudi to pesnitev so katoliški organisti prepisali v svoje pesmarice.

Za tem pasijonom sledi v MP I, 2. del: *Szvéti Pavel v jednom liřzti ino ti Evangelište* (15–18), ki je dobesedno prirejena po: *Od te vezherie ali prave Malhe Jesušove...* skusi *Primoshá Truberja*, objavljena že v Catechismu 1550, nato v TCC (72–76).

Prireditelj te skupine pesmi je prevzel tudi najznamenitejšo, še srednjeveško cerkveno pesem: *Ta stara Velikanozhna pejššfen* (TCC 148–151), v MP I pa: *Jesus nam je od šzmerti vřztál...* (109–114). Naša pesem je pomembna zavoljo Grafenauerjeve rekonstrukcije te pesmi kot dopolnilo k drugim njenim slovenskim rokopisom. Tudi to pesem so prevzele prekmurske katoliške pesmarice. Nekatere vrstice so prevzeli tudi v pesmih: *Christus je denešzka gori vřztál in Šzpomeni sze kerscsenik...* iz besedil v TCC. Več o teh priredbah v V. Novak, Slavistična revija 1995, 267–275.

MP I pa vsebuje tudi iz nemških virov prirejene luteranske pesmi, npr.: *Hvalen boidi Jesus Christus, da szi nam cslovik rodjen* (172–173) – po Luthrovi: *Gelobet šeystu, Jesu*

Christ (Chorgesangbuch... Wittenberg, 1524, 97) in husitska: *Prophétye szo nazveifztili* (prim. madžarsko bescdilo v: Keresztyén Énekeskönyv, 1957, 96).

Protestantski poučno-vzgojni pesmi sta tudi že obravnavani madžarski: *Cantio de matrimonio* (Dobri hižnici...) in *Adhortatio mulierum* (Oženil se je...). Zelo verjetno ima tak značaj tudi pesem Tužim vnogo Bogu... In ker so te pesmi v petem delu MP I, moremo reči, da izvira ves ta del – verjerno pa tudi četrti – iz luteranskega okolja. Za to govorijo tudi ljubezenske pesmi v pesmarici, posebno vpis prve (Ptičice lepo pojejo...) med liturgičnimi pesmimi prvega dela. Tako nam govori poleg madžarskih izvirnikov za mnoge pesmi tudi njihov luteranski značaj nedvomno za nastanek in uporabo MP I v – Prekmurju. Nadaljnja raziskovanja bodo te dve sestavini pesmarice še bolj potrdila.³¹

O luteranskem značaju pesmarice pričata tudi dve vsebinski izjavi v njej. Na koncu pesmi o Adamu in Evi na 66. strani tretjega dela MP I je vpis: »Zato neiscsimo nigder Zvelicsanya, na to ne proszimo ni Popa ni Fratra, neg profzimo Boga ponizno szamoga« – kar je docela v skladu z luteranskim pojmovanjem in naukom. Protikatoliški je tudi vpis na str. 64.: »Kroto mi blodimo, kai mi velike penezze za dusse davamo, zMesnim govorjenyem, inu offrovanyem s Comparitiami, i zProczeffjami«. Da je to izrazito protestantsko mesto nekdo prečrtal, dokazuje, da je bila pesmarica v lasti in rabi katoličanov. Mnogo pa je manjših izjav in namigov v tej smeri, posebno stalno poudarjanje »prave vöre«, kar najdemo tudi v drugih luteranskih knjigah.

9. VIRI MARTJANSKE PESMARICE I

Že površen pogled na katerokoli stran rokopisa, na kateri se začinja novo besedilo, opozarja z latinskim in madžarskim besedilom pred začetkom (Nota... in drugače, gl. v drugem poglavju razprave!) na zvezo ne le z liturgičnim značajem v prvih treh delih, marveč tudi na izvirnike teh besedil. Jasno je, da so besedila za posamezne praznike, ki sestavljajo glavnino rokopisa, morali najprej prevajati iz latinskih, že drugod v Cerkvi udomačenih besedil, ali pa iz madžarskih – ta so bila zagrebški škofiji najbližja – ali nemških prevodov teh liturgičnih besedil. Tudi O. Šojat je zapisala: »Kajkavska duhovna poezija večim se dijelom prevodila s latinskoga jezika« (n. d. 184).

K temu, kar smo temeljnega povedali o virih MP I že v dosedanjih razpravah o njej in v nekaterih manjših člankih, je treba dodati še nekaj novih vidikov za prihodnje raziskovanje naše pesmarice. Najprej to, da moramo v njej razlikovati dvoje temeljnih plasti besedil: najstarejšo plast liturgičnih besedil v njenih prvih treh delih, ki izvirajo iz predreformacijske dobe in so jo protestanti – v našem primeru prekmurski luterani ali evangeličani – sprejeli v svoje bogoslužje. Isto se je dogodilo tudi drugod v Evropi (predvsem v Nemčiji, Avstriji in na Madžarskem), kar je pomembno tudi za nas. To skupino pesmi so prevedli povečini

verjetno v območju zagrebške stolne cerkve, na kajkavskem jezikovnem ozemlju, v raznih časovnih razdobjih, kar dokazuje tudi njihov jezik, npr. s pogostimi imperfektovimi in aoristovimi oblikami, ki so postale »neproduktivne« v knjižni kajkavščini že pred stoletjem, ko se je naša pesmarica snovala v svoji današnji obliki, iz rokopisov in enot iz različnih časov in krajev. Poleg omenjenih glagolskih oblik nastopajo v tej plasti pesmi v MP I tudi stari glasovni refleksi, morfološke značilnosti v sklanjatvah in leksikalne posebnosti, ki so se pozneje tako v kajkavščini kot prekmurščini – ali pa le v enem od teh jezikov – izgubile. Raziskovanje vseh teh pojavov utegne marsikaj pojasniti tako glede nastanka posameznih besedil kot njihovega časa in izvirnika ter kraja nastanka. Drugod smo opomnili na potrebo stilnega in metričnega ter poetološkega raziskovanja besedil pesmarice v najširšem smislu. Tako raziskovanje bo gotovo pokazalo tudi, da so najstarejša besedila jezikovno in poetično najbolj uspela, kar je nedvomno pripomoglo – skupaj z napevi – tudi k njihovi ohranitvi.

Druga, mlajša plast v pesmarici so prevodi liturgičnih besedil, nastalih v reformacijski dobi, katerih izvirniki so bili že metrično in stilno šibki, njihovega prevajanja pa so se lotili tudi manj sposobni ali docela nesposobni prevajalci. Tretja plast v pesmarici so prevodi novih svetnih pesmi, čeprav večkrat z moralizatorsko vsebino, ki so v glavnem bolj uspeli kot priredbe novejših verskih besedil. In posebna skupina so tista štiri ljubezenska, verjetno izvorna besedila, ki so vtihotapljena med verska besedila.

Hrvaškokajkavski kot prekmurski verski skupnosti je bila najbližja pobuda in vzor, takorekoč obvezno in samoumevno, v cerkveni molitveni in pevski praksi, madžarska verska skupnost. Ko so začeli misliti tudi na ljudstvo pri petju v cerkvi kot organski del bogoslužja, so začeli postopno prevajati iz latinščine v ljudski jezik – himne (hymnus), kakor so imenovali pesmi, v molitvenem bogoslužju in »iz katerih je nastalo veliko domačih cerkvenih pesmi« (Smolik, 166). Te oblike so se posebno oprijeli protestanti, ki so odpravili latinščino v bogoslužju, čeprav so ga v začetku še obdržali v katoliški obliki. Za nekatera besedila v naši pesmarici je pomembno pojasnilo madžarske slovstvene zgodovine, da »se je iz prvih katoliške maše izoblikovala svojska protestantska liturgija, obstoječa iz besedil, ki so jih peli ali recitali duhovnik, kantor (= organist) in zbor (prim. v MP I, I/174: Benedictio... in III/76–78: Binkoštni pesmi). Zato so potrebovali prevode psalmov, himen, antifon in rezponsorijev. Iz teh sestavljeno »mašno knjigo« so imenovali – po nekem njenem srednjeveškem tipu – *gradual* (prim. Smolik, 105: »Šele od 9. stoletja dalje so mašnemu antifonariju začeli vzdevati ime gradual«). Najstarejši ohranjeni madžarski gradual je drugi del pesmarice (prvi del je izgubljen), natisnjen 1574 v Komjátiju pod naslovom: *A keresztyényi gyülekezetben való isteni dicséreték és imádságok*, ki jo je sestavil *Gál Huszár*; v njem natisnjeni prevodi himen pa izvirajo verjetno iz starejših, neohranjenih pesmaric. S konca 16. in začetka 17. stoletja je ohranjenih mnogo rokopisnih gradualov, ki jih imajo za prepise prvih dveh neohranjenih pesmaric-gradualov (eden od njih je Batthyány-kodeks ok. 1580), ki so vsi v sorodu tudi s Huszárjevim gradualom. Kot je dognal že Ivan Škafar, je po Huszárjevem

gradualu prirejal svoje Duševne pesni v naši sosesčini, v hrvaškem Gradišču, protestant Grgur Mekinić (1609, 1611), katerega delo so naši protestanti v Prekmurju gotovo poznali.

Iz katerih protestantskih madžarskih, mogoče tudi nemških, tiskanih pesmaric ali njihovih celotnih ali delnih prepisov so zajemali naši luteranski prevajalci ali prireditelji za MP I, danes tukaj zavoljo nedostopnih nam virov in literature ne moremo reči. V opombah k posameznim besedilom naše pesmarice smo se morali omejiti v glavnem na eno samo madžarsko zbirko cerkvenih pesmi kot na domnevni neposredni ali verjetneje le posredni vir nekaterih besedil. Nekajkrat pa smo mogli navesti tudi kako drugo starejšo zbirko – iz druge roke seve. Naše ravnanje je utemeljeno v tem, da je zbirka, ki jo je sestavil frančiškan *János Kájoni: Cationale catholicum, régi és új, deák és magyar ájtatos egyházi énekek, dicséretetek, zsoltárok és litániák* (Katoliška pesmarica, stare in nove, latinske in madžarske pobožne cerkvene pesmi, hvalnice, psalmi in litanije, Csiksomlyó 1676; v naših opombah navajamo: Kájoni št.) ne le najboljše, vsebinski višek madžarskega katoliškega cerkvenega pesništva v baročni dobi, ki vsebuje tudi skoro vsa besedila dotlej najboljše zbirke te vrste: *Cantus catholici...* (z enakim nadaljnjim naslovom kot ga ima Cationale), ki jo je sestavil slovaški jezuit *Benedek Szőlősi* iz večine dotedanjih tiskanih in rokopisnih katoliških pesmaric (brez kraja, 1651). Prireditelj je 1655 izdal s podobnim naslovom tudi slovaško pesmarico, madžarska pa je povezana z imenom egrskega škofa *Benedeka Kisdiya*. Ta zbirka vsebuje tudi pesmi iz protestantskih pesmaric, prav tako pa urednikove zapise ljudskih cerkvenih pesmi na Erdeljskem.

Ker je *Kájonijeva* bila pred kratkim izdana v 7., kritični izdaji (prir. *Péter Pál Domokos: »...édes hazámnak akartam szolgálni...«*, Budapest 1979)³² in je na voljo v NUK v Ljubljani, so nam tako dosegljiva za primerjavo vsa glavna besedila tako protestantskih kot katoliških pesmaric in ustnega izročila od 16. do sredine 17. stoletja. Zato navedbe v naših opombah k besedilom v pričujoči knjigi ne pomenijo, da so ta besedila, če docela ali v glavnem soglašajo z besedili v *Kájonijevi* zbirki, zajeta iz njene prve izdaje ali morebitnega njihovega prepisa iz nje, marveč pomenijo, da takó soglašajo z besedilom v enem izmed tiskanih virov, zajetih v navajani zbirki, da so naša besedila zelo verjetno prirejena (prevedena) po njem (lahko neposredno, lahko pa tudi le posredno).

Med množico cerkvenih pesmaric v tej dobi, ki nam o njih govori madžarska slovstvena zgodovina, je za nas posebno pomembna *Az Öreg Graduval* (Stari gradual), ki ga je priredil *István Katona Geleji*, erdeljski škof, natisnili pa so ga le v 200 primerkih v Gyulafehérváru 1636. To je mogočna, vsebinsko zelo obsežna knjiga, pisana v kalvinskem (reformiranem) duhu. Kot smo povedali v poglavju o izročilu naših prekmurskih pesmaric, se ta pojem »stari gradual« pojavi v zvezi z delom *Števana Küzmiča* za našo cerkveno luteransko pesmarico in našč dotedanje rokopise – med njimi gotovo predvsem pričujoče delo – nadomesti *Nouvi Gráduvál* Mihala Bakoša. Le natančna filološka analiza slovenskih in madžarskih besedil more dokazati, iz katerega vira (pesmarice, prepisa) je besedilo v MP I prevedeno ali prirejeno. Tako sem že v svojem delnem prepisu te pesmarice (pred četr

stoletja) po slabih kopijah izvirnika v NUK v Ljubljani vnesel pri mnogih, pomembnejših pesmih madžarsko besedilo iz Kájonijske zbirke, bodisi kot dokaz soglasnosti ali razlike med našim in madžarskim besedilom. Tako moj prepis, kot tudi moj delni prepis Nedeliške pesmarice z jezikovnimi primerjavami z MP I in obsežna primerjava prevoda pesmi o Mariji Magdaleni z izvirikom bo obenem s Škafarjevim gradivom za izdajo MP I izročeno v hrambo dekanjski knjižnici v Soboti, kjer se naj hrani obenem s pesmaricami, navedenimi v Škafarjevi Bibliografiji prekmurskih tiskov.

Gotovo je večina – če ne vse – liturgičnih pesmi v prvih treh delih pesmarice katoliška in so te dele uporabljali – mogoče tudi v starejšem rokopisu – katoličani, kar dokazujeje istodobne kajkavske pesmarice, pa tudi poznejše prekmurske, ki so prevzele besedila iz MP I kot katoliška. Latinski izvirniki pa so bili že zgodaj prevedeni v madžarščino in njihovi najstarejši primeri so ohranjeni v srednjeveških kodeksih od 13. stoletja dalje. Med njimi je tudi zagrebški »pavlinski Antiphonale« z notami iz 14. stoletja. Madžarske prevode so prav tako prepisovali, nastajali so zvezani rokopisi enotne liturgične vsebine – pesmarice. V 16. stoletju so nastajale katoliške in protestantske tiskane pesmarice, pesmi pa so vsebovali tudi že nekateri najstarejši molitveniki. Taki so bili npr. pri katoličanih molitvenik Miklósa Telegdija 1577 in Andrása Vásárhelyija 1599 z besedili iz kodeksov. Protestantske – evangeličanske in kalvinske – tiskane: Gálszécsijeva pesmarica iz 1536 (v Krakovu), Váradská pesmarica (Váradí Énekeskönyv) 1566 in vrsta rokopisnih in tiskanih pesmaric iz 2. polovice 16. in 17. stoletja, s katerimi so prišle tudi nemške in husitske pesmi v madžarski cerkveni – protestantski – repertoar, nekatere od teh tudi v MP I in v druge prekmurske pesmarice.³³

Nemogoče je dognati – vsaj ob današnjem stanju raziskovanja – iz katerih rokopisnih ali tiskanih – pač iz obojih – pesmaric so prevajali besedila MP I najprej katoličani, nato pa tudi luterani (evangeličani). Težko bo kdaj tudi pregledati vsaj večino madžarskih pesmaric po časovnem redu in primerjati njihova besedila s pesmimi MP I. Danes moramo za prvo informacijo – k temu nas pač silijo že madžarski naslovi ali začetki teh pesmi, ki jasno govorijo o njihovem prevedenem značaju – iskati madžarske vire v novih izdajah najpomembnejših pesmaric, ki vsebujejo največ in splošno veljavne pesmi.

V razpravi Madžarski viri Martjanske pesmarice I³⁴ sem v glavnem pokazal, kaj sta madžarski slavist in hungarist dognala o madžarskem izviru nekaterih posvetnih pesnitev v MP I, na koncu pa sem le naštel nekatere liturgične pesmi v njej, ki so bile prevedene iz madžarščine. Na voljo so mi bila tudi kazala Az öreg Gradual (1636) in Gála Huszárja pesmarice.

V razpravi Prekmurska Martjanska pesmarica I sem – sicer le pri nekaterih pesmih – navedel njihove madžarske začetke in nakazane madžarske napeve. Tukaj v opombah k pesmim navajam doslej dognane madžarske izvornike ali prevode. Na začetku nekaterih slovenskih besedil najdemo madžarski začetek pesmi, kot npr. pri 24 (str. 87–88): Alia Not. Az Menyekbul hal. Znebesz poszlusaite veliki glasz. – Madžarski vir pa najdemo tudi

za taka besedila, ki nimajo nakazanega madžarskega začetka: npr. Ete dén je vszega veszelja (102–104), pri Kájoniju št. 58. – Nu deneszka mi hvalimo Goszpodna Boga (104–111), pri Kájoniju št. 63. – Ete den je pun vszega veŕzelja (111–113), pri Kájoniju: Ez nap nékünk dicséretes nap, št. 64. In takih besedil, ki jim najdemo izvirmik v Kájonijevi pesmarici – druga pa ga utegnejo imeti v drugih rokopisnih in tiskanih pesmaricah – je že v prvem delu MP I še več.

Posebej je treba opomniti na znamenito pesem Narodil sze je krally Nebeszki... (160–161), kateri najdemo zelo podoben izvirmik pri Kájoniju št. 164 in 163, toda različico iste pesmi ima pesmarica na str. 168–170: Cantio Hungarica. Ad Not Narodil sze krály Nebeŕzki – Nekünk született Menyei király – s celotnim madžarskim besedilom, enakim pri Kájoniju št. 164 in katero je zapisano že v Nagyváradski pesmarici 1566 ter v Palaticsevem kodeksu 1588–1589. To pesem imajo tudi hrvaške rokopisne in tiskane pesmarice. – Sledi ji: Alia Hungarica ad Not. od treh... (na 165–168: Od tih treh Modrih... V. N.) z začetkom: Az harom ŕzent király... (170–172) z 12 kiticami. Tudi Benedictio... ima madžarsko besedilo za slovenskim (kajkavskim, 174).

V drugem delu MP I, ki vsebuje postne in velikonočne pesmi, najdemo še več madžarskih nakazanih napevov, ki kažejo na madžarske izvirmike. Sedmo besedilo te skupine nakazuje madžarski začetek: Oh menyei Atya – Oh Nebeŕzkoga ocza Boga ŕzveti ŕzin (str. 25–30). Naslednja pa je husitska pesem: Az Propheták – Prophétye szo nazveisztli... z 11 kiticami, ki jo ima tudi Bakoš v Novem Gráduválu (str. 66–67), da je husitska, pa priča Keresztyén énekeskönyv (Evangelíčanska svetovna zveza, 1957, 173).

Tudi naslednjih sedem pesmi ima madžarski začetek in med njimi so take, ki jih imajo tudi druge rokopisne pesmarice in Bakoš. Toda madžarski izvirmik najdemo tudi pri nekaterih, ki nimajo nakazanega madžarskega začetka, npr. Adamus Solatus... O ŕto kricsi tak jako tusno... (str. 69–72, manjka str. 71–72, ki jo ima Nedeliška pesmarica in smo jih v kopiranem primerku MP I v NUK v Ljubljani nadomestili s kopijo iz le-te, V. N.), vsebuje jo tudi Bakoševa pesmarica. Madžarski izvirmik je npr. v rokopisu Vépi énekeskönyv iz 1731 (obj. Zs. Erdélyi, Uj irás 1983, 76–78), ki je pa gotovo prepisana iz druge rokopisne ali tiskane pesmarice.

Čeprav naslednje pesmi nimajo naznačenih madžarskih začetkov, jim najdemo madžarski izvirmik, npr. za 23: Patris Sapientia – Szina Boga Visnýega pri Kájoniju št. 211 (tudi v Pavlinski pesmarici 118 B, v Drnjanski – ŕcrbačícevi 17, v Cith. oct. I, 184). Vrsta naslednjih (kot npr. Planctus Mariæ) mora imeti latinski ali kak drug mednarodno uporabljan in prevajan izvirmik, madžarskega pa najdemo, nekoliko svobodneje prirejenega, za: Na Vüzen tri Marie rano... – pri Kájoniju št. 277; za 33: Christus je dneŕzka gori vŕzta... po latinski: Surrexit Christus hodie, obj. Kájoni, št. 272; tudi za št. 35: Christus je gori vŕzta, nassa pravicza... (119–122) je dobeseden prevod iz Kájonijeve pesmarice št. 263.

V tretjem delu pesmarice je vnebohodna: Christus v Nebo sztopil je... (5–8) pri Kájoniju št. 295. – Med binkoštnimi pesmimi št. 6: Spiritus Sancti gratia... ima madžarski začetek pred

slovenskim prevodom: Miloscsa szvetoga Duha... (15–20) in je pri Kájoniju št. 314. – V tem delu manjka precej strani, tako da ni moč dokončno določiti izvornikov vsem besedilom.

Četrty del pesmarice je vsebinsko zelo različen. Za liturgična besedila najdemo sledeče izvornike: št. 3, Hvalim jasz Tebe... pri Kájoniju krajše št. 633; št. 4: Jasz szponiznir szerczem... z madžarskim začetkom: Szivem megalázván. – Št. 7: Cantio Vespertina: Christu: ki szi dén i szvetloszt... pri Kájoniju št. 632; druga Vespertina: Obudi sze o me szercze... ima madžarski začetek v objavi v Bakoševi knjigi (387–389): Ébredj-fel, oh te én [zivem Prevod iz madžarščine je tudi obširna parafraza iz Janezove Apokalipse: Go[zt]o nam je sal kai je na[] or[]zág, tak kroto opuscen (63–73), prepis tudi v Pertočki in Seniški pesmarici kjer je nakazan izvornik: Panaszolt Értünk mast orszagunk. – Ima jo tudi Pavlinska pesmarica (143b sl.): De Jerusalem coelesti –: Gusto nam ie saáll kaye na[] orszag tak kroto opuscen To besedilo je jasen dokaz ali o neposredni odvisnosti teh dveh pesmaric, ali pa o neker tretjem skupnem viru obeh. Obenem pa dokazuje tudi jezikovno samostojnost prekmurških pesmaric od MP I dalje s tako različnim besedilom, npr. s tako pomembnim zastopstvom starega nazala *o z o v* dveh besedah v prekmurščini (gosto, kroto), kakor se še danes govori nasproti *u* v kajkavskem besedilu v istih besedah.

Od versko svetopisemskih besedil imajo madžarske izvornike: Vreme ono doide ka mi zvezda zide (23–31, manjka več listov, 27 kitic v celoti) z madžarskim začetkom v Berkejevi pesmarici (73–77): El jön még az idő. Št. 23: Vszei [zt]vari ochi Bose, vu Te [z]vupajo... (12 kitic) str. 73–75, nakazan je madžarski napev in začetek pesmi: Mindeneki (= Mindeneknek [z]zemei... v Berkejevi pesmarici, 21). – Tudi za št. 3: Naszleduvasse vnosina lu[zt]va Christusseva csuda (28–30) je parafraza o osmerih blagrh, katere madžarski začetek ima Berke: Követi vala népnék [okasága... 15) in Bakoš, str. 254. – Za št. 30: Kak vt Ægyptomi, jeden phtics Pelikan (94–98, 13 kitic), ki jo imajo kar vse prekmurske pesmarice ima Berke madžarski začetek: Miként Ægyptomban (str. 67) in enako Puconska pesmarica – Moramo pa sklepati po teh pogostih primerih in značaju vseh drugih pesmi tako tega dela kot prvih treh, da so vse njihove cerkvene pesmi prevedene povečini prav iz madžarščine nekatere tudi iz nemščine. To sem povedal že v članku v Jeziku in slovstvu 1976/77 in natančnejše primerjave odtlej me v tem le potrjujejo.

Dve svetni pesmi v četrtem delu MP I pa sta že dalj časa znani kot prevod iz madžarščine. Prva je *Cantio de Rakoczio* (11–13, 17 dvovrstičnih kitic), ki jo je objavila O Šojat v Forumu 1973, nato v Izboru... v Kajju 1975 in končno v knjigi 1977, 209–210 Fancev je z nepriznavanjem madžarskega izvira nekaterih pesmi v MP I, na katerega ga je opomnil L. Hadrovics, prikrajšal hrvaško – in obenem slovensko – slovstveno zgodovinc za raziskovanje teh prevodov ter dokončna dognanja o njih. V Hadrovicsu bi bil imel za te usposobljenega mentorja. Tako bi ga pri pesnitvi o Rakocziju morala že tema opomniti, da utegne biti pesem znana madžarski slovstveni zgodovini. Isto velja tudi za druge hrvaške raziskovalce tega obdobja.³⁵

Po objavi Šojatove tega besedila v Forumu se je oglasil madžarski slovstveni zgodovinar *Imre Bori* v Novem Sadu z razpravo: O pesmih madžarskega izvira v neki kajkavsko-hrvatski pesmarici.³⁶ Žal je zasledovanje domače in tuje literature o posameznih strokah pri nas tako pomanjkljivo, da le-te v sosednji (!) državi in drugojezičnih izdajah v isti državi nimajo v razvidu strokovne ustanove. Tako so Borijeva dognanja šla mimo tako pomembne in vzorne izdaje hrvaških kajkavskih pisateljev, kjer bi o več besedilih mogli navesti izvirnike in v celoti pravilneje označiti izvirnost celotne pesmarice ter njen značaj.

Ustrezno načinu označevanja naslovov besedil v celotni pesmarici je prevajalec ali prireditelj rokopisa naslovil tudi to pesnitev latinski z nevtralnim izrazom »Cantio...«, kakršnega imajo v naslovu še druge pesmi tega in petega dela MP I. V madžarski slovstveni zgodovini pa je izvirnik znan že dolgo pod naslovom *Tatár rabságban lévő erdélyiek dala* – Pesem Erdeljcev v tatarskem ujetništvu (suženjstvu). Poznajo dve različici v dveh rokopisih z isto vsebino: prva je v kodeksu, ki ga je med leti 1716–1736 prepisal *János Bocskor* v *Csikszentléleku* in je v njej le pet skoro enakih v prevodu MP I. Druga različica pa je bila zapisana 1704 v t. i. szentsejski pesmarici in le-tej je bližji naš prevod v Martjanski pesmarici – v njej je enajst kitic, ki so sorodne našemu prevodu, medtem ko petih kitic v naši pesmarici doslej niso našli v nobeni madžarski predlogi.

Zato sklepa I. Bori, da je martjanski prevod bil narejen po neznanem madžarskem izvirniku, ki je bil popolnejši od druge poznane madžarske različice. Po Borijevem mnenju naj bi bil prevajalec uporabljal v Prekdonavju (madž. *Dunántúl*) razširjen rokopis, ki je bil bolj celovit, popolnejši in logično bolj urejen kot besedilo v szentsejskem rokopisu. Bori je tudi rekonstruiral v madžarščini to domnevno prvotno besedilo in neke druge pesmi v istem Bocskorjevem kodeksu: »Z gostimi solzami joče že Erdeljsko«, naslonil pa se je tudi na tedaj zelo priljubljene naricalke (obsmrtne žalostinke) ter mrliška (pogrebna) slovesa. Madžarski pesmi tudi nimata naslova, *Rákóczi*jevo ime je sicer v njih omenjeno, toda pesmi ne govorita o njem, zato sklepa Bori, da je prevod v MP I nastal v času voditelja krucev, *Ferenca Rákóczi*ja in ne *Györgya* in so jo zato mogoče imeli za bojno pesem krucev.

Kajkavski slovenski prevod je edini ohranil sklepno kitico, ki postavlja nastanek pesmi v čas opevanega dogodka:

Da se je pisalo jezero i šeststo
pedeset i sedmo to žalostno leto. Amen.

K objavi Šojatove je treba pripomniti predvsem, da enajsta kitica ni dobro prebrana in prepisana, zato je nejasna:

Nemeška velika, obrnjena lica,
kako spisani keip lepog (?) obraza so bila.

Razlaga Šojatove v slovarčku (str. 249) je docela nápak: »Nemeška = Njemačka«, kar je brez smisla. »Nemèški« iz madž. *nemes* = plemenit, plemič, torej: Plemenita, velika,

obrnjena lica – kot naslikana podoba (madž. kép) – Šojatova ni mogla prebrati sledeč: besede, ki more biti le: »lepog«, kar soglaša s sledečo: obraza bila.

Bori je nápak prevedel dvanajsto kitico prevoda, ki je v madžarskih besedilih ni: Vr smo pogubljeni – nikakor ni: Zdaj smo vrženi (v pekel) in tja smo prišli, marveč: Že sm izgubljeni (kot ujetniki). – Šojatova pa tolmači vrstico: »zdaj se žarčujemo ino harcujemo« in se tu pečemo na ognju – v resnici pomeni: se odkupujemo (madž. sarc = kontribucija!) in vojskujemo (madž. harcolni = bojevati se), namreč s trpljenjem v ujetništvu. Zato tudi beren »sarczuval« kot šarcuval.

Drugi pomembni prevod iz madžarščine v četrtem delu MP I je *Peŕzen od Marii Magdalene* (gl. spredaj v poglavju o sestavi MP I). Prevod na str. 227 do 237 ima 10: oštevilčene kitice, od katerih prvih 21 kitic in polovica 22. kitice ni pisana z isto roko ko večina pesnitve. Nedeliška pesmarica (v NUK v Ljubljani, najdena v Márkišavcih pr Martjancih), datirana v medmurskem Nedelišču 1632, vsebuje popoln prevod s 11: oštevilčenimi kiticami. Prevzele pa so to pesnitev tudi mlajše rokopisne pesmarice, jezikovni že bolj približane prekmurščini in v Pertočki pesmarici (str. 58) je v predzadnji kitici letnica ki se verjetno nanaša na prepis v njej: »Vu Jezero Seszt ŕztou, devétdeszétpétom, z Vogerszk: Jezika, Szlovenszki pizsal szam...«. Ti prepisovalci in prevajalci se pač niso ozirali na razločevanje med avtorjem, prvim prevajalcem v njihov (ali sorodni) jezik ter poznejšim prepisovalcem.

Madžarske priredbe te mednarodno svojčas tako priljubljene apokrifne tvarine n težko najti. Kot mnoge druge podobne je bila tudi ta v ljudski rokopisni literaturi zelo razširjena in prvič natisnjena 1683 v Levoči (madž. Lőcse) z imenom avtorja (tudi prevajalca prireditelja?) Szent-Mártoni Jánosa Bodója: Historia az Maria Magdolnanank sok büneiböl valo, jo remenseg alatt, kegyes megtéréséröl (Zgodba o spreobrnitvi Marije Magdalene i: mnogih njenih grehov, v dobrem upanju). Kritična izdaja v zbirki: Régi Magyar Költöl Tára VI, Budapest 1974, 421–434, opombe 664–667, ur. Béla Holl. Izvirnik ima 11: štirivrstičnih kitic, ki mu prevod v MP I v glavnem zvesto sledi, čeprav tuintam izpušč: imena in druge besede, združuje nekatere kitice, izpušča vrstice in svobodno prevaja. Al sta oba v Prekmurju razširjena prevoda prirejena po kakem starejšem rokopisu ali po naveden knjižici, je za zdaj neugotovljivo. Vsekakor nedeliški prevod, če njegova datacija drži in velja tudi za to pesnitev, ni bil prirejen po tej knjižici.

Ta primer pa kaže tudi na izvir sorodnih in podobnih moralizirajočih, pa tudi satiričnih kritičnih pesnitev. Treba je pač pomisliti, da je bil protestantizem na Madžarskem močno razširjen in v tesnejšem stiku z nemško kulturo, od koder so se take vrste pesmi na veliko širile in prevajale. Ker je bil protestantizem utrjen tudi v delu Prekmurja, na Hrvaškem pa j bil le kratkotrajen pojav, je naravno, da so vsakršno versko literaturo madžarskih protestantov poznali in prevajali v Prekmurju. To je tudi eden od tehtnih dokazov za nastanek najstarejših rokopisnih pesmaric v Prekmurju, saj hrvaške kajkavske nimajo niti madžarskih pesmi nit

madžarskih začetkov, kolikor moremo videti iz dosedanjih objav in siceršnjega njihovega poznavanja. S tem ne zanikamo, da so mogli prevajati iz madžarščine – kar so pa zakrivali – tudi na hrvaškem kajkavskem ozemlju, posebno v 17. stoletju verske knjige pod vplivom jezuitov.

Da je *Cantio de matrimonio* (začetek: Dobri hižnici, vi poslušajte... MP I str. 46–54, obj. O. Šojat, n. d. 239–243) prevod iz madžarščine, je L. Hadrovics povedal Fancevu že 1938, pisal pa je o tem v knjižici *Magyar és déli szláv szellemi kapcsolatok* (Madžarski in južnoslovanski duhovni stiki, Budapest 1944, 11–14). Žal Fancev tega ni razčistil in tako za njim zvesto navajajo Andreja Šajtiča kot avtorja te pesnitve. Hadrovics je povedal, da je njen avtor András Batizi in da je bila zapisana v t. i. Lugossy-kodeksu, nastalem v šomodjskem kraju Ujfalu 1629–1634, objavljena pa 1883 v Zbirki starih madžarskih pesnikov. Hadrovics je tudi dokazal prvotnost madžarskega besedila – nasproti Fancevu, ki je zapisal, da so te pesmi mogoče bile prevedene tudi iz hrvaščine (kajkavščine) v madžarščino – druge v istem zborniku zapisane pesmi: *Adhortatio mulierum*, v kajkavskem prevodu: *Oženil se je jeden mlad junak...* in s tem posredno tudi prve pesmi. Ta pesem je v MP I neposredno pred *Cantio...* na str. 42–46, obj. O. Šojat, n. d. 236–238.

Kajkavski prevajalec ni razumel madžarskega reka v pesmi: *Simon biro leszen benne in ga je prevajal: »... i tebi reko: Šimona Rithara«* – kar utegne biti tudi posreden dokaz za nastanek prevoda v Prekmurju, kjer na vsem ravénskem in goričkem ozemlju govorijo ritar in ne rihtar (tako le v dólinskem govoru), mogoče pa je prevajalec imel to obliko iz svojega govora na Hrvaškem. – Tak prevod je tudi nesmiseln in Šojatova je v prvi objavi te pesmi pristavila »nejasno« (Forum 1973, str. 206). Madžarski filolog J. Waldapfel je 1937 razvozlat to tudi madžarskim bralcem nejasno mesto z dognanjem, da »biró« tu ne pomeni sodnik (ali tudi župan), Simon pa ne osebnega imena, marveč je iz nemškega *sie-Mann*, mnogo rabljen v stari nemški satirični literaturi v 16. in 17. stoletju, kjer je že prek »simman« prešlo v Simon v pomenu »weibischer Mann, Ehefrau, možača«. »Biró« pa je v tem besedilu 1. os, ed. glagola birni v prvotnem pomenu: imeti kaj, gospodovati nad. Smisel izvorne vrstice je: Možača bo nad njima vladala. Hadrovics je dognal, da madžarskemu bralcu že v času prevajanja te pesnitve »Simon biró« ni bil docela jasen, zato je bil tudi nápak preveden. In to bi dokazovalo, da je Batizi le prepisal izvornik iz starejšega primerka, iz katerega je prevajal tudi Šajtič.³⁷

Natančneje je obravnaval tudi to pesnitev I. Bori in dognal, da je njen prireditelj v MP I skrčil četrto in peto kitico v madžarskem izvorniku. Bori je na podlagi našega prevoda in ohranjenega madžarskega izvornika rekonstruiral domnevni izvornik, katerega je nekdo prevedel v naši pesmarici. Primerjava tudi dokazuje, da prevajalec ni razumel madžarskih rekov, vpletenih v pesem, zato je z dobesednim prevodom pokvaril smisel in pesniško vrednost prevoda. – Bori tudi meni, da je bil András Batizi le eden od prepisovalcev pesmi in jo je utegnil prepisati okoli 1546, medtem ko je Šajtič dobil v roke neki prepis, ki je krožil

med ljudmi že ok. 1530. – Sicer pa tudi Bori zaradi nepoznavanja kajkavščine in vzhodnoslovenskih narečij zagrešil kak neupravičen očitek.³⁸

10. ZAPISOVALCI, PREPISOVALCI IN PREVAJALCI MP I

Poleg že navedenih pripomb in opozoril o značaju in sestavljanju, nastanku MP I je potrebno natančneje pregledati vse podatke, ki govorijo o zapisovalcih, prevajalcih in prepisovalcih pesmarice, kolikor to besedila v njej in dognanja novejših raziskav dane omogočajo. To pa je povezano tudi z vprašanjem virov njenih besedil, o katerem je govoril prejšnje poglavje.

F. Fancev je v Škafarjevem prepisu ob robu Cantio de Matrimonio ob imenu *Andrea Saitics* in z besedami izpisani letnici pripisal »1534« (str. 53). Za avtorja pesmi je Fancev razglasil »Andrij(u) Šajtića« že v prvem poročilu 1935 in mu je kot verjetni prisodil še dva sorodni poučni pesmi. Kljub ustreznemu opozorilu L. Hadrovicsa, da je Cantio de Matrimonio prevod iz madžarščine in je torej A. Šajtić bil le prevajalec, se Fancev hrvaški prednosti n maral odreči ter je v objavi 1939 navedel njeno sklepno kitico z imenom v obliki: Andrea Zajčić, pri pesmi »Oženil se je jeden mlad junak« pa je navedel: »...od koje postoji i suvremen madžarski tekst: Mastan egy ifjú megházásodott, a kako sam obavješten od mlado; mađarskog slaviste dr. L. Hadrovića (!), u najnovije je vrijeme prema jednoj i drugoj nađei još i njemački tekst« (99). Nekoliko dalje pa je to formuliral: »U hrvatskoj kajkavsko poeziji 16 i 17 vijeka bilo je zacijelo i pjesama sasvim originalne tvorbe, ali ima i dodiranj s mađarskom i njemačkom poezijom, a onda i s francuskom i taljanskom (102).« Že Fancev je opazil, da je Nikolaj Legén podpisal svoje ime za indeksom pesmi na koncu njeneg prvoga dela, vendar se ta podpis razlikuje od onega zelo grobega in lahko bi rekli, da je t podpis ista pisava, s katero je napisal indeks pred njim. Ali moremo njemu pripisati tud pisavo v prvem delu, je še tvegano vprašanje.

Na str. 59 prvoga dela pesmarice je vpisano z drugo pisavo kot pesem (Sztante gori len ludi...): Hic Liber efzt (!) meus teŕztis (!) est Deus quillum Querit Nomen erit Thomas Peŕ... I take formulacije moremo sklepati le na lastništvo tega dela (ali vse?) pesmarice. Na str. 2. četrttega dela pesmarice je opomba anonimnega zapisovalca (avtorja?): »...vam je tou zdiaci da dobro vám je példo daval, neimaite mi zameriti, ar je iŕztino govoril in ki vam je tou zdiaci vaŕz zato nistar ne proŕzi negh da mu jedan krat povzem z dobrim vinczem napite. Amen.« Izra »zdiaci« izrecno govori to, da je pojem »dijaka« kot literata, pesmotvorca – in mogoče tud pevca – bil na tem jezikovnem območju znan tako kot na vsem Ogrskem.

V istem delu pesmarice na str. 73 je na koncu pesmi »Goŕzto nam je ŕal, kai je na orŕzág tak kroto opuscen«: »To peŕzen ŕzpravil Gabriel Nencsics zvelikim mislenyem, krot ŕeleŕse, da bi kerscseniczi vŕzi Boga ŕzpoznali, y da bi gori v Nebeŕzki orŕzág vekso ŕzkeri

noŕzili«. Ta zapis ima tudi Pertočka pesmarica (okoli 1800?) na str. 42 pri isti pesmi, jezikovno nekoliko bliŕe govorjeni prekmurŕini. Ker vemo, da je pesem prevod iz madŕarŕine, tudi tu pomeni »spravil« le prevajalca v domači jezik.

V petem delu MP I je anonimno izrazil svoje avtorstvo (utegne pa se tudi izkazati kot prevod) ljubezenske pesmi »Zorja, moja zorja...« (obj.: O. Őojat, n. d., 244–245) »...jeden mladi Diak«, ki »to je peŕzen ŕzpravil... ŕzrcze mu ŕze tosi, za leipom lubom ŕzvom«. – Őe v prvem delu pesmarice omenjena ljubezenska pesem: Vŕztajai mi gori luba ma (obj.: V. Novak, Izbor prekmurskega slovstva, 1976, 106), je gotovo tudi delo ali vsaj prevod takega dijaka, ki je zelo verjetno prepisoval liturgične pesmi tega dela in je to besedilo vtihotapil vanj. Mogel pa je biti tudi klerik, katoliŕski ali luteranski. – In isto velja za zadnjo pesem v pesmarici: Tusil ŕze je jeden mladencz, // ŕzvoji luboi vetak plakas[e... (obj.: O. Őojat, n. d. 246–247), katere pesnik je gotovo ta »mladencz«, ki je prepisal prevedena besedila pred svojo pesmijo in ker le-ta ni dokončana, moremo slutiti, da ji je sledilo ŕe kaj podobnih besedil.

Vsekakor velja mnenje O. Őojat: »Pisari onih dijelova Prekomurske pjesmarice I iz kojih se ovdje donosi izbor, svakako su bili ŕkolovani ljudi, moŕda čak i visoko obrazovani, vični pisanju, ŕto dokazuje ne samo njihov ispisani rukopis, nego i primjena grafijske norme onoga vremena, koja je dosljedna toliko koliko se u takvu brzo pisanom manuskriptu dosljednost moŕe očekivati« (n. d. 202). Dodajmo, da se ta kultivirana pisava očitno kaŕe tudi v prvih ŕtirih delih pesmarice, posebno pri nekaterih besedilih, npr. v pesmi Christus v Nebo ŕztopil je..., ki ga prinaŕamo kot primer take pisave.

Soglaŕati moramo tudi z mnenjem Őojatove, ki nadaljuje sklepanje Fanceva o starosti najstareŕjih rokopisnih kajkavskih pesmaric: »Tri (dosad) odkrivene kajkavske rukopisne pjesmarice (Pavlinska iz 1644, Őrbačićevea iz 1687 in Martjanska V. N.) iz 16. odnosno 17. stoljeća i zbornik naboŕne poezije Cithara octochorda, koji se za tisak pripremao svakako već u toku 17. stoljeća, dopuŕtaju nam, da tragove kajkavske poezije naslućujemo čak i prije 16. stoljeća. Kako su i ta tri rukopisa i Cithara octochorda veoma obilni, moŕe se zakljućiti da u kajkavskoj Hrvatskoj pjesme nisu nastajale samo izuzetno, da se poezija nije njegovala samo prigodice, već da je bila sastavni dio tadaŕnjega ŕivota. Prema tome, rukopisa takva karaktera kao ŕto su spomenute tri pjesmarice, moralo je u tom razdoblju biti i viŕe, ali vrijeme i dugotrajna upotreba ućinili su svoje, pa su se oni istroŕili i nestali. Da su postojala samo ta tri i da su se sva tri saćuvala – to bi zaista bio slućaj« (n. d. 202). K temu je treba dodati ŕe, da to ne velja le za »kajkavsko Hrvatsko«, marveć prav tako za slovensko Prekmurje, kjer so bile te pesmarice vsaj sprejete, prirejene, dopolnjene in uporabljane – ter s prepisovanjem in tiskanjem ustvarile taćo izroćilo, kakrŕnega kajkavsko hrvaŕsko ozemlje nima, razen s tiskom Cithare octochorde. Okoli sto rokopisnih pesmaric v Prekmurju od 17. do 20. stoletja, ki temeljijo v veliki meri prav na MP I, doloćno govori o tem dejstvu in ga je treba zdaj ŕe dokonćno sprejeti ter priznati – tudi v hrvaŕski slovstveni zgodovini.

Potrebno je opomniti še na nekaj, kar smo doslej v razpravljanih o MP I spregledali. Koliko delov ali sestavin njenih je nastalo v Martjancih – ali bilo vsaj tam prepisanih popisanih, ni moči dognati in tudi ne bo mogoče. Dokazana pa je njena uporaba v Martjanci vsaj v 17. (nečitljivi vpis pod Legénovim podpisom) in 18. stoletju.

11. SORODNOST S PAVLINSKO IN DRNJANSKO PESMARICO

Potrebno bo natanko preučiti tudi zvezo MP I, kot drugih prekmurskih rokopisnih pesmaric z evidentiranimi kajkavskimi pesmaricami. Med njimi so najpomembnejš najstarejše doslej dognane: *Pavljinska pesmarica* iz 1644 (ali Pavljinski zbornik po Šojatov v n. d., 363 sl.), ki jo je prvi natančno preučeval naš rojak Janko Barle; *Ščerbačičeva* ali *Drnjanska pesmarica* (Pjesmarica Jurja Ščerbačiča po Šojatovi, n. d. II, 335 sl.) iz 1687 imenovana Drnjanska po najdišču (hrani jo Narodna i sveučiliška biblioteka v Zagrebu). Posebno mesto pa zavzema tiskana uradna pesmarica zagrebške škofije *Cithara octochorda* (1701 Dunaj, 1723 rt., 1757 v Zagrebu, prim. Šojatova n. d. II, 399 sl.), z latinskimi i kajkavskimi besedili ter z notnim tekstom. Za prekmurske župnije je bila pomembna, ker so jo v njih uporabljali – gotovo tudi v tistih, ki niso bile ves čas v zagrebški škofiji – in zato ker je vanjo bilo sprejetih mnogo pesmi, ki so zapisane prav v Martjanski pesmarici I – pomenju F. Fanceva prvič v le-tej in so iz nje in njenih različic prišle tudi v druge rokopisne kajkavske pesmarice 17. stoletja.

Ker Pavljinska pesmarica v času, ko sem pisal razprave o MP I še ni bila kritično izdana še manj pa mlajše kajkavske pesmarice, je bila primerjava MP I z njimi otežkočena. Naslov pesmi v Pavljinski pesmarici (PP) in v Drnjanski pesmarici ter *Cithara octochorda* so bili edin objavljena podlaga za primerjavo s PP in Drnjansko s seznamom začetkov njenih pesmi, ki ga je objavil D. Kniewald.³⁹ To pa ni dovolj zanesljivo izhodišče za primerjavo v vseh primerih. Medtem so izdali *Pavljinski zbornik* v faksimilnem pretisku in transkripciji s komentarji (I-II Zagreb 1991). Izdaja je sicer vzorna, toda v navedbi skromne slovenske literature so napake. O mojih številnih spisov o MP I navajajo le prvega, ko bi bili mogli najti v njih madžarske vzporednice tudi za pesmi v PZ. Sedaj vidimo, da je v PZ mnogo manjša redovna pesmarica in po svojem značaju docela različna od luteranske MP I, česar niti Fancev niti O. Šojat nist videla. Vse moje dosedanje raziskovanje ne more podpreti mnenja F. Fanceva, da je bila prva MP I vir za PP. Saj ravno primerjave z madžarskimi viri, madžarska besedila v njej in zveza slovenskimi protestanti 16. stoletja dokazujejo nasprotno. Napisal sem že, da so tako MP I in razne najstarejše kajkavske pesmarice mogle zajemati iz nekega nam neznanega starejšega skupnega vira ali iz več virov, marsikaj v njih pa je moglo nastati samostojno (prevedeno). Prva natančna razčlemba najstarejših rokopisnih pesmaric (pritegniti bo potrebno vsaj še Nedeliški in Soboško pesmarico) bo pokazala njihovo soodvisnost v jasnejši luči.

F. Fancev, ki je kot prvi strokovnjak za kajkavsko književnost vsaj površno pregledal MP I, je takoj sodil, da njen jezik »medimursko-podravska kajkavština ... sasvim sigurno pripada 16. v.«. Našo pesmarico je postavil časovno pred Pavlinsko pesmarico, ki je bila dotlej med zbranimi (v Metropolitanski, pozneje Narodni i sveučiliški knjižnici v Zagrebu) edina evidentirana in zato navidez logično trdil, da so iz nje prevzeli tekste tako v Pavlinsko kot tudi v druge kajkavske pesmarice. Tega vprašanja se ni dotaknila O. Šojat, ki je edina po Fancevu nekaj več pisala o MP I in nekaj njenih besedil tudi objavila. Sam sem se le dotaknil te sorodnosti v referatu o prekmurskih pesmaricah v obdobju baroka, nato pa nekoliko širše v razpravi v *Kaju XXI*, 1988, br. III-IV, 10–11 in v *ČZN* 61 (1990), 74–75, vendar površno, saj Pavlinska pesmarica še ni bila izdana in sem mogel črpati le iz razprave Janka Barleta ter D. Kniewalda. Ker je Kniewald objavil tudi naslove pesmi v Drnjanski pesmarici, ki je tudi iz 17. stoletja, sem se dotaknil tudi njenih besedil, ki so ista ali podobna v MP I.

MP I je mnogo obsežnejša kot PZ, zato je v njej tudi več liturgičnih pesmi v prvih treh delih, ki izvirajo delno še iz starega skupnega predreformacijskega repertoarja, delno pa so nove luteranske. Tako je v MP I (z dvema madžarskima vred) kar 56 besedil v prvi skupini *adventnih in božičnih pesmi*, medtem ko jih je v PZ le 8 adventnih, 11 božičnih in 6 novoletnih in trikraljjevskih. V tej skupini je največ sorodnih pesmi v obeh zbirkah. Tako je v pesmi *Prophétye ſzo prorokuvali...* MP I, 21–23 v glavnem isto besedilo kot v PZ II, 113–115. Isto besedilo je v pesmi *Glaszove szo na Nebészih...* MP I, 73–74 in PZ I, 103–104r: *Glaſzoue ſzu na nebeſzeh; Ete dén je vſzega veſzélja* MP I, 102–104 – *Den je deneſz z veſzeljem* PZ I, 105v–106r. Ker jo je zapisal tudi že Trubar kot *Ta stara boshizhna pejiſſen*, je vprašanje, ali so jo kajkavci (po J. Barletu) peli kot samostojen prepev latinskega zapisa iz 13. stoletja, ali so jo prevzeli od Slovencev. *Dete ſze rodi v Betlehemu...* MP I, 114–115 – PZ I, 101b: *Dete ſze rodi u Betleheme*; tudi v Drnjanski pesmarici 45. – *Od ſzuncsenoga ſzhajanya...* MP I, 134–136 bistveno enako, le daljše in slogovno spremenjeno besedilo kot PZ I, 109a: *Od ſzunchenoga izhoda*. Skoro dobesedno se skladata besedili: *Po(h)valuimo denesnyi den* MP, 155–158 in v PZ I, f.112b: *Pohualuimo deneſni den* – gl. več v opombah. Le refren je enak v besedilu: *Narodil sze je krally Nebeszki...* MP I, 160–161 in v PZ I, f.104v–105v: *Narodil ſze ie kral nebezky*. – Le začetek je enak v pesmi: *Zvelicsitel je rodgyen* MP I 152–153 in PZ I, 114b: *Zuelichitel ſze narodi...*

Iz te skupine jih je v Cithari octochordi – z jezikovnimi in delno vsebinskimi spremembami – v prvi izdaji zapisanih deset, v drugi le dve, v tretji pa sedem. Vprašanje zase je, koliko so zajete pesmi v obeh pesmaricah – tako v tej skupini kot v naslednjih liturgičnih – iz istega vira, prevedenega na območju zagrebške škofije iz latinščine ali nemščine, mogoče celo iz madžarščine – in koliko so prevedene, vsaj nekatere, na prekmurskem ozemlju iz madžarščine, za kar govorijo nekatere jezikovne in vsebinske sorodnosti.

Podobno razmerje med številom besedil je tudi v drugi skupini *postnih* in *velikonočnih* pesmi: proti 41 pesmim v MP I jih je v PZ 11, sorodne pa so: *O Jesus Xtus nas Zvelicitelj..* MP I, 20–21; PZ I, 138r dobesedno enaka, le predzadnje, protestantsko usmerjene kitice nima; *Vetak Jze je Kristus tosil...* MP I, 54–57 – *Liuczuo moie Sidouszko* PZ I, 121r, obe priredbi se skladata z latinskim izvirnikom. – *Diko mi poimo Boguvi* MP I, 75–78 je v enak obliki tudi v Nedeliški pesmarici 45b–47a, medtem ko *Diku mi poimo Bogoui* PZ I, 117r mora biti starejši prevod latinskega izvirnika, zapisanega v zagrebškem brevirju že v 13. stoletju, ker ima MP I na treh mestih skupno 17 novih vrstic.⁴⁰

Pesem *Szina Boga Visnyega...* MP I, 78–81, ki dobesedno ustreza madžarskemu besedilu (gl. opombo), se dobesedno sklada – z nekimi prilagoditvami prekmurščini s PZ I 118v–119r: *Szina Boga uifzniega...*, pa tudi z besedilom v Drnjanski pesmarici št.22, str. 17. Nazivje za samostanski duhovniški molitveni čas dokazuje najverjetneje nastanek v samostanskem okolju (komplet, večernja).

V PZ kajpada ne najdemo apokrifnih pesmi o Adamu, ima pa tudi manj velikonočnih pesmi in zaman bomo v njej iskali slovensko protestantsko priredbo. Ta stare velikonočne pejsni, ki jo ima MP I in šele za sedmimi velikonočnimi v MP I nastopi ista pesem tudi v PZ I, 129v obenem z latinskim besedilom: *Vfztal Jzeie Kristus denezka...* (*Surrexit Christus hodie...*), PZ II, 161–162. Besedilo v MP I, 114–115: *Christus je dnefzka gori vfztal...* soglaša v začetku z madžarsko pesmijo, Kájoni št. 272 in latinskim besedilom. V PZ so zamenjane vrstice in naša pesmarica ima tri vrstice iz TCC 155 (gl. opombo k tej pesmi). Najdemo pa to besedilo tudi v Nedeliški pesmarici.

Tudi naslednja v MP I, 116–119: *Christus je gori vfztal, nase greihe odepral...* ima staro tradicijo: pri Madžarih že v Váradski pesmarici 1566, pri gradiščanskih Hrvatih v rokopisu 1564 (gl. opombo), pri Mckiniću 1609 – toda v PZ I, 127: *Chriřztus ie gore uztal...* se po enakem začetku drugače nadaljuje.

Med binkoštnimi pesmimi se v MP I, 15–20 pesem *Spiritus Sancti gratia...* osem kitic izmenoma vrsti v latinščini, madžarščini in kajkavščini: *Miloscsa fřvetoga Duha...*

Med vsemi naslednjimi besedili v četrtem in petem delu MP I sta samo dve isti kot v PZ: *Gofřto nam je řal...* MP I, 63–73, saj sta obe parafraza dela Razodetja in prireditev latinske: *De Jerusalem Coelesti* – v PZ I, 143v–146r: *Guszto namie saall kaije nař orszag tak kruto opusztel...* Mesto dveh kitic je v naši pesmarici zamenjano, različni pa sta zadnji kitici, sicer pa je besedilo v obeh različicah v glavnem isto ter mora izhajati iz istega vira, za katerega velja dognanje A. Šojata (PZ II, 332): »...(pesem) koja i inače obiluje arhaizmima kao i rječima i oblicima neobičnim u staroj kajkavskoj književnosti, ima i nekoliko specifičnosti koje su ušle iz slovenskoga jezika...«. Ob primerjavi obeh različic se bo hrvaški jezikoslovec marsikaj zjasnilo tako glede jezika MP I kot o razmerju med njo in PZ.

Isto velja o nekem skupnem viru tudi za pesnitev: *Hotte kmeni pravi Bosi řzin...* MP I, 106–110 in: *Hodte k meni, veli Kriřtuř...* PZ I, 146v–147v. Čeprav je kajkavsko besedilo

v PZ v MP I prilagojeno prekmurščini, so – poleg posameznih glasov in oblik – ostale v njem tako značilne besede, ki pričajo o istem viru ali prepisu enega od navedenih od drugega:

MP I leheno – PZ lagehno, keršcheniczi – kerščenici, herlo – herlo, mladehen – mladehen, herlom – herlom, Nikomur (končnica!) – Nikomur, ſohek – žuhkek, Ondi – onde, povſzemſzega – posemsega. Predvsem pa v PZ ni vseh prevodov moralizirajočih in apokrifnih pripovednih besedil ter seve ljubezenskih, ki jih pozna MP I.

Kako bi natančna primerjava MP I z drugimi kajkavskimi pesmaricami odkrila marsikako enakost in podobnost, dokazuje npr. pesem *O prekleta leipa mladoſzt ka ſzi vnogim ludem blodnoſzt* MP I/IV, 58 (le dve kitici, vseh 13 kitic v Pertočki pesmarici IV, 98–99 in 108–109), ki je zapisana v Drnjanski pesmarici: *Prokleta lepa mladost, ti si vnogem ljudem bludnost* (tako po Kniewaldu).

12. ZVEZA Z NEDELIŠKO PESMARICO (1632)

Kako preuranjeno je dokončno sklepanje – pa še na »slutnjah« o nečitljivih letnicah – o starosti in mestu kake rokopisne pesmarice brez razgleda po širšem okolju njenega nastanka ter njenih zvezah z literarno tvornostjo v preteklosti v tem okolju, dokazuje vse sklepanje v zvezi z MP I. Hrvaški literarni zgodovinarji bi se morali od začetka vprašati: kako je vendar prišla neka tako stara in pomembna »kajkavska« rokopisna pesmarica (celo dve so poznali) v Prekmurje, kaj so v tej pokrajini v tistem času pisali, kakšne so vezi prvih tiskov v prekmurščini s kajkavskim slovstvom itn. Isto vprašanje bi bili morali rešiti tudi slovenski slovstveni zgodovinarji, ko bi taka vprašanja ne bila v tistih letih zanje preveč obrobna in ko bi primer naše pesmarice koga sploh znanstveno zanimal ter bi imel za raziskovanje teh vprašanj potrebno znanje (poleg prekmurščine in kajkavščine predvsem madžarščine ter ustrezno literaturo v teh jezikih). Tako pa se je značaj prekmurskih rokopisnih pesmaric, predvsem doslej domnevno najstarejše med njimi, odkrival zelo počasi. Vendar so začetki opravljeni in prišli smo – kljub brezbriznosti strokovnih ustanov – do kritične izdaje MP I s pritegnitvijo drugih rokopisnih in tiskanih pesmaric, tako prekmurskih kot kajkavskih.

Pesmarica, ki jo je našel in odkupil prof. Matija Maučec v Márkišavcih pri Martjancih – sosednji kraj, kjer je nastala in bila v rabi Martjanska pesmarica, gotovo ni nepomemben za njuno sorodnost. Zato sem jo v prvih omembah imenoval kar Márkišavsko pesmarico, toda glede na natančno datacijo in navedbo kraja: *V Nedelisch...* je pravilneje, da jo imenujemo Nédeliška, po znamenitem medmurskem kraju, kjer so imeli svojo tiskarno v 16. stoletju Zrinjski in je mogoče njen nastanek povezan na katerega od avtorjev spisov iz nje ali vsaj na njegovo delo. Ker se je pa – vsaj dalje časa – uporabljala v prekmurski evangeličanski skupnosti, čeprav ni za njen luteranski značaj nobenega dokaza ali vsaj

namiga, jo moremo upravičeno imenovati prekmurska pesmarica. Saj se hrvaški slovstveni zgodovinarji tudi po več mojih omembah ne zanimajo zanjo, čeprav je to najstarejša dokazana kajkavska pesmarica, kar dvaindvajset let starejša od Pavlinske.

Tudi tej pesmarici manjka enako kot MP I – 19 prvih strani, tako da danes obsega 143 označenih strani. Gotovo je vzrok temu, da manjkajo v teh pesmaricah prav prve strani, ta, da so si jih organisti sposojali, ker so jim bile kot liturgične pesmi najbolj potrebne, pa jih niso vrnili. Nedeliška pesmarica daleč zaostaja za Martjansko tako po obsegu kot vsebini, pa tudi glede lepih pisav, ki delajo MP I tako mikavno – Nedeliška je pisana z zelo navadno, enotno pisavo. Razlikuje se vsebinsko od MP I po tem, da na ohranjenem začetku nima liturgičnih besedil, marveč »popevke« s svetopisemskimi motivi. Tako se na prvi ohranjeni 20. strani nadaljuje »popevka« – tako so prevedli navadno Cantio – o stvarjenju Eve, katere začetek je v Šadlovi pesmarici (1797, str. 112); do str. 26b pesem o sodnem dnevu, ki jo ima Krajačić, Molitvene knysicze (1640, 474 sl.) in Šadlova pesmarica (115 sl.) in na str. 26b je napis: Polovicze Popevke z nadaljevanjem te pesnitve. Medtem ko ima MP I več pesmi o Adamu, posebne pesmi z motivom Eve nima.

Na str. 38b je *Drúga Popevka* o božji pomoči, z motivom o satanovem skušanju Jezusa v puščavi, katere različico najdemo v Pertočki pesmarici str. 113 in v PZ I, 168r–168v, jezikovno neznatno drugače. Liturgične pesmi pa se začnejo z nenatančnim vrstnim redom na str. 39a: Nedela Perva posztna – ide Jezus nas sztvoritel, sledi *Drúga na Noto* (Bakoš 154) in *Drúga na Czvetno Nedelo* 42b–44, ki jo ima tudi MP I, II/52–53: *Ki sziz za nász terpel...* – *Pešzen na veliki Petek* 45b–47a: *Diko mi poimo Boguvi* je v MP I, II/75–78. *Na Den v Nebo zašztopljenja* 50b–51a je v MP I, III/5–8; PZ I, 130v, II 163 in tudi pri Bakošu, 109–111. Ima še eno: *Christusie v Nebo zašztopil* 50b–51a z začetkom *Krišztus je vNebo zašztopil*, – *Dika bodi všzigdar Bogu* MP I, III/1–2, pri Bakošu 112–113.

Na Ruszálszko Nedelo odvecsara 51a–52b – v MP I, III/28 *Na Rušzalszke šzvéte dni*. Med temi prazničnimi pesmimi, ki segajo do 22. nedelje po sv. Trojici, najdemo v MP I, III/67–70 samo še eno pesem: *Zrok zvelicsánšzstva...* v Nedeliški 53a–54a. Po nedeljskih pesmih sledijo od 90. strani apokrifne zgodbe s svetopisemskimi motivi: *Pešzen od Szodome i Gomorhe*, *Pešzen od Noe Patriarcha* – vmes je tu: *Jaz znam eden Czveitek* 105a–106a, ki je v MP I, IV/104–106; tudi pesem *Sina Boga visnyega* 106a–107b je v MP I, II/78–81.

Nedeliška pesmarica vsebuje tudi vse tri pesmi o Adamovi usodi: *Adama gda vun zegna* 110b–114a, v MP I, II/61–69; *Consolatio Angelica* 114b–115b, v MP I, II/69–72: *O što kricsi tak jako tusno...* in tretja: *Ad Consolatio Angelica* 115b–117a, v MP I, II/72–74: *Jako šzi me potrostral*.

Pešzen od Bogacza 117b–119a ima Kájoni št. 795, prav tako *Peszen od šzodnyega dne* 119b–123b, Kájoni št. 794. Pozna jo tudi Šadlova pesmarica in Senik 221 sl. Prav tako ima Senik 242 sl. *Na Szvetoga Pavla preobernenya Den* z začetkom: *Mocsni Bosie gda Adama vun zegna* in nadaljevanje o Kajnu in Abelu do 129b, kjer je zanimiv, v vseh

pesmaricah enkrat en vpis: *Veta peszen ſzpravlenae zdai, i Szvetoga pizsma vunka vzetaie, v Nedelischu pondelek pervo posztni, Meiſzeczaje den oszmi. Amen. Zakaj je opustil letnico? In ali je ta datacija v neposredni zvezi z ono na str. 100: Od Christussevoga, na ſzveit porodienya, daſzeie pizsalo iezero i ſeſzt ſzto Ino ober toga, tri deſzet i drugo, peſzenie ſzpravlenya, Boguvi na diko?* Misliti moramo, da je prireditelj pesmarice s to letnico, ki naravnost omenja le eno pesem, označil tudi čas nastanka vsega svojega rokopisa, če že ne v tem istem letu, pa blizu njega. – Sklepno besedilo v pesmarici je *Peszen od Marie Magdalene* 130a–143b, ki je tu ohranjena v celoti, tako da smo mogli z njo dopolniti v MP I njen manjkajoči začetek. Njuno besedilo se v vsem strinja, tako da imamo tisto v MP I za prepis iz starejše Nedeliške pesmarice.

Čeprav se glede naslovov in oznake namembnosti za posamezne praznike obe pesmarici ne bistveno razlikujeta, sta si pa prav glede liturgičnih besedil docela sorodni, kolikor ne kar enaki, kar smo kratko nakazali. Že v dosedanjih oznakah smo omenili, da sta jezik in zlasti pravopis Nedeliške pesmarice nekoliko starejša, npr. *i* namesto *j*, *ü* – *ei* – nekoliko primitivnejša od normiranega jezika in pravopisa v MP I. Nedeliška pesmarica je tudi tesno sorodna s Pavlinsko in Drnjansko pesmarico, povezana pa je z vsemi novejšimi prekmurskimi pesmaricami.

13. GRAFIJA IN JEZIK MARTJANSKE PESMARICE I

V svojih dosedanjih najobširnejših predstavitev Martjanske pesmarice I sem namenil njenemu jeziku komaj eno stran, toliko da sem ga na kratko označil glede na pisanje hrvaških avtorjev o njem, grafije pa sem se le dotaknil.⁴¹ Vse to zavoljo tega, ker sem bil prepričan, da je potrebno prav ti poglavji natančneje raziskati, če hočemo podati prepričljivo sodbo o jezikovni in slovstvenozgodovinski pripadnosti tako te pesmarice, kot njenih prepisov. V razpravah pa sem navajal nekatera mnenja o njenem jeziku, od svojega najstarejšega iz 1936, da so »rokopisne pesmarice«, ki so se širile vsaj že sredi 17. stoletja, »jezikovno kajkavskega značaja«.⁴²

Prvi, ki je Martjansko pesmarico I natančneje pregledal, F. Fancev, je sodil o njenem jeziku:

1. »Jezik kojim su pjesme pisane u osnovi jest hrvatska kajkavština *međimursko-podravska* (podčrtal F. F.). Prepisivači kasnije koje šta su izmijenili, ili bolje upravo pokvarili, jer im predlošci nisu uvijek bili dovoljno razumljivi.
2. Vremenski ta kajkavština pripada sasvim sigurno 16 v. – premda je i ona gdje pomlađivana ...«⁴³

Za določitev starosti Martjanske pesmarice I je pomembna trditev F. Fanceva: »... več sada se za dvadesetak (pesmi) može sigurno kazati, da su zbog jezičkih arhaizama svakako

mного starije« - namreč od 16. stoletja. Fancev se žal ni mogel več nadrobneje ukvarjati ne z jezikom ne z vsebino Martjanske pesmarice I, vendar pa je brez pomisleka postavil to pesmarico - samo z ugibanjem o nečitljivi letnici nastanka v njej – na začetek hrvatskega kajkavskega pesništva, pred Pavlinsko pesmarico, ki je dotlej zavzemala to prvenstvo. To njegovo trditev so docela nekritično prevzeli vsi, ki so za njim pisali o hrvatskem slovstvu v celoti ali le o njegovih posameznih dobah (npr. Georgijević) ali o tej pesmarici posebej (O. Šojat in dr.).

Žal tudi na slovenski strani nismo prišli dalje od dognanja o nekaterih prevodih nemških luteranskih pesmi v MP I in šele, ko je *Olga Šojat* v zagrebškem Forumu 1973 objavila izbor iz te pesmarice (ki ga je ponatisnila v *Kaju* 1975 in pozneje v 1. knjigi *Hrvatski kajkavski pisci*, 1977, se je pokazalo, da brez poznavanja prekmurščine in madžarščine prekmurskih pesmaric niti ni mogoče brati, niti pravilno dešifrirati za kritično izdajo ter zato še manj prisoditi MP I hrvaškemu slovstvu, brez poznavanja njene vsebine in zgodovinskega okolja, v katerem je nastajala. Na moje kritične pripombe glede jezika (v pismu in *Jis XIX*, 1973/74, 212–217) je O. Šojat v zadnji objavi besedil v knjigi in spremni razpravi k njej te pripombe sprejela, posebno tudi prekmurski diftong *-ei-*, ki ga v prvih objavah ni upoštevala. Sprejela je tudi moj ugovor Fancevu, da MP I in MP II »večim dijelom pjesama pripadaju hrvatskokajkavskoj književnosti. Po njegovu mišljenju, te bi manuskripte, zbog većega broja elemenata prekomurskoga dijalekta kojima su pjesme prožete, prije trebalo uvrstiti u slovensku književnost« (*Hrvatski kajkavski pisci I*, 206). Da so bile te pesmarice od F. Kidriča naprej že sprejete v slovensko slovstvo, tega hrvaški strokovnjaki niso vedeli. Šojatova je pristala na končno razsodbo: »...da će se pripadnost tih pjesmarica jednoj ili drugoj od te književnosti sa sigurnošću moći utvrditi tek kad se one objave u cjelini i kad tako budu pristupačnije znanstvenim istraživačima« (prav tam, 207).

To je bilo tudi prepričanje in želja pisca te razprave, ki je odtlej z vrsto člankov in razprav zaman pozival poklicane ustanove in ljudi, da naj se taka izdaja pripravi. Ironija je, da je F. Fancev ponujal podpisanemu pripravo take izdaje MP I v Zagrebu že 1942, ko še vsi skupaj nismo imeli prave predstave o njeni izredni vsebini in njenem značaju.⁴⁴

Prvi in edini preudarni glas na hrvaški strani o jeziku MP I – pač na podlagi naših pripomb in lastnega poznavanja iz dotlej objavljenih njenih del – je en sam stavek Antuna Šojata: »Grafija i jezik Prekmurske pjesmarice I (tako imenujejo MP I) znatno odudaraju od njihovih osobina u PZ« (*Pavlinski zbornik*).⁴⁵

Tako slovenska kot hrvaška slovstvena zgodovina in lingvistika je zakrivila veliko zamudništvo s tem, da je zanemarila raziskovanje prekmurskega slovstva – od rokopisnih pesmaric dalje – predvsem tudi z jezikovne strani. Čakanje na naključne raziskovalce, ki se utegnejo pojaviti kot rojaki in poznavalci narečja, je izraz nenačrtnosti raziskovanja, če ne kaj hujšega: preziranje pomena tistega, česar ne poznamo. Tako pa je vse ostalo pri posameznih trditvah in ugibanjih.

V prvi nadrobnejši razpravi o MP I kot celoti, ki mi jo je objavil zagrebški *Kaj XXI*, 1988, sem njencmu jeziku namenil kratko, toda načelno poglavje, ki pojasnjuje dotlej prezrto dejstvo: *Kajkavščina - knjižni jezik v Prekmurju do 18. stoletja* (n. m. str. 17). Nekoliko spremenjeno sem podal ta dognanja v ČZN 61, n. v. 26, 1990/91, 78–79. Iz dejstva, da so prekmurske katoliške župnije od konca 11. stoletja do 1777 pripadale nekaj časa vse, stalno pa tiste v dolnjem Prekmurju, zagrebški škofiji,⁴⁶ sledi samoumevno spoznanje, da se je kot pomožni jezik (molitve, pridige, petje, delitev zakramentov in zakramentalov z vsemi obredi) te škofije uporabljal tudi v prekmurskih župnijah – v rokopisih – kakršne imamo ohranjene tudi v cerkvenih pesmaricah - in pozneje v knjigah. Pa ne le v cerkvene, marveč tudi v svetne upravne namene, kakor dokazuje npr. rokopisna pogodba prav iz Martjanec 1643, ki je pisana v čisti kajkavščini in jo vse naše slovstvene zgodovine ter vsa publicistika imenujejo najstarejši prekmurski slovstveni in jezikovni spomenik. To je delno, glede na kraj nastanka, ne pa tudi glede jezika, čeprav je bil le-ta umljiv vsem uporabnikom in se je imenoval tudi »slovenski jezik«...

Kako se je ta cerkvena kajkavščina prilagajala prekmurskim govorom, to najjasneje dokazujejo prav rokopisne cerkvene pesmarice, prav tako pa za njimi prve prekmurske knjige. Že 1936 sem pri drugi knjigi iz 1725 – prve tedaj še nismo poznali – kratko zapisal: »Jezik izkazujc kajkavske posebnosti« in isto o Severjevi knjigi iz 1747, kjer sem jih že nekaj naštel. V posebni, čeprav prekratki razpravi *Kajkavske prvine v prekmurski knjigi 18. stoletja*,⁴⁷ pa sem jih že sestavno označil pri posameznih pisateljih, tako da sem v Izboru prekmurskega slovstva 1976 v drugem poglavju knjige: *Jezik prekmurskih pisateljev (12–18)* že nadrobneje označil tako pomen narečja kot pomen kajkavske tradicije pri nastanku prekmurskega slovstva in njegovih prvih pisateljih. V poglavju o rokopisnih pesmaricah sem posebej pokazal na delež in pomen kajkavske jezikovne podlage in tradicije ter s tem na njihovo jezikovno in narodno pripadnost.

Pri označitvi posameznih pisateljev sem posebej pokazal njihovo razmerje do kajkavščine, kar sem pozneje poglobil v nadrobni raziskavi jezika v Temlinovem *Malem Katechismusu 1715*⁴⁷ in še posebej tretje prekmurske knjige, Mihála Severja *Réd zveličanstva 1747*.⁴⁸ Tudi na vsa ta dognanja se hrvaška slovstvena zgodovina ni ozirala. Prav zavoljo pravilnega razumevanja in vrednotenja jezika v najstarejših prekmurskih rokopisnih in tiskanih pesmaricah so ta dognanja pomembna, saj sem pokazal na jezikovno zvezo med njimi in knjigami 18. stoletja, ki je tudi vsebinska, kar bo mogla v celoti pokazati šele kritična izdaja MP I in mogoče še katere od teh pesmaric.

Grafija

Medtem ko sem v naštetih razpravah označeval predvsem jezikovne pojave pri posameznih pisateljih, sem se njihove *grafije* dotaknil le posredno. Spoznal sem, da se bo potrebno prav z njo posebej in nadrobneje ukvarjati, saj se v njej združujejo tako madžarska,

kot po njej prirejena kajkavska, nekoliko pa tudi osrednjeslovenska protestantska v 16. stoletju, vsaj v prevzemu nekaterih besed iz Dalmatinovc Biblije. V razpravi *O grafiki prve prekmurske knjige*⁴⁹ so nakazane glavne značilnosti grafije v prekmurskih rokopisih in knjigah, prevzete naravno vselej iz sočasne madžarske grafije, ki so jo nekoliko prilagodili: kajkavski grafiji, vendar so se Slovenci na Ogrskem vedno bolj dosledno držali madžarske grafije kot kajkavci, kar dokazuje posebno rabo ostrivca na *á* in *é* - pozneje tudi na *i* - kot znak dolžine in ožine samoglasnika, seveda pa tudi - v starejših rokopisih še nedosledno - označevanje prekmurskih glasov s pikama na *ö* in *ü*, ki jih kajkavščina ne pozna. V omenjeni razpravi sem tudi pokazal na razvoj madžarske grafije od srednjega veka kot t. i. kancelarijski črkopis, ki je pomemben kot grafija številnih madžarskih kodeksov. Posebno pomembna pa je bila iz teh dveh grafij razvita protestantska grafija 16. stoletja, ki je vplivala tako na prve kajkavske kot prekmurske knjige. Sledila ji je v naslednjem stoletju nekoliko spremenjena grafija katoliških knjig, ki so jo potem v 17. in 18. stoletju dopolnjevali, dokler se ni utrdila enotna, skupna grafija za vse madžarsko pišoče in tudi za tiste narode na Ogrskem, ki so se po madžarski grafiji ravnali. V tej razpravi sem se oziral tudi na nekatere primere rabe madžarske grafije v kajkavskem slovstvu, opozarjal na razlike v rabi pri prekmurskih pisateljih ter na nekatero nedoslednosti.

V razpravi *Jezik prve prekmurske knjige*⁵⁰ sem moral tako zavoljo določenega obsega besedila kot zavoljo nadrobne poprejšnje obravnave tega vprašanja le na kratko označiti grafijske značilnosti tega dela in njegovega pisatelja.

O grafiji tretje prekmurske knjige, *Mihála Severja Réda* zveličanstva 1747, sem razpravljal v obsežnem poglavju, v katerem sem zajel tudi značilnosti njene fonetike. Č posebnosti grafije pri drugih prekmurskih pisateljih sem na kratko pisal v njihovih oznakah v *Izboru prekmurskega slovstva* (1976). O razmerju med grafijo in fonetiko pa sem na kratko spregovoril tudi v razpravi *Über die Phonetik des Dialekts von Prekmurje in der Volks- und Schriftsprache* (Linguistica XXV, 1986, 111–131). Kakor se v MP I – in tudi v drugih prekmurskih starejših pesmaricah – njihov jezik prepleta s hrvaško kajkavščino, tako sta tudi njena grafija in pravopis enaka tedanji kajkavski grafiji, utrjeni že v 17. stoletju, kolikor označujejo posamezni grafemi iste glasove. Prav tako se je kajkavska grafija razvila – iz istih zgodovinskih vzrokov – iz madžarske grafije ter se prilagajala s kombinacijo več znakov ali z utrjeno rabo nekaterih znakov potrebam svojega jezika. Ker se pa po nekaterih glasovih prekmurščina bistveno razlikuje od hrvaške kajkavščine, se tudi označevanje teh glasov vidno razlikuje. In prav preziranje in nepoznavanje tega dejstva – poleg še nekaterih drugih – je vodilo ves čas do napačnih sklepov v hrvaški slovstveni zgodovini glede značaja in pripadnosti Martjanske pesmarice I in II (ter vseh sledečih jima, za katere niti ne vedo, čeprav je npr. Nedeliška resnično kajkavska, pa še najstarejša in datirana 1632, na kar sem jih ponovno opomnil). Na te razlike med prekmursko in kajkavsko grafijo bom v naslednjem opisu povsod pokazal.

Rimska številka označuje enega od petih delov MP I, če je ni, je navedba iz prvega dela, arabske številke pa označujejo izvirne strani v rokopisu. Na prvem mestu so *fonemi*, na drugem pa *grafemi* ali grafemske skupine s primeri. Prim. za oznako fonemov tudi Preglednico črkovnih znamenj in ustreznih glasov v avtorjevem poskusnem snopiču Slovarja stare knjižne prekmurščine, Ljubljana 1988, 14–17. Čeprav se preglednica nanaša na tiske, velja tudi za prekmurske rokopise.

<i>Fonemi</i>	=	<i>Grafemi</i>	
<i>a</i>	=	<i>a</i>	nenglašeni ali kratko naglašeni labializirani <i>a</i> : Boga I/25, jaszlaih I/67, Źzina I/25.
<i>á</i>	=	<i>a, á</i>	dolgi naglašeni nelabializirani <i>a</i> zelo nedosledno in redko uporabljajo za označevanje dolžine glasu, v starih rokopisih, npr. nedeliškem iz 1632 in Pavlinskem zborniku iz 1644 pa sploh ne, MP I ga uporablja zelo redko in nedosledno, vendar dovolj opazno: nász I/38, nám II/15, dál I/104, álduván II/52, csákam I/57, oblászti I/74, dár I/86, vsztál II/90, hválo II/91 - brez ostrivca: naglo I/22, ar I/22, Varas I/156, draga I/46, naŹz I/78 itd. Zelo verjetno je na zapise brez ostrivca vplivalo kajkavsko slovstvo, saj so prekmurski tiski od Temlina 1715 dalje - in tako tudi rokopisi 18. stoletja - dosledno uporabljali za ta fonem grafem <i>á</i> . V tem jih je pač podpirala madžarska raba, saj so ga v madžarske tiske uvedli že dosledno 1535 t. i. krakovski protestantski tiski, ki so jih prevzeli iz tedanjega poljskega pravopisa, v katerega je označevanje dolgih vokalov z akutom prišlo iz Husovega pravopisa. V prekmurskih tiskih je ostala raba tega grafema do današnjega dne.
<i>b</i>	=	<i>b</i>	Kakor v tiskih, tako tudi v prekmurskih rokopisih ni glede rabe grafema <i>b</i> za fonem <i>b</i> nikakih posebnosti: Bogh I/27, tebe I/47, Betlehem I/108 itd.
<i>c</i>	=	<i>cz</i>	Kakor v tiskih do sredine 19. stoletja, tako so tudi v rokopisih dosledno pisali <i>cz</i> , saj se je v madžarski grafiji - kancelarijski pisavi to označevanje utrdilo že konec 14. in na začetku 15. stoletja, kar so prevzeli tudi tiski in ga ohranili do začetka našega stoletja v lastnih imenih, v tisku pa so ga zamenjali s <i>c</i> pred dobrimi sto leti. MP I piše: Źzuncze I/45, Devicze I/22, Źzlamiczi I/71, Czerkve II/26, Źzerezem I/53, ocza I/58 itd.
<i>č</i>	=	<i>cs, cŹ, csh, ch</i>	Nedoslednost je izvirala iz madžarske in kajkavske rabe. Že kancelarijska pisava je uvedla za <i>č</i> pisavo <i>ch</i> , ki so ga od 1430

uporabljali le za *č*, dotlej pa mešano tudi za *c*. Raba *cs* je sporadično nastopala sicer že v 16. stoletju, toda dosledno so jo uvedli šele katoliški pisatelji s Petrom Pázmányem v 17. stoletju. Ker so kajkavski rokopisi kar dosledno uporabljali *c* v tisku pogosto še v 16. stoletju, redkeje pa tudi v 19. stoletju, je ta nedoslednost vplivala tudi na MP I: *csresz* I/101, *ocsa* I/116, *Cslovik* I/96, *obecsal* I/31; *mogoche* II/68, *pomoch* II/68, *merszkoche* II/121, *cshi* I/62, *viszeeshi* V/50. Tudi Temlin je pisal še zelo pogosto *c*/saj je *ſ* pisal tudi za *č* in *ž*. Manj je pisal *ch*. Dvojna pisava za *č* se je ohranila do Sijarta 1796, pri nekaterih pa tudi *ts*.

ć = *ty*

Za palatalizirani *t'* iz *j* za nezvencim soglasnikom, ki ga poznajo ravénski in gorički govori, ne pa dólinski, piše tudi MP I po madžarskem zgledu *ty*, kakor tudi pisatelji od Temlina dalje vsi do Terplana, ki ga piše le v imenih. V MP I so najpogostejši primeri v besedah: *trétyi* II/51, *raszpetýa* II/84, *szmertyom* I/28, *prietye* I/23 itd. Tudi to je ena od značilnosti, ki je kajkavske pesmarice ir tiski nimajo

d = *d*

preide I/49, *boidi* I/56, *Deiva* I/25 itd.

d' = *gy*

Poleg *ty* za *t'* je druga značilnost ravénskikh in goričkih govorov iz *j* za zvencim dvoglasnikom palatalizirani *g'*, ki ga madžarska grafija od sredine 16. stoletja do danes piše *gy*; enako pišejo prekmurske pesmarice in knjige do Bagáryja 1886: *ludgye* I/109, *rodgyen* I/131, *rodgyeno* I/151, vendar je teh primerov manj, ker ostajajo pisatelji pesmarice pri etimoloških oblikah, npr. *rodjenc* I/69, *narodjenje* I/85, *narodjen* I/60, pač pa pišejo izrazite kajkavsko obliko *megy* II/94, *povegy* II/6. Pavlinski zbornik pa npr. piše *rogien* XXXI itn., *jedinorogenoga* 28v itn., *poszadiena* 133v. Dosledno pa pišejo - gotovo pod madžarskim vplivom (*angyal*) *Angyel* I/24, *Angyelo* I/25, *Angyelszki* I/47 itn., vendar tudi sporadično: *Angel* II/103. V madžarski tujki piše izvirno obliko: *Hadnagy* [ztvo II/140.

é = *é, e*

Za dolgi naglašeni *é* so vsi pisatelji dosledno pisali - tako kot *á* - *é* z ostrivcem, vendar v MP I ta raba še ni utrjena, verjetno pod kajkavskim vplivom, kjer ga v rokopisih (vsaj v Pavlinskem zborniku) v tej obliki ni, v tiskih pa zelo nedosledno. Vendar najdemo oblike: *csészti* I/100, *csemér* II/28, *trétyi dén* II/51, *Prophétye* I/180, *raszpét szi* II/83, *ſzedécsi* III/68, *tébe* I/43, *Pasztérszki* I/97. V primerjavi z *a* pa je pisava *é* v občutni manjšini.

<i>e</i>	=	<i>e</i>	kratki naglašeni široki ali ozki <i>e</i> : mene I/56, csesz I/101, vecsni I/112.
<i>e, i</i>	=	<i>e, ae, i</i>	nenaglašeni <i>e</i> : Jzuncze I/45, rodjeno I/69, moje I/70; ozki <i>e</i> je prešel v <i>i</i> : zvirje I/97, Cslovik I/31; Galilæo I/105, vÆgÿptomi I/146, Praedikuvati I/147 (le v tujkah). Ista raba je uveljavljena tudi v tiskih od prve knjige dalje.
<i>ei</i>	=	<i>ei</i>	iz jata razviti dvoglasnik dosledno piše: preide I/49, neimo I/103, beisi I/143, zvezida I/82, zevszeih I/105, nezveiszi I/38, nazvei ztili I/67, poveite I/141, greihom II/19, vszeih I/51, greih I/29 itn. Kajkavski rokopisi in tiski te pisave ne poznajo, ker tudi kajkavski govori tega dvoglasnika nimajo.
<i>f</i>	=	<i>f; ph</i> v tujkah, <i>v</i>	v redkih besedah <i>f</i> : tafut I/90, offrali I/117; v tujih imenih <i>ph</i> : Joseph I/84, Stephana I/121; največ pa je primerov začetnega ali končnega <i>v</i> , ki se dosledno izgovarja pred nezvenečimi soglasniki <i>f</i> : v zeli I/103, v zegdar I/24, vszåke I/43, zevszeih I/105, v ztano II/125, vszeh I/35, vpavoi IV/7 itd. Prav tako na koncu besede: kerv I/46, v tej besedi najpogosteje. Pavlinski zbornik npr. piše kerf 61r.
<i>g</i>	=	<i>g, gh</i>	glih I/75, Boga I/25, Bogu I/26, greih I/29, czague II/3, Purgare I/123, poginol I/106, v zegdar I/24 itd. Toda skoraj dosledno učena pisava po kajkavskem zgledu, ker jo pozna npr. tudi Pavlinski zbornik: Bogh I/27, negh I/28 itd. - vselej le v imenovalniku.
<i>h</i>	=	<i>h</i>	hvalimo I/40, v madžarski tujki: Hadnagy ztvo I/140, hohárov II/27; haidom II/2 (po TCC). - Sredi besede redko: nezahvalnoga II/84, greiha I/31, zdihalom II/14; največkrat pa na koncu besede, čeprav se tu ne izgovarja (gl. <i>poj</i>): glih I/75, zevszeih I/105, Duih I/64, Duha I/36, Duho I/27, srebernih II/2, vszeh vernih I/35, kruih I/54, greih I/29, vjaszlah I/108, vnevoljah I/116, vu Nebészih I/74. Enako tudi v tiskih, le da je v MP I etimološki <i>h</i> skoraj dosledno ohranjen in ga ne nadomešča <i>-j</i> v izglasju.
<i>i</i>	=	<i>i, y</i>	ohranjen je tudi na začetku besede, kjer ga govor opušča: imel I/110, izspira I/46; sredi besede: glih I/75, pride I/74; v dvoglasniku: preide I/101, zapoveidi I/29; <i>y</i> pa v redkih primerih kot veznik <i>i</i> : y I/23, medtem ko ga pišejo kajkavski rokopisi in tiski v raznih pozicijah.
<i>j</i>	=	<i>j, i, y</i>	na začetku besede: je I/23, jaszlicze I/70, jedinoga I/76, jednoga I/82, Josepha I/108; na sredi besede: podjel II/111, postujo I/133, vórujo I/113, vnevoljah I/116, pogibeljom I/106, vjavil I/118, vjedinal I/118. Skoraj enako je število <i>i</i> za <i>j</i> , posebno na koncu

		besede: Bosjoi II/18, šzvojoj I/28, terdoi I/75, dai I/46, moi I/56 boidi I/23, kralieval I/104, vöruj I/74, kai (= da) I/21, vezdai I/74 vu jašzlai (iz <i>h</i>) I/90, kjednoi poniznoi I/24. Zelo pogosto st- združeni obliki: kie (= ki je) I/131, Csie I/102; redko je <i>y</i> v vrednosti <i>j</i> : moy I/98. Nekajkrat pa tudi v kajkavskih rokopisih <i>ij</i> za <i>ji</i> : Bosij I/104, šzvoim I/34 je menda svojim. pognoý I/58, moý I/62.
<i>ji</i>	=	<i>ý</i>
<i>k</i>	=	<i>k, c, x</i>
		Raba je dosledno preprosta v vseh pozicijah: kralieval I/104 Kralya I/87, komu I/72, kruih II/15; le v tujkah <i>c-C</i> : Carpit II/13 Christusša I/76, Chrus II/125; Xtus I/58.
<i>l</i>	=	<i>l</i>
		Na začetku besed: lekmeszto I/105, kar je kajkavsko; sredi besede vjaszlah I/108, vpekli I/100, šzluga I/37, šzteklo I/101, zvelicsite I/30, lubezen I/48, pekel I/68; na koncu besed predvsem v preteklem opisnem deležniku, kar je posneto po kajkavskil besedilih, kjer ta izgovor še živi in v prekmurskih besedilih deluj- tuje, ohranil se je še pri Temlinu, nekoliko pri Severju, nadomestil so ga najprej z <i>u</i> , nato z <i>-o</i> . V MP I je dosledno pisan <i>-l</i> : pernešze I/22, postuval I/103, poznal I/103, šzmiluval I/104, lubil I/104 mentuval I/104 itd. V skupini <i>-lj-</i> kombinirano z grafemom <i>ly</i> vollyo I/99, krallya I/105.
<i>l'</i>	=	<i>lj, li, ly, lly</i>
		nevoljo I/35; kralieval I/104; veszelye I/52, Krallya II/26, vollyo I/99.
<i>m</i>	=	<i>m</i>
		vnyem I/103, neimo I/103, tudi končni <i>-m</i> , ki se izgovarja v prekmurščini <i>-n</i> , piše dosledno <i>m</i> : vnyem I/103, natom mladon I/114, vrasdenikom II/12, nazlobnikom II/12, pogibeljom I/106 šzpeivanyem I/114, znasšim Goszpodnom I/130, vkom I/79, tobon I/24, veim II/12.
<i>n</i>	=	<i>n</i>
<i>n'</i>	=	<i>ny, ný</i>
		v vseh pozicijah: neimo I/103, šzuncze I/45, ondi I/24. Kajkavski rokopisi in tiski ta grafem poznajo, prevzet je iz madžarske grafije, ki ga uporablja že od 16. stoletja. Nima g Pavlinski zbornik, ki je vsebinsko tesno povezan z MP I, pač p ga ima Nedeliška pesmarica iz 1632. V MP I je dosledno pisan nyou I/30, zelenyem I/29, zvelicsanye I/33, šzkvarjenya I/129 šzhajanya I/134, šzpeivanyem I/114, Visnyega I/115, šztvorjeny I/152 itd.
<i>o</i>	=	<i>o</i>
		Kakor skoraj ves vokalizem, tako se tudi več vrst <i>o</i> -jev in njihovil refleksov v prekmurščini in tudi v MP I vidno razlikuje od kajkavskega vokalizma ter njegovih zapisov v rokopisih in tiskih

Z grafemom *o* označuje predvsem nenaglašeni *o* bodisi sredi besede v predtonični poziciji: od Boga II/15, kjer je akcent, sicer neoznačen, na končnem *a*, tako kot normalno v govorih: jalosznih II/84, polosen I/100, govorjas[e I/22, poveda I/83 itd., ali na koncu besede: ako I/49, [ztekle I/101, vollyo I/99, [zino I/111, Duho I/27, zvelic[ite]lo I/27, nyemo I/87 itn. Kratko naglašeni, neoznačeni *o*: od II/15, ocsa I/116, voll I/87, onda I/62, oszel I/87, Goszpodin I/31, govorjas[ec I/84, Bosjega I/86 itd.

<i>ou</i>	=	<i>ou</i>	Dolgo naglašeni <i>o</i> se je v prekmurščini diftongiral, kar od začetka označujejo tako rokopisi kot tiski, dosledno tudi MP I: predvsem neštetokrat v besedi Boug I/151 itn., tou I/23, nyou I/30, pouti I/33, skouditi I/34, [zlatkoucsa I/43 itd.
<i>ö</i>	=	<i>ő, oe</i>	Tako <i>ö</i> iz ozkega nenaglašene ali kratko naglašene <i>e</i> piše <i>ő</i> : vöruimo I/35, vörüi I/110, vöro I/117, vöruvati II/139, vöruva[ffe I/135.
<i>p</i>	=	<i>p, ph</i>	prietye I/23, preide I/101, prez I/55, in po neki učeni etimologiji edina oblika s <i>ph</i> : phticz I/59, phticsicze I/59.
<i>r</i>	=	<i>r</i>	csresz I/101, nesztere I/101, ar I/23, narodi I/23.
<i>ř</i>	=	<i>er</i>	Pod kajkavskim vplivom, kjer je v rokopisih samoglasniški <i>ř</i> stalno pisan <i>er</i> , piše tudi MP I dosledno <i>er</i> : szercza I/21, vert I/28, szmerti I/28, kerv I/46, [zzerdi I/68, dersimo I/104, szrebernih II/2 itn. Tako še v prvih treh knjigah, nakar ga Štefan Küzmič po nedosledni rabi v prvi knjigi docela opusti in za njim vsi drugi pisatelji.
<i>s</i>	=	<i>ś, sz</i>	Pod vplivom madžarske grafije, ki je že v prvih tiskih iz nemške grafije sprejela dolgi <i>śz</i> , ki so ga pozneje nadomestili z <i>śz</i> ter ga obdržali do 19. stoletja, ko so uvedli <i>sz</i> . Tudi kajkavski rokopisi so sprejeli oba madžarska znaka, prekmurski pa gotovo neposredno iz madžarske rabe. MP I uporablja oba znaka, zdi se, da <i>sz</i> prevladuje: [zuncze I/45, nesztere I/101, csresz I/101, meszto I/91, poszlal I/84, [zina I/80, Nebe[řzki I/62, v[řze I/39; vtujih imenih, kjer so pisali npr. Christus I/34, Christus[řa II/75 so verjetno – kot danes – po madžarskem načinu izgovarjali Kristuš, medtem ko kajkavci izgovarjajo Krištuš; Jesu I/42 itn. pa prav tako Jezuš.
<i>š</i>	=	<i>s, ř</i>	V madžarski grafiji so ga od nekdaj pisali kot <i>s</i> in so izgovor kot <i>š</i> sprejeli ali iz gornje Italije ali iz nemščine, toda dolgo so ga pisali <i>ř</i> , kar piše še Temlin in ga meša s <i>s</i> in za njim vsi do Barle, šele Košič je opustil <i>ř</i> . V MP I najdemo razne znake in kombinacije: Jesus I/22, postuval I/103, Niscse I/107, vidis III/56, po[řtenye IV/10,

			<p>šiba I/21, Visnyega I/115; reduplicirano: <i>ss</i>, <i>ff</i> morašše I/105 šetuvašše I/105, šzlišša I/105, besše I/121, bešše I/122, nošzafše I/22 vasse I/52, poidosše I/139, vidišše I/141, posebno mnogo je reduplikacij v imperfektivih in aoristovih oblikah. Glede tega je raba <i>s</i>, <i>š</i> v PZ precej podobna. PZ uporablja kar sedem grafemov za š, kar dokazuje njegovo odmaknjenost od MP I.</p>	
<i>t</i>	=	<i>t, th</i>	<p>takai I/42, tobom I/24, opet I/137, vete I/148, vetoga I/124, jeite II 15, šztanove I/105; osamljeno je <i>th</i>: pthicza V/62, v tujem imenu Nazareth I/24; nekatere reduplikacije <i>tt</i> v zaimkih: vette I/109; v krajši obliki prihodnjika pomožnika: botte I/63, sicer le še hottel I/75</p>	
<i>u</i>	=	<i>u</i>	<p>Kljub temu, da je etimološki <i>u</i> prešel v prekmurščini v <i>ú</i>, v besedilih ne manjka sekundarnih <i>u</i>, razvitih iz <i>l</i> in iz skupine <i>vó</i> dalje iz ozkega <i>o</i>. Tako sredi besede: šzuncze I/45, pun I/111 nedusen II/46, szkuze II/65. V nasprotju s prekmursko izgovarjavo kajkavske oblike: ludje I/81, ludgye I/109, oczu I/57, šzvetomu I/42 po porocsenyu I/115, Gošzpodnu I/27, luboi I/65, Vuzen II/102 Vuzma II/100, prorokovali I/21, vóruvašše I/135; v tujkah: Jesu: I/22, Augustus I/104; oblike s protetičnim <i>v</i>: vucsi I/33, vupali I/137 vura II/84, vupanye I/111, Odkupitel I/40, Navucsnik I/34, vutrob I/135, vude II/23, Duha I/36, vu I/24, vuto vreime I/114, vukon I/112.</p>	
<i>ü</i>	=	<i>ü, ú</i>	<p>Iz etimološkega <i>u</i>, ki je redno prešel v <i>ú</i>: pisava Duih I/64, kruih I/54 itn. gotovo kaže na izgovarjani <i>ü</i>, ki ga pa MP I razen v primeru lúdi I/33, úrok I/40, šzúho I/91, vún III/61, vúpanya IV/31 vúha IV/46 in verúvali IV/125 v teh besedah drugod še ne označuje z <i>ú</i>, kar najdemo v njenih prepisih, nato pa pri pisateljih. Tudi v zelo pogosti besedi Dušše I/109 še ni označen preglašeni <i>ü</i>, čeprav so ga gotovo tako izgovarjali. Ker kajkavščina tega glasu ne pozna in ne njeni rokopisi ter tiski, tudi MP I kaže omahovanje.</p>	
<i>v</i>	=	<i>v</i>	<p>ravno I/101, šzvetloszt I/51, vrazje I/22, Deiva I/25, Zdrava I/22 protetični <i>v</i>: veti II/61, vette I/93; iz kajkavščine kot predlog navadno pisan skupaj s sledečo besedo: vu Nebeszih I/88.</p>	
<i>vu</i>	=	<i>vu</i>	<p><i>vu</i> kot predlog pisano kdaj posebej, kdaj skupaj s sledečo besedo in kadar ni <i>v</i>: vu Nebeszih I/88, vukom I/112, vumni I/51, vuto vreime I/114, vu kom II/103, vu jeden I/24, vu mni I/33, vu lúdi I/33 vu šzvem šzerczi I/109, vu Nebi I/52; v primerjavi s PZ, kje nastopa za <i>vu</i> kar deset grafemov, je v MP I raba zelo poenotena</p>	
	<i>z</i>	=	<i>z</i>	<p>Zapoveda I/21, Zdrava I/22, zvelicsanye I/33, vezdai I/74; predlog</p>

ž = s, f

zTvoim I/130, zvöre II/2, zcvszeih I/105, zvszt I/121, zVucseniki II/99.

Ker je madžarska grafija od začetka uporabljala za ž tako f kot s, ne moremo reči, kateri grafem je tako v kajkavskih kot prekmurskih rokopisih starejši. Primeri za f: Jalosznih II/84, Jitek I/32, Jiveti I/48, zderJitela I/39, Joldnárje II/11, Jédno II/16; primeri za s: Bosje I/23, szlusbe I/22, polosen I/100, smehkoszt I/27, krisu I/34, Bosjoi I/106, oblosila II/14, pretusno II/82, zmosnoszt I/37 itn; le v tujih imenih s: Joseph I/84, Jesus I/22.

V tujih osebnih in krajevnih imenih pišejo tudi drugačne znake, povzete po tujih virih, npr. X kot okrajšavo za sicer pisano ChriJ-: Xtus I/58 (z valovito črto zgoraj), XtusJa I/36, XtusJi I/33; ch Rachel I/144, Melchisedek II/32, Stephan I/121, Ezechiel I/73. Tako tudi v kajkavskih rokopisih in tiskih.

Nekaj reduplikacij soglasnikov smo že omenili. Redke so še: vzemmo I/131, kar je nastalo po izpustitvi vmesnega i, na vekke I/25, vekvekkoma I/111, hottel I/75, krally I/37, voll I/87.

Krčenje besed je redko, predvsem: cslek I/107 (iz človek), zelo pogosto pa pri zaimkih: tva II/41, tvo I/49, szvo I/104, Jzve I/22, vumni I/51, primni I/91, ktvemu I/91, tvem I/56, vkeih I/60 (v katerih), ke I/22 (katere). Nekatere od teh oblik so ostale pri pisateljih do Štefana Küzmiča. Vse te skrčene oblike so bile v rabi tudi v kajkavskih rokopisih, npr. v Pavlinskem zborniku.

Tuja imena in obča imena pišejo v MP I po madžarskem zgledu v prvotni latinski ali latinizirani obliki, tako Herodes I/101, MesJiasJa I/120, Augustus I/104.

Jezik

Povedano je bilo že ponovno, da je jezik MP I in njenih najstarejših prepisov dvojen, neenoten. Ker so kajkavski pisatelji delno že v rokopisih pisali naddialektalno obliko kajkavskega narečja, kvečjemu s posebnostmi nekega govora, saj se tudi v kajkavščini glasovi po pokrajinah zelo razlikujejo med seboj, je ta njihova knjižna oblika mnogo bližja prekmurskim govorom in so tudi zato v Prekmurju laže sprejeli ta jezik za svoj knjižni jezik. Vendar pa so od začetka vnašali v svoje rokopise svoje značilne oblike, različne od kajkavskih ter tako nehote ustvarjali nov tip knjižnega jezika, ki je sčasoma prešel tudi v tiskano besedo prekmurskih pisateljev, ki se je vse bolj oddaljevala od prvotne kajkavsko-prekmurske oblike in postajala naddialektalni prekmurski knjižni jezik.

Prav zavoljo tega, ker ta jezik prvih rokopisov v Prekmurju in njegov prehod v knjižni jezik tiskanih del ni dovolj preučen, ga je potrebno čim izčrpneje in objektivno prikazati, preden dajemo neke pavšalne sodbe o njem in o pripadnosti teh rokopisov eni od književnosti.

Že iz podane analize *grafije* najstarejše ohranjene pesmarice na prekmurskih tleh jasno sledi da njen jezik vsebuje foneme, ki jih kajkavski rokopisi tistega časa ne poznajo in tudi različni kajkavski govori ne. Ti fonemi so: *á, é, ei, ĝ* (ali: *d'*), *ou, ö, ü*. Temu ustrezno so v njej uporabljeni tudi grafemi, ki jih, vsaj dosledno ne, kajkavski rokopisi ne poznajo: *á, é, gy, ny, ö, ty*.

Vse oblike z naštetimi fonemi so tedaj izrazito in povečini samo prekmurske oblike druge, v katerih ne nastopajo ti fonemi, pa lahko tudi skupno prekmurske in kajkavske včasih z majhnimi razlikami, npr. *vuzen* in *prekm. vúzen*, refleksi polglasnika, krčenje besede (kontraktacija glasov), reduplikacije soglasnikov, nekatere oblike pa so čisto kajkavske, ka bo pokazano zlasti v pregledu sklanjatve in spregatve, ali pa prevzete iz kajkavskega besedila npr. imperfekt in aorist.

Kot že primeri v pregledu *grafije* kažejo, da npr. refleksi *jata* v prekmurskem in kajkavskih rokopisih soglašja, ker so v njih oblike *Deva* : *Divicza*, toda v MP I tudi *Deiva*; *> u* v *sunce*, *suze > skuzé* je isto; *o > ou* v prekmurščini in *u* v kajkavščini pa se razlikuje *mouzs* : *mužu* PZ 5r; v predlogu *iz* in začetni *i-* se izgublja tu in tam, čeprav po tradiciji MI I piše imel I/110, toda *zvöre* II/2, *zevszeih* I/105, *zvuszt* I/121, kažejo stanje v živem govoru tako kot tudi primeri v PZ.

Soglašja v obeh jezikih refleksi polglasnika, kontraktacija predvsem v zaimkih. Razlikuj se prehod *j > ĝ*, ki je prav v kajkavski obliki zapisan v MP I: *povegy* II/6 – PZ *poveg* 77i *rodgyen* I/131, *rodgyeno* I/151 proti *rodjeno* I/69, *oszlobodjenje* I/23. Ohranjena je sekundarna skupina listje, *drevje*.

Namesto palatalnega *r'* je dosledno *rj*: *szkvarjeni* I/30, *vecsérja* II/3, *govorjenja* I 84, *sztvorjena* I/85.

Kajkavščina ne pozna *h > ĵ*, kar nastopa v MP I redko: poleg *vjaszlah* I/108 : *vja[s]zlai* I/90 - *vjaszliczai* I/116 : *vjaszliczah* I/70, toda tudi v *ja[s]zliczah* I/115. - *h* na konci besede je pod kajkavskim vplivom skoro dosledno ohranjen: *vnevoljah* I/116, v *Nebészil* II/124.

Končni *-l* pri samostalniku je prav zavoljo neljudskih prvotno cerkvenih izrazov ohranjen: *sztvoritel* II/138, *zder[s]itela* I/39, *szzloboditel* II/22, *odkupitel* I/64, *odpusztite* *grehov* I/40 itn. Nekatere druge glasovne značilnosti in razlike bodo pokazane v pregledu oblik pri sklanjatvi in spregatvi.

Sklanjatev samostalnikov. Kakor se sklanjatev samostalnikov v prekmurščini in kajkavščini glede oblik in glasov v glavnem strinja, so le nekatere razlike in zato tudi razlik med oblikami v MP I in živimi govori. Tako v *dajalniku ednine* moških samostalnikov novomu *Szodczu* I/115, *zmosnomu Bogu* I/113, zlasti pa *Boguvi* I/22, *oczuzino* I/111, *Duhu* I/27, *duhu szvetomu* I/61, *Angyelo* I/25, *Troisztvo* I/42, *zvelic[s]itelo* I/27 – tako dosledno – v tisku tako le še pri M. Severju. V govorih danes le: *Bougi, sini, Dúji* (v poznejših tiskih *Dúhi*)

Mnogo uporabljana starejša kajkavska oblika je *gòspodin*, v MP I:

imenovalnik: *Goszpodin* I/31 in *Go[s]zpon* I/24;

dajalnik: Gošzpodnu I/27, tudi Gošzpodni po živem prekmurskem govoru: kralyu I/132, Zrinšzkomu V/2;

tožilnik: Gošzpodina I/32, Gošzpodna I/64, šztvoritela I/73, verna šzvega šzluga I/37, šzina I/27, šzveta Duha I/132, šztraha I/113, Vraga I/81;

zvalnik: menda le od Bog in gospodin: Bosje II/90, včasih Bose – tako še Temlin 1715, str. 46 – Gošzpon Bogh I/64, Gošzpodine IV/84. Vse te oblike so tudi v starejših kajkavskih besedilih;

mestnik: povečini enak dajalniku – vpekli I/100, Grado V/15, pri Bogi I/57, v grobi II/105, vBetlehemi I/61, pri Oczi I/34;

orodnik: greihom I/93, Josephom I/144, redom I/148, Meišzeczom IV/68, Goszpodnom I/130, oczem I/75, zognyom IV/22, z Christusšem I/35.

Množina.

Imenovalnik: Pasztirje I/98, paszterje I/108, Prophetye I/21 – izrazito prekmurski *ty*, Angyelje I/72, šztanove I/105, szinove II/93, kerscseniczi I/79, Vucseniczi II/2, gresniczi II/14, delniczje II/17, delniczi I/64, normalno prekmursko in kajkavsko *-ki*; Kraleve I/115, Sidovje I/75, šzini I/86, Evangelistæ II/113, ludgye I/109;

rodilnik: šztranih I/105, Modrih I/165, Sidovov II/2, šzinov II/85, ludih I/133;

dajalnik: oczem II/117, paszterem I/67, Pasztirem I/85, Popom I/126, ludem I/34, Vucsenikom II/3, grehom I/95, greihom I/93;

tožilnik: stara oblika szini I/29, dari I/60;

mestnik: različne oblike zavoljo prekmurskega prehoda *-h* v *-j*: po ...tolnacsih V/14, vu oblakih IV/105;

orodnik: kajkavska oblika na *-mi*: gosztmi I/105, Vitézmi V/2, šzinmi IV/72, zAngelmi I/160; Junaki V/2, Haiduki V/2, zVucseniki II/15.

Samostalniki srednjega spola. Posebno mnogo je abstraktnih samostalnikov, ki so bili tvorjeni za namene cerkvenega jezika delno na *-nje*, delno na *-stvo*.

Imenovalnik: odkuplenye I/120, proscsenye IV/34, šzkvarjenye IV/5, šztvorjenye I/152, ponovlenýe (prenova) I/138, pregreisenye I/129, szelsztvo I/118, bolvansztvo I/119. Navadni samostalniki so: telo I/87, Teilo I/134, kar je prekmurska oblika, Szercze I/61;

rodilnik: ternya II/10, zvelicsanya II/18, bitýa (od bitje) II/19, šzercza I/43, gošzpošztva IV/99, blasenšztva I/62;

dajalnik: šzerczu I/66, kodreisenýu II/14;

tožilnik: pošzvecšenyje IV/87, ime I/50, odpuscsanýe II/19, na šzkvárjenýe II/20, za pregreisenye I/129;

mestnik: vu deli IV/88, na dreivi II/19, vu gnezdi IV/96, po polie V/3 (kajkavska oblika), vkralešztvi IV/87, na šzerczi I/65, po porocsenyu I/115, vreimeni I/61;

orodnik: Jabokom IV/98, veszeljem I/130, šzvesztvom II/21, s-csalárnošztyov II/22, šzpeivanyem I/114.

Dvojina. Predvsem vzbujajo pozornost dvakrat orodnik: *szkuznima ocsima* II/83 in *ŕchernim: ocsima* V/62, ki je gotovo dvojinska, kot je bila nekoč tudi v kajkavščini, medtem ko je danes tudi v prekmurskih govorih posplošeno: z očmi.

Množina.

Imenovalnik: *zvirálicsa* II/83, *ŕzercza* I/45, *ocsi* I/97;

rodilnik: *zNébesz* I/176;

tožilnik: *ŕzercza* I/60, *Nebesza* II/63;

mestnik: v *Nebészih* II/124, (na) *leti* I/114 – najpogostejša beseda je v *Nebéŕzih*, po slovstveni tradiciji *-h*, ki v prekmurščini ali onemi, ali preide beseda v žensko sklanjatev: *nebéŕsaj*, tako že pri M. Severju: na *Nebéŕzah* 44 (1747);

Ženska sklanjatev na -i.

Imenovalnik ednine: *pout* IV/105, *obradoszt* I/155, *ŕzladnoszt* I/50, *nazlobnoŕzt* II/120 *nenavednoŕzt* II/120, *vreidnoszt* I/76, *ŕzmert* I/34, *lubezen* I/48, *kerv* I/46;

rodilnik: *szmerti* I/28, *miloŕzti* I/24;

tožilnik: *lubezen* I/129, *ŕzmert* I/34, *lubav* I/41, *boleznoszt* II/52;

orodnik: *ŕzmertýom* I/123, *ŕzmertýov* I/77 – tako glasovno kot s končnico prekmurska oblika *reicŕjom* IV/23, *reicsjom* I/63, *reicsiom* I/55, *kervjom* I/34, *pogibeljom* I/106 *ŕalosztjom* II/51.

Tako pri samostalnikih *ŕjevske* sklanjatve ženskega spola kot pri samostalnikih *ŕjevske* sklanjatve so najpomembnejše oblike v orodniku, ki ima v MP I skoro samo obrazilo *-om* in le redko *-ov*. Kot smo pokazali v dosedanjih raziskavah o jeziku prvih prekmurskih knjig sta tako Temlin kot M. Sever že redkeje pisala *-m* pod vplivom kajkavskih knjig in rokopisov medtem ko je Š. Kúzmič sicer povečini že pisal *-ouv* in *-ov*, redkeje pa staro *-om*. Ramovš je nasproti V. Oblaku in R. Nahtigalu razlagal prehod *-om > -ouv > -ov* kot samostojni prekmurski razvoj, ne da bi bil vedel, da je pisava *-om* kajkavski vpliv, čeprav je tudi prekmurski razvoj iz prvotnega govorenega *-om* mogoč, ni pa tudi on upošteval *izgovori of, ouf*.

V kajkavskih rokopisih in tiskih pišejo na tem mestu *-um*.

Množina: Ker abstrakta povečini nimajo množine, je množinskih oblik ženskih samostalnikov malo, razen onih na *-a*. Pri samostalnikih na soglasnik najdemo take redke oblike:

rodilnik: *ŕztvarih* I/51, s splošnim prekmurskim in kajkavskim omahovanjem v pisavi *-h* *reicsi* I/148, *zevŕzeh* stiri sžtráni V/5;

orodnik: *peszmami* I/73 itn.

Ženski samostalniki na -a. V ednini razen že omenjene končnice v orodniku ni posebnosti ker pišejo oblike v tradicionalni, tudi kajkavski obliki, tako v rodilniku *moke* I/36 *miloscse* I/52; *tožilnik* *volu* III/2 je izjema proti: *Diko* I/96, *vozo* III/3 itn.; *mestnik* *desznoi* III/5, *kzemli* V/34; *orodnik* z *Dikom* I/86.

Pridevnik. Pri moških oblikah je posebnost stara ohranjena oblika: *milosztiv* I/41

nominalna skrajšana oblika v rodilniku ednine moškega in srednjega spola: vecsna [zkvarjenýa I/113, od davnya I/63, tako tudi tožilnik [zvéta Duha III/6₂, sicer tu in d. -o: lepoga I/127, zmosnoga I/87 itn.; -e za palatali: Bosjega I/86, Visnyega I/115. V d. žen. je končnica -oj: poniznoi I/24, nevolnoi I/91, m. pa -mu v nasprotju s prekmursko -mi: zmosnomu I/42, [zvetomu I/27 itn.

Tožilnik ednine ima precej starih oblik imenske sklanjatve: szvéta II/124, mertva II/132, pervo rodna II/101 itn. – V mestniku ednine moškega spola je končnica -om, ženskega -oi: vBosioi IV/30; orodnik ženskega spola: zjednov be[zejidov II/4 – po današnji prekmurski obliki, zplemenitov II/2, pa tudi: zvelikom I/45.

Rodilnik množine dosledno -ih: preteskih I/173, jalnih II/2, prekletih V/7; dajalnik: [ztareisim I/112, visnýim II/2; tudi mestnik ima -h: vu [zveczkih II/85, na velikih gorai V/15, ko je pri samostalniku žc -h prešel v -j.

Stopnjevanje: z -ejši: [ztareisim I/112, kvisnýim II/2, rusneisega V/44; presežnik: preteskih I/173.

Zaimki. Med osebnimi zaimki je prva oseba zastopana z več oblikami: jaz IV/3, jasz I/33, ja II/2; tožilnik prekm. nyou I/30, poleg nyemu I/23 tudi nyemo I/63; orodnik menom I/33, tobom I/24. Pri svojilnih zaimkih je pogosto krčenje: ma I/57, mo I/57, vu mni II/36, ime tve I/50, tvemu IV/58, tvem I/56, tva II/41, tvo I/49; rodilnik [zve I/22, vu [zve I/105, enklit. na sze I/27. – Pri kazalnih zaimkih je kajk. takvo I/85; skupne prekmurske in kajkavske oblike: vetoga I/124, toi I/79, megy teim II/5, moimi IV/70. – Med oziralnimi zaimki je ki pogosto pisan skupaj s pomožnikom 3. osebe: kie I/131, ké godi jeszte II/86; tož. ž.: ko I/70, im. mn. ke I/22, rod. keh I/22, tož. vké II/86; mestn. vkeih I/60; pridevni: kotera II/20, ktera I/46, szkoterom II/77.

Nedol.: v[ze I/39, v[zemu I/69, niscse I/107, kajkavski nistar I/123, nikakva I/35; m. rod. nikakva I/32, ž. nikakve I/113, nikai I/43, kai I/21.

Števniki. Čeprav so redko uporabljani, so med njimi zelo arhaične kajkavske oblike: dvei na deszti I/22 – ker so iste oblike zapisane tudi v PZ, izvirajo iz iste predloge ali istega ustnega izročila. Navadnejše so skupne kajkavsko-prekmurske oblike: dvanai[zet IV/11; vrstilni: Tretics II/43, Stertics II/43, Petics II/43, Sesztics II/43, Sedmics II/44, pa verjetno iz Trubarjevih in Dalmatinovih besedil.

Glagol je mogoče najbolj vidna besedna vrsta z arhaičnimi oblikami poleg starih narečnih. Tako so sed. scso I/82, nescso V/92, sches IV/15, nesches III/51; 3. os. mn. vzemo V/10, primo III/6, [ze [zmilujo V/29, zgino IV/29, darujo I/133, vórujo I/113, [ztojo I/62; velelnik: povegy II/16, mucsite [ze I/63, neosztav me IV/83, [ze placsmo II/89, proszmo II/90, placsite IV/12.

Izredno mnogo je deležnikov na -č, -či: Gledecs V/40, hotejocsii II/23, Vecsérjajocsim II/75, placsocs II/59, [alujocs II/81, gledecsi I/142 itn., pa tudi na -ši, -vši: vidivji IV/96, nihavsi II/83, oznanivsi I/38 itn.

Najbolj tuje pa delujejo v kajkavsko-prekmurskem besedilu številne imperfektive in aoristove oblike, ki dokazujejo ne le zelo arhaični značaj besedil, marveč tudi njih nastanek v nekajkavskem okolju. Žive pa so v 17. stoletju še v kajkavskih knjigah.

Imperfekt: beſſe trideszeti leit ſztar II/23, nemaho I/22, csinyaho I/22, vöruvaſſe I/135, vidisſe I/22, idosse I/22, bicsuvaſſe II/58, beho I/153, bezsmo II/20 itn.

Aorist: poszta I/97, oszta I/176, pokaza I/93, ſzliſſa I/105, ſze rodi I/109, Zdignose sze I. 122, posztaſſe I/141, vſzta gori I/147, ſzkaza ſze I/139, prileteho I/155 itn.

Poleg navadnega perfekta: je porinol II/22, poſzlan be I/24, be prislo II/22, nastopa tudi pluskvamperfekt: je bil obeccsal I/66, je odal bil II/75, je predal bil II/76 itn.

Prislovi kot listor, lekmeſti, iſſe (prekmursko eſſe), dalko nastopajo le v tej kajkavski obliki, enako *predloga* prez (prekmursko brez) in polgi (prekmursko poleg). Navadni in najpogostejſi *veznik* je *i*, pisan tudi *j* ali *y*, *ar* je tudi prekmursko knjižno, mogoče prevzet iz kajkavske knjige.

Splošno velja, da je jezik v posameznih delih pesmarice različen, drugačen v prvih dveh, tudi tretjem liturgiĉnem delu, poveĉini namenjen petju; drugačen v pouĉnih, apokrifnih pripovednih besedilih, namenjenih le branju in izrazito pripovednih, kot je Cantio de Rakoczic in pripoved o sigetski bitki, ki zlasti kaſe, tudi s pisavo, da je nastal kje drugje in bil v Prekmurje prinesen ter dodan Martjanski pesmarici. Jezik pa bo ſe potreben natanĉnejſe raziskave.

14. TRADICIJA PREKMURSKIH ROKOPISNIH PESMARIC

Potem ko so v hrvaſki slovſtvenozgodovinski publicistiki nekritiĉno za F. Fancevom ſe kar tri desetletja ponavljali »dognanje« in pridobitev o eni sami »Prekomurski« rokopisni pesmarici, ki da je docela kajkavska, celo najstarejſa in jo kot tako uvajali v enciklopedije in slovſtvene zgodovine – sem konĉno v krajſem ĉlanku v Jeziku in slovſtvu 1973/74 predstavil bistvo vpraſanja: prekmurskih pesmaric je dolga vrsta in izhajajo iz Martjanske starejſe pesmarice.

Ko je zdaj konĉno le priſlo do priprave izdaje MP I in njenega komentiranja, je nujno tudi pokazati na njeno tradicijo v prekmurski kulturni, verski in slovſtveni zgodovini. Ćprav nam vsa pota, ki jih je prehodila MP I iz Martjánec do svojega danaſnjega nahajaliſĉa, niso in nikoli ne bodo znana, pa vendar moremo nespodbitno pokazati njene sledove v njenih delnih ali celotnih prepisih. To je zopet tako obſirno in zamotano vpraſanje, da terja posebne ſtudije. Iz naſih opomb k besedilom v pesmarici jasno sledi, kje vse se njena besedila pojavljajo od 17. in 18. stoletja dalje v 19. stoletje.

Kakor imajo Madſari dolgo vrsto rokopisnih cerkvenih in svetnih pesmaric, prav tako hrvaſki kajkavci, tako se je tudi pri nas razvilo bogato izroĉilo takih pesmaric, ki so se na sreĉo po skrbnosti njihovih varuhov ohranile, ĉprav vse niso v razvidu in nikoli ne

bodo. Izredni skrbi pok. Ivana Škafarja gre hvala, da je velik del teh pesmaric zbral in s tem rešil. Ob sestavljanju njegove Bibliografije prekmurskih tiskov od 1715 do 1919 sem mu priporočil, da je na koncu dodal tudi seznam prekmurskih rokopisnih pesmaric. Niti povedal mi nisem, s kakim namenom: da jih po njegovi smrti ne bi raznesli in bi se tako dokončno pogubile. Razvrstil jih je po današnjih nahajališčih, tako da jih je večina v dekanijiški knjižnici v Soboti, znotraj njih pa so urejene po svojem izviru po župnijah, pri čemer vidimo, da se omejujejo na zahodnogoričke župnije v črti od Martjanec na sever prek Pečárovec v Pertočo in Vélikih Dolénc do Čepinec in Gorenjega Senika. Ni v razvidu torej doslej nobena rokopisna pesmarica iz dolnjih župnij, ki so do 1777 ves čas pripadale zagrebški škofiji in bile pod kajkavskim jezikovnim ter kulturnim vplivom. Na hitro bi dejali, da je bilo žarišče tega prirejanja v luteranskih Martjancih, od koder je na nepojasnen način prišla MP I v roke katoliškemu organistom – »kantorjem« (po madž.-lat. kántor, v delu Prekmurja tudi škóunik, kar je prvotno pomenilo učitelja).

Katoliški organisti so prepisovali tudi izrazito protestantske (luteranske) pesmi, npr. Trubarjeve in Dalmatinovc, ne da bi bili to vedeli. Njihove pesmarice so imele velik format, ker so jih postavljali na orgle med mašnim petjem in so večinoma skrbno pisane, vrstice inkontinuo. Jezikovno so se dolgo držali predloge z vsemi kajkavskimi posebnostmi, npr. imperfektom in aoristom, ki so bile ljudem že docela tuje, neumljive, kot tudi posamezni izrazi (listor, vre) in končnice. Šele polagoma so začeli te zastarele, neumljive besede in oblike nadomeščati z živim jezikom, kar bi potrebovalo posebno raziskavo.

Tudi je še težko določeneje govoriti o starosti posameznih rokopisov, če ta ni izrecno na njih označena. Vsekakor bi bilo treba najprej obdelati Nedeliško pesmarico in njeno razmerje do MP I. Prva je zares do danes najstarejša znana kajkavska pesmarica in bi se je morali lotiti. S svojimi 143 označenimi in manjkajočimi prvimi devetnajstimi stranmi je kar obsežna. Ker je menda kar večino njenih pesmi prevzel v svojo tiskano pesmarico Bakoš, bi bilo potrebno dognati njeno razmerje do luteranstva, ki ni tako izrazito, kot je v MP I. Nekaj njenih pesmi za nedelje cerkvenega leta najdemo v podobni obliki tudi v MP I in celo v PZ, pa tudi pesnitev o Mariji Magdaleni in pesmi o Adamu in Evi. V njej so tudi apokrifne o Noetu patriarhu, o sodnem dnevu, najdemo pa tudi v madžarskih virih (Kájoni) npr. pesem od bogáca itn. – Nekatero najdemo tudi v Berkejevem rokopisu. Tudi jezikovno, čeprav bolj arhaično od MP I, ima prekmurske značilnosti, zato jo imamo lahko za prekmursko.

Druge rokopise moremo časovno le približno razvrstiti. V 17. stoletje bi postavil po le nekaj fotokopiranih listih poznano mi pesmarico v Pokrajinski in študijski knjižnici v Soboti, fasc. 121, ki jo Škafar, n. d. 99, postavlja tudi v 18. stoletje. Tudi ta tesno sledi MP I.

Po letnici 1756 bi trdno postavili v ta čas Martjansko pesmarico II, hranjeno tudi v mariborski Univerzitetni knjižnici (Škafar, str. 103). Čeprav je veliko mlajša od MP I, se nanjo delno vsebinsko naslanja.

Po svojem obsegu sta za primerjavo z MP I najprimernejši Seniška pesmarica, ki jo

je A. Horvath datiral 1780, in ona iz Pertoče, ki ni mnogo mlajša. Obe vsebujeta skoro vsi nedeljske in praznične pesmi iz MP I, tudi protestantske, vmes pa so nove za praznike svetnikov. Ohranjene so v njih tudi nekatere pripovedne in apokrifne pesmi. Jezikovno so tudi držita MP I. Vse druge katoliške pesmarice so mlajše in se jezikovno vse bolj osvobajajo kajkavskega temelja.

Tako se je dogódil velik paradoks: temeljna, izhodiščna luteranska pesmarica je živel: dejansko dalje pri katoličanih kot pri evangeličanih, saj so jo vsaj delno prepisovali vsi devetnajsto stoletje in nekatere so bile tudi natisnjene v katoliški pesmarici v zadnjih letih prejšnjega stoletja. Ne smemo pa tudi pozabiti, da so glavne liturgične in obenem najstarejše pesmi – tako predvsem božično-novoletne in velikonočne – predreformacijskega, skupno katoliškega izvira.

Vseh ohranjenih rokopisnih pesmaric, bodisi da so v razvidu (predvsem v Škafarjev Bibliografiji), bodisi da le vemo o njihovem obstoju in sklepamo po nanovo pojavljajočih se, je kar okoli sto. To je za tako majhno jezikovno in kulturno območje zelo veliko število.

Ne smemo pa pozabiti vzporedne, evangeličanske smeri, v kateri so se prav tako čeprav – kot vsaj kažejo ohranjeni primerki – v mnogo manjšem številu prepisovale in nadaljevale pesmarice, izvirajoče najverjetneje iz MP I. Med tistimi v razvidu je najboljše: ter vsaj med najstarejšimi, celo z ohranjenim naslovom (kar je redko): *Dühovne peszm pizane po Berke Balázi vu Nemes Csobi* (tj. artikularni kraj Nemes Csó na zahodnem Madžarskem). »Prvi del pesmarice ima 339 strani in je napisana 1768 in 1769... Imela je 185 pesmi« (Škafar, n. d. 99–100). Papir je mnogo slabši in tudi berljivost slabša kot pri vseh starejših in tistodobnih pesmaricah, pomembno pa so iste pesmi, kot jih ima MP I. Zato njo bi mogli postaviti le še MP II.

Pomanjkanje rokopisnih pesmaric pa nadomeščajo začetki tiskane evangeličanske pesmarice, ki nastopajo s prevodom treh psalmov v drugi prekmurski knjigi, Abeczedárius Szlowenszko 1725, nato pa z vrsto prevodov nemških in madžarskih pesmi. Mihal Sever je prevzel iz MP I ali kake njene predloge ali prepisal štiri ali pet pesmi. Najpomembnejši prekmurski pisatelj 18. stoletja, prevajalec Novega zakona Štefan Küzmič, pa je po Bakoševem pričevanju in po njegovem latinskem nagrobnem napisu, popravljal in zbiral stare »slovenske pesmi«: »Correxit meliusque dedit Graduale vetustum« – popravljal Star gradual, kakor so Madžari tedaj imenovali svoje evangeličanske pesmarice. Danes moremo upravičeno sklepati, da so to bile v rokopisih razširjene cerkvene pesmi, mogoče celo MP ali kaka izgubljena pesmarica. Bakoš, Küzmičev naslednik v Šurdu, natanko poroča v predgovoru k Novemu Gradualu 1789 – torej »novi« nasproti »staremu«, razširjenemu v obliki rokopisov – da je Štefan Küzmič »začno... v leti 1771 pobogšávati i vréd správlát Slovenske pesmi, štere je i z svojimi rokami malo pred svojov smrtjov doli spisao«. Bakoš tudi pove, da je kot križevski pastor med pripravo pesmarice »v rouke doubó (Küzmičeve pesmi«. Zdaj pa je Bakoš nejasen o tem, kako je ravnal s pesmimi, ki jih je Küzmič pripravljal

svoje delo je znova pregledal, poboljšal – »i ništere znouič obrnjene, cejle k mojim priložo«. Njegova izjava, da so pesmi, označene z zvezdico: »...ali so nouve, ali pa zdaj obrnjene na naš jezik«, bi govorila za to, da je večina pesmi v njegovi knjigi prirejena od Š. Küzmiča po starih rokopisih. Predvsem ni jasno, kaj je Bakoš prevzel od Küzmiča in kaj je nanovo sam prirédil. V MP I je okoli petdeset istih pesmi kot v Nouvem Gráduválu, z zvezdico označenih pesmi pa je v Bakoševi knjigi petinpetdeset.

Tako je vsebinski pomen Bakoševe knjige v tem, da je sprejela glavne liturgične pesmi cerkvenega leta iz starih rokopisov in tako ohranila prvotni katoliški in poznejši protestantski repertoar; njen jezikovni pomen pa je v obračunu – vsaj v glavnem – s kajkavsko obliko njihovega jezika, saj naravnost pove, da je v njih nadomestil *tomu s tomi, beše z bio je, pojmo s spejvajmo* in jih »očistil« besed kot: *vre, ter, listor* etc. Vendar mu je ušlo nekaj obrazil -/ pri delcžniku, nekaj aoristov, beseda *leprai*, ohranil je nekatere kajkavske glasovne značilnosti, predvsem pa vrsto že udomačenih samostalnikov. – Bakoš je odklonil tudi pesmi v čast svetnikom in dolgo pesnitev o Mariji Magdaleni z utemeljitvijo: »ár dobroga grúnta (temelja) nemajo« in: »ár so nej esi valoun (sem sodeče) bilé«, češ da je bolje imeti manj izbranih pesmi, kot brez razlikovanja napolniti debele knjige (v Predgovoru).

Od Bakoševe pesmarice sta se vsebinsko docela ločila s svojima knjigama *Mihael Barla* (1823) in *Janoš Kardoš* (1848). S tem je bilo izročilo starih rokopisnih pesmaric pri luteranih prekinjeno in je živelo dalje le še v novejših prepisih katoliških organistov v 19. stoletju (gl. Škafarjevo Bibliografijo).

15. ŠESTDESET LET DO IZDAJE MP I IN NJEN ZNAČAJ

Prvi se je začel zanimati za pesmarico tedanji mariborski bogoslovec *Ivan Škafar*, poznejši zgodovinar in bibliograf prekmurskega slovstva, vnet sodelavec ČZN, ki je prepisal začetek 3. dela in ves 4. del starejše Martjanske pesmarice I. Po nasvetu ravnatelja Janka Glazerja sem poslal 24. oktobra 1934 ta prepis Janku Barletu v Zagreb, ki je bil strokovnjak za hrvaške rokopisne pesmarice in je prvi več pisal o Pavlinski pesmarici. V spremnem pismu, ki mi ga je Barle vrnil, sem napisal: »Po mojem spoznanju... jih je napisal (prepisal) kajkavec, ki je živel med Prekmurci (učitelj, duhovnik) in odtod prekmurske jezikovne črte. Vendar je glavni ton kajkavski. Župnija Martjanci, kjer je rokopis datiran, ni spadala pod zagrebško škofijo. (To je le delno res, V. N.) Zanimivo je tudi, da je jezik prvih prekmurskih knjig v 18. stoletju skoro docela isti kot tu v rokopisu. Danes oblike beše itd. v našem narečju niso znane. Pošiljam Vam odlomek pesmarice v prepisu in Vas lepo prosim, da se zanimate zanj ter nam pomagate z ugotovitvijo, ali je to prepis kakih znanih tekstov. – Morda bo vedel pomagati g. ravnatelj dr. Fancev. Tekst želim obdelati v ČZN.«

Franjo Fancev je šele 1. V. 1935 odgovoril J. Barletu: »Vračam Vam ovime bilježnicu

g. V. Novaka s pismima... Šta se tiče Novakovih pitanja, zacijelo tu se radi o vanredno interesantnom materijalu, koji u ovom času pretstavlja *najstarije* tekstove kajk. svetovno književnosti. A g. Novak zadužit će kajkavske Hrvate velikom hvalom, ako što prije prired za štampu sav onaj materijal što ga sadržavaju mariborske pjesmarice. Ustreba li g. Noval za taj svoj rad ikakvih specijalnih podataka, ja ću mu ih vrlo rado pružiti. Zasad pošaljen mu kao prvu moju informaciju pod 1–4 na njegovu pismu napisana odgovora, a osim tog: prilažem i za nj dva moja separatna otiska iz hrv. kajk. poezije.«

Pripominjam, da je to pismo ohranjeno v Univerzitetni knjižnici v Mariboru, Ms 264,1 in brez oznake, komu je bilo namenjeno. Verjetno sem ga izročil I. Škafarju.

Odgovori F. Fanceva na tretji strani mojega pisma J. Barletu se glasijo:

- »1. Jezik kojim su pjesme pisane u osnovi jest hrvatska kajkavština *međimursko-podravska* Prepisivači kasnije koje šta su izmijenili, ili bolje upravo pokvarili, jer im predlošci nisu uvijek bili dovoljno razumljivi.
2. Vremenski ta kajkavština pripada sasvim sigurno 16 v. – premda je i ona u tome gdje gdje i pomlađivana (na str. 53 jedna pjesma datirana u g. 1534!).
3. U svojoj građi nisam – ni za crkvene pjesme – našao ni jedne sasvim jednake pjesme, za gdjekoje imam samo sličnih – dakle sve se mogu uzeti kao dosad sasvim nepoznate, i ujedno i najstarije.
4. U pjesmi »Tužim vnogo Bogu... (str. 36) mjesto: *možem sekirico, ženam kodelico* (str. 41) podsjeća na hrv. kajk. pjesmu: Tronjaka, babo tronjaka, *sekiru, dede sekiru, kudelju* dekla kudelju itd. i. t. d.«

Te svoje misli je F. Fancev ponovilo in razširil v prvem članku o »Prekmurski pesmarici«

Za bivanja v Mariboru (dec. 1933 – jun. 1937) sem dognal, da je več pesmi iz MP prevzel Mihael Sever v knjigo *Réd zvelicsánsztva...* (Halle, 1747) ter nekatere nemške vire v prekmurskih tiskanih pesmaricah. Ko sem konec 1938 spoznal madžarskega slavista László Hadrovicsa, mi je le-ta povedal, da je dognal, da je pesem Oženil se je jeden mlad junak v MP I prevedena iz madžarščine, obstoji pa tudi nemška verzija. Na to je opozoril tudi Fanceva ki pa je v vnemi za izvornost »kajkavske« MP I skušal to zakriti z izjavo: »...na osnovi nekil pojedinačnih kajkavskih pjesama iz 16. stoljeća – za koje se ne zna jesu li s hrvatskog: prevedene na madžarski ili obratno.«

Medtem si je Fancev ogledal v Mariboru obe prekmurski – martjanski pesmarici in poročal o njiju v članku: *Tragom hrvatske kajkavske poezije 16. vijeka* (Ljetopis JAZU, sv. 48, Zagreb 1935, 165–168). Hadrovics je ob vpogledu v prepise Franceva iz MP I polet 1938 dognal, da je z Andreasa Šajtiča imenom podpisana in 1534 datirana pesem *Cantio de matrimonio* prevod madžarske pesmi *Andrása Batizija*. Tudi o tem mi je Hadrovics pripovedoval in napovedoval, da se namerava ukvarjati naprej z MP I. To me je odvrnilo od zanimanja zanjo, saj sem videl, da imajo le na Madžarskem potrebne vire za raziskovanje v Zagrebu pa Pavlinsko in druge pesmarice, s katerimi bi bilo potrebno primerjati naše.

Vmes sem v Izboru prekmurske književnosti (Celje, 1936) sledil avtoriteti F. Fanceva in po lastnem spoznanju v uvodu zapisal: »Med katoličani, katerih štiri župnije so pripadle ob koncu 11. stoletja zagrebški škofiji, pa so se širile vsaj že sredi 17. stoletja rokopisne pesmarice cerkvene in posvetne vsebine, ki so jezikovno kajkavskega značaja.« Trditev, da so pesmarice katoliške, je temeljila na površnem pregledu, ker je večina liturgičnih pesmi res katoliška.

Ne spominjam se, kaj sem pisal prof. Fancevu med vojno iz Sobote, najbrž sem ga spraševal, ali nadaljuje s preučevanjem MP I, dobil pa sem od njega dopisnico, ki jo naj tu objavim:

Vrlo poštovani gospodine profesore!

Zagreb, 16/7 1942

Danas sam Vam poslao u posebnom omotu istisak »Tragovima...« Zasad još neznam, kako da se izdadu pjesme iz »Prekmurske pjesmarice«, jer sam u ovom času bolestan, pa i ne mogu pravo raditi. Ja sam u svoje vrijeme spremao još jedan put u Maribor radi pjesmarice, ali nisam stigao, a sada bog zna kad bude moguće nadovezati na stare planove. U svoje vrijeme neko mi je bio kazao, da se vi, gosp. profesore, bavite mišlju izdati ih, pa me i to zadržavalo, jer je i bilo veće Vaše pravo na to. Javite mi Vaše namjere pa se možemo dogovoriti za izdanje u »Građi za povijest književnosti hrvatske«, koje sam ja urednik.

Srdačno Vas pozdravlja

Prof. F. Fancev

MP I in še nekatere dragocenosti mariborske Študijske knjižnice sta pred začetkom vojne Janko Glazer in Franjo Baš dala zazidati, s čimer sta jih rešila. Za raziskovanje prekmurskih pesmaric sva se po osvoboditvi začela ponovno zanimati z I. Škafarjem, ko je on sestavno zbiral po župnijah rokopisne pesmarice. Na moj predlog je v svoji Bibliografiji prekmurskih tiskov od 1715 do 1919 (Ljubljana, SAZU, 1978) dodal »Seznam prekmurskih rokopisnih pesmaric« (99–103), ki jih imamo tako v razvidu: 8 v Pokrajinski in študijski knjižnici v Soboti, 8 v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani, 33 v dekaniji knjižnici v Soboti (vse te je zbral Iv. Škafar), 2 v Gradcu, 3 v Univerzitetni knjižnici v Mariboru in 6 jih Škafar navaja, da jih je dobil na vpogled od zasebnikov – vemo pa, da jih je še nekaj deset neevidentiranih pri raznih zasebnikih. Tako moramo govoriti danes o okoli 100 prekmurskih rokopisnih pesmaricah in že zato ni več stvarno, da bi pisali o oni sami »Prek(o)murski pesmarici«, četudi ji dodamo »starejša« ali I.

Škafar je v imenovanem seznamu poleg naslova pesmarice navedel njeno knjižnično signaturo, obseg, čas nastanka, če je v njej označen ali domnevno datacijo, ime sestavljavca ali prepisovalca, kraj nastanka, če je naveden, kje je bila hranjena ali najdena in pri Martjanski pesmarici I tudi glavno dotedanjo literaturo o njej.

S Škafarjem sva se domenila, da pripraviva izdajo MP I s študijo, ki bi navedla, v katerih poznejših rokopisnih in tiskanih prekmurskih pesmaricah so bile prevzete pesmi iz nje, predvsem pa bi preiskala virce njenih pesmi, predvsem v madžarskih pesmaricah, v latinskih ali nemških besedilih; primerjala bi jo s Pavlinsko in Drnjansko rokopisno pesmarico, s Citharo octochordo itn. Posebej bi podpisani obravnaval jezik Martjanske pesmarice. I. Škafar je sestavil pregled začetkov pesmi in pesnitev v MP I z navedbam vseh drugih rokopisnih prekmurskih pesmaric, v katerih je zapisana pesem v enaki ali podobni, nekoliko (jezikovno ali vsebinsko) spremenjeni obliki. Ker je Škafar vme: raziskoval tudi razna druga vprašanja prekmurske splošne, cerkvene in slovstvene zgodovine (o njegovem delu prim. V. N., Znanstveno delo Ivana Škafarja, Zgodovinski časopis 37/1983, 340–341; isti, Stopinje 1984, 111–114), zapuščalo pa ga je tudi zdravje (zlasti po večletnem zaporu) in nepričakovana smrt je preprečila skupno delo.

Ker mnogo prvotnih listov v rokopisu manjka, je Ivan Škafar, ki je prvi začel rokopis prepisovati, sestavil nekako v sedemdesetih letih, ko sva se domenila, da bova rokopis pripravila za izdajo, natančen pregled začetkov pesmi z oznako ohranjenih in manjkajočih strani in za vsako besedilo na posebnem listu še prepise in predelave začetkov teh besedil v drugih prekmurskih pesmaricah, delno tudi v kajkavskih hrvaških in v tisku (predvsem v Bakoševem *Nouvem Gráduválu*). Ta Škafarjev rokopis sem uporabil takrat in ga uporabljam kot pripomoček tu, kjer navajam, v katerih rokopisih ali tiskih najdemo v MP I manjkajoče pesmi ali njihove dele, ki smo jih tu nadomestili. Predvsem pa bom tu navedel, česar v Škafarjevih zapiskih ni, in ker sem delno že sam raziskal, od kod so prevedene posamezne pesmi in v katerih hrvaških kajkavskih pesmaricah ter knjigah jih najdemo. Tu bodo prevedena tudi latinska in madžarska besedila v pesmih. Prekmurske in kajkavske jezikovne značilnosti, ki so slovenskemu bralcu povečini neumljive, bodo razložene v posebnem poglavju uvodne študije o jeziku pesmarice in v dodanem slovarju.

Kdo naj bi izdal pesmarico v tisku, na to sploh nisva mislila, mogoče na Akademijo saj se nama je zdelo samoumevno, da bi to bila izredna knjiga, katere natis in založba ne bosta vprašljiva, ko bo pripravljen rokopis. Tako sem ok. 1970 začel prepisovati v rokopisnem oddelku NUK v Ljubljani z zelo slabih fotokopij pesmarice, ki so jih dali narediti, besedila rokopisa, da bi ga kdo lažje pretipkal in sem prepisal ves prvi, drugi in tretji del (začetek prvega dela se mi je na nepojasnen način izgubil), naprej pa sem si izpisal le začetek posameznih besedil ter si še naprej zapisoval pripombe o najdenih madžarskih virih k posameznim pesmim, jezikovne in vsebinske popravke ter izboljšave, ko sem ga primerjal z drugimi rokopisi. Ker si NUK na moje priporočilo ni napravila boljše kopije rokopisa, ki so jo že izdelali v Mariboru, sem dosegel, da si jo je po filmu izdelal Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša na ZRC SAZU. Začel sem rokopis ponovno raziskovati, si izpisoval gradivo za temeljito študijo o njegovem jeziku in začel prepisovati njegov četrti del.

Vmes so se vrstile delne hrvaške objave, ki sem jih ocenjeval v JiS ter napisal dve

daljši razpravi o naši pesmarici: za zagrebški časopis KAJ, da bi predstavil pesmarico v pravi luči hrvaškim slavistom – in za ČZN, kjer je bila MP I prvič omenjena, da bi zainteresiral domače slovstvene zgodovinarje za izdajo pesmarice.

Direktorju ZRC SAZU *dr. Otu Lutharju* sem omenil potrebo, da bi prepisali rokopis Martjanske pesmarice. Takoj je dojel pomen tega in v približno pol leta je pod mojim vodstvom to delo izredno dobro opravila sodelavka Inštituta ga. Ana Anžel; v računalnik preneseni rokopis je bil trikrat popravljen, vendar je zavoljo slabo ohranjenega rokopisa ostalo nekaj malega nečitljivega in negotovega. Kakor je bil ta rokopis zavoljo različnih jezikov, v katerih je bil napisan in različnih pisav ponekod izredno težko odgonetljiv, tako so bile izredno zahtevne opombe k posameznim besedilom, če naj bi bile čim popolnejše za umevanje besedila.

Potrebno je še nekaj spregovoriti o značaju naše izdaje rokopisa. Prav gotovo bi bili morali natisniti posebej tudi izvorni rokopis, kar pa onemogočajo gmotne težave, ker so tako dolgo odlašali natis, da smo doživeli sponzorske čase. Zato objavljamo le nekaj najnujnejših primerov našega rokopisa kot vzorec. Objavljamo rokopis v njegovi prvotni črkovni obliki, kolikor je bilo moč to narediti. Vem, da nismo mogli v vseh primerih določiti, posebno v zvezi *sz*, *ŷz*, ali je *s* kratek, navaden, ali dolg, ki je pri nekaterih pisavah zelo vidno izrazit. Druge črke nam je verjetno v vseh primerih uspelo prav pogoditi tudi ob pokvarjenih robovih. Prepisali smo tudi napake. Seve smo ponatisnili ostrivce nad *á*, *é*, *ú* in *ő*, saj so značilnost prekmurščine v rokopisu. Nismo pa upoštevali nedosledno nad ozkimi in nepoudarjenimi *e* zapisanih zavihanih črtic, ker je raznih pik in črtic, vejic dokaj raztresenih nad vrsticami in večkrat ni jasno, ali so namerno in z nekim pomenom, ali nenamerno zapisane.

Edini in najpomembnejši, toda nujen poseg v besedilo je dopolnitev manjkajočih celih strani na številnih mestih, kar smo dopolnili iz obstoječih drugih pesmaric, da naj bi dobila naša MP I svojo prvotno vsebinsko podobo. To je tako v besedilu kot v opombah natanko označeno.

Ob srečno dokončanem delu se tudi ob tej priliki hvaležno spominjam začetnika tega prizadevanja pokojnega *Ivana Škafarja*. Pristrčno se zahvaljujem vsem, ki so pripomogli, da je delo opravljeno, predvsem direktorju *dr. Otu Lutharju*, *ge. Ani Anželovi*; oblikovalki knjige, *ge. Milojki Žalik Huzjanovi*; predstojnici Inštituta *prof. dr. Varji Cvetko Orešnikovi*, kolegici *Mileni Hajnšek-Holz* za ljubeznivo spremljanje dela z nasveti; profesorjem *Kajetanu Gantarju*, *Primožu Simonitiju* in *Marijanu Smoliku* za mnoge strokovne nasvete v zvezi z latinščino in liturgijo in akademiku *prof. Francu Jakopinu* za pregled ter oceno rokopisa. Posebej sem hvaležen *dr. Stjepanu Lukaču* v *Budimpešti*, da mi je požrtvovalno priskrbel kopije potrebnih razprav in kazal nekaterih najstarejših madžarskih pesmaric.

OPOMBE

- ¹ Novak 1935, 34: 1936, 10.
² Fancev 1935, 165–168.
³ Fancev 1939, 98.
⁴ Hadrovics 1944, 12–13.
⁵ Novak 1973/74, 212–217.
⁶ Šojat, O. 1977, 197–252.
⁷ Novak, 1976/77, 51–54.
⁸ Gspan 1976, 286 in 316.
⁹ Novak 1976, 36–39, 106.
¹⁰ Novak 1981/82, 127–131.
¹¹ Novak 1985, 165–169.
¹² Novak 1988, 109–119.
¹³ Novak 1988, 3–18.
¹⁴ Novak 1990/91, 57–82.
¹⁵ Glazer, Katalog rokopisov Univerzitetne knjižnice v Mariboru, 19 in 23.
¹⁶ Smolik 1969, 250–251.
¹⁷ Kekez 1986, 61–66.
¹⁸ Šojat, O. 1973, 180.
¹⁹ v naši knjigi str.
²⁰ kot op. 3
²¹ Klaniczay 1964, 163 in 169.
²² Klaniczay 1964, 340–355.
²³ Zelko 1982, 62.
²⁴ Novak 1976, 37.
²⁵ Novak 1990, 66.
²⁶ Zelko 1996, 218.
²⁷ Gruden 1910, 701, F. Sušnik, Prekmurski profili, 1929, 57–59 (moj prevod).
²⁸ Kovačič 1922, 40–42.
²⁹ Fancev, kot op. 2.
³⁰ Šojat, O. 1977, 197.
³¹ Novak, kot op. 10.
³² kot op. 20.
³³ P. P. Domokos: ...Édes hazámnak... Budapes 1979.
³⁴ Novak 1981/82
³⁵ kot op 14, str. 69–74.
³⁶ Bori 1973, 33–49.
³⁷ Hadrovics 1944, 12–13.
³⁸ Bori, kot op 35.
³⁹ Kniewald 1944, 368 sl.
⁴⁰ Kniewald 1944, 374.
⁴¹ Novak 1988, 1990.
⁴² Novak 1936, 10.
⁴³ Fancev, v pismu Barletu in 1935, Novak 1990, 58–59.
⁴⁴ Novak 1988, 4 in 1990, 59.
⁴⁵ Šojat, A. 1991, 307.
⁴⁶ Novak, Slavistična revija 20, 1972, 95–103.
⁴⁷ Novak, Jezik prve prekmurske knjige, Studi Slavica Hungarica XXV, 1979, 279–285.
⁴⁸ Jezik tretje prekmurske knjige. Razprave 2 razreda SAZU, XI, 1987, 179–200.
⁴⁹ Novak, O grafiki prve prekmurske knjige. ¹⁴ Linguistica 18, 1978, 31–45.
⁵⁰ Novak, Jezik prve prekmurske knjige, Studi Slavica - kot op. 47.

LITERATURA

- BORI 1973 BORI, Imre, Egy kaj-horvát daloskönyv magyar eredetű verseiről (O pesmih madžarskega izvira v neki kajkavsko-hrvaški pesmarici). Tanulmányok - Studije, 6. sv. Novi Sad 1973, 33–45.
- FANCEV 1935 FANCEV, Franjo, Tragovima hrvatske kajkavske poezije 16 vijeka. Ljetopis JAZU, sv. 48, Zagreb 1935, 165–168.
- FANCEV 1939 FANCEV, Franjo, Hrvatska kajkavska poezija prošlih vjekova. Ljetopis JAZU, sv. 51, 1939, 86–105.
- HADROVICS 1944 HADROVICS, László, Magyar-délszláv szellemi kapcsolatok (Madžarsko-jugoslovanski duhovni stiki). Budapest 1944, 11–14.
- KEKEZ 1986 KEKEZ, Josip, Prožimanje usmene i pismene kajkavske književnosti starijih razdoblja. Kaj XIX, Zagreb 1986, 37–42, 61–66.
- KLANICZAY 1964 KLANICZAY, Tibor (szerk. – ur.), A magyar irodalom története II. Budapest 1964, 86–514.
- KNIEWALD 1944 KNIEWALD, Dragutin, Himnodija zagrebačke stolne crkve. Kulturno poviestni Zbornik zagrebačke nadbiskupije... I. dio, Zagreb 1944, 339–408.
- KORUZA 1973/74 KORUZA, Jože, Stara božična pesem v prekmurski inačici. Jezik in slovstvo XIX, 1973/74, 269–271.
- NOVAK 1973/74 NOVAK, Vilko, Prekmurske rokopisne pesmarice. Jezik in slovstvo XIX, Ljubljana 1973/74, 212–217.
- NOVAK 1976 NOVAK, Vilko, Rokopisne pesmarice. V: Izbor prekmurskega slovstva. Ljubljana 1976, 36–39.
- NOVAK 1976/77 NOVAK, Vilko, Še o prekmurskih pesmaricah. Jezik in slovstvo XXII, Ljubljana 1976/77, 51–54.
- NOVAK 1977 NOVAK, Vilko, Prekmurske cerkvene pesmarice. Stopinje za 1977, Murska Sobota, 20–23.
- NOVAK 1980 NOVAK, Vilko, Naše najstarejše pesmi. Stopinje za 1980, Murska Sobota, 20–22.
- NOVAK 1981/82 NOVAK, Vilko, Madžarski viri Martjanske pesmarice I. Jezik in slovstvo XIX, Ljubljana 1981/82, 127–131.
- NOVAK 1985 NOVAK, Vilko, Stare prekmursko kajkavske povezave v cerkveni pesmi. Traditiones 14, Ljubljana 1985, 165–169.

- NOVAK 1987 NOVAK, Vilko, Še o prekmurskih pesmaricah. Naši razgledi, 2: 9. 1987, št. 18.
- NOVAK 1988a NOVAK, Vilko, Prekmurske rokopisne pesmarice. Stopinje z 1988, Murska Sobota, 31–36.
- NOVAK 1988b NOVAK, Vilko, Prekmurska Martjanska pesmarica. I. Kaj XX Zagreb 1988, br. III-IV, 3–18.
- NOVAK 1988c NOVAK, Vilko, Viri prekmurske duhovnosti. Znamenje VII Maribor 1988, 102–109.
- NOVAK 1989 NOVAK, Vilko, Prekmurske rokopisne pesmarice od 16. d sredine 18. stoletja. Srednji vek v slovenskem jeziku, književnos in kulturi. Obdobja 10, Ljubljana, 1989, 109–119.
- NOVAK 1990 NOVAK, Vilko, Prekmurska Martjanska pesmarica I. Časopis z zgodovino in narodopisje 61, n. v. 26, Maribor 1990, 57–81.
- NOVAK 1995 NOVAK, Vilko, Trubarjeva in Dalmatinova besedila v Martjansk pesmarici I. Slavistična revija 43, Ljubljana 1995, 267–275.
- SKOK 1986 SKOK, Joža, Ogenj reči. Kaj XIX, Zagreb 1986, sv. IV–VI.
- SMOLIK 1969 SMOLIK, Marijan, Grgur Mekinić in njegovi pesmarici 1609 i 1611. Časopis za zgodovino in narodopisje, n. v. 5 (XL), Maribor 1969, 246–272.
- SMOLIK 1995 SMOLIK, Marijan, Liturgika. Celje 1995.
- ŠOJAT, A. 1991 ŠOJAT, Antun, Kajkavski tekstovi Pavlinskoga zbornika. Pavlinsk zbornik 1644, Transkripcija i komentari. Zagreb 1991, 298–336.
- ŠOJAT, O. 1973 ŠOJAT, Olga, Prekomurska pjesmarica I. (S izborom iz pjesama Forum XII, br. 7–8, Zagreb 1973, 176–213.
- ŠOJAT, O. 1975 ŠOJAT, Olga, Izbor iz starije hrvatsko-kajkavske književnost Kaj VIII, br. 9–10, Zagreb 1975, 78–108.
- ŠOJAT, O. 1977 ŠOJAT, Olga, Prekomurska pjesmarica I (1593?). Hrvatsk kajkavski pisci. I. Druga polovina 16. stoljeća. Zagreb 1977, 197–252.
- TEŽAK 1988 TEŽAK, Stjepan, O jeziku pjesmarice »Cithara octochorda«. Kaj XXI, sv. I–II, Zagreb 1988.
- ZELKO 1982 ZELKO, Ivan, Prekmurje do leta 1500. Murska Sobota 1982.

ABECEDNO KAZALO PESMARICE PO DELIH

PRVI DEL

	<i>v pesmarici</i>	<i>v knjigi</i>
Angyel Źzveti zgora zNeba	88	111
Az harom Źzent király	170	152
Deite sze rodi vBetlechemi	114	124
Deite sze vezdai narodi	150	142
Denez je Jesus nam rodjen	116	125
Dvoje knám priseŹztye	1	71
Ete den je pun vŹzega veszelja	111	123
Ete dén je vŹzega veszelja	102	118
Gda sze Xtus vBetlechemi narodil beŹŹe	139	137
Glaszove szo na Nebészih	73	103
Gori nu gori Źztanmo	80	107
Goszpodna Boga Źzerda	120	127
GoŹzpodnu Boguvi vŹzegdar mu daimo hválo	27	82
Goszpon Bogh je zvami	136	136
Hvalen boidi Jesus Christus	172	153
Hvaleno boidi to Deite	130	133
Hvalimo mi denesz Boga	175	155
Jesus Christus prava zorja	57	96
Jesus Źze nam rodil na zvelicsanýe	129	132
Jesus Źzlatko szpominanýe	42	89
Kerscseniczi Verni prava	5	73
Megy kerŹcsanszkim lu(d)Źztvom	8	74
Mi hvalimo kralja zmosnoga	162	148
Nam je rodgyeno Deitecze, Bogh znami	151	143
Narodil sze je krally Nebeszki	160	147
Na te denésnyi den Źzveti den	132	134
Nekúnk Źzületett	168	151
No dicsimo kerscsenicz	76	105
Nu deneszka mi hvalime Goszpodna Boga	104	119
Ocza Bogha szin Źzvėti	118	126
Od Nebesz prido Angyelye	67	100

Od šzuncsenoga šzhajanya Dika boidi	134	134
Od tih treh Modrih sze šzpominamo	165	150
Oh gurucsá lubav Bosja	96	115
Oh sztvoritel Bogh zmosni	40	88
Osztani zBogom Goszpodar	174	154
O, šzvetla zvezida zorjanszka	53	94
Otecz Gošzpodin Bogh	13	75
Phticsicze leipo pojejo	65	99
Pohvaluimo denesnyi den	155	145
Poszla Goszpodin Bogh verna šzvega šzluga	37	86
Pošzlan be Angyel Gabriel vu jeden Varas	24	80
Prophétye šzo Prorokovali	21	79
Sztante gori leni ludi	59	97
Szvetoga Stephana šzmert	121	128
To je te dén veszeli	100	117
To novo, rodjeno Detecze	154	144
To sztaro leto je minolo	158	147
Versus (Jesus Christus šivoga Boga šzveti šzin)	92	113
Vezdai sze veszelimó	147	141
Všzakomu csloveku mi navkup	16	76
Vu Davidovum Varašši	74	104
Vu všzakom vreimeni	62	98
Zmosni šztvoritel všzej šztvári	20	78
Z nebesz Angyel príletel	69	101
Z nebesz poszlusáite	87	110
Zvelicsitel je rodgyen nam zgublenim	152	144

DRUGI DEL

Adama gda vun zegna, Bogh	61	188
Christus je dnéšzka gori všztál	114	211
Christus je gori všztál, hvala boidi Bogu	107	208
Christus je gori vsztál, kie bil Cslovekom poształ	122	215
Christus je gori všztál, náse greihe odepral	116	212
Christus je gori všztál, nášja pravicza	119	213
Christušša szo raszpeli, nemilošztivni Sidovje	125	216
Christuššu Vuzma Agneczu	104	207
Da šzo bili Vucseniczi na Vuzen v-hisi	136	221

Dika i hvála Tebe krály Christus Jesus	60	187
Diko mi poimo Boguvi	75	195
Eto je dén toga dreszelja	84	199
Gda Jesus na krisnom dreivi	42	179
Jai szlatke utrobe, oh predragi	81	198
Jako ŷzi me potrostał	72	193
Jesus nam je od ŷzmerti vŷztál	109	209
Jesus nas odkupitel	130	218
Jesus Xtus ocza Boga szin zvelicsitel	49	182
Jesus Xtus odkupitel nas	129	217
Kerscsánszki lep ŷereg	24	170
Ki szi za nász terpel	52	183
Na Vuzcn tri Marie rano	102	206
Na vete Vuzmene dni	132	219
O glaszimo Goŷzpodnovo, odicseno vojuvanye	22	169
O greisni Cslovik	1	159
O Jesus Xtus nas Zvelicsitel	20	168
Oh Nebeszkoga ocza Boga ŷzveti ŷzin	25	171
O ŷto kricsi tak jako tusno	69	192
Placsi sze Néba i Zemla	44	180
Prisel je te Goŷzpodnov den	98	205
Prophétyc szo nazveisztli	30	173
Radui sze ino veszeli kerscsánszki ti leip ŷereg	90	201
Siroke zemle narodi	37	176
Szina Boga Visnýega	78	196
Szpomenimo sze mi vŷzi kerscseniczi	57	186
Szpomeni sze kerscsenic, zte Christuŷŷeve szmerti	91	202
Szvėti Pavel vjednom liŷzti	15	165
Verjemo vjednom Bogi	18	167
Vetak sze je Christus tosil	54	184
Vszamogocsi Goszpon Nébe Zémle	47	181
Zmiszli sze dobro Cslek greisni	33	175

TRETJI DEL

Christus je vNébo zasŷtopil	1	225
Christus je v Nebo zasŷtopil	13	230
Christus vNebo ŷztópil je	5	226

Gda Jeŝus Kriŝtus Szin Bosi hotel je v-Nébo sztopiti ...	37	237
Goszpon Jesus verni sze knám	12	230
Hválo daimo, mi vŝzi	78	256
Jesus Christus ŝivoga Boga szveti ŝzin	9	228
Jesus Christus ŝivoga Boga szvéti ŝzin	76	255
Na dénesnýi dober Szvétek	3	225
Na Ruŝzalszke ŝzvéte dni	28	234
Nu zdai kerscseniczi hocsemo poznati	41	239
Radui sze ino veŝzeli, kerscsanŝzki Ti lep Sereg	21	234
Ruszale sze ŝzpunisse	70	252
Spiritus Sancti gratia	15	231
Szvetoga Duha je poszlal	74	254
Zrok Zvelicsánŝztva	67	251

ČETRTI DEL

Bosje terden pais meni boidi	43	281
Christus ki szi dén i ŝzvetloszt	17	267
Den prehodecs mladi meiŝzecz	101	311
Elias te prerok modri	36	278
Gda ŝzmo mi vu potrebcsinai	57	289
Goszpodin Bogh neosztavi naŝz vpogibelnoszti	84	303
Goŝzpon Bog nas, obdersi nász	98	309
Goŝzto nam je sal, kai je naŝ orŝzág, tak kroto opuŝsen	63	292
Hotte kmeni pravi Bosi ŝzin	106	313
Hvali kerscsenic Goŝzpodna Boga	40	280
Hvalim jaz lepo Tebé o Bog	6	261
Hvalim jaz tebe Goŝzpon	3	260
Hvalo zdaimo mi Bogu	76	299
I Szu'ánŝztva vraiŝi ŝzu'sen	50	285
Jasz ŝzponiznim ŝzerczem kTebi ŝetujem	8	263
Jaz znam eden czveitek leipi	104	312
Kak vu Āgyptomi, jeden phtics	94	307
Moja postena Goŝzpada, da bi me steli poszlúsati	59	290
O Bogh, o mili Bogh	14	266
Obudi sze o me ŝzercze	18	268
Oh moij dvei ocsi na Goszpodna gledajta	91	306
O prokleta leipa mladoŝzt	58	289

O saloŝzni moi ŝitek	31	275
Pojdi verni ŝzluga pogledai mi Doma	11	264
Prav ŝzo popeivali vu jednoj popevki	111	315
'Saloŝztyom vclikom puna Domovina	46	284
ŝzlatki Jesus mi ŝzmo ŝzem poŝzlušat	45	283
ŝzpravoga ŝzercza mojega Bogh	1	259
Te Sattan hudi, bezsnei ino trobi	78	300
Tusno ŝzercze moje, ŝztrasi ŝze, o Bosie	34	277
Vreme ono doide, kai mi zvezda zide	23	271
... vŝzega huda, ŝztrela naz ne ... ne pogubi	22	270
Vszei ŝztvvari ochi Bose, vu Te ŝze vupajo	73	297
Zakai ŝzi ŝaloszna oh ti ma Duŝja	80	301
Z nebeŝzke viŝine, Goŝzpodine Bose, kteri paŝzko	87	304

PETI DEL

Blaseni ŝzo ludje ki ŝze Bogha bojo	58	356
... Csákovom Turni	1	329
Dicsi i hváli ma Duŝja Goszpodina Boga	25	340
Dobri hisniczi, vi poŝzluisaite	49	352
Duŝja moja ische z ŝzercza tvega Jesusŝja	31	343
Naszleduvasse vnosina luŝztva	28	342
Osenil ŝze je jeden mlad Junak	45	350
Saloŝzno vidim gerliczo	33	344
Tusil ŝzc je ieden mladencz ŝzvojoi luboi	61	358
Tusim vnogo bogu	39	347
Zorja moja zorja, pervoga vreimena	59	357

MARTJANSKA PESMARICA I

PRVI DEL

1. Str. 1–5: Dvoje knám prise|ztje...

I / 1 (S-351)

Dvoje knam prise|ztje, Goszpodina
 Jesu|ša, Szvéto pizmo |zvedocsi,
 i vucsi naz to veruvati, jedno vte,,
 li ponizno, drúgo zmosno Nebeszko.

Vteili je knam doiffel gda sze
 Od Deve rodil, Bogh bodocsi Cslovekom
 na|še Odkuplenye polzta, ar drú,,
 gi pot Nebesza nigdar nam ne bi dal.

Sto je csúl zmed Krallev takvo Boistvo
 terpeti, ki bi od |zvoje vole na |zeni
 vjaszli |tel lesati, |zvom Mate,,
 rom vu |tali, velik mráz terpeti.

Bogh zmo|ni (na Nébi)
 bodocsi, pred Herode|šem, be,,
 |i, z Nazaretha v Egiptom,
 med Pogani obrambe pro,,
 |zi, ki Nébo ino Zemlo,
 vu |zvojoi roki dersi.

I / 2 (S-351)

Obrezal Sze za naz, i ker|ztil |ze je
 za naz, dvojega Testamenta, |zlugom
 teim |ze |zvedocsi v|zeim nam,
 da po nyega vreidnoszti, zvelicsen
 bode vesz Szveit.

Séjo trúd ino glad, p|zúszt
 bitje i Obsalnoszt, rász,,
 pétje i |ztrasno |zmert, za na|še
 grehe on ie |zterpel,
 ar vu pocsétku |zveita,
 nato je odllocszen bil.

Zmertvi gori v|ztavsi,

I / 3 (S-351)

polegh řzvedořzta Verni, Vido,,
csim je Zakonom, v-Nébo
na Deszno Ocza řztopil, pravi
Bogh ino Cslovik, da je řzteim
poszvedocsil.

A drúgo prisesztje zmosno
i Szvéto bode, z Angyelszki,,
mi řeregmi, vu řzvetlom Oblaki
gda pride, Zemla Néba i
Morje, na to řze vřze geno.

Czaszari i Kralli, Gořzpada
i kolduřři, verni ino neverni,
Sirokoga Szveita narodi,
i ki řzo ga pribili, bodo ga vi,,
dili.

Sztol řcsé posztaviti,
i knige odepreiti, Szin Bosi Je,,
řus Kristus, veli vszaki
more razmeti, i řzvojega
řzkvarjenja, zrok pravi řzpoznati.

Szedécs Goszpon Jesus
vetak bode govoril, nei jaz negh
ma reics řzvéta, kotero řzem jaz
tebi glaszil, řzodi tebe prav vez,,
dai, ko řzi bil oduril.

I / 4 (S-351)

Séden ino lacsen betesen
i gol řzem bil, potnik řzusen vu
keipu ti nevolni řzam ti sze molil,
obsalnosztjom i bojom,
ti řzi řze mi grozil.

Tvoje nevernoszti tvoi hűd
řitek je řzvedok, vekvecsne
tvoje řzmerti, da neiszem
bil jaz nikakov zrok, poidi vu
pekel z-Vragmi, gotov ti je vre grob.

Oh jai na vete řzveit bole
řze nei roditi, negh od Szina Bos,,
jega, takve řztrasne reicsi

Źlissati, ki neverna ni jed,,
na, nescse vre Źlissati.

Tim Vernim pak recse,
GoŹzpon-Jesus z-milosche, zdai
vmeni vaŹŹe vere jeszt vaŹŹe
pravdeno Źivlenye, reicsi mo,,
je Źlissanye, i nyou veruvanye.

I / 5 (S-351)

Vu pocsétki Szveita gda
je on za vaz aldov, Otecz mene
odlocsil, paki zvami on Źze je
zmiril, i Nebeszko Krallesz,,
tvo, onda vam napravil.

Oh GoŹzpon nass-Jesus dai
nam vŹzkorom Vreimeni, tve,,
veszélo prisesztje, i dar
Zvelicsansztva dobiti, i v-Nebesz,,
kom OrŹzági, Źztobom Źze veszeliti. Amen.

Finita.

2. Str. 5–7: Kerscseniczi Verni prava...

I / 5 (P-19, 20)

Cantio Comnis pro eadem dominicam.

Kerscseniczi Verni prava
Vóra vetoi veruiem vednom Bougi,
voczi v Szina i Szvetom
Dúhi Nébe Zemle i Morja,
vpravom Źztvoriteli.

Verujem v Christusi vu
pravom Bosem Szini, vnasen Zve,,
licŹiteli Źzredbeniki Jesus
Christusi, ki v Néba dela,
mu be v Paradisomi.

I / 6 (P-20)

Gabriel Archangel vu
Názaret poszlan be i Deiva
vbremen Źzpadne.

V Betlehemu sze je narodil,
angeli szo ga (naznanili), pasztérom, i

Poveida sze, da Goszpodin
Christus rodi ſze, radoszt
nam poveidaſe, da Zvelicsanye
nam dá ſze.

Te Christus ſzmrt ſzterpi,
i na Krisu za nasz vmerl, ſzvo
Szvétó Kerv vun zlea,
i naſso Szmert za nasz obláda,
na tretki dén gori ſztá,
voljo Ocza nasz pripela.

I / 7 (P-20)

Zastoupil je v Nébo
vu vekivecsno Diko nam Meszto
Szpravlat poide, odkud pride
na opitanye, teda plati
vszaku polgi nyega v Reidnoszti.

Vórijem v Szvétom Dúhi
v Obeszelniki Bougi, verujem Szve,,
to Czerkev ino vsei Szveczov
obcsuvanye, i za vrei,,
dnoszt Jesuſsa, greihov odpúscsanye.

I verujem takái mertva
Teila ſztanyeinye, vreimen vekve,,
csna Dika, vreimen ſitka vekvecsno,
ſztom vórom ſze bátrivim,
vu vſzem moiem ſitki.

Hvala boidi Bougu i Oczu
Nebeszku, i Szino nyeguvumu
nasemu Zvelicsitelu,
navkúp Szvétomi Dúhi naſ,,
ſemu Veszéliu Amen.

3. Str., 8–12: Megy kerſcsanszkim lu(d)ſztvom...

Pesmi ni v nobeni drugi pesmarici.

4. Str. 13–15 Otecz GoŹzpodin Bogh...

I / 13 (S-350)

Otecz GoŹzpodin Bogh
 Adama gda Źzтвори ga, ki mu je
 reics prelomil, Źzvega Szina
 mu je obečsal, vreme gda
 vre ŹzpuniŹŹe, za grehe puŹzti Szina.

To vre vnogi Źztari Źeleli
 Źzo videti, na te Szveit porocse,,
 nya, Zvelicsitela-JeŹuŹŹa, ki
 sze za naz porodil, da bi naz
 odkupil.

Verni Kerscheniczi veruimo
 mi prisseŹztju, ino za naz rodjenye,
 i na krisnom drevi terplenyu,
 i v-Nébo zasztóp,,
 lenyu, Goszpodna JesuŹsa.

Veszéli csakaimo, na Źzveit
 prisesztna Boga, ino pitana
 dnéva, i takai poszlednya vremena,
 KristuŹŹa narodjenye nam bode veszélje.

I / 14 (S-350)

Ki pride opitat verne Źzvoje
 k Szebi zvat, i naz vŹzeh oŹzlobadjat
 vu Nebeszki orŹzag naz pelat,
 gresnike on potere, i na pekel
 verŹe.

Sztrasno bode vngim
 KristuŹŹevo prisesztje, Neverni Sen,,
 tentia, a tim vernim pa bo veszélje,
 a neverniczi bodo vekvecs,,
 nom Źzkvarjenyi.

Hotte veli k meni blaseni
 Ocza mega, i nyega dragi Szini, i
 pokorne Ovcsicze,
 ar vekvecsna blasensztva
 delniczi vi bote.

I / 15 (S-351)

Hodite od mene prekleczi
 Ocza mega, i Neverni Szinove,

nepokorne nyega Ovesicze,
ar vekvecsna Źkvarjenja, vi Źzte
vŹzi Szinove.

Konecz hocse biti na pitan
dén vszakomu, dobromu i hudo,,
mu Źalosznomu takai plakanyu,
ar delniczi bodemo vecs,,
noga blasensztva.

Hvala Oczu Bogu, Dika
nyega Szinovi, boidi Jesus Kris,,
tussu, i Zvelicsitelu naŹŹjemu,
Źzvetim Duhom navkŹpe
vekovekoma Amen!

5. Str. 16–19: VŹzakomu csloveku mi navkup...

I / 16 (S-16, 17)

Dominica Secunda Adventus.

VŹzakomu csloveku
mi navkup zvelicse,,
nye ino leipi dusni mir
nazveschujemo i obradoszt,
ar NebeŹzki Otecz Bogh
znami Źze je zmiril.

Ktomu na ŹzvedoŹztvo
z NebeŹz Angyela pushti ino
leipi glaŹz poszla kjednoj
leipoi csiŹztoi Deviczi, Źteroj
Angyel vetako pocsne govoriti.

Zdrava Źzi Maria
Goszpodin Bogh je Źztobom ar Ne,,
beŹzki Otecz Bogh tebe je
nato odebral, da bi nyegova
Źzina na Źzveit ti rodila.

I / 17 (S-17)

Blasena Źzi zato ti
med vŹzemi Senami, ar Źze od
tebe rodi vu kom bodejo

vŕzi blaseni, ki bodo ŕzpra,,
vom vŕrom vu Nyem veruvali.

Gda to poŕzelŕztvo
ŕzliŕŕa ta Devicza Maria, vu ŕze,,
bi ŕzi miszliŕŕe, odkuda
bode veto meni, da ja preszi
ŕzemena, Moskoga rodila.

Odgovori Angyel neboi
ŕze ti Maria, ar Szvŕti Duh
Goŕzpon Bogh, okolu te
hocse obvzŕti, ino kotero
rodiŕ bode ŕze zvalo Szvŕto.

Devicza Maria Angyelu
engeduva ino taki po,,
prie vŕzei narodov pravoga
ŕzodcza, ino proti
naturi Devicza be vbremeni.

Otecz Goŕzpodin Bogh
davno je bil obečsal, naŕ,,
ŕim pervim Ocsakom
da bi ŕzvojega ŕzina puŕz,,
til, ino kacsino glavo
da bi po nyem potrel.

Abrahamu takaj vetako
je govoril, hocso jaŕz
povnaŕati natom ŕzveiti
tvoje ŕzeme, ino vtvojem
ŕzemeni vŕzi bodo blaŕeni

Davidu takaise priszegom
je obečsal, hocso ŕztve,,
ga ŕzemena jaz polositi
nate tvoj ŕztol, ki bo
na vŕzem ŕztvorjenyem
vekveke kraluval.

Ovo Obecsanye vezdaj
vcsini zversiti, vu poszled,,
nyem vremeni nam
ŕzvojega ŕzina roditi, Od Devi,,

I / 19 (S-18)

cze Marie, nam na zvelicsanye.

Adda vŹzaki cslovik
ki bo vu nyem veruval, nad
onim greh niti Źzmert
peklenszki Vrágh ne bo
mocs imel, nego vekvecsnom
Źitki vekoma bo Źivel.

Hvalimo ga adda ino
dicsimo nyega, i proŹzimo
GoŹzpodna za VrednoŹzt
JeŹuŹŹa KriŹtuŹŹa, da
nam grehe opuŹzti,
i da nam vecsni Źitek.

Bodi tebi hvala Szin BoŹi
JeŹus KriŹtus, ki Źzi naŹs
zvelicsitel Odkupitel
i Obranitel, Z-Oczem i z-Du,,
hom Szvétim Vekvekoma Amen.

Od tod besedilo v MP I s str. 21.

6. Str. 20–21: Zmosni Źztvoritel vŹzej Źztvári...**I / 20 (MP II 43)**

Zmosni Źztvoritel vŹzej Źztvári,
vecsna ŹzvetloŹzt tvoih vernih Dus
ki Źzi vŹzej odkupitel, Źzlisi
nasŹe ponizne prosnye.

Ki Źzi Źze mocsno Źzmiluval
nad vŹzega Źzveita zgubleinyem,
zvelicsil Źzi luŹztvo betesno,
dal Źzi greisnikom pravo
vrastvo.

Blizu zkoncsanyu toga Źzveita,
kako vitez plemeniti,
zibel je postenoga,
Devicze Mariæ Téla.

Koga velike zmosnozti,

v|za |ze kolena nanize,
 Nebe|zka ino zemel|zka,
 |zvedocsi ga |chi|ztim jezikom.

Suncze |zvoje me|zto dersi,
 i Me|jecz |toij na |zveia me|zti,
 |zvetlo|zst na Nebe|z,,
 ih szveiti, i tak v nye
 milosztu y:

Tebe zato zdai prof|zimo, Rihtar
 pri[se]sztni toga szveta, o|zlobo,,
 di na|z za vreimena, od vsza
 vrasja szkusavanya.

Ceszt postenyé ino hvala,
 vu szinu vszigdar szkupa,
 takay obeszelniku szercza,
 y vekivekoma.

: 21–23: Prophétye |zo Prorokovali...

Prophetye |zo proro,,
 kuvali, vpi|zmi tak
 |zo |zkazali, kai
 bi |jiba preczvela
 Aronova.

E|aias prorokuval je kai bi
 |jiba preczvela, i kaj bode
 czvela vekivekoma.

Zapoveda Bogh
 Mui|e|su, kai bi on bil perne|zel,
 dvei na deszti |jibi na preczve,,
 tanye.

Prod nature teim |ji,,
 bam be|se, kako naglo preczve,,
 |se, ke nemaho koren|ya niti ze,,
 len|ya.

Vidi Jesus vsze |zve |z,,
 tvorjen|ye, kako moli bolvane,

y nyim szlusbe csinyaho mocsno
preleipe.

Nebesza sze kmeszto
odpresje, vrazje ti sze Jztra,,
je, ar Gabriel Arhangyel
Jzvetlo idosse.

Poklon veszel temi no,,
Jzasse, a ta csuda vidisje, i
Deviczi Marý tak govorjasje.

Zdrava boidi Deva Ma,,
ria, miloszti Jzi ti puna ar je
Jztobom Bosja ta vJza miloscsa.

Ponizno mu Deva govori,
hvala boidi Boguvi, ar je me,,
ne lubil Jzvojom miloschom.

Kerschenikom be na veszelje,
te Devicze prietye, ar je Bosje
takovo tou narodjenye.

Kralý Nebeszki te sze narodi,
i vragu szilo pogubi, y kerscheni,,
ke te vsze on oszlobodi.

Za tou Bosye oszlobodjenye,
daimo hvalo Boguvi kteri je
knam poszlal Jzvojo miloscho.

I sze Bogu vszi nanizimo,
nyemu verno szlusimo, i naizat
vszeh sztvarih nyega lubimo.

Ai ti nam boidi Jefus milo,,
sztiv, ki nam grehe odpushti,
iz-NebeJzkim kralesztvom,
da naJz darue. Amen.

8. Str. 23–27: PoJzlan be Angyel Gabriel vu jeden Varas...

I / 23

I / 24

Ad Not: Jesus Jzin
PoJzlan be Angyel Ga,,
briel, vu jeden Va,,

ras Nazareth, kje,,
dnoi poniznoi Deviczi, prosztoi
Bojjo jzlusbeniczi.

Doide vpreprojtzo hisu
i ondi naide zorniczto, jteroi ta,,
ko govorjasje, i tako jo pozdravi:

Zdrava boidi oh Mária, csi
ponizna Devicza, milojzti puna an,,
gyelszke, ober punojzti Nebeszke

Gojzpon Bogh je vjzegdar
i za tobom i pred tobom, blagojzlo,,
vlena jejzi ti, med vjzega jzi
jenami

I / 25

Kak bi tou Deiva jzlisjala, i
jzveti naklon priela, krotto jze je
prejztrasila, i vcsisztom jzerczi zbur,,
kala.

Mariae recje Gabriel, nejztrasi
jze oh Maria, Bojjo jzi milojzt
dobila, koga jzi krotto (i)zkala) lubila.

Ti hocses Szina prieti, Boga
csloveka roditi, on sze hocse ve,,
lik zvati, vejz volni jzveit od,,
kupiti.

Jesusjem ga hocses zvati, nye,,
mu hocje otecz dati, na dejzno
roko jzedeti i na vekke kraluvati.

Maria recje Angyelo, poime,,
ni Gabrielo, kako bi moglo biti to,
Bosi jzveti Angyelek.

I / 26

Ar mosa neiszem szpoznala,
Divojztva pogubila, nego jzem je
obcsuvala, Bogu jzem je darovala.

Mariae Angyel govori, hocse
priti Duih prejzveti, i tebe
scsê obvzeti, szvom miloscsom na,,
deihnoti.

Elizabeth tva Teticza (Rodicza),

je Źzina priéla, vsztaroszti ga
je rodila, ar je zmosna Reics Go,,
szpodna.

Ponizno recse Maria, ovo
Bosja Źzlusbenicza, boidi
mi vŹzegdar polegh, reicŹi tvoje
oh Angyelek.

I / 27

Hvala ti boidi GoŹzpo(dne)
ki Źzi rodgyen od Devicze, zo,,
czem Źzinom zDuhom Źzvetim,
Dika ti boidi na vekke. Amen.

9. Str. 27-36: GoŹzpodnu Boguvi vszegdar mu daimo hválo...

I / 27

Alia ad Not KerŹcseniczi
GoŹzpodnu Boguvi, vŹze,,
gdar mu daimo hválo,
i Źzinu nyegovomo, naŹ,,
emu zvelicŹitelo, navkup Źzve,,
tomu Duho, nasŹemu veŹzélju.

Ar miloŹŹo Źzvojo, nei je
(vt)ail pred nami, z NebeŹzkoga
orszaga, poszlal nam je Źzina Źzvo,,
ga, kai bi znáŹz greihov nas,,
(Źi)h smehkoszt on na sze vzél.

I / 28

Ar je bil sztvoril Bogh Adama
na Źzvoi szvet keip, i po,,
sztavil ga je bil, v Paradisom
vplemeniti vert, da bi polgi
nyegove zapoveidi hodil.

I zreicsjom je bil Bogh,
Adamu prepovedal, da bi zje,,
dnoga dreiva, Źzadom lisztor
nebil on Źivel, da bi szmertyom
velikom, i vekvecŹnom vmrel.

Jedne zapoveidi Adam nemre
zdersati, negh smehkoszt

vekivecsne, szmerti na Źze
bil prepusztŹil, Bosjo szerdi,,
toszt Źztrasno, on teda na sze
vzél.

I / 29

Engeduval szi sze Źzvojoj
marlivoszti, kmeszto greih ve,,
lik pozna i szramoto na szebi vi,,
di, teda priveza kpeklu, vsze szve
drage szini.

Lisztyem te zelenyem, on Telo
szve szkrivasŹe, od greha i szra,,
mote, ondi szkriti s-nyim nemo,,
resŹe, negh szramoto veliko, i smeh,,
koŹzt terpesŹe.

Na te Źzveit Goszpon Bogh
da deszet zapoveidi, po szvetom
MoisesŹi, i zapre je z reicsmi takvi,,
mi, da je preklet on vszaki ki
prot nyim pregreisŹi.

I / 30

Zato zpravde bi sze nigdor
ne zvelicsal, ar deszét zapo,,
veidih nigda Źzpunitih,
nemo,,
gel, ki bi vŹedné pregreisil, te
bi vŹze potrel bil.

Adamu zapovid leprai je,,
dna dana be, i nyou on tak o,,
sztavi, a nam ih Bogh deszét za,,
pizsa, ki szmo vsze osztavili ad,,
da szmo szkvarjeni.

Ali sze szmiluva, nad na,,
mi zvelicsitel, Źztola doli po,,
gledne, te pride knám doli na
zemlo, kai bi ovcsicze Źzvoje
vzél doli z Pravde bil.

I / 31

Od csiszte Devicze, vtei,,
li Źze je porodil, i Teilo cslove,,
csanszko, zemelszko on gori

I / 32

na ſze vzel, devet Meisze,,
czov je bil v Matere utrobe.

Abrahamu besſe, Go,,
szpodin Bogh obeccsal, da ſze
Deite porodi, ki od nyegovoga
odvetka, ki Cslovik bo iszti
(nye)n, i pravi Szin Bosi.

Oszmi den gda mu be, te
ga obrezaſſe, Jesuſſom ga ze,,
zvaſſe, ki sze zvelicsitel govori,
ar on zvelicsi lusztvo, od vsza,,
koga greiha.

Napuni sze ta reics teda
Szvetoga Pavla, ar nei znasſe
vreidnoszti, ni znikakva nas,,
ſega dela, zvelicsene naſz vcsi,,
ni polgi szveh vreidnoszti.

Zvelicsitel Jesus ſzveti
sze imenuval, na Jordan,,
szkom potoki, okerszti ga ſzvé,,
ti Ivanus, Otecz Bogh vszamo,,
gocsi z Nebész to govoril:

To je moi Szin drági, nye,,
ga vi poszlusſajte, Mester
vam on bode, ſitek i vsza vas,,
ſa pravicza, i nyega sze hote,,
nya od nyega navcsite.

I / 33

Te Otecz Nebeszki Go,,
szpodina Jesusſa, Doctorem
posztavil, da bi pouti kazal, vsza,,
komu, ki bi ſtel zvelicsanye, na
ſzveiti dobiti.

V Evangeliomi, te Christus to go,,
vori, vszakomu kerscseniku, Bogh
isztino jasz tou govorim ki bo vő,,
ruval vu mni, nigdar sze ne ſzkvari.

Szmerti vekivecsne, on ni,,
gdar neokuszi niti moko ni,,

kakvo, na tom řzveiti on ne bo
mogel, neg sze zmenom veszelil,
vekkevoma bode.

Blaseni szo zato, ki sze
od Boga vucsi vu ľudi ni vu
delo, nikakvo ne vupajo sze, neg
verujo vszvem Xtusři, zvelicseni
bodo.

I / 34

Leprai jeden Christus vszem
je ludem Navucsnik, za vszakoga
greisnika, pri Oczi je on řzam mo,,
lenik, neiga vecs odkuplenya, neg
nyęega řzmert řzveta.

On je řejal za nász, i tru,,
dil sze je za nász, řzternyem řze
koronil, i tesko moko je on ter,,
pel, po tom toga na krisu, řzmert
je za nasz szterpel.

Szvoje lubeznosztı, kerv,,
jom nasz je ocsisztıl, i řzvoim
odkuplenyem, zvelicsene nász
je on (ocsisztıl) vesinil, ki sze
Boga bojo, (zpravde szo řzlobodni).

I / 35

Zato vsza ta pravda, nem,,
re nam skouditi, ni řzmert
nikakva řztvar, nemore nasz vre
zbantuvati, ar vsze řztvari na
řzveiti, vnyega szo ladanyi.

Võruimo mi zato, da je Je,,
sus vmrel za nasz, i da je on
gori vsztal, za vszeh vernih zve,,
licsenye, vraga řzmert ino pe,,
kel, da je potrel za nasz.

Kerscsenikom zato, mo,,
ke treba terpeti, nevoljo i sz,,
trasno řzmert, na ovom řzvei,,
ti je okuszıl, po řzmerti sze
z Christusřem bomo veszelili.

I / 36

Veto nam Źvedocsi, Źv  ,
ti Pavel vu pizsmi, da volja ki
vu ChristusŹi prebivati,
na tom Źveiti nevolo, Źmert
moro terpeti.

Hvalimo mi zato vszi
JesusŹa XtusŹa, naŹega GoŹzpodina,
ki nam Źzprosi od Oczu Źve,,
ga Duha Źzvetoga leip dar,
to Źzveto miloscso.

Molimo ga zato, da nasz on
na tom Źveiti, od vŹzakoga
zla brani, od vruga i moke
pekl nszke, i v NebesŹkom
országi, po Źmertu koroni.

NebesŹkomu Oczu vszegdar
daimo hvalo, i Źzinu nyego,,
vomu nasŹemu Źzvoritelu
Bogu navkup i Duho
vekvekoma Amen.

10. Str. 37–40: **Poszla Goszpodin Bogh verna Źzvega Źzluga...**

I / 37

Sequens.

Poszla Goszpodin Bogh,
verna Źzvega Źzluga,
Gabriel Angyela, kDevi,,
czy v Nazareth, knam Źzve do,,
bre vole.

Terdno Źzelsztvo za naŹ,
kai bi gori vz la, znamenye
znature od roisztva Devicze,
nasz bi gvisne vcsinil.

Dike i hvale krally, te
nature zmosnoszt, nai bersi pre,,
haja, naŹŹih greihov kvasza, od
nasz procs da vzeme.

I / 38

Tih gizdavih pot, potere zmo,,
snosztyom, tim Vragom nyih gla,,
ve da řzklacsi řzvom petom,
oznanivsi zmosnoszt.

Nepriatele, od nász da odver,,
ne, ino tak řzam řzebi, vcsini
nasz delnike, vOcsinom orsza,,
gi.

Idi i Mariæ, to dobroto po,,
vei, vszega řztara pizma, řz,,
krovnoszt vun nazveiszt, zAn,,
gyelszkovom mocsjom.

Reczi ov řzveti moi,
leipi poklon vzemi, puna jeszi
zdarom, Goszpon Bogh je ztobom,
nigdar řze ti neboi.

I / 39

Bosiega Szina primi
vu utrobi, ino leipo va,,
rui, to řzkrovnoszt potrebno,
i vřze obecsanye.

Szlisa ino vzeme
ona to zapovid vörva ý po,,
prie vu utrobi Szina ali
precsudnoga.

Naroda cslovecsa, ver,,
na tolnacsnika, priseřznoga
sitka zderřitelja Ocza vu
miri vekvecsnom.

Koteroga zmosnoszt
da nařz tak obrani kai
Szveczki vřzi grehi da naz
ne vrazio, i vPekel ne
verso.

I / 40

Odpusztitel grehov,
da znasz grehe vzeme, nai
nam bo voditel, ino nam
űrok da, vNebeszkom orszagi.

Amen.

11. Str. 40–42: Oh sztvoritel Bogh zmosni...**I / 40**

Alia

Oh sztvoritel Bogh
zmosni, i Odkupitel
Szin Bosi obeszel,,
nik Duh Źzveti,

ki szii jeden Bog pravi, mi
kerscheniczii verni, ki szmo
v nyega zmosnoszti, hvalimo
ga vu peszmih.

To be csudno vgres,,
Źjenje, zgine cslovecse pleme,
dobra csiniti nemre leprai
vgreisiti more, zvelicsiti sze
nemre, ni v Blazensztvo nemore,
lisztor na Pekel more.

I / 41

Bila je Bosja szer,,
da vre vŹzakoga poŹerla, ki
szo sztoga szemena, od gresno,,
ga Adama, ar Źzo vszi puni
grehi, i vMaternih utrobah
vŹzi szo vozniczi Pekla.

Da te Bogh milo,,
Źztivni, nei nagle Źzerdito,,
Źzti, nesztanoma tako kricsi,
nigdor nemre prav biti, jasz
sem leprai Bogh pravi, po,,
vernte sze kmeni vŹzi, Źcsem
vam milosztiv biti.

I / 42

PoŹzla nam Źzina Źzvo,,
ga, odkupitela Źzveita, i oszlo,,
boditela, ki sze vcsini ponizna,
i Adamova keipa, vzé Teilo
nyega na sze, za nalz Źzterpi
vnogo zla.

Boidi Dika zmosnomu,
Oczu Goszpodnu Bogu, poste,,

nye nyega Szinu, takai Du,,
 ho ſzvetomu, pravomu
 Sz: Troisztvo, da nam da pomocs
 ſzvojo zdersi nász vſzegdar
 vmiru. Amen.

12. Str. 42–53: Jesus ſzlatko ſzpominanýe...

I / 42

Alia Ad Not. Jesu dul,,
 cijſime Alia ...

I / 43

Jesus ſzlatko ſzpomi,,
 nanýe, vnasſem ſzi
 ſzerczi veſzelje, od
 meda vszáke ſzlátko,,
 cse, nikai od tébe nei ſzlaise.

Nei lepsega popeivanya,
 neiga dragega csutenya,
 nei ſzlaisega ſzpominanya,
 od Jesusſeva Imena.

Jesus pravicsnih vupanýe,
 ktebi kricsecsim ſzi ſzercze,
 Tebe iscsocsim ki ne be noszil
 naidejocsim te dobro vsze.

Oh Jesus ſzlatkoucsa ſzercza,
 ſiv zdenezc ino ſzvetloſcsa,
 vszakoga kincsa Ladicza
 dober konecz ſzi ſelenýa.

I / 44

5. To jezik nemre vun zrecsi
 niti ſzpiſzmom i ſzpiſzati,
 ki je kuſjal more znati,
 kai je Jesusſa lubiti.

6. Jesusſa vpoſzteli iscsem,
 vzapertom ſzerczi ſzpitavam
 ſzkrivno ocsiveszno zvedam
 ino pacſlivo ziszlavam.

7. Rano vzorje z Mariom
 iscsem ga ſzkerbno vu grobi,

I / 45

- zdhavaným vu šalozti
vszebi zhoteným nei zocsi.
8. Skrinýo šuzami poleivam
šzplacsem šzkricsem jo napunim
Jesusa noge kusšujem
šzebe knýemu prikapsujem.
9. Jesus csudna tva šzolicza,
tva mocsna kralevszka palcza,
vu nezrecsena dobrouta,
isztinszka vszaka pravicza.
10. Oh Jesus osztani znami,
šzvetlo šzuncze bod nam vdusji
odtirai vszake temnoszti,
oh veszelje nasz veszeli.
11. Gda nasz poglédnes od Neba,
razveszelis nasza šzercza,
oduris od našz zemelszka,
voljo zdises vu Nebésza.
12. Jesusa Lubav je šzlatka,
bogme je pamet preszlatka,
jezero krat šzlaisa volja,
kak nasa pamet zgruntava.
13. To šzkuszila moka nýegva,
vun preleana kerv draga,
ktera nam greihe iszpira,
odkud je videnýe nýega.
14. Jesusa vszi šzpoznavaimo,
i zlubeznosztyom lubimo,
šjelenyem ga ziszkavaimo,
i iscsocs nyega šjeleimo.
15. Tak lubav naššo lubimo,
i zlubeznosztýom platimo,
za Duhom nýegvim šjetuimo,
voljo mu za voljo daimo.
16. Oh Jesus dai mi zacsuti,
vu šzebi plamna lubavi,
engedui te prav videti,
i pred liczem sztobom biti.

I / 46

I / 47

17. Vreidno od Tebe govoriti,
nemorem zato mucsati,
zasgan Jezem od tve ljubavi,
leprai veszel vu Tebi.
18. Ki tebe jejo gladujo,
ki te pijejo sijajo,
drugo Jeleti nemrejo,
neg kai Jesusja Jelejo.
19. Koga Tva ljubav zapoi,
Jesus zna kak ga zavracsì,
blasen koga zadovoli,
nei kai bi Jelet on iszti.
20. Jesus Angyelszki glasz lepi,
vzem nam dragi glasz veszeli,
vuszt med smahni ino szlatki,
szercza veszela radoszti.

I / 48

21. Jesus jezer krát te lubim,
gda tou bou da bom Te vidil,
gda recses ovo Te zovem,
i vmem szerczi te pocsinem.
22. Tvoja velika lubeznoszt,
szpravi meni drago szlatkoszt,
od meda szlaiso razumnoszt,
i na vecsni Jitek miloszt.
23. Jesus vizzoka dobrouta,
szercza velika lepota,
nepopadnyena dragocsa,
pri meni lubezen luba.
24. Dobro Jesusja lubiti,
i drugoga ne iszkati,
szamoga szebe zavercsi,
nyemu vekvekke Jiveti.

I / 49

25. Oh Jesusja ljubav draga,
vszakoi nevouli obramba,
Tebe Jelet Dusja moja,
szercza mega globocsina.
26. Gde godi Jezem te zdihavam,
polegh szebe te jasz Jeleim,

I / 50

- blasen bodem csi Te primem,
blaseneisi csi Te zdersim.
27. Vre vidim koga řzem lubil,
naisel szem koga řzem iszkal,
Oh Jesus draga lubezen,
na Tvo lubav sze podisem.
28. Ako řze Jesus tak lubi,
ta lubezen ne premine,
ne menka niti ne preide,
zasiga i poviksa sze.
29. Takova řztalna lubeznoszt,
řzpravi vszerczi csudno řzlatkoszt,
poveksava csudno řzladnoszt,
i blaseno dobrovolnoszt.
30. Ova lubav v Nebo doisla,
do mozg csontenih doszegla,
vusgala me i podigla,
vu řzerczi haszek řzpravila.
31. Oh blaseno zasiganýe,
oh ponizno zeviranýe,
tiho řzlatko pocsvanýe,
zJesusřem řzkupa řzkloplenýe.
32. Jesus rousa csiszte maike,
nasře lubezni zdersanýe,
Nebeszke Dike dicsenýe,
Ime tve jeszt zvelicsanýe.
33. Hodi oh řzveczev král zNeba,
Dike vekvecsne korona,
preszveiti sze Duss řzvetloscsa,
ar Lusztvo tvo řzvetloszt csaka.
34. Jesus od řzuncza řzvetleisi,
od Balsama jeszi dragsi,
od řzlatkocse meda řzlaisi,
od vszeih řztvarih lubezneisi.
35. Koga lubav tak prevzeme,
gorucsa je tak me zasge,
gda vre řzercze zdai opadne,
mocs vumni komai osztane.

I / 51

I / 52

36. Oh Źercza drago selenýe,
lubeznoszi napunenýe,
DusŹam szi nasŹim veszelje,
Jesus Źveita zvelicsanýe.
37. No vre lubav idi na Źztán,
Oczu Bogu na deszno Źztrán,
ki szi nam kzvelicsanýu dán,
idi vOrszagh Źzvoi kral zmosen.
38. Naszleduval bom te vszegdar,
ne osztavim Te jasz nigdar,
czi bos Źzercze moje ladal
Jesus ne bos me osztavlal.
39. Hitro mu Źzveti Angyelýe,
Vrata Nebeszka odprite,
noter szi krallýa pusztite,
ar je vasse zvelicsanýe.
40. Dike jeszi Ti král (zmosen) velik,
mocsnoga Herczega voinik,
Jesus zmosnoszi darovnik,
vecsna dobra napravlenik.
41. Ti szi Źztudencz miloscse,
glava nasŹe Domovine,
vu Źaloszi szi veszelye,
ti szi blasensztva Źzpravlenye.
42. Tebe bom dicsil vu Nebi,
zvisŹaval bom te vblasensztvi,
Jesus batrivi nasz vsitki,
pripelai nasz volýo k oczi.
43. Vmirovnoszi je ország Tvoi,
vu dobroti vszakovacskoi,
vu Diki leipoi bogatoi,
dai nam prebivati vu nyoi.
44. Jesus je koczi gori Źel,
vu vekivecsnoszt je vlezal,
Źzercze je od méne vtergel,
za Źzobom je je podigel.
45. Naszleduimo ga zdicsenýem,
zdobrotom zveszelim Źzerczem,

I / 53

da i mi vkup ſzvetim Duhom,
bodemo zGoszpodnim Bogom.
Amen.

13. Str. 53–57: O, ſzvetla zvezda zorjanszka...

I / 53

Cantio in Aurora dicenda.

I / 54

O ſzvetla zvei,
zda zorjanszka
zmiłoscsom ti ſzi preſzvetla, lei,,
pa Jeſſeva ſiba :/: Davida krala
narod ſzi iſceſe j vſzem kraljem
kral ſzi; me Duſje zarocſnik
ſzi; Dragi leipi, prieten ſzi,
vugoden ſzi, odicsen ſzi, j
zbogaſztvom zviſjen jeſzi.

Oh draga zlata korona,
Ti ſzi pravi Bogh i cſlovik
Devicze ſzad blaſeni :/: mo,,
jega ſzercza Liliom, pre,,
ſzlatki Evangeliom, vnoge
lepote kincſ ſzi, jeden, za....,,
cſen, czvetek leipi, kruih Ne,,
beſzki, ſterim ſzivem, ſzte,,
be ſze zabiti nemrem.

I / 55

Vlei vgloboko moje ſzercze,
i Duſjo lubezni tvoje, oh Ja,,
ſpis kamen dragi :/: kſzebi
prim me obatri me, dai da Ti
bodem vud ſjivi, v Tebi bo,,
dem veſzéli; kTebi, narocſeno,
czvetek Duſjni, zavracſi mi
ſzercze tuſno, ar prez tebe
ne bo ſjivo.

ZNebeſz radoſzt ſzveiti ſze
mi, gda na me ſzvoimi ocſmi

I / 56

milosztivno sze zgledne:/: Go,,
szpon Jesus Źzvetim Du,,
hom, Źzvetom reicsiom, Tei,,
lom, kervjom; Źiveti mi do,,
puscsas; Tako, prietno, vtvoih
nadrih hrani dersi me do
Źzmerti, ar Źzi obeccsal vtve recsi.

Sztvoritel moi zmosni Bo,,
se, pred teim Źzveitom ki szii
mene vu Tvem Źzini polubil:/:
On jeszte mene oszvoil, Źzve,,
tim Duhom zapecsatil, Źzve,,
tom kervjom odkupil; Eja, Eja,
rado boidi, Źzercze vBogi,
vNebeszi, zvelicsanye to
Źzpravleno.

Zato nai Źzpeiva orgona,
i dobrovolna Musika, nai zvo,,
nio j peszmi :/: Da jasz vdra,,
ga JesusŹa, bodem vleipoga Go,,
szpodna, veszel vnŹyega lubez(ni).
Szpeivai, czinkai, dobrovolna,
prietna reics zahvalna, ar je
Goszpon vreiden toga.

I / 57

Vetakvo radoszt imam
vre, ar pri Bogi kincs imam se,
on zacsŹetek konecz je:/: On mene
vu Źzvojo Diko, vzeme vu ra,,
doszt Nebeszko, nad kom bom,
veszel vszerczi: Amen, Amen,
hodi Goszpon ma korona ne
mudi sze, tebe csŹakam zvrocsim
Źzerczem. Amen.

14. Str. 57–59: Jesus Christus prava zorja...**I / 57**

Alia in Aurora dicenda.

Jesus Christus prava zor,,
ja, ki szi z Nebész doli
sztopil, za nasz Źzi sze
Ti alduval.

Kervjom Źzvojom ti nasz
ocsiszti i znasŹih ran ti nasz zvra,,
csi, oczu Ti nasz preporocsi.

I / 58

Poszodi nam pravdeno Szun,,
cze, da vidimo tvega Ocza, i po,,
znamo, Źzami Źzebe

Da poznamo vsze nasŹe grehe,
i necciszti vesh nas Źitek, ter
sze vernemo mi zgreihov.

Dai nam Bose Źzvetoga
Duha, ki bo vucsil Dusse nasŹe,
i poveksa vszem nam vőro.

Da pognoý vsze nasŹe Zemle,
i pobolsa vesh nas Źitek, da di,,
csimo mi vszi Tebe.

Jesus Xtus ocza Boga
Źzin, i Angýelom prava Dika,
DusŹam nasŹim szi ohlada.

I / 59

Kak sze Zorja pred dnom
zapira, i Źzuncsena Źzvetloszt
Źzkasue, tako Ti nasz Oczu
Źzkasi.

Hvaleno boidi Źzveto Troi,,
sztvo, i isztino pravo Boistvo,
ovdi i gori vNebeszih. Amen.

15. Str. 59–61: Sztante gori leni ludi...

I / 59

Alia in eodem tempore dicenda

Ad eandem Notam.

S ʒtante gori leni ludi,
 ovdi vasz ʒzam Xtus bu,,
 di, ʒtante gori ar je
 zorja.

Vzemte szi példo od phticz
 neimih, i od ʒztvarih nerazumnih,
 ʒtante gori ar je zorja.

Zdai phticsicze gori vsztaja,,
 jo ʒztvoritelu hvalo zdajo szi.

Poszluhnite kak leipo pojo,
 nasz na ʒzlusbo Bosjo zovo. ...

I / 60

Odprite vi zaszpane ocsi, Xtus
 vam pred vrati kricsi: sztante.

Szercza dár odperta proszi[mo,]
 ar velike dari noszi:, ʒtante.

Osztavite kricsi, posztele, v,,
 keih terpite vsze nevole: ʒtante.

Skoznuite i vórusztuite,
 mene marhlivo csakaite: ʒtante.

Mené molite i dvorite,
 dari ké noszim vzemite: ʒtante.

Zdai sze Adda ne leinimo,
 na poszteli ne lesimo: ʒtante.

Ar vsze ʒztvari gori v[szta,,]
 jajo, ʒztvoritelu hvalo zdajo. ʒtante.

Poidmo i Xtusʒa iscsimo,
 zdihavanyem ga iscsimo: ʒtante.

Jeli gda ga gde zeznamo,
 jeli da ga gde naidemo. ʒtante.

I / 61

vTemplomi nýega naidete, med
 Doctormi ʒzedecsega: ʒtante.

vBetlehemi nýega naidete,
 ʒzpleniczami obvitoga: ʒtante.

Adda knyemu ta ʒetuimo,

leipimi ga darmi daruimo: Źtante.

Szercze od nász potrebuie,
vszaki je nai nyemu darue: Źtante.

Hvala boidi oczu Bogu,
Źzinu i Duho Źzvetomu vsztan,,
te gori ar je zorja. Amen.

[...]

Hic Liber eŹt meus teŹtis
est Deus qui illum querit
...Nomen erit Tho,,
mas PeŹ

16. Str. 62–64: Vu vŹzakom vreimeni...

I / 62

Cantio Alia ad Notam.

Vvu vŹzakom vreimeni,
iaz vu mojem Źitki, cshi
piem ali jem vu koterom
meŹzti, Źztoim ali Źzedim pocsivam
vpoŹzteli, na miŹzlimi Źztojo vŹzi,,
gdar reicsi tvoie. Versus.

Trebe je priseŹzno, veŹzelo csakati,
GoŹzpon Xtus hocse, na pitanye
priti, onda vernim Szercze ve,,
Źzelo sche biti, gda ti pocsne Xtus
vetak govoriti. Versus.

Hote moý verni, ki Źzte Ocza
mega, vu orŹzág NebeŹzki, vecsno,,
ga blasenŹztva, Steroga Źzem Źzpra,,
vil, zvolýom Ocza mega, vam
na potreboce, poŹzvetil Źzem
nyega. Versus.

I / 63

To je moje meŹzto gde vi botte,
Źztali, ki Źzte leprai, vumni vu,,
panye imeli, vu mojem OrŹzagi
botte prebivali, ki Źzte natom Źzve,,
ti, vsaloŹzti Źiveli. Versus.

Da jai zaiŹztino, nevernikom

bode, kateri od Xtusja milosche ne do,,
bi, ki ſze ne poverne knyemo vu,,
vſzem ſitki, zvetakovom reicsjom
onda oſzodi nye. Versus.

Prekleczi Ocza mega poite ta
od mene, na vekvecsni plamen,
od davnya kterie, vam napravljen
veke, mucsite ſze vunyem, cſerv
vasſega teila, da nigdar ne vmerje.

Moje Zapoveidi, neiſzte obder,,
ſali, ki ſzte natom ſzveiti vradoſzti,
ſjiveli, zato je potrebno vognyi
vam goreti, ar vu mem blaſen,,
ſztvi, nebotte delniczi. Versus.

No zato mi vſzigdar, terdno
vöruſztuimo, vnoge naſſe grejhe,
na ſztran oſztavimo. Goſzpodna Xtus,,
ſa, batrivno csakaimo, od ktero,,
ga vſza dobra csuli bomo.

Molimo mi vſzigdar Goſzpodina
Boga, da on naſſe Duſſe obarue od
zla, od neſzgovorni mok da naſz
oſzlobodil, i zmiloschom ſzvojom
vſzigdar prigleda naſz.

Da ſze dicsi vnebi Otecz Gdin
bogh, i nas odkupitel, nyegov dra,,
gi Szin Bogh i ſnyma navkupe
ſzveti Duih Goſzpon Bogh puno
ſzveto Troiſztvo jeden ſzam pra,,
vi Bogh. Amen.

I / 64

17. Str. 65–66: Phticsicze leipo pojejo...

I / 65

Cantio Alia ad Notam.

Phticsicze leipo pojejo, vſzta,,
jai mi gori luba ma, ten,,
ka viſzoka ſjivota, i beila
rumena licza.

I / 66

Ruména kako rojicza, i cser,,
ne ocsi ima dvei, na mojem ſzer,,
czy igrata, kako dvei ſivi ribiczi.

Zna vutom tanczi tancza,,
ti, kako te drobne pthicsi,,
cze, lubi ſzi luboi govori, poſzlu,,
sai da me luba ma.

Pomekni vise vencsecza, da,,
ti na zemlo ne ſzpadne, luba lu,,
bomi govori, poſzlusai da me
lubi moi. Versuſ.

Ako mi vencsecz opadne, za
ſzega vſzemi te bode tvoj po,,
leg vencsecza ſivot moi, i
rumeno licze moje.

Kou ſzi ti goſzto kusuval, ſzvo,,
iemu ſzerczu priglihal. Da
ſzpajajocsi zvuna hrama na
beili rokai ſzi mi ſzpal.

Milo mi te beſe oduriti, drago,,
mite beſe lubiti, ino ſztobom
govoriti, te ſze leipo veſzeliti.

Amen. Finiſ.

Začenjajo se božične pesmi.

18. Str. 67–68: Od Nebeſz prido Angyelje...

I / 67

**Incipiuntur Cantio,,
nes Natales.**

Cantio Prima

O od Nebeſz prido An,,
gyelye, paſzterem szo
nazveiſztili, da jedno
Deitecze Mlado, lesi vjednih te,,
sznih jaszlaih.

Notri vmeszti Davido,,

vom, vBetlehemu imenuvanom,
kako je Prorokuval nam, Mihe,,
as, Prorok Źzveti Źzam.

On je Jesus vŹzeih Goszpon,
pravi vŹzamogocsi Bogh, vŹzega
Źzveita obranyenik, vNebo je pra,,
vi pomocsnik.

I / 68

Tomu sze veszelite vi, da
sze je Bogh zmiril zvami, vasŹem
Teili i kervi, pravi sze Źztvoritel
rodi.

Kai vam more, Vrag ino
greih, da je Źzam Bogh pri vasz
vszeih, nai szi sze pekel Vrág
Źzerdi, vas je tuvarus Źzin Bosi.

On vasz nescse osztaviti, csi
sze scséte vu nyem vupati, ne,,
vole botte imeli, ali s-nyím leih,,
ko terpelu.

Tako szte vi nyega roda, za,,
to hvalite Boga, nyemu daite zmo,,
sno cseszt, ar je nyegova vsza oblaszt.

Hvala boidi Tebe Kralý,
ki szi sze zdai nam Źzmiluval,
da szi sze porodil Ti nam, kve,,
szelju i kzvelicsanyu. Amen.

19. Str. 69–72: Z nebesz Angýel priletel...

I / 69

Alia

Ad Notam: Glászove szo na
Z znebesz Angýel pri,,
letel, dobre je glaszi per,,
neszel, kakove glaszi
veszele, te Angýel Bosi je poe;
Jeszt napunyeno, kai je povedal
Gabriel, raduimo sze, veszelmo

sze, Deiva Boga porodila, kai
je řiba preczvetvela, ar je tako
Bosa miloszt hotela; ki sze je ro,,
dil vřzemu řzveitu: bis: na zveli,,
csanye, kral Nebeszki vřzega řzvei,,
ta řztvoritel.

Nam je rodjeno Deitecze,
od jedne csiszte Devicze, pre,,
leipo je to Deitecze, veszelte sze
vsze verne Dusřicze.

I / 70

To je pak Christus nas Go,,
szpon, ki nasz obrani řzteh nevol
nas je pravi ozdravlenik, od vřzeh
grehov nas dobri pomocnik. Jesz.

Zvelicsanye je permeszel, ka je
Bogh Ocsa obeccsal, da prebi,,
vali bodete, vszegdár znami vek,,
vecsnom veszelye. Jeszt na p.

Merkaite na to znamenye,
pleniczte ino jaszliczte, ondi lesi
to Deitecze, ko řzveit lada, poite
poglednite. Jeszt napunyen.

Zato boidimo veszeli, te poi,,
dimo mi řzpasztermi, gledat kai
nam je Bogh poszlal, on je řzvo,,
im řzinom nasz daruval. Jesz.

Szercze moje gori gledi, kai
ono vjaszliczah lesi, neili tou
pravi řzin Bosi, te Jesus nas
dobri milosztivni. Jeszt.

I / 71

Bogh te primi moi dra,,
gi goszt, moje Dusře draga řzla,,
tkoszt, ki řzi kmeni prisel vřa,,
loszt, ne morem Ti zadoszta hva,,
liti: Jeszt napunyeno.

O řztvoritel Bogh zmosni,
ki szi sze tak ponizil tu da szi
na řzlamiczi lesal, gde je oszel

ino vol prebival. Jeszt nap.

Da bi Źzveit iscse Źérsi bil,
Źcsisztim zlatom pripravlen bil,
iscse bi zadoszta ne bil; leprai
zibel tva biti ne mogel. Jeszt.

Barsom i Side Tvoje, to
szo Źzlamicze mervicze, na ko,,
teri Źzi ti lesal, koteri szi
szam vekivecsni krallý. Jeszt.

I / 72

Tako je prietno Tebe, poveda,,
ti pravo mene, da vszega Źzvei,,
ta mocs, blago, pri Tebi je tou
vsze zaverseno: Jeszt.

Oh Jesus moi prelubleni,
v mojem szi Źzerczi poszteli, pre,,
bivai vmeni Źzvom miloscsm,
da te nigdar mi ne pozabimo. J.

Ino da bomo veszeli, Te,,
bi hvalo prepeivali, boidi Tebi
peszen draga, ktera ide od
Źzercza naŹjega. Jeszt.

Hvalen boidi Bogh O,,
csa, ki szi nasz Źzinkom da,,
ruval, komu szo radi Angyel,,
je, i mi, s-nyimi boidimo vesze,,
li. Jeszt napunyeno. Amen.

20. Str. 73–74: Glaszove szo na Nebészih...

I / 73

Alia ad eandem Melodiam.

G laszove szo na Ne,,
bészih, zvelikimi pe,,
szmami, Sion zvéru,,
vanimi porodil sze je Źzin Źzvete
Marie: Jeszt napunyeno.

Lusztvo hvali Goszpodna,

ŝztoritela vŝzega ŝzveita, od,,
menitela vŝzeih greihov.

Ime Bose veliko je, Je,,
sus Christus zvelicsitel, koga je
zveisztal Angyel Gabriel. poro.

Porodil sze je zvelicsitel,
koga je zveisztal Gabriel, ŝzve,,
dok jeszte Ezechiel. poro.

Decza denesz ŝzpravlaite
sze, Bosemu ŝzino ŝzlusite, scsi,,
sztim ga glaszom reczite. poro.

I / 74

Ki kralue vu Nebészih,
pride ovcze iszkati, niedne nescse
zgubiti. Porodil sze je.

Zato naffe ŝzpeivanye, vezdai
ino veszelýe za Decsiczo porodje,,
nye: Porodil sze je ŝzin ŝzvete. Amen.

21. Str. 74–76: Vu Davidovum Varaŝŝi...

I / 74

Alia

Vu Davidovum Varaŝŝi, ro,,
dil sze vBetlehemi, nas
ŝztoritel pravi Paszter, da sze
hvali hvali ŝzveto Troisztvo.

Od csizte Deive je rodjen, ar
je bil nazveiscsen, da bij on bil
nas odkupitel: da sze hvali.

Szta proti oblászti vraise
presz greiha rodil sze, Cslove,,
sztvo na sze oblekel, da bi aldu,,
val za nasz on bil sze.

I / 75

Csi glih lesi vtesznih jaszlah,
na terdoi poszteli, ali mocs ve,,
liko ima, ar on nadevszeimi
ŝztvármi lada.

Sidovje szo ga zavergli,
konczu pak vmorili, ar je on
bil onih Goszpon, ki nasz
zmiril Źvoim oczem Bogom.

Zdaleka Modri doidos,,
Źe, nŹega daruvasŹe, zla,,
tom z Temnyom in zmirhom,
zvadluvanŹem, ino zmolitvami.

Da bi hottel pri Źzvem
Oczi, nasz Źzve Źzini drage,
i vu orszagi Nebeszkom, ko,,
ronil bi nasz Źzvojom koronom.

I / 76

Nad teim rodjenŹem Je,,
susŹa, veszelmo sze vŹzi zdai
i dicsimo Ocza Boga, ar za
naŹz da jedinoga Źzina.

Blasen boidi otecz Bogh
nas, vezdai i vekvekke, pro,,
szimo Te za ChristusŹa, batri,,
vi nasz Źzvetim Duhom Bogom.

Boidi hvalen Otecz Bogh
nas, vezdai i vekvekke, da
nasz za ChristusŹa v Reidnoszt
vpelai vu Nebeszko miloszt Amen.

22. Str. 76–80: No dicsimo kersceniczi, Ocza Boga...

I / 76

HŹmnus Natalis

no dicsimo kerscse,,
niczi, Ocza Boga kote,,
ri je nam: za ChristusŹa milo,,
sztiven, nŹega zovmo mi na
pomocs; ar je on nam tou obe,,
csal, da nasz poszluihne i neoduri.

I / 77

Pre vnoge naŹŹe greihe,
za ChristusŹa odpusztzil je, i

za ſzvoje ſzini nasz je, vszeh
navkupe kszebi odebral, za,,
to sze nyemu molimo, kako o,,
czu milosztivnomu.

Ar nasz lubi Goszpo,,
din Bogh, ki je ſzino nei opro,,
sztil i dal ga je za nasz na vete
ſzveit, da bi nasz odkupil,
ſzmertyov, od pekla ino od
vraga, od vekivecsne ſzmerti.

Zato pisſe Esajas, da sze
je on nam porodil; koga o,,
tecz da na moko, da bi on nam
bil zadoszta, najſe greihe da na
szé vzél, da bi za nyé on ſzmert
podjel;

O milosztivni oteczech Bogh,
ki ſzi ſzinom poszvedocsil: da
szi greisnikom milosztiv, po vno,,
gih ſzvetih Prophetah; koga szi
nam bil obeccsal, i na te ſzveit
ſzi ga poszlal.

Nezgovorna miloscsa Bosja,
ki ſzvega lublena ſzina: nam
szi dal na odkuplenýe, neima,,
mo vu najz te moci, da bi ti
tou zaszlusili, i zadoszta za,,
hvalili.

Vnogim zakonom szi na,,
zveisztil, ti knam ſzvojo dobro
voljo: za kotero od nasz ſeleis, da bi sze
vszi povernoli, tvega ſzina po,,
szlusali, nyega Jesusſem imenu,,
vali.

Zato vre mi kerscseniczi,
dicsimo ga i mólimo; kteri je ſztvo,,
ril vſze ſztvari, i greisnike vsze
odkupil; kako piszmo tou ſzve,,

I / 78

I / 79

docsí csudnim zakonom nasz je
lubil.

Nýega vĵegdar mi dicsimo,
za koga je nas Otecz Bogh: vszeh
vre priel vu miloscso, za nyega
voljo on lubi, na Nebi ino na Ze,,
mli, vĵakovacske ſive ſztvari.

Da sze dicsi ſzveto Troisztvo,
otecz ſzin ino ſzveti Duih iszti,,
en Bogh vu ſztalnoszti, vkom je
nasſe zvelicsenýe, vu toi Ne,,
beszkoi ſzvetloszti, ko nam Bogh
dai za Christusſa. Amen.

I / 80

23. Str. 80–86: Gori nu gori ſztanmo...

I / 80

Alia Cantio.
In Media nocte Natis Dni Jesu
Xti dicenda.

Gori nu gori ſztanmo,
i vizzoko vszi hvalimo,
vszeh ſztvari ſztvori,,
tela, ocza Boga mi dicsimo, ki
nei na nasſo vreidnoszt, neg le,,
prai na ſzvo miloszt, gledécsi
odlocsil, kai je ſzvega ſzina na
ſzveit priti knam dopusztil.

Ar je tou odlocsil bil, prei,,
di neg je te ſzveit ſztvoril, da
nyega ſzin od Devicze, vzeme
keip Cslovecsi na ſze, on kterom
tak dersal bo sze, da nasz oszlobo,,
di vĵze, od peklene voze, i ſzvo,,
im Oczem Nebeszkim, da nasz
pomiri vĵzeih.

I / 81

Bogh je v Paradisomi, obe,,

csal bil tak Adamu, da Senszko
 Źzeme potere, hude kacse vszo
 nye glavo, tou je da Xtus pride,
 Vragu vszo oblaszt vzeme, i obra,,
 ni Źzvoje Verne, od greiha Źz,,
 merti i Vraga, vekivecsnoga Źzkvar,,
 enya.

Ravno to iszto potle, Abraha,,
 mu Bogh obecea, povnosati Źcso
 tve Źzeme, gda mu tako recse,
 Kako zvezde na Nebi, ino pe,,
 szka vu Morji, tako vu Tvojem
 Źzemeni, bodo Źzveti i blase,,
 ni vŹzi ludje na Zemli.

I / 82

Tou je tou on veliki ino pre,,
 zmosni Propheta, koga je Moyses
 Sidovom, bil takai nazveisztil, ho,,
 cso prai vu Źzreidi vasz, gori
 obuditi jasz, jednoga Propheto,
 kteri bo vas odkupitel, ino ta,,
 kai zvelicsitel.

Davidu krallŹyu je Bogh konczu
 tak priszezel, da mu obecea,,
 no Źzeme, zaisztino dati hocse,
 da mu vetako recse: da ti Źal
 biti nescse, na tvoji Źztol scso
 polositi, ChristusŹa od tve utrobe
 te dragi Źzad plemeniti.

I / 83

Tou je ta zvezda Źzvetla,
 od ke je on Balaam nigda, pro,,
 rokuval tim Sidovom, da Źze
 tak Źzpuniti ima, ScsŹe ziti od
 Jakoba, jedna preszvetla zvei,,
 zda, tou je Sidovszka kolena,
 Xtus vu Cslovecsem keipi, da
 Źze Źzam roditi ima.

Esaias Propheta, obri
 toga tak poveda, da od dragoga

korenya, Jesjevoga zraszti ima
jedna plemenita šiba, ka ta,,
kov czveit šzebe da, nad kem
Bosi Duih pocsiva, i šzkote,,
rim nyegov tolnacs, vszegdar
prebivati ima.

I / 84

Sztari Simeon Prorok,
to govorjasje Mariæ, da to Dei,,
te posztavleno, vnogim bo vu
Izraelu, na doli opadnyenyé, i na
gori šztanenýe, ino na jedno
znamenýe, prot komu bo vno
všztanjenja, ino proti govorjenja.

Tomu narodo haszen, šzve,,
ti Pavel razglaszil je, na konczi
toga vreimena, šzam Otecz
Bogh knam poszlal je jedina
šzina šzvega, i od Sene ro,,
di ga nasz po šzini za vol nýe,,
ga, te nam šzvoi ország Nebesz,,
ki, odlocsi leprai za nyega.

I / 85

Te šzin je on kraly zmo,,
sni, od koga tak recse Angyel,
da je Deviczio Mario Joseph oszta,,
viti hottel, Ti Jseph vzemi
kszebi Mario, i priglei knýei
ar takvoga šzina rodi, kteri vsze
verne, šzve ludi, od greiha šzam
oszlobodi.

To drago narodjenje Ti An,,
gyelje nazveisztišje, nai pervo Pa,,
sztirem na poli, gda šzvetlosztyo
knyim pridolšje te nyim prediku,,
valšje, ino tak govorjalšje nazvescsu,,
jemo vam vezdai, to valšje veszelje
leipo, v Betlehemi sze rodilo.

To je ona beszeida, ko šzve,,
ti Ivan šzvedocsi, kai je vu pocset,,

I / 86

ki vszegdar zBogom vkupe pre,,
bivala, po kateri szo i řzleidnya
v Nebi v Zemli řztorjena, kateri
řzve razumnoszi, te řzveit zaisz,,
tino nemre nigdar jo pravo poznati.

Ta beszeida je bila vřzem na
řzveit med řzvoje prisla, ino od
nyih niednoga prietya nei je imei,,
la, od kih je pak prieta, nyim je
oblaszt dana, da vřzi Bosi řzini
bodo, kateri godi vřruvali, vnye,,
ga Ime pravo bodo.

Zato sze veszelimo, i viszoko
vszi hvalimo, Bosjega Szina jedi,,
na, verno řzercza mi dicsimo, ki
nasz vřzegdar veszeli, po řzvem
narodjenyi, i kateri je vesz te
řzveit volni, řzvoiom hvalom ino
Dikom, glih povszud vřze ga na,,
puni.

Od toga nam dár vnogo, řzve,,
docsí to řzveto pizsmo da onim
vszem kateri bodo vu nyem pravo veru,,
vali nyim řzvoi orszag Nebeszki o,,
becsa nyim ga dati, snyimi vsze,,
gdar prebivati vekvekke vu řzvem
Goszposztvi, snyimi sze vkup vesze,,
liti. Amen.

24. Str. 87–88: **Z nebesz poszlusaite...**

I / 87

Alia

Ad Notam. Az Menyekbul hal.

Z nebesz poszlusaite ve,,
liki glasz, řztari ino
mladi, koteroga pove

vam na zvelicsanye, ne boite Źze.

Bosi Źzveti Źzin zviszokih
Nebes. zJesseva korenya, na Źze
je telo vzel, od Deive Źze rodi ovo
nocs nam.

Nyega je draga Mária Ma,,
ti vplenicze povila, polosila vja,,
szli vu necsiszto Źtalo Kralya
zmosnoga.

Koga voll i oszel pridiha,,
vaŹŹe ŹzpoznafŹe Goszpodna, i
od toga mraza csuvaŹŹe ga lei,,
po Źzvoim Źzopom.

Ino nyemo leipo popeivaŹŹe,
Nebeszki Źerezje, Dika vu Vi,,
szini Mir boidi na Zemli, vŹzakim
ludem.

Radui sze ino vezzeli ve,,
zdai, oh ti moja Duffa, dnevi szo
razglaszni, zvezide szo veszele, vu
Nebeszih.

Za greisna Csloveka
ta Źzvetloszt je Źztal je gori Źitek,
zato Diko, hvalo, postenye, csin,,
mo nyemu. Amen.

I / 88

25. Str. 88–92: Angyel Źzveti zgora zNeba...

I / 88

Alia.
Angyel Źzveti zgora zNe,,
ba, od Goszpodna doli pri,,
de, napole kpasztirim
doide, ino nyim vetako recse.

Doli zNeba zdai kvám idem, i
ovo lep glasz vam neŹzem, veŹzelje
vam nazvescsujem, i vam na
radoszt Źetujem.

I / 89

Ar denesz jedno Deitecze, rodilo
 ſze od Devicze, prelepo je to
 Detecze, rodjeno vam na veſzelje.

Perneszlo je sitek doli, od Bo,,
 ga vam pripravleni, da bi i vi
 snyim sivali, vBlasensztvi ſze
 veſzelili.

Veto vam boidi znamenye,
 lesi vu teszni jaſzliczai, ondi
 vi nyega naidete, ſztvoritela
 Nebe Zemle.

Te Christus je nas Bogh pravi,
 ki naz znevol oſzlobodi, on
 hocse naz zvelicsati, zevszeh
 grehov vun vzeti.

I / 90

Moje sze ſzercze zdai odpre,
 pogledni vjaſzli sto lesi, bogme,
 je on to preleipi, te Jesus Chris,,
 tus ſzin Bosi.

Veſzelmo ſze zato i mi, poidimo
 noter ſzpasztermi, pogleimo ka,,
 da nam noſzi, Bogh ſzve velike
 lubezni.

Sztvorjene ſztvári ſztvoritel, oh
 zakai ſzi vtakvom boiſztvi, da
 lesis na ſzuhom ſzeini, megy
 volom oſzlom vu jaſzlai.

Na Szveiti nikoga neimas, ki bi
 te priel na ſzalas, toploga me,,
 ſzta ti neimas, ni lepe zibelke
 neimas.

I / 91

Tebe je tafut barsomſzki, to ſzű,,
 ho ſzeno vankusecz, csigli
 ſzi velik králly zmosni, jai
 kak ſzi zdai ſziromaski.

Oh Jesus moi prelubleni,
 odkupitel moi Christus ti,
 hodi posztelo, nacsini, vme[m]

Źerczi, hiso Źpravi Źi.
 Oh moi goszt, vzemi Źtán
 primni, za grehe mene o,,
 duri, bodi noter ktvemu
 Szlugo, ktvoioi nevolnoi
 ovcsiczi.

[/ 92

Vme DusŹicze szkrivno
 meszto, zapri Źze vunyo,
 skrinyczo, da te ne bom za,,
 bil zato, nego vŹzigdár hva,,
 lil terdno.

Dika boidi na viŹzini, Tebe
 Otecz vŹzamogocsi, ki Źzva Źzi,,
 na za náz dál Źzi, da nász od
 Pekla odkupi. Amen.

26. Str. 92–95: Jesus Christus Źivoga Boga Źzveti Źzin...

[/ 92

Versus.

In NATIVitate Dni dicendi.

P: Jesus Christus Źivoga Boga
 Źzveti Źzin:

Ch: Szmilui sze nad nami.

P: Koteri Źzi sze na ovo nocs
 na ov dén od Mariæ porodil.

Ch: Szmilui sze nad nami.

R/: Jesus Christus.

[/ 93

P: Deite sze rodi nam: I Źzin sze
 da nam.

Ch: Ino naŹŹim greihom: K od,,
 puscsenyo sze da.

P: Verni vszi postujejo: XtusŹev na,,
 rodni den.

Ch: Da Źze ne szpozabimo, znye,,
 gove dobre.

P: Te Xtus Źzvoim porodje,,
 nyem: nasz vŹzeih obeszeli.

Ch: I na vecsno blasensztvo

I / 94

pot nam pokaza.
P: Na vette Bosicsne dni
Ch: Szercza Boga hvalimo.
P: Ki nam je Źzvega Źzina
Ch: ZNeba na te Źzveit poszlal.
P: Nyemu sze veszeli Neba
Zemla ino Morje, v dobroj voli.
Ch: I vsze Źvivocse Źztvari.
P: Vnogi redi: bis.
Ch: Ki vNebi jeszo i na zemli.
P: Vnogi meszti: bis.
Ch: Drevje, trava, i czvetýe,
veszelo sze znova.

Benedictio

Jesus Christus Źvivoga Boga
szveti Szin.

Benedictio

Jesus Christus /: ki na te den
od jedne csiszte Devicze
Porodil sze na vete Źzveit, za
nasŹe Zvelicsanýe
Ch. Hvalo daimo zato nýemu
kai sze je on nam porodil.
I dicsimo Źzveto Ime sz
prave Vóre Vekivekoma.
Hvalo daimo Kerscheniczi za
XtusŹevo dobroto, za kai za nasz
Źzve lubezni, porodil Źze nate Źzvét.
Ch. Gori navkup zvisŹavamo ý
dicsimo nýega Ime, zakai on Źzam
nasŹim grehom zadoszta je vcsinenye.

I / 95

Invocatio.

Hvalo daimo, mi vszi nav,,
kup Goszpodnu Boghu.
Kaj szvoim Źzvétim narodjenem

Nasz oszlobodil, od Vraise
zmosnoszti velike.
Nyemu sze prisztoi, da szpei,,
vaimo zAngýelmi, hvala
boidi Bogu na vijzini. Amen.

27. Str. 96–99: **Oh gurucsa lubav Bosja...**

[/ 96

Cantio Alia.

O h gurucsa lubav
Bosja, ktera vlecse
Boga zgora, vu ja,,
szli poleg Betlehe,,
ma, Cslovik je pojzta, vesz
je gol oszta, ondi zimuje, mi,,
lo tuguje nas prelubljeni Zvelicsi,,
tel.

O Lublena moja Dika
kak te tere zima britka, go,,
la golerna na jzlamiczi,
Szvetloszt potemne, Szuncze
pocserne, Szuzicze tocsi Bogh
zime

Cslovik zocsi, Telo od zemle
vsze dersche.

Kteri vNebo nemre
vlezti, ni ga Zemla zadersa,,
ti, vu jaszlicze vesz je vlezet
Diko odverzi, a Boistvo
vzemsi, jziromak poszta ki
ima dojzta, za volly nasjega
zvelicsanýa.

[/ 97

O vi jzini Israelszki,
dvor pogleite Salamonszki,
kakva Dika, kakvi jzlugi
dvori ga volek, topi ga osz,,
lek, Pasztérszka radoszt,

I / 98

Josepha sztalnoszt, ovo Źzo
Bosi dvorjeniczi.

O vi Cséri vsze Syon,,
szke, Ocsi gleite Salamonszke,
kak potoki tocsi Źzuzne,
lesi vu Źtali, obvit vu Źzla,,
mi, boda ga ternýe dvori
mu zvirje, Boga Źzpoz,,
navsi Źzvojega.

O moý Jesus prelubljeni, Od,,
kupitel moy szercseni, moja ra,,
doszt ý veszellýe, Dika Ne,,
beszka glava Angyelszka, ve,,
szellye nasŹe, lubav takaise,
kak nam Nebo tvojo daje.

O dobrota nezrecsena, ý
miloscha nepriseszna, kakvo
csinis za nasz szkerbno, lu,,
bav te vlecse, na osztro szenczo
na tvojo Źzvetloszt, potemne
temnoŹzt, grehov nasŹih, pre,,
csemurnoszt.

O moy Joseph y jaszli,,
cze, o Pasztirje ý vsze pticze,
novomu krallyu, daimo vszi
hvalo, pozdravi Szina Bosja
jedina, ki je rodjen od Mariæ.

I / 99

Kakov dár Ti hocso dati,
za tvo lubav prikazati, o
moý lubleni Zvelicsitel, pa,,
met ti daem, hotenye Źzla,,
Źem, vollyo alduem, Szercze
daruem, ý vsze moje prikazujem.

Alleluja vszi reczimo,
Bogu Hvalo szkupa daimo,
da nam je Bogh Źzina poszlal,
vszaki naŹz teczi v Źtaliczi
reczi, zdrav krally Nebesz,,

ki, Goszpon Angyelszki,
zdrav boidi moý mali Jesus,,
Íek. Amen.

28. Str. 100–101: To je te dén vezeli...

I / 100

Alia

to je te dén vezeli,
vÍzake Bose Íztvari
Boga vszamogocsega
Ízin Íze Cslovik rodi, od De,,
vicze Marie, polosen je vja,,
szlicze, vmeÍzti Betlehemi,
nigdar takvoga csuda, ni
edno vuho nei csulo, kai bi
Bogh Cslovik rodjen.

To cseszti to Deitecze,
nam je gnesz rodjeno, od precsi,,
szte Devicze, nam vÍzeim kod,,
kuplenýu, da bi rodjeno ne bilo
tako bi bilo osztalo, vpekli vÍze
kerscsansztvo, oh ti Ízlatki Je,,
susÍek, da szí Ti rodgyen Cslo,,
vik, od pekla nasz brani.

I / 101

Kako csresz Ízvetlo Ízun,,
cze Ízvov Ízvetloscsov preide,
te sze Ízteklo nesztere, neg cze,,
lo osztane, glih je ravno tak
rodjen, i nam kdobro odlocsén,
na Ízveit Jesus Christus v boi,,
stvi sze je porodil za nász vno,,
go zla Ízterpi, dokle nasz je od,,
kupil.

Ti Nebeszki Angyelye,
paszterem na poli, porodjenja
JesusÍa nýim Ízo nazveisztíli
te Jesus je kraly vÍzem kral,,

lýem. Herodes be vtom řalo,,
 szten, raszposzla řzve řzługe
 ino pravi poidite, drobno De,,
 czo kolite, ko nei řztaro dwei leti.
 Amen.

29. Str. 102–104: Ete dén je vřzega veszelja...

I / 102

Alia ad eand Melodiam.

Ete dén je vřzega veszel,,
 ja, Deviczka je rodila,
 pravoga řzina Bosřega,
 po nyem Deiva oszta, nařřega
 obranitela, Nebeszkoga řztvo,,
 ritela, Angyelřzkoga kralya, sto
 je csul, glasza takvoga, da De,,
 va porodi řzina, csuda nei
 veksega.

Csie Mati posztala, řzve,,
 ga Oczka rodila, řztvar řzve,,
 ga řztvoritela, Deviczka je do,,
 bila, o Deviczka obrana, pri
 Bogi řzi miloszt naisla, ko je
 Eva zgubila, od tebe Bogh
 Cslovekom poszta, ki nasz pekla
 mentuva, boidi Bogu hvala.

I / 103

Kak řzuncze csresz
 řzteklo preide, te sze řzteklo
 ne sztere, glih ravno tak ro,,
 djen je, Jesus od Marie, kak
 řzvetloszt od řzvetloszti ide,
 řzuncze puszti řzvetloszt řze,,
 be, vřzeli vnyem osztane, tako
 Bogh pride od Boga, Oczka
 Bogh porodi řzina, znami
 vszegdar prebiva.

Pravi Bogh je prez Mate,,

re porodjen od ocza, pravi
 Cslovik prez ocza, rodjen je
 od Devicze, preproszto je povi,,
 ani vjaszlicze je polosen, pred
 neimo fivino, oszel ga je kme,,
 szto poznal, volek ga je postuval,
 mi ga takai hvalimo.

I / 104

Hvala boidi oczu Bogu,
 ki nam sze je fzmiloval, fzvega
 nam je fzina poszlal, i od vraga
 mentuval, o hvaleni fzin Bosij
 vreiden szii hvale, i cseszti, kai
 fzi najz tako lubil, za nasz szii
 szvo kerv preleal, nam szii Ne,,
 beszki ország dál, i knyemu
 pot pokazal. Amen.

30. Str. 104–111: Nu deneszka mi hvalime Goszpodna Boga...

I / 104

Alia.

Nu deneszka mi hva,,
 lime Goszpodna Boga,
 dersimo ga na odicse,,
 nye, i na postenye, ar nam fze
 je denesz rodil na zvelicsanye.

Te Augustus Rimszki
 Czaszar, gda je kralieval, Ju,,
 dee ino Galilee onda je ladal
 on je zapiszati vez fzevit zapo,,
 vedal.

I / 105

Teda ludje zevszeih fztra,,
 ih vszi fetuvaffe, polgi reda,
 poiti moraffe, vu fze Va,,
 raffe, fzami fzebe zapiszavati
 v Liszti Czaszarszke.

To gda fzli fza fzeviti Joseph,
 zDeivom Mariom, zNazare,,

I / 106

tha lekmeszto poide, vu Galilæo
k Davida krallya Varuffu, kto,,
mu Betlehemu.

Vre ſztanove ſzteimi go,,
sztmi vſzi puni beſſe, ſzveti
Joseph gda prisel beſſe, ſztana
neimajſe, zato na ſztan vje,,
dno ſtalo poiti morajſe.

Vu csisztocsi i vu Deſztvi,
Deiva Maria nam porodi na
ſzveit Goszpodna Zvelicsitela, vu
stali ga vjedne jazzli be polosila.

Szveti Pavel da vöruimo,
pise tak reicsjom, Xtus ſze je
porodil na ſzveit za toga
vollyo, da bi branil nasz greisni,,
ke pred pogibeljom.

Da ako bi ſzve miloscse
on priſſel ne bil, tako bi veſz
ſzveit poginol bil, j ſzkvárjen
bi bil, ar do glave vszaki Cslo,,
vik v Bosjoi ſzerdi bil.

Gda nas prvi Ocsa Adam
beſſe pregreisil, i zapovid Go,,
szpodna Boga, beſſe prelomil,
vnýega ſzerdo vesz odveitek
beſſe podlosen.

I / 107

Vszaki Cslovik ki od Nye,,
ga beſſe porodjen, Bosjoi ſzer,,
di on be podversen, vkle,,
sztvo polosen, za voly porodno,,
ga greiha, kom be narodjen.

Niscse po ſzvem dobrom
deli ni po vrednoszti, vBosjo
miloszt nemrejſe priti, ni v Ne,,
bo vleszti, Bose ſzerde ni
eden cslek nemre vtijſiti.

Ezaias leipo radoszt, pove,,

da v|zem nam, Deitecze prai
porodi nam, j |zin |ze da nam,
ki je Bosjo |zerdo vti|il on
poveda nam.

I / 108

Vnoci Pasztirem na pouli
nazvei|zti Angyel, povedam
vam veliko radoszt, ino glasz
veszel, ar vam |ze je denesz
rodil, vas zvelicsitel.

Veliki |ereg Angyelov ta,,
ko poja|se; Hvalen boidi Bogh
na vi|zini, to govorja|se, dobro,,
vola mir na Zemli, ludem
|zpeiva|se.

Ti Paszterje gori v|zta,,
|e, ino poido|se, vu Betlehem
|zveta Josepha, ondi naido|,,
|e Deivo Mario zDeteczom,
vjaszlah naido|se.

Hvali|se Goszpodna
Boga, ino dicsi|se, koteroga
oni |zlissa|se, ino vidi|se, vszi
sze kroto vu |zvem |zerczi
obraduva|se.

I / 109

Ocza Goszpodna Boga
|zin, zato Cslovik bé, da bi
vu n|em |iveli ludgye, po pra,,
voi v|ri j da bi v|zi prebivali
gori vNebészih.

Bogh |zvojega |zina na
|zveit nei zato poszlal, kai bi
te |zveit on opitaval; ali |ztvar,,
juval, nego da ga od |zkvar,,
jenja, bo obaruval.

Zvelicsitel na vette |zveit
zato |ze rodi, da kteri bi z-
czeile |zve Du|se, vnyem v|,,
ruvali, po |zmerti bi gori

I / 110

v Nebi snyim prebivali.

Nas řzredbenik to De,,
tecze, pred Bogom poszta,
ino takvo reics nam osztavi,
řzinek moi dragi, vřrui vu
mni vsze tve greihe, scso ti
prosztiti. 1.Tim. 2.v.6.1.Joh.2.v.t.

Zato Cslovik vřzaki vř,,
rui, vu tom Jesusři řzve vu,,
panye vu nyega verzi, ino po,,
losi, ne bos řzkvarjen, nego bos
imel orszag Nebeszki.

Veszolja ino radoszti, te
den řze veli, komu řzo vezeli
Angyelje, zato i mi vřzi, Dete,,
cza Jesusřa vřzegdar mi hvalimo
vřzi.

I / 111

Oh ti Goszpon Jesus Chriř
lepo Deitecze, Tebe hvali vsze
nařře řzercze, proszimo te mi,
poglei na nasz zgora zNebá, na
tvoje řzini.

Dai nam řzveti Duih
Goszpon Bogh, tebe řzpoznati,
vekkoma Tebe glasziti, i řzve,,
docsiti i po řzmerti vu Nebe,,
szih řztobom řiveti.

Hvala boidi na dnesnyi
den, řzvetomu Troisztvo, Oczu
řzino řzvetomu Duho, jedno,,
mu Bogu, hvalo Diko vek,,
vekkoma, řzpeivaimo nyemo Amen.

31. Str. 111–113: Ete den je pun v|zega veszelja...

I / 111

Alia.

Ete den je pun v|zega
veszelja, vreiden je on
dicsenya, i vupanye je
zvelicsenya, ar nam |ze je
denesz rodil na zvelicsanýe
te Jesus Xtus leipo Deite,,
cze. Arona |iba preczvela je,
csiszta Deiva porodila je Nebe
Zemle Morja |ztvoritela, Bo,,
|jega |zina zvelicsitela.

I / 112

To Deite be obecsani |zad
na|jim oczem |ztareisim, Ada,,
mu Oczu Abrahamu, vukom
bode vez |zvetli |zveit bla,,
goszlovljeni, na vecsni |itek gori
vsztanenýe Arona |iba.

I / 113

Vraisa oblaszt po tom De,,
teczi zevszeima je potrena, |z,,
mert ino greihi, i vraisi or,,
szagh odpre|e sze Nebeszkgoga
orszaga vrata, i knam |ze |zka,,
za Bosja miloscsa. Aron.

Ne boimo sze nikakva |ztraha,
pa ni nikakve nevole, od greiha
Vraga, vecsna |zkvarjenýa, Moý,,
ses|a |ztrasne Pravde i nýe pre,,
klesztva, ar nam je Jesus zveli,,
csanýe. Arona |iba preczvela je.

Potere Bogh v|ze zle Poga,,
ne, ki vtom Deteczi ne vórujo zmo,,
snomu Bogu potreibni nei szo, Vrai,,
so zmosnoszt vekivecsno oni pride,,
jo, koteri grehom koncza ne vcsi,,
nio. Arona |iba.

Hvalo daimo Goszpodnu Bo,,

gu, Oczu Źzino Duho Źzvetomu,
i veszelmo sze tomu Deteczu ve,,
liko veszelje nam Angyelje glaszio,
hvalecsi Boga prepeivajo. Aron. Amen.

32. Str. 114–115: Deite sze rodi vBetlehemii...

I / 114

Alia.

Deite sze rodi vBetlehemii
vuto vreime. Komu sze
veszeli Jerusalem:

I.

Alleluja Alle Alleluja.

II.

Raduimo sze mi vu Źzerczi, oczu
Boguvi vete Źzvetke znovim Źzpei,,
vanyem bis. Jesus ChristusŹa mi di,,
csimo, vkup Źzvetim Duhom bis.

III.

Na hvalo Goszpodna, natom mla,,
dom leti XtusŹa pohvaluimo.

IV.

Na tom leti veszelmo sze, Źzi,,
na Bosjega mi dicsimo, znovimi pe,,
szmami bis. Jesus XtusŹa zvisŹa,,
vaimo, na te Źzvete dni. bis.

I / 115

Na sze prie Cslovecsi keip
Vuto vreime, Visnyega Boga Źzve,,
ti Źzin.

Po Gabriela porocsenyu W:

Deiva prie Źzvega Źzina.

Kako Vitez plemeniti W:

zisel je zMaterinoga Teila.

Ovdi lesi vteh jaszliczah W:

ki kraluje vekivekoma.

Pozna volek ino oszlek W:

Kai je tou Deite pravi Bogh.
 Kravele ido od Sabbæ. W:
 Zlato Temnyen, Myrrho neŕzo.
 Noter ido vuto hiso W:
 naklanyajo sze novomu Szodczu.
 Na te Bosicsne ŕzvéte dni. W:
 hválo daimo mi Boguvi.
 Hvaleno boidi ŕzveto Troisztvo W:
 komu mi hvalo ŕzpeivamo. Amen.

33. Str. 116–118: **Denez je Jesus nam rodjen...**

[/ 116

Alia Pomeridiana.

Denez je Jesus nam
 rodjen, nam rodjen,
 notri vmeszti Betlehemi, Di.,
 ka Bogu, Dika, Dika Bogu.
 Kako je bil Bog ocsa ŕzam, bis:
 davno nigda oblubil nam: D:
 Nad tem sze vszi veszelimo,
 nyega leipo zahvalimo. D:
 Najŕe grehe on szám noszil bis:
 vjednoi ŕtali sze je rodil. D:
 Na szeini vjaszliczai leŕi, bis:
 Ki szám vez szvetli szveit dersi. D:
 Vtakvo je Boyŕtvo sze je pusztíl. bis:
 Da bi najz bogate vcsinil D:B:
 Tamu pri szebi vNebeszih. bis
 Ne bo najz dersal vnevoljah D:
 Angyelje szo to pravili. bis.
 Paszterem szo nazveiŕztili. D:B:
 Toga itak tam ischejo. bis.
 Ino vsze tako naidejo D.B.
 Boga zato zahvalimo. bis,
 Ino drugim razglaŕzimo. D.
 Szletka ŕzo tudi ta prisli, bis

[/ 117

I / 118

Od Sabbe zdaleka modri. D
 Plemeniti dár offrali. bis
 Sztem ſzvojo Vóro szkazali D.
 Mýrrho temjan cſiszto zlato bis.
 To je bilo to nýih blago. D
 Csiszta Devicza je bila bis.
 Maria koga rodila. D.
 Prez greha od nasſe Kervi bis.
 Kacsin csemer ga ne ocseméri. D.
 VTeili ſze je knam priglihal. bis.
 Prez greha je pak csiszt osztal. D.
 To nam je on kveszelyú dal bis.
 Da bi nam vecsni ſitek dal. D.
 Vjedinal sze je Zoczom Bogom. bis.
 Nasz obdelil szvom miloschom. D.
 Zato sze mi veszelimo. bis.
 Tebe Jesus zahvalimo. D. B.
 Za takvo veszelo szelsztvo. bis.
 Boidi Bogh hvalen vizzoko.
 Dika Bogu, Dika Dika Bogu.
 Amen.

34. Str. 118–119: **Ocza Bogha szin ſzvéti...**

I / 118

Alia.
 ocza Boga szin ſzvé,,
 ti denesz nam sze
 narodil k-zveli,,
 csanýu nam sze

odlocsi.

Tolnacs Goszpodna Boga od dav,,
 nýa vre to bil je, ſzina szve,,
 ga da bi za nasz dal.

Pride y ponizi sze, kai bi
 nasz odkupil vsze, obrál bi nasz
 za ſzini ſzvoje.

Paszterem vjavil sze je

/ 119

po Angyeli zveishti sze, kakti
za nasz Deite rodi sze.

Na szveit porodil sze je, vjaszli
polosil sze je, meszto nyemu ondi da
mu sze.

Maria Źzvega Źzina, kak na
Źzveit porodi ga, na koleni klecsocs
moli ga.

Veliko peldo nam da, ar bolvan,,
sztvo razegna, i naszleduvati sze
recse.

I mi zato Goszpodna, hvali,,
mo ga (vu peszmi) kak Ocza, i nasŹe,,
ga obranitela.

Da vidimo kralesztvo, kak ti
nam hisno meszto prebivanye dai
Nebeszko.

Hvala Goszpodnu Bogu, Dika mu
boidi Źzino jedno navkup Duho Źzve,,
tomu. Amen.

5. Str. 120: Goszpodna Boga Źzerda...

/ 120

Alia ad Not(am) eand(em).

Goszpodna Boga Źzerda, ka
vAdami zacseta, vezdai je
nad nami vtisŹena.

Ar Nebeszke Dike králly, knam zNe,,
besz doli prisal, i Cslovecse Telo gori vzel.
Koga vnogi Proroki, takai i vnogi sztari
Źeleli szo zdavnya viditi.

Za tem pak vnogi krali, Źzercza
szo zdihavali, MesŹiasŹa da bi poznali.
Vezdai vposzleidnye vreme, Źztvori,,
tel Nebe Zemle, prisel je nam na odkuplenye.

Da nasz od vszega huda, oszlobodi i
greiha, i od vekivecsna Źzkvarjenja.

I po šzmerti pak nasše, da vun zmi,,
no nam Dusše, vpela nasz vu vecsno veszelje.

Hvala Zmosnomu Oczu, Dika odku,,
pitelu, navkup tomu šzvetomu Duho.

Am(en).

36. Str. 121–128: Szvetoga Stephana šzmert nazvescsujem...

I / 121

Cantio S. Stephani.

Szvetoga Stephana šz,,
mert nazvescsujem
's nyegovoga Martyr,,
sztva šze szpominam, šitek mu
takai na prei pernásam, i Vő,,
ro mu vXtusšji povedam.

Zburkanye szta vSido,,
vszkom orszagi, vnogo Ludi
zburka sze vu Vőri, Bosja reics
sze zvisavala gori, i vnoge Xtus,,
su vernola be.

Szveti Stephan besše Bosi
šzluga, zvuszt mu je Xtusševa
reics czvela; vnogo ludi knye,,
mu sze nagnolo, ar je šzveti Duh
govoril snyega.

I / 122

Vnoga csuda takaise csinil
je, za kteroga poszluasše ludje,
nad keimi sze šzerdisše Sidovje,
mislili szo ga vmoriti za nye.

Zdignose sze niki hudi lu,,
dje, kteri z onoga šzpravišcsa
bešše, vnogi vkupe šzpravili
sze bešše, nad nyega jalno tolna,,
csisše.

Da sze hotte snyim Dispotu,,
vati, da bi ga vcsem mogli zapo,,

paszti, kai bi nyih Źzpraviscsu
bilo proti, za kai bi ga meli vlo,,
viti.

[/ 123

Vu Źzpraviscse bi ga szve
pelali, pred Popi bi ga noter
vadili, i pred nyimi bi
ga oszodili, na konczi bi ga
Źzmertýom vmorili.

Nad nýega zato vnogi
poidoŹŹe, Źzvetim Stephanom
sze DispotuvaŹŹe, da prot nye,,
mu nistar nemogoŹŹe, zato na
nyega zobmi ŹkripaŹŹe.

Vun snýega Źzveti Duh
govorjaŹŹe, prot kteromu Źzta,,
ti ne mogosŹŹe, krive Źzvedoke na
prei ŹzpełaŹŹe, ki na nyega kri,,
vo ŹzvedocsifŹŹe.

Sz kim na nýega vŹze
lusztvo zdignoŹŹe, takai varas,,
ke vnoge Purgare vnoge Po,,
pe ino ludi Źztare, kmeszto
zato popadnoga med sze.

[/ 124

Noter vJerusalemszko Źzpra,,
viscse vlecsejo ga vre naprei pred Po,,
pe, na prei Źzpelajo krive Źzve,,
doke, ki rekoŹŹe vete reicsi jalne.

Velikoga Boga je te pszu,,
val, MoýsesŹovo Pravdo je ospo,,
tal, i veto Źzveto meŹzto je pre,,
klel, csuli Źzmo da je i vetako rekel:

Nazarenszki Jesus Źzve,,
to meŹzto, hocse poterti Źzpravi,,
scse veto, ino MoýsesŹovo Napra,,
vo, te je blaznoszt govoril
takovo.

Vu Źzpraviscsi Źztari
Tolnacsniczi gledeŹŹe nyega

I / 125

krivi šzvedoki, Poglavnik Pop
šzedel je med nými, vetoga za,,
to pita pred nyimi.

Ako bi to vŕze tak pravo
bilo, kai je veto Luszto šzvedo,,
csilo, iŕztino bi moral vmreiti
zato, ki je govoril blazoszt ta,,
kovo.

Pun beŕŕe Stephan šzve,,
toga Duha, zbatervnim mu
šzerczem odgovori, valjon ko,,
mi szte sze nei grozili, vnoge
verne ludi szte vmorili.

Sztare Proroke vaŕŕi o,,
csaki, vmorili szo je kako Tol,,
vai, vi szte zato nyihovi osztan,,
ki, ki szte vezdai Bogu pro,,
ti ŕztali.

I / 126

Oczy szo vam Boga prega,,
nyali, verne Prophete ŕzo mu
poklali, ki szo Xtusŕa nazvescsa,,
vali vŕze szo je ŕztoga ŕzveita sz,,
koncsali.

Nazarenszkoga Jesusŕa Hoha,,
ri, vi szte takai nyegovi Tolvaji,
Goszpodna Jesusŕa neverniczi, ki
szte nýegovo kerv preleali.

Kmesztó Popom rászklá sze
nyih ŕzercze, kai ŕzveti Ste,,
phan to govorjasŕe, ŕzvoje zobe
na nyega ŕkripasŕe, Poglavniczi
vszi ŕaloszni besŕe.

I / 127

Napunyen be Stephan šzve,,
tim Duhom, gori ocsi na Ne,,
besza zdigno Jesusŕa vidi pri
Oczy Nebeszkom, zdehnol kro,,
to on ŕzponiznim ŕzerczem.

Vidim veli odperta Nebésza,

na deszniczi Goszpodna Jesus,,
 ſa, i pri Oczi lepoga Christusſa,
 ſzlisavsi tou zatisznosſe vuha.

Zjednim glaszom vszi gori
 kriknoſſe, i kmeszto sze na nyega
 rinoſſe, sným sze kjedno vun,,
 kai opraviſſe, vnogo kamenya
 gori zgrabifſſe.

Kjednoga vſzi zkamenyem
 vdariſſe, glavo, obráz, doli mu
 pobiſſe, i od nikh ſze ondi ra,,
 niſe, na kolena nebog opal beſſe.

Szkricsem ga krotu kamenu,,
 vaſſe, na Teili mocsi nistar ne,,
 maſſe, glava teilo vſze mu ſzter,,
 to beſſe, iscse nebogh vetako mol,,
 jaſſe.

Mojo Duſſo Jesus kszebi vze,,
 mi, vetim nýmohve greihe odpu,,
 szti vetoga ným za greihe nedersi
 nato ſzvo miloscsu vun ſzkasi.

Vecs nebogh govoriti ne more
 od velike kervi zamuknol je, za,,
 tem kmeszto na obraz opal je, vu
 Gdni Bogi preminol je.

Telo ſzo mu lepo zakopali, ki szo
 Boga bojecsi ludje bili, Duſſa mu sze
 vNebeszih vezeli, vekivecsni ſitek
 sze nasztavi.

Noter i mi csi poiti hocsemo,
 Nebeszkomu Bogu sze molimo, ako
 vu nyem vóruvali bomo, preſz dus,,
 icze snyim ſiveli bomo.

Hvala boidi Oczu Goszpodnu
 Bogu, nyega ſzinu Gdnu Jesusſu,
 snyima navkup i ſzvetomu Duho,
 ſzvetomu Troiſtvo, jednomu Boistvo.

37. Str. 129–130: **Jesus ſze nam rodil na zvelicsanýe...**

I / 129

Alia.

Jesus ſze nam rodil na
zvelicsanýe kako od da,,
vnýa obečan bil je, i o,,
cza Boga lubezen draga, gre,,
snim ludem sze oznanila i vja,,
vila, i vjavila.

Za pregreisenye Ocza Ada,,
ma, ino jalnoszti peklena Vraga, do,,
bili szmo szebi vecsna ſzkvarjenja,
ſzmerti vekvecsne moke peklene,
vſze nevole. bis.

Ki bi nasz odkupil, nigdor
ga ne bi, nego Bogh Otecz ſzmilu,,
val nam ſze, ſzina obečsa, da nam
ga hocse, na odkuplenýe pusztiti
zgora, zNebeszi na ſzveit, bis.

I / 130

Vzél je Cslovecse Teilo, kerv
na sze, vukom je terpel, i zado,,
szta bil, ſzpravil je vernim ſitek
vNebeszi, pri ſzvoim Oczi, na,,
vizini, vecsnom ſitki. bis.

Setui vre ti knam, oh Go,,
szpon Jesus, dai da vu Tebi mi
vórujemo, i zTvoim Oczem, da
te vidimo vu Tvem orszagi Te,,
be dicsimo i hvalimo. bis.

Hvála Ti boidi Otecz Go,,
szpon Bogh, i ſztvoim Oczem ſzi,,
nom znasſim Goszpodnom, i ſzve,,
tim Duhom, znaſſim veszeljem,
Dika ti boidi vsegdar od nasz,
i na vekke, i na vekke. Amen.

38. Str. 130–132: **Hvaleno boidi to Deite...**

I / 130

Alia.

Ad Not[am]. To je te den vezeli vszake /:

[H] valeno boidi to Deite,

ko nam je gnesz rod,,

I / 131

gýeno, od jedne csiszte Devi,,
 cze, nam vřzem na veřzelje, da
 bi rodgýeno ne bilo, tako bi bilo
 osztalo, vpekli vřze kerscsansztvo,
 oh ti řzlatki Jesuřřek, da řzi ti
 rodgyen Cslovik od pekla nasz
 brani.

Esaias Propheta tako je po,,
 piszal, narodil sze od Deive, tak
 veli Meřřias nad koga sze naro,,
 dom, vřzi Angýelje vezeli kie
 zvelicsitel od nyegova naroda ve,,
 szelje nazveisztisje, nai preda pa,,
 szterem.

I / 132

Vzemmo zato na pamet, An,,
 gýela beszeido, ki tak recse Jo,,
 sephu, nýega veszelecsi, ovo prime
 Maria řzina od Duha řzvetoga,
 ki řze Jesus zove, a to je zveli,,
 csitel, on řzvojom řzvetom
 řzmertýom nařz pekla mentuva.

Nad teim řze vezeli,,
 mo, Xtusřa dicsimo, ar sze je za
 nasz rodil, da mi ne zginemo,
 hvalo daimo mi nýemu řzveta
 Duha proszimo, da vnýem ne,,
 zdvoimo, ar ki vu nyem vřrujo,
 nigdar oni nezgino negh zvelicsa,,
 ni bodo. Am(en).

39. Str. 132–134: Na te denésnyi den }zveti den...**I / 132**

Alia Angeli Lætantur hodie.

[N] a te denésnyi den }zve,,

ti den, Angyelje sze

veszelio, i veszelo }zpei,,

vajo tomu mladomu kralyu:

Deiva prie Goszpodna, i Deiva

porodi ga i, Deiva po nyem oszta.

I / 133

Glász veszel povedajo, Angyel,,

je tim Pasztirem, Xtuffa na,,

rodjenje nam veliko veszelje.

Deiva prie Goszpodna, i Deiva.

Porodi sze Emanuel, koga

zveisztíl Gabriel, }zvedocsi

Ezeziel od Boga da je prisel :D:

Christus nam porodil sze je,

od Devicze Marie, vjaszli polo,,

sil sze je, vszeih ludih zvelicsanye.

Deiva prie Goszpodna.

Krali ga ondi postujo, i pre,,

leipo darujo, toga mladoga kralya,

Bosjega Lilioma. Deiva prie.

Poidmo zato i mi v}zi Dei,,

tecze daruimo, zve}zelimi peszma,,

mi, zlepimi molitvami. Deva.

I / 134

Hvala Ti boidi otecz Bogh,

ki szí nasz }zinkom daruval,

i Tebi Jesus Christus, }zvetim

Duhom navkupe, Deiva prie Go,,

szpodna, i Deiva porodi ga, i Dei,,

va po nyem oszta. Am[en].

40. Str. 134–136: Od }zuncsenoga }zhajanya Dika boidi...**I / 134**

Alia.

od }zuncsenoga }zha,,

janya: Dika boidi, di,
ka boidi.

Ino vsze zemle do kraja Dika
boidi oczu, Neba zemla v|ze ga
hvali, Nyega |zveta |zina moli.

Dicsimo zato Goszpodna: D:b:d:b.
ki sze rodi od Marie: D:b:o:n.z.
Nebe i Zemle |ztvoritel. D:b:d:b.
Szlusbeno Teilo na |ze vzél. D:b:o:n.z.
Da bi je v Teili odkupil. D:b:d:b.
To ne zgubil kai je |ztvoril. D:b:o:n.z.
vCsiszte Devicze vutrobi. D:b:d:b.
Nebeszke milosztí puna. D:b:o:nz.
Devicza ga je noszila. D:b:d:b.
Kteroga predi neiznala. D:b:o:n.
Csiszte Deive |zveto Teilo. D:b:d:b.
Pravo je Bosi |ztan bilo. D:b:o:n.
Dekla ga priela be|se. D:b:d:b.
Gda Angýelu vöruva|se. D:b:o:n.
Nato ga Devicza rodi. D:b:d:b.
Koga Gabriel nazveisztíl: D:b:o:n.
Koga Matere vutrobe: D:b:d:b.
Szveti Ivanus poznal bil. D:b:o:n.
Hotel na Zemli lesati. D:b:d:b.
I jaszli nei oduriti: D:b:o:n.
Malim je mleikom hranyen bil: D:b:d:b.
Ki je v|ze |ztvari odhranil. D:b:o:n.
Nad teim |ze vNebi ve|zele. D:b:d:b.
V|zi Angyelje Boga hvale: D:b:o:n.z:
Paszterem je nazveiscsen bil: D:b:d:b.
Nas |ztvoritel pravi Pa|zter: D:b:o:z.n.
Dika boidi oczu Bogu: D:b:d:b.
Dika Jesu|su Christus|u: D:b:o:z.n.
Dika i |zvetomu Duho. D:b:d:b.
Jednomu Bogu pravomu: D:b:o:n:z.

Am(en).

I / 135

I / 136

41. Str. 136–138: Goszpon Bogh je zvami...

I / 136

Alia.

Goszpon Bogh je zvami,
veszelte sze kerscseni,,
czi, ſzpravom Vörom
csi szte vi vre gotovi, i valſſe gre,,
he ta oſztavili.

Goszpon ſzveita toga, je,,
dini ſzin visnýega Boga, vga,,
szil ti ognya peklenszkoga, od,,
prel szi Orszaga Nebeszkoga.

I / 137

Nam szi sze porodil,
zgreihov ſzi nasz oszlobodil,
ta pravicza opet sze nam pono,,
vi, nam ſzi ſitek obeccsal vecsni.

Adamov velik greih, nasz
do jednoga ſzkvari vſzeih, da
Goszpodna Xtusſa narodjenýe,
vſzemu ſzveitu be zvelicsanýe.

Nam je to veszelje, da je
Xtus naſſe vupanýe, csi sze bo,,
mo vnýem pravo mi vupali i gre,,
he naſſe ta osztavili.

Christus Vöre naſſe ſzve,,
tloszt je i pobolsanýe, da ne bode
nistar vupala vdelih, csi glih
bo csinila to iszto veszelje.

I / 138

vChristusſi ki vörujo, te
vſza dobra csinio, da ſzkousz
toga zvelicsiti sze nescsejo, ni
vNebo priti ne morejo.

Vöruimo v Christuſſi, Ocza
Boga jedinom ſzini, kai
ſzlaboszti naſſe je ponovlenýe,
vſzem naſſim greihom potreñýe.

Ali prav vöruimo, zgrei,,
hov naſſih vun ſztopimo, ſzveto

delo csiniti mi zacsnimo, tak
moremo priti vNebo.

Hvala boidi Oczu, nýe,,
govomu dragomu řzino, ino tu,,
di tomu leipomu daru, puno
řzvetomu Troisztvo. Amen.

42. Str. 139–147: Gda sze Xtus vBetlehe mi narodil beře...

I / 139

Alia.

Gda sze Xtus vBetlehe,,
mi, narodil beře vCslo,,
veisztvi, polosen on be
vjaszlicze, vu Kralya Hérodeřa vre,,
meni.

Na vizsokoi Nebi zvezda, řzka,,
za sze zasztava nýega, vidisře
jo Modri vPersije, lekmeszto oni
na pot řzpravlase sze.

Od Szuncza Szhoda poidos,,
ře, vJerusalem gda doidoře, za
Kralya Xtusřa zvedavaře, gde bi sze
narodil bil pitaře.

Na ý Szhodu nyega zvei,,
zda, řzkaza sze nam nýega zaszt,,
va, zato szmo vette orszag prisli
nýega iszkati ino moliti.

I / 140

Szlisřa Herodes presztra,,
si sze, i vesh Jerusalem zburka sze,
Pope vcsini dozvati kszebi, řzpita,,
va nyih Xtus rodil gde bi sze?

Popi na to odgovoriře, Xtus
vBetlehe mi rodil sze, kak stemo
od toga vpiszmi, vu Preroka Mi,,
cheařa knigai.

Ô ti Betlehem moi mali,
nai veksi řzi med moými řeregi,

I / 141

ar ztebe meni hocse ziti, ki bo
mega Luszтва Herczeg ino Voi.

Zide ztebe na Sido,,
vszko Zemlo, mojemu Lusztvu na
Hadnagy|ztvo, vernim moim
na Kralesztvo, i na vekivecsno
blasensztvo.

Szercze Kralevo derthas,,
|e, kszebi |zkrivno Modre
dozva||e, pacslivo od n|ih szpi,,
tava||e, vu ko Vreime zvezda
sze |zkaza||e.

Zato lekmeszto pridite,
toga kralya pacslivo zvei,,
dite, i to Deite |zkoro ziscsi,,
te, i gda je pak vi vre naidete.

Meni lekmeszto poveite,
ino mi naznan|e daite, zvami
ja hocso poiti navkupa, moliti di,,
csiti to Deitecze.

Po Kralevom tolnacsi
poido||e, zvezdo vidil|e ve,,
szeli poszta||e, i na zvezdo
gledecsi ido||e, Modri vjedno
hiso, lekmeszto vlezol|e.

I / 142

Deite Jesus|a zMater,,
jom, naido||e zDeivom Mari,,
om, ter molil|e Dete ponizno, i
zdragimi darmi ga darujo.

Nad teim sze v|zi csu,,
duva||e, koteri veto szlis|a||e, po,,
vszud vunka razglaszil|e, De,,
te. Jesus|a oni molil|e.

Ang|el Bosi vtemnoi no,,
csi, |zkazal sze je Modrim
bil vu |zne, ino n|im teda
tako recse, kHerode||u Kralyu
vi neidite.

[/ 143

Vu šzva ladanýa poi,,
deio (došše), kHerodeššu sze neverneio (nošše),
negh po drugoi poti poideio (došše),
i gda vre oni domo doidejo (došše).

Szveti Bosi Angyel sze
bil, kmešztu šzkazal Jose,,
phu vu šznè, koteri mu ve,,
tako recse: Sztani gori i na
pot šzpravlai sze.

To Deitecze i zMariom,
vzemi gori snýega Materj,
vu Ægyptom beisi ti hitro,
tam boidi doklam ti recseno bo.

Ar Herodes zvnogom
voiszkom, iškazal bo Deitecze
mlado, i zgubiti on je hottel bo,
zato šztani gori i beisi hitro.

[/ 144

Zburka sze Herodes
všzerczi, i na Modre raszer,,
dil sze, da od nýih tako obsa,,
len be, kmeszto on szve (šzlu,,) šere,,
ge poslal be.

Velika zima mráz bešše,
Maria poiti morašše, vnao,,
cse Jesusša vzéla besše, i z Jo,,
sephom vu Ægýptom besašše.

Po Betlehemszkom la,,
danýi, prevnogi šeregi jahajo,
i vnogo Decze pomorio, za
Ime Jesusša poszecsejo.

[/ 145

Rachel dva šzina
plákašše, vešzéla biti nestesše, ar
nýe dva šzina vmorišše, za
ktere ona vmreiti hotešše.

Onda napunýena reics be,
ko Jeremias davno rekel be,
velik krics scsé biti na viszi,,
ni, šzliššjanýe šcse biti plaka,,

I / 146

nye javkanye?

Vnogo Decze pomoriŝŝe,
ŝztou ŝtirideszet ŝtiro Jeze,,
ro, vmorio oczeve ŝaloszni posztaŝŝe,
Matere nŝyŝe ŝalosztjo plakaŝŝe.

Zvelikim placsom nŝyŝe pla,,
kaŝŝe, za Decsiczo sze ŝalosztjŝe,
i na zemlo doli padaŝŝe, na po,,
lovicze mertvi posztaŝŝe.

Szvojo predrago Decsi,,
czo, kusŝujo zvelikom ŝalosz,,
tŝyom, za nŝyo liŝztor kai ne
pomerjejo, gledajocsi na ŝzvo,,
jo Decsiczo.

Za Jesusŝa ŝzveto Ime,
ŝzmert veta Decsicza ŝzterpeŝŝe,
vu Nebŝszih sze zato veszeli
prebivajocs vekivecsnom ŝitki.

Joseph pak zDeivom Ma,,
riom, vŝEgŝyptomi zleipim Je,,
suffom prebivajo vladanŝyŝi ne,,
znanom, do Herodeŝŝove ŝzmerti
zChristuŝŝem.

Po ŝzmerti Herodeŝŝe,,
ve ŝzkaza sze Angyel Josephu
vu ŝzne, ki mu teda vetako re,,
cse: Sztani gori i na pot opravi
sze.

Ar ki Deite na ŝzmert
iszkaho, pomerli szo vŝzi i ŝzlei,,
dnŝyŝi neboi sze Ti nistar zato,
vu Nazareth poidi ŝzkoro zato.

I / 147

Joseph lekmeszto vŝzta
gori, i vNazareth poide go,,
ri, Jesus paki zraŝzel be gori,
Sidovom Prædikuvati zacse.

Ter ŝzkrovnoszt ŝzvoje,,
ga ocza, Sidovom raszglaszi te,,

da, za teim vszemu ſzveitu
nazveiszti ga, nam greisnim
ſzvoim ſzinom vjavi ga.
Zato nyemu hvalo daimo,
nŷega Ime mi dicsimo, nŷegovo
szveto reics primimo, tak snyim
vekvekke kraluvali bomo. Amen.

43. Str. 147–150: **Vezdai sze veszelimo...**

I / 147

Alia.
vezdai sze veszeli,,
mo, ſzlatke peszmi
szpeivaimo vXtusſi

I / 148

sze vszegdar vupaimo.
Ar nam ſze je poro,,
dil, od Vraga oſzlobodil, i Mir
nam je pri oczi ſzpravil.
vBetlehemi sze porodil
kako Prorok govori, Miché,,
as tou redom ſzvedocsi.
Angyelje pak Nebeszki,
ſzlisſavsi vette reicsi, ludem
ſzo je oni zveisztili.

Paszterje Betlehemszki,
ſzlisavsi vete glaszi, kBete,,
hemi veſzeli poidoſſe.

Ondi Deite naidoſſe, kako
nyim Angyel recse, lekmeszto,
sze oni moliaſſe.

zBetlehema poidoſſe, te
veszelo glasziſſe, Xtus ſze je ro,,
dil rekoſſe. Versus.

I / 149

Bogh je csudne nature,
ki Paszterem to dal je, kai
szo zdavnja ſeleli ludje.
Vnogi ſztari Proroki, ka,,

ko pizmo Źvedocsi, Źeleli szo
oni viditi.

Za teim pak vnogi krali,
z-Źercza szo zdihavali, takve
glaszi da bi ŹliŹfali.

Christus nam porodil sze
je, kako Bogh obečsal je, vPa,,
radisom ondi gda pride.

Gda ti tako kacsi recse:
Szeme Źenszko Źttere te, poter,,
ti tvo glavo on hocse.

I / 150

To nam je pak veszelje,
ar Źzmo Źzlobodni zPravde,
kak ti Xtus vzél je znasz grehe.

Hvala boidi pak Bogu, dra,,
gomu nyega Źzinu, takai boi,,
di Duho Źzvetomu. Amen.

44. Str. 150–151: Deite sze vezdai narodi...

I / 150

Alia.

Deite sze vezdai na,,
rodi, Angyelom je Go,,
szpon, na te Źzveit sze
odhranil.

Goszpodi je Goszpon:
lepo naŹse veszelje, Angyel,,
szka szi Dika, i toga Źzveita na,,
deha, nepushti nasz na pekel.

I / 151

Teda sze ŹztraŹfi Hero,,
des, gda to be zaszlisŹal, vesi,,
ni Deczo vmoriti, Betlem,,
szkom VaraŹfi.

Lepo naŹse veszelje An,,
gyelszka szi Dika, i toga Źzvei,,
ta nadeha, hvala boidi Tebi Bog.

Hvala boidi Boguvi, gori

na viszini, Źzinu Duho Źzveto,,
mu, vekvekoma Amen

45. Str. 151–152: Nam je rodgyeno Deitecze, Bogh znami...

[/ 151

Alia.

nam je rodgyeno Dei,,
tecze, Bogh znami, od
csiszte Deive Marie, Bough zna,,
mi, Bough znami Źto nam Źztane pro,,
ti.

Ino nam je i Szin rodjen.

Od ocza vekvecsnoĝa dan: Bog.

Vu nyegovom ladanyi: Bough.

Vsza Źztvar Źztoi na toi zemli: Bough.

Csudno je nyega Ime: Bough.

[/ 152

On ravna vŹzako Źztvorjenje: Boug.

On je tanács vecsna ocza: Bough.

Po nyem Źze da nam miloscsa. Bough.

On je zmosni Bogh i pravi. Bough.

ki nasz znevol oszlobodi. Bough.

Vreidno sze on Gpon zove: Bough.

ki je obladal Źzveit vette. Boug.

I zove sze otecz vecsni. Bough.

Nyega lubezen Źzvedocsi. Boug.

On sze zove Gpon mira. Boug.

ki vtiffi Źzerditoszt ocza. Bogh.

Boidi dika i postenye: Bough.

Vezdai i vekivekoma. Boug zna,,

mi Bough znami sto nam Źztane

proti. Amen.

46. Str. 152–153: Zvelicsitel je rodgyen nam...**I / 152**

Alia.

Zzvelicsitel je rodgyen
nam zgublenim gre.,
snikom: zato mu po.,
pevaite. bis. Sidovje i poganye.

I / 153

Szveto je nýega Ime, Xtus to
fenszko fzeme, on je Goszpon vszeh
Sztvarih bis, Na Nebi i na zemli bis.

Gizdavczev fzercz mislenýe, ovo
on ete potere, ino nye fzmotne vcsini.
bis. ki ovdí beho jaszni. bis.

Zdvora Augustusfjeva, bogate
prazne puszti, te pasztere napuni.
bis. z-Bosimi dobrotami. bis.

Kai je Bogh Abrahamu,
pred tem toga obeccsal, to je po.,
szvedocsilo. bis. vezdai ovo Detecze. bis.

Ko sze je nam rodilo, v Davido.,
vom Varaji. bis. ki je nas blagoszlov
posztal. bis. ... zDavidova szemena. (bis)

Boidi Bogu postenye, vezdai
vekivekk, ki nasz vszih vkupe
fzpravil. bis. vu vekivecsno ve fzelje.
bis. Amen.

47. Str. 154: To novo, rodjeno Detecze...**I / 154**

Alia ad Notam: Angyel fzveti

Tto novo, rodjeno Detecze
te Jesus Xtus v fze dobro.,
te, perneszlo je drugo.,
krat nam, novoga Leta fzvoim Ver[nim.]

Komu sze Angjelje radujo, kte.,
ri okoli nasz sztojo, popeivajo glasz
veszeli, kai sze je Bog zmiril znami.

Bogh je nas troust ino zmirje,,
 nik, kai nam more nas protivnik,
 nai Vragh trobi, pekel besznei, n[am]
 je tuvarus Źzin Bosi.

Te Jesus nasz scse mentu,,
 vati, od nevol ino teskocs vszeih,
 po tom nasz vzeme vradoszt szvo, za,,
 to mu zŹercza szpeivaimo. Amen.

48. Str. 155–158: Pohvaluimo denesnyi den...

I / 155

Alia.

Pohvaluimo denesnyi den,
 scsisztim Źzerczem, ino zpa,,
 metyom; Dete JesusŹa mi
 hvalimo. Mlado Leto pohvaluimo.

Na ki den je porodila, Maria
 Mati Źzvojega szina. Mlado leto.

Ki je preszveitil vesh szveitli
 szveit, ar sze je rodil od Devicze. M.

vBetlemi Gradi ino vpojati, vszu,,
 knyo obvit na malom Źzeini. Mlad.

Angyelje zNéba prileteho,
 veliko hvalo prepeivaho. Mlad.

Paszterje paszo te Źzvoje csrei,,
 de, Angyelje zNéba prileteho. Mla.

Naklanyam jasz vam denesz
 obradoszt, ar sze je rodil vŹzemogocsi
 Bogh. Mlado Leto pohvaluimo.

Znamenye veto Źztanovito je,
 vBetlemi Gradi nyega naidete.

Preszvetla Zvezda gori je zisla
 gde mi pocsiva Xtus Marie Źzin. M:

Zvezdo vidiŹŹe ti trie Modri
 vu Źzvojem Źzerczi tako mislaho.

To je csudo nigda videno, veli,,
 ka Źzvetloszt ka je preszveiti. M:

I / 156

I / 157

Jeden mi pravi ki je sztareisi,
kraly sze rodil vszemu plemenu. M:
Poidimo ga iszkat te ga naidemo,
Źvoimi csesztmi nyega daruimo. M:
vJerusalemszki varas prideho,
Herodes kraly je opitava. M.

Kai szte vidili, odgovorise, csu.,
do veliko zveizdo preszvetlo. Mla.

Ka je pripela v Betlemszki
Varas, gde mi pocsiva Xtus Marie
szin. Mlado Leto pohvaluimo.

Doli na zemlo pred nyim klecsa.,
ho, Źvoimi darmi nyega daruimo.

Gaspar prikaza plemenito maszt, szkom
bi mazali Teilo JesusŹa. Mlado.

Temnyen zapadno plemenito maszt,
vroke poda jo Modri Melhior. Mla.

Balthasar zlatom ino precsisztim,
kralya daruje vszamogocsega. Mlad.

Maria Mati ta sze csduje, vu
Źvojem Źerczi Źkrovno Źkrovnu.

Po drugoi poti nazai poidose, ka.,
ko nyim Angyel povedal besŹe. Mla.

Herodes kraly sze mocsno raszer.,
di, veliko vnogo Decze pomori. Mla.

I / 158

Ka sze veszeli z Goszpodnim Bogom,
zDeivom Mariom s-nyega Materjom.

Zato proszimo na denesnyi den, Go.,
szpodna Boga Jesus XtusŹa. Mla.

Nai nam odpushti nasŹe vgre.,
senŹe, ino nam odpri Nebeszki orszag.
Mlado Leto pohvaluimo. Amen.

49. Str. 158–160: **To sztaro leto je minolo...**

I / 158

Alia ad Notam Angyel Źzveti
vel. Na vuzen tri Marie

Tto sztaro leto je mino,,
lo, lepo ti Jesus hvali,,
mo, kai szi ti nasz mi,,
losztivno, od kvarov csuval to Leto.

Szin Ocza Boga pun miloscse,
ponizno proszimo Tebe, odevszeih kva,,
rov na dale, obarui nasz tvoje Verne.

I / 159

Te reicsi nam ne odevze,,
mi, ktera je pasŹa Duss najŹih,
kriva navuka i blode, varui
nasz vu vŹzako vreime.

Ino pri nasz Ti vszegdar
boidi, da ne zdvoimo vu Tebi,
od glada i nagle Źzmerti, bo,,
lje ne dai nam pomreiti.

Dai da vŹze greihe oŹzta,,
vimo, ino Źitek pobolsamo, snyih
sze vecs ne szpomenemo, nego
vpokori Źivemo.

Dai nam veŹzelo i obilno,
to priseszno novo leto, da bomo
je mogli vmiru, zacseti i Źzpre,,
voditi.

I / 160

Da te bomo za tvoje zna,,
mi, dobro csinenye hvalili,
po tom Źitki pak vNebeszih,
zAngyelmi te zviŹŹavali. Amen.

50. Str. 160–161: **Narodil sze je krally Nebeszki...**

I / 160

Narodil sze je krally
Nebeszki, koga na,,
zveiŹzti Źereg An,,

I / 161

gyelszki. Na mladom leti veszeli,
mo sze, mladoga kralja mi molimo.

Nýemu je Ime, zveli,
csitel, koga řzvedocsi An.,
gyel Gabriel. Na mladom.

To szo Prophetye davno
zveisztili, nyegov narod vřzi
popiszali. Na mladom let.

Jednoga Szina Deiva
porodi. Emanuel mu je Ime,
to je Bogh z nami. Na mladom.
D Deite sze rodi, zDeive Ma.,
rie, da pak od řzvetoga Duha
sze prie: Na mladom leti ve.

K Kroto sze zmosno Deite na
řzveit da, nepriatele vnoge o.,
blada. Na mladom leti vesze.

T To Deite řzamo vesz pe.,
kel razbi, vraga oblada i řz.,
mert pogubi. Na mladom leti ve.

N Ne bo greih konim imel
zmosnoszti, ki vtoga Deteta bo.,
do miloszti. Na mladom leti ve.

Z Zato hvalimo, vszi ocza
Boga, ino dicsimo řzina nyegova.

Y I snyima navkup Duha
řzvetoga, to řzveto Troisztvo jednoga
Boga. Na mladom leti veszelimo sze. Amen.

51. Str. 162–165: Mi hvalimo kralja zmosnoga...**I / 162**

Alia.

Ad Notam: Mi dicsér.

M mi hvalimo kral.,
ja zmosnoga, řcsi.,
sztim řzerczem, Go.,
szpodna Boga. Na mladom leti ve.,

szelimo sze, mladoga krallya mi molimo.

Ar nam je csiszta Deiva
Maria, szvojega szina na sz,,
veit rodila. Na mladom leti ve.

Angyelje z Neba doli le,,
teho, veliko hvalo prepeivaho.

Dika na Nebi Goszpo,,
dnu Bogu, i boidi ludem
mir na toi zemli. Na mla.

vBetlemi gradi, ino
poiati, vszuknyo je obvit na,,
malom szeni. Na mladom.

Ti trie Modri zvezdo
vidiſſe, vu szvojem szerczu
tako mislaho. Na mladom.

Poidmo ga iszkat, te ga
naidemo, szvoimi csesztmi nye,,
ga daruimo. Na mladom.

vJerusalemszki Varas
prideho, Herodes kraly je o,,
pitava. Na mladom leti ve.

Kai szte vidili i odgo,,
voriſſe, csudo veliko zvei,,
zdo preszvetlo. Na mladom.

Ktera preszveiti Be,,
tlemszki Varas, gde sze je ro,,
dil kral Nebeszki. Na mla.

Da gda pridoſſe v Be,,
tlemszki Varas, doli klecsi,,
ho, pred teim Detetom. Na.

Jeden mu poda zlato
precsiszto, i ztem daruva kral,,
ja zmosnoga. Na mladom.

Drugi mu prikaza,
plemenito maszt, szkom
mazali Teilo Jesuſſa. Na.

Temjan disécsi, leipo
podajo, ti trie modri Detetu

I / 163

I / 164

I / 165

vroke. Na mladom leti ve.

Po drugoi pouti nazai
poidoŕŕe, kako nyim Angyel po,,
vedal beŕŕe. Na mladom leti.

Herodes kraly sze mo,,
csno raserdi, veliko vnogo
Decze pomori. Na mladom.

Ka sze vezeli z Goszpod,,
nim Bogom, zDeivom Mari,,
om snyega Materjom. Na mla.

Ino mi terpmo za Ime Bo,,
se, kteri ŕze je dal za nasz na
moko. Na mladom leti ve.

Hvaleno boidi to ŕzve,,
to Troisztvo, komu mi hvalo
prepeivamo. Na mladom leti
veszelmo sze, mladoga kralya mi mo,,
limo. Amen.

52. Str. 165–168: **Od tih treh Modrih sze ŕzpominamo...**

I / 165

Alia.

O od tih treh Modrih
sze ŕzpominamo, ki
zPersie knam pri,,
doŕŕe, ki zPersie knam pridoŕŕe.

I / 166

Novi nam glasz nazvei,,
schajo, kai nam sze Dete rodilo.

Ti Modri zvezdo vidoŕŕe, y
snŕe lekmeszto ŕzpoznaŕŕe. bis.

Da sze je rodil zmosni
krally, koga je Bogh bil obecsai. bis.

vSidovszki Orszagh poidoŕŕe,
I vJerusalem pridoŕŕe. bis.

Herodes modre ŕzpitava,
odkoda szte ma Goszpada? bis.

Odgovoriŕŕe zPersie, pri,,

sli szmo po šzvetloi zvezdi. bis.
Rep.

vBetlehem Varas pridoš,,
še, i to Detecze naidošše. bis.
Pred nyim dolu pokleš,,
knošše, molecs mu dar prikazašše.

I / 167

Zlato, temnyen, ino Myrrho,
to je bilo to nyih blago. bis.

Drugim potem sze vernošše,
Domo vPersio poidošše: bis.

Herodes šze razburkašše,
ý na Modre raszerdil sze. bis.

Rep

Veliko Voiszko vkup zeš,,
zval, i vu Betlehem jo poszlal. bis.

Joseph i Deva Maria Deš,,
te neszeta v Ægýptom. bis.

Sztou stiri deszet jezero
morišše, Betlemsz(k)e lepe Decsicze.

Rep

Tako i mi vszi terpimo,
ino Jesusša hvalimo. bis.

I / 168

Da nasz zdersi všzeih
Vu Vóri, vu Xtusševom szpoš,,
znanyi. bis. Amen.

53. Str. 168–170: **Nekünk** šzületett Menyei kiraly...

I / 168

Cantio Hungarica.
Ad Not. Narodil sze kral Nebešzki

N nekünk šzületett
Menyei kiraly, kit
Idvezitőnek monda
az Angyal: Uj esztendőben mi
vigadgyunk, šzületett Jesust
mi imadgyunk.

Régen megh irták, ezt

I / 169

a Propheták hogy Fiat Jzül,,
ne egy Nemes Virág Uj eszt.

Szüz Mariatul Gyer,,
mek születék, de Jzent Lé,,
lektől ő fogantaték. Uj esz.

Es nyolczád napon, környül
meczeték az Nagy Jstennek
törvénye Jzerint. Uj Eszt.

Nagy hatalmas lón, a kis,,
ded Gyermeke, megh tőrete,,
nek az Jók ellenségek. Uj Eszt.

Győződelmet vön a kárho,,
zaton, győződelmet vön örök
halálon. Uj Eszt.

Nincsen a bűnek hatal,,
ma raitunk, kiknek a Gyer,,
mek léssen, oltalmunk. Uj E.

Hálát adgyunk az Ur Isten,,
nek, és Idvezítő Jesus Chri,,
stusnak. Uj Esztend.

I / 170

DicsértesJék a Jzent Há,,
romságh, adgya minékünk
szent ajandékat. Ui esz. Amen.

54. Str. 170–172: **Az három Jzent király...**

I / 170

Alia Hungarica ad Not. Od tih.
az három Jzent
király nap tamada,,

trul, jővének az Persiambul.

Egy jó hirt nékünk hoz,,
zának, JzületésJét mi Urunknak.

Minden jót néktek az Ur,,
tul kivanunk az Ui Kiralytul.

Az Ur Jesusnak csilagat,
latuk az igen csudáját. bis.

Rea vigyázvan megh is,,

I / 171

mertük irásjából meghér,
tetük: bis.

Föl támad Sidok királya,
kit jelent az Ur csilagja. bis.

Ez csilag vezér Sidokság.
Jerusalem városjában. bis.

Imar mojtan Betle,
hemben, jöttünk az aldot Va,
rosb. bis.

Rendenkint űket kér,
dezi, hol űzületett az Uj kiraly.

Aranyal, temnyal, és Myr.,
rhaval, tisztelünk tégedet ál,
dot király. bis.

Az Ur Jesus az Uj napon,
jelen valo Esztendőben. bis.

Tarcjon megh minket
az hűtben, Xtus ismémentiben.

I / 172

Dicsertesjek Attya Jsten, Fia,
val és űzent Lélekkal. bis.

Amen.

55. Str. 172–173: Hvalen boidi Jesus Christus...

I / 172

Cantio Alia.

Hvalen boidi Jesus
Christus da szi nam
cslovik rodjen, od je,
dne csiszte Devicze, komu
sze Angyelje radujo, űzmilui
nam sze Bogh.

Vecsnoga Ocza űzin jedini,
lesal je vtesznih jaszlaih, Te,
lo ino kerv cslovecso hotel je on
na sze vzeti. űzmilui nam sze.

Koga vesz űzveit okrogli
ne more zapopaűzti on je posztal

malo Deite, ki v|ze |ztvari od,,
hrani. |zmlui nam |ze.

Vecsna |zvetloszt je k nam
doisla, |zvetloszt je ta ktera |zvei,,
ti vposzleidnye nocsi, nasz |zve,,
tloszti |zin vecsni. |zmlui na.

Szin oca Boga vekvecsni goszt
je bil, na tom |zveiti nasz zovih
nevol preteskih, bode pelal
vu országh |zvoi. |zmilu.

On je na |zveit |ziromak doisel,
da bi sze nam |zmiluval i v Nebi boga,,
te vcsinil, kszvoim Angyelom vkup
zglihal. |zmlui nam sze Bogh.

Ovo je on nam vsze csinil sztem
szvojo lubezen szkazal vkom sze
kerschansztvo veszeli i nyega
na vekke hvali. Amen.

56. Str. 174: Osztani zBogom Goszpodar...

I / 174

Benedictio.

Osztani zBogom Goszpodar, kai
|zi nasz leipo daruval, bis.

zlatom zTemnyen ino zMyrrho,
darui te Bogh z Dobrom |zrecsom bis.
vel.

Aldomas Goszpodna Jesus|a, prebivai
v|zegdar med vami bis.

Az Ur Jesusnak áldá|fa maradgyon
mindenkor raitatok. bis.

57. Str. 175–176: Hvalimo mi denesz Boga...

I / 175

Alia

valimo mi de,,
nesz Boga, te sze
veszelimo, ki nam
je dal szina ſzve,,
ga zAngyelmi ga hvalimo, de,,
nesz ta Bosja beszeda za vol,,
lyo szvega csloveſztva, knám
sze je priglihala, na ſze je
vzela Teilo kerv, vjedne
Devicze Teili, zBogom nasz
je zmirila.

Ta beszeida je ſzin
Bosi, ſzama Bosja pravicza,
nam je Bog sztvoril vise
sztvari, nasz od kupil od vra,,
ga, te ſzin je to ſenszko
ſzeme ki vragu vszo o,,
blaszt vzeme, vBetlehem
rodjeno, od te Devicze Ma,,
riæ, od kervi Davidove,
vjaſzlih li poloſeno.

I / 176

Bogh be kai pervle ne bil i
vtom vszegdar oszta, zNébesz
sze je knam pusztíl, Csleku
szpodoben poszta, hotte tak
gréſno Cslovesztvo, kszvojemu
szvetomu Boiſtvo, pak vkupe
szpraviti, zadoszta vesini,,
ti. Amen.

Str. 177–181: Seznam adventnih in božičnih pesmi.

I / 177

Index
Cantionum Adventuum
(et) Natalium**A.**

- Angyel Źzveti zgora zNe. 86.
Az három Źz: Királly. 164.

B.**C.****D.**

- Dvoje knám prisesztje. 1
Dete sze rodi vBetlehemu. 112
DeneŹz je JeŹsus nam rodjen. 114
Dete Źze vezdai nam rodi. 148

E. F. G.

- I / 178 27. Goszpodnu Boguvi, vszegdar.
71. Glaszove szo na Nebészih.
78. Gori nu gori vsztanmo, i vi.
118. Goszpodna Boga Źzerda.
134. Goszpon Bogh je zvami.
137. Gda sze Xtus vBetlehemu.

H.

128. Hvaleno boidi to Deite.
166. Hvalen boidi Jesus Xtus.
169. Hvalimo mi deneŹz Boga.

I.

41. JeŹsus Źzlatko szpominanýe.
55. Jesus Xtus prava zorja.
127. Jesus Źze nam rodil na.

K.

5. Kerscseniczi Verni prava.

L. M.

I / 179

- Megy kerŹcsánsskim lu. 8.
Mi hvalimo kralya zmo: 156.

N.

- No dicŹjimo kerscseniczi 74.
Nu denészka mi hvalimo 102.

Na te denésnyi Ízveti den.	130.
Nam je rodgyeno Detecze.	149.
Narodil sze je králly Ne.	154.
Nékünk Ízületék Menyei.	162.

O.

Otecz Goszpodin Bogh.	13.
Ô sztvoritel Bogh zmosni.	38.
Ô szvetla zveizda zorjan.	51.
Od Nebesz prido Angyelje.	65.
Ô gurucsa lubav Bosja.	94.

I / 180

116.	Ocza Bogha szin szveti.
137.	Od Ízuncsenoga szhajanya.
159.	Od tih treh modrih sze szpo.

P.

152.	Pohvaluimo denésnyi dén.
24.	Poszlan be Angyel Gabriel.
21.	Prophétye szo Prorokuvali.
35.	Poszla Goszpodin Bogh ver.
63.	Phticsicze leipo pojejo.

Q. R.**S.**

57.	Sztante gori leni ludi.
119.	Szvetoga Stephana Ízmert.

T.

98.	To je te dén veszeli.
100.	Te den je vzega veszolja.
109.	Te den je pun vszega.

I / 181

To novo rodgyeno Deitecze	152.
To sztáro Léto je minolo, ler.	153.

U. V.

Vu vÍzakom vreime.	60.
Vszakomu Csloveku, Go.	16.
Vu Dávidovom VáraÍÍi.	72.
VerÍus. pag.	90.
Vezdai sze veszelimo, szh.	145.

X. Ý. Z.

Zmosni Íztvoritel Ne:	20.
ZNebesz Angyel priletel.	64.

zNebesz poŷzlusaite ve. 55.
Zvelicsitel je rodgyen. 150.

Finis.

Per me Nicolaum Le.,
gén. Anno 1710. die io

1. Str. 1–15: O greisni Cslovik v|záki csa|z...

I / 1

PASSIO SUCCINCTA.

ô greisni Cslovik v|záki
 csa|z, pomi|zli tou da je za
 na|z: Jesus moral terpeti :/:

Da bi na|z i zPekla reisil, i zNeba je
 na |zveit prisel: nýemu je bilo vmreti,
 kako to Evangelijte, ino Aposto|zki
 Li|zti, poredom |zvedocsio; od Nye,,
 ga moke pi|ljejo, greisnike k|zebi zo,,
 vejo, moliti dicsiti vucsio.

vucsil

Na |zveiti je on |zam terpel, pre,,
 vnoga csuda je csinil, dokle je doper,,
 ne|zel :/: I kai je od ocza nýemu, vNé,,
 bi bilo porocseno, ve|zel je doperne|zel;
 vJerusalem teda poide, |zobom vze,,
 me Vucsenike, teda je knýim govoril,
 bom ja od Sidovov predan, haidom i
 bom od nýih krisan, Sereg nýih bo,,
 de me moril.

I / 2

Kada je vBethanie bil, vSimono,,
 voi hisi |zedel, jedna Sena pritecse :/
 Zplemenitov vodov ga oblije, i zvôre lu,,
 bezni |zvoje, Jesus ni|tar ne recse; Vu,,
 cseniczi zacsnno mermrati, csudne rei,,
 csi govoriti, ali Jesus nýou hvali, na
 to je Judas vunka sal, kvisnýim po,,
 pom |ze privergel, s-nýim szo |ze napra(vili).

Tride|zet peinez szrebernih, Ju,,
 das vzé od Popov jalnih, szteimi Jesu|fa
 proda :/: Jesus na Vuzmene godi, szvo,,
 im Jagnýe je|zti veli, na|z odrei,,

I / 3

II / 4

siti ráta; Glih pri toi iŕztoi Vecsérje,
ŕzvoi Teŕtamentom naredi,
noge miva Apoŕtolom, lubezén
terditi vucsi, ným ným
ŕzlaboszt oznanuje, do koncza predgo
ŕztroŕtom.

Vecsérja i vu Vert ide,
Gecsamane olike gore, s-ným ŕzo
Apoŕtolye bili :/: Trepecse ino czague,
tim Vucsenikom vkasuje, kai bi
molécs csuvali; Tri krát on poklekne
doli, keliha proŕzt biti molil, kerva,,
vi pot ga poleja, kmeszto en Angyel
ga troŕta, Jesus vBosjo voljo ŕze da,
veliko ŕaloŕzt ima.

Vucsenike ŕtraifa szpio, ino k-
ným pravi ŕaloszno, no vre je moi
csaŕz tuka :/: Jesus jedva tou vun
recse, ovo Judas ta pritecse, vojŕzko
je pelal vunka; Szkusávaným Me,,
ŕtra proda, kako je znamenýe bil dal,
Szveti Peter je branil, náglo odŕzekal
Malkusŕu zmecsom nýega deŕzno vuho,
Jesus ga je pak zavrácil.

II / 5

Ino Petru zapovedal, da bi mecs on
vnosnicze dgyál, Sidovje szo tam ŕztali :/:
Jesus li zjednov beŕzedov, kným re,,
cse da nazai ido, vŕzi ŕzo od ŕztraha
pali; Ovo ŕze puŕzti vloviti zvolyu ŕze
zvezan voditi, Vucseniczi ŕzo beisali,
Jesusŕa vŕzi oŕztavili ki ŕzo sze pervle
ratali, da bi vred ŕ-ným oŕztánoti.

Sidovje teda Anaŕŕu, ŕzletka tudi
Caiphaŕŕu, Jesusŕa pripelaho :/: Za ným je
vdvor ŕal Peter bil, Jesusŕa tri krát za,,
tail lekmeŕzto greihi ŕal ŕzo mu; Megy
teim toga ti Popove, ino ktomu ti Pi,,
ŕzácsi, Jesusŕa ŕzpitavali, fals jeziki ga to,,

sili kai bi ga kŕzmerti ſzilili, ne mogli ſzo ſzkladati.

II / 6

On pak nei nŕim odgovoril, gla,,
viti Pop ga je rotil, ino je knŕemu pravil :/
Terdno zaklinŕam jaſz Tebe, pri tom pra,,
vom ſivom Bogovu, da nam bos zdai po,,
vedal: Jeli ſzi Xtus ſzin Bosi, povei
zdai pred timi Mosmi, Jesus je odgovo,,
ril, ti ſzie rekel da ſzem jaſz, ali pak jaſz
povem vam vſzem, kai bo moi ocſa cſinil.

Naprei bodte me vidili, kai ſzte mene vra,,
ſduvali, vjednoi velikoi cseſzti :/: Na deſzni,,
czi mucse ſzedecs, voblŕkih Nebeſzkih pri,,
docs, vnezgovornoi oblŕzti; Poglavnik Pop
gvant razterga, recse on preklinŕa Boga, kme,,
szto szo ga szodili, rusno s-nŕega ſpot ſzpravlali,
vnŕega obrŕz ſzo pluvali, i ſzpeſzniczom szo
ga bili.

Jedni ſzo ga zakrivali, ino ſpotom ga
pitali, povegy ſto te je vdaril :/: Zteda gla,,
vit Pop piſzacse, ſztareise Pharisŕne,
on je vſze vkupe ſzpravil; Rat ſzo csrez nŕega
dersali, kŕzmerti bi mu pomagali, i tak szo
vſzi pitali, csi bi on reiszen Xtus bil, Jesus
je povedal nei tail, na to ſzo gori vſztali.

II / 7

Ino Jeſuſſa zvezali, kPilatuſſu szo
ga pelali, tamu ſzo ga predali :/: Kada je
tou Judas vidil da je Jeſuſ oſzodjen bil; da
bi ga li krisali; Vre ſzo mu greihi nŕega
sŕl, kai je ſzvega Boga predal, vTemplom
vergel peineze, ino sze je szŕm obeszil, po
szreidi sze je raſzpocsil, tou ne ſalujo Popi.

Pred Pilatuſſem Jeſuſſa, toga
prŕvoga Xtuſſa, Sidovje szo tosili :/: Kai
bi ludi odvrŕcsuval, szŕm ſzebe krallya
poſztavil, vu tom ſzo ga krivili; Pilatuſ
ga je tak pital, reiſzen ſzi Ti Sidovom
krall, Jeſuſ je odgovoril, ja ino moje kra,,
leſztvo, reſznicza ne je zemelſzko, ar bi

II / 8

ja drugacsi vcsinil.

Moý Źlugi bi me branili, mucsiti
mene puŹtuli, jaŹ Źzem pak zato prisel :/
Na to praviczo Źzvedocsim Źto je pravi,,
cza oznánim, te bode mene szlisal; Pilatus
Źze je naŹzmejal, kai je riŹzniczo knýemu
djal, Sidovje Źzo vecs tosili, Jesus nei je
odgovoril, da sze je Pilatus csudil, ludje pak
nei Źzo marali.

Szletka tudi tako zvézan, kHerodeŹŹu
je bil pelan, to nýemu Źze dopalo :/
Jesus pak nei csudécs vcsinil, na tosbi nei odgovoril
HerodeŹŹu sál djálo; Zato ga je on ospotal,
jen beili gvant na nýega djal, teda ga na,,
zái poŹzlal, itak Herodes k-PilatuŹŹu, vra,,
sdeniku Źzvojemu, opet priatel poŹzta.

II / 9

Pilatus je pak nazvescsuval, ino
vŹzeim ludem tako djál, JesuŹŹa szpitaval :/
Na nýem nei niŹtar naideno, kai bi
Źzmerti bilo v Reidno, Pilatus nei niŹtar
poznal; Ja scsem po vaŹŹoi navadi, k-
Vuzmu k-rokam vaŹŹim dati, JesuŹŹa
pravicsnoga, kmeŹzto pak oŹzloboditi, ino
vcsiniti vmoriti, BarabaŹŹa pak puŹztiti.

PilátuŹŹu Źena právi; Źzpra,,
vicsnim kai imas poŹzla, Sidovje Źzo pro,,
Źzili :/
Kai bi BarabaŹŹa puŹztil, Je,,
ŹuŹŹa brumnoga vmoril, vŹzi Źzo csrez
nýega bili; Le krisai ga le krisai ga, Ba,,
rabaŹŹa puszti prosztoza, PilatuŹ je zvescsu,,
val, Jesus nei je Źzmerti zaslusil, nei je
niŹtar huda cŹinil, to je ocsito Źzpoznal.

II / 10

Sidovje szo vecs csrez nyega kri,,
csali krisai ga krisai ga, Pilatus je poro,,
csil :/
nýega vszodno hiso pelati, s-nýe,,
ga rusno Źpot Źzpravlati Źoldnárom
je porocsil; Ti Źzo ga vbársom oblekli,
i zternya korono Źzpleli, na glavo szo

mu djali, pred ným ťzo poklecsuvali, je,,
dno terťz mu vroke dali, i vobráz ťzo
mu pluvali.

Jesuťťa vre mucsenoga ino koro,,
nuvanoga, Pilatus je vun pelal :/: Re,,
kel ovo vete Cslovik, nei li zadoťzta
mucsen vre, kai ja bom vecs s-nýega
csinil; Vťzi kricsio li krisai ga;
Pilatus zagovárja ga, nýega vecse szpi,,
tue, Jesus mu nei odgovoril, jedne
beťzeide ne pravi, zato ga on ťztra,,
huje.

II / 11

Pilatus tou be zaťztopil, od
Sidovov kai bi vecs ne bil, v Czaťzarovoi
pravicz, :/: Kada bi Jesuťťa pusztal, na
právdni ťzto on ťzede, vpravicz on
sze zblazmi; csi glih szvoje roke vmiva,
-nýega právda je vsza kriva, Barabaťťa
Sidovom puťzti, Jesuťťa je pa oťzodil,
da bi ťze na krisu vmoril to je vťze Bogh
dopuťztil.

I tak ťoldnárje Jesuťťa, toga pravoga
Xtuťťa, zmeťzta szo vun pelali :/: Jesus
ťzam je ťzvoi kris noťzil, Simon mu je
kpomocsi bil, vnogi szo ga szprevájali;
ťene ke ťzo ga plakale, za ným ťzo milo
jokale, na pouti je govoril, da za me csrez
sze jocsejo, da te ťtraiflingo csakajo, ko
nyim Bogh bo nalosil.

II / 12

Jeťzih myrrho szolczo on pil, na
na Golgothie krisan bil, ino dva razboini,,
ka :/: Jeden na nýega deszniczi, te
drugi pa na Levicz, bila szta nevernika;
Jesus je na krisi proszil, ocza da bi ným
odpuťztil, vszem ťzvoim vrasdenikom, re,,
kocs veim ťzami ne znajo, kai oni vezdai csi,,
nio, odpuťzti nazlobnikom.

Pilatus na krisu je piťzal, Jesus Naza,,

II / 13

renjzki Sidovom králl, to je Sidovom šal
djalo :/: Za nýega gvant szo igrali, med
šzobom tale delili tou ga tesko je sztalo;
-Jesus da je Mater gledal, gda je Ivanus
polec sztál, nýemu je nýou porocsil, z Je,,
šuffa szo špot szpravlali, Sidovje mocsno pre,,
klinýali, ktomu je pak on mucsal.

Glih tako ta dvá Tolvaja, ka šzta bila
nevernika, nýemu šzta šze špotala :/: Je,,
den sze je preobernal, Jesušša je za milošzt
proszil, da bi mu sze szkázala; kai bi
na nýega pomiszlil, kada bi v kralesztvo
priššel, Jesus ga je taki szlisal, lekmešzto
šzuncze merknolo povszud vŕze temno gra,,
talo, vtom sze je jen glašz šzlišal.

Jesus na krisu zakricse, moi Bogh
zakai szime ošztávil ludje szo polec
sztali :/: oczta mu piti davali, vode
mu nei šzo voscsili, Sidovje szo sze špota,,
li; Jesus je tudi govoril, vre šzem
sze czeilo dopužtil, šzvoi Duh Bogu
porocsil, glavo je na sztrán naklonil, ino
teda Duššo šzpužtil, tako sze je, on lo,,
csil.

Carpit vTemplomi razdre sze, na
dvá tála razterga sze trešzkanýe szo szli,,
sali :/: Kamnove šzo sze pokali, z grobov
mertvi gori vsztajali, vnogim szo sze szka,,
zali; Zato je Hadnagy govoril, to je pravi Bo,,
si šzin bil, nacsí neiszmo meinili, ti ki
szo pri krisi, šztali, na perszi szo sze bijali,
ino szo sze povernoli.

Tolvaje da bi vmorili, nýih koszti szo
nyim lámali, vrebro szo bodli Jesušša :/:
Odkud je tekla voda, kerv, ka za našz zado,,
szta vcsini; našše grehe odpusca; Joseph
od Arimathie, za Nýega Teilo prožzil je,
da bie vzal doli z krisa, Nicodemus je tudi

prisel, Myrrho alo je perneszel, zteim šzvo,,
jo vőro szkázal.

Vcsišzti Lilahen to Teilo, ko je bilo Je,,
suššjevo, preleipo szta obvila :/: Zdihalom to
oblosila, vu novi grob polosila, jen kamen
privalila; Sidovje szo grob varvali, te ka,,
men zapecsatili, to pak ništar nei branilo,
Jesus je pak od szmerti vřztał, i kszvemu oczu
gori sal, Teilo mu je nei zegnilo.

Zato sze mi kerscseniczi, ki szmo nevolni
gresniczi, zetoga veřzelimo :/: Da je Jesus na
szveit prisel, i za nasz britko řzmert
szterpel, zato ga mi hvalimo; Szmert, greih,
pekel, ino hudics, nam vernim nistar ne
more, Jesus je nam na řztráni, nai szí sze
vre oni groze, kai bi nářz řteli posreiti,
tak nasz on dőnok obrani.

Oh Gořzpon Bogh ti ocsa nas, ki
takvo řzkerb na nász imás, da szí puřztil
vmoriti :/: Szina Tvega jedinoga, ko,,
dreisenřu toga řzveita, dai nam to
ktrořtu biti; Tvojo Czérkev opravi Bogh,
obdersio zevszech nevol, da bos od nasz vřzeh
hvalen, dai nám vřzeim vkrisi volnom
biti, po tom řitki vNebo priti, za vollřyo Je,,
suřřa. Amen.

II / 15

2. Str. 15–18: Szvéti Pavel vjednom liřzti...

II / 15

Alia ad eandem Notam.

Szvéti Pavel vjednom liřzti,
ino ti Evangeliřte, od pra,,
ve meřře piřřo :/: Gda je Jesus
preodati bil, za nasz na szmert poiti ho,,
tel, z Vucseniczi v hiso isel; Zacsel snyi,,
mi vecsérjati, ino nřim noge mivati dugo

II / 16

predikuvati, od Boga od moke řzvoje, vřze
Verne vřze veřzelil je, kmolbi lubezni vucsil je.

Za teim je pak kruih vroke vzěl, hvalo
dál ino razlomil, dál rekel Vucsenikom :/
Vzemite jeite vi veto, ovo je pravo me Tei,,
lo, hráňte sze zteim kruhom; Ovo Teilo je
za vářz dano, ko bo takai razlomleno, to vi ta,,
kai vcsinite, gda sze vi vkupe řzpravite,
te vi vu Czerkev pridete, bodete me řzpominali.

Glih takai po toi Vecserji, vze vino vu tom
pehári, hválo da, nřim ga poda :/
Ztoga prai vřzak koteri pi, to je kelih moje kervi
Nova Testamentoma; ko bo za vařz
i za vnoge, da vám Bog odpuřzti greihe,
preleána na tom krisu, tou koliko krat bodte
pili, pri mem řztoli tak csinili, bodete me
szpominali.

A tou ima Cslovik vszáki, kai je Jesus
totu paki, csinil i řzám govoril :/
Dobro razmeti, merkati, ino tako Meřřuvati, kak je
on zapovedal; Vkupe sze ziti imamo, prode,,
řztva da pořzlusaimo, vlubezni prav molimo :/
zTeilom kervjom Xtuřřevom, to nařřo Duřřo la,,
csno řédno, hranimo i napoimo.

II / 17

Vřzi kteri sze Boga boje, poznajo te grei,,
he řzvoje, lacsni te Bose /milofřzi;/ pravicze :/
Vzemite Teilo ino kerv, z koterom je řzam řzin
Bosi, odkupil nářz od řzmerti; Jesus
nařz je ofřzlobodil; nařře greihe vkupe řz,,
mertřom platil, to imamo vřruvati, da
jeřzmo to mi verni vřzi, Bose dobrote
delniczje, vnřyega miloszt pak i vzeti.

Zato vřzegdar hválmo Boga, ki nam
je dal řzina szvega, za nařz vcsinil vmo,,
riti;/: Snřyega sze szmerti řzpomnimo;
nřyega priseřztřy csakaimo, dobri biti imeimo;
Osztaviti greihe imeimo, blisnřyega řzvega
lubimo, pravo vřro terdimo, csi nam glih

Œzevit vrag pocsne kai, te naŒz Bogh
verse vnevolye, te kris mi volno no,,
szimo.

Ki pak drugacsi MesŒujo; ne,,
vredno Œze szem szpravlajo, Bouga
pravo neznajo :/: Sto je v-zle Vre
v bolvnsztvi, vprazoszti vjale
vpinsztvi, hude miszli imajo: Ti szo
v Bosjoi szerditoszti, teim Bog nyih
greihe zadersi, toga sze vsaki Varui
da vTeili ino vu kervi, nebo dusnik
JesusŒevoy, pred teim nasz oh Bogh
obaru. Amen.

II / 18

3. Str. 18–20: Verjemo vjednom Bogi...

II / 18

Invocatio Quadragesimalis
Ad Notam. Hodi knm Duih.

Verjemo vjednom Bogi
Œztvoriteli Nebe ze,,
mle, vu vszamogocsem
Oczi, y vnyega jedi,,
nom Œzini..

Ki za vol nasz greisnikov, za
vol nasz zvelicsanya, zNebe je doli
prisŒel, porodil Œze od Mari.

Kmeszto Œzo ga odali, zve,,
zanoga vodili, prekroto bicsu,,
vali, Œzternyem koronovali.

V Œzveta Licza pluvali,
vobrasz i vsinak bili, i Œpo,,
tom Œzramotili, vu gvant Œzmeisni
oblekli.

II / 19

Pilatus nyega na Œzmert vcsini
oszoditi, i nemro ga poznati, za volly
velika bitya.

z-Lotri sze je z VarŒa, on vunka szpre,,

vodil, zkricsom ſze je potesil, za vollý
mantre vez medloven.

Na kris szo ga raszpeli, roke razno
preſzterli, ſzvete noge vertali,
blasene perszi prebodli.

Na krisnom dreivi je vmrel, tak
polosen vu ſkrinýo, na trétýi dén go,,
ri vſztál, gresne Duſſe odkupil.

vNebo je gori isal, vu vekivecsno
Diko, odnud na pitanýe zmosno pride
na Zemlo.

Veruimo vſzvetom Duhi, vſzeh
ſzveczev obsino, ino greihom odpu,,
scsanýe, najem za v Reidnoſzt Xtuffa.

Pravo vóro imeimo vu Goszpodni
Xtuffi, da po ſzmerti snýim vkupe bo,,
mo vNebi vſzi ſjiveli. Amen.

II / 20

4. Str. 20–21: O Jesus Xtus nas Zvelicsitel...

II / 20

Alia.

O ô Jesus Xtus nas Zvelicsitel
ino odkupitel, ino Zagovor pri
oczi Bogi, bodi nam miloſztiv.
Na velike greihe i na ſzkvárjenýe, vſzi
dopali bezzmo, da nasz je Xtus toga men,,
tuval, ſzvom kerviom odkupil.

Teſtamentom je Xtus napravil, za naſſe
Zvelicsanýe, da bi ſze greihov ne presztra,,
sili, mocsno prevelikih.

Vzél zato vroke kruih ino vino, ino
je blagoſzlovi, ino tak recse: jeite i pite,
na moje ſzpominanýe.

Ovo je Teilo moje iſztina, i moja ſzveta
kerv, kotera za valz za vnoge druge,
scsé sze preleati.

II / 21

I gda Goŕzpon Bogh ſzebe
alduva, za naſſe pregreisenýe, O,,
cza ſzvojega veliko ſzerdo, on to
hitro vtisi.

Zato vŕzi navkup Boga dicsimo,
i vŕzegdár hvalimo, Nýegovoi ſzmer,,
ti na ſzpominanýe, greihov odpuscsenye.

I zapoveda da mi ſivemo, zteim
nýegovim ſzvesztvom, z vórom nýego,,
vo Telo ino kerv, kŕzebi priemlino.

I nam Bogh hocse grehe pro,,
sztiti, zkralesztvom daruvati, ko,,
ga molimo ino dicsimo, vekvekoma.

Amen.

5. Str. 21–24: **O glaszimo, Goŕzpodnovo, odicseno vojuvanye...**

II / 21

Hymnus Paschalis ad Not. No.

II / 22

Ooglaszimo, Goŕzpodnovo, odi,,
cseno vojuvanye :/: i reczimo
ſzvete szmerti, i reczimo dol
nýe, ar alduva i odkupi, toga ſzvei,,
ta odkupitel.

Toga ſzveita ſzam ſztvoritel, ſzmilu,,
va sze Adamu; kteri gda od Jaboka
itak vu ſzmert noter padno, te Xtus
mu sze obecsa, tomu sze Adam obeszelil.

Tak be trebei tomu biti, naſſe Duſſe zve,,
licsiti, da nasz je te vrag s-csalarnoſztyov
vu greihe noter porinol, da Xtuſſeva ſzve,,
ta ſzmert, odednasz vunka mentuval.

Zato vre gda Xtuſſevo, porodjenýe be
prislo, poszlan be od ocza Boga, porodil sze
od Mariæ, toga ſzveita odkupitel, ino oſzlo,,
boditel.

II / 23

Placse Jesus vu jaszliczaih, vu ve,,

likoi merzlini, zavia ga ta Maria Źzve,,
te vude vu ŹzuknŹyo, roke noge zaviaŹje,
vu VaraŹŹi BetlehenŹzkom.

Leipi Jesus gda vre beŹje, trideszeti
leit Źztar, oca Boga Źz: volyo hotejocsi
szpuniti, Źzebe on d na to moko, greisnim
ludem kodkuplenŹyu.

Na tom krisi pie csemer i v licze ga
pluvaŹje, mehko Telo i szulinczom ino scsa,,
vli pribadaho, nŹyega sz: kerv vun tecse, greh
nam sze snyom opraŹje.

To vcsiniŹje naŹŹi grehi, da XtusŹa mucsis,,
Źje, ar Bog je za naŹje greihe, Źzina nam dal
na szmert, da bi nsz on odkupil ino bi
nsz oŹzlobodil.

Greisni Cslovik csi vŹrujes, da Xtus za te
rodjen, ino da je za te morjen, alduvan ino pla,,
til, ti od grehov ino Źzmerti, takaise oŹzlobodis.

II / 24

Zato vre mi daimo hvalo Gdnu oczu Bo,,
gu, ino szino nyegovomu Źz: Duhom na
vkupe, Dika boidi Tebi GoŹzpon Bogh, vszi,,
gdar i vekivekoma. Amen.

6. Str. 24: Kerscsánszki lep Źereg ...

II / 24

Aliud. ad Not. Nova szvetloszt.

Kerscsánszki lep Źereg, dicsimo
Źzvetek Vuzmeni, vŹzako leto mi
poimo, viŹzokim glaszom veszel,,
mo sze.

Kai te nas Jesus Xtus, ki sze govori neobladan
oroszlny velika Źarkana, toga vraga gda gori
vszta, oblada.

Koga velika zmosnoŹzt, bode sze vidila na dn szo,,
dnyi, kada zjednom reicsjom vŹze mertve, on
gori obudi.

Pekleno szerdito gerlo, ktero je voznike poter,,

lo, Xtufjeva szmert odkupila, ti Gozpodna
 najzledujo.
 Goszpoduje vezdai Xtus, oblászti ino Zmosno,,
 szti, Nebo i Zemlo jednako, napravla pra,,
 vicsnim gozjtuvanýe.
 Nyega mi vjzi dicsimo, kako najfega Zmosnoga
 kralýa, proszimo, da najz vszvoje kralesztvo
 pripela. Tak bodi Amen.

Sledijo postne pesmi z vélíkonočnimi

7. Str. 25–30: Oh Nebeszkoga ocza Boga Jzveti Jzin...

II / 25

Jehova Juva.
 SEQVUNTUR CAN,,
 tiones qvadragesimales
 Cum PASCHALIBUS
 oh menyei Atya

O h Nebeszkoga ocza
 Boga Jzveti Jzin,
 vTeili knam na vete
 szveit priJfel, zNebeszke viszi,,
 ne, kai bi nasz reisil, od vecsne
 Jzmerti.

Vszamogocsen be od
 huda JudaJfa, predan be od Jzvo,,
 jega Jzluga, za Trideszet penez,
 Jzam ide obeiszi sze, vu greihi
 vmrel je.

II / 26

A Sidovje Nébe Zémle
 Goszpodna, zgrabise ga i csemeris,,
 se, klecsuvajfe sze mu, zdrav boi,,
 di oh králl Sidovszki, tak kricsase.

Jerusalemszke Czerkve ra,,
 szipnik ti, csi szi ti Jzin Jivoga
 Boga, Prophetui nam vezdai, Jto

II / 27

je te zmegy nász, kie tebe plusznol.

Zavézaŕŕe mu ocsi tak ga
bisŕe zpszosztyom tikaŕŕe sze Xtus,,
sa, zdrav boidi kricsaŕŕe, Sido,,
vje ŕpotaŕŕe, Nebeszokga Krallya.

Oszodjen be na ŕzmert pri
Pilatusŕi, grozno nyega tam bicsu,,
vaŕŕe, Pilatus tak veli, neima ni,,
star greiha, nei je ŕzmerti vreiden.

A Sidovje zkricsem odgo,,
voriŕŕe, raszpni, raszpni, Jesusŕa
veleŕŕe, puszti Barabásŕa, raszpni
na kris Sidovszokga Krállya.

Z-ternya korono mu na glá,,
vo djásŕe, Licze, Sinyák, biŕŕe plu,,
szkasŕe, vLicze mu pluvaŕŕe, vraisa
csalarnoga, imenuvasŕe.

Toga ŕzveita greihe on
na szé vzése, kris mu djasŕe na nýe,,
ga ramu, vnogo krat s-nyim szpa,,
dne, miluvaŕŕe ga Simon, nato mu pomaga.

Raszpese sze Christus na
krisno dreivo, pŕzuvan besŕe od
tih hohárov, bitje tesko mantran,
tak je od Sidovov on ponizen bil.

II / 28

Ovo Bosi ŕzveti ŕzin zkri,,
sa viszi, Nébe Zémle Goszpon mi,,
losztiv, csemér ŕejocs pil je, verni
Cslovik, pomilui nyega moko.

Nad Jesuŕŕem Deve Ma,,
rie ŕzercze, ŕaloszno be gda tou
vidila, csemérno sze placse, ter jo
na Jánosŕa milosztivno zrocŕi.

Nepresztáne ŕzve miloscse
szvéti ŕzin, Dusŕo z-ŕzercza
vunka je pusztil, Oczu je porocŕil,
Heli kricsal je, i blaseno vmrel je.

Szuncze Zvezde teda ne

II / 29

szveitisse sze, Neba Zémła dresze,,
liŕŕe sze, videvsi Sidovje, vnogi
vörvaŕŕe, da Bogh na krisu viszi.

Nyega Teilo szkrisa do,,
li odvzésse, zavinol sze je vu
csiszti gyolcs, Sene je plakaŕŕe,
obimaŕŕe nýega rane kervave.

Z-Arimatie jeden bogat cslo,,
vik, Joseph sze zva zdobrote ŕzvo,,
je, vu leipi grob zreizan, polo,,
sie tam vu zemle ŕalodecz.

Na trétyi den on vun szvo,,
jega groba, vsztal je gori Vernim
blaseno, to miloszt vNebészih,
ŕzpravi nam vŕzeim vu blá,,
senoi ŕzvetloscsi.

II / 30

No zato mi ŕztoga zmisla,,
vaimo szí, ŕzmert Goszpodnovo
mi placsimó, i vNyem sze vupai,,
mo, da tak vmememo korono bla,,
senŕztva. Amen.

3. Str. 30–33: Prophétye szo nazveisztíli...

II / 30

Alia

Quadragesimalis. Az Propheták.

Prophétye szo nazvei,,
sztili, zdavnja vre
i popiszali, da Je,,
sus Christus bo terpel, ino naŕŕe
greihe noszil.

Na prei szo vidili ovo
pervle kak bi sze zgodilo, kak
Esajas ŕztoga pizsal, kai bi za
nász moko terpel.

II / 31

To je csudo preveliko, Bogh

II / 32

nei proztil Źvemu Źzinu, nye,,
ga za náŹ na moko dál, a on je
mirovno terpel.

Bosja Źzerda bé nad na,,
mi, kak blodne ovcze Źzmo bili,
ali da za nasz Źzin Bosi, terpel
po nyem Źzmo mi Źivi.

Szuncsena Źzvetloszt
merknoŹŹe, i kaménye sze po,,
kaŹŹe, i zemla sze potresznoŹŹe,
grobove sze odpiralŹŹe.

Nyemu pokorni boidimo,
nyega szmert mi ne placŹsimo, neg
za szve greihe ar znamo, da
Nyega moke mi zrok szmo.

Gledaimo Voja naŹŹega, ki
znáš greihe zbrilŹŹe dolu, i pe,,
lal bo nasz vu Diko, gde s-
nyim kraluvali bomo.

Nei náŹ je zbáko,,
vom kervjom, odkupil ni zTel,,
csicsovom, nego Źzvojom Źzve,,
tom kervjom, naŹŹe greihe ode,,
pral je.

On bode Pop vekiveke,
Źzám Bogh na to prisŹégel je
kako Melchisedek luŹztvu, hra,,
no DuŹŹno da vŹzakomu.

II / 33

Takvi Pop potreben
bil, kie za nasz jednocs vumrel
naŹŹe nevolje okuszil, ino vecsne
Źzmerti reisil.

Dai Jesus da Tvoje
moke, za naŹŹe greihe velike,
pred oczem Bogom bodejo,
alduvanýe vekivecsno. Amen.

9. Str. 33–37: Zmiszli sze dobro Cslek greisni...

II / 33

Alia ad eandem : Nota. Bűnösen

Zmiszli sze dobro
Cslek greisni, zmi,,
szli sze tak Xtus
veli, da szi ti vu

Bosjoi ſzerdi, za greihe vecs,,
nom ſzkvarjenyei.

II / 34

Ja szem za tvo volljo ter,,
pel, za tve greihe i jalnoszti,
da sze od mene nevtergni, negh
do koncza zmenom boidi.

Za tvo volljo ſzem bil
pszuvan, ospotan ino popluvan,
da bi me ti vu Nebészih, dicsil
vszegdár vu blasenſztvi.

Ja szem bit ino vezan bil,
da bi sze ti oszlobodil, od grei,,
ha nyega bremena, ino ognya
vekivecsna.

Popluvali szo mi Licze, da
bi sze vupal vu meni, oszlobo,,
dívsi sze zblode, moi országh
ládál na vekke.

II / 35

Bicsuvali i ſpotali, vu
ſzmeisni gvant me oblekli, na kris
me gori raszpele, na kterom szem
mogel vmreiti.

Ma kerv nedusno vun
tecse, ſzteim greh szmert pe,,
kel potert je, od vetih mentuval
szem te, ako bos prav vörval vu,,
mni.

Greih i ſzmert Adam
ſzpravil je, vreidnoszt ma tou
dolu zbriſſe, Eva zbantuvala
ocza, ja szem vtíſſil ſzerdo

II / 36

nýega.

Eiva vragu vóruvala, ar
 Źad prepovedan jela, ali jasz
 britka cseméra, na krisu pil
 szem jesziha.

Vesz Adam je betesen bil,
 nyegov beteg je na me szel, on
 dug szem jasz leipo platil, koga
 on zgreihi zaszlusil.

Vupai sze vu mni Cslek
 gresni, tvoi hudi Źitek pobol,
 sai, da tvoji veliki greihi, bo
 ti z-czeila odpusceni.

Da tak pri mni mojoi
 DusŹi, bos pocsinek mogel naiti,
 ino vu prisesztnom Źitki,
 vŹezgdár zmenom vkupe Źzta,,
 ti. Amen.

II / 37

10. Str. 37–42: Siroke zemle narodi...

II / 37

Alia ad eandem Notam.
 vel Angyel Źzveti zgora.
 vel Poszlan be Angyel.

S Źiroke zemle na,
 rodi, Nebeszke Di,,
 ke Źeregi, ludje ino
 vŹze Źztvorjenye,
 hodte Źzem kteri jeszte.

Ja szem te právi Źzin
 Bosi, koga otecz vkaza szper,,
 sztom, te priseszni Źzvet Me,,
 sias, ki je Źzveita odkupitel.

II / 38

Kaie pak zroka da te Źzveit
 mene pregánya i Źpota vetakovo
 nezahválnoszt, vNebi na zemli Źto vidil.
 delnik,

Jeli szem ja huda csinecs Bo,,
se ſzvété reicsi bláznik na tako,,
vo veliko moko ſzveit kako mene
oszodi.

Neiga vre nikogar nigdi,
ki bi pravi krai sztal mene, ve,,
takvo nevreidno vozo, zakai ter,,
pim tesko moko.

Moi je lubléni cslovik
bil, zmenom je moi ſzveti kruh
jel, i moi lubléni vucsenik, oh
kak me csalarno oda.

Moja bratya ki szo bili, po,,
begnoſſe oſztavili me, moji laszti,,
vni narodi, poſztaſſe meni ho,,
hári.

Vszaki vſzva vuſzta od,,
preſſe, i Ime Moje pluvaſſe, zne,,
voljom obvzét okolu, niscse negle,,
da manro mo.

No zdai ludje i Angelje,
ki Nébo Zemlo glédate, pogledaite
vi zdai mene, tak zbitoga gde vi,,
dili szte.

Neiga obrázu préczimbe,
ſivot zbicsuvanyem pun je, na
meszti jedne csonte nei, to mi
vcsine ſzveita greihi.

Jai Adama gresni ſzi,,
ni, kai mi sze neszmilujete, kai
gledate me nevolje, kai vam ſzer,,
cze vun neſzpadne.

Placſe nad menom breigi do,,
li, zgor zemla pobegno doli, pla,,
mine sze raszpokaſſe, ino pred me,,
nom derscsejo.

Placſe Szuncze Meiszecz
mene, nemre terpeti me moke, za,,

II / 39

II / 40

II / 41

krivata ŝzvo ŝzvetloŝo, ŝztori,
tela ŝzvega ŝalujo.

Placŝo ŝzvetle zveizde mene,
/:takai:/ ar nyih ŝztoritel Bogh
terpi,nyih ŝzvetloŝt rasiŝpava
ŝze, ar neimajo ravnal ki bi je.

Oh kamena ŝzercza ludje
ktomu vi kada miŝzlite Neba i
Zemla placŝe me, cŝlovik ŝzam
nezahvalen je.

Otecz neŝzkrivai Licza Ti,
ŝzmilui ŝze Tvemu ŝzinuvi, tva
bicsa ŝmétna nevcsini, neg mo
mantra leihko vcsini.

Ar kTebi kricŝim dén i nocs,
jaŝz Tebe zovem na pomocs, ŝzmilui,
ŝze Ti na mo proŝnyo, neoŝtav me
na toliko.

Druge poti /drugod:/ nikod
neiga, odkuplenya ŝzveita
neiga, neg da ti das ŝzina na
ŝzmert, na to britko voŝzkuvanye.

Nazveiŝzti mi ŝze otecz zdai,
cŝji mi je te Pehár ŝzpiti, znaŝ da
jaŝz neŝcsem drugacŝi, negh polgi
Tve ŝzvété volje.

II / 42

Denok te proŝzim Goŝzpon
ja, noŝzi paŝzko Ti na ŝzina, Ti pre,,
ŝztri zNébeŝz ŝzveito roko, Tebi po,,
rácsam mo Duŝŝo.

Hvála boidi oczu Boghu, ŝzinu
Jesusŝu Chriŝtuŝŝu, navkup i ŝzve,,
tomu Duhu, jednomu pravomu Troi,,
ŝztvu. Amen.

II / 42

Alia.

Gda Jesus na krisnom
dreivi, moko terpel je vu
Teili vboleznoszti i falo,,
szti, recse ovih szedem Reicsi, ké ti
szercseno premiszli.

Nai perva reics mu fzlafka
be, kNyega oczu vNebi ki je, i cze,,
le pameti fzvoje, otecz odpuszti im
veto, ar neznajo, kai csinijo.

II / 43

Drugocs miloscso pogledni,
ko Jesus szkazal Tolovaii, szvo,,
je miloscse rekocsi, verui denesz
v Mem országi, zMenom bos v Paradijomi.

Tretics nyega potrebocho, zmi,,
szli preleipo beszeido, ovo ti je Se,,
na Szin tvoi, Janos vzemi Mater
kszebi, i lepo na nyo szkerb noszi.

Stertics fzkrisa rekel be,,
se, vélika feja me tere, rane czve,,
kov bolio me, fejam ludem zvelicsa,,
nye, vJzem ki prav vórujo vumni.

Petics pretusno on recse, Bog
moi Bogh moi zakai szti me, osztavil
ar moke ktere, terpim jeszo preveli,,
ke, britke ino nezmerjene.

II / 44

Sesztics be nyega reics gla,,
szna, ftero vJzaki greisnik fzlifa,
kai je snyegovih vuszt zisla,
fe szo sze vsza napunila, vu ovoi Vő,,
ri deneszka.

Szedmics recse vu tvo roko, otecz
porácsam mo Dusfo, Tvega fzvéta
Duha posli, gda mi bode vunka
poiti, na mojoi poszleidnyoi Vőri.

Kteri Chriftusjeve moke, i

Ízedem reicsi posztuje, onoga Bogh
zdersati scse, ovidi na zemli v mi,,
loszti, a tam vu vekvecsnom Íitki.
Amen.

12. Str. 44–47: Placsi sze Néba i Zemla...

II / 44

Alia ad Notam. Sirjon az Ég,
[P] lacsi sze Néba i Ze,,
mla, ka bos zdai ztra,,
vom zelena; zdai sze

II / 45

placsejo i zvezide, ar terpi nyi,,
hova Ízvetloszt, szkuzi sze i ti
czveiticse.

Nai bo tusno nasÍe szer,,
cze, placste vuszta placsi jezik,
Íalosztite sze Angyelye, ar vre
terpi vasÍa Ízvetloszt. szkuzi sze.

Oh Íaloszni oh ti bolni, oh britki
dén ino placzni, te szmerti nÍe
glasza vreime, ovo terpi za grei,,
snike, nedusni kerv vun preleva.

Krotki Agnecz i nedusni, oh
ti prezmosni orozslany, kako szi
sze dál vmoriti, neiga ki bi na te
glédal, nei ki bi te zagovarjal.

II / 46

Oh beili csiszti liliom, koga
da Evangeliom, tak sze li Ti vkervi
peres, oh blagoszlovlena Pelda, tak
szi li obsálnoszt Ízveita.

Na krisu on preminol je, Ízmer,,
ti nÍe dacso platil je, ki je nikai nei bil
dusen, ovo za nász bil je predan, to
mu je vsze nas greih vcsinil.

Oh nedusen Ízvėti Áldov, ki
je za nász posztal áldov, bode
nad nami miloscsa, ide od nász

onda znovics, odnod opet knam
doiti řcsé.

II / 47

Szuncze zato ne zahája, kak
da bi nigdár nezislo, neg da done,,
sze, pocsinek, oh Jesus Ti szi vu,,
mrel, Dusřam szi pocsinek řzpravil.

Zidi gori řzvetloszti dén,
szercze Tvo Lepoto csaka, řztani
gori hitro zgroba Jesus nasřih Dus,,
řicz radoszt vecsnoga řitka veřzelje. Amen.

13. Str. 47–48: **Vszamogocsi Goszpon Nébe Zémle...**

II / 47

Alia ad Not. Véghetetlen.
vszamogocsi Go,,
Vszpon Nébe Zémle,
Teilo gori na sze
vzel, kai bi on nasz
szvemu oczu, pelal vu Blasenřtvo.

Setuvajocs Jesus vu vert
poide, po szve szvéte Vecsérje,
kai bi za nász szvega ocza, molil
scsiřzta szercza.

II / 48

Zjákim kricsem Judas i Sidovje
poidejo na Gdna, szpszosztyom zveli,,
kimi botmi, i zosztrim orosjem.

Vzése Jesusřa pelasře ga kPopom,
czeilo nocs ga gerdiřře, ino rusnoga
pszuvasře, terdno primárjasře.

Oszodisře na řzmert nedusnoga,
veliki kris na ramo, deivasře kako
na Lotra, dasře mu csemera.

Po řzmerti na krisu Jesuřřeve,
vrebro nyega bodnořře, to nyega
mati vidiřře, řaloszno plakasře.

Jesus Xtus drági odkupitel,
moko i řzmert preterpel, ki jeszi

za nasz nedusno, boidi nam milosztiv.

Hvalo daimo Gdnu Bogu, ki je na odkuplenye, Źzina poszlal szve milo,, szti, zNebeszke vizsine. Amen.

14. Str. 49–51: **Jesus Xtus ocza Boga szin zvelicsitel...**

II / 49

Alia ad Notam. Jes Xtus Ja.

Jesus Xtus ocza
Boga szin zvelicsi,,
tel, zviszokih Ne,,
besz na Źzveit od ocza je prisel,
za greisnike na toi zemli Źztra,,
sno Źzmert szterpel, da tak bi nasz
Źzvemu oczu on preporocsil.

Zablodjene ovcze bemo vszi
od Adama, vu velikih greih je,,
szmo mi vŹzi lesali, nei ga bilo
ki bi nasz bil zonih pomogel, Go,,
szpon Jesus za nasz sze je vŹzeih
on alduval.

Vsziromastvi rodil sze je od
Deive Marie, od Josepha vu
jaszlicze polosil sze je, Źzemu ta,,
mu od Matere prenasal sze je,
tak je njemu odlocseno od ocza
bilo.

II / 50

Od Sattana erjocsega za,,
neszal sze je, na vizzoki breig od
Vrága szkusaval sze je, Źtiri des.
dni molécsi nei je pil ni jel, za
greisnike na toi zemli tak vnogo
terpel.

Bogh bodocsi za greisni,,
kov takso szramoto, bil je pszuvan,
Źpotan bijen od Źzvega lusztva,
popluvan be zobsztom znecsiszti,,

mi šzlinami, vun je pelan i zVa,,
rasša z velikim šspotom.

Od Sidovov preganyen
be za vol praviczze vmorjen od
Pilatusša za naše krivicze po,,
lošen be noter vu grob za našjih
greihov, na trétyi dén gori vszta,,
no za naše praviczze.

II / 51

Ztom šalosztyom ino trudom od
priatela, po Christusši od vrága
oszlobodjeni szmo, ar je zNeba
za greisnike na odkup prisšel,
koga nam Bogh jeszte poszlal szvo,,
je miloscse.

Daimo hválo zato nyemu
mi vszi ki jeszmo, rano, pol dne,
ino vecser, Nyega molimo, pravo
Vóro ino lubav od nyega proszimo,
zvelicsanye nas Dušš mi od nyega
csakaimo.

Dika boidi oczu Bogu Vi,,
szokoi Nébi, ki szva šzina za nasz po,,
szla vCslovecsem Teili, cséšzt nai bode
šzinu Bogu, šzvetoi šzvetloscsi, šzve,,
tim Duhom navkupe vu vecsnom
veszeljei. Amen.

15. Str. 52–53: **Ki szi za nász terpel...**

II / 52

Alia.

Ad Notam. ki értúnk szenvedte
K ki szi za nász ter,,
pel, i tak zvelicsil :/
Zato proszimo Te szli,,
si nam prosnye; za vreidnoszt Tve
moke, i Tve šzmerti šzvete, ti nasz
pekla mentui, i vecsne šzmerti.

II / 53

Za nász szi álduván, ino szi kri,,
san :/: Ar je popiszano, od Tebe dá,,
vno, kai bi kacsí glavo, potrel nye
vszo, mentui nasz Ízkvárjenya, be,,
sznoga Vraga.

Kai szi nei pregreisil, to szi
vsze platil :/: Terpel szi boleznoszt,
kai Cslecsi národ, zgreihie vrei,,
den bil, i Ízam rad je vgreisil,
nasJe vnoge greihe, vZél szi na rame.

Popluvan odan szi, i ospotán
szi :/: Na velikom krisi, Ízmert
preterpel szi; ino Tvoi gvant Ízve,,
ti zmeisan je bil vkervi, nei szmo
vreidni toga, kai szi vmrel za nász.

Lasztivna Tva volja, to je vcsi,,
nila :/: Ino od preklésztva nasz men,,
tuvala; dai nam na to pomocs Ízve,,
toga Duha mocs, da Tè aldujemo,
i zvisavamo.

Dika Tebi boidi Goszpon
Bogh vecsni :/: Ki szi Ízmert pre,,
terpel terdnom britkosztyom, ál,,
dui Tvoje verne, presztri Tve mi,,
loscse, da te bomo vidli, vNébi hva,,
lili. Amen.

16. Str. 54–57: **Vetak sze je Christus tosil...**

II / 54

Alia ad diem Parasceves pertinit

Vetak sze je Christus to,,
sil na Sidovszko lu,,
sztvó, gda ti nyega ospo,,
tana pelasJe na moko, krisnomu
dreivi.

Lusztvo moje Sidovszko, kai
jasz tebe vcsinim, a voljo schém jasz

Tebe, raszdreszeliti, kak povegy mi je.

Ali zato kai te szpelam zvo,,
ze, zPharahova kralya, zÆgyptom,,
szke teske }zlusbe, a ti mene zato
kris nacsinyas.

Stirideszet Leit te pelam
po velikoi poscsini, zAngyelszkim
kruhom, Tebe hranim, i pripelam
Tebe volno zemlo.

II / 55

Jasz potopim one vMorje,
ki tebe pohajo, a ti mene zato ple,,
tes, ternovo korono, na mojo glavo.

Jasz Erdécse Morje za te na
dvei }ztrani raszpem, tebe csresz
nyé preik pripelam, pred Pharaho,,
vim kraljem, zmocsjom mojom.

Zaszadi te moi Vinograd lubléni
ter dragi, a ti mene zdai napajas
scsemerom ter zocztom, mocsno gorkim.

A ti mene zato pelas zvezana kPi,,
latu}ju, on mene poszla oszmejana,
kHerodes}u krállyu, kako norcza.

Ja szem za te bicsuvan Ægypton,,
szko lusztvo, a ti mene bicsuvana, da,,
jes na raszpétye, krisnomu dreivu.

II / 56

Zviszi Tebe glaszovita, megy
vnogimi országmi, a ti mene de,,
nesz zviszis, na tom krisnom drei,,
vi, o}zramotivsi.

Jasz zagnavsi druge kralle,
tebe kralja vcsinim, a ti mojo glavo
bies, zternýem ino ztersztyem, }zvo,,
jega Boga.

Za vsze dobro me vcsineinýe
denesz mi to vcsini, gda golena vcsi,,
ni mene, ksztebru privezati, ztèr,,
dnimi Lanczmi.

Vucsi tebe predikujocs, }zam

sze Tebe zkaza, ſzleipe rome vra,,
gometne, i mertve pozvajocs csuda
csinécs.

Oh kerscsanýe prave Vöre,
ki szte to ſzlisali, dobro példo ino
Navuk, kſzebi prijemlite, Boga
znaite. Amen.

II / 57

17. Str. 57–60: Szpomenimo sze mi vſzi kerscseniczi...

II / 57

Alia.

Ad Notam. Nas dobri otecZ koga vo
vel. Mi kegyes Attyank

Szpomenimo sze mi
vſzi kerscseniczi,
kakvo moko je, Chri,,
stus za nasz ſzterpel, od ſzvega
roiſztva, nei mu mira beſſe, noter
do ſzmerti.

Na vertu da ga Judas kusu,,
vaſſe, onda Sidovom nýega i pro,,
daſſe, rekocs ovako: koga kuſſuval
bom, onoga vam prodam.

Na nýega ondi krotó sze
rinoſſe, i Vucseniczi vszi ga oszta,,
viſſe, zvelikim kricsom kAnaſſu
pelaſſe, naſſe zvelicsenýe.

II / 58

Ob pervoi vóri vPilatusſa hisi,
nedusno nyega ondi obtosisse, Né,,
be i Zemle, Kralja bicsuvaſſe, Pila,,
tus porocsi.

Ob tretyoi vóri vszi gori
szkriknoſſe, kai mu na ſzveiti ſive,,
ti ne daſſe, nego na krisnom dreivi
da sze raszpeſſe, i ſcsavli pribiſſe.

Ob ſesztoi vóri kris na rami
noszi, i od teskocse doli opaduje,

snyegove hale vunka ga szlekojše,
i tak raszpéjše.

II / 59

Vu sztrasnoi mantri piti gda
proszajše, onda Sidovje nevernoszt
szkazajše, scsemérom zocztom,
špongio napunišše, piti mu tak dasše.

Po tom na krisu Duššo Bogu zro,,
csi, i vu velikih on vumre nevoljah,
zemla sze gene, i šzuncze potemne,
šzvo šaloszt szkazajše.

Ponizni Joseph, Pilatusja pro,,
szi, da bi mu Teilo zkrisa on dal
doli; Pilátus nistar prot tomu ne
recse, ar Bogh tak hotesše.

Okol vecserja Teilo zkrisa
vzeme dreszelna Mati šaloszno gledas,,
se placsocs i tujocš Teilo obimasše, ino
kusšuvasše.

Teilo nyegovo zmasztyom na,,
mazašše i vu beili gyolcs preleipo za,,
višše vu grob zreizani noter polosišše,
i tak pokopasše.

II / 60

Placsmo sze zato verni kercse,,
niczi i hválo zdaimo Jesusši Xtusši,
kai je nedusno za nász moko szter,,
pel, i tak naž zvelicsil. Amen.

18. Str. 60–61: Dika i hvála Tebe krály Christus Jesus...

II / 60

Dnica Palmarum Egl. Mark. 2
Introitus. Gloria Laus et honor. Dicsőség és

Dika i hvála Tebe krály
Christus Jesus odku,,
pitel, komu Sidovszka
Decsicza, hválo zdavajo.

Kercsenikom szi Ti králl, zDa,,
vida plemena narodjen, oh blagoszlo,,

II / 61

vlen Jesus Xtus, ki szi doisel vu Ime
Bosje.

Nebeszke vizsine, hvale te
gori na Nebeszih i ludje na toi Ze,,
mli, i vsze Tvoje Źztorjenje.

Sidovszko lusztvo ide, prod Te,,
be ztim zelenim zversjem, Tebe mo,,
lécsi i hvalécsi, i mi vezdai idemo.

Veti Tebi na Źzmert idejo,
vcsiniŹŹe vŹze prod tvoje Dike, mi
Tebi Źztoritelu, hválo zdajemo.

Eti szo Tebé priétni, primi nam
Goszpodne molitve, milosztivni Ti nas
králl, komu szo vsza dobra drága.

Tebi boidi Dika i hvala,
Goszpon Bogh od nasz nesztanoma,
z-Oczem i zDuhom Źzvetim vekve,,
koma. Amen.

19. Str. 61–69: Adama gda vun zegna...

II / 61

LAMENTATIO ADA,,

MI.

A Adama gda vun ze,,
gna, Bogh zParadiso,,
ma, Źztojecs pred Źzvetim me,,
sztom, greihe ztusnim glászom, mer,,
telnoszt plakajocs na moke zmisłajocs,
zezva vkupe Źzini Źzve, i placšocs
nýim vetak recse:

II / 62

Da jái meni nevolno, i grei,,
sno Csloveko, nemorem zracšunati,
nevoll száma znati, ar szem kroto
ranyen, vmerszke greihe szpadnyen,
od jalna Vrága Źzkusen, i od vszeih
dobrot opadnyen.

Ah nemrem zataiti, britke me

šaloszti, šzlis da szinek te reicsi, grei,,
he me premišzli, za ké szo na tebe všze
moke szpadnole, nevollye i betegi, na
tve Teilo szo pusczeni.

II / 63

Mene csi scsés poznati, Adam
szem Ocsa tvoi, od Boga sztvorjen
ja szem, szpodobna znal nei szem,
mene je na szvoi kep, sztvoril da
szem bil leip, v Paradisomi szem
sztál, i vszakomu szem bil jasz králl.

Vneszkoncsane csisztoce,
prez greiha merszkocse, šztvoril
me vu praviczzi, prez koncza vu
šzvesztvi, dal mi je szlobodo, pusztíl
vdobro vollyo, leprai šzve šzvéte
reicsi, zapovedal zdersavati.

Sivi Goszpon Bogh šzvėti,
raduval sze meni, zato vsze šztvá,,
ri šzvoje, zrocsil je meni všze, i
Angelom recse: šzkerb nosziti na
me, i pocsaszu vreimena, odne,,
szli bi me vNebesza.

II / 64

Bosja šzloboda sze je, šzvei,,
tila nad menom, zdozrim ja nei
szem dobro, neg šzivel neverno,
šztel Bogu szpodoben, biti jasz
primerjen, prepoveidana dreiva,
koštál ja szem nýega šzada.

Oh kako moje šzvesztvo, vsze
kmesztu pogine, i keip mojega Bo,,
ga, šzercze mi sze szipa, šzvetloszt
Teila Dusše, na šztran sze oberne,
praviczze i vsze šzvesztvo, od me,,
ne kmesztu odislo.

Kakvo dobroto i lepoto, Vrág od
méne vtergno, csujes da me nagoga
všzramoto pripela, šzeleim jasz szli,,
sati Bosja glásza csuti, ar me je

II / 65

szrán tanacsa, koga meni dála kacsá.

Ah moy odgovori, nebi zado,,
volni, kai me Eiva vkanila, to ne je
Bosja vollya, zVerta nász za,,
presje, dalko odtirasse, na szrám
ino nagoto, vergo edno ovcsó
koso.

No vre na szveiti vetom,
vnevolyah szivel bom, od perta
leipa dobra, gda szí zmislávam ja,
szkuze sze mi ocsi, i Dusja szalo,,
szti, szel bi sze pomocsi, da nei
szem nigdar vmiloszji.

Jai zevszeih szztránih meni,
kak sze szaloszt ticse, vu Teili i
vu Dusji, szztrahota pomicse,
greih mi Dusjo grize, nigdar
nepocsine, szmert pekél i
szkvarienye klacsio ober
me glave.

II / 66

Zdelom zvelikim trudom,
to zemlo kopal bom, na mem
herpti preklezstvo, noszil bo,,
dem tesko, vsze zlocszzte tra,,
ve oszéd hebet ternye meni ro,,
dilo bode, ar szem teh vrei,,
den za greihe.

Prevnogi i prebritki szá,,
loszni betegi huda moka ne,,
vollya i vnouga teskocsa
vmem teili bo sztala, do szmer,,
tnoga dneva, iai meni ne,,
volnomo vsze noter do moie
szmertí.

Vsze moje pleme szceila
kroto szze rászípa, nemrem
vcsiniti dobra, csi glih mie
vollya, greh vsze dusa szprav,,

II / 67

la szvesztva neponavla, ſe
preſz krivicze nigdo, ne bo
ſivel za mo vollyo.

Klivcse vszigdar vu meni,
me dussno szpoznanye, i nesz,,
talno me grize, grehe voucsi
mecse, zvracom mi ſze grozi,
i szpravdom me sztrasi, od
sveplenoga ognya boij mi
sze szercze plamna.

Jai meni nevolnomo jai kai
scsem vcsiniti, oh ti zemla i
Morije dai tanacsa meni, y ſztva,,
ri ſivocse, male i velike pomi,,
luite narodie britko ſaloſzt mo,,
ie glave.

II / 68

Viszouka Néba i Ti, nad
menom sze szkuzi, szuncze
Meiszecz i zvezde ſaluite vi
mene, da tak poginoti vroke
morem vpszti, nevernumu Sa,,
tanu, i sztati v peklenszkom og,,
nyi.

Blaseno szveto Troiſztvo,
vzeme iednocs v Nébo, ar ie tebi
mogoche vzeti mene kszebi, grehe
vnoge moie odpusztie meni, ij za
vollyo nyih ſzpeklom ne placſai
meni v kaſtigom.

Nad menom ne vidim vre,
szmiluval ki bi sze, proti vragu
pomoch, kabi zmogel meni,
vſzaka ſztvar me odurja, ij
prot meni berſza oblaszt Lu,,
cziferova, taie naiem mega
greiha.

II / 69

Priſzlanyam sze iasz ktebi
miloszktivni Bosie tva desznicza

brani me, ar sze vupam ktebi vad,,
 lujem me greihe, csakam milosche
 tve, zagovoriti mene, ij odpusz,,
 ti mi me greihe.

Vroke merszkoga vruga ne dai
 keipa tvega, nepriatel Dusni ie
 ki nasz pela vgreihe, ti me oszlo,,
 bodi, Dusjo mi zvefzeli za ime
 tve vsini tou, ij Bosanfzko dobrouto
 tvo Amen.

20. Str. 69–72: O ťto kricsi tak jako tusno...

II / 69

Cantio Sequens.

Adamus Solatur ad Notam eandem.

II / 70

O ô ťto kricsi tak
 jako tusno i ťa,,
 loszno, :/:dreszelno/ Saloszti
 prekroto, i javcese csemerno, Adam
 toli szi ti ô Cslovik nevolni, Bog ti po,,
 mni szposila, da te zmore zte nevole.

Bud zato dobre vole, i nesa,,
 loszti sze, ni vu dvoinoszt neszpa,,
 dni, ne bos szirouta ti, ar je poszluh,,
 nyena ta tvoja molitva, tomu sze
 vezeli ti, kak tvoje Dusficze vrasztvi.

Ar ovo Bosi ťzin sze rodi zje,,
 dne Deive, Zvelicsitel od greihov,
 Králl vszeih Angyelov, kacsí gla,,
 vo sztere, i vraise ťerege, te te,,
 be oszlobodi, i prod nyih moci po,,
 kreipi.

Na ťzveit pride vu prave
 cslovecse nature, sziomastvo nev,,
 olje, noszil bo vu ťitki, za tebe
 ťzmert rusno, ťzterpi da tvo

II / 71 (S-129)

Du|so, nyegova kerv Ocsi|zti,
i vu Ocza znova vczepi.

Reics mojo vpamet vzemi,
to odkud bode ti, da,,
ti zovpet vmiloscho,
vzét bos Bosjo voljo, ar ve,,
ta dobrotá, radoszt i globlina,
ne je |ztvoje vred,,
noszti negh lepraj z-Bosje milo|zti.

Szvoim Imenom veto,
pecsati pri|zego, da no,,
ter Scse |zpuniti, vpri|se|znom
Vremeni, verui Obe,,
csanyu, daj mir v|zoi hűdobi,
vu nyega |ze vupai

II / 72 (S-130)

Ti, nebos Csinil |ztobom nacsi. Amen.

21. Str. 72–74: Jako |zi me potrostral...

II / 72 (S-130)

Ad Consolationem Angelicam magno gaudio res.

Jako |zi me potrostral dragi
moi priatel, pamet mi je ve|zéla kak
|zem to recs Csul ja jezik zgovo,,
riti, nemre te rado|zti toga dobroga
gla|za |zercze zve|zéljem po|zlu|sa.

Bogi veliko hvalo, dajem
za dobroto, da |nyega Obecsanya
Csűjem ja|z vre trosta, Du||sa mi pocsii,,
va, vrado|zti prebiva, ar mi je ta recs Bosja, mi,,
lo|zt glavi Obecsala.

Vőrjem |zpravoga |zercza recs
mojega Boga, da |csé v|ze napuniti,
kak je |zposzlal meni, kak znagla On hocse
dati mi je more, na nyega |ze |zlo,,
nim ja, znam da je prava recs nyega.

I zakai da drugacsi to nemore biti,

II / 73

nego pervle toi szmerti, zocsi
mi je Źztati, da DusŹa ma Źiva
bode vekvekoma, nemaram csi
zdai vmerjem, teim hitrei kJe,,
susŹi pridem.

Na szébe to szmert zato,
vzemem jasz vezelo, ar na dén
szleidnyi tako, pridem ja vu Di,,
ko, moje vóre naima, i Teilo po,,
csinka, dobim jasz pri ChristusŹi,
i Źnyim Źivel bodem v Nebi.

Viszoka Neba zato, zemla i
sztvár vszaka, radui sze ar
imam vre, vupanýe pri Bo,,
gi, dobre vole boidi, Źaloszt
dalko zgoni, na tom Źiromkom
Źzveiti, vŹzaki Cslovik ki gde
jeszi.

II / 74

Kai szem vParadiso,,
mi, zgubil jasz po greihi, Bogh
mi znopet poverne, csudnim za,,
konom vre, za Źzvojega Źzina
koga da za Csloveka, ete na ramo
vzeme, nasŹe greihe, i plácsa nýe.

Nyemu zato hválo, dái Cslo,,
vecsanszki NÁrod, ar leprai pri
ChristusŹi, dobis zvelicsanýe, Nebeszko
veszelye i Angelszko lepoto, veki,,
vecsni kincs ino Diko.

Stero vekvecsno Diko, szam
Jesus dai nam jo, za Tve moke ter,,
plenýe, primi nasz za roke, da ne
bomo vgreihi po tom Źzveczkom
Źitki, nego pri tebi vnebi Źivemo
vekvecsnom blasensztvi. Amen.

22. Str. 75–78: **Diko mi poimo Boguvi...**

II / 75

Alia in die Parasceves Eg. Matth. 27.

Diko mi poimo Bogu,,
vi, hvalo mi daimo
Christusji, ki nasz
je pekla mentuval, i szvojom kervjom
odkupil. Szmilui nam sze Goszpon Bogh.

Okol vecserni toga dni, gda
Judas odal Christusja na vecser,,
jo pride te jalnik, ki je Christus,,
sa odal bil. Szmilui nam sze Gosz.

Jesus priseszne nazveiszti
Vecsérjajocsim tak recse, jeden
szedi med vami, ki me je odal Si,,
dovom. Szmilui sze nam Goszpon.

Po Vecsérje vu vert poide,
Jesus ocza ondi moli, na to
Judas zvoiszkom pride, te Chri,,
tusja Sidovom zda! Szmilui nam.

Judas te jálni Saffar, v Licze
kusjno Jesusja, Jesus kako ov,,
csicza, neoduri Judajja. Szmilui.

Za trideszeti peinesz szre,,
bernih, Judas Sidovom Boga zda,
csiszta i prava vlovisje, koga je
Judas predal bil. Szmilui nam sze.

Popelajje ga zvezana, k-Anas,,
su potle Caiphasju, za Licze nýe,,
ga biejo, krivo nýega szodio. Szmi.

Poglavnik Pilatus zakri,,
kne, Jesusjeve krivicze neznam
jasz, roke vodi on opra, te Chri,,
jtussa Sidovom zdá. Szmilui nam.

II / 77

Jální krivi Sidovje, Lotra
prosze pusztiti, na Jesujja vszi kri,,
csio, raszpni ga raszpni ar je kriv. Sz.

Barrabas Loter puscen bil,
ki je szmerti vreiden bil, Jesus on,,
di szmert podje, po kom zmertvi vszta,,
iajo. Szmilui nam sze Goszpon Bogh.

To sze je moralo szpuniti,
kai szo Proroki Prorokuvali, da Je,,
sus moko preterpi, szkoterom vsze
naz odkupi. Szmilui nam sze Goszpon.

Da bi on nebil za nasz v,,
mrel, Cslovik bi vszaki szkvarjen
bil, da za vol nyega vreidnoszti,
po vori bomo zvelicsani. Szmilui.

II / 78

Hvála boidi Tebi Gosz,,
pon Bogh, hvála boidi Tvemu
szinovi, navkup i Duho szvetomu,
vekvekoma tak boidi. Szmilui nam
sze Goszpon Bogh. Amen.

23. Str. 78–81: Szina Boga Visnyega...

II / 78

Nota: Patris Sapientia.

Szina Boga Visnye,,
ga, Goszpodna Je,,
szusa, opol nocsi vlo,,
visse, neverni Sidovje, szamoga
osztavisse, Nyega Vucseniczi, a
Judas ga czenoval, ki ga odal
bisse.

II / 79

Pervo horo Jesua, pe,,
lasse kPilatussu, i na nyega szpe,,
lasse te krive szvedoke, Licze mu
poplualasse, za licze ga bisse, i
potom ga zvezana, kHerodeszu
pelasse.

Tretyo horo Jesusa, gologa
bicsuvalasse, vBarsom ga oblékosse,
ter ga ospotalasse, glavo nyega zter,,

novim venczem koroni]]e, kris
na Nýega zvali]]e, na szmert ga
pela]]e.

Seszto horo Jesu]]a, med
lotri raszpe]]e, i po tom ga]cseme,,
rom zocztom napuni]]e, szvite
mu razdeli]]e, grozno ga pszuva]]e,
Mati gledecz na szinka,]aloszno
plaka]]e.

Ob Devetoi hori, Je,,
sus ocza moli, za szvoje vrasde,,
nike, i gda Du]]o szpuszti, Ze,,
mla sze v]za potreszne, i Szuncze
potemne, po tom Vitez szolinczom
nyega vperszi bodne.

O Vecsérnyé Jesu]]a, z-kri,,
sa dola vzé]]e, szvéto Teilo nýego,,
vo na Zemlo presztrej]]e, glavo
zternýem bodano, Mati obima]]e,
rane nýega kervave, placsoz
ku]uva]]e.

O kompleti Jesu]]a, z-má,,
sztyóm namaza]]e,]zveto Tei,,
lo Nýegovo, v lilahen zavi]]e, vu
grob novi zrezani, Teilo polosi]]e,
i na nýega veliki kamen navali]]e.

Vszakomu kerscseniku, Je,,
su]]eve moke, z milim szerczem
]alujocz go]zto krát premislávajocz,
greihe nam Bogh odpuszti, Du]]e
nam zvelicsi, i vNebeszkom or,,
szági, dái nam sze veszeliti. Amen.

II / 80

II / 81

24. Str. 81–84: Jai szlatke utrobe ...

II / 81

PLANCTUS MA.,
RIÆ.

Ijai szlatke utro,,
be, oh predragi
szlatki Źzád,
toi moji nevolnoi
glávi, neg jedno vupanýe.

Oh drágo rodjenýe, milo,,
sztiv Źzlatki Jesus, kakovi szti
Ti greih vcsinil, oh szlatki moi Xtus.

II / 82

Szlatka ti je zdai pitvina,
csemér i zocztom puni, kotrige
tve znevoljami, vidim obtersene.

Jai ki bi nemiluval, vi,,
divsi tvo nevoljo, szkuznima o,,
csima bi neplakal, vidocs Źzvéto
Teilo.

Tva korona ternýe, vu
Źzvéti h rokai csavli, nad Źinýa,,
kom vnogi vdárczi, jeszo da
nei kláris.

Za greisna Adama, i
Eve nýe vgresenýa, ospotan
szti popluvan szti, i potom alduván.

II / 83

Na breg Calvarinszki, gol
golen popelan szti, i na krisu med
tolovaimi, od Hohárov rozpét szti.

Jai, vszi ga nihavsi, Źzlugi
ta odbeisavsi, kako vpoli jeden czvei,,
tek, vŹzi ga tak nihavsi.

Placsejo vpuscsinai, ti csemér,,
ni Sarkanýi, placso po teh vŹzaki me,,
szti, vszáke divje Źztvári.

VŹjaloszt sze oblacsio, te
vszáke fele sztvári, placse Szuncze
milue Zemla, placsejo i Zveizde.

Placsejo vszi Tebe, i jasz
Ńaloznim Ńzerczem, Tebe gledęcs
milujem te, szkuznima ocsima.

Miluite me i vi, polszke
leipe viole, Ńalosztijo sze i gor.,
szka, leipa zviráliscsa.

II / 84

Nai bode konecz Ńe, Ńa.,
losznim moim tosbam, ar ga nei ki
bi miluval, mene vu nevoljai. Amen.

25. Str. 84–89: **Eto je dén toga dreszelja...**

II / 84

Cantio Sequens.

E eto je dén toga dre.,
szelja, csemernih i
Ńaloznih mok vura,
vu Ńteroi szin ocza

Boga, preterpel je na krisu ra.,
szpetýa, te nas Bogh sztvoritel,
hranitel, od nezahvalnoga szveita
to szmert je Ńzterpel prez greiha.
Nebe Zemle Goszpon, i králl vszeih
Angjelov, od vszeih je oŃztavlen bil,
kLotrom je racsunan bil, te zemle
napravlenik, tomu Ńzveitu je spot bil.

II / 85

Oh Bosi szin blagoszlovleni,
zrok tvoih mok povegy ti meni, szra.,
mote i boleznoszti, britko Ńzmert i
velike Ńaloszti, nedusen kak A.,
gncz na krisu, od Ńzveczkih
Ńzinov terpis Ti, po Tvem szlu.,
gi ar odán szí, sztudenecz pra.,
vicze, szvesztva zviráliscse, Kral
vekivecsne Dike, da te Ńzveit
pszuval te je, dál szí mu ti poŃte.,
nýe, a on ospotal je Tebe.

Oh vreime Ńcsemerom pu.,

II / 86

no, ko szi boleznoszt i placz szpra,,
 vilo, dén velike sztrasne moke,
 Źzramote ino preklesztva, Vu,,
 ra Źaloszna, csemerna i Źztra,,
 sna, vké je toga Źitka Goszpon,
 popelan na sztrasno moko, za Licze
 je bit bil za Źpot je dersan bil, ko,,
 mu meszto korone, na glávo dei,,
 vafŹe ternýe, pluvafŹe bicsuvafŹe,
 szmejafŹe szkvarjuvafŹe.

No zato vi Źztvári Źztvorje,,
 ne, vsze ké godi jeszte na toi Zemli,
 vsze sze jednako vkup szpravte, na,,
 ime pa vi Źivocsi ludje, Źalosz,,
 técs, dreszelécs, i placsocz, Źzkuzte
 sze nad odkupitelom, placste nad
 tom Źztrasnom mokom, Sene i De,,
 vicze, Źztári ino mládi Źaloszte
 sze szveti Angelje, szvetli Meiszecz
 ino Zvezde, nai ne szveiti to Źzuncze
 ar Goszpodna gnesz mantrafŹe.

II / 87

Oh Nebeszke okrogline, Źa,,
 loszte sze i Morszke globline,
 szkuzi sze okrogla zemla, to,,
 ga zráka velika Źirina, na vette
 dén vcsinýenim delom, trobite
 divje zvirene, vu vodái szto,,
 jécse ribe, letajocse phticze, i sztvá,,
 ri lazécse, bisztre vode gnesz
 ne teczite, vi gore sze genite, ter,,
 gai sze ti kamenýe, ar nas Gosz,,
 pon gnesz raspét je.

Oh povernite sze neverniczi,
 vi gizdavi i necsiszti ludi, szra,,
 mesluite sze greisniczi, pobolsaite
 Źze hudo delniczi nad mo,,
 kom i szmertýom presztrasnom,
 vasŹega zvelicsitela, milosztiv

vam bo za greihe, zocsinszke
dobrote, zvelike miloscse, ar je on
za vsze greisnike na krisu ter,,
pel teske moke, po szmertí szvo,,
je britke te szveit on odkupil je.

Oh Jesus leipi Agnecz

Bosi, vřzeih greisnih ludih ál,,
dov, jedini, szpomeni sze zTvoje mo,,
ke ko szí ti terpel prez krivicze
áldujocs vmirajocs, na krisu, na
pamet ti pride Tva szmert, szra,,
mota za licze bitje, kervavo potenye
preleána Tva kerv, po koterih nam
sze nařři odpuscavajo greihi, boi,,
di nam ti szredbenik, pred Oczem
szam zagovornik.

Vszí sze ztoga premisla,,
vaimo, nad Christusřevom mo,,
kom sze placsmo, greihe nařře ta
osztavmo, i řitka nařřega pobolsaimo,
szmert szveto i moko nřégovo, zvo,,
rom kszebi prikápcsimó, nřéga vrei,,
dnoszt kszebi vsemmo, da vřzi
s-nřím navkupe vekivecsne Di,,
ke, po nřém bomo delniczie, i
vekivecsni tuvarusje, na řtero
nasz pomozi szveto Troisztvo
Bog jedini Amen.

II / 89

26. Str. 90–91: Radui sze ino vezeli kerscsánszki ti leip řereg...

II / 90

Alia.

R radui sze ino vezeli
kerscsánszki ti leip
řereg, Dika Tebi boidi
Bosje.

Ar te Jesus, ki alduva sze

II / 91

za te Dika Tebi boidi Bosje.
 Gori vsztál je, kak je rekal. Dik.
 Proszmo Nýega zprave vöre
 Ťcsisztim Ťzerczem. Dika.
 Zvelicsitel Christus, Devicze
 Marie szvéti szin, dai nam
 Ťitek vekivecsni, na Tvoje po,,
 stenýe.
 Ar Tebe prisztoi, Goszpon Dika i
 postenýe; Ki szí zmertvi go,,
 ri vsztál, králl miloszktivni.
 Vörujemo Tebe, Devicze
 Marie Ťzina, moko i szmert od Si,,
 dovov, kteri szí podgjel.
 Za vsze naŤje greihe, Ťzter,,
 pel szí Christus, zato Tebi vszigdár
 mi, hválo dajemo.
 Zdersi nasz Goszpon Jesus,
 vu právoi vöri. Amen.

27. Str. 91–98: Szpomeni sze kerscsenik...

II / 91

Alia.

De Resurrectione Domini.

II / 92

Szpomeni sze kerscse,,
 nik, zte ChristuŤfe,,
 ve szmertí, ino gori
 vsztanenýa, zato vsze,,
 gdár ga hvali Ťzmilui nam sze
 Bogh.

Za nász Christus gori v,,
 sztál, ki je náŤz vŤzeih zvelicsal,
 Ťzvoim gori vŤztanenýem, Ťi,,
 tek nam je perneszel. Szmilui.

A nad teim sze raduimo,
 i Bogha vŤzi hvalimo, cseszti,,
 mo ga vizzoko, kai Nebésza do,,

bimo. Szmilui nam sze Bogh.

Lubezen preveliko, Bogh
nam zNebesz pokáza, Vrága to
szmert i pekel, kai řzin Bosi
obládal. Szmilui nam sze Bogh.

II / 93

Ar vřzi beszmo greisniczi,
i peklénřzki Vozniczi, po toi cse,,
mérnoi řzmerti, szkvárjenřya vřzi
szinove. Szmilui nam sze Bogh.

Szilen Vitéz te Chriřtus,
Ocza Boga řzvéti szin, pride
nářz zvelicsati od vrága men,,
tuvati. Szmilui nam sze Bogh.

Za nasz je vřzeih szmert pod,,
gyel, gda na krisu je viřzil szam
je te dug nas platil, kai je Bog
bil obecsal. Szmilui nam sze.

Eji kako nigda dávno, te
Oseas Prophéta, kak je to szmert
obládal, te Xturřem popiszal. Szmi.

II / 94

Rusna oh ti sztrasna szmert, ho,,
csem biti jařz tva řzmert, pekel tve
obladanye, szkvarjenře i potrenře. Sz.

I csudno vojuvanye, bé megy
řitkom i szmertyom, kai one
dva tak mocsno, szilno vkupe vda,,
riszta. Szmilui nam sze Bogh.

Voiszke takve nei biló, gda
Chriřtus szvoiom szmertřom, to
vecsno szmert zadavi, i nám Ne,,
besza dobi. Szmilui nam sze Bogh.

II / 95 (S-134)

Skropiřje pred rodgye,,
nřem, Xturřevim petnike, kai
bi te vboini Angyel, nebi ondi
niřtar klal, řzmilui nam řze Bogh.

To je vpravdi Kazalo, Kriřtuřsevo drago
Kerv, te Ovcze Kerv kotero, řztari
řzo preleali, řzmilui nam řze Bogh.

II / 96 (S-134)

Radi bodmo zato v|zi,
da je Kristus nam vre dan, ta
Vuzmena Ovcsicza, za
grehe v|zega |zveita. Szmilui.

Ar ki bo vnyem v|ruval,
tomu nemre |koditi, ni,,
ti te Angyel vboini, ni v|zi
Vrazje Peklen|zki. Szmil.

No dicsimo Kristu|sa,
v|zega |zercza na|sega, na te
dén imeniti, vreden je da
|ze hvali. Szmilui nam |z.

Selel je na|z Szvom
Szmertjom, za Ob|zton mentuva,,
ti, Od Vraga, ino greha,
vekivecsna Szkvarjenja.

Tebi zato Csészt hvala,
v|zigdar nepre|ztanoma,
kai Szmo mogli mi iz |zercza,
zdaj tebi popevati. Szm.

Veto bodi Go|zpon Bogh
Od na|z preporocseno,
kai |zmo mogli mi iz |zercza
zdai tebi popevati. Szm.

II / 97 (S-134)

Ladai znami Duh Szvéti,
Sztvojmi darmi na|z lubi,
kai bi to v|ruvali, da
Szi Bogh milo|zktivni. Szmilui.

I zato zdaj v Nebe|zi,
prebivanye i rado|zt, da te
bomo vidili, kako zmosnoga
Krallya. Szmilui na.

II / 98 (S-134)

Tam Verni v|zi tvoi,
ki |zo vtebe v|rvali, tebe
|zó |ze bojali, ina zemli
|zlusili. Szmilui nam |ze Bogh.

Amen.

28. Str. 98–102: **Prisel je te Gošzpodnov dén...**

II / 98 (B-93)

Nóta: Fel tetzett ...

Prisao je te Gošzpodnov dén, na vešzélje greisnim lidém, Denešz je Krišztus obládo, Nepriátele je zvézo: Bougi hvála.

2. Grejh, šzmrt, šztáro kacso vrága, Pekel, 'ze oblášzti nejma: Jezus Krišztus je obládao, Ki je dnešz od mrtvi šztano: Bougi hvála.

3. Na vúzen vnedelo rano, Tri 'zene zmalom prido, Namazat tejlo Jezusa, Ki je pred nyimi vštál zgroba: Bougi hvála.

II / 99

Kai iscsete Angýel recse?
znám da Christušja ki vštál je,
ovo Lilahen vidite, poite Vucse,,
nikom, reczte. Bogu hvála.

Vašja bojazen i šaloszt,
dnesz sze oberne na radoszt, ko,,
ga kak ga zaglédnóšje, všzerczi
sze obraduvažje, Bogu hvala.

Christus leipo zgovarjenýe,
vcsini zVucseniki na poti, keh szer,,
cza zlubeznom zasga, lamajocs
kruh szpoznášje ga. Bogu hvala.

II / 100

Nas Samson Vitez pre,,
zmosni, Christus ki oblada
vrága, i razbi peklénszka vrata
ino všzo mocs vzeme nýega. Bog.

Jonas vCzet Ribe Saloczi
lesa tri nocs i tri dni, tako i
Christus vu grobu lesa, na tre,,
týi den gori vszta. Bogu hvala.

Te šztrasna šzmert šzvoi
plen zgubi, Sitek obladanye dobi,
poterta je mocs te szmerti, Chri,,
stus nam šjitek zadobi. Bogu hvála.

II / 101

Dnesz idemo zÆgyptoma,
szteske szlusbe Pharao krállya
ÿivemo Agneczem Vuzma, nam
vkruhi i Vini dana. Bogu.

Jeimo prez kvásza kruh
vezdai, koga Moýses jeszti zapo,,
vedal, kvásza neima pri nász
biti, nam je vÿzeim csiszto ÿiveti.

Angyel vboini mimo ide, per,,
vo rodna nepobie, petniki vrat
poskroplenýe, Christuÿÿa kerv
példuva. Bogu hvála.

Szuncze zemla i ÿztvar
vszáka, ka szo bila, v zimi tusna,
denesz sze veszelio vÿza, ar
Christus vrága oblada. Bogu hvála.

II / 102

I mi sze zdai veszelimo,
z-Angelmi Allelujo pojmo, hvalecs
Jesusÿa Chriÿtuÿÿa, ki nám kve,,
szelyu gori vÿztál. Bogu hvála.

Amen.

29. Str. 102–104: Na Vuzen tri Marie rano...

II / 102

Alia ad eandem Notam.

Na Vuzen tri
Marie rano, k-gro,,
bu zdrágom ma,,
sztyom doido gda sze vre bilo
denilo; i szuncze be gori zislo.
Bogu hvála.

Ke rekoÿÿe gdo od groba,
odvali nam toga kamna, ino kak
knýemo doidoÿÿe, kamen odvaljen
naidoÿÿe. Bogu hvála.

II / 103

Vu te grob noter idoÿÿe, vu
kom Angyela naidoÿÿe, szedecsega

gdesznoi sztrani oblécsena vbei,,
lom gvanti. Bogu hvala.

Presztrasno ným Angel
recse: neboite sze vi Marie, iscse,,
te Xtuffa Propheta kie od zmer,,
tvi vřztał gori. Bogu hvála.

Pogledaite mesztu groba,
vu kom lesa Teilo nýega, zato i,,
dite poveite, Petru i drugim
veszelye. Bogu hvála.

II / 104

Recse v Galilæo poite,
gde sze vam Jesus pokase, i,,
tak zgroba pobegnořje, Marie
sztrahom obdane. Bogu hvála.

Zvelicsitel hvalimo te mi,
da szi gori vsztál, od szmertí,
nyoi szi mocs ino řzilo vzél
i nász na řitek pripelal.
Bogu hvala. Amen.

30. Str. 104–107: Christuffu Vuzma Agneczu...

II / 104

Alia ad eandem Notam.

Christuffu Vuzma
Agneczu ovcsicz
řzvoih odkupitelu
vřze kerscsansztvo prepeivamo,
hvalo cséřzt i vecsno Diko. Bo,,
gu hvala.

II / 105

Toga Agnecza pravdenoszt,
dobi nam vcsino milořzt, greisni,,
ke zBogom pomiri i nam Ne,,
bésza dobi. Bogu hvala.

Szmert i řitek vkup vda,,
riszta, jak orosláný vojuvařje, a
obládanýe řzmert csaka gda Chri,,

II / 106

stus vgrobi lesa. Bogu hvala.

Da nezpunišše sze tri dni
obláda Christus šzmert pobi ka
zmosnoszt šzvojo pogubi, Christus
všztál po šzvojoj moci. Bogu hvala.

Maria, povei nam zdai
ti što te je szrécsal na poti zveli,,
csitel moi Jesus Christus kie
od šzmerti všztál za nasz. Bo.

Vgrobi szedita dva An,,
gela vu koterom szem vidi,,
la robecz i takai Lilahen, szkim
bé od Josepha obdán, Bogu hvála.

Christus jedino vupanye,
od te szmerti gori všztal je ja
szem te grob prazen naisla, gda
mi sze na potu szkaza. Bogu hvála.

II / 107

Ki recse Maria idi kmo,,
im bratom ino ným povei, da
idem doli v Galilæo, gde me bote
vidili v Teili. Bogu hvala.

Szvedocsánšztvo Mariino,
sztanovito be pravo zato prod Si,,
dovom známo da je nas Christus
všztál zmosno. Bogu hvala.

Jesus Agnecz, pravi Bosi,
dai nam oblášzt, proti szmerti
boidi nas pomocsnik dobri, men,,
tui nasz od vecsne szmerti. Bogu
hvala Amen.

31. Str. 107–109: Christus je gori všztal, hvala boidi Bogu...

II / 107

Alia
Christus je gori všztal,
hvala boidi Bogu.

208 II / 108

právi vekivecsni Králl, Jesus szmi,,

lui sze nam ti.
Grehe je v|ze obládal. h.b.B.
Vrága je ta odegnal. J.sz.n.T.
Prez greiha je rodjen bil. h.b.B.
Bosjo szerdo prenoszil. J.sz.n.T.
Ludi je zBogom zmiril. h.b.B.
I Nebésza v|zeim dobil. J.sz.n.T.
Vraga greh szmert je pobil. h.b.B.
Miloszt nam je v|zeim dobil. J.sz.n.T.
Hocse v|ze varuvati. h. b. B.
ki scse vným vóruvati. J.sz.n.T.
Ki pak nebo vóruval. h.b.B.
Nebo pri nyem prebival. J.sz.n.T.
Za Nyegovo dobroto. h.b.B.
Vszegdár mu daimo hvalo. J.sz.n.T.
Hvala boidi Boguvi. h.b.B.
Dika Nyega szinovi. J.sz.n.T.
Ki nasz je zla mentuval. h.b.B.
I v|zeim dobrim daruval, Jesus
szmilui sze nam Ti. Amen.

II / 109

32. Str. 109–114: **Jesus nam je od |zmerti v|ztál...**

II / 109

Cantio Pomeridiana I. Cor. 5.

Jesus nam je od
|zmerti v|ztál: poi,,
dmo hválmo Boga.
Od nyegove velike moke: poimo
hválmo nýega.

Zato sze mi veszelimo: Poimo.
Te Boga mi zahválimo. Poimo.
Da bi ne bil od szmerti |ztál. P.
Vesz szvetli szveit bi szkvarjen bil.
Izda bi v|zi greisni bili. P.h.B.
Boga nigdár ne vidili. P.h.Nyega.
Zato da je pak gori v|ztál. P.h.B.
Vrágu je v|zo glavo potrel. P.h.n.

II / 110

II / 111

Tako je ná|z zBogom zmiril. P.h.B.
 Nebeszki ország v|zem dobil. P.h.n.
 Vragu je bil cslovei|ztvo vzél. P.h.B.
 Szobom je je vpékli dersál. P.h.n.
 Vpékli je dugo plakalo. P.h.B.
 Bosje miloszti csakalo. P.h.n.
 Da bi zgora po nász prisel. P.h.B.
 Te ná|z i zpékla vun szpela|. P.h.n.
 Na to je Bogh milosztiv bil. P.h.B.
 Szvega szina med ná|z pustil. P.h.n.
 Od Marie je rodjen bil. P.h.B.
 Ve|z szvetli szveit obeszelil. P.h.n.
 Zacsel Sidove vucsiti. P.h.B.
 Da bi steli dobri biti. P.h.n.
 Te zChristu|sem vNébo poiti. P.h.B.
 vBosjoi milo|zti |iveti. P.h.n.
 Sidovje szo za zlo vzeli. P.h.B.
 Na krisi szo ga raszpeli. P.h.n.

(a)

II / 112

Szternýem koronom koronili. P.h.B.
 Zocztom csemerom napunili. P.h.n.
 Schavli szo ga prikovali. P.h.B.
 Szolinczom |zo ga preboli. P.h.n.
 Na krisu je to szmert podjel. P.h.B.
 Joseph ga je doloka vzél. P.h.n.
 Maria ga preimala. P.h.B.
 Nýega rane kusuvala. P.h.n.
 Mertev obvit vgrob polosen. P.h.B.
 Te velik kamen navaljen P.h.N.
 Angyel je k|enam govoril. P.h.B.
 Da je Jesus od szmerti sztál. P.h.n.
 Te je v Galilæo prisel. P.h.B.
 Tam je Vucsenike naisel. P.h.n.
 Nýé je vóri poterdjuval. P.h.B.
 Szvojom miloscsom daruval. P.h.n.
 I Maria Magdaleina P.h.B.
 Ta je nai perva bila. P.h.n.
 Ka je Jesu|a vidila. P.h.B.

II / 113

Odkupitela naššega. P.h.n.
 Thomás nei štel vóruvati. P.h.B.
 Chrištušševom vřtanenýu. P.h.n.
 On je jedva toga dobil. P.h.B.
 Kai je Chrištušša vidil bil. P.h.n.
 Gda ga je paki poznál bil. P.h.B.
 Szvedošztvo je s-nýega csinil. P.h.n.
 Veřzel je Boga zahvalil. P.h.B.
 Da je Jesus od szmerti vřztál. P.h.n.
 Vszi Evangelistæ govore. P.h.B.
 Da vřzi ki řalujo greihe. P.h.n.
 Ino vórujo v Xtušši. P.h.B.
 Ti pridejo vta Nebésza. P.h.n.
 Zato sze mi veřzelimo. P.h.B.
 Szveto Troiřztvo zahvalimo. P.h.n.
 Za vol Jesušša Xtušša: P.h.B.
 Vu daru szvetoga Duha. Poimo
 hválmo nýega. Amen.

II / 114

33. Str. 114–115: **Christus je dnéřzka gori vřztál...**

II / 114

Alia.

Christus je dnéřzka gori
 vřztál: Alleluja hvala boi,,
 di vřzegdár Bogu.
 Za vol naššega veřzelja. Alleluja.
 Kie szmert pervle podjel bil. Alleluj.
 Za vol vBogoga Csloveka. Alle.
 Szmertýom je greihe vřze platil. Alle
 Pořzvedocsil je vřztanenýem. Alle
 Angjelje szo nazveřztili. Alleluja.
 To Jesušševu vřztanenýe. Alleluja.
 Pervics sze szkáza Marie. Alleluja.
 Pokoro csinecsoi Magdaleini. Ale.
 Za tem sze szkáza Marie. Allel.
 Szvojoi predrágoi Materi. Allelu.
 Petru potom i tem drugim. Allelu.

II / 115

Szkazal sze je Apos[*t*olom. Allelu.
 Drágim szvoim Vucsenikom. Allelu.
 Szvedokom szvega v[*z*tanenýa. Allelu.
 Zato sze mi ve[*z*zelimo. Allelu.
 Te mu ve[*z*zelo szpeivaimo. Allelu.
 Na te Vuzmeni dnésnýi dén. Allelu.
 Hválo mi daimo mi Boguvi. Allelu.
 Hvaleno boidi szveto Troi[*z*tvo. Allelu.
 Diko mi daimo Boguvi. Allelu.
 Amen.

34. Str. 116–119: Christus je gori v[*z*tál, nase greihe odepral..

II / 116

Feria Secunda Paschalis.

Eglum. Luc. 24

Christus je gori v[*z*tál, na,,
 se greihe odepral, áldu,,
 vánom [*z*vom kervjom
 oczu je voljo napunil. Dai,,
 mo hvalo oczu i szinu, i szvetomu Duhu
 pravomu Bogu.

Bili szmo [*z*erde szinove, za A,,
 damovo, vgresenýe, da milo[*z*tivni
 Go[*z*pon Bogh, nam je szina obeccsal.

To je pravo obeccsanýe, nam ve,,
 liko ve[*z*zelye, kai nam je zgora zNe,,
 ba, po[*z*lzal Bogh szina szvega. Dai.

II / 117

V[*z*záka je reics Bosja prava, i obe,,
 ccsanýe nýega, vöruimo obeccsanýu, te
 mu ve[*z*zeli szpeivaimo. Daimo.

Veliko nam je ve[*z*zelye, vXtus,,
 [*z*vom porodjenýi, da iscse véksa
 rado[*z*t, vnýega gori v[*z*tanenýi.

Vsztál nam je Xtus gori, i kra,,
 luje vNebészih, za one moli ocza
 ki sze vnýega vupajo. Daimo hv.

II / 118

Da bi sze neszkarili, on megy
Oczem megy nami, velik mir nam na,,
pravi, preleavsi vun šzvo kerv. Dai.

Milofzt szvetoga Duha, dobil nam
je od Ocza, vöruimo da on more
ositi i vmoriti. Daimo hvalo.

Szmert je podjel za greihe, kak
pišzmo šzvedocsi, po tom toga gori
všztál, za našše zvelicsanýe. Daimo.

I mi gori sztanmo zdai, vpra,,
voi vöri kerscsánšzkoi, da na te
dén pitani, všzi vkup gori všztane,,
mo Daimo hválo.

Z-Teilom ino Duššom na vek,,
vecsno blasenšztvo, ko blasenšztvo o,,
tecz Bogh nam daruje po szini. Dai,,
mo hválo oczu i szino i szvetomu Duhu
pravomu Bogu.

II / 119

Daimo hvalo všzi Bogu, i oczu
Nebelšzkomu, i szinu nýegovomu,
navkup i Duho szvetomu. Daimo.

Amen.

35. Str. 119–122: **Christus je gori všztal, naša praviczá...**

II / 119

Alia

Christus je gori všztal, naš,,
ša praviczá, našz na poti
na Nebésza, na vecsno
blasenšztvo.

Po naššem oczi pervom, všzi
szmo vgreih szpali, i od Bose dobre
vole, lekmešzto szmo odpali.

Da te Jesus Christus, vmiloscso
nasz prie, cslovecsi obráz na szé vzal,
greihom konecz vecsini.

Toga szveita breme, na ramo

II / 120

gori vze i oca zmosnoga Boga,
znami teda zmiri.

Vraisa obláŕzt beŕŕe, kroto nad
nami, ar vŕzi ŕztem pervim cslove,,
kom jaboko szmo jeli.

Zobje szo nam szkominili, od toga
jaboka, zato je greh na nász opal,
vŕzacskova nevolya.

Nazlobnoŕzt nenavednoŕzt, ino
vŕza gizda, trudnoŕzt terhi teskocs
ino vsze bolezni.

Da to nemre razmeti, ta nezha,,
valnoszt na lusztvo odkud je szpala
tolika nevolya.

II / 121

Zato nescse prieti te Bose reicsi
nýegove szvéte beszeide, Chri,,
ŕtuŕŕa zvelicsanýe.

Vnogi zato tak kricsi, Chri,,
ŕtus je gori vŕztál, da od greihov
i merszkoche, oŕztaviti sze nescse.

Znájocs vgreihi prebivajo,
niŕtar sze ne boje, zato szmert Chri,,
ŕtuŕŕeva, nýim niŕtar neskodi.

Mi zato gori ŕztanmo, zdai
od toga greiha, da bomo mogli
poiti, vekvecsno blasenŕztvo.

Vzemimo mi za dobro, Chri,,
ŕtuŕŕev leipi dar, pred ŕzvoim
oczem Bogom, prietno álduvanýe.

II / 122

Boidi Dika Bogovi, gori na
Nebészih, oczu ŕzino ino Duho, vsze,,
gdar boidi Amen.

36. Str. 122–124: **Christus je gori vształ, kie bil Cslovekom poształ...**

II / 122

Alia
Christus je gori v,,
ształ, kie bil Cslove,,
kom poształ, moko
i Źmert je preter,,
pel, da bi naŹz vŹzeh
odkupil. ProŹzimo te Jesus ChriŹtus.
Hválo zdavsi Boguvi, boi,,
dimo veŹzeli vŹzi, ar je to te den
szvéti, koga nam Bogh napravil.

II / 123

Alduval je te Xtus Agnecz
Bosi preŹzvėti, za nász greisni,,
ke ludi, na krisnom dreivi viŹzi.
Rusna nýega Źmert beŹŹe,
to naŹŹe odkuplenýe, nýega gori
vŹztanenýe, naŹŹe je Zvelicsanye.
Zato ki szmo kerscsánýe,
ino Duhovni ludje, vu DuŹŹi mi
alduimo, Bogu hválo zdavaimo.
Ar je knam Bogh poszłal,
/:pokázal:/ Źzvojo szvéto lubezen, nas
Ocsa drági Nebeszki, za náŹz szi,
na vmreiti puszti. Proszimo te.

II / 124

Ino to odkuplenýe, prez
vreidnoszti naŹŹe, je, ChriŹtuŹŹeva
szvéta kerv, grehe naŹŹe ocsiszti.
Christus nam je gori vształ,
pélđo nám je osztavil, da bi i mi
vsztajali, i s-ným sze veszelili.
Ô Goszpon Jesus Christus
Agnecz Bosi preŹzvėti, proŹzi
Tvojega oca, da nasz glih vŹze
zvelicsa. Proszimo te.
Hvalen boidi Bogh ocsa,
ki szi nam dál szina szvega, ki
kraluje v Nebészih zdai i veki,,

vekoma. Projzimo te Jesus Xtus
zmosni nas Králl boid nam miloŷz,,
tiv Amen

37. Str. 125–129: Christuŷŷa szo raszpeli, nemiloŷzivni Sidovje...

II / 125

Alia.

Christuŷŷa szo raszpeli,
nemiloŷzivni Sidovje,
ki za nász rodjen
beŷŷe, zNébesz nám daruvan beŷŷe,
ŷe. Goszpodin Chriŷtus, boid nam
miloŷziv.

Po szvoje szmerti rano, tré,,
tyi den gori vŷztano, gda ti za
naŷz vmrel beŷŷe, vecsno szmert
on potreŷŷe. Goŷzpodin Xtus.

Davno ŷzo nazveiŷztili,
Proroki prorokuvali, da sze Chrus
narodi, za nász bo moral vmreiti.

II / 126

Pravicsna szo vmorili, csalárom
imenuvali, i vragometna zváli na
szmert szo ga oŷzodili. Goszpodin.

Za nász on vnoge moke, gori
vzel bicsuvanýe, i vnogo preklinya,,
nýe, preterpel je nevolje. Goszpod.

Vucsimo ŷze od Boga, ne
derscsimo od pekla, ne boimo sze
od Vrága, ar je vzéta mocs nýega.

Zato sze terdno vupaimo, ar
i mi gori vŷztánemo, pri Chriŷtuŷŷi
bodemo, veŷzelo zato szpeivaimo.

Ar s-ným Goszpoduvali, vszi,,
gdar sze veŷzelili, bodemo vu Ne,,
beszih vekivecsnom blasensztvi.

II / 127

Vszi szo oni ŷzramotni, vre,,
dnosztí, ki szo sze vupali, Xtuŷŷa

szo obsanili, Nýega szmert ospota,,
li: Goszpodin Xtus boid nam.

Vnogi sze vŕzebi vupajo, za
Christuŕŕa ne marajo, na szvoih po,,
teh blodio, vNebésza ne pridejo. G.

Da bi sze bili vupali, v Chri,,
ŕtuŕŕi vóruvali, greihov bi ne imeli,
neg bi vNebi ŕiveli. Goszpod.

Zato sze mi veszelimo, prá,,
vo Vóro imeimo, tuih Bogov ne
ŕzlusimo, da vpekel ne pridemo.

II / 128

To szvéti Matthæi piŕŕe, da
Christus truden beŕŕe, figovo drei,,
vo prekleŕŕe, ar na nýem szada
nei beŕŕe, Goszpodin Christus.

Christus za nasz vŕztá gori,
ino nász dobrovoli, na molitve náŕz
vucsi, kai bi vŕzkuŕzo nevpati.

Na pekel doli sztopi, i vno,,
ge oŕzlobodi, pekla ŕaloszna vcsi,,
ni, ar on vre neima mocsi, Goszpo.

Praviczo vŕzi lubimo, jálnoszt
ta oŕztavimo, ŕziromake pomagaimo,
Bosje Ime dicsimo. Goszpod.

II / 129

Proszimo Te Goszpodne, dai
Vóro vnaŕŕe szercze, da vupamo
sze v Tebi, Boidimo Ti vmiloŕzti.
Goszpodin Xtus boid nam miloŕztiv.

Amen.

38. Str. 129–130: Jesus Xtus odkupitel nas...

II / 129

Alia.

Jesus Xtus odkupitel nas,
ki ŕzmert pobi za náŕz,
on je gori vŕztál, i
vsze greihe odevzel. Szmilui sze nad
nami.

II / 130

Ki nam ſze je prez greiha ro,,
dil, i szerd Bosjo vtisſil, nazs je
ſzin zmiril, nŷega miloſzt vſzeim za,,
dobil. Szmilui sze nad nami.

Szmert greha miloſzt ſitek i
Vrąga, zpeklom on ſzám láda, vſze
oſzlóbodi one, ki scse knŷemu pri,,
ti. Szmilui ſze nad nami. Amen.

39. Str. 130–131: **Jesus nas odkupitel...**

II / 130

Alia.

Ad eandem Notam.

J Jesus nas odkupi,,
tel, vszeh vernih
branitel, ki szi sze za
nasz rodil, i vecsno ſzmert zada,,
vil. Szmilui ſze nad nami.

II / 131

Vzél szi znasz ocsino ſzer,,
doſzt, dobil szi nam miloſzt, zteim
Tvoim Alduvanŷem, i zkervnim
preleanŷem. Szmilui sze nad nami.

Zvoze okornoga Vraga, ſzpe,,
lal szi náſz zgreiha, mentuval szi
naſz ſzmerti, zle moke pekléne.

Ti szi sze rodil prez greha,
s-csiſzte Deive Teila, vzél szi
na Tvoje rame, naſſe velike grehe.

Nad ſzmertŷom ino nad gre,,
hom, imas mocs nad peklom, tvoih
rokaih je miloſzt, ſitka vecsnoga ra,,
doſzt. Szmilui ſze nad nami.

Zato proſzimo Te vezdai, poglei na
náſz zNeba, kteri kTebi kricsimo, i po,,
mocs Tvo proſzimo. Szmilui sze nad. Amen.

II / 132

V E R S V S.

P: Na vete Vuzmene dni. bis.
Ch: z-Szercza dicsimo Boga.
P: Ki za náǵ mertva ǵzina. bis.
Ch: V Teili ga gori zbudil.
P: Nyemu sze veǵzeli, Neba Zemla
 ino Morje, vdobroi voli.
Ch: I vǵze ǵivocse ǵztvári.
P: Vnogi redi. bis.
Ch: Ki vNebi jeszo i na Zemli.
P: Vnogi meǵzti. bis.
Ch: Drevje trava i czvetýe, veǵzelo sze znami.
P: Jesus Xtus ǵivoga Boga sz: szin.
Ch: Szmilui sze nad nami.

II / 133

P: Koteri szí za náǵ na denésnyi
 dèn od szmerti gori vǵztál.
Ch: Szmilui ǵze nad nami.
P: Hvala oczu i ǵzino i ǵzveto,,
 mu Duho.
Ch: Jesus Xtus ǵivoga Boga.
P: Podigni sze gori Jesus Xtus
 te nam pomozi.
Ch: I za Tvoje szvéto Ime, oǵzlobodi náǵ.
P: Zavrácsi náǵ Ti szam Goǵz,,
 pon Bog, ar ǵzmo vgrehsili
 prot Tebi.
Ch: Proǵzimo Te Goǵzpon Bogh, ǵzmi,,
 lui ǵze nad nami.
P: Dika oczu i szinu, i szvetomu
 Duho.

II / 134

Ch: Zavrácsi náǵ Ti ǵzám Goǵzpon Bog,
 ar ǵzmo vgreisili prot Tebi.
P: Na ǵzmert je dán Jesus Xtus;
 za greihe naǵǵe.
Ch: Ino je gori vǵztál: za naǵǵe zve,,

licsanýe.

P: Chriřtus je zmertvi gori vřztał:
Alle Alleluja.

Ch: Kako je bilo Prorokuvano: Alle Alleluja.

P: Vřzťál je gori Te Xtus za nájz:
Ino veliko veřzelye nám nazveřztil.

Ch: Da bi mi řzte Telne řzmerti, gori
vřzťájocs: ř-nýim navkup gořzpoduvali.

II / 135

BENEDICTIO.

P: Jesus Chriřtus ki szi zmer,,
tvi na trétyi dén gori vřzťál:
Prořzimo Te boidi za nájz pred
Oczem řzám molenik.

Ch: Otecz i řzin i Duh řzve,,
ti řzvéto Trořřsztvo, Bog jedini.
vDuřři vTeili prebivai Ti vekveko,,
ma řzám znami.

INVOCATIO

Hválo daimo, mi vszi
navkup Gořzpodnu Bogu.

Ki řzvoim řzvetim gori
vřzťánenýem.

Nász oszlóbodil, od vřai,,
se Zmosnoszti velike.

Nyemu sze prisztořř,
da řzpeivaimo i z-Angelmi.

Hvála boidi Bogu na Viřzini.

Amen.

II / 136

41. Str. 136–139: **Da šzo bili Vucseniczi na Vuzen v-hisi...**

II / 136

Cantio Alia.

II / 137

D da šzo bili Vucseniczi
na Vuzen v-hisi za,,
perti za vol sztraha šji,,
dovšzkoga, Jesus sze teda ným szkazal.

Ki šzta na szreidi med nými, ino
recse Mir vám boidi, kázal je ným
roke, noge, i na ných rane vcsinýene. B.

Vucseniczi šze zraduvašše, kak
ným Xtus ovo recse: kako mene otec
pošzla, tak i jašz váš poslem vezdai.

Vdehno vu nýe ino recse: Duha
szvetoga vi vzemite, pokornim grei,,
he odpušzte, nepokornim zavesite.

Thomás je pak nei bil s-nými,
gda szo teih Xtušša vidli, koteri szo
nýmu rekli: mi szmo Gošzpodna
vidili. Bogu hvala.

II / 138

Thomás pak ným odgovori, to,,
ga nescsem vórvati, doklam ne
vidim csavlov mešzta, i rane na
rebri nýega. Bogu hvála.

Za teim šze šzkaza na dén ošzmi
Xtus i recse Thomáššu, nešzi roko
ino prešztri, polosie vu me rane. B.

I ne boidi nevórvan vech, ko,,
mu Thomás rekel bešše, Ti jeszi
Bogh moi šztoritel, moi Gošzpon
i odkupitel. Bogu hvála.

A Kristus mu odgovori, Tho,,
más vezdai vórujes li, vidocs mene,
da blášení, ki vórujo nevidocsi. B.

II / 139

Prevnogo znamenýa vcsini Je,,
sus nei pišzano ovdi, ova šzo pa
popišzana, ka szo nam Zvelicsitelna.

Da vóruimo mi vJesuŝŝa,
jedino Bosjega ŝzina, i vŝzegdár
bodo blaseni, vu Nyem ludje vő,,
rujocsi. Bogu hvála.

Jesus dáí nam ove reicsi,
vőruvati dokle vŝitki,
bodemo Tebe dicsili,
Tvojega Licza gle,,
décsi. Bogu hva,,
la. Amen.

Str. 140–144: Seznam postnih in velikonoènih pesmi.

II / 140

I N D E X

Cantionum Quadragesimalium
ac Paschalium.

A.

Adama gda vun zegna. 61.

B.

C.

Chriŝtuŝŝu vuzma Agneczu. 104.

Chriŝtus je gori vŝztál hvála. 101.

Chriŝtus je dnészka gori vŝztál 114.

Chriŝtus je gori vŝztál, naŝŝe. 116.

Chriŝtus je gori vŝztál, naŝŝa. 119.

Chriŝtus je gori vŝztal kie bil. 122.

Christusŝa ŝzo raszpeli. 125.

D.

Dika i hvala Tebe Králly. 60.

Diko mi poimo Boguvi. 75.

E.

Eto je dén dreszelya. 84.

F-G.

Gda Jesus na krisnom. 42.

Gda szo bili Vucseniczi. 136.

II / 141

	H. I.	
I / 142	Jesus Xtus Ocza Boga	49.
	Jako szi me potrořtal.	72.
	Jai szlátke utrobe, oh.	81.
	Jesus nam je od szmer.	109.
	Jesus Xtus odkupitel.	129.
	K~	
	Kerscsanřzki lep řereg.	24.
	Ki szi za nařz terpel i tak.	52.
	L~. M~. N~.	
	No glařzimo Gdnovo odi.	22.
	Na Vuzen tri Marie ra.	102.
	O~.	
	O greisni Cslovik vřzaki.	1.
	O Jesus Xtus nas Zve.	20.
	O Nebeszkoga ocza Boga.	25.
I / 143	O řto kricsi tak jako, tusno.	69.
	O Jesus nas odkupitel, vszeh.	130.
	P~.	
	Prophetye szo nazveiřztili.	30.
	Placsi sze Neba i Zemla.	44.
	Prisel je te Gdnov den	98.
	Q~. R~.	
	Radui sze ino vezzeli.	90.
	S~.	
	Szvėti Pavel vjednom.	15.
	Siroke Zemle narodi.	37.
	Szpomenimo sze mi vřzi.	57.
	Szina Boga Visnřęega Godna.	78.
	Szpomeni sze kerscsenik, z te.	91.
	T~. V~.	
II / 144	Vřrjemo vjednom Bogi.	18.
	Vszamogocsi, Gofzpon Nebe.	47.
	Vetak sze je Xtus tosil.	54.
	Versus.	132.
	X.Y.Z ~ 3. ~.	

Per me Nicolao
Legén (Anno Do,,)
1710 Die 15 Apr.
in Martyánczi

1. Str. 1–2: **Christus je vNébo zasztopil...**

III / 1 (S-160)

Kriřtus je vNébo zasztopil
Dika bodi vřzigdar Bogu.
Kai bi nam meřzto napravil
Dika bodi Bogu.

Oczu na deřzniczi řzedi. D.b.v.B.
On řze za nařz Ocza moli D.B.
Stirideřzet veřzeljařse dni. d.b.v.B.
Szvoje drage Vucsenike. D.B.
Sterim obečsa pořzlati D.b.V.B.
Szvetoga Duha Dar leipi: dB.

III / 2 (S-160)

I nyé po vřzem řzveiti posla, D.b.V.B.
Da bi mu volu glařzili. d.B.
Poterdiřsi nyim nyi recsi, D.b.V.B.
Priřřeřznimi Vnogi Csudi-
Zato řze vřpaimo vu nyem D.b.V.B.
Ar je nadevřzemi zmosen.
Vezdaj za nařz Ocza moli D.b.V.B.
Veliko řzkerb na naz nořzi.
Hvala bodi Oczu Bogu, D.b.V.B.
Nyega řzinom řz: Duhom. d.B.
Amen.

2. Str. 3–4: **Na dénesnýi dober Szvétek...**

III / 3

Ad Notam: Nova řzvetloszt.

N na denésnýi dober
Szvétek, zpeszmami
dicsimo Boga, ar
je Jesus Nebeszki
krállly, deneřzka v Né,,
bo zasztopil.
Sztopil je vNébo zveszelřyem, ar

III / 4

ga Szveto lusztvo hvali, s-ným
 Nebešzki Angelýe, Diko zmosno,,
 ga Chrištusja;
 Gda je gori vNebo šztopil, naššo
 vozo je razvezal, i Vernim šzvo,,
 im Xtus dál, prevnoge šzvo,,
 je dari.

Zoszpet hocse zmosen priti, on
 všze ludi opitati, ki je zdai ve,,
 szelo zašztopil, všzakomo prava
 naima da.

Molimo šze Gošzpon i Sztvoritel, o,,
 glei šze milošztivno na nášz, da
 našz ta vraisa jalnošzt, ne potere i
 vpekel ne verse.

Nego da sze voblaki povernes, šzkro,,
 vnošzt Cslecso bodes pital, za nas,,
 se greihe nekašztigai našz, dái nam
 Szvoi ország Nebeszki. /:dobiti:/

Dai to milošztivni otecz, dai to Szin
 Bosi Jesus Chrištus, i šz: Duih
 Gošzpon Bogh, šz: Troišztvo jen
 pravi Bogh. Tak boidi. Amen.

3. Str. 5–8: Chrištus vNebo šztopil je...

III / 5

Alia.

Chrištus vNebo šztó,,
 pil je, nam mešzto šzpra,,
 vlat poide, oczu na de,,
 sznoi šzedi, nad všzá,,
 kim Gošzpoduje; Chrištus šzedi
 oczu vNebi, na dešzniczi i Gošzpo,,
 duje.

Vmrel je Chrištus za greihe, go,,
 ri všzta je za Dušše, Petru po,,
 kázał sze je, i drugim Vucseni,,

III / 6₁

kom. Chrĭstus ſzedi oczu.
 Cseteri deszet bé s nými, veſzelé,
 csi vkupe dni, kroto vnogo ſzve,,
 docsi, ſzebe ſiva on vjavi. Chrĭst.
 Kmeszto im zapoveda, da vún
 zJerusalema, do te dobe ne poi,,
 do, doklam Duha ne primo. Chr
 Gori idem jasz k-Oczu, vám milo,,
 ſztivno oczu, gori idem ja k-Bo,,
 gu, takai kvaſſemu Bogu. Chrĭstus
 Vam scho poszlati zNeba, obeſzel,,
 nika Duha, a vi bodete meni ſzve,,
 doki po vſzoi Zemli. Chrĭstus
 Zajem od Sidovcsine, noter do Sa,,
 marie, po vſzoi Zemli ſiroukoi, no,,
 ter do nýe kraine. Chrĭstus ſzedi
 Zato vi vszi poidite, po vſzoi Ze,,
 mli ſirokoi, vſzakomu vun
 glaszite, te Evangeliome. Chrĭstus.

III / 6₂

To Luſztvo vi vucsite, i nýe oker,,
 scsavaite, vu ocza i vu ſzina,
 ſzvéta Duha Imeni. Chrĭstus.
 Ki vóruval bo vu mni, i okerscse,,
 ni bode, nieden ſze neſzkvári,
 nego vNébo vzét bode. Chrĭstus.
 Ki vóruval nebode, na ſzkvár,,
 jenýe verse sze, vecsni ogen
 posle sze, komu koncza nebode.
 Vede zmosnoszt imam jasz,
 vpékli i ober Neba, z vami ho,,
 cso biti jasz, vſze do ſzkoncsanýa
 Szveita. Chrĭstus ſzedi oczu.

III / 7

Kako im veta recse, Jesus na
 Nébo vzét je, i ſzvetla meġla
 pred nyih, ocsih nýega gori vzé.
 Gda bi za ným gledali, na Nébo Vu,,
 cseniczi, dva Angela poleg nyih,
 vſztaszta vu gvanti beilom. Ch.

III / 8

Rekošje ti Angelýe, vi Galilenšzki
 Mose, kai šztoite csudécs sze,
 gledajocs gori vNebo. Chriřtus.
 Ov Jesus ki je vezdai, poisel od
 vářz vNebésza, tak pride na
 pitanýe, kak je vNebo zdai poisel.
 Zdai vNebi Gořzpoduje, za nářz
 noszi on pařzko, ocza za nářz
 on moli, zocsi pred nýim on
 šztoi. Chriřtus šzedi oczu.
 Ar nám vre vezdai deli, šzvo,,
 jega Duha dari, z koterimi nářz
 ravna, vřze do šzkoncsanýa, šz,,
 veita. Chriřtus šzedi oczu.
 Chriřtus právi Szin Bosi, za,,
 govoritel nas řzi, řzproszi nam
 Ti od ocza, řzvega řz: Duha.
 Po kom bi Te na Zemli, vřzegdár
 glásziti mogli, potom toga zAn,,
 gýelmi, vu Nebéřzih dicsili.
 Dika boidi Boguvi, j Szinu
 Nýegovomu, takai Duho
 řzvetomu, vezdai i vekveko,,
 ma. Chriřtus šzedi oczu.
 Amen.

4. Str. 9–11: **Jesus Christus řivoga Boga szveti řzin...**

III / 9

WERSUS.

P. -Jesus Christus řivoga Bo,,
 ga szveti řzin.
 Ch. Szmilui sze nad nami.
 P. Koteri řzi na denésnýi dén vNe,,
 bo gori řal.
 Ch. Szmilui sze nad nami.
 P. Hvála oczu i řzinu i řzveto,,

mu Duhu.

Ch. Jesus Xtus šivoga Boga šz: šzin
Szmilui sze nad nami.

P. Szmilui sze G. B. nad nami:
Te nam pomozi.

III / 10

Ch: Preszveite Tve oblicze nad nami:
Te nam šze šzmilui.

~In die Ascensionis.

P. Sal je Chriřtus gori vNebo; zve,,
likom Dikom.

Ch. Zvézal je nepriatela najšega:
Hvála boidi Bogu.

Benedictio.

In Festo Ascensionis Dni.

P: Prisztopimo kersceniczi:
kZvelicsitelu vecsna šitka.

Ar je Xtus vNebo šztopil,
vu Kraleřztvo Nebeszko.

III / 11

Ch. Kai bi nam od ocza šzvega
obeszelnika Duha,
Zgora zNebesz doli pošzlal,
nam vřzem na zvelicsanye.

INVOCATIO.

H válo daimo, mi vszi na,,
vkup Gořzpodnu Bogu.

Ki šzvoim vNebo zasztople,,
nýem Nasz oszlobodi, od vřai,,
se zmosnořzti velike.

Nyemu sze prisztoi, da szpeivai,,
mo i zAngyelmi.

Hvala boidi Bogu na viřzini.

5. Str. 12: Goszpon Jesus verni sze knám...**III / 12**

Alia.

[G] oszpon Jesus verni
 sze knám, Tvega Duha
 Ti posli nám, ki náŕz
 bo zmiloscsov ravnal, i pravi,,
 cze pota kazal.
 Odpri Ti nassa vuŕzta, da bomo
 Tebe dicsili, preŕzveti Ti nas,,
 ŕa ŕzercza, da bomo Tve Ime hvalili.
 Doklam Ti bomo ŕzpeivali, ŕz,,
 vet ŕzvet ŕzi Bog Seregov
 vŕzeih, i Licze na licze, gle,,
 dli, vu vekivecsnoi ŕzvetloŕzti.
 Hvala boidi oczu ŕzinu, navku,,
 pe ŕzvetomu Duhu, jednomu
 ŕz: Troýŕztvu, boidi dika vekvekoma.
 Amen.

6. Str. 13–14: Chriŕtus je v Nebo zasztopil...**III / 13**

Alia.

[C] hriŕtus je v Nebo za,,
 sztopil: Hvala boidi vszegdar
 Bogu kai bi nám meszto
 napravil. Dika boidi Bogu.
 Oczu na deszniczi ŕzedi: hvála boidi.
 On sze za náŕz oczu moli: Dika.
 Stirdeszet dni veŕzelŕyasŕe. hvala boi.
 Szvoje drage Vucsenike. Dika boi.
 Kterim obezca poŕzlati: hvála boi.
 O Szvetoga Duha dár leipi: Dika boi.
 I nŕe po vŕzem ŕzveiti poŕzla: hvala boi.
 Da bi mu vollyo glaŕzili: Dika boi.
 Poterdivsi nyim nyih recsi: hvala boi.
 Prisesznimi vnogimi csudi: Dika bo.

III / 14

Zato sze vupaimo vu Nýem: hvala boi.
 Ar je nadev|zeimi zmosen: Dika boi.
 Vezdai za ná|z ocza moli: hvala boi.
 Veliko |zkerb na ná|z no|zi: Dika boi.
 Hvála boidi oczu Bogu: hvala boi.
 Nýega z |zinom z-|zvetim Duhom:
 Dika boidi Bogu. Amen.

Začenjajo se binškošne pesmi

III / 14

INCIPIVNTVR~
 CANTIONES~
 PENTECOSTALeS.

7. Str. 15–20: **Spiritus Sancti gratia...**

III / 15

Spiritus Sancti gratia
 Apo|stolorum pectora,
 replevit sua sua Gra,,
 tia, donans lingvarum
 lingvarum generam, lin,,
 gvarum generam.
 A'|zent Léleknek kegyelme, Apo|sto,,
 loknak |ziveket bé tölté az ő ke,,
 gyelmeségével, adván nekik külömb
 külömb nyelveket, külömb nyelveket.
 Miloscsa |zvetoga Duha, denesz Apo,,
 |tolszka |zercza, napuni nýe nýego,,
 va |zvéta Gnáda, daruvavsi nýe,
 zvnogimi jezikmi, zvnogimi jezikmi.

III / 16

Misit per Mundi cíymata, fari ver,,
 bis potentia, ut praedicarent
 Evangelium, variis lingvis omni
 creaturæ, omni creaturæ.
 Küldi eóket e' |zéles világra, az
 ~|ttennek nagy hatalmával, hogý

III / 17

eők az Szent Evangeliomot, hir,
 dessék minden teremtet állatnak.
 Pošzla nate široki šzveit, Bose milo,,
 szti glasziti, da bi glašzili vešzeli
 glasz Bosi, zvnogimi jezikmi,
 šztvorjenoi šztvári, vžzoi šztvorje.

Dicens eis accipite, Spiritum San,,
 ctum hodie, qui vos docebit, do,,
 cebit omnia, futura atq atq præ,,
 sentia, atq præsentia.

Monda nékik: ime vegýitek e maý
 napon a šz: Lelket, az ki meg
 jelenti tinéktek az elmúlt dolgo,,
 kat, és jövendőket, és jövendőket.

Rekocs nýim tako: vzemite, denesz vi
 Duha šzvetoga, keri šzveti Duih
 vász navucsi vžzaka, ka jeszo, i ktera
 bodo priseszna, ktera bodo priseszna.

Dicens eis: dum šteteritis, coram Re,,
 gibus et Principibus, nolite
 tandem quicquam cogitare, quomo,,
 do aut quid, aut quid, loquami,,
 ni, aut quid loquavimini.

Mondván nekik: midőn vitettek, Ki,,
 rálýokhoz, a vagý Fejedelmekhez,
 akkor ne Legyetek šzorgalmatosok
 miképpen a vagý mit kellýen šzól,,
 notok, mit kellýen šzolnotok.

III / 18

Rekocs nýim gda bodete šztali, pred
 Králými i Poglavniki, neoidite
 te vi nato pacslivi, kai bi imeli
 onda govoriti, onda govoriti.

Dabitur vobis in illa hora, honor,
 virtus, et gloria qui replevit ve,,
 štra desideria, virtute atq atq
 potentia, atq potentia.

Mert ugjan azon oráb(an), az én Men,,
 nýei šz: Attýám, ád néktek a

Ź: Lélek bölcseséget, a kit meg
nem gőzhet, emberi eŹzeség.

Ar taki ono vreime, Źzveti

Duih z Néba kvám pride, kteri

Ź: Duih, ŹzkoŹz váŹz bo govoril,

ino vaŹŹa Źzercza bode vam ba,,

trivil. bis.

III / 19

Spiritum misit hodie, ab Æther(is)

Rex gloriæ, huic melos fiat, fi,,

at lætitiæ, amantes omnis omnis

humillime, omnis humillime.

Szvetoga Duha je poŹzlal, deneŹz

Nebeszke Dike králl, komu boi,,

di z-oczem i zDuhom Źzvetim,

cséŹzt poŹtenýe, ino hvalozdavanýe.

Laudemus consolatorem, omnium

Creatorem, ipse amovet amovet ti,,

morem, verum inducit inducit fa,,

vorem, inducit favorem.

Dicsérjük azért a vigasztalot, az igaz,,

ságra bölcs Tanitót, ki az Attýa Fia

IŹtennek, Uralkodik Mennýei dicső,,

ségben, moŹt és mind örökké. bis.

III / 20

Ar kak plamen Duha Źzvetoga, zNe,,

besz vusga Cslecsa Źzercza, ta,,

kai sze raduvasŹe, Vucseniczi, go,,

vorjasŹe z vnoge féle jezikmi;

Ergo jam contripudio, benedicamus

Domino, laudetur Sancta San,,

cta Trinitas, Deo dicamus, dica,,

mus gratias bis.

Azért nagý lólki örömmel, adgýunk

hálát a mi IŹtennünknek, dicsér,,

tessék a dicső Źz: Háromság, ki,,

nél vagy on amaz örök boldogság,,

amaz örök boldogság.

Zato zvelikim veŹzelyem, daimo hválo

vŹzi Boguvi, boidi od naŹz hvale,,

no řz: Trořszstvo, ko je od nãřz hvale
v Reidno vekvekke, bis. Amen.

8. Str. 21–22: Radui sze ino veřzeli, kerscsanřzki Ti lep Sereg...

III / 21

Alia.

R adui sze ino veřzeli, kerscsan,,
řzki Ti lep Sereg: Dika Tebi
boidi Bose.

Ar Te Jesus ki álduva sze za Te: Di.
Szvéta Duha pořzlál je, kak je rekel.
Proszmo Nýega řzprave vøre s-csiřztim
řzerczem Dika Tebi boidi Bose.
Zvelicsitel Chriřtus, Devicze Mariæ
řz: řzin, dai nam řitek vekivecsni
na Tvoje pořtenýe.

Ar Tebi priřztoi, Gořzpon Dika i pořte,,
nýe, ki sze pořzlál Duha řzvetoga Ti
Králl milořzivni.

Võrujemo v Tebe, Devicze Mariæ
řzina, moko j řzmert od Sidovov, kte,,
ro řzi podjel.

III / 22 (S-364)

Za vřze nařse grehe řzterpel řzi Kristus,
zato tebi vřzigdar mi
hvalo dajemo.

Zdersi naz Gořzpon Jesus,
vu pravoí Võri. Amen.

Od 22. do 27. strani je besedilo neznano. Tudi INDEXA ni.

9. Str. 28–34: Na Ruřzalszke řzvéte dni...

III / 28 (S-163)

Communis pro Eadem die.

Na Ruřzalszke Szvéte dni,
Vucseniczi vu hisi, řzpra,,

vleni oni beſe, vſzi z jednakim
hotenyem. Od Duha Szvétoga Xtuſſa
obeſanye ſzpunilo ſze je.

Onda od zgora z Neba,
naglo od zmosna Boga ſumle,,
nye be odzgora Kako ſzilnoga Vötra.
Od Duha ſz. Xtuſsa.

On napuni to hiso, v ſteroj
ſzpravleni beho, gde doli
poſzedejo, i oni to Csakajo.
Od Duha ſzvet.

III / 29 (S-163)

Vidiſe vnoge Jezike,
ſteri Ognjeni beſe, na vnoge
razdeleni, na vſzakoga doidoſe.
Od Duha ſzvét.

Onda vſzi ſzvétim Duhom
napuniſe ſze navkup,
Vucseniczi vtom meſzti
govorio z-Jeziki. Od Duha.

Kak je ſzvéti Duh vucsi,
dava nyim govoriti, vſza,,
ki vetako Kricsi, Bosja
Csinenya veli. Od Duha.

Bili ſzo vtom Varoſſi,
vnogi Verni med nyimi,
ludje Jerusalemlzki,
vſzake féle narodi. Od Duha.

Da bi ſze razglaſzilo,
vkup ſze ſzpravi vſze luſz,,
tvo, vſzakim Jezikom Csujjo,
veti lepo govoriti. Od.

III / 30

Csudovaſſe ſze luſztvo, med ſzobom
govorio, ti ſzo vszi z-Galileæ,
koteri to govore. od.
Kako more biti tou, da vſzi
veta csujemo, zteim jezi,,
kom govore, v katerom ſzmo
rodgýeni. od.

III / 31

Koteri szo z-Asia, z-Media, i z-
Parthia, ý z-Mesopotania,
z-Pontos Capadocia. od.

Z-India i z-Phrigia, z-Ægyptus
Pamphilia, i z-oršzága Li,
bia, ino od Cerenia. od.

I Rimšzki priseszniczi, Sidovje
Elamite, ki szo bili Poganýe,
kBogu sze povernofše. od.

Koteri besše vCreti, ino vu Arabia,
na vže šztrani v országi, i vu
všzákóm ladanýi. od.

Csujó nýe govoriti, s-nýihovimi jeziki,
csudna Bosja delanýa, i šzkro,,
vna dugovanýa. od.

Vszi sze na to csudijo, i vžebi tak
mizlio, onda to govorio, kai hocse
biti ztoga. od.

Da niki je spotasše, šzmejasše i pszu,,
vasše, kai nýih reicsi šzlisasše,
piane je rekofše. od.

Szveti Peter to šzlisša, zvelikim
glasžom recse: vnosina toga lušz,,
tva, i zrok tomu pokazá. od.

III / 32

V-Jeruselemi ki szte šzprá,,
vleni ovdi Mosje, vezdai mo
reics šzlisite, ko vám dám jasz
naznanýe od.

Nei je veto zpiánsztva, jezi,,
kov govorjenýe, ar tretýa vóra
vezdai trezen vžzaki je vezdai.

Da ta reics Bosja šzveta, šzpu,,
nila sze obluba, ko je Joël Pro,,
phéta, nazveisztíl bil vre davno.

Kai Te milošzktivni Bog, vupo,,
szleidnýem vreimeni, vleje
šz: Duha, na naššega odvetka.

Po koterom Prophetinšzka, bodo

III / 33

razmeli Piszma, jezikov govor,,
 jenýe, i vnogo tolnácsanýa. od.
 Zvnogimi reicsmi veli, ino to poszve,,
 docsi, kai je lufztvo fzlisalo, da je
 od Boga bilo. od.
 Z-David Krallýem fzedocsi, od Chri,,
 ftusfeve fzmerti, ino gori vfzta,,
 nenýa, i vNebo zasztopenýa. od.
 Gde od ocza vzél Duha, kteroga
 vezdai vleja obilno vnaffa fzercza,
 koga pervle obecca. od.
 Lusztvo gda je to csulo, kmejfzto sze pre,,
 sztrasilo, poverne sze vórujo, ino sze
 okersztio. od.
 J na te dén pervi, povernoffe sze vnogi,
 okol tri jezer ludi, prave vóre posztali.
 Go fzpodin Bogh ti nam daj,
 Szvétoga Duha leip
 dar, da te bodemo mogli,
 vekvekoma hvaliti.
 Od Duha Szvétoga Kristufsa
 Obecsanye, Szpunilo fze je.
 Finita ad Not: A Pünkósdnek jeles napja!

III / 34 (s-166)

Od 34. do 36. strani je besedilo neznano. Tudi INDEXA ni.

10. Str. 37–40: **Gda Jeſus Kriſtus Szin Bosi hotel je v-Nébo sztopiti...**

III / 37 (s-167)

In Festo Pentecostes
 a Meridie Introitus

Miloscha Szvétoga Duha denefz:
 folio. 163.
 Communis. Actor Cap. 2. V. 21

Gda Jeſus Kriſtus Szin Bosi
 hotel je v-Nébo Sztopiti,

III / 38

Oczu na deŷniczu Szeŷzti,
 Vucsenikom tak govori Bogu hvala.
 Idem jaŷz zdaj gori v-Nébo,
 kmojemu dragomu Oczu,
 Odnut vam hocsem jaz poŷzlati,
 Szvétoga Duha dar dati, Bogu H.
 Zato zVaraŷŷa neidite, nego sze vku,,
 pe dersite, i mo oblubo csakai,,
 te, da ŷzvéta Duha vzemete. B.
 Vucseniczi vöruvaŷŷe, i vjednoi
 miŷzli oŷztaŷŷe, nepreŷztanoma
 molýaŷŷe i Boga na pomocs zvaŷŷe.
 Zato na te denésnýi dén, rávno
 okol trétýe vöre, ŷz: Duih bil
 je nýim poszlan, gde szo vkup
 bili na te ŷztán. Bogu hvala.
 Széde zmed nýih na vŷzákoga,
 ino nýim pravi razum dá,
 po Bosjoi voli nýih dármi, vno,,
 go jezikov nadeli. Bogu.

III / 39

~I zacsese govoriti, zvnoge fele
 jeziki, knýim sze ŷzpravi vno,,
 go ludi, i pocsno sze csuduvati.
 I csudecs szo govorili, z-Galileæ szo Ti
 Mosje, i kak vu naŷŷih jeziki, zdai
 govore velika csuda. Bogu hvala.
 Jedni szo Boga hvalili, a drugi szo
 nýe pszúvali, da bi vŷzi bili piani,
 ino Zmoŷta govorili. Bogu hvala.
 Peter pak i Zmocsi Bose, gda bi bil
 videl veto vsze, zacse nýim Predika,,
 vati, Vucsenike zagovárjati. Bogu.
 Vzdai mi nei szmo piáni, neg ŷzmo
 ŷzvéta Duha vzéli, kako ztoga Joël
 ŷzveti, davno je bil vŷze nazvesztil.
 Ar Jesus Christus Szin Bosi, ki je
 gori vŷztál od ŷzmerti, i na deŷznoi
 Bosjoi ŷzedi, j on to vsze znami csini.

III / 40

Ludje szo sze presztrasili, gda szo te
beszede csuli, Vucenike szo pi,,
tali, lubeznivo govorili. Bogu.
Kai imamo mi vcsiniti, da bi mo,,
gli vNebo priti, ki szmo vcsi,,
nili, Christuſſa, razpeti odku,,
pitela. Bogu hvála.
Peter je knýim odgovoril: poko,,
ro vcsinite, velel; i v Jesuſſa
vóruvati, vNyega Ime sze ker,,
sztiti. Bogu hvála.
Tou szo vſze oni vcsinili, zgrehov
szo ſze ſzpokorili, tri jezer dus
na jeden den, ſztopi na kerscsan,,
ſzki ſztrán. Bogu hvála.
Zato i mi vszi molimo, ſzvetoga Duha pro,,
ſzimo, da nasz tudi vſzei razveiszti,
vu pravoi Vóri obdersi. Bog. Amen.

11. Str. 41–66: Nu zdai kerscseniczi hocsemo poznati...

III / 41

Cantio de Adamo & Eva
In Nomine Jesu

- N**u zdai kerscseniczi
hocsemo poznati, naſſe
Zvelicsanye, ſcsemo na
prei vzeti, od pocsetka
ſzveita, vreime naprei vzeti, i pra,,
voga Boga, hocsemo poznati.
2. Vsze kai je Bog ſztvoril, to vſze do,,
bro beſſe, Nébo ino Zemlo to kai na nyei
beſſe, Szuncze, Meiszecz, Zvezde, kai
na Nébi beſſe, Angýelje prez greiha,
to vſze ſztvoril beſſe.
 3. Angyelje v Nebeszkom országi gda
beſſe, lekmeszto sze jeden zmed nyih pre,,

III / 42 (P-236, S-389)

vzel beſſe, Lucifer Angýela, onda Ime
beſſe, ſzvoimi Angyelmi, ki ſze zgizdal
beſſe.

- (4.) Lucziper Diacski ſzvetloſzt ſze
govori, ár je Krouto ſzvetel bil piſzmo
tak veli, i kak je pregreiſil tak ſzvetloſzt
pogübil, Boug znyega Angyelmi,
kmeſzto ga oſzoudi.
- (5.) Gizdavo ſze kroto prot Bogu derſaſſe,
kai bi mu tuvarus bil on to hoteſſe,
ar ſze kroto ſzvetel i moder ſtimaſſe,
i ednak ſze z-Bogom on vu vſzem ſtimaſſe.
- (6.) Goſzpodin Bogh zato raſzerdil ſze beſſe,
Lucifera z-Nebéſz doli vergel beſſe,
z-hudimi Angyelmi na glavu leteſſe,
prot zmoſnomu Bogu ar pregreiſil beſſe.

Esai. C. 14.

- (7.) Adama Goſzpon Bogh potle ſztvoril beſſe,
te vſze ſztvari pervle On vre ſztvoril beſſe,
kſzebi primernoga Csleka ſztvo.,
ril beſſe, na ſzvoi keip i razum
nyega ſztvoril beſſe.

III / 43 (S-389)

- (8.) Kmeſzto vParadiſom poſztavil
ga beſſe, ondi vnogo drev.,
ja ſzadovena beſſe, i med onim
drevjem ſzadovenim beſſe,
Jablan ka ſze dober i hud razum zvaſſe.
- (9.) VParadiſomi Bogh, Adama ſzi vaſzpi,
kroto prevelik ſzen on na nyega puſzti,
vu nyegova rebra ſzvo roko
puſztivſi, i nyegovo rebro
ondi vunka vzemſi.
- (10.) Evo z-rebra vcsini Adamove
koſzti, ſzád v-Paradiſomi za.,
poveida jeſzti, vſzakotera dreva
zapoveida jeſzti, ſzamo
jedno dreivo nyima prepoveda.
- (11.) Oh te vragh pekleni,

Šteri nigdar nešzpi, okolu hodécsi
nesztanoma vŕze dni, on znova
opade Velike Saloszti, Ada,,
movoi šzrecsi veszel nestel biti.

III / 44 (S-389)

(12.) Saloszno hodgyasse, Kroto
šaluvašše, kai ti Bogh Adama
šzveita šztvoril bešše, i vParadisomi
posztavil ga bešše, a nyega
Od zgora z Nebesz, vergel bešše.

(13.) Pocsne on miszliti i nato
hoditi, kai bi Od Adama mo,,
gel to zgubiti, vu Paradisomi
Kai bi mogel biti, da bi
protu Bogu mogel pregrešiti.

(14.) Vu kacsinom Keipi naprei
priššiel bešše, Adamovoi Seni
Evi govorjasse, vi šzte edni norczy
kroto nemertelni, kai
všzakoga šzada, vi nescsete jeszti.

III / 45 (S-389)

(15.) Eva Odgovori vragu tako
recse, od všzakoga dreva šza,,
da jeszti recse, leprai odjednoga
dreva prepoveda, kai bi
ga nejela to nam zapoveda.

(16.) Ar vkotero godi Vero bi mi jeli,
Eva tako recse šzád prepo,,
vedani, Vekivecsnom šzmertjom
morali bi mreiti, ino protu
Bogu kroto pregrešiti.

(17.) Kacsá Vrag pekleni, Evi
tako recse, csi bodeta jela šzad
prepovedani, kak ona dva Boga,
šcséte vidva bitti, i vsze dobro
i zlo hocseta vediti.

III / 46 (S-389)

(18.) Kacsá Vrag pekleni to Evo
prekani, lekmeszto veruva te nye,,
gove reicsi, zacsne ona jeszti
šzad prepovedani, potom Eva mo,,

III / 47 (S-389)

- Ja Adama prekani.
 (19.) Ondi pregre[sita, oba gola beszta,
 zapoved Go[szpodna Boga pre,,
 lomita, lekmesztu na pekel
 O[szodzjena beszta, vekivecsnim Csi,,
 nom pogublena beszta.
- (20.) Nato [szvéta Troicza pocsne
 govoriti, i veliki tolnacs vu [zbebi
 csiniti, kai bi Cslovik zginol
 nestel[se imeti, nego vecsni [sitek
 obecea mu dati.
- (21.) Nato ta Pravicza pred [ztol Bosi
 [ztopi, nagi mecs gorécsi
 [zvojoj roki noszi, i [szvétoi Troiczi
 pocsne govoriti, kroto
 i vi[szoko zacse govoriti.
- (22.) Oh ti v[szamogocsi i ti
 Vecsni Bosje, oh ti pravicsni Bogh
 Vekivecsni Bosje, ti szi toga
 Csleka na [zvo példo [ztvoril, do,,
 broga pravoga [szvétoga [zi [ztvoril.
- (23.) Modroga zdravoga mocsnoga
 [zi [ztvoril, ino [zi v[ze [ztva,,
 ri leprai nyemu [ztvoril, i kai je
 na Zemli v[ze [zi nyemu [ztvoril,
 Morje ino Nebo, v[ze [zi nyemu [ztvoril.
- (24.) Zato v[zo dobroto nei [zi
 nistar druge [zlusbe
 [stel imeti, nego jedno Vero nyou
 nei [zi [stel imeti, nego jedno Vero
 nyou [zi [stel imeti, ino
 pokor[csino Diko ino hvalo.
- (25.) Ali nepokorni Cslovik i neverni,
 tvoje zapovedi vsze
 kmeszto pozabi, on je proti tebi
 vszigdar hotel [ztati, Bogh
 je hotel biti Tuvarus ti biti.
- (26.) Ino tomu Vragu terdno je

III / 48 (S-389)

veruval, a tvoje beszede řzve,,
te nei veruval, on řze je
zevřzema Vragu zdai podver,,
gel, i Vecsno praviczto tebe je odvergel.

- (27.) I tomu laslivomu Vragu
řze podvergel, tvoje zapove,,
di od řzebe je vergel, Vraisa
huda dela, on vřza dopernařsa,
vřza nyegova dela, gori poviřřava.
- (28.) Zato da te Cslovik tomu
Vragu řzlufi, od tebe pravoga
Boga řze Odvergel, i Vraisega dela
hudoga řze lotil, i na veliki greh
gda sze je posztavil.
- (29.) Takoga zmosni Bogh,
Vragu ti izrocsi, vpekcl, Veki,,
vecsni k Vragu ga odverzi, v-pekli
Vekvekoma nai on Vragu řzlusi,
řtero řzi je placso on řzebi zaszlusil.
- (30.) Nato ta isztina pocsne
govoriti, tri perřztc dersćcsi
pred řztolom řztojćcsi
tak je govorila pred pravdu řztojć,,
csi, pred Bogom řztojćcsi, tako govorćcsi.
- (31.) Oh ti isztini Bogh, Vecsni
pravicsni Bogh, i Szveta Troi,,
cza, i Vřzamogocsi Bogh,
ti szi tomu Csleku rekel zapovedal,
da bi nejel řzada, koga řzi prepovedal.
- (32.) Ar tou iszto Vőro
More poginoti, tć Cslek vekve,,
kouma More sze řzkvřrity, on je tvo zapouvid.
za nistor zavergel, i řzřd prepoveidan na řzve
řzkvřrjenye jel!
33. Zato Ti ne mores z-řzvoje rei,,
csi poity, kak szi jednocs rekel:
mores dopuniti, adda puszti
vezdai Csloveka řzkvřrity, kak

III / 49 (S-389, P-239)

III / 50

III / 51

- szi jednocs rekel: mores ga šzkvariti.
34. Potom na prei šztopi, ta Milo,,
scsa Bosja, vjednom csernom gvan,,
ti, i vsalosznih szvitah, i pokle,,
kne doli, odpre šzvoja vušzta, ino
zacsne kroto milo zdihavati.
35. z-Placsem prevelikim, ponisno
plakati, i šzuze tocsecsi, kroto
govorécsi: dobri, milosztivni,
vecsni, vszamogocsi, pravi,,
csni, Išztini, Bog, otecz Nebeszki.
36. Dobro veim da šzi Ti, Pravicsni
Išztini, vecsni Bog i dober, otecz
milosztivni, i pravo lubezen ocsino
imás Ti šzercze dobro štenýe, ocsi,,
no imás Ti.
37. Pomišzli vezdai Ti v Tvojem právom
šzerdi, koga za greih dersis, proti to,,
mu Csleku, na to nezrecseno, veliko
miloscsso, ino na lubezen i dobroto Tvojo.
38. Dopušzti Ti vezdai, da Tvoja milo,,
scsa, to Tvojo Praviczso, vladai i prema,,
gai Miloscsa velika, nai všze ona láda,
greisnomu Csloveku, nai ona pomága.
39. Pomišzli Ti vezdai, to Tvojo besze,,
do, kai šzi Ti govoril, i na Tvo Miloscsso,
ar kako šzi Ti siv, nescses Csloveku
šzmerti neg da šze poverne od grehov
do šzmerti.
40. Nepuszti Ti toga csloveka šzkvariti,
koteroga šzi štel na Tvoi keip šztvoriti,
koteri bi mogel, z-Tobom prebivati,
i Tebe z-Angyelmi dicsiti hvaliti.
41. Iscse szi pomišzli, otecz milosztivni,
da ta mláda Dekla Eva zarocsena,
nei šzáma vgreisila od šzvojega šte,,
nýa, neg Evo je kacsza zvracom
prekanila. Gen. 3.X.12.ad 20.

III / 52

III / 53

42. Ino da je Adam od Eve prenorjen,
od te Źvoje Sene, nore je prenorjen,
Źvega TuváruŹja, od Tebe zapelan,
ko Źi mu Ti Źám dál, po nýei
je prekanýen.
43. Pogledai Ti vezdai, na nevolno
Evo, Źaloszno bojecso, Źlusbeniczó
Tvojo, ino presztrasena Adama bo,,
jecsa, na Te pogledati oba dva ne,,
Źmeita.
44. Pred Tobom besita, ino Źe Źkri,,
vata pred te oba dva naprei neŹmei,,
ta priti, presztrasila Źta Źe, ino
Źe Źkrivata, vu Źvojem misle,,
nyu, obá poginoszta.
45. Poglei vecsni Bosje, kako nyidva
znotra, vrág nemiloŹtivno, vŹzerczi
tere znotra, ino proti Tebe, na hu,,
do obrácsa, kai bi ne dobila, vekivecsna
Źitka.
46. Zato Te zdai proŹzim, otecz milo,,
Źtivni, dobri, vekivecsni, ino ne,,
zgovorni, Źmiluisze Źmiluisze Źmilui,,
Źze vre nýima, i nadevŹzem lu,,
Źtvom, ko bode za nyima.
47. Poglédai z-Źvoima, ocsima
na nyidva, milosztivni Bosje, i
na nýé nevoljo, teskocso veliko,
na moko veliko, pogibel veliko,
na Źalosztl veliko.
48. Vzemi zoszpet Csleka, ksze,,
bi vu Miloscsó, da Te bode
mogel zAngýelmi hvaliti, vŹze
luŹtvo kerscsánŹko vŹzegdár
Te dicsiti, i vekivekoma, vsze,,
gdár Te hvaliti.
49. Nad Vragom peklenim, Źka,,
si Tvojo Pravdo, kako Źzi oblu,,

III / 54

III / 55

bil, i Tvojo Praviczó, ar je pro,,
ti Tebi on vecse pregresil, ne,,
go je Te cslovik, proti Tebi vgrei,,
sil.

50. Ar je hotel Tebi on Tuvarus biti,
vNebeszkom kralejtvi, jtél Bogom
pojztati, i Tebe jzamoga Boga za,,
spotati, i vjze Tvoje boijtvo, za ni,,
jtar stimati.
51. I kak szi ga vergel, zNebeljke Vi,,
jzine, a je jtél zrinoti Tvega jzina
dolu, za veliko jalajt, Csloveka pre,,
ganjá, zato on Csloveka po jzebi za,,
pela.
52. Za Miloscsov jztopi Bosi Mir pred
Pravdo, vjednom leipom keipi, vejze,,
lom obrázi, i vrokai dersavsi zeléno
veicsiczó, zacse govoriti, pred jz: Trojiczom.
53. Oh ti vszamogocsi, Modri, Vecsni Bog,
pravicsni, Ijztini, milojztivni Bosje,
ki szi mirovni Bogh, premilojztivni
Bogh, Ti jzerda ne lubis, neg
szi mirovni Bogh.

III / 56

54. Na Nébi na Zemli, povszud
Ti mir lubis, i kroto szi vejzel,
gde lubezen vidis, vrasdenojzt
i kreigo, gde vidis ne lubis, ki
Mira nelubi, okorno ga gledis.
55. Zato Ti vecsni Bogh, jztvori,,
tel Nebeljki, zacsétek i jzerda, i
konecz Bogh Zmosni, zmiri
sze Znevolnim Cslovekom na Ze,,
mli, koga prenevolno, hudi Vrág
prekano.
56. I Ti Milojztivni, jzin jivoga
Boga, ki szi prevelika, Modrojzt
ocza Boga, ino Jesus Christus,
vjza dobrota Bosja, Ti vjze jzkro,,

- vne Źztvári, znás Źzvojega ocza.
57. Szmilui sze Źzmilui Źze, Źzmilui sze
vre nýemu, dai mu dober Tolnács,
pomágai mu ksitku, nebeszko ve,,
szelýe, dáí tomu Csloveku, ki je na
Tvoi Źzvét keip primerjen i Źztvor,,
jen.
58. Da Tvojega Ocza, on miloscsó pri,,
de, od nýegova Źzerda, oszlobodjen bo,,
de, od vekvecsne Źzmerti, oŹzlobodjen
bode, od pekla, od vraga, oŹzlobodjen
bode.
59. Nato Jesus Christus Źzin Bosi
poklekne, pred Źzvojega ocza, pre,,
zmosnoga Boga, za nevolna Csleka,
zacse on moliti, pocse ga pro,,
sziti, tako govoriti.
60. Moi lubléni otecz, Zmosni
Bogh jedini, proszim Te odpu,,
szti Źcsém ga odkupíti, dobri
za hudoga, pravi za krivoga,
Źzvéti za greisnoga, nedoŹztoi,,
ni za nedoŹztoinoga.
61. Nai za nýega terpim, mo,,
ko preveliko, za nýega nai bodem
popluvan i karan, Źzramoto
veliko, trud nai za nýega pri,,
mem, i Źzmert preveliko, za nýe,,
ga nai podjem.
62. Da sze te pravicze, i Bose
iŹztine, Źzteim zadoŹzta vcsinim,
te Ocsine Źzerde, i da Źze po ta,,
kvom MiloŹzt Bosja Źzkase, tomu
nevolnomu greisnomu Csloveku.
63. Naturo Cslovecso, hocsem naŹzé
vzéti, i Cslovecse Teilo, hocsem
na Źzé vzéti, i zTelom i zDusŹom,
Cslovik hocsem biti, i vu tom Cslo,,

III / 58

III / 59

III / 60

- ve|ztvi, v|ze |csém doperne|zti.
 64. Tou vsze kai od nýega, otecz po,,
 trebujes, to v|ze zmoim Telom, ho,,
 csem doperne|zti, i kai bi on imel
 vekoma terpeti, na nýegovom me|zti
 v|ze |csém doperne|zti.
 65. Tvoje Zapoveidi, vsze |csém
 jasz |zpuniti, greha niednoga
 jasz nescsem vcsiniti, peklenomu
 Vragu, nedám sze vkaniti, v|ze kai
 bi on imel, jasz scsém doper,,
 ne|zti.
 66. Ino za to i|zto moje preterpleinýe,
 vcsini za vekvecsno, ocsino lu,,
 blenýe, za veliko moko, kervno
 preleánýe, vu grob polosenýe, i
 gori v|ztanenýe.
 67. Kteri godi Cslovik, vu mni
 bo vóruval, j vu moje |zmer,,
 ti, terdno bo vóruval, da |zem
 ga od pekla, i vrága odkupil,
 i od vekivecsne |zmerti o|zlobodil.
 68. I vmojem Iméni, koteri Te bodo,
 za te |zvoje grehe, pro|zili Te bodo,
 greihom odpuscscenýa, pro|zili
 Te bodo, vu mojem Iméni hvalili
 Te bodo.

III / 61

69. Tem takovim ludem, otecz moi
 Nebeszki, grehe prevelike, imei
 odpu|ztiti, ki vu |zvoja dela, nigdar
 sze nevupajo, ki leprai vu Tvojo
 v Reidno|zt sze vupajo.
 70. Ino ným Nebe|zki, ország imei
 dati, gde ja|z z Tobom v|zegdár
 imam prebivati, ondi vszegdár
 zmenom, da imajo |ztati, Boga
 |z: Troý|ztvo, imajo hvaliti.
 71. Ta |zvéta Trojicza, ocsa, |zin, Duh

Źzveti, jednako Csloveka, neŹteŹŹe
zgubiti, vu miloszt veliko, Źetu,,
va ga vzėti, vŹzákómu Csloveku,
ste sze Źzmluvati.

III / 62

72. Lekmeszto GoŹzpon Bogh
vParadisom poide, któmu ne,,
volnomu Csloveku on pride, Adam
ino Eva, bila szta sze szkrila,
ar Źzta vre nad Źzobom, Źzrám
bila poznala.

73. Adama opita, zakai Źzta sze
Źzkrila? ar Źzta proti Bogu o,,
badva vgreisila, Bosje poro,,
csenŹe, oba dva prelomila, ar
kak szta vgreisila, tak szta go,,
la bila.

74. Recse GoŹzpodin Bog: za,,
kai szta vgreisila? moje Zapovei,,
di neisza obdersala, lekmeŹzto
na Eivo, Adam Źzvoi zrok ver,,
se, Eva na to kacso, na Vrága
poverse. Gen. 3.1.12

III / 63

75. Ondi Bog greisnoga, Csleka obe,,
szeli, od pekla, od Vraga, gda ga oszlo,,
bodi, ino Źzvojo MiloŹzt ondi vunka
vjávi, i Źzvoi Źzvėti Tolnács, leipo
raztolmácsi.

76. Za tem na prei jalno, kacso kszebi
dozva, Vrága peklénoga, da ga scsé
preklėti, prai hocŹo Bosi Źzin, Cslo,,
vekom posztáti peklénómu Vrágu
vŹzo moucs hocsem vzėti.

77. Csi tou bos vöruval, Adamu Bog
recse; Ti j tvoje Źzeme, Źcsé sze zve,,
licsíti, da Bosi Źzin hocse, Cslove,,
kom poŹztati, za vsze valŹe greihe,
zadoŹzta vcsiniti.

78. Senszko Źzeme hoche, Vragu mocs

III / 64

poterti, pekel i ládanýe, v|ze
mu scsé poterti, preveliko |zilo,
i mocs mu scsé vzéti, ki to bo vǔ,,
ruval, scsé zvelicsan biti.

79. To zdai v|zi vidimo, da ni,,
scse nemore, zado|zta vcsi,,
niti, ni jeden za greihe, ar
Go|zpodna Boga, nýega |zin
predrági, za vsze pleme lusztva,
vcsinil je zado|zta.

80. Kroto mi blodimo, kai mi
kopujemo, velike peneze, za
Du|je davamo, z-Mesnim
govorjenýem, ino offruvanyem,
zComparitiami, i z-Proces|í,,
ami.

III / 65

81. Szemu ino tamu, kam godi
hodécsi, na jednoga Boga, drugoga
iscsocsi, po velikih poteh, kod godi
hodécsi, od právoga Boga, dalko pa,,
dajocsi.

82. Da bi sze mi mogli bili Zvelicsi,,
ti, od pekla, od Vrága, mogli sze
|zkupiti, za veliko blago, za ka,,
menýe drágo, tako Bogu vmrei,,
ti, ne bilo bi treba.

83. Ar dobro razmemo, da nei Zve,,
licsanýa nigdar zvuna Boga, ni,,
kakva proscsenýa, nego kteri pravo
vǔruje v Chri|tu|ffi, da on |zám
zado|zta vcsini za gresnike.

III / 66

84. Leprai pravo Vǔro, od
nász scsé imeti, da |ze mi vu,,
paimo, vu nýegovoi |zmerti,
kervnom preleánýi, i gori |zta,,
nenýi, kako mi to dobro razmeti
moremo.

85. Zato neiscsemo, nigder Zve,,

licsanýa, na to ne proŕzimo, ni
 Popa ni Fratra, neg proŕzi,,
 mo Boga ponizno ŕzamoga, za
 vol ŕzina ŕzvega, naŕz mentue
 greha.

86. Da vezdai ŕzmo bili, koto
 zablodili, j pravoga Boga,
 mi nei ŕzmo iŕzkali, Dusŕna
 Zvelicsanýa, nei ŕzmo právo
 ználi, ar Jesus Chríŕtus je,
 naŕŕe Zvelicsanýe. Amen.

12. Str. 67–70: Zrok Zvelicsánŕztva...

III / 67

Alia.

Ad Notam: Mi kegyes Attyánk:

[Z] rok Zvelicsánŕztva, kte,,

ri hocse znati, lube,,

znoszt ocza Boga, i,,

mei poznati, ki ŕzvojega ŕzina

Goŕzpodna Jesusŕa, ŕtel za te dati.

On pak vete ŕzveit, nei doisel ŕzkvari,,

ti, neg za gresnike, ŕtel sze alduva,,

ti, i z-oczem Bogom, nász vŕzeh

pomiriti, i Zvelicsiti.

Da zaŕtor véksi tál ŕzveita sze ŕzkvári,

recses ar nescse ŕzvetloszti ŕiveti,

ki nescse vChríŕtusi Jesusŕi ŕi,,

veti, ŕzodjen bo te takvi.

III / 68

To je pak ŕzodjenýe, i ŕzveita ŕz,,

kvarjenýe, ŕzvetloszti Nebeszke,

pred nýim zametanýe, i peklén,,

szke kmicze, oholno lublenýe, i na,,

szleduvanýe.

Vszakomu neverno, kmicza je pre,,

drága, ar nýegova dela, jalna

szo i merszka, ŕzvetloszti zla de,,

III / 69

la, nýegova ar kára, zato je odurna.
 Vigý praznika leprai, ludomor,,
 cza tata, czomperniczo takai,
 pianiczo lotra, reics Go|zpo,,
 dna Boga, tako jo odurja, ka,,
 ko |zvetlo|zt szova.

Ki pak dobro csini, |zvetloszti
 |zedécsi, da nýihova dela, ver,,
 ni ludje vide, i da szo vu Bogi,
 vcsinýena |zvedocse, i Boga
 zahvale.

Kako |zvetloszt vkmiczi veszelo sze
 |zveiti, dobrim |zádóm dreivo, ka,,
 ko |ze odicsi, tako vdobrih delih
 kerscsenik |ze pascsi, Bogu vu
 nyih |zlusi.

Ti Nebeszka |zvetloszt, Goszpon
 Jesus Christus, vusgi vna|sem
 |zerczi lubezni Tvoje Lucs, na
 vsze dobro delo, dai nam |zám Ti po,,
 mocs, na hudo ne dai mocs.

III / 70

Dika j po|tenýe, kerscsán|zke obcsi,,
 ne, i od |zvetih Angýelov, Nebe|z
 Vi|zine, boidi vekivecsnu Bo,,
 gu, popeivanýe, ino zahvalenýe.

13. Str. 70–74: Ruszale sze |zpunisse...

III / 70

Feria Tertia Pentecostes.

Evang. Joh. 10. cap.

Ruszale sze |zpunis,,
 se, Apostolje v Jeru,,
 salemi, |zpravleni
 oni be|se, v|zi zjedná,,
 kim hotenýem. od Duha |zvé,,
 toga Christus|a obečsanýe |zpu,,
 nilo |ze je.

Csakajocs toga Duha, tam na nágli od
zgora, ſumlenýe be
glih zNeba, kako ſzilnoga vő,,
tra. od.

III / 71

Be znamenýe Sumlenýe, prisesztýu
Duha szvéta, i napuni to Hiso,
gde ſzpravleni vkup beho. od.

Aposſtolýe vidisse, jezike razdelýe,,
ne, steri beho ognýeni, ino tam
nýe poszeli. od Duha ſzvetoga.

Napunise sze vszi ondi, ſzvetim
Duhom vToi Hisi, druge jezi,,
ke imesſe, zkoterimi govorjaſſe.

Zato vJerusalemi, prebivaſſe Sidov,,
je, i Verni kerscseniczi, vſzáke
féle národi. od Duha ſzvetoga.

Gde bi to razglaseno, vkup sze ſzpravi
vsze luſztvo, i bé mocsno blazneno,
kai oni govorjaho. od Duha.

III / 72

Zacses sze csuduvati, ino tak govo,,
riti, neili ſzo ti vſzi Mosýe,
zOrſzága Galileæ. od.

Kako more biti to, da vszi veta ſzlisimo,
rávno tak govorio, kako ki szte Ze,,
mle ſzo. od Duha ſzvetoga.

Zvnogih országov ludje, med nýimi
ondi besse, jedni besse z-Partus,,
ſa, ino drugi z.Medusſa. od.

Bili ſzo Elamitæ, ino ki prebi,,
vaſſe, tam v Mesopotaniæ, i med
Sidovmi vIndii. od Duha.

Ino vCapadociæ, vPontusſi i vA,,
siæ, tamu der glih Frigiæ,
vorſzági Pamphiliæ. od.

II / 73

I vÆgýptom országi, na hata,,
ri Libiæ, zmed keh szo Cirenusſi,
i Rimſzki priseſzniczi. od.

ZRima ki ſzo Sidovje, na vőro ober,,

III / 74

nyeni, ino zVárajša Cretæ, ktomi i
 zArabiaæ. od Duha Źvetoga.
 Szteh országov ki besŹe, med Źzo,,
 bom govorjaŹŹe, ovo nyih jezik Źzli,,
 simo, ino dobro razmeimo. od Duha.
 Vszi jednáko glaszio, Źzercseno prediku,,
 jo, visnýega Boga to delo, ino nýega
 milosco. od Duha Źvetoga.
 PosztaŹŹe der dreveni, vŹzi ki Źzo to Źzlisali
 med Źzobom szo pravili, kai hocse bi,,
 ti Źz toga. od Duha Źvetoga.
 Jedni szo govorili, vŹzi szo eti piani,
 od toga Vina szlatkoga, neiga
 videti treznoga. od Duha.
 Szvéti Duih Bog pridi knám, boi,,
 di TroŹt nasŹim DusŹam, ra,,
 Źzveiti naŹŹe pameti, i vóri náŹz
 poterdi od Duiha Źvetoga Chri,,
 ŹtuŹŹa obecsánye Źzpunilo sze je. Amen.

14. Str. 74–76: Szvetoga Duha je poszlal...

III / 74

Alia.
 Finitâ Concione.

III / 75

[S] zvetoga Duha je poszlal:
 Hvála boidi vŹzegdár Bogu:
 koga je ChriŹtus obecsal
 Dika boidi Bogu.
 Szvoim Vernim Vucsenikom. h.b.
 Szvoim Źzvétim ApoŹtolom: d.b.
 Koteroga ŹcsiŹzim Źzerczem h.b.
 Szpravivsi vkup csakajo ga. d.b.
 Szvetoga Duha priseŹtýe. h.b.
 Naglo ar veŹzeli beŹŹe. d.b.
 Szvom miloscsom je napuni. h.b.
 I vprávoi Vóri poterdi. d.b.

I zvnoge féle jezikmi. h.b.
 Taki pocsno govoriti. d.b.
 I nýé v}ze tak obeszeli. h.b.
 Da nýim nemre te }zveit skoditi. d.b.
 Zato i mi kerscseniczi. h.b.
 Zvelikim glá}zom kric}imo. d.b.
 Oh obe}zelnik Duih }zveti. h.b.
 Hodi knám }zvoim }zirotam. d.b.
 Prebivai vu ná}sem }zerczi. h.b.
 Te nász od greha obarui. d.b.
 Pre}zveiti nám ná}fo pamet. h.b.
 Obe}zeli Du}fe ná}fe. d.b.
 Mi }zvedocsimo da szi Ti h.b.
 Z-Oczem z-}zinom jedini Bog. d.b.
 Hvala boidi }zvetomu Troý}ztvo. h.b.
 Oczu }zinu }zvetomu Duhu. d.b.
 Amen.

III / 76

15. Str. 76–78: **Jesus Christus }ivoga Boga szvéti }zin...**

III / 76

WERSVS

Pentecostales.

P. Jesus Christus }ivoga Boga szvé,,
 ti }zin.

Ch. Szmilui sze nad nami.

P. Koteri szi na denésnýi dén }zvéto,,
 ga Duha poszlal.

Ch. Szmilui }ze nad nami.

P. Hvala oczu i szinu i }zvetomu Du,,
 hu.

III / 77

Ch. Jesus Xtus }ivoga Boga. Szmilui

P. Szvétoga Duha dár pu}zti vu nas,,
 sa }zercza: Goszpon Bog.

Ch: Ki vu nasz Bosjo: ino bratinszko
 lubezen zasga.

P. Govorjaho Apo}stolýe; Zvnoge féle
 jeziki.

III / 78

Ch. Gošzpodna Boga: Velika csuda.

P. Szede na Apoštole; šzveti Duih
Bogh.

Ch. -I razdeljeni beho: nyihovi jeziki

Ben:

P. Sztvoritel otecz Nebešzki, i od,,
kupitel szin Bosi.

Obeszelnik šz: Duih Bog, vcsini
nász vsze blásene.

Ch. I mi navkup kerscseniczi bo,,

mo sze ga kako ocza: I hva,,

limo zprave vóre zdai i vekivekoma.

P. O šzvėti Duih ki šzi Mešter, Navu,,

csnik všze Pravicze:

Navcsi Ti nász prav poznati,
naššega Zvelicšitela.

Ch. Otecz i šzin i Duih šzveti, šzveto

Troyšztvo jedino Boyštvo:

Prebivai vu našših šzerczah, vezdai j
vekive(ke) Amen.

16. Str. 78: **Hválo daimo, mi všzi...**

III / 78

INVOCATIO

Hválo daimo, mi všzi navkup
Gošzpodnu Bogu.

Ki šzvoim šzvétoğa Duha pošzlaným.

Nasz ošzlobodi, od vraise Zmosnošzti velike.

Nýemu sze prišztoi, da šzpeivaimo i zAngýelmi.

Hvála boidi Bogu na Višzini. Amen.

III / 79

I N D E X

Cantionum Pentacostalium

A.

B.

C.

Christus vNebo Źztopil je, nam

Christus je vNebo zaŹztopil. nzt.

D.

E.

1. Str. 1–3: Szpravoga Źzercza mojega Bogh...

IV / 1 (S-324)

Szpravoga Źzercza mojega Bogh
hvalo ti dajem ý/. vovom jutrasnyem
vremeni i dokle Źivel bom, oh Bogh
pred tvoim Oczem dicsil i hvalil te
bom verno po - Jesus KristusŹi vu
tva Szina-Imeni.

Kai szi mene Źztve miloscse,
vpreminocsoi Nocs;
od bojazni i od Źkode obaruval
leipo, proŹzim te po,,
nizno, moje grehe odpuszi,
Źzkemi Źzem tebe raszer,,
dil, goŹtokrat zbanuval.

I dnésnyi dén milosztivno
varui me GoŹzpodne ý/. Od vrai,,
Źi mres ino greha, huda ogrizavanya:
od ognya povodni, od Źziromastva
Kvarov, od temnicze ino robsztva, i
nevedne Szmerti.

IV / 2 (S-324)

Moi Źitek DuŹŹo i Telo,
navkup zmoim tuvaruŹsemý/.
poŹztavim pod tvo O Brambo,
mojo Csészt i z-Deczom, z-
drusinom Csinenye, rodbino
priatele, vnoge dobre moje
znancze, i vŹze kai godi imam.

IV / 3

Tvoii NebeŹzki Angyelje od mene
nai neido ý/. Vraga da dalecs
odŹeno, da nezagerli mene,
Źzvoim hudim Csinenyem,
na ovom douli placsnom, DuŹŹa
Źe Teila mi ne vrazi, vpogibel ne
vpela.

Oh Bogh na Tebe jasz vu,,
pam, vszako moje delo /: Ar Ti
leprai ſzam aldues, zmosno mo,,
je delo; Tebi preporacsam, mo,,
je Teilo j Dusſo, csini tako Ti zme,,
nom, kak je vollya Tvoja.

Na ovo jasz recsem Amen;
vörjem da tak bode, /: zjednakim
hotenyem Goszpon, vſzvo vollſo
vzeme me, vre zraſzperſzerti,,
mi rokami bodem ono, veſzel csinil
kotero je, Bogh na me prevupal.

Amen.

2. Str. 3–6: Hvalim jaz tebe Goſzpon...

IV / 3

3tia

Hvalim jaz tebe Goſzpon,
kaj ſzi ovo nocs mene
miloſztivno obarual,
i od huda mentuval.

IV / 4

Szte nocsne temnoſzti ſzi me,
ka oſzlobodil, i na dneſz gori zbudil.

Z-ſzercza Te proſzim Goſzpodne,
odpuſzti mi me grehe, ſz kerimi
ſzem goſzto krat Tebe zbanu,,
val vu mem ſzerczi ſitki.

I dnésni dén miloſztivno,
varui me Goszpodne, varui me,,
ne, po Tvojem ſzvetom ſzini, od
hude vraise zmosnoſzti, i nyega
ſztrel ognyenih.

Ravnai Ti moi ſitek ſzlabi,
da bom mogel hoditi, i ſiveti na
tom ſzveiti, polgi tve ſzvete reicsi.

Tebi porácsam mo Dusſo, ino

IV / 5

ne mocsno Teilo, dneŹz i vu vŹzem
mojem Źitki, pomozi me vpotreibi.

Da nad menom Vrag csalar,,
ni, Źzvoimi Źzkusnyavami, nikai
oblaŹzti ne vzeme, i nezapela mene.

Neiga na Źzveiti prez Tebe,
ki bi pomogel mené, zmosno od já,,
koŹzti nyega, i huda ŹzkuŹavanya.

Posli zato Tve Angyele, nai va,,
rujo Tve Źzluge, i poterejo mocs
vraiso, vŹze ladanye nyegovo.

Da meni skodil ne bode, od
Tebe ne vtergne me, ar bi tak
moral zginoti, i na Źzkvarjenye pri,,
ti.

Znam dobro csinécsi Bog moi,
da szlisis me prosnye. Ti vpo,,
trebi me ne oŹztavis, nego me vun
pomores.

IV / 6

Za stero Te vszigdar hvalil,
i bom gori zvisaval, Źztvoim
Źzvetim Źzinom navkup i zDu,,
hom Źzvetim Amen. N. 12

3. Str. 6–8: Hvalim jasz lepo Tebé...

IV / 6

4ta.

Hvalim jasz lepo Te,,
bé o Bog miloŹzivni,
:/: Kai Źzi ovo nocs me,,
né, obaruval vzdrávgyi: od
vraise Źzkusnyave, i leipi tihi
pokoi Źzi mi dál, da mi je Vrág
nikai nei skodil.

Varui me i dnésnyi
dén, po Tvojoi miŹoschi :/: da mi
ogen ni povoden, nistar nesko,,

IV / 7

di, od mene da vŕzaka, nevolya,
greh, ŕzmert, pogibel, sztiŕzka,,
vanye, nazai vleka, procs da
bodo.

Pokrepi me Dusŕo y Teilo,
ŕz Tvoim Duhom, /: da moje cséŕzti
delo, pokasem zveŕzelyem; polegh
me premochi, doklam me odszud
vu Nebeŕzko ŕzvetlo Diko, pripe,,
las kŕzebi lepo.

Ovdi me ŕztve dobrote, do ŕzkrad,,
nye me vŕre :/: Noter do ŕzmerti der,,
si vpravoi vŕri, Mene; I vTvem blago,,
szlovi, delnika Me vcsini, da poma,,
gal bom nevolne, vu nyh potrebscsini.

Ti ravnai mené i ladai, ŕztvoim
ŕzvetim Duhom :/: Da bodem Te,,
be jasz iszkal, ŕzpunim veŕzellyem;
I vTvoi ŕzveti Orŕzágh, da ŕze noter
ŕleim, vMojoi pameti derŕim, i da
vnyega pridem.

IV / 8

Sivi Me ovdi doklam je Tva
ŕzveta vola :/: li dai kai mi je, na
haszen ne proŕzim Te blaga;
ŕzterin ŕzem zadovolen, csi ŕzem gli nevolen, moje
potrebscine ŕzo velike, i zvnogim
ne ladam.

Dai Bogh, da leipo tiho,
moi ŕitek dokoncsam ;/: i potom
toga vu Diki Tvoje licze gledati,
ŕzTvoimi Angyelmi, Tebe da di,,
csim i gori zvisavam, zglaŕznom
recciom Amen. v. 7.

4. Str. 8–10: Jasz Źzponiznim Źzerczem, kTebi Źetujem...

IV / 8

5ta.

Jasz Źzponiznim Źzer,,
 czem, kTebi Źetujem
 pred te me molitve, moi
 Bog jasz neszem: po Tvem Źzve,,
 tom Źzini, Tebe Źze molim.

Blasen boidi Bog moi, kai
 szu me zdarsal i kvar Źalofzt ovo
 nocs, da Źzem nei opal, z Angyel,,
 Źzkim Źzeregom, pomocs Źzi mi dál.
 Ovo rano jutro, obudil Źzi me,
 vu dobroj pomocsi, vzdravom
 Źivoti, na vŹze dobro proŹzim, Ti
 ravnai Mené.

IV / 9

I dnésnyi dén zmenom,
 vcsini Goszpon Bogh, vŹzake
 féle grehov, csuval da sze bom,
 prave Vöre Źzáda, da pokazal bom.

Jeisztvina, pitvina, mer,,
 tucsliiva bo, poŹercsnoŹt pianoŹt
 skodila ne bo, manye zlo mislenye,
 vumni da ne bo.

Zmecsi vu mem Źzerczi, vŹza
 zla hottenya, ne vrazim prez zro,,
 ka, mega blisnyega, i na nas -
 zlob hudi, da nedam zroka.

Dobro znás moi Goszpon kak
 Źzem gibek jasz, na vnoŹine, greiha,
 kak Źzem, nagnyen jaz, dai mi Źze
 vernoti, da greih ne vcsinim.

IV / 10

Sztvom pravom pravi,,
 czom ne kastigai me, za vre,,
 dnoŹt ChristusŹa, greihov varui
 me, po v ReidnoŹti Tvoje, kleŹztva
 mentuy me.

Zakai tak Źzam Źzebe,

Tebe porocsim, Tva miloscha
Meni, bramba boidi mi, Źzveti
Duih Źzvom reicsjom, PaŹtir boi,,
di mi.

Vuneisnyega kvára, men,,
tui Ti Mene, da ŹaloŹt, ni tuga,
ne zadusi Me, zdersi mi vu
zdrávgyi, gibko me Źzercze.

Moi Bog Tebe boidi,
Dika poŹtenye, vŹzvétom Troi,,
sztvi ki Źzi jedne zmosnoŹti, Te,,
be Źze priŹztoi, lisztor postenye. Amen.

N. 11.

5. Str. 11–13: Pojdi verni Źzluga pogledai mi Doma...

IV / 11

Cantio de Rakoczio.

Pojdi verni Źzluga
pogledai mi Doma,
hocsem te tatarom,
doneŹzi mi glaŹza.

Csi bodo pitali, Źivi Źzmo
ali mertvi, povegy nym robi Źzmo
do kolena vselezi.

Povegy nyim Erdelu, vŹa,,
loŹt Źzmo opali, velikim orŹzagom
prelepoi GoŹzpodi.

VliŹziczai szo nam roke, jad,,
dni Źzmo vtemniczi, vkladé
velikoi, vTatarovih rokaih.

Bil bi Źze Źarczuval za
dvanaiŹzet jezer, da te pogan nis,,
tar, nei Źtel poŹzluhnoti.

IV / 12

Vneznanom orŹzagi Źiro,,
ke puscine vodi naŹ Źzemu
tamu za vnosina peinez.

Placsite nad nami, Źa,,

lošzni šzošzidi, ki šzte znami bili
došzta krát vešzeli.

Oh šaloszni Veziri, plachi,,
te nad nami, ki šzte vešzeli bili,
na šaloszt šzte opali.

Oh šalošztno Maike pla,,
csne ter šalošzne, placsite ša,,
lošzno, za tusne šzve šzini.

Poslemo Vam lišzta, tusno,,
ga šalošznoga, placsnoga ša,,
lošznoga ino ter šzusnoga.

Nemeska velika, obrnye,,
na licza kako šzpišzani keip,
leipog obrašza szo bila.

Vre šzmo pogubleni ino
dopelani, zdai šze šarcsujemo
ino harcujemo.

Prošzimo Rakoczi, milošzti,,
vni Gošzpon, šzmilui šze nad na,,
mi, nad našom Decsiczom.

Stirinaišzet jezer, bilo
nášz je robov, vTataršzkom oršza,,
gi, šalošznoga lušztva.

Ošzen sztou šzo nášz gnali,
na Erdécse Morye, kakoti ovcsi,,
cze, na veliko pogibil.

Vupaimo sze vBogi, da esche
šzmiluje šze, da našz hocse on vun
ošzloboditi zrok.

Da sze je pišzalo jezero i šešzt,,
šztou pétdešzet y šzedmo to šalo,,
šzno leto Amen. v. 17.

6. Str. 14–16: O Bogh, o mili Bogh, Ti zdencz...**IV / 14****Cantio Die Lunæ dicenda.**

o Bogh, o mili
 Bogh, Ti zdencz
 dobrih dárov :/: prez

Te je nikai nei, od Tebe mi,
 vŕza mamó; zdravo mi Teilo dai,
 i da vtákvom Teili, csiŕzta mo,,
 ja Dusŕa, s-nye ŕzpoznanyem bo,,
 de.

Dai nai Verno csinim,
 kai jaz vcŕiniti imam :/: Na
 koi me zapovid, tva vmem redu
 nagible; dai nai vcŕinim kme,,
 ŕzto, onda gda tomu czait, i gda
 vcŕinimo vre, dai nai haŕznovito
 bo.

Zmagai nai govorim, li
 vkom morem oŕztati, zaman
 valon recsem zvuŕzt moih ne
 dai ziti, i gda vmojoi cseŕzti, jaz
 mam govoriti, tak te dai mocs
 recsém, i haŕzek prez bante.

IV / 15

Zgodi mi ŕze gda kvar, te mi
 zdvoiti nedái :/: dobro mi pamet
 dáí, pomagai kris noŕziti, dáí
 náí protivnike, zmolitvom obla,,
 dam, i gda Tanács ŕeleim, nai
 naidem lep Tanács.

Dai mi vŕzakim Cslekom
 vmiru vŕzigdar ŕiveti ;/: Kak ker,,
 scsánŕztvo pela, csi meni scses kai
 dati; blaga penez marhe, tak
 te dáí tou poleg, nai krivicsno,,
 ga kái nebo ta zmeisano.

Csi jasz na tom ŕzveiti, moi ŕitek
 visŕe zmorem :/: po nikh britkih

[IV / 16

trudih, ſztaroſzti ſze docsakam, tak
te miloscho dai, od greihov mene csu,,
vai, nai ſzpostenyem, noſzim
ſzeire vlaſzi jasz.

Dai mi na mem konczu,
v Christusſi preminenye :/: Dusſo
vzemi gori, kſzebi vſzvoje blaſe,,
senſztvo, /veſzelje/ Teili mi meſzto dáí,
med vernih tveh grobmi, nai
ono pocsinek ſzvoi ma na ſzvem
ſztranu.

Gda pak te mertve bos, na
pitan den obudgyál :/: Te tvo ſzve,,
to roko, ſy kmemu grobu vtegni;
dáí mi csuti Tvo reics, me Teilo
mi zbudi, ter leipo odicseno, pe,,
lai vTve blaſenſztvo.

Tam Te bodem moi Bogh,
zvisaval vnovih peſzmih :/: dicsil
bom Ime Tve, zodebranimi ve,,
ke hvalen boidi Otecz, hvalen
boidi ſzin lubi, hvalen boidi
ſzveti Duh, vezdai i veko,,
ma. Amen. N 9.

7. Str. 17–18: Christus ki ſzi dén i ſzvetloszt...

[IV / 17

Cantio Vespertina.

[C] hristus ki ſzi dén
i ſzvetloszt, ki præ,,
ſzveitis nocsno temnoszt, ti
sze zoves ſzvetla ſzvetloſzt, pre,,
ſzveiti ti nasſo pamet. bis.

Molimo ſze tebi Goszpon
Bog, príſeszno nocs naz oba,,
rui, da nam bo vu tebi pokoi,
pokoino nocs nam vezdai dai. bis.

IV / 18

Da hud ſzen na naz ne pri,,
de, ni da naz protivnik ne zmo,,
re, da teilo naſje nebode, poda,,
no nyega hudobe. bis.

Telovne ocsi nai ſzi ſzpio,
ſzercze nai ktebi ſzkuzniva,
obaru i e deſzniczou, ſzveit
ki ſze vu tebi vupajo. bis.

Obranitel poglei na naz,
od vernih protivnikom naz
ſzam lada i y ſzlednye ſzi nam
ſzvov kerjov odkupil. bis.

Szpomeni ſze znaz Goſzpod,,
ne, da ſzmo mi vu teskom teli
ki ſzi branitel Duſſevni, boidi
nam vezdai na pomocs. bis.

Ne ſzpozabi ſze Goſzpodne,
znevorni ludi molitve, kteri
ktebi dén nocs kricſe, poſzluni
ne oſztavie. bis.

Hvala boidi oczu Bogu,
Dika nyegovomu ſzinu, zobefzel,,
nikom Duhom ſzvetim, vezdai
y vekivekoma. bis. Amen.

8. Str. 18–21: **Obudi ſze o me ſzercze...**

IV / 18

Cantio Vespertina.

[...]

obudi ſze o me ſzercze,
y vſzaki tal notresnyi:
moi jezik i vſze kotrige, Bo,,
ſyo dobroto hvalite, ko je
zmenom vcsinil, ar me je
obranil, nei je ſaloszt name pu,,
ſztil: mi je nei ſzkodil.

Diko bodem ſzpeival Tebi

[V / 19 (B-387)

otecz Bogh, milosztivni :/: kai
mi je v|ze dobro bilo,
Nej |zem |zpadno vnevolu. R. Od vnouge
féle grehov, Od nepripravne zmrti, Var,,
vao |zi pogibelno|zti Menè od protivnikov.

3. Pamet nemore zgrüntati, Tva csüdna
dugoványa :/: Niti jezik zgovoroti, Tvoja
dobra c|inejnaya. R. Tvojoj dobroui nega,
Niti milo|zti koncza: Vadlűjem tou, oh moj
Ocsa! Velika je tva milo|csa.

4. Da |ze 'ze te dén |zkoncsáva, Kmicza
|ze pribli'záva :/: Szuncsena |zvetlo|zt od,,
hája, Temna noucs knám prihája. R. O|zta,,
ni moj Boug zmenom, Pokri me |ztvom o,,
brambom, Szvejt |ze vu mojem |zrczi, Gda
bom poc|ivo vu kmiczi.

[V / 20 (B-387)

5. Odpű|zti mi moje grejhe, Go|zpodne
|ztve milocse :/: Steri mi |zrczè te'zijo, Ino
menè tou'zijo R. Jálno me |atan 'zelej, Na,,
pekeo zapelati, Zátu pouleg méne bojdi,
Ne dáj mi vu greh |zpadnoti.

6. Csi |zam gli nigda od|ztoupo, Od tvoje
zapovejdi :/: Nej |zam tebè za|ztoupo:
Zmenom na |zoudbo nejdi. R. Moji grejhov
ne tajím, Ktebi moj pa|ztér be'zim, Od moji
grejhov je veksa, Tvoja Bo'za milo|csa.

7. Ktebi ponízno zdihávam, Dobrouta
vekivec|na :/: Tebi |ze jasz preporácám,
To noucs, i ne|ztanoma. R. Bojdi zmenom
Go|zpodne: Ar me zdaj noucs do|zégne:
C|i bodem vu |zneh dre|zelen, Bojdi meni
trou|t mocsen.

8. C|uvaj me od vraj'ze mre'ze, Stero
mi je poléko :/: I od te temne temnicze,
Szkom |ze mi grozi jáko. R. Pro|zim te Boug
|zvetlo|zti, Nigdár me ne o|ztavi; Ar c|i
|zi tí vmojem |zrczi, Ne bojím |ze mrejs vra'zi.

[V / 21 (B-387)

9. Csi |ze gli ocsí zapréjo, Za volo |znah,

i šzpijo :/: Dönok naj na të šzkozniuje Ver,,
 no Boug! šzrcè moje. R. Ravnaj duse mi,,
 slejnya, Naj šze od tébe šzenya: Ar jašz
 vnocšji ino vudne Tvoj šcsém biti Gošzpodne.
 10. Blagošzlovi to noucs menè, Zmiro,,
 vniš pocšivanyem :/: Zgoni všze hüdo od
 méne, Pokri me šztvom obrambom. R. Tebi
 Gošzpodne czejlo, Porácsam düso, tejlo,
 Me pojštvo, priátle, I dobročšinitele.
 11. Od šztrahote obari me, Pogibeli, brá,,
 ni me :/: Naj me beteg ne zatšzne, I voj,,
 šzka ne šzazšéde R. Od ognya i potopa,
 Od hüda šzküsávanya Vari, i od nágle šzmr,,
 ti, Naj ne merjém vu grejhi.
 12. Oh veliki Boug! pošzlušni, Kaj tvoj
 šzin tebè prošzi :/: Oh Iezus! tebi šze molim,
 Oštani, i tí zmenom. R. Bátrivitel, Düh
 šzvéti! Miloštšivnome trouštaj, Pošzlušni
 me vmojoj prošnyi, Amen, Gošzpon tak bojdi.

9. Str. 22: Pesem nima začetka, samo srednji del.

IV / 22

všzega huda, šztrela naz ne ...
 ne pogubi.

Loth je obarvan, šzvom šenom
 i Deczom, da je pošgál bil, Bogh
 Sodoma zognyom, i Elisæus, bil je
 obaruvan pred protivnikmi.

Veto je takai i Daniel szeznet,
 gda je on versen bil med orošzla,,
 nye, Bogh ga je csuval, kak i
 csuva vezdai, šzve Verne ludi.

Za takve dari, Boga dicsimo
 všzi, i zmiszlimo sze, kai Angyelje
 vNébi, nepreštžtanoma, zleipimi
 pešzmami, Boga dicsio.

O prošzimo Te otecz Bogh

Nebeŕzki, Tvojo reics brani, od
greisne jalnoŕzti, da bomo Tve Ime
vŕzigdar dicsili, ino hvalili.

10. Str. 23–31: **Vreme ono doide...**

[V / 23

Cantio Pulchra.

[V] reme ono doide, kai
mi zvezda zide,
ktera gda zapadne ŕzer,,
cze vsaloŕzt ŕzpadne, z veŕzelyem ti csakai.

Ne kastigas me Bogh, kai,,
ŕzi me oduril, ŕzTvojom ŕzvétom
reicŕjom, kai bi me odvergel, neg
kako Davida, kdobroi poti privcsil
i Ezechiasŕa, kŕzvojoj vouli priel.

Tomu ŕze ne csudui, kai tak
zTobom csini, kai bi on ŕzve licze,
obernol od Tebe, ŕzterdnim
britkim bicsom, da te on kasti,,
ga, ar ŕzi toga v Reidna, Dusŕa
Tvemi grehi.

Zvendrita nesmahnom i
britkom vodom, napitek ŕze
vreli ŕaifika zelenyem, ocsi,,
szti ŕze zlato zog,,
nyom nyega mocsjom,
glih tak naŕse duŕse z-Bos,,
jom ŕzvétom ŕibom.

Joáb Herczegh zognyom
pobolsa ŕzvo pamet, K ŕzve,,
mu poglavniku ŕetüvaiocs beŕŕe,
tak i mene k Bogu oberne nevolja,
gda ŕze jasz povernem, vcsinim
Konecz greihom.

Czeth riba ballena vŕzladnom morji
ŕztoi, ŕuta Delphin Riba takajŕŕe

[V / 24 (S-288)

IV / 25 (S-288)

tam tosi, jedna eti nemre
v|zlatkoj vodi |ztati,
tak i na|se du|se, moro kris terpeti.

Protuletje je|zte ve|zélo
za zimom, pole |ze ponovi za
tim teskim |zapom |zunczeje
|zvetle|se gda Oblak odi,,
de, etak |ze pobolsa |itek
vu nevoli.

Po vnogi nevoljai David
|ze pobolsa, i Mana|ses Krall
|ze k-Bogu vnyih obracsa,
i Job Patriarcha do Néba zvi|,,
|ava, ha|zka Eti v-krisi, vidili
|zo tak va.

Rose voda glavno bolezen
nam vracsi, i Eufrasia Ocsi nam ocsi|zti,
flaister pomazani na|se rane vracsi, tak
telna nevola Du|se nam zve|zeli.

Gedeona be|se Bogh
z-mlatitve pozval, Josepha ztem,,
nicze na Go|zpo|ztvo zdigel,
Daniela zjame oro|zlan|z,,
ke zmogel, Pa|ztira Davida
na Kralle|ztvo zebrał.

IV / 26

Szprava Dusna harcza
bla|en|ztvo dopadne, i po Obla,,
danyu korona |ze daje, Elias po
ognyi, |ztoii vu Nebe|zih, etakva
dobrota, po vetih |ze vzeme.

Josué vitézi, vnogi harc
da zemlo, mleikom medom te,,
kocs, drago leipo me|zto vnevolni
roii sztrudom meda |zpravla,
ali pak zve|zellyem pótlam jedo
szada.

Dragi nas leipi kruih, zo,,
gnyom nam sze pecse, smahno

szlatko Vino, zvretencom razno
smicse, loski kiŕzeili szad ſzuncom
ſze on szladi, tak i nasſe Telo
ſaloſztyom ſze kroti.

[V / 27 (S-288)

Gyemant dragi kamen
zbityem daje ognya, gda ſze on
potere ſzvo mocs ſzkase
onda, Oreovo drevo zbitjem
daje ſzada, tak Csloveki ſaloſzt
prineſze blasenſztvo.

I Adamas Kamen
odkervi zelen, ino terdna ot,,
czel ſzpilom ſze pobeli fenix,
vticsa perje zognyom ſze polescsi,
glih tak ſze pobolsa Cslovik vu nevoli.

Zvezde takai ſtoda bi
mogel viditi, ako bi ſztem,,
noſztjom ne bile oblosene,
meiſzecz takai ſzvojo ſzvet,,
loſzt bi zatail, ako bi ga
témna nocs nevéla okol.

Tak i ſzvéta -Joba mirovno terplenye,
Abrahama Otcza veliko vupanye,
ne naide ſze niscse pravo,,
ga Kerſchanſztva, ki ne
terpi nigdar nikai ſzkus,,
ſavanya.

[V / 28 (S-288)

Otczév ſega jeſzte kai
ſibe dersio ſzvoje drage ſzi,,
ni ſnyimi kastigujó, okorno
Decsiczo na dobro vucsio, tako dober
Konecz jeſzte bicsuvanya.

Tako Goſzpodin Bogh
nigda ſztobom Csini, ka,,
ko te dobri Vracſs lepo
ſztobom csini, gda ti ſztras,,
ne tvoje ſzmertne rane vracſsi,
ino ſze pobolsa tva nevolna Duſſa.

IV / 29

Jonathajša Ocsi z-médom
 šzo zvracsene, šzta,,
 ra Tobiassa šcsemérom
 Odperte, takovim zako,,
 nom oba šzta zvracsena,
 pogléd šzvoim ocsem
 etako šzta vzéla.

Etakvim zakonom, Bogh
 rad znami vcsini, nigda zdo,,
 brim nigda zhudim našz prigleda,
 da všzlepošzti naššoi, ne zginó
 nam Dusše, zhválo zdaním šzer,,
 czem terpimo všze duše.

Ki šze Boga ne boii vnogoi je
 nevollyi, zverna zšzvega zšzercza,
 ki vnyem ne veruje konczuvi
 tetakvi vpekel bode pošrét,
 kteri nasze vzeme, Bosi veliki
 šzerd.

vPamet nai nam boide,
 Cainova pelda, huda Pharaoh,,
 va pogibelnošzt šztrasna, Saul
 krallya takai, šzmert nyegova
 nagla, šzkvarjenye jalnoga, od,,
 aina Judasša.

IV / 30

Da kteri pak vBogi, Nyega
 vollyi hodi, tomu na zlo ne bo
 nyega vnogi kvári, nego šzi
 zbritkošztyom šzlatka meda dobi,
 kako golobicsek, ki ponizno hodi.

Szvéta Pavla vsitki, Sattan
 šzkusaval je, Timothæus mladi
 vBosioi souli bil je, Janoš Apo,,
 stola, znevollyom mantral je vnoge šzvoje
 Verne takvom, potom vcsil je.

Na dobro szo dane, nam nas,,
 še nevollye, ke csemérnim talom
 šzercza nam šcsukajo, ali nas,,

Je Dusje, preleipo vracio, i na
fitek vecsni, Dusje nam potio.

Purgatoriom je ovdi na tom
fzveiti Bosi fzveti ogen naj naz
ovdi csifzti, kak fzrebernár
nai naz on ocisfzti, vu peklenfzki
ogen, da naz on ne pufzti.

IV / 31

Tebe Bosie zato, nai te
vfzákí hvali, z Jobom Patriár,,
chom, zcsifzta fzercza dícsi, Tvo,,
ja Vrácsna roka, nai pri názf ofzta,,
ne, zato Verni Cslovik vfzaki reczi
Amen. v. 28.

11. Str. 31–34: O salofzni moi fitek...

IV / 31

Tu ovdi te moi
fitek, kako edna
...ginya, fcsiszta sze
temine, kako
czveit na poli.

Alia.

salofzni moi fitek, po,,
nizno me fzerché, pla,,
csi fze ma Dusja, vutom
greisnom teili.

Jai nevolno Teilo, na koi
fzi ti szpalo, jai, vu kakvo falofzt,
opal vre moi fitek.

Placsem i kTebi kricsim, szlat,,
ki moi Goszpon Bogh, kak mojemu
Jesufi odkupitelu.

Nyega vre ovdi nei, mojega vúpa,,
nya leprai fzi Ti Goszpon, vfzigdar
moi terden zid.

IV / 32

Boidi Ti branyenik, vfzem

IV / 33

Tvoim Źirotam, miloŹtivni Źzodecz
nevolnomu luŹtvo.

JonasŹa Źzi vun Źpelal, zCzete
ribe csreiva, oŹzlobodi Bosie, vŹze
nevolne robe.

Nevolna ma glava, na koi Źzi Ti
Źzpála, dreŹzelno me Źzercze, od vnoge
nevollye.

Zato kerscseniczi, Bogu Źze mo,,
lite, na tou nepridite, na koi Źzem jaz
opal.

Ma dobra GoŹzpoda, me da on
Brattya, Źzpomente Źze vezdai, vu Źa,,
loŹzne glave.

Oh nevolni Źitek, Źzlatki moi
GoŹzpon Bogh, vŹza ŹaloŹzt, je
na mo glavo Źzpala.

Ki Źzo pred tem toga, zme,,
nom dobri bili, vezdai Źzo, od
mene, dalko odŹztopili.

Nevolna ma glava, vmo,,
ki mi je Teilo, dreŹzelno me Źzer,,
cze, od vnoge nevollye.

Placsi Źze ma DusŹa, vu
tom greisnom Teili, ar ga vre
ovdi nei, mojega vupanya.

Keim Źzem Źze jaz vupal,
ovdi na toi zemli, ti Źzo Źztoga
Źzveita, davno preminoli.

Oszlobodi Bosje vŹze nevol,,
ne robe, y z-recsmi navkupe, me
ŹaloŹzno glavo.

To peŹzen ye szpravit, jeden mla,,
... Diak ... kroto ŹelesŹe vu Ne,,
bi OrŹzagi.

... nam dai Bosje, vsz...
... biti, i snyima navkup
leipo hvaliti.

IV / 34

Hvala boidi Bogu, oczu
Nebeszkomu, i Duho szvetomu,
vekvekoma Amen. 18.

12. Str. 34–36: **Tusno szercze moje...**

IV / 34

Alia Pulchra.

Tusno szercze moje,
sztrasi sze o Bosie, sh,,
ko placse vumni, tusno
szercze moje.

Od sztraha mi Dusša, odha,,
jati hoche, od Szuncza, Meisz,,
cza, proscsenye sche vzéti.

Kako sze je tosil, David krály
vu Dusši, tak sze Dusša moja,
suhko placse vTeili.

Do sztoi sze zato, od szercza
seleti, tusnoi Dusši moji, szvei,,
ta preminoti.

Vu Diki Angyelszkoi, i szve,,
ti Prorokov, z Jesussem luble,,
nim, szkupa prebivati.
Suhkocha ý šalo szt, tusne mi,,
szli moje, kako šarki plamen, szvei,,
ta preminoti.

IV / 35

Toga szveita šitek, oh šalo,,
šzni šitek, retko krat je Cslovik, vu
nyem dobre vollye.

Zmišzli da sze, Cslovik z Joba
Patriarcha, koliko bolezní, v šivo,,
ti je priel.

Vu szveczkom veszelji,
szinki mu zginosše, šelni priatel,,
je, v šzi ga o sztavisše.

Koliko preganyanya, David
krally terpesše, suhko placšocs
dalko mnogo krat beisasše.

Israelŝzko luŝztvo, preik Erdéc,,
sa moria, znas kako beisasŝe,
pred Pharachoyim krallyem.

Kak rodna veicsicza, pod ter,,
hom ŝze tako, Dusŝa moja, vnogo
ŝaloŝzt trpi.

IV / 36

Szmilui ŝze nad menom, oh
Bosie jedini, za vreidnoŝzt Jeŝusŝa
primi Dusŝo mojo.

Dika tvoja Bosje, vŝzem je
leipo puna, i das io Goŝzpodne, ki
tvoi ŝzluga bode.

Ovo ŝzveczko dobro, nistar
je nei sztalno, a dobro Nebeŝzko,
na veke je ŝztalno.

Dika tvoja Bosie, ŝaloŝznih ve,,
ŝzellye, obeŝzeli vŝzeih náŝz, gda
nám bo nai teŝei. Amen. N. 16

13. Str. 36–40: Elias te prerok modri...

IV / 36

Cantio Alia ad Not. Poide Jesus

vuto Barko.

elias te prerok modri,

ŝzvoim poŝzlusav,,

czom nazveiŝzti, do,,

klam ima ov ŝzveit

IV / 37

ŝztati, i gda mu je pogino,,
ti.

Recse ŝéŝzt Jezér leit
bode, ŝztan nyega pogino
ali Christus ŝzám govori da
nesche tak dugo ŝztati.

Za vol odebranih lu,,
dih, bodejo dnevi ŝzkracseni,
zato ne bo ŝzvet ŝzta, dugo
nyemu je zginoti berzo.

Ar hitro ŝche te ŝzin

Bosii priti vu šzvojoj zmos,,
nošzti, všzeimi šzvetimi An,,
gyelmi, zProroki y zApoštol,,
mi.

IV / 38 (S-231)

Szkricsem i glašzom
Trombite, šzoditi šive, i Mert,,
ve, prebuditi hocse mertve,
ar všzi ošiviti hotte.

Hitro mertvi všztano gori,
šzkošztmi vkoso Oble,,
cseni, všzaki šze more šzkazati,
kakov je bil všitki ovdi.

Ar hote všzi na šzod poiti,
šztari mladi, i bogati, mo,,
re všzaki racsun dati,
od dela, od manye recsi.

Recse Konim z-dešzne
Sztrani, hodite blagošz,,
lovleni, vu mega Ocza kralešztvo,
vam i Angyelom Szpravleno.

IV / 39 (S-231)

Bose kak bode ošztalim,
ki bodejo zleve šztrani, der,,
tali bodo všztrahoti, Kristus
pak nyim recse tako.

Odidite vi prekléczi
na šarki Ogen peklenšzki,
ki je napravlen Satanu,
šznyega Angyelmi navkupe.

Onda šze velik krics zdigne,
placs ino zobno šzkripanye,
onda med ošzodjenimi jai
scse biti vekvekoma.

Oh jai, i Jai da bi prišla,
med všzei phticz ka je
naiménsa, i na Jezero leit
vzéla, od mok kak šzeme
mustara.

Na drugo pak -Jezero leit,

IV / 40

doletécs bi tak vcsi,,
nila, joss bi ime,,
li vupanye, na prise[žno odrei]e,,
nye.

Ali Bosie, to ne bode, terpeti
nam je te moke, [z]erdito[zt] Tvojo
no[zt]iti, notri vutom témnom pékli.

Sé[zt] jezér leit vre [ze] [z]puni,
zato konecz dalko nei je, vreime
[cse] biti [z]kracseno, zgreihov [ze]
povernte berzo.

Da bodete racsunani, med ra,,
csun onih zebranih, ktere Xtus
[zam] popela, vu Diko vecsnoga
ocza. Amen. N. 15

14. Str. 40–43: Hvali kerscsenik Go[zt]podna Boga...

IV / 40

Cantio Pulchra.

Hvali kerscsenik Go,,
[zt]podna Boga, ar vno,,
go sztobom vcsinil je do,,
bra, da [ze] Go[zt]pon Bog [zte]be ne
[z]pozabi.

IV / 41

Zdigni [ze] gori, v[ö]ru[zt]ui, ne
[z]pi, [set]ui [ze] zgrehov o[zt]loboditi,
vnoge nev[ö]re z[zt]ercza, vun
zverzi.

Ocza ý [z]ina dobre lubezni,
tvo pravo V[ö]ro vunka pokasi , da
ti dokoncza, zder[is] pravo V[ö]ro.

Setui zdersati, pravo pokoro
na zvelicsanye, no[zt]i ti pa[zt]ko, da
ne zgines, vu toi neverno[zt]iti.

Hudoga [it]ka nezdersi v[zt]ebi,
ne [z]pravlai grehe na druge gre,,
he, ar ti bo tesko no[zt]iti to breme.

Gda te Źztrasna Źzmert, krotu
preŹztrasi, onda te krotu zbantuje,
vDusŹi ne bos Źze mogel pravo Źzpoved,,
ati.

Rad bi onda ta oŹztaviti, od Źze,,
be grehe ti polositi, da Źzmerti
zroka nemres poŹztaviti.

IV / 42 (s-93)

Ar je te Źzmerti takova
Źega, kako ti Tatov jalna Na,,
tura, ona Źetuje da te hitro vzeme.

Ar je prisseszno vŹzako
GoŹzpoŹztvo, i tů pogine
VŹzako bogaszto, leprai
OŹztane Nebeszko kraleŹztvo.

Volja, ki pravo v-Bogi
veruje, vnyegovom Źzerczi
Szvėti Duh zdisse, vunyem
je vŹzigdar to Bosje prebitje.

Bodi ti hvala Otecz
GoŹzpon Bogh, dika ti bodi Szin
jedini Bogh, Csėszt bodi
tebi Szvėti Duh Goszpon
Bogh. Amen.

15. Str. 43–45: **Bosje terden pais meni boidi...**

IV / 43 (s-405)

Bosje terden pais meni, boidi
Vu vŹzem mojem Źitki,
Szercza mega batrivitel, i
DuŹŹe me zvelicsitel. Oh ma DuŹ,,
Źa Źivi vJesuŹŹi.

Vezdai mene zdihavajocs,
i tebe na pomocs zvajocs, vze,,
mi vu Miloscho jednocs, i
Źzkasi Szvėta Duha mocs. Oh

Ar Źzi isztino oblubil,
i Źzpriszegom Źzi poterdil, kai

IV / 44

bi tvo miloscho delil, za šzina
tvega naz lubil. Oh ma Duffa.

Sztrastni moih grehov rusnošzt,
ne gledi Goszpon Odur,,
nošzt, nego zbríšfi mo necsisztoszt,
i vzemi zmene mo jalnošzt. Oh.

O kak Tebe Dusja moja, i šztve
miloscse zdihava, vnocsi vudne te
zazava, moi Bogh Tve praviczze šeja. o.

Ar šzi rekel toga nescsem, da bi bil
en greisnik šzkvárjen, nego da bo
kmeni vernyen, i šitkom vecsnim
obdeljen. o ma Dusja šivi vJesusji.

Etak šzi vcsinil z Davidom, z Apošto,,
Imi šzvétim Petrom, y z Mariom, Mag,,
dalenom, i zošztalim Tvoim lušztvom. o.

Ki šze za grehe plakasje, i šzer,,
cza šze šalošztisje, miloscso oni do,,
bisje, zdoirim odllocskom hod,,
gyasje. o ma Dusja šivi vJesusji.

Vupazen je nevkanisje, Tva
miloscsa nym šze dasje, greisnike
ne odurisje, nego na šitek vernosje.
o ma Dusja šivi vJesusji.

Itak mene vu miloscso Tvojo primi
dobro volno, ne dai prebivati v grehi,
nego zvracsi milošztivno. o ma

IV / 45

Gošzpon Nebešzke milošzti, pro,,
szim da me neošztavi, nego zmocs,,
jom krai me šztani, i od všzeih
greihov obrani. o ma Dusja šivi.

Gošzpodna Jesusja aldov,
moje Dusje dragi zalog, nai
šze nad menom vun šzkase, i šit,,
ka vekvecsna daje. o ma Dusja.

Moja Dusjicza radui šze,
poidi koczu moje šzercze, hvá,,
lo mu dái šzprave vőre, všzigdar

doklam řives ovdi. o ma Dusř.
Hvalen boidi Ti otecz
Bogh i Jesus řzin Gořzpodin
Bogh preřzvetitel řzveti Duih
Bogh, nato reczi vřzaki Amen.
o ma Dusřa řivi vřesusři. Amenn
N. 14.

16. Str. 45–46: Szlatki Jesus mi řzmo řzem pořzlusat...

IV / 45

Alia.

Szlatki Jesus mi řzmo
řzem pořzlusat Tvojo
reics doisli :/: nasřo

IV / 46

[pame]t razumes, zdigni nařz vNe,,
beřzko vcsenye i da nasřa řzrcza
od řzveczkih, bodo řze mogla Te,,
bi zdicsi.

Nasřo pamet i razum, řztem,,
nořztyom je vsze obvzeti :/: Csi ova
Duhovna roka i nasz szvetlořzt,,
mi preřzveiti, dobro mi misle,,
nye, Ti vnařz leprai řzami to perna,,
sas.

Oh Ti řzvetlořzt Nebeszka, kte,,
ra szi vzisla od Boga :/: vcsini
nařz vřzem gotove, odpri nasřa
řzercza vřuha, nasře prosřnye
peřzmi, daři da Ti bodo vu veřzelye
Jesus. Amen. N. 13.

17. Str. 46–49: 'Salofztyom velikom puna Domovina...

IV / 46

Cantio Pulchra.

IV / 47

'S alofztyom velikom pu,,
na Domovina, da bi
gda vre bila skrinja
moja hisa, leprai da vcsiniti
sz Tobom jaz navkupe, mogel bi kai dobra.

Jai nei szem vóruval, Vreimen
da dobim, tolike nešzrecse gledal
bi šalofztyom, placsa Dusje moje,
Vóre preganyanya jaz vóruval
neižzem.

Dobro šzo hodili, ki szo vre
pomerli, ino po toi šzmerti, vunka
ješzo vzéti, vmirovnošzti Dusšnoi,
ino pravoí Vóri, ar szo preminoli.

Da jai bode vre nám, jai
onim pošzletkom, ar engeduvati mo,,
ramo bolvanczom, ali szmert
szterpeti, Vóre naše prave to bode
nyé najem.

IV / 48

Davno šze csudujem, jaz nad tim
Vreimenom, ar ja vido nigdar tako
tusno neiszem, kako vezdai vi,,
dim, da sze všza ta zemla placse tu,,
snim šzerczem;

Velikoi nevoli, Meiszecz pote,,
mnol je, vu oblaki hodécs zvei,,
zde placsejo sze, ta Zemla zdiha,,
va, meglá poginola, od velike tu,,
ge.

To vešzélo Szuncze, jai zdai
kamada je, bogme da ý ono obleklo
vplacs sze je, licze vsze zakrito,
za oblaki hodi, ar radošzt zgubi,,
lo je.

[V / 49

Vtemnoŕzti je Suncze, jeŕzt
velika kmicza, ar ŕze priblisava
ta Dusŕjevna kmicza, Bosie rei,,
csi ŕzvetloŕzt ogaszila sze je jeszte
terdna kmicza.

Veta vŕza znavade biti
mi ŕtimamo, ŕy zato to vreime zato
ŕzkvarjujemo, ali opomina zdugo,,
vanya szkrovna, to dobro vidimo.

To je ono Vreime, od ko,,
ga Christus pravi, ar kada on
pride na te Dén pitani, taksa blo,,
dnoŕzt bode, da onda on Vöre ko,,
mai naide na Zemli.

Prikrati Goŕzpon Bogh, zato
one dni Ti, i za Verne Tvo,,
je zasztavo vun ŕzkasi, da mi ne,,
zdvoimo, hodi, hodi, hitro, zmo,,
snoŕzt da vidimo.

18. Str. 50–56: I Szu'sánŕztva vraiŕi ŕzu'sen...

[V / 50 (Ber-85)

- Nota. Poide Jesus vu to barko
I Szu'sánŕztva vraiŕi ŕzu'sen, liŕzta piŕŕe
Judáŕ tusen, tusne gláŕzi nam porácŕa
Dober ŕitek preporácŕa.
2. Pelda ja ŕzam kérseniczi, vu peklénŕzkoi
jaŕz temniczi, dvei jezero leit bou ŕzkoro, da,,
me vsarkom ognyi sgeio.
 3. Oh prekleta vóra bila, gda meie Mati
rodila, bole bi me nigdar bila, ne rodila zamiŕz,,
lila.;
 4. Kak prekleti ŕztales imam, vŕzáke vóra ŕzkoro
vmiram, a ne morem nigdar vmreiti, nemrem
nigdar koncza vzeti.
 5. Tuváriŕŕi ki ŕzo moij, vjednakoi ŕzmo vŕzi vne,,
vouli, z hűdim gladom gladűiemo; csemer kacse,
ogen peimo

IV / 51 (Ber-85)

6. 'Sija trapi ná|z velika, neiga drúgoga napit,,
ka, nego 'Sveplo czvertom |zmolom na| pilis
vu tim ognji.
7. Ovdi beteg v|zakovacski, nezgovorni je|zte
kroto, prot |zlepota i vrocsina, buile bodecs
i |zteklina.
8. Szpati nemrem nigdai nigda, kak bi za|zpal
gorecs vognyi, postelaie nam vogelie, oh
cemerno na|fe |zpanye.
9. Tusne pe|zmi prepevamo, |ztvari zBougom
preklinyamo, preklet Otecz ino Mati, babe,
dedi, |ze|ztre, brati.
10. Preklet pekel ino |zveczi, gda nemoremo drú,,
gacs recsi, da ná|z |arki ogen pecse, od te
moke |ztati nescse.
11. Oh muzike csudne note, ne |ztája ná|z od,,
te moke, da zavracsujo nad nami, ti pek,,
len|zki Oro|zlányi.
12. Neiga csúti, nego jai, jai, po v|zeih koteih,
kricsi, nái, nái pov|zud zobmi |kergutanye,
|zkvárjeni narekuvanye.
13. Da na|z |zkleiscsi zavijajo z|agov na pol ná|z
|agaio, za jezike obesajo, na pre|ztrancze hen,,
karujo.
14. No premi|zli bratecz dragi, kak te jedna
i|zkra trapi, da na |ivot gol opadne, jedno
malo koso nasge.
15. Kak na drovno zna zrezati |zákacs jetra
preko|zati, tak ná|z reiso Vrági hűdi, ter
nemremo escse vmreiti.
16. Bil bi dersal iedno Vőro, na gorecsoi |zvei,,
csi roko, nemres, nemres ar velika ie|zt gore,,
ti vognyi moka.
17. Ná|z na rasnyu kak pecsenye, na rostelyi
obrac|sajo, obrac|sajo prebrac|sajo kai |zi zná|z
ne zacsinyaio.
18. Ná|z vu rendle v|ze gorecse, ná|z vu kotli
v|ze kipecse, nemiloma noter mecsso, Boug

IV / 52 (Ber- 85)

IV / 53

ná|z fundai, |ztakvom |zrecsom.
 19. Tak ná|z v|záki czeli vonya, da bi leprai
 kvam iednoga, |zpekla na |zveit po|zlali,
 bi pomer,,
 li tri or|zagi.

Kmicza |ztrasna je|zt debela, ar
 ga neiga, nigdar dneva, nit za|zvei,,
 ti ov peklén|zki temni ogen, kak Zemel,,
 |zki.

Kak je rusna germlavicza, kak je
 grozna tre|zkavicza, tamu |ztre|zkom,
 |ztras|i ludi, tamu |ztre|zkom kole
 hudi.

Kak bi nigda leihko bili, Bo|io Diko
 zadobili, o prekleto ono vreime, gda
 |zmo privolili vgreihe.

Da bi leprai vezdai eden denek
 Mei|zecz ali tyeden ali gnesi
 edno vóro Bog po|zodil na pokoro.

Kak bi steli mi po|ztiti, tenke no,
 csi premoliti, Teila nas|a taka
 biti, da moral bi |ze |zveit csuditi.

IV / 54

Véksa moka je|zt jednoga, ovdi
 vpeklu |zkvarjenoga, kak to
 vezdai od pocsétka, v|ze terple,,
 nye toga |zveita.

Kak viditi Boga nigdár, kak
 gledati Vraga v|zigdar kak v|i,,
 vati Nebo nigdar, kak go,,
 reti vpeklu v|zigdar.

Nigdar Mira nit pokoja, nigdar
 dobra niednoga, v|zigdar ognya
 v|zigdar boja, v|zigdar |alozt
 brezi broja.

To premi|zli Sen|zka glava,
 Gda melo bos |zejala, koli,,
 ko je vu koriti, ku|ai prahov
 prebroditi.

Slika 7

IV / 55

Da bi edna hisa bila, ka
bi mele puna bila, gdo bi mo,,
gel prebroditi, kai bi moglo pra,,
hov biti.

Da bi mele kup bil velik, kak
je jeden Varaš velik, ali kak
je gora ktera, ali vešz šzveit
Neba Zemla.

Ter bi šzamo jen krat Angyel,
ali koteri Archangyel, csrez
jezero leit priletel, ter šzam
jeden praih odnešzel.

Da bi vŕze po jednom prahu,
Angyel znošzil ono melo, ische
ne bi mi prokleti prav pricseli tu
goreti.

IV / 56

Ne bo koncza ne bo kraja,
našim mokam ni računa,
ar vekiveke terpeli, bomo mi
šzkvarjeni vpekli.

Ki jos na šzveiti šivéte, dén
ke nochi premoliti, Teila vaš,,
ša tak trapite, da vpekel knam
ne pridete.

Tak šze tosi Judas tušen, vu
peklenšzkom ognyu šzusen,
da mi tamu ne doidemo, on šzam
nische vuto jamo.

Dragi Jesus obarui našz od
takovih mok mentui našz, never,,
ši nasz vu te plamen milošzivni
Ješus Amen.

19. Str. 57–58: Gda šzmo mi vu potrebsinai...

IV / 57

Pulchra Cantio.
Gda šzmo mi vu potrebsi,,
 nai ino velikoi nevouli, po,,
 moci mi ne naidemo, kako
 šze godi trudimo.
 Onda je to na trošt leprai da bi v šzi
 tebe molili o Gošzpon Bogh milošztivni,
 zonih nasz ti ošzlobodi.
 K Tebi oči ino šzercza, gori zdi,,
 gnemo šalošzna, prošzimo grehom
 proscsenye, ý kastigam pomenja,,
 nye.
 Zato zdai ktebi idemo, šalošzti ozna,,
 njemo, ar nikoga drugoga nei ki bi
 nasz šzpelal zonih v šzeih znevolje onih
 ktero šzi v šzem ti obečsal, ki šze godi
 Tebi moli v Christusja Ješusja Imeni
 nas šzredbenik v Nebi.

IV / 58

Neglei našjih grehov vnoгих,
 ošzlobodi nasz zonih v šzeih, ki
 znami vu nevoljai, ino je od nasz
 odverni /odevzemi/.
 Za štero zšzercza našlega, ime,,
 nu Tvemu dajemo, hvalo y Di,,
 ko šzpeivarno, vezdai i vekive,,
 kama. Amen.

20. Str. 58: O prokleta leipa mladošzt...

V / 58

Cantio ad Not. Izraelšzki zmosni Bogh.
 o prokleta leipa mladošzt,
 ka šzi vnoгим ludem,
 blodnošzt, da bi šivil necšemur,,
 nošzti šzveitu, dajes vnoго radošzti
 zhaja necšemurnošzt, po

koi gine řzrameslivořzt, i ta hudo
řzhája jalnoszt ino vraise huda
gizdořzt.

21. Str. 59–63: Moja postena Gořzpoda...

IV / 59 (Puc-42)

Moja postena Gořzpoda,
da bi me steli poszlūsati,
hotel bi vam povedati,
kaj řzam řze řzpizma navucsil.

Meni řze posteno ne vidi,
ki rad lūczke 'sene lūbi,
Ár mu řze rado zlo zgodi,
gda tou trouje on vsze zgūbi.

Pamet řzvojo i postenyé
ino ktomi vřze nyevo blágo,
Nigdar řze tomi ne csūdūj,
csi po blági glávo zgibi.

'Sena szromaska pokorna
řzvojmi Mousi je podlósna,
Bol'sa je nego bogata,
ki rada drúge Mou'se podleisa.

V 'seni je modrouřzt velika,
Escse ji véksa jálnořzt,
Nigdár bi řze ne domiřzlil
i ti do tvoje řzmerti.

IV / 60 (Puc-42)

Ar gda ti leipo govori,
ter ti řze ti mileno placse,
Teda ji niřtar ne veruj
nego řze bole csuvaj.

Moudri bi tou govori,
Kak 'sena mileno placse,
Onda řzvojo jálnořzt vun zkasūje,
Kak bi mosa prekanila.

Odkud mosnya puna viszi,
Odnus tebé 'sena lūbi,
A kakdaj vmosyei niřtar nejga,

Onda tebé hűda gléda.

Na řzveiti gorsega nejga,
nego ti je hűda 'sena,
Ár hűdo trávo mráz mori
A hűde 'sene ne vmori.

Samson je krouto bátriv bil,
Nej řze je bojal Oroszlanya,
Velika Mejřzta zidana,
řzam řzvojom mocsjom obládal.

IV / 61 (Puc-42)

Ár řzedem vlász imeřře
Sámson vu řzvojoj glávi,
On vszáki vlász je jaksi bil,
Od řzedem jezér Junákov.

Sámson da krouto za vuzne,
Sena mu glávo obrije,
Nepriatelje dojdolře,
Samsoni ocsi vun vzése.

Ar je tou nyemu vcsinila,
Nyegova 'sena Delila,
ta mu Ocsi vunka vre'se,
I na řzmert odpelolře.

Sena je Vrági pocsétek,
I vřze hűdoube zacsétek,
Ár nářz senszka modrouřzt vkanyűje,
kakoti Vodicza ribe.

Ár koga 'sena obřzedla,
Ter řzi ga lepou podpase,
kak da goder ona hocse,
Teda řzi na nyega řzide.

IV / 62 (Puc-42)

Gda vseni iscse nadeho,
ter je vřze řztvári vunka zka'se,
Nigdár řze tomu necsűduj,
Ako ga řzramouta nájde.

Vzemino szi mi vpamet,
hűdoubi řze mi ne dájmo,
Vzemda řzi Szekericzó,
'senko podűnkaj po Herbti.

Da ji bode Herbet méki,

Kakoti ji naprej terbúj,
Ako ti ſze ona vjávi,
z Bobovom ſzlámov jo okádi.

Csi ti ona leipo govori,
lepse ji ti odgovárjaj
lúbim te raj moja 'sena,
Mosnyou zpoznúje.

A tou ſze onim govori,
ki liſztor ſzame zlo govori,
Onim ſze tou ne govori,
ki selne ſzo Mousém podlósne.

IV / 63 (Puc-42)

Ki vam je tou zdai zdiacsil, do,,
bro vam je peldo daval, neimaite
mu zamerati, ar je iſztino govoril.

On ki vam je tou zdiacſil, vasz
zato nistar ne proszi, negh da mu
jeden krat povſzem ſzdozbrim vin,,
czem na pite. Amen. N. 21.

22. Str. 63–73: Goſzto nam je sal, kai je naſ orſzág...

IV / 63

Cantio Pulchra.

Goſzto nam je sal, kai je naſ
orſzág, tak kroto opuſcsen
y toſimo ſze, za kvar veliki,
za marhe pogibel, da nei nam je
sal, Nebeſzki orſzagi kai je tak
opuſcſen.

Oh koliko je, Nebeſzki orſzágh,
drag ino leip kroto, povedal bi
vam, da bi ſzliſati, razmeti hotel ſto
y, kteri marhe, ktomu ne ſzp,,
ravla, kako je Bogh kroto.

IV / 64

Bolſega nemrem jaſz povedati
navuka niedna, neg ſteroga ſzem
naiſel vu knigai, ſz. Ivana, komu
je ſzveti Duih Bogh, dugova,,

nya šzkrovna.

Redom je šzpišzal, šzveti Ivan
zato vetak leipo, jeden mi Angyel
on leprai znejzel, na goro višzoko,
zgora mi šzkazal, jeden šzvet Va,,
ras ý nyega lepoto.

Ino je šzkazal, tomu Varasšu, ma
Dusša lepoga, pride od Boga,
ino je zidan, šzkamenya dragoga,
zdraga kamenya šzvetla Jašpi,,
sša včšini šzpodobnoga.

Ei Bose dragi, kako te Varaš
prevelik poveda, dvanaišzet jezér
ti moski tekov dugoga poveda, nye,,
ga višzina ino širina všza jednaka
besše.

Lepim ga zlatim jeden Angyel
mertukom merjasše, jezero lakti šti,,
risztou štiri varas višzok besše, nye,,
ga višzina ino širina všza jedna,,
ka besše.

Nigdar nieden tako lepoga varas,,
ša nei vidil, dvanaišzet šzteine
draga kamenya zidana ie imel,
lepši ý dragsi, od šuta zlata on,,
ie piacz imel.

Zerdecsim šzvetlim zdragim
kamenyem, on vešz zidan besše
perva ta šzteina zdraga Jaspišša,
druga Saphirusša, ta tretya bes,,
še zKalczedonusša, šterta zMa,,
radušša.

Mocsna prelepa péta šzteina
besše te Sardonix, šešzta Sar,,
dius a šzedma šzteina bešše Cri,,
šulitus, ošzma Tapatius, Devéta
Berlius, dešzéta Chrýsopascus.

Csudni prelepi Hyacinthus besše

IV / 65

IV / 66

IV / 67

jedenai|zta |ztena, druga naide,,
|zta prai da lepi Amencitus bes|e,
tako lepo prai |zveti Iván varas,,
zidan bes|e.

Ino te varas dvoja naide|zta |zva
vrata imes|e, zdraga kamenya lepo
zreizana ta vrata imes|e, lepsi ý
dragsi od |uta zlata on ie piacz imel.

Csudna preleipa toga varas|a |zve,,
ti Ivan veli, notri varas|i |szuncza
meiszecza nei potrebno veli, ar
|zam Goszpon Bogh notri prebi,,
va, ý leprai |zam |zveti.

Kako ie lepa voda notri |zveti
Ivan pis|e, ravnoi kako ie te
|zvetli Chrýstal takva voda bes|e
po |zred piacza, od Bosia |zto,,
la prelepo tekos|e.

Zobei dvei |ztrani toga potoka
bes|e drevie |itka, dvanai|zet
drevia v|zaka Mei|zecza |zadom
rodgyeho ta kroto ha|zni|e bete|,,
nim ludem li|ztye toga drevja.

Gda bi |zveti Ivan to bil vidil ve,,
lik gla|z za |zlis|a, gda Goszpo,,
din Bogh |zvemi vernimi vre
notri prebiva, vu lepi vara| vle,,
po Goszposztvo |zve verne ze,,
zava.

Ne bo prai ondi vernim ludem
nikakve nevollye, ne bo betega
ne bo |aloz|ti, ne bo pogibeli, ne
bo placsa ne bo nareka, ne bode
ne|zrecse.

Herleno za teim paki drugi gla|z
|z: Ivan |zlisa, Jesus mu pravi
Ivan pis|i to ocsina ie vollya, |to
godi kmeni hocse priti pit, ni,,

IV / 68

gdar ne oséja.

Koteri godi kmeni řche priti řchem mu meszto dati, ki mo recs prime vesz moi lepi kincs nyemu hocso dati, tako Bogh Dobri ř otecz dragi nyegvo ho,, cso biti.

Koteri na řze grehe na kla,, da, nai pred řze naklada, koteri hocse Pogan biti ořztati, nai pogan ořztane, řcso je csakati, jedno mai,, heno, polgi me milořcje.

Jař hocsem Varas koga řzi vidil moim Vernim dati, s-nyimi navkup vekivekoma hocsem prebivati, da nevernikov, k řzebi vu Varas jasz nescsem puřztiti.

IV / 69

Ki moje reicři, gori ne vzeme, velik kvar vadluje, vrocřega ognya, kako je puna vidis ona jama, noter řze rino, kako hudi při, ti neverni ludje.

Blaseni Cslovik, ki mo reics pri,, me, ino kre nyé řive řzlobodno takai vu te moi Varas, vřzako Vreime poide, řzlobodno řzadom řzkincsena dreva, řzadom řivel bode.

Da za tem kmeřzto, řcso konec verchi, poganomu /luřztou,/ řzvei,, tu je, zdai bote vidli, da Never,, niczi, Vu Pekel opadno, kako ne řzrecsno ino neverno, vřzi hodili bodo.

Zdai bodte csuli, tusne placse velike nareke gledal ne bom jasz krallya huda, Csařzara na,, pre vřzakomu bodem nyegov

IV / 70

IV / 71

lon daval, polgi nyega Vöre.

Da pak zmoimi Vernimi
poidem, vu or|zágh Nebe|zki,
gde imam marho, ý v|ze me kin,,
cse, hocsem prikazati, ý zmoim
oczem ý |zvetim Duhom, v|zi,,
gdar prebivati.

Ja|z |zem jednako moi |zveti
or|zágh, v|zem ludem napra,,
vil, boidi Turk, Sidov, kakov
godí Cslek, v|ze |zem k|zebi
vabil, ki mene lubi vumeni
vöruje, nyemu |zem ga |zpra,,
vil.

Vszak lubi Boga to ti bod
tolnács, Verni v|zigdar mar
vnyem |zamom verui
nyega postui, ý nyega |ze ti boi,
ako to hoc|e| da nyegov or|zag,
bode vekveke tvoi.

To |zte |zli|jali, ta hude ludi
on p|ze imenue, Bo|je be|zeide
ino pravice, kteri vzeti ne|c|e,
Vu leipi Varas vleipo Go|zpo|ztvo,
pusztiti je ne|c|e.

Venda Goszpoda, noter bi i|li,
da bi je pu|ztili, da kako tatye,
pred tim Mei|zeczom, |zkrisali
|ze bodo, on teim govori, ki vno,,
csi vudné, leprai Vragu |zlu|ji.

Govori Xtus, da Pogan Cslovik
noter nemre poiti, zato |ze imei
kroto na pamet, vszaki ovdi vzeti,
na |zveti |itek, na pravo Vöro,
Setui gori v|ztati.

IV / 72

V|zacskova reda Csloveka k|ze,,
bi, Jesus Xtus zove, leprai ki
hodi po nyega |ztezai, ino

vnyem Vóruje, ali bo Goszpon
ali bo Cslovik on vŕze odkupil.

Da vede hud Vrag, vnocsi i vu,,
dne, neŕztanom ſze verti, med
nami godi, kako bi mogel, stero,,
ga posreiti, zato imeimo oroŕje
vzeti, y prot nyemu ſztati.

Ztelnim oroŕjem, ne vrazimo ga,
ni obladamo, zato od Boga,
dusno oroŕje proŕziti imeimo,
to je nyega reicŕ, pokoi verujocs
Nebeŕza dobimo.

IV / 73

To peŕzen ſzpravil, Gabriel
Nencsicŕ, zvelikim miŕlenyem, kro,,
to Selesŕe, da bi kerscseniczi, vŕzi
Boga poznali, ý da bi gori,
v Nebeŕzki orŕzág, vekso ſzkerb
noszili.

Hvalen boidi Bogh, otecz
Nebeŕzki, zJesusŕem Xtusŕem,
ý ſzvetim Duhom, vjedinom
Boiŕtvi, od naŕz vŕzako Vreime,
ar ti ſze dicsi, ſcsiŕztoga zŕzer,,
cza, ino ſzprave Vóre. Amen.

36.

23. Str. 73–75: Vszei ſztvari ochi Bose, vu te ſze vupajo...

IV / 73

Cantio ante Cibum dicenda
Ad Not. Mindenek
Vszei ſztvari ochi Bose,
vu Te ſze vupajo, ar
ſzkerbno paŕzko imas, na hrano
nyihovo.

IV / 74

Jeiŕztvino ý pitvino, davas
vŕzakoi ſztvari, ý odetel ti davas
toga ſzveita ludem.

IV / 75

Pod Nebom divgye, Źtvari,
 ý Nebeszke phticze, ne Źnyo
 ni ne Źzejajo, ti nye Bose hranis.
 To polŹzko leipo czvetye, ino
 Liliomi, Vu lepsem gvanti jeŹzo,
 kak je Salamon bil.

Oh Źzkolikim nasz bole, Bogh
 Tvé greisni Źzini odeivas ino
 hranis vnosina narodov.

Za veto vszo dobroto, vreiden
 Źzi dicŹnya, od náŹ od Tvoih
 Źzinov, da gori zviŹŹen bos.

Tvega Źzvetoga dara, koga bo.,
 mo jeli, Źztvoimi Źzvetimi dari,
 Źzkeimi bomo Źiveli.

Nai bode blagoszlov Tvoi,
 Goszpon Bogh ober náŹ, kak nad
 Źzinmi IzraelŹzkimi, Źivlenyem Tve
 Manne:

Szvét, Źzvet, Źzvet Źzi G. Bogh,
 Vu Vizokoi Nebi, dai da ktebi
 bomo mogli priti vu Nebesza.

Obeszelnik Duih Źzvetli, obeŹzeli
 vŹzei nasz, nadigni nam gori Źzer.,
 cza, zognyom Tve lubezni.

Zmolitvami proŹzimo, to preŹzveto
 TroiŹtvo, da nam da vszeim grei.,
 snikom, vekvecsno blaŹenŹtvo.

Boidi od náŹ hvalena, ta
 v ReidnoŹt BosanŹzka, otec, Źzin
 ý Duih Źzveti, puno Źzveto
 TroiŹtvo. Amen. N. 12.

24. Str. 76–77: Hvalo zdaimo mi Bogu...

IV / 76

Cantio post Cibum dicenda.

Hvalo zdaimo mi Bogu
milosztivnomu oczu,
za drage leipe dari,
ke ſzmo od nyega vzeli.

Teilo y Dusſo nam je,
leipo daruval y nyé, va,,
ruje ino hrani kak otecz mi,,
losztivni.

Teili ý Dusſi daje, hrano
vpotreibno Vreime, ako na nyé
glih ſzmertne, opadnejo kastige.

Nam je dani jeden Vrács,
koteri je ſitek nas, Christus je za
nász vſzeih Vmrél, i ſitek nam
je zpravil.

IV / 77

Kerszt y Vecsérja nyega
proti szmerti hasznita, ſzkote,,
rimi náſz vucsi, Szveti Duih
Bogh po Vóri.

Ponyem szo vnogi nasſi nam
greihi odpusceni, y ſitek vu Ne,,
beſzih, nam je dán o Bog dragi.

Proszimo leipo Tebé, obrani
nász Tve Verne velike ino
male, ki vórujo vu Tebi.

zDersi nász vpravoi Vóri,
dai nam ſitek vekvecsni,
da dicsimo Ime Tve, po Je,,
susſi Christusſi. Amen.

25. Str. 78–80: Te Sattan hudi, besznei ino trobi...**IV / 78**

Nucleus

ex

Cantione

Dicimus Grates Tibi et

pro Consolatione

Populum in Ecclesia, et in

Schola, juventutem Dirigen,,

tium, desumptus.

1.

Te Sattan hudi, besznei ino trobi,
 Doszta krat Verne Bosje razdrefzeli,
 Hiso Angyelje Bosi nye csuvajo
 ino branio.

Cerkev kerscsansko ko szo dobro nápravsi
 ...přa y ře sze je Proteřkaval řzvet
 ...yava, vřze nasz poter...
 y zapravi...

IV / 79

Vreime kada doide, vřze praviceřno řzo,,
 dil bode, ř obrani řzvoje Verne.

Gdo odzlobodi od zla me,,
 ne, i gdo sze zdigne poleg mene,
 prod hudo Delnikom ovim,
 da bi me Bogh csuval ne bil, vre
 davno zakopan bi bil, vglobokoi
 jami lesal bi.

Gda recsem opadnoti mi
 je, onda takai pomores mene,
 řzTvoje velike miloscse, gda řzem vu
 velikoi řaloszti, ř řzercze ni rosi
 řze drefzeli Ti me obeszelis taki.

Kszodbi Tvojoi tak řze prilofim,
 pravda tih Tvoih protivnikov, ki
 dobro na zlo oberno, řeregom řze
 vkup řzpravlaho, kai bi praviceřne
 vmorila, ino nyih kerv prelejala.

IV / 80

Da jaz Źze leprai vBo,,
 gi vupam, zakai je moi grad
 terden on Źzám, kteri pokaŹti,,
 ga ove, za nyihove ŹztraŹne grei,,
 he, y za nyih hudo csineinye,
 Goszpodin Bogh je potere. Amen.
 12.

26. Str. 80–84: **Zakai Źzi Źaloszna oh ti ma DusŹa...**

IV / 80

Cantio Pulchra.

Z zakai Źzi Źaloszna
 oh ti ma DusŹa, man,,
 tras Ti szebe tako kro,,
 to, za telo i na dobra, vupai Źze
 leprai vu Bogi, ki prebiva
 vu Nebeszih.

Ne oŹtavi te zmosni Goszpon
 Bogh, zna on vŹze Tvoje potre,,
 bocse, nyegov vesz te szveit je
 zato vu vszakoi potreibi, vu,,
 pai Źze leprai vu Bogi.

IV / 81

Moi Goszpon ino moi Bog
 jeszi Ti, Źzluga Tvojega me ne
 osztavi, oh moi otecz dragi,
 ja szem Źzinek Tvoi nevolni,
 vnikom sze neznam vupati.

Bogatecz Źze vupa, vu bla,,
 go Źzvoje, a jaz vupam Źze le,,
 prai vu Bogi, csi Źzem gli ne,,
 volni, ar ki sze vu nyega vupa,
 nigdar Źze on ne prekani.

Illyés Propheto, Źtoda je hra,,
 nil, gda je nei bilo desdgya du,,
 go leit, vu dragom Vreimeni,
 kjednoi vdoviczi je sal, kae
 na nyega szkerb noszila.

IV / 82

Pod jednim dreivom
gda bi bil zaszpal, jeden An,,
gyel je knyemu prisel, jei|ztvi,,
no perneszel, |zkom |ze |tiri
deszet dni hranil, doklam
na Horeb goro sal.

I zDaniela nei |ze je
zabil, gda je vu jamo, no,,
ter versen bil, klac|nim
Oroszlanyem, da nyemu je
hrano po|zlal, po |zvem |zlu,,
gi Habacuci .

Joseph v Ægyptom gda bi
bil odán, ondi ga je králl
vu vozi der|al, za nyega
c|j|ztocso, Bog vun nyega o|zlo,,
bodil y Go|zpodnom ga po|ztavil.

IV / 83

Nei je dopusztal zmosni Go,,
|zpon Bogh, te tri Mladéncze,
kai bi zgoreli vu ognyenoi pécsi,
da nye je zdrave obdersal, y
odnud vun o|zlobodil.

Oh Bosje i zdai Ti je|zi oni,
zdavnya mocs Tvoja ý zdai je
takva, pro|zim ne osztav me, dai
mi Dus|no potrebocso, y blagoszlo,,
vi |itek moi.

Ne pro|zim jaz od Tebe boga|ztva,
Ti |zam znás mojo potreibo, ar
vidis Ti v|zaka, da nai bolje
tou te proszim, Go|zpon nai bo,,
dem jaz |zTobom.

IV / 84

V|za koterá |zo na vetom
|zveiti, |zrebro y zlato, y dru,,
gi kinc|ji, kai godi je ono, le,,
prai malo Vreime terpi, ý ne
more zvelic|jiti.

Veliko hvalo dajem jaz

Tebi, kai ſzi dopuſztil veta ra,,
zmeti, Tvoje ſzvéte reicſi, dai
leprai osztati do koncza, y vek,,
vecſno zvelicſanye. Amen. V3.

27. Str. 84–87: **Gospodin Bogh neosztavi naſz...**

IV / 84 Cantio humilis tuitione Dei impe,,
tranda.

[G] ospodin Bogh neosz,,
tavi naſz vpogibelnoszti
nepuſzti naſz Protivni,,
kom, i ne dai nasz ki spotajo Tvoi
ſzvéti gláſz.

IV / 85 Za greihe mi tou terpimo, da ſze
nyih vun nevernemo, Tvojo zmosnoſzt
ne szpoznamo, od Tebe ſze kaſtigamo.
Vnasſih hisai vmirovnoszti, ne ſztoi,,
mo vjedinoſzti, neg protivnika ſztrahote,
i vu opuſcſenya ſaloſzti.

Prophétje ſzo popiſzali, Tvojo vollyo
povedali, steri reicſi Tve poſzluſa,
y ſitka ſzvega pobolſa

Toga poti Ti obdersis, ý na ſzte,,
ze nyega vodis, zevſzeim dobrim
blagoſzlovís, od vſzaka zla oſzlobodis.

Krepkoſzt, jakoſzt Ti nyemu dáſ,
protivnike nyemu podás, zjednim
ſztoi Ti obladas, jezero i preik pobies.

A ſteri Te pak ſzerdio, reicſi Tvoje
nevórujo, vſitki ſze ne pobolsajo, pro,,
tivnika ſze vcsakajo.

IV / 86 Luſztvo takvo pelas na nye, ſterim
reicſi da nerazme, vdalko vozo
odpelas nyé, ý vu robſztvi ospo,,
tas nye.

Takvo je zdai, nasſe Vreime, da

nei v|itki pobol|anye, niti Tebe prav
|zpoznanye nad nami je opuscse,,
nye.

Zato z|zercza Tebe Bogh molimo, poglei
na n|sz milosztivno, kteri kTebi
pregrei|amo, da |ze v|itki pobol,,
|amo.

Nas Or|z|g nam Ti obdersi, ober,,
ni procs v|ze zle ludi, ino dai nam
|ztalne miri, po Tvem |zini v|zei
n|z zmiri.

Vecs obrambe mi neimamo,
nego Bo|e Ime Tvoje, na|e je,
dal

IV / 87

pak v|ze |alo|zno, obdersi n|sz
na praviczo.

Hvala boidi Oczu Bogu, ino ta,,
kai Nyega |zinu, navkup |zvetvo,,
mu Duho, jedinomu pravo Troi|ztvo.

2. V3. Amen.

28. Str. 87–90: **Z** nebe|zke vi|zine...

IV / 87

Cantio hnis Deo Se comittentis.

[**Z**] nebe|zke vi|zine, Go|zpo,,
dine Bose, kteri pa|zko
no|zis, na v|ze |ztvari
|zvoje, y greisnomu lu|ztvo mi,,
lo|ztiv |zi Bose, |zerczem |zi
razmeinye, ino po|zvec|eny.

Vkrale|ztvi vTvem |zedis,
na v|zakoga gledis, ki Te tak po,,
|tuje, dobra v|ze Ti razmis,
ar Ti vszaka |zercza |zkro,,
vno|zt dobro vidis, i vu |zvoih
rokai Verne Dus|e der|is.

IV / 88

I na me Go|zpon Bogh, verzi

ocsi Tvoje, da Te bodem, hvalil vu
vu vřzakom mem deli, dicsil y
pořtuval Tvoje řzveto Ime, y řzto.,
bom vkraleřztvi prebival vekveke.

Verzi na mo glavo, deszno Tvo.,
jo roko, ř preřztrio Goszpon, na
me pořzvecřenye, y řzvojom milořřom
prigerni me křzebi, da vsze mo.,
je delo vugodno Ti bode.

Ar Ti liřztor moje, terdno řzer.,
cze mecsis, kako ti vrocřine, řzer.,
cze moje grejes, řzvoim řzve.,
tim Duhom tako me veřzelis,
od vřzake řalořzti Ti me ořzlobo.,
dis

Pogledaida řzTega řzveta řzto.,
cza na me, i pořzveti mene, řzTvoje
dobre vollye, da kvar ne vadlujem,
vu leipom Gořzpořztvi, ktero řzi obe.,
csal vu Jeřusřa Ime.

Kak bi mogel Tvojo, voljo ja szpu.,
niti, na tou vřzigdar miřzlim Tve
Ime dicsiti, doklam vmoih per.,
řzaih ma Duřřa pocsiva, iszkati
mi treba Duřřna zvelicřenya.

Sattanu nedai Ti nad menom
zmosnoszti, Angyela Tvojega
zNebeřz kmeni posli, na vřzeih
moih poteih, da me bode cřjuval,
kak je Tobiasřa, nai me bode
vodil.

Vřzegdar paszko noszi, Ti na
Verne Tvoje, ř mene zapisři vu
Tve řzvete knige, i kada jaz pri.,
dem pred Tve řzveto licze, da
zvelikim řzramom, ne pridem
zpred Tebe.

Vszakoteromu dás pravoga

IV / 89

IV / 90

naima Ti, ar ſzi dober kroto ne
zabi ſze znáſz Ti, zapisſes Tve
knige, vſzakoga Ime Ti, ki te kak
poſtuje, onako mu platis.

Lisztor Tebi Bosje, vſzigdar
hvala boidi, od nász vbogih lu.,
deh, poſtenye Ti boidi, Tebe ſze
doſztoi, Goſzpon vſze poſtenye,
vſzigdar vekvekoma hvala boi.,
di Tebi. Amen. N. 11.

29. Str. 91–94: Oh moj dvei ocsi na Goszpodna gledajta...

IV / 91 (PrP-217)

Dnica 3^{tia}

post Epiphaniam Cantio Comni

Oh moj dvei ocsi na Goszpodna
gledajta, da je vszigdár meni, on
milosztiv verujta, nyegova je kmeni
lubezen velika, tou mi vszigdár verujta.

Goszpon ne oduri, mene vu tvojoj szerdi,
da szi me vre priel, veliko miloszt
kszebi, licza ne oberni, proszim te od
mene, vu szvoj Ország vzemi me.

IV / 92

Scsote ſze dersati, kroto
ſztom Vörom mojom, na Te ſzem
ſze ſzlonil zevſzom nadehom mo.,
jom, nescso Te puſztiti, dokle
me ne szlisis, vun ſzvoih rok,
Duhovnih.

Zdignoti Te hocse znevolja.,
mi moih, ý ſzprevelikimi vno.,
gi greihi moimi, vſze bom dotle
kricsal, doklam nezacsujes, y
vszvo miloſzt ne vzemes.

O Bosje Nebeszki, vſze me vu.,
panye Ti ſzi, Vu Tvem lada.,
nyi nazlobniczi moý vſze ondi

Œzi Ti Goszpon ma pomocs
velika, gde jaz neimam vupa,,
nya.

IV / 93

VucŒi me moi GoŒzpon, na Tvo,,
je ravne pouti, da Tvojoi pra,,
viczi bodem vidil kod poiti,
moim protivnikom vu nyih zlo,,
be priti ne dopuŒzti mene Ti.

Da bi Œze moi GoŒzpon;
jaz vu Te ne bil vupal, velikoi
nevouli bil bi vu dvoinoŒzt o,,
pal, Tvoje bi dobrote v NebeŒzkom
OrŒzagi vŒivati ne bil mogel.

Zato moja DusŒa, vouli mi Œze
dersi Te, kai Œze trudis pres
vu Tvojoi hudoi vouli, zdai bo,,
des vidila GoŒzpodna vradoŒzti,
neoŒztav Œze leprai Ti.

IV / 94

Kteri prebivajo, vŒaloŒzti y
vsokkoszti, kpitanyu pravoga
Szodcza csakajo oni, da do te,,
be Œze veszele vu DusŒi, kako
David krally veli. Amen.

N. 9.

30. Str. 94–98: **Kak vu Ægyptomi, jeden phtics Pelikan...**

IV / 94

Alia.

[K] ak vu Ægyptomi,
jeden phtics Pelikan,
toga nemre znati, kak
je dvor Nebeszki, vu kom prez
dvoinoszti, Œitek nam Œze daje,
vu tom Jesus Xtus pravicsen
Pelikan.

Ako glih GoŒzpon Bogh,
Œztem Nebeszkim kincsem, Nyega

IV / 95

je osznai|il zonim modrim Du,,
hom, nam na Zvelicsanye, |zvoim
|zvetim Duhom, neg leprai |zamo,,
mu Csloveku je tou dál.

Iscse szi pretusno Israel Pa,,
|ztira, Szpeivav|ji ý hvaliv|ji
Nebe Zémle Boga, kai bi ne,,
zahvalno|zt nyega ne do|ztégla,
hrani ino brani |zvojo |ztvar
|ztvorjeno.

Pelikan i|zkajocs |zvoim mla,,
dim je|zti, Vu v|zakom Vreimeni,
na pomoc| nyim biti, hotel je ne,,
volni, na nye |zkerb no|ziti, do,,
|zta krat od Gnezda dalko od leteti.

Da doklam |ze kMladim,
zjei|ztvinom poverne, komai csaka
vidi, leti preve|zelo, k|zlabim |zvo,,
im |zinom, kai bi nyé nahra,,
nil, tak v|zi od cseméra je|zo
pomorjeni.

IV / 96

Ar jedna csemérna, kac|a
naglo pride, Mlade Pelikane,
vu Gnezdi zogrize, poednom
c|seméri, v|zi |zo pomorjeni, od
koga nyim je |zmert v|zem na
nagli pri|la.

Vidiv|ji |zve Mlade, kai |zo
pomorjeni, nezna kai zacséti,
zac|ne |aluvati, |zpravleno
jei|ztvino nezna kam deivati,
morjeni |zo |zini Mladi pelikani.

Pelikan v|jalofzt |zám on
|zvoje per|zi, zac|ne |zi terga,,
ti, kai bi |zi kerv pu|ztil, |zker,,
vjom bi po|kropil, on te |zvoje
Mlade, gori o|jiviti tak nyim je|zti
dati.

IV / 97

Glih ravno šztem
talom, Gošzpon Ješus Chriřtuř,
Adama y Eivo, preleipo je
řztvoril, noter je pořztavi vu pre.,
leipo řzvetlořzt, y vu Paradiřom,
vu preleipo radořzt.

Pekléne voze Vrágh, zhitrim
řetuvanyem, ki jezera jezér
Mestrie je Mester, Ocza ino
Mater řsřemerom vu mori, ve.,
cřnoga řzkvarjenja, zgercře.,
nim cšemerom.

Ali Jeřuř Chriřtuř pra.,
vicsni Pelikan, na Krisu je
řzterpel řzmert za řzvoje řzini,
řzvojom řzvetom kervjom, on
nářz je odkupil, gori nářz ořivil
řztem řze je ponizil.

IV / 98

Daimo zato hválo, Je.,
susřu Christusřu, ki nářz oszlo.,
bodi zgerla peklénszkoga,
ý cřemér je potrel, toi cřemér.,
noi kacři, ka je pomorila Adamo.,
ve řzini.

No zato řze řzpomni, koteri
tou cřujes, kai je řztára kacřa
pervoga Csloveka, zjedinim
Jabokom zapelala veřz řzveit,
po koi řzini Boři beho vřaiři
robi. Amen. V3.

31. Str. 98–101: Gošzpon Bog nas, obdersi nářz...

IV / 98

Cantio Pulchra.

[G] ořzpon Bog nas, obder.,
si nářz, řzřvom reics.,

IV / 99

jom znevol vzemi nářz, pred
řlim bolvánřzřvom brani, nářz

IV / 100

zlim nevernikom ne dai ná/z.

Ar ti hotte /zina Tvojega, oba,,
liti z/ztola nyegva, zegnati z Go,,
/zpo/ztva Nyega, nezai mec/fo navuk
Nyega.

Bosje /zlis/ji nam mocs Tvojo,
vusgi vnász Lucs /zveto /zvojo,
Ti /zi Go/zpon Go/zpode v/ze, vzemi
od ná/z na/fe greihe.

Reiszem /zmo kroto vgreisili,
tuih Bogov /zmo iszkali, te /zmo
bolvane molili, Tebe Bosje o/ztavili.

/z/tinen /zi Bogh mogoc/ni, mo,,
res nam isc/je pomoc/ji, csi Tebe bo,,
mo pov/zodi, ino na pomocs iszkali.

Oh stoda /zo zato krivi, nego
jalni Duhovni, ki /zo ná/z
tako vucsili, od Tebe kvragu vrac/ali.

Leipo Ti zato hvalimo, Tebe /za,,
moga dic/imo, ki /zi /ze dál nam
poznati, da znamo /to ý kai /zi Ti.

Zato Te z/zercza pro/zimo, da
vu pravicz/ ob/ztoimo, Tvoje
kersc/ánstvo obrani, /zTvom
/zvetom reic/jom ná/z hrani.

Christu/ jedini /zin Bo/i, /zpe,,
lai ná/z /zteih nevolly nas/ih,
poteri zle nevernike, ki za
/spot der/fe reic/ji Tve.

Ve/zeli nász Duih Bog /zve,,
ti, nedai nasz komu /zmotiti,
dai nam ve/zelo zminoti, gda
nam bode odszud poiti.

IV / 101

Hvala boidi oczu Bogu,
/zinu ý /zvétomu Duho,
ki nam je tou na znanye dál,
da nam je pot vNebo v/kaal. Amen.

32. Str. 101–104: Den prehodecs mladi mei|zecz...

IV / 101

Sequens.
Den prehodecs mladi mei,,
 |zecz odhodécs, tekocs vu,,
 ra ide leto na gorje, |zko,,
 ro |itki, bis, nas|jemu konecz bode.
 V|ze travicze, violicze, veih,,
 nejo, ar |zvetlo|zti, niti rosze nei,,
 majo, ý ro|icze, bis, po Ru|zalai pis,,
 eyo.

Mocsno Zvérje, leipe phticze
 ginejo, jako drevje mocsno zvér,,
 je ... |ze, jaki zidi, bis. ý
 ...rus|io |ze.

IV / 102

Gemant kamen, |zvetli Chry,,
 stal |ztere |ze, ki ý zmegy vod,
 Indian|zkih vun |zhája, jaki zden,,
 czi /bis/: y potoki zapro |ze.

Vi|zoki zrák, kako vo|zkom
 ra|ztopi sze, kako |ztoga |zveti
 Mathæi |zpi|sue, natom |zveiti/bis/:
 nikakve nei |ztalno|zti.

Cslovik takai |zmertyom itak
 vu mreiti, kinc| ý blago, potreibno
 osztaviti, ki |ze godi /bis/: od Ada,,
 ma narodi.

Oh! |alo|zno |zercze terdno
 okorno, kai |ze |ztoga ne |zpomnis
 pokorno, gda te zove /bis/: ... kai
 |ze ne o|gla|zis.

IV / 103

Czeta Riba, ka sze vMorju naha,,
 ja; pokorna je zapoveidi Gof|zpodna,
 Vetri Morje /bis/: ý divgyi oro|zlanyi.

Zmiszlida |ze greisni Cslovik
 kak |ives, zákai da |ze zgreihov
 kBogu nevernes, negh vu greihi,
 bis/: |ives kroto okorno.

Kak bos šzodil, gda te ov
šzveit šzprevodi, ý šztrašna groza,
gda Tvoje šzercze zvali? lišztor
šzi bár /bis/ Szkrinyo ima
šzpravlati.

Kada bi šze, po Czinte,,
ro jaz tekal nogami šze, vmi
... zadeival, szplakal
... dai y jaz takov
bodem.

IV / 104

Hvalen boidi Gošzpon
Bogh Vu Nebešzih, ki šze zgrei,,
snih ludih šzpominas na Zem,,
li, Dika Tebi /:bis:/ od všzeih
ludih nai višše. Amen. V. 12.

33. Str. 104–106: Jaz znam eden czveitek leipi...

IV / 104

Alia tempore Administrationis
Coenæ Dnicæ.
Ad Not. Vuté šze vupam.

jaz znam eden
czveitek leipi, ki
šze je dopadnoł me,,
ni, on je memu šzerczu dragi,
ý prietni, med všzeimi drugim
czvetki.

IV / 105

Ovi czveitek je reics Bošja,
ko nam je šzám Bogh dal, zda,,
vnya, ka nam ovdi vu nevoljai
ý tám šzveiti, vu vekivešnom
blašenšzvti.

Ona je pout šzvetloszt dve,,
ri pravicza ý šitek vecsni, ki
šze za šzve greihe šalošzti, mi,,
loszt proszi, nyemu šzo odpušče,,
ni.

Ar šzam veli hotte kmeni,
ki šzte zgreihi obteršeni, jaz
ščem polgi vasših šzercz pros,,
nyi, veruite mi, zavracsiti vas,,
še rane.

Vzemte jeite me Teilo,
kotero vam vezdai delim, šztem
navkupa vsze dobro Vam dám, vó,,
ruite mi da šze šzpomenéte zméne.

IV / 106

Vzemte pite tou je kerv ma,
ka je za vasz preleána, tou gda bo,,
dete csinili zmoje šzmerti, bo,,
dete šze šzpominali.

Zato proszimo mi Tebe, za Tvo,,
je rane velike, da šzi vmrel za
nasše greihe, Jesus Xtus, neimas
od nášz procs oditi.

Vzemi našz za šzvoje šzini, da
te bodemo dicsili, tvojo šzveto reics,
všzi glašzili, vu praviczzi po
Jesus Christusšzi. Amen. N. 8.

34. Str. 106–110: **Hotte kmeni pravi Bosi šzin...**

IV / 106

In Festo Sancti Matthiæ Apl.
Eglium Matthei.

[H] otte kmeni pravi
Bosi šzin, vi všzi
zgrehi obterseni,
všzi ludie šztari i

IV / 107

mladi, jašz vam šchem dati kai
imam, vupaite šze terdno vumni,
ščem vam zvracsiti betege.

Moj je jarem kroto šzla,,
dek, moje je breme leheno, kteri
nje noszi za menom, te bode
pekla mentuvan, od mene bo,,

IV / 108

de daruvan, imel bo vNebi šzvoi
šzvet šztán.

Kai šzem terpel ino cši,,
nil, Oczu šzem vollyo napunil,
tako vi ravno vcšinite, z recš,,
jom zdelom, zevšzom mocšjom,
po mojoj voli šivite, tako vi
pravo vcšinite.

Rad bi te šzveit zve,,
licsan bil, da kriša nesche no,,
šziti, ino nevole terpeti, ker,,
šcheniczi zato terpi, Bosi
kris mu je nošziti, ki šche peklu
vragu vuiti.

Nám všze šztvári to šzvedo,,
cši, ke šivo vodi vu oblakih, da
herlo mim Te moke, što nesche za
Ime Bosje, more potle šztrahom
vrasim, zteskim mišlenyem všzak
vmreiti.

Denešz je Cslek lep mla,,
dehen, zutra bo na šzmert betešen,
nemre šze šzmerti vugnoti, glih ka,,
ko roša vu poli, tako Te Cslek mo,,
ra leipi, vu herlom vumreti.

Nikomur blago ne hašzne,
gizda mladošzti nikaj ne hašzni,
moramo všzi vmreiti, kai ni zla,,
to ý šzrebro, ino to všzacskoe bla,,
go vu zemlo poiti moramo.

IV / 109

Modrih modroszt ne obrani, ni
šzveczka Dika ne hašzni, ar ie lu,,
dem všzem pomreiti, ki za Jesus,,
ša ne šzterpi dokle ie vnyega mi,,
lošzti všzigdar mu ie mertvomu
biti.

Te šzmerti šze vešz šztrah
gda pocšne moke terpeti, teda šcse

Bogu prav biti, ali ſze boim mi,,
loſzt ta, preik bode od nyega vzeta
dalkomu bo vuha jala.

Merkaite ſzinkove dragi,
ki ſzte ſze Bogu podali, te moke
vam ſal ne boidi, Bosje reicſi ſze
derſite, nyom ſze nai viſſe vupaite
od Boga placso vzemete.

IV / 110 (S-249)

Ne cſinte hudo za hudo, ſivi,,
te Bogu vugodno, ſzveitu ſze
Vroke nedaite, voljo na Boga
ſzlonite, po voſzkoi Sztezi ho,,
dite, Bogh te ſzveit kaſtigail bode.

Ako vam je te kris ſohek,
zmiſzlite na ogen ſarek, kam
bo moral te ſzveit poiti, z-Duſſom,
z-Telom tam terpeti, ino nigdar vun
nepriti, Ondi bo moral goreti.

Vi pak povſzemſzega botte,
imeli dusno veſzélje, kamo mi,,
ſzlite imeti, ni eden Jezik
nemore zgovoriti Bosje Cséſzti,
ſzkom vaſz Goſzpon Bogh daruje.

Kai nam je Vekivecsni Bogh,
obecsal po ſzvojem ſzini,
priſzegeſt vu ſzvem Imeni,
to nam iſztino on vſze da, pri,,
pela naſz vu Nebéſza,
po-Jeſuſſi Kristuſſi Amen.

35. Str. 111–134: **Prav ſzo popeivali vu jednoj popevki...**

IV / 111

I.

In Feſto Sanctæ Mariæ
Magdalenæ Communis

Prav ſzo popeivali vu jednoj

popevki, oštavi šze zgrehov,
šivi vštvetom šitki, gresna Ma,,
gdalena pelda vutom boidi od
ke bodem vezdaj popeval po redi.

Bom redom govoril kako je
vgreih opala, i kak je okor,,
no vu greihi šivela, i Zatem
kak šzeje gBoghu povernno,,
la, po poenitenty milošcho
dobila.

IV / 112

Lazar po imeni vSidovcsini
bešše, kateri dvei šzeštzi pre,,
dragi imešše jedna šze Ma,,
ria Magdalena Zvašše a te
druge ime šzkerbna Martha
bešše.

Prebogati Siruš Otecz ovi beš,,
še od koga nyim vnogo bla,,
ga oštanošše vu Jerušalemi
jedne leipe hise i dva lepa
Grada ponyem šzi dobišše.

Po ocsine šzmerti razdelili
šzo šze, ona leipa hisa Lazaru
za dopade Magdalom grad šze,,
bi Magdalena vzeme leipa
Bethanna pri Marthi oštane.

IV / 113

Christuš Zvucseniki kovoi šze
vernošše, i šchiztom Deviczom
Mariom navkupe, kada zGo,,
lileæ truden priššel bešše pri
nyoi pocsinošše tak Varaš
poidošše.

Ovdi Martha vnogo Chris,,
tušševa Csuda, vidila szlisa,,
la po kteri ga pozna, da je on
te pravi Agnecz Bosi véruje
kako je Keršztitel govoril od
nyega.

IV / 114

Magdalena je pak nečis|zto
 šivela, šzedem vragov kšzebi
 za Stero pušztila, zato kako
 Modri od toga govori, ar je šze,,
 dem glavnih grehov vucsini,,
 la.

Ono more bitti, ar te vragh pe,,
 kljeni, grehov všzigdar lubi
 i na nye zapela, zato koteri
 Cslek vgrehi šze našzlanya,
 vnyem šzi vragh pekleni
 prebivanye šzpravla.

Magdalena je kroto zagre,,
 šila, zMladenczi nečis|zto
 tuvarušvala, za ktero je
 ime gresnicza dobila, doklam
 ni milošzti od Boga dobila.

IV / 115 (P-49)

Prekleta bogášztvo, na húdo Zapella,
 ona je nigdar nei Snyim Dobro Sivela,
 tanczanye igranye, pri nyei šze Csinis|e,
 zato na všze greihe ona Setúva|se.

Bosjoi Szvétoi reicsi
 nei šze radúvala, na dobro Csi,,
 nyeinye nei je Setúválla,
 neszrecsne mladencze, raife
 je imeila, ktere nyim vu roke,
 nešzramo vtika|se.

Vszaduvenum Verti, Goušztu šze
 Sétala, nigdár vtoplom Leti, med
 rousami Szpálla, dollu Leigajoucsi,
 Bouga nei Mollila, Leprai vpreminoucsem,
 všza nye mišzel bila.

Zgreihi Szvoie Szercze, ona je hranilla,
 za nikakso hrano nei Sze drefzelila,
 Z gladom vmirajoucse, nei je Milú,,
 vala, Almostvo proszecse,
 z hise je Zgonilla.

IV / 116 (P-50)

Ksziromákom Krouto, be ne

miloŝzivna, i vu Szerditoŝzti,
iáko nevtissena, Leprai Szvoio Voljo,
vu vŝzem je iŝzkalla, z vunŝzkimi Mládenczi
Tuŝskala Tanczala.

Nikoga z Ocsama Szvoima
Vkanila, gda ŝze neŝzpodob,,
na, na nyega zglédnola, neznávŝi
kai Szleipim, bole v Né,,
bo poiti, kako tim gledecsim,
na pekel Szpádnoti.

Mártha je pa ki ŝe, Kerscsenicza
bila, ar ŝze od Chriŝtuŝŝa, Vöre na
vucsilla, ali gda ŝzesztra, ov zlo gláŝz
Zacsuje, za ono vu ŝzerczi
Krouto Sze branila.

Rekoucs oh da bi nyou, mogla
v ŝzobom vzéti, ino doXtuŝa
v Czérkev zapelati, bár bi ŝteila
ieden krát, nyega poszlúŝsati, Szteim
bi mogla Duŝso Szpekla mentúvati.

IV / 117 (P-50)

Za ŝzvojo ŝzesztriczo, onak
ŝalúvaŝse, i od britka pla,,
csa na zemlo padoŝse,
za tem pak vupaŝznoŝzt, v ŝzer,,
czi ŝze zaŝzaga, ŝzvoioi
ŝzluŝbeniczi, vetak govorjáse.

Idi oh Marczella ŝzkoro k Magdaleini,
i recsi nyei nai bers, doide veŝzdai
kmeni, ar bomo Krisztuŝu, vJeruŝa,,
lem isli, kteri te blodecse,
pravo pouta vucsi.

K Magdaleini doide ŝzkoro
ta Márcella, ktero je medgy dvő,,
ma, Mládenczoma naiŝsla, pred
nyimi posztaŝse, nye je pozdrávila,
zatem Magdaleini vetako je rekla:

Tvoja Szesztra Martha, Scsé ti
povedati nei je dobro vŝzig,,

IV / 118

- dár, vu greihi Lesati, zato Je,,
 rusalem Jetui Ti Injóm poiti, gde Jze zve,,
 licjanýa pota Jcses navcJiti
23. Tam je Jesus Xtus Jzin Jivoga Boga,
 ocJine MiloscJe preleipa zaJztava, NebeJzka
 orJzága predrága korona, kateri greisnike
 vJze kJzebi dozáva.
24. OJztavi ta leinoJzt, Jetui zmenom poiti, ar
 mi rekla GoJzpa, da te neoJztavim, vleipi Je,,
 ruJalem, Jcsemo navkup poiti, tam Jzi zreicJjom
 Bosjom DuJJe ponovimo.
25. Magdalena recJe, vetak toi Marcelli, nei
 mi vezdai treba JzveJztva Jze vucJiti, niti
 vJeruJalem zaman pot klacJiti, bole me,,
 ni doma dobre vole biti.
26. Ar Jzo lepi goJzti vezdai kmeni doiJli, Go,,
 Jzpoczkoga reda i viteski ludi, katerim
 obilno zdai morem kuhati, zato odJzud
 zdoma nemrem jaJz poiti.
27. Bar bi iscse JzeJztra moja znami bila,
 i preleipe Jale naJJe poJzlusala, niti ona
 ne bi od nájz odhájala, nego bi Jze znami, na,,
 vkup veJzelila.
28. z-etakvim odlocJkom odide Marcella,
 Jzvojo GoJzpo doma vu molenýu naisla, ko vi,,
 dila cJula nyoi je poveidala, za ktero Jze Martha
 kroto JaloJztila.
29. VeJz dén j nocJ jeJzte, vsaloJzti plakala, vu kterom
 vreimeni nei pila ni jeila, Boga je molila, i pla,,
 cJocJ profzila, da bi Magdaleno na vóro obermol.
30. Duih vu Jzne pokáza, Márthi i nyoi recJe, da
 nai Jzama kJzeJztri Magdaleini poide, nai jo ona
 kára ino opomina, etak Magdalena vJeruJalem
 poide.
31. Zato kak Jze zorja rumena pocJela, i tak jeJzte
 Martha kMagdaleini poisla, na potu vu Jzerczi
 kroto zdihávava, i tamu doidovJi Magdi vetak
 rekla

IV / 119

IV / 120

32. Ma draga ŹeŹtricza Maria Magdolna, oh
kak bi jaŹ rada da bi poŹzluhnola, kai bi Zveli,,
cŹanŹu tebi govorila, blasena bi bila da bi to
vcŹinila.
33. ProŹzim Te preleipo, moja drŹaga ŹeŹztra, Źvoim
nepoŹtenŹem negerdi nŹm glaŹza, ocsina imena
ni nyegova groba, da na nŹz kaŹtiga neŹzpadne
od Boga.
34. OŹtavi ta Źzveczko veŹzelye odurno, zMla,,
dŹnczi spotlivczi, goŹztuvanŹe goŹzto, nemi,,
loscŹo vŹzŹko oholnoŹt veliko, ar Te bogme
eta na pekel potŹgno.
35. ZnŹs da Źzveczka dobra tako Źzo neŹztalna,
kak dim j Źzapa; znŹs kako prehŹja, vu
ocsnom megnenŹi ona vŹza minejo, ka,,
da Źzmerti poŹzli po TŹbe doidejo.
36. ZnŹs dobro da ta Źzmert nikomu nepro,,
Źzti Źzvojo oŹztro Źztreilo, na vŹzŹkoga puŹzti,
plakanŹe javkanŹe, povŹzud znŹ ŹzprŹ,,
vlati, Źztarih niti mladih ne znŹ milovati.
37. Vu tvŹe gingavoŹzti, csi Źze zdai radu,,
jes; i vu poseleinŹu telnom naŹzladŹyes,
ako Źze veŹzelis deneŹz jeis pijes, zutra po,,
toi Źzmerti, vu grob poiti mores.
38. Odnod na pitanye, gori Źztati imas,
i pred Źzodecza na prei Źztopiti ti imas,
i odevŹzei grehov, racŹun dati imas, za
teim na vekvecsne moke poiti imas.
39. Zato po vŹzem vŹzega; ne leŹi vu greihu, ne,,
go ŹnŹyega ŹztavŹi verno ŹzluŹi Bogu, kai
gda ti pritecŹe tvoja ŹzkrŹdnŹya vŹra, DuŹŹo
preporocŹis batrivno na Boga.
40. Oh kak je prelepo XtuŹŹu ŹzluŹiti, od ne,,
cŹiŹzta greha, hitro odŹztopiti, bole je zXtuŹŹem
vNebi prebivati, nego nadni pekla, na vekke
plakati.
41. Zato moja ŹeŹztra ne dreŹzeli mene, Źzvoim
hudim delom ne Źzpravlai Źzi Źzuze, nego vJe,,

IV / 121

rusalem, zmenom opravi ſze, gde Zvelicſitela
reicſ primes vu ſzercze.

42. Hocſes ocſutiti, vu ſzerczi veſzelye, ako jen
krát ſzlisic reicſi Xtufſſeve, ocſine Miloſcſe obil,,
no zleanýe pokoro cſinecſim lepa troſta danýe.
43. Kada henýa Martha veta govoriti, zacſe
Magdalena vu ſzerczi miſzliti Márthe nýe be,,
ſzeidam pocſne vöruvati, i ztakvim razu,,
mom pred nýom govoriti:
44. Na tvo lepo proſnyo jaſz vcſiniti ho,,
cſem, da vu Jeruſalem, ztobom navkup
poidem, ali veim da hocſes, da ſakel oble,,
cſem, moje lepe ſzvite, doli ſzébe zmecſem.
45. Viteſkim junakom, plemenitim ludem,
hocſes da medne reicſi nigdár ne dám, eta,,
kva Tolnácſa tvega da bi znála, nijedne bi
ſztobom ſztopnýe nevcſinila.
46. Mártha ſzi miſzliſſe da bi zmenom poſla,
bár bi Tvoje ſzvite vezdai ne odvergla,
Xtuſſa Vucſenye, da bi poſzlušala, za Czi,,
frane ſzvite ne bi ſze mářila.
47. Lekmeſztu ſze na pot, one opráviſſe, na
poutu ſze zBosje reicſi ſzpominaſſe, Mar,,
tha zMagdalenom lubeznivo dgýaſſe, do,,
klam vJeruſalem, Váras snyom doidoſſe.
48. Kada vJeruſalem onedvi pride,,
ta, za Xtus Jeſuſſa, ondi zvedava,,
ta, da v Templomi vucſi ondi Zezna,,
li ſzta, zato ſetuvanýem za nýim iſli jeſzta.
49. Na Prædikálniczo gda bi Chriſtus
ſztopil, i vnoſino luſztva vucſiti zacſel bil, pri,,
de Magdalena kako Páv cziſfrana, povſzud
okol ſzébe gizdavo gledala.
50. Zláci Láncz na rokai, na vratu imeſſe, ſcſi,,
ſztim zlátom perſzi cziſfrane imeſſe, preſzvétli
Smaragdus na vuhi viſziſſe, od dragoga Gyön,,
gýa ſzukunftýa ſze ſzveitiſſe.
51. Ktero Jeſus Chriſtus gda bi bil zagledal,

IV / 122

IV / 123

IV / 124

- kakti na šzkvarjeno tak šze na nýo zgliednol,
nad keim Magdaleina vřzerczu šze zbúrkala,
kak mertva vobrazu, jeřzte obleidila.
52. Velika bojařznořzt řzercze ji prevzéla, na to,,
liko da kerv, vnyoi je omerznola, mocř jo ořzta,,
vivřji, na kolena padla, malo da li v Milosřji Bo,,
řyoi nei zdvoila.
53. Recře Martha řzeřztri, nai vdvoinořzt opa,,
řzti, nego řetui vezdai, řitka pobolsati, zpra,,
vom vupaznořztřom, Xturřu beisati, pri
Nyem po pokori milořzt hocřes naiti.
54. Magdalena ocřji obrise řzi placřne, ino na
Xturřa ponizno řze zgliedne, nýe dýse,,
vne rane, Xtus da oglédne, okor,,
no on vecř krát na nyo ne poglédne.
55. Ar vidi nye řzercze, da na pobolsa,,
nýe, na pokoro řitka ona se řetuje, per,,
ve merřzke grehe, ořztaviti hocře, za,,
to luřztvi vetak govoriti pocře.
56. Ja szem Jesus Xtus řzin řivoga
Boga, ki ocřina milořzt tim pokornim
delim, nýih dýřne betege, leprai ja řzam
vráčřim, kteri me poiřcřo, grehe nyim odpuřztim.
57. Koteri řzte zgreihi obterseni bili, i
pod nýih bremenom kroto otrudili, gre,,
he ořztavili, i kmeni pridite, pri mni vařřim
Durřam pocřinek naidete.
58. Da bi řzveit poginol, toga bogme ne,,
scřem, negh řzem na řzveit doisel, da
vářz zvelicřujem, mega ocza voljo, vam
vřzem nazvescřujem, ki grehe ořztavi
nyega křzebi primem.
59. Gda veselicza řzita, za czvetje ne mara,
niti zdravi Cslovik, za vrářtvo ne mára, neg ki
řzo vu kmiczi i vdusři betesni, one vun řzpelati,
i hocřo zvráčřiti.
60. Zocřine milořzti ja řzem na řzveit pořzlan, da za
voljo Csleka řziromak pořztanem, vřzega řzveita gre,,

IV / 125

he na ramo jaſz vzemem, i mo kerv na kri,,
su za nýega prelejém.

61. Poſzluſajte példo edna ſzkerbna Sena, ſzvoi
pogubléni gros ſzveicſom ga iſzkala, i gda ga
vre naisla, ſzozſzide vkup zvála, da bi ſze nad
grosſom snýimi veſzelila.
62. Druga vam je példa ovcza pogublena,
koteri i scsreide jeſzte zablodila, kak je Pa,,
ſzter iſzkal, i gda jo vre naisal, na ramo zdigno,,
vſi veſzel domo neszel.
63. Eden ſzin raſzipni ocza oduriſſe, i zato od nye,,
ga ſzvega tala vzeſſe, tanczajocs praznujocs, snyim
hudo ſiveſſe, ino do fileira blago potro,,
siſe.
64. Ali gda ſze zgrehov koczu on vernoſſe, i od
ſzvega ocza Miloscſo dobiſſe, zlati perſztan o,,
tecz na rouko mu dgýaſſe, priatele zvaſ,,
ſe, te ſze veſzeliſſe.
65. Ja ſzem ona ſzveicsa, ktera grosſa iscsem,
zablodjeno ovczo ja ſzem ki poiscſem, ra,,
szipnoga ſzina nazai koczu zovem, ki
za grehe placſu, jasz je zvelicſujem.
66. Kteri ſzprávom Vórom vóruje vu
meni, vadluvanýe zméne poleg piſzma cſini,
ſzmerti vekivecsne nigdar ne okuſzi, nego
bo prebival zmenom vu Nebéſzi.
67. Nei ſzem za pravicsnih voljo na
ſzveit doisel, kai bi nýé na ſitka pobol,,
sanýe jaſz zvál, nego te greisnike, na
poenitentio, zovem za vſze grehe da oni
ſalujo.
68. Ki ſze pak poverne, nai grehe oſztavi,
vóro z dobrom delom on nai poſzvedocſi,
ar ki leprai Goſzpodne Goszpodne kricſi,
prez dobra cſinenya on ſze nezvelicſa.
69. Ki beſzeido leprai mo zvuhmi poſzluſ,,
sa, i nyo ſzamo hotécſ mimo vuih pre,,
puscſa, on je ki na peiſzki ſzebi hiso czim,,

IV / 126

V / 127

IV / 128

- pra, ar pride desdgy i ſzláp te jo vſze razmeta.
70. Csi pak mo beſzeido, radi poſzlusajo, ino nýoi
 vu ſzvojem ſzerczi meſzta dajo, oni na pecſi,,
 no ſzvo hiſo czimprajo, ni ſzlapi ni vótri
 nýo ne razmetajo.
71. No vre kteri godi mo reics zdai ſzlisite,
 blaseni bodete, ako tak vcsinite, vnoge mer,,
 ſzke greihe hitro oſztavite, tak mojega ocza
 ſzinove bodete.
72. Ar ki vu Nebeſzki ſitek hocſe poiti,
 on vszegdár reics Bosjo ma naſzleduvati,
 mirovno nevolje vnoge preterpeti, ino za
 praviczze vſze zlo prenoſziti.
73. Dúsſevna korona ondi ſze vám ſzpravla,
 gde ſze vasſe Teilo, za mo voljo ſpota,
 tak vNebi obilen najem vi vzemete,
 ar orſzagh Nebeſzki ladali bodete.
74. No se lubeznoſzt vi bratinſzko imeite,
 ſtero zdobrim delom vunka pokasite,
 gorécse Lampaſſe vu rokai dersite,
 kak nore Devicze da ne poginete.
75. Zvaſſa dobra takai álmoſtvo davaite, ar
 vNebéſzi kincſa po tom ſzi ſzpravite, ako
 leprai pehár merzle vode date, csi zdo,,
 bra vcsinite, naima ne zgubite.
76. V nevole bodocſe, vi ne odurite, kne,,
 volnim ſzirotam ſz pomocſjom boidite,
 vbetegu lesecse, zdarom priglednite, i Bo,,
 gu ſze za nýé ponizno molite.
77. Po potu hodécse na ſztán vi primite,
 one ki ſzo nági radi odenite, znevol,,
 nih robov ſze nigdár nezabite, da j vi vu
 peklu robi ne bodete.
78. Ar gda ſzodit doidem zAngyelſzkim
 ſeregom, ino ſzedel bodem na ſztolczi kralvom,
 vſzi narodje ſztáli bodejo pred menom, ve,,
 tak hocso re(c)si, gda je ſzodil bodem.
79. Moý prelubléni ki ſzte zdeſzne ſztráni,

IV / 129

zvõrom i zmiloscsm ki ſzte obſznaiseni, ocza
Nebeſzkoga vi ſzte vſzi blaseni, hodite vu
orſzag ki vam naprãvleni.

80. Ar gda ſzem bil gladen jeſzti ſzte mi dali, i
gda ſzem bil jeden piti ſzte mi dáli, gda ſzem vre
bil nagi vi ſzte me odeli, gda ſzem bil betesen,
ſzte me prigledali.

81. Kada ſzte vi veta dobra vucſinili, zmaiheni,,
mi ki ſzo vu meni verũvali, i vaſſe pomo,,
cſi ſzo potrebũvali, ſztanovito ono zmenom ſzte
vcſinili.

82. Prekléczi pak zleive ſztrãni ki ſztoite, vi
na ſzveiti krivi Saffarje bili ſzte, na vekvecſni
plamen od méne poidite, tam za vaſſe hudo
na vekke gorite.

83. Ar med vami ſejal i gladuval jeſzem,
potnik, prez krivicze vu temniczi bil ſzem,
doſzta krat vbetegu dreſzelno plãkal ſzem, od
vãſz nikakove pomocsi vzél nei ſzem.

84. Vernim moyim nikai podelili nei ſzte, zvaſ,,
sim ſzveczkim dobrim krivo ſiveli ſzte, vaſſe,,
ga terbuha vſzegdãr tucsili ſzte, onak nezaval,,
ni prot meni bili ſzte.

IV / 130

85. Etak ti neverni na pekel opadno, i ni,,
gdãr veſzelja imeli ne bodo, ar vognýo
ſveplenom goréli bodejo, i zobmi od moke
ſkripali bodejo.

86. Ki ſze zgrehov verne, na pekel ne
pride, ako mega Ocza voljo csinil bode,
ar moja ſzvéta kerv, za vſze vun tekoſſe,
po koi ſze od grehov verni ocſiſztiſſe.

87. Me opominanye ki gori primejo, po prá,,
voi pokori greihe oſztavijo, vlep Nebeſzki
országh ti tákvi pridejo, i nepovehnyeno
koro(no) vzemejo.

SECVNDA ~ PARS.

88. Maria Magdolna, gda bi veta cſjula,

IV / 131

za grehe placsocs je pokoro vcšnila, te
czifrane šzvite od šzébe zmetala, z veta,,
kvim razumom ješzte govorila.

89. Oh radošzti vreime, gda šzem gori šztala,
oh blášena vóra vu koi šzem šzém doisla
i Xtušša leipo vucšenye šzem cšula, ar šzem
zdai vešzelye všzerczi ocsutila.
90. Ošztaviti hocšo našzladnošzt telovno, vu
koi je do vezdai me šzerczi gorelo, Je,,
sus Chrištus bode me Duššicze pomocnik,
i pred oczem Bogom dober zagovornik.
91. Nešztálno bogáštvo šz keim šzem jašz ladala, ma,,
nšye šale ke šzem rada pošzlusala, naczifrane
šzvite vkeh šzem šze zgizdala, za Xtušša voljo
všze šzem odurila.
92. Ar šze hocšo memu Xtuššu podati, on všze
moje Duššne rane scšé zvracšiti, na obli,,
cze hocšo pred nyega opašzti, znám milošzt Dušš,,
siczi pri nšyem hocšo naiti.
93. Nigdar procs od nyega jašz nescsem ošztati,
Nyega vuvšzem šitki hocšo postuvati, kod
godí bo hodil, šnyim bodem hodila ar
od šzveczka kinsa bolsa reics nyegova.
94. O mojega šitka prešzlátki voditel, i
ocšine šzerdi milošztiv vtíšitel, nevolnih
gresnikov pri Bogi Zmiritel, ki grehe
šalujo nšyih obešzelitel.
95. Ovo jasz greisnicza k Tebi šzem vre doi,,
sla, Tebe po všzem všzega bom našzledovala,
grehe odurivsi bom, Tebe lubila, kai bi
leprai grehom proscsenšye dobila.
96. Gda bi Magdalena veta govorila, i
za grehe ztusnim šzerczem bi plakala,
Zvelicsitel Xtus pun šzvéte miloscse,
z etakvim razumom Magdaleni recše:
97. Ne derthai vupaišze Magdalena vu,,
mni, tvoji grehi kak ti Jordan da bi
tekli, ako vupaznošzti vóra imas vu

IV / 132

IV / 133

- mni, nebo ti škodili neg bodo šzahnoli.
98. Tvoje rusne grehe, na strán ti ošztavi,
i dobro csiniti po vřzem řzega řetui, za
mo voljo vřze zlo rada ti preterpi, Zve,,
licřana bodes leprai ino recs zdersi.
99. Nad tem Magdalena, řze obraduvala,
i knogam Jesuřřa, ponizno je řzeila, nyego,,
vo reicř řzveto rada pořzlusala, i vu řzerczu
řzvojem mocřno obdersala.
100. Nyega řzvęto Teilo z mařztyom je maza,,
la, Nyega drage noge řzuzami muivala
řzvoje glave vlářzmi ponizno briřzala, i
zlubezni nřegve noge kuřuvala.
101. Vsze dni řitka potle řzvęto je řivela,
vraiřemi Tanáćři nei je vřruvala, grei,,
hi niednomi nei je meřzta dala, zato leip
Nebesřzki orřzag je dobila.
102. Odřzud řze vřzak vucřři řitka pobolsati,
nelubi ni eden vu grehu lesati, po kom
moro vnogi na pekel opařzti, vu řveple,,
nom ognyu na veke řztonyati.
103. Vezdai kratke peřzmi scso ko,,
necz vcsiniti, ko na pęldo greiř,,
řhnim, hotel řzem pizati,
miloscso kai vnogi, odvesųjeio,
i malu je oni, ki jo prav dobijo.

IV / 134 (P-57)

Vu Jezero Seszt Sztou,
devetdeszetipętom, z Vogerszka
Jezika, Szlovenszki pizsal szam,
da greihov vnosino med
Lusztvom Vidil szam, za Ktero
vu Szerzi, nad nimi plakal szam.
Hvala boi Bougu, Oczu Nebeszkumu,
i nyega Szinovi Jesusřu,
Jesusu Xtusu, pokouru Csinecse,
ki Kszebi dozáva, i Szvojega
Duha, nyim vszeim podiliáva. Amen.

1–24: ...Csákovom Turni...

Csákovom Turni.

Dobro i ti ľzám znas nasse nepriate,,
le, oni bi radi mene pogubili, leihko me
zgubio po hudih tolnacsih, da nai vő,,
rujo ar me posalujo.

Szinko moi drági Jurai poidi mi
ta, kralyu, vu nyega Tabor kmotnomu
Dunaju, da bos piľzal Liľzta ino mi
paľzko noľzi, na ľzvoje Viteze vu Szige,,
tu Gradu..

To ľzám mores znati ľzinko moi
predrági, da ako ľzám Czar Szigeta
poľzéde, da bi Sziget bil veľz seleza
zrezan, ne oľztávi ga neg ga hocse vzéti.

Zrinľzki Nicolaus lekmeľzti mi poi,,
de vu terden Sziget Grád ľz Horvacskon
Goľzpodom, i zleipim ľeregom nyega ľzpre,,
vodisje, Horvacska, Vogerľzka Szloven,,
ľzka Goľzpoda.

Zrinľzki Nicolaus veľzelo prebiva,
Szigeckimi Junaki zleipimi Haidu,,
ki, i veľzelo csáka Czára Szolimana, i
liľztor mi doide jedna poturicza.

Ino mi pocsne Zrinľzkomu go,,
voriti, ovo zdai pre Zmosni Tur,,
ľzki Czár ide Szigeta Gráda on
hocse poterti ino je nacsinil pri Po,,
soni Gradi

Preik biľztre Drave ľzvega Szu,,
ha moľzta csreľz nyega je prisal
Czárov ľzilen ľzeľztranecz, ki pred
nyim hodi na dvei mili zemle,
mores ga: razbiti ľzvoimi Haiduki.

V / 3

Zrin|zki Nicolaus herlo gori
 |zkocsi |zvoimi Vitézmi zleipimi
 Haiduki i pocsne on poiti po
 širokom polie, preik bi|ztre Drave
 hitro mi setuje.

Jedno jutro rano iscse pred zor,,
 jami kroto na vidisse, na prekléte
 Turke, ondie razbis|je i vnogo do,,
 bisse Czarovomu, |ze|ztránczu glá,,
 vo od|zeko|sse.

Zvelikim ve|zelyem kSzigeto poi,,
 do|sse, te glász mi doide k Czaro Szoli,,
 mano, |alo|zten be|sse, za |zvega |ze|ztrán,,
 cza; vsalo|zti recse vernim |zvoim
 Ba|ffom:

Ja|z |zem |tel poiti kmot,,
 nomu Dunaju; pod leipi Becs
 Váras da to nebo vezdai, a meni
 je poiti pod terden Sziget Grad,
 ondi je meni mo Dusso |zpu|ztiti.

V / 4

V|za Czárova szila pod Sziget
 |etuje, jedno jutro rano Szigeta
 zagleda|sse, na Sirokom poli velike
 serege, i beile Sature na v|ze |ti,,
 ri |ztráni.

z-Szigeta Vara|ffa Junáci zi,,
 do|sse, od za jutra dobe noter do
 vécsera, kroto |ze harcuzjo |zpre,,
 klétimi Turki, i vnogo Tur|zkih
 glav ondi doli opa.

Haiduczi |zpuskami, na jednom
 |ranfoli beho za szeli, vjednom
 |zkrovnom me|zti da Turczi doi,,
 do|sse v|ze je po|ztreila|sse, teda |ze
 |rankoli snymi beho zaperli.

Malo ih pogine Szigetskih Ju,,
 nakov na prvom Harczi kroto ba,,
 trivni be|sse a Czár Szoliman kroto

ſaloszten beſſe, kai na jednom Hár,,
czy niſtar nedobiſſe. Amen.

V / 5

SECUNDA PARS.

D obra ma Goſzpoda na
kráczí vam povem, od
Szigeta Grada kak ſzmo
ga zgubili, da bogme ſzo ga prekroto
platili, ti prekleti Turczy ſzvoimi gla,,
vami.

Prekléti Turczy hitro nacsiniſſe,
velike Sancze, ſzvoimi Patancziami,
pocleſſe terti Szigeta Várassa zevſzeh
ſtiri ſztráni prekroto hitaho.

Patanczii dvei vu Szigetu be,,
ſzta, gda od Szigeta oni vun ſzpu,,
ſztiſſe ino obei dvei kjedno vun ſzpu,,
ſztiſſe ne bé toga Sancza koga ne u,,
zmeta.

Ino hitri Turczy to mi premiſzlis,,
se, nekoliko jezér kol beſſe pripelali, te
mehke vune i zlepora pola i snye,,
ga Sancze vcsinisſe nacsiniti.

Veliko csudo Varasſu vcsinisſe, kai
z-Varaſſa Turkom niſtar nemoraſſe, ar
velike gore nacsinili beſſe, z Vunom
ino zemliom ti prekleti Turczy.

Vnogo krat mi Czar Zrinſzkomu
Liszta piſſe, i zleipom recsjom
Szigeta proſzasſe, ako li ga ne das
hocsem ga ſzam vzeti, bolie bi ti ga
vezdai zmirom dati.

Zrinſzki Nicolaus nikai ſze
ne mara, za Turſzkoga Czara veli,,
ko proſenýe, nego ſze v Szigeti
bolie veſzelisſe, i leipi razum ba,,
trivno davasſe.

Kai vudne Turczy Varassa potero,

V / 6

V / 7

to Szigeccsanýe vnochi nacsinya,,
ho, kroto řze csudijo ti prekleti Turczi,
kai tomu Varassu nikai nemorasęe.

Prekleti Turczi Tou mi premiřzlis,,
se, Szigeccsko Grabo zacsesęe prekopati,
to mi za řzlisęa Zrinřzki Nicolaus, ino
mi poide hitro z Szigeta vun.

z-Szigeta Haiduczi batrivno poidosęe,
tih prekletih Turkov vnogo posztrelasęe,
kai onda Grabo prekopali beřęe, malo ih
ořztalo vsze jo posztreilasęe.

Tou mi zařzlisęa řzilni Czar Szoli,,
man, kako mu drusina zevszeh řztra,,
ni gine, onda zapoveda dvema řzvoi,,
ma Bassoma, da ona řzkerb noszita
na Sziget Varasęa.

~Ino tako recse prekleti Turřzki
Czár, ako tie Bassa tvoja glava draga,
tako mi vzemi Szigeta Varasęa, da
jasz ga hocsem řzam z-Janicsari vzeti.

V / 8

Szkerb mi on noszi te prekleti
Basęa, lekmeřzto mi vsini Grabo pre,,
kopati, malo vodé v Grabi vSzigeccskoi
osztasęe, lekmeszto veszeli vszi Turczi
posztasęe.

~Ino pocsesęe Szigeccsko
Grabo zakopati, z Vunom ino zem,,
lom na vsze řtiri řztrani, na jagno
poidosęe Szigeccski Junaczi, řzpuska,,
mi ondi vnogo posztreilasęe.

Dobri Szigeccsanýe batrivno,,
řze dersaho vnogo Turřzkih glav on,,
di dolu opa, Szigeta Grada pro,,
snýom ino molbom, řzilnoga Czara,
Vero zalagajocs.

V / 9

Velika neszrecca vu Szige,,
tu poszta, ar preklete Vune nemresęe
vkoncsati, ni prahom ni ognýom nemres,,

Je zasgati, ni šzpatantiami nemres]e ej
razvaliti.

Zrin]zki Nicolaus Liszta bes]e
pizal, Ferdinando Kral]yo kmotnomu
Dunajo, ovo ti vezda]y jasz nazna,,
n]ye dajem, da hocsem Varas Turkom
osztaviti.

I to te proszim krall Maximi,,
lian, ako sches zrocstiti Szigeta Va,,
ras]a, šetui vezdai ti Szigetu na pomocs,
ako nesches Kral]y kvara vadlupati.

Ar šzo vszo Grabo okoli opusztili,
vGrabie vodé nei nikai osztalo, oko,,
li Varas]a Grabo šzo zakopali, zblatom
ino zVunom ti prekleti Turczi.

Liszta mi je priel šzam Kral]y Ferdi,,
nand, ino mi pocsne Goszpodu govo,,
riti, poidimo mi vezdai Szigetu
na pomocs, ako hocsemo vu n]yem pre,,
bivati.

Goszpoda pocses]e Tolnacse
csiniti, ino pocses]e Kral]yu go,,
voriti, i kai vezdai fali Zrin]zko,,
mu Miklos]u, vede šzmo vsze dali
kaie godi proszil.

To dobro znamo kai Szige,,
ta ne vzemo, to sze je šzporo vSzi,,
getu presztra]sil, da csakaimo
mi pri Dunajo Czara, nezgubi,,
mo glavo, pod Szigetom Gradom.

Zrinszkomu nazai Ferdinand
od pizsa, ovo šzem pizal Hercze,,
ne Brattu memu, da bi on šetuval
na pomocs tebi, od Nemskoga Gracza
dolu gBogovischu.

Zrinszki Miklo]fo Liszta doneszos]e, i
šzam ga prija ino vetak recse, batrivni
bodite Szigecki Junaczi, hocse nam

V / 12

vezdai Goszpon Bogh pomocsi.

Vszaki den gledasJe, Zrinjski szam pomocsi, ni jednoga nigder nemresse videti, nego szame Turke ke vszak den harczujo, ki vszak den Varasja pre,, mocsno terejo.

Jeden Basa poiide k-Czaru szoli,, manu, ino mu pocsne glaszom govo,, riti, hocsesli nász vszei ovdi pogubiti, vre nász je zginolo vecs od pet Jezero.

Iscse szmo i zdai Varassa nei vzéli, vnogo szmo ga mi szpuskami poterli, malo nász ojsztane doklam ga vzememo Szigeta grada i zVarosom navkup.

Lekmeszto Czár Basjo vcsini gla,, vo vzeti ino tak recse Czar dvema Basjoma, vidva szta od davnya meni sze tousila na Szigeta Grada na nyega haiduke.

Veruita meni vidva Basja moja, doklam mi jeden bode vu szivoti da ga ne osztavim jasz Szigeta Grada, ar mi vecs drusine nigdar ne pogine.

Te jeden Bassa na koga je preporocsil szkerb mi on nojszi na Szigeta Varassa kmeszto mu vcsini na jagno vdariti, do tretyega dneva Várassa jagnijsze.

Nigdár vékse jagne niscse nemre znati, ar oni nesztasse ni vu dne ni vnocsi, a králly vidisse Szigecki Juná,, czi da sze zVárassa nemogo braniti.

z-Várassa poidosse Turkom ga ojsztavis,, se, da bogme szo ga predrago platili niko,, liko Jezer Turkov pomorisse, jednoga Bas,, sa szpuske presztreilisse.

TERTIA PARS.

Dobra ma Goszpoda
do koncza pošlusai,,
te, velike šalošzti
prevelika kvára, ka,,
ko pogino Szigecski
Junáci, snyimi pogine dober Zrin,,
szki Miklos.

Zrinszki Nicolaus bešše piszal
Lišzta, Ferdinando krallyu kmotnomu
Dunaju, da nášz ne ošztavi vu Szi,,
getu Gradu, ako szi zdalka Vogerszkom
oršzági.

Tak li šzi Ferdinand Ti meni o,,
becsal, zevszom oršzáckom velikom
Gošzpodom, da hocsete me šzkoro posalu,,
vati.

Nei šzi štel poiti Varassu na
pomocs, ja szem ga ošztavil da ako hocses
Grada obrániti, tako šetui vezdai
ino mi pomozi vu Szigetu Gradu.

Doszta krát mi Czar Zrinszkomo
Liszta piszal, i zleipom recsjom Szige,,
ta prošzasše, ako li ga ne das hocsem ga
šzam vzeti, bolie bi ti ga vezdai zmirom
dati

Zrinszki Nicolaus dva nepriate,,
la imesše, jeden, mi besše v-kralevom
Tabori, drugi mi besše pri Herczegu
v-Megyimorje, da neschem zato vun
imenuvati. (:Taon:)

Morete i šzami to vi dobro znati,
zakai i mala Decza dobro znajo, po
hudih tolnacsih lehko pogubisše, Zrin,,
šzkoga Miklosja vu Szigetu Gradu.

Dvei veliki gori nacsinili bes,,
še, ino z-Szigeta nemresše vusgati,
ar preklete gore ne more razvercsi, ni

V / 15

jednom mestriom ne moras|e vusgati.

Szigeto Grado krotu zmislavajoc|,
kako bi oni gore razmetali jedno temno
nocs gore za |zipas|e, nikoliko Tuný pukse,,
noga Praha.

Jedno jutro rano na jagno poidos|e,
na velikih gorai vnogo Turkov bes|e,
Puksenoga Praha vu goraih vusgas|e,
Szigeta Grada prekroto jagnis|e.

Velike gore vsze praih razmetas,,
|e, vnogo Janicsarov ondi pomoris,,
|e, lekmeszto Turczi zacses|e kricsati,
ar ie Prah bes|e pre dalko raznoszil.

Oh ta neszreca jeden Nemezc
od|zkocsi, z-Szigeta Grada kCzaru
Szolimanu, ondi mi poveda v|zo Szi,,
gecko jako|zt, i gde praih |ztoi vu
Szigetu Gradu.

Ba|to poveda ka nai veksa bes,,
|e, tako govorias|e ako nýo potkopa,
hocses vzeti Czar ti Szigeta Grada, a
kai Czar vcsini, Tolnacse mu prime.

Lekmeszto miCzar i to mi premi,,
|zli, ino mi vcsini moszta nacsiniti,
ino mi vcsiniti Vnocs pohajati, po
nýem zacses|e na jagno hoditi.

Ino mi poszla nikoliko Janicsarov,
ki mi lekmeszto Basto podkopasse,
puksenoga Praha tam vnogo vusgas|e,
ino mi tako Basto razmetas|e.

To nei szo znali Szigecki
Junaczi, kai bi Janicsari Ba|to podko,,
pali, i Janicsarie Praha pod Bastom
vusgas|e, Basta |ze razmeta, i vsza |ze
ra|zipa.

Vu Basti besse Szigecki Pu,,
kseni Prah, velika |aloszt Sivomu
Csloveko, Prah |ze ondi vusga v|ze

V / 16

V / 17

razno razmeta, Szigecki Junaczi, pod
Nebom leitasse.

Szigeckih Vitezov ondi malo oszta,
koteri szo zdravi ische ih je pet }zto bilo,
oni sze zapres}e vu notrein}yi zidan Grad,
ino gBoguvi }zilno zdihavajo.

QUARTA PARS.

Kako Turczi vidis}e
Szigecko pogibel,,
noszt, Szigeta Grada
veliko raszipan}e,
lekme}zto oni v}zi

gori zakriknos}e, Halla Halla Halla
}ztem velikom glaszom.

Na jagno vdarisse ti prekleti
Turczi, batrivno idosse k-Szigecko,,
mu Gradu, Czarovi Janicsarje }zami,,
ga jagnisse, i noter tekos}e noter }ze
zapres}e.

V / 18

Szegetha Vara}fa vu Csetertek
vzes}e, Zrin}zki Nicolaus notri v Gr[a]di
bes}e, zdozbrimi Vitezmi veszelo csa,,
kas}e, te }zvoje }zmerti ko nam je }zterpeti.

Jno mi pocsne Zrin}zki v Pétek
vecsérjati, dobre Vitéze vcsini v}ze
zezvati, ino mi pocsne batrivno govo,,
riti, vecsérjaimo vezdai ma leipa Go,,
}zpoda.

Zutra dotle dobe hocsemo vecsér,,
jati pri Goszpodni Bogi vNyegovoi zmo,,
sno}zti, ve}zelo csakaimo mi te nas,,
se }zmerti, ko nam je }zterpeti za ker,,
scsan}zko v}ro.

Nikai sze nevupaimo mi vu nas,,
se kralye, nego vu Chri}tussi ki je kraly
vszem kralyem, mora nasz obraniti,
od hudih poganov ne }alosztimo sze

V / 19

negh vešzeli boidimo.

Zrinszki vu Szoboto rano šze o,,
blecse, vu leipe šzvite Atlacz kszebi
pripásse, dvei Viteski šzabli na roke
polosisse, ino takaise taraškoga Schida.

Onako poidosse, zdozrimi Vitézi, a
vrokai mi dersasse gologa bodassa,
onako govori Szigeckim Junakom,
nošza zdai gori Szigeckim Junaki.

Nedáimo šze mi zato zdai poloviti,
kak jedne piscsencze bodo nášz lovili,
nego vešzelo na šzáble poidimo onak
pomerjemo zBoga šze nešzpozabimo.

Jesussa zakriknosse Szigeckim Ju,,
naki, i vrata odprešše Zrinšzki na prei
ide, kod je godi isel všze doli letesse,
vnogo Turšzkih gláv ondi doli opa.

V / 20

Kak oni gošzti desdgý šzpuskami
hitasse, Szigeckim Junákov vnogo
pošztreilasse, Szigeckim Junaczi nazái
šze vernošše, i vnogo Janicsárov on,,
di pomorisse.

Zošzpet mi poide dober Zrinšzki
Miklos, vezdai Vitézje vešzelo poidimo,
nazai šze vernimo vešzelo poidimo, pol,,
gi nasse vóre vešzelo poidimo.

Zrinšzki Nicolaus i tretics mi poi,,
de, zdozrimi Vitézmi bodassa dersécsi,
kodie godi isal všze doli letesse, od Szi,,
geta grada dalko šze odšzecse.

Oh ta nešzreca Janicsár ga šztreili
vu Vitesko bedro Zrinšzckoga Miklošša,
na konyi šzedecsi zbodassom šzeikasse
a drugi ga šztreili vu Viteske peršzi.

V / 21

Prevelika šalošzt gda ga tre,,
tics ga sztreili, vu Vitesko cselo ober
šzamoga licza, doli opadne na to cserno
zemlo, ondi ga popašše ti prekléti Turczi.

Ino mu na me|zti glávo od|zeka|šje,
ino jo pone|zo|šje kCzáro Szolimano, Zrin,,
|zkoga Vitézi vnogo |ze |zekasse, preklé,,
ti Janicsáre v|ze je po|ztrelasse.

Zrin|zkoga glavo gda pred Czára
done|zo|šje, ino jo pred Czára na Zemlo
polosisse, kak jo Czár zagléda, kme|zto |ze
zaplaka, ino mi pocsne tako govoriti.

Zrin|zki Nicolaus ja szem to do,,
bro znál, kai hocses tak ti vSzigeti
oditi, veden |zem ja|z tebe lepo Szige,,
ta proszil, da bi mi ga bil dál nebi ta,,
mo hodil.

Ja|z |zem tebi obečsal Voger,,
|zko krale|ztvo, da bi ti kraluval
vu nyem vekvekoma, nei|zi vóruval
me Czarove reicsi, nego |zi zamán
mene Zrin|zki vergel.

Oh hudi vi moý prekléti Ja,,
nicsarie, da bi mi ga bili |ivoga do,,
pelali, v|ze bi mu bil pro|ztil kai go,,
die vcsinil, iscse bi ga vcsinil Vo,,
ger|zkoga krallya.

Ar bi |ze tomu krale|ztvo vdalo,
bole neg Nemskomu Ferdinando
krallyu, kai je tako verno |zvo gla,,
vo pogubil, polgi kerscsán|zke vóre
Voger|zkom or|zági.

Vzemite jo vi moý Janicsári,
ino jo ne|zite Ferdinando krallyu
vem, od Czára Szolimana, i od nye,,
ga |zmerti, gda vSzoboto vzé|šje i Szi,,
geta grada, ondi králly do vécsera kro,,
to obetesa|šje.

Vnedelo do pol dne Czár paro (:Dus,,
so:) |zpu|zti|šje, oh Bosje jedini vótri
zacse|šje pihati, velike Tabore kroto razme,,
tasse, beile |ature na v|ze |tiri |ztráni.

V / 22

V / 23

Pod Szigetom pogine prvi Czárov
Sze|ztránecz, za ným Czár jednomu Ba|fo
glavo v|zecse, drugoga pak pod Szigetom
|zpuskom presztreilisse, i |zam Tur|zki Czár
paro (:Dus|o:) ondi |zpu|zti.

Nikoliko jezér Turkov pomorisse,
koterim racsuna niscse nemre znati, nei
je ni pod jednim gradom toliko poginolo,
nego pod Szigetom vnogi pomorisse.

V / 24

I nasse Goszpode ondi vnogo
poginolo, Horvacske, Szloven|zke,
Voger|zke Goszpode, Nemske Len,,
gyel|zke i Csehske Goszpode, i do,,
bri vaidove zdo|rimi junáki.

Ma leipa Goszpoda na krá|zci
vam poveim, od Szigeta Grada, od
Czára Szolimana, i od dobrih Juná,,
kov od Zrini Miklo|ša, koga |zo za,,
cseli od davnýa |aluvati.

Zrinszki Nicolaus |ztoga |zveita
preminol, za |zobom je po|ten i do,,
ber glá|z o|ztavil, gda bi sze piszalo Je,,
zero pét |ztou leit, da to ne|zrecsno |e,,
|zto leto be|še.

~Saloszne Peszmi vezdai nam sze
pojo, a pervle |zo |ze nam ve|zelo |zpei,,
vale, zato pro|zimo v|zi Go|zpodna Boga,
da na|z obaruje od hudih Pogánov.

Amen.

2. Str. 25–27: Dicsi i hváli ma Dus|a Goszpodina Boga...

V / 25

Cantio Elegans ad Not. Dicsér.

D dicsi i hváli ma
Dus|a Goszpodina
Boga vu v|zem :/:

Szpeszmami lepimi szpeivai do,,
kle szi siva na Zemli; Nemaí vu,,
panya vu ludih, ni vnikakvoi }ztvá,,
ri, vmodro}zti niti v}ákoszti, ni vu
}zveczkih kralih, ar Zvelicsanya
nei nigder, neg leprai pri Bogi,
zato sze leprai vNyem vupai, bos
}iveila vNébi.

Dussa premine vun z-Te,,
la, ka je zNebe}z bila dána :/: Te,,
lo je zemle }ztorjeno, zoszpet mu
je poiti vzemlo; I miszel nám
}csé od vetih zginoti odev}zeih,
da blasen}ztvo nám od
Boga, pride dolu zNéba, od
Jakobovoga Boga, nassega
vupanya, ar Neba Zemla i Mor,,
je, }ztorjena }zo od Boga.

V / 26

Praviczo on v}zegdár csu,,
va, i vekvekke poveksáva, vsze
názlobnike potere, i te nevolne
pomága; I v}ze lacsne on na,,
hráni, robe oszlobodi, }zlepczom
ocsi on ozdráva, hrome go,,
ri zdigne, pravicsne prekroto
lubi, i potnike vodi, }zirote vdo,,
ve pomore, greisnike pogubi.

Kraluje nas Go}zpodin
Bogh, vekivekoma vSionni :/:
Csudnim velikim csinenyem,
}zkasue }zvojo miloscso; proti v}za,,
ke féle lu}ztvu, i takai poro,,
du, zato mi dicsimo Nyega, reko,,
csi v}zi vetak, blasen boidi nas
Otecz Bogh navkup }zvéti }zin
Bogh, dersi ná}z v}zeih vprávoi
vóri, }zvéti Duih Go}zpon Bogh.

V / 27

Ô Szvéto Troi}ztvo jeden Bogh

mi Tebi hválo zdajemo :/: Záto kai
 Źzi náŹz Ti priel, vu Tvoje Źzpoznanye
 Źzveto; ZapiŹzal Źzi náŹz v Tve knige,
 megy te Tvoje Verne, nedái nám
 dvoiti, vu tom, dáí nám právo vóro,
 da batrivno na pitan dén Źztoimo
 pred Tobom, da Te vu priseŹznom Źi,
 tki, hváliimo vŹzi v NebéŹzih. Amen.

3. Str. 28–30: Naszleduvasse vnosina luŹtva...

V / 28

De octo Beatitudinibus. Math. 5.

Naszleduvasse vno,,
 sina luŹtva, ChriŹtus,,
 seva csuda, ar vno,,
 ge betesne on ozdravluvasse,

Gda Goszpodin Bogh vnosina lu,,
 Źtva beŹŹe vidil Źzobom, on gori
 ide na te ThaborŹzki verh.

I ondi Źzedi ter Apotolje, vŹzi
 knyemo pridoŹŹe, vucsivsi on nyé
 tak nyim govorjasse;

Blaseni ki Źzo vDuhi nevol,,
 ni vŹzerczi Źze Źaloszte, ar NebeŹzki
 orŹzagh nyim Źze bode dával.

Blaseni ki Źzo mirovni ludje, i
 nye pregányajo, ar Źzvéte Zemle,
 vŹzi ládavczi bodo.

V / 29

Blaseni oni ki Źzplácsem kri,,
 cse, kBogu zdihavajo, zakai od Boga
 oni veŹzelye primo.

Blaseni lacsni ino ti Źédni, te
 Źzvéte Pravicze, ar bodo Źziti te Bose
 miloscse.

Blaseni oni ki Źzo miloŹzivni, nad
 drugim Źze Źzmilujo, ar vŹzi od Boga

Miloscso dobio.

Blaseni ki šzo csišztoza šzercza, i
Vöre šzo prave, ar oni vlicze Boga
bodo vidili.

Blaseni šzo všzi ki mir šzprávľajo, i
bodo šze zváli, po právoi vöri ti šzinove
Bosi.

V / 30

Blaseni takai, ki poszľusajo
nyega šzvéte reicsi, te je zdersajo
ino kre nyé šivo.

Blaseni bodte gda za Chri,,
stussa, ľudje vász nazľobujo, ino
vášz pšzujjo, zmegy szébe vašz gone.

Teda šze zato vi všzi raduite
ino šze vešzelite, ar vas najem jeszt
v Nebešzkom oršzági.

Evangelišta te šzvėti Matthai,
reicsi je šzpišzal, vu šzvoih knjg,,
ah vu petom deli.

Da to blasenšzto od Boga do,,
bimo všzegdar ga prošzimo ino ga
verno všzi zšzercza hvalimo Amen.

4. Str. 31–33: Dušša moja iscse z šzercza tvega Jesusa...

V / 31

Cantio Elegans

1. Dušša moja ische z
šzercza tvega Je,,
susša, šteroga sz
zgubila o prevnogi grehi.

2. Vnocsi vudne šzkrbli,,
vosztjo placses zdihavaj,
ischi nyega, naides ga,
šzpokoro csinenyem.

Ako ga glih vtvojem vreimeni
Gda šzpokornošztjo zovnes
Ar takova vešzel...

V / 32

Pridocs pride kak
 Vu miloshti gresnika
 Zcsiszem ...
 vem i ...
 On ti hocse řzva...
 Znas kak Joseph i [Maria]
 řzveto piřzmo dobro,
 Cseszto hodi vTemplom, bos
 Pri řz. Mathai řtuř
 Gda godisze vmeni imeni
 On namaza za řz[vezko diko]
 Ne priatel dugsi hudi
 řzponiznimi mali
 To ie duhovno
 Ova řzveczka preminoucsa
 řztem ni pravo
 Nye oduri nye ořztavi
 Tvoji grehov
 ...Petra

V / 33

...zbritkim [placsem]
 I kak řzkerblivo z
 I kak řzkerbna řena
 O ti boidi cslovik [grejsni]
 Gda ga naideř dersi...
 Ar gda řzveita mu
 Tam řze hocseř veřzela
 Nai řzi dersi ta řzveit [jalni]
 Vnogo gizdořzt nacsini
 Za nikim tak moja [dusa]
 Ne odlasai ti
 Amen

5. Str. 33–39: Salořzno vidim gerliczo...

V / 33

Cantio Alia
 salořzno vidim ger.,
 liczo, piocs mi mo.,

V / 34

tno vodicz, potlam
jo vidim ſzedecso naſzu,,
hom dreivczi verhonczi.

Jai komu bi ſze ne ſzmilu,,
val, kako je tusno ſzedila,
peroti besſe ſzpuſztila, gla,,
vo kzemli na klonila.

Sto ſzi ga hocsem jaz recsi,
ako te zgubim vneſzrecsi, ni,,
gdár ne bom veſzelecsi, nego
tem bole tusecsi.

Ravno kak ona gerlicza,
tosil ſze bodem od ſzercza, ako
te zgubim rosicza, vſzloi voli
bodem dokoncz. versuſ.

V / 35

Tosi mene licze moje, gle,,
dajocs tusno gerliczo, od veli,,
koga dreſzelja, ſzpuschajocs
ſzvojo dusſiczo. versus.

Glih kako ona gerlicza, polei,,
va ſzkusámi ma licza gleda,,
jocs nate gerlicza, ſzmilena
moja phticsicza.

Vnogo ſzem ſzveta jaz hodil,
i vnoge Goſzpe ſzem vidil ali
neiſzem takve vidil, ko bi tak
lubil kak tebe.

Mislenya tvega jaz neznam,
kai miſzlis mene tusnoga, ve,,
ſzelo vſzigdar prebivai, kako
papinga popeiva.

V / 36

Zlati moi dragi perſztanecz,
mojoi mladoſzti tusni vencsecz
proſzim te, za Bogha mladeneecz,
vecsini mislenyo memu konecz.

Grenak o moj tusni vencsecz,
divoiki zlati perſztanecz, kai
ſzem zgubil gerliczo, ſzmile,,

V / 37

no mojo Divoiko.

Ti Źzi zmed zrosicz zebrana schi,,
Źztom koronom koronyena, jocs
rousa neiŹzi vtergana, memi
Źzerczu za jutrana.

Podigni kmeni glavo Źzvo,
nai Źpuscham mojo Dusiczo
da nai kiedno preminem,
ztom mojom tusnom gerliczom.

Koga tujocs v nocsi vudne,
kak tusni Czár vu temniczi,
kmeni Źze luba oberni, i zmocsi
ŹzuŹzami perŹzi.

ProŹzim te veŹzdai za Bogha, ne
tusi mene gerlicza, odverzi ta
ŹaloŹt Źzvojo, i primi veŹzelje
kŹzerczu. Versus.

Ar hocsecs naiti luboga, ne
tosi me snyim gerlicza, ki te ho,,
cse raŹzveŹzeliti, to tvoje Źzer,,
cze zocsima. Versus.

Tak hocsecs biti veŹzela, glih
kak Źzi godi plákala, oh tusna
moja gerlicza, i mega Źzercza
luba ma.

V / 38

VeŹzelim glaŹzom bos peila,
glih kak Źzi godi plakala, ne tu,,
si me vecs za Bogha, oh tusna
moja gerlicza.

Nistar je vŹza tvoja tuga,
liŹztor Źzi zmiŹzli za bogha, veli,,
ka luba od Źzercza, oh tusna
moja pthicsicza.

Ar ona zato ne mara, nego
tem bole plakala, Źzuzami
Źzebe Źzmivala, i teilo Źzvo,,
je tergala.

Zatem je vre dokoncsala, i duŹ,,

Jo Źvojo ŹpuŹtila, od veliko,,
ga dreŹelja, oh tusna mo,,
ja gerlicza. Versus.

V / 39

VeŹdai mi z Bogom oŹta,,
ni, zmene Źe nigdar ne Źpo,,
zabi, mene vŹigdar na pa,,
meti mei, kako papinga po,,
peiva. Versus.

Bogh ti dai Źitek vekivecs,,
ni, da mene za tobom vzeme,
da te ne bom naŹledoval, tvo,,
jega tusnoga Źitka. Amen.

6. Str. 39–45: Tusim vnogo bogu, ý kricsim jaz k ludem...

V / 39

Cantio Alia.

tusim vnogo bogu,
ý kricsim jaz k ludem
za vnogo hudobe ne na,,
hajam veksega negie, piancsi,,
na ar vŹze zlo snye Źhaja.

V / 40

O GoŹpodne Bosje kak Źtvor,,
jenye tvoje, prod tebe Źmejo
Źtati, kako Źzi miloŹtiv, nem,,
rem premiŹzliti, ni zjezikom
recsi. Versus.

GledecŹ na piancze okom tvo,,
im Bosje, po nýhovi grehi,
za tve kervave rane, ke
Źzi za naŹz vcsinil, viŹzecshi na
krisi. versus.

Cslovik Źze zapoji, ý pamet
pogubi, Źmertne grehe vcshini,
DuŹŹa moja mertva, teilo ma,,
lu Źivo, neznajocs kai csini.

Ar kada je pian Źzvega Priatela
gotov ga je buiti, ne Źpomene,,

V / 41

cshi ſze na tve ſzveto ime
gotov ga je vmoriti.

Na krivo on gledecs, hu,,
da ſzmislavajocs zjednoga
dva vidi, zverti mu ſze pamet,
ſzblodio ſze ocsi, vnocsi ſzvet,,
tloſzt vidi. Versus.

Pogleimo na ludi, priproſzte
pameti, kada ſzo piany, voger,,
ſzki deacski, ino vſzakojacski,
oni jezik znajo.

Pitai ga treznoga, ſzloven,,
ſzki ne bo znal, otecz naſſa
zrecshi, ni pameti neima, a
kada je pian zveizde ti bu brodil.

Za greh ſze plakaſſe, da ga vno
zasge, da mu ſzercze gori csakai
ga na treznom pitai ga ka je
vcsinil recse pozabil ſzem.

V / 42

Na to mu gdo recse, ali ga zla po,,
glei, gotov ga je vraziti, ne ſzpa,,
metuje ſze, na tve ſzveto ime,
gotov ga je buit. Versus.

Kmeſzto lilke zganya, ne zna
govoriti, vgrehi ſze ne stima, na
vſze zlo je gotov, reczi mu pian
ſzi ſzerditi ſze hocse.

Govoriti nemre, jezik ſze mu ver,,
ti, ocsi zatiſzkavajocs, kad
zaſzpi pitai ga, kai bi ſzenyal
veſzdai recse zabil ſzem.

Krivo klubok nagne, ſzeker,,
czom maja, stima da je junak
da gda ſena pride, lehko ga o,,
blada ar ſzam doli ſzpadne.

V / 43

Oh kolikojh beſſe, ki popiancsi,,
nyi, ſzve glave zgubise, na praz,,
noſzt ſetujocs, i na ludomorſztvo,

gda je cslovik pian.

Csudo je véliko, odkud on to ima,
vešz šzveit mu šze verti, všze ja,,
ko šze on zgubi, dva trige ga pela,,
jo, noge mu ravnajo.

Pošlusaite bratya, csudna dugo,,
vanya, koterá šzem vidil, od tih
šen pianih, da kada jo, vidim,
kroto šze je šztrasšim.

Pecsu na šztran verse, vlašzi na
nošz višzi, zocsih šzuze tocsi, jezik
šzei verti, kroto govorliva kak
šzuha terlicza.

V / 44

Vblati šze valasše, šztati ne mo,,
gose, kod neimu šivincse, gda
šze zdigne, štima da je zkusnya,
potlam vidi šeno. Versus.

Schudom šze csudojem, na tim
šenšzkim šzpolom, oh lublena bra,,
tya, da bi vraga vidil, ne bi rusnei,,
sega, neg šeno piano.

Vkanitio lehko, na šzlo obernoti,
ar pameti neima, zato šenam ve,,
lim csuvaite šze vina kak nepria,,
tela. Versus.

Doklam vina nei be, šzramo,,
te nei besše, a kak vino doide,
povšzud je je došzta, kako tou
Bogh terpis. Versus.

V / 45

Ki šze hocse habati, všzakova,,
cški grehov, nai šze vina
haba, gda vina nei besše na
dobro idosše šzrecsno ino verno.

Zato i iaz prošzim, všze mose
i šene, csuvaite šze vina, mosem
šzekiriczó, šenam kodiliczó, toga
šze dersite. Amen.

7. Str. 45–49: Osenil ſze je jeden mlad Junak...

V / 45

Cantio Alia. ad Notam.

Oosenil ſze je jeden
mlad Junak dope,,
lal ſzie, Goſzpodariczto,
ko on tak lubi, kako ſzam ſzebe,
i ſzleipom reicsjom vetak ju na
vucsi. Versus.

Draga ma ſena, Goſzpodaricza,
da naj je te Bogh zdai vkupe ſzpravil,
navuk ti dajem i ſal ti ga ne boſy, po,,
ſzluini, veſzdai, kai ſcso pred te
dati. Versus.

V / 46

Ako gda ſena tebe zezovem, boi,,
di mi ſzporu odgovarjala, ar cshi
ſze budes ti raſzkasala, ki bodo vi,,
dili, ospotajo te, i tebi reko hohol,,
noga ſzpola. versus.

Ako na Goſzti, naj ſto bode zval, tako
tvoj jezik retko govori, ar csi bude,,
va, oba gucsala, ki bodo vidili ospo,,
tajo te, i tebi reku chrakuliva ſzoika.

Ako ti bom mogel ſzuknyo kupiti,
ti vſznaigi budes ſzuknyu dersala,
ar csili bu ſzuknya ſztebe viſzila, ki
bodo vidili, ospotajo te, i tebi reko,
czuſzravo poveſzmo. versus.

Ako gda ſena na pot poideva, ti
ſzvojo ſzuknyo, na me ne deivaj,
ar csih budem jaz tvo ſzuknyo (noſzil)
ki bodu vidili ospotajo me, i meni
reko, ſenſzkoga ſzomara. Versus.

V / 47

Gda jednim potem oba prideva, ne
boidi pred me naprei vhajala, ar
csih budes ti predme ſzajala, ki budu
vidili ospotajo te, i tebi reku prez
hama ſerbicza. Versus.

Ako nam Gołztýe k hisi doidejo,
ne odgovarjai nistar tem Gołztem,
ar csih budeva oba gucsala, ki bodu
vidili ospotajo te, i tebi reko řimo,,
na Rithara. Versus.

Ako gda vunka na placz poideva, tam
řze ne kercsmai, ni řze ne tanczái,
ar csih řze budeš ti tam kercsmała,
ki budu vidili ospotajo te, i tebi re,,
ko velika piancza. versus.

Nas mali řitek, malo marřiczo,
ne boidi ludem ta razdavala, ar csi
budeš ti ludem rařzno davala, ki bu,,
du vidili, ospotajo: te, i tebi reko prařzno,,
ga kosara. versus.

V / 48

Vino batrivo doma bos pila, ali na
kercsmo ne bos hodila, ar cshi budeš
ti piancsuvala, ki bodu vidili, ospotajo
te i tebi reku řiroka řztuczia.

To nas ře řztanye, chiřzto da dersis,
malo hisiczo gołzto pometai, ar cshi
budeš ti, řzmetno dersala, ki bodo vi,,
dili ospotajo te i tebi reko vraglıva
Liczia.

Draga ma řena Gołzpodaricza vez,,
dai ti povem, tvoje vgresenye, ne,,
budem terpel tvoje vgresenye, ar
cshi vgresenye tvoje bom terpel
ki bodu vidili, ospotajo: naj i
nama reko kurvina řztara řzin.

V / 49

Ako ti primes moje beřzeide,
jaz vřze me kincse, tebi řcho dati,
te bude meni moje veřzelje, ki budo
vidili, veřzeli bodo, ý nama reko bla,,
sena hýsnika. Versus.

Ako ti moje reicsi ne primes,
Bogh te ne mentui, dobre palicze,

no řitke řibe, na tvoje teilo, ř tvega
licza velikoga řpotta. Amen.

8. Str. 49–57: Dobri hisniczi, vi pořzlusaite...

V / 49

Cantio De Matrimonio.

Dobri hisniczi, vi po,,
řzlusaite, řzvega řze
reda leipo navcsite,
i zroka ktomu, vi řze navcsite,
vu csiřztocsi řze, kroto zdersite.

To řzvéto histvo, nistar nej
drugo, nego csiřztocsa i vřza do,,
brota, pravo jedinřztvo, dano od
Bogha, i polgi pravde, lubeřznořzt
csiřzta. Versus.

V / 50

Gda Bogh Adama, na Zemlo řztvo,,
řil, křzvemu ga keipo primerna
řztvori, vu Paradisom nyega po,,
řztavi, i řitek nyemu ondi o,,
řztavi versus.

Ar vřzáke řztvari, tuvarus beř,,
ře, leprai kai Adam preřz nyega
besře, knyemu primerna Tuvaroř,,
řa nei be, nato otecz Bogh, tak go,,
vorjasře. Versus.

Nei dobro Csleku, řzamomu
biti, potrebno mu je tuvarusřu
biti, knřemu primerjen tuvarus
biti, zato mo pomocs imeimo řztvo,,
řiti versus.

V / 51

Bogh vu Adama, řzen velik
puřzti, vparadisomi nyega zavuřz,,
pi, i vnyega rebro řzvo roko pu,,
řzti, rebro mu vun vze, i Eivo
řztvori versus.

Eivo kAdami Otecz Bogh pela,

i jeno nyemu szam imenova, A,,
dam kak vidi, lekmeszto polzna, nad
njim sze szerczem kroto zraduva.

Lekmeszto recse, ta koszt je ma
koszt, i veto teilo moje je teilo,
i zmega teila govorim veto, zato
jaz szebe nyei dati hocso.

Zato rodgenike, Cslovik osztavi,
Ocsó i Mater na sztran osztavi,
i kszvoioi seni on sze pridrusi,
oba botta teilo jedna kerv.

V / 52

Zato nei drugo to szveto histvo,
negie iedino i kroto dobro, od Bo,,
gha dano to tuvarustvo, i polgi
pravde chiszto jedinsztvo.

To szveto histvo Bogh je napravil
vParadisomi szam je poterdil, zal,,
domasom je tak zapecsatil, za tre,,
tye zroke bogme to szpravil.

Za prvi zrok je za porodjenje,
Angyelkim korossem na dopune,,
nye, i za Decsiczo gori zhranjenje.

Zato Gpon Bogh nye blagoszlo,,
vu, dobroi voli to recs govori, nara,,
iaite sze ino sze ranite, jiroko ze,,
mlo vszo napunite. versus.

V / 53

Za drugi zrok je, zato napravil
toi moskoi glavi nyemu kpo,,
mocsi, nyega zloi voli kroto kpo,,
mocsi, i vszem dugovanyi nye,,
mu klehkocsi versus.

Ta moska glava pred nyom
da bode, i jena nyega, i snyim da
bode, i vu zloi voli lehkota bode,
vu vszem dugovany pomocs da bode.

Za tretye zrok je Bogh poterdil
nye, kerhku Csloveku na pobol,,
sanye, pogano sitko na o,,

V / 54

durjenje, i od prafznojzti obaru.

Zato Csloveku to treba znati,
i zbojafznojztyom nam fze roditi,
i na pomoc fzi Xtusja zvati, i od
prafznojzti fzebe zdersati.

Vre pojzluaite, dobro razmei,,
te, fzvoje chefzti fze vi nezabite,
trebe je navkup da fze lubite,
i polgi pravde chiszto fivite.

Moske je glave to chefzt da fze
fzkerbi, i fzvojo feno da kroto lu,,
bi, i fzpravom mokom onda jo rani,
kako fzam fzebi ar tyo lubi.

I szvojo feno na dobro vucsi, ne
ospota jo negio pokara, ne odurio
nego jo lubi, i drusino fzvo na do,,
bro vucsi versus.

Senfzke je glave tou nye poste,,
nye, da fzvega mosa kroto po,,
stuje, i da ga lubi Gdnom zove,
nyemu pokorna vu v fzem da
bode.

Szvemu Gdnu hiso csuva, ot
nyega marho pajzko da nofzi pre,,
je ni tkanya neima zabiti, i
drusino fzvo na dobro vcsiti.

V / 55

Na fzvo Decsiczo pajzko da
nofzi, zvelikom radofztyom gorio
zhrani, zmosnoga Bogha arti fze
boij, i na v fze dobro arti fze vucsi.

Histvo Gofzpon Bogh fzam bla,,
gofzlovi, i nyima fitek ondi po,,
terdi, dugo fivlenye, med nye
pojztavi, i vu orfzagi fsvetom
koroni. versus.

To fsveto histvo Bogh je na,,
pravil, i fsvadbo Xtus fzam obe,,
fzelil, fzam fzbom bodocs ondi

poterdil, i ſchudom ondi, nye
obeſzelil. Versus.

Vodo na vino ar on premeni,
ſzvadbo Xtus tak obeſzelil, hisni,,
kom takai on poſzvedocsi, da
nye ſche vſzigdar obeſzeliti.

V / 56

Izda ie leprai ſzám on pomocs,,
nik, i vpravom histvi dobri hra,,
nyenik, od vraise ſzkuſze ſzam
obranyenik, od nepriatelov oſzlo,,
bodjenik. versus.

Blaseni oni ki ſze Bogha bojo,
i ſzpravom vórom nyega priemlo,
zapovid nyega chiſzto zdersajo, i
ſzvojom mokom ki pravo ſivo.

Tak bode tebe ki ſze Bogha bojis,
i ſzpravom mokom ki ſzebe ſivis,
i tvoja ſena ktebi primerna, vhi,,
si ti bode, kako roden terſz.

Tvoia Decsicza zraſzto ti gori, oko,,
lo ſztola leipo ſze ſzpravio, kako
olike gingave ſibe, vu pravoi
vóri, gori ſze ſzhranio.

V / 57

Tak lepo Csleka Bogh blagoſzlo,,
vi, vu vſzako dobo ki ſze ga boji, ka,,
ko tih David v knjigaih ſoltarſzki,
lepo je ſzpiſzal vmolitvaih ſzvoih

Blagoſzlovite visnyi Goſzpon
Bogh, i da poterdi vu pravoi vóri,
da ſzinom ſzvoim ſene bos vidil,
i ſzinom bosim ti ſze bodes zval.

To peſzen ſzpravil leipo jo
zversil, Andreas Saitics vu do,,
broi voli, po Xtusſevom na ſzveit
rodgyenyei Jezero pét ſztou tri
deszet vstertom. versus.

Oczu Boguvi vſzegdar bod hva,,
la, i ſzinu nyega -Jesus Xtusſu,

glih ravno takai, Duho Źzveto,,
mu Źzvetomu TroiŹztvo jednomo
Boghu. Amen.

9. 58–59: Blaseni Źzo ludje ki Źze Bogha bojo...

V / 58

Cantio Alia ad Notam.

blaseni Źzo ludje ki Źze Bogha
bojo, I ki vnyegovi Źztezai ver,,
no hodi, Źivi, vŹzak cslovik pravo
prez tojega vŹzakoga kvara.

Ar vŹzaki ki Źive zpravom mo,,
kom Źzvoiom, pred Bogom bode
zvelicsan i blasen. Sivi vŹzak.

I Źena tvoja kako te roden terŹz,
prodna bode, vtvojoj hisi hodecs

Ar Źzini tvoi kako te rane olike,
okolo Źztola tvega derchali bodo. Sivi.

Tak natom Źzveiti Bogh csloveka
zdise, ki po nyegovoi Źztezi verno hodi.

BlagoŹzlovi vaŹz bog Źzvega Źzveta
Źztola, i bos prebival vu vŹzem tvo,,
jem Źitki. Sivi vŹzak cslovik.

V / 59

I Źivot bos vidil, Źzvoim Źzini
Źene, i na tom Źzveiti vŹzemu i
kerŹztu mira. Sivi vŹzak cslo.

To je popiŹzal, blaseni Źzve,,
ti David, Źztou vdva deŹzeti v o,,
Źzmi Źzvoih knjigai. Sivi vŹzak.

Amen.

10. Str. 59–62: Zorja moja zorja, pervoga vreimena...

V / 59

Cantio Alia.
Zorja moja zorja, pervo,,
ga vreimena, ne šzabi šze zme,,
ne zmojega imena.

Mene šzi vugodna, kak oni leipi
hlad, kAngyelom šzpodobna, moj czve,,
tek leipi mlad. Versus.

Da bi mi videti tvega ocza po,,
gled, da bi mi videti, tvojo leipo mla,,
došzt.

Mogel bi šze šzkriti šzluga od ra,,
došzti, i mogel bi imeti tuge ter šalošzti.

Izgubil šzem ocsi i šzercza misle,,
nye, da bi ne bil poznál, blasen
bi šze bil zvál. Versus.

V / 60

Ar šzvoi mali šitek malo kai ne
vkoncsam, da šzem lubil tebe,
nei šzem šze te tusil.

Poklom ti poracsam, gde hodim
godí jašz, ar neimam pod Nebom
ki bi me obešzelil.

Ar radošzt pogubi, i šzercza vešzel,,
je, od radošzti ne mogel vuto zem,,
lo priti. versus.

Ne morem gledati, da te drugi lu,,
bi, zato hocsem poiti csrez cservle,,
no morje. Versus.

Gda šzuho drevo preczvete, te
ja ktebi pridem, i gda morje
prešzeine, teda ktebi doidem.

V / 61

Ošztaiai mi zBogom oh leipa
luba ma, da nescses ma biti, poi,,
di za drugoga. Versus.

Poidi šzi mi zBoghom, oh leipi lu,,
bi moi, ar iašz šzebi naidem le,,
psega od tebe. Versus.

To je pešzen šzpravil jeden mla.,
di Diak, šzercze mu šze tosi, za leipom
lubom šzvom. Amen.

11. Str. 61–62: Tusil šze je ieden mladencz....

V / 61

Cantio Alia. ad Notam.

Ttusil šze je ieden mladencz,
šzvojoi luboi vetak plakas,,
še, gda jo vidisše, veto pešzen šzpravil
bešše.

Vetoi pešzmi vetak plakašše,
da šze na šzmert on dati hocse, za
šzvojo lubo, ar vre pokoja nemašše.

Pervoi luboi ime Doricza, gledi
kako Jerebicza pthicza, šchern,,
ima ocsima, licza ima kako papinga.

Drugoie pak ime baricza, hodi
kako prepelicza pthicza, prelepo
hincza gdei daio piti vincza.

Tretioi je pak ime Anicza, ocsi i
licza kako papinga, leipa višzoka, ju,,
nake všzigdar šzpomina.

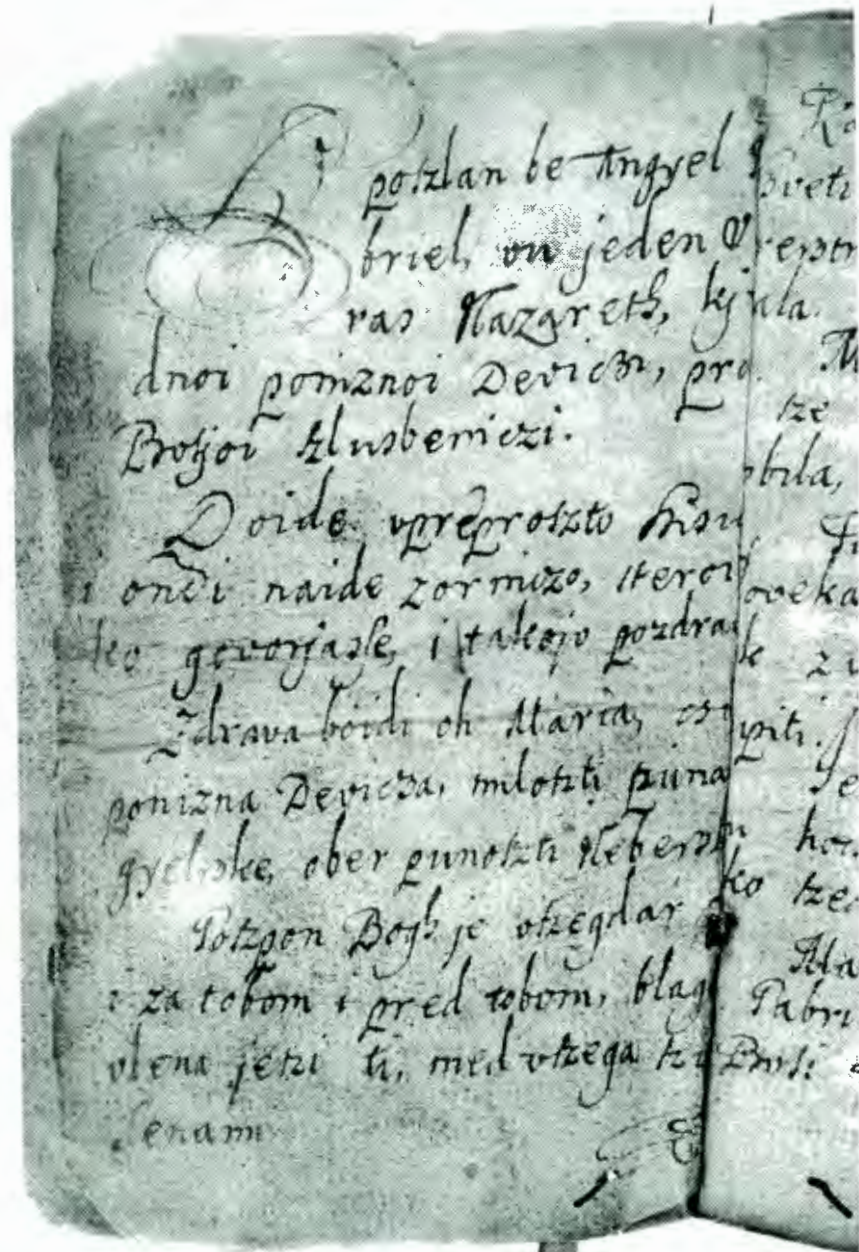
Stertoie pak ime Jelena, da bi
sto dal rada bi vzela za Junake po,,
sla šzkembi vudne vnocsi vešze(lila).

Petioie pak ime Katicza, leipo šze
kase, kako šznhecza, dobro šzpodne
... da bi bila hiscse zgornicza.

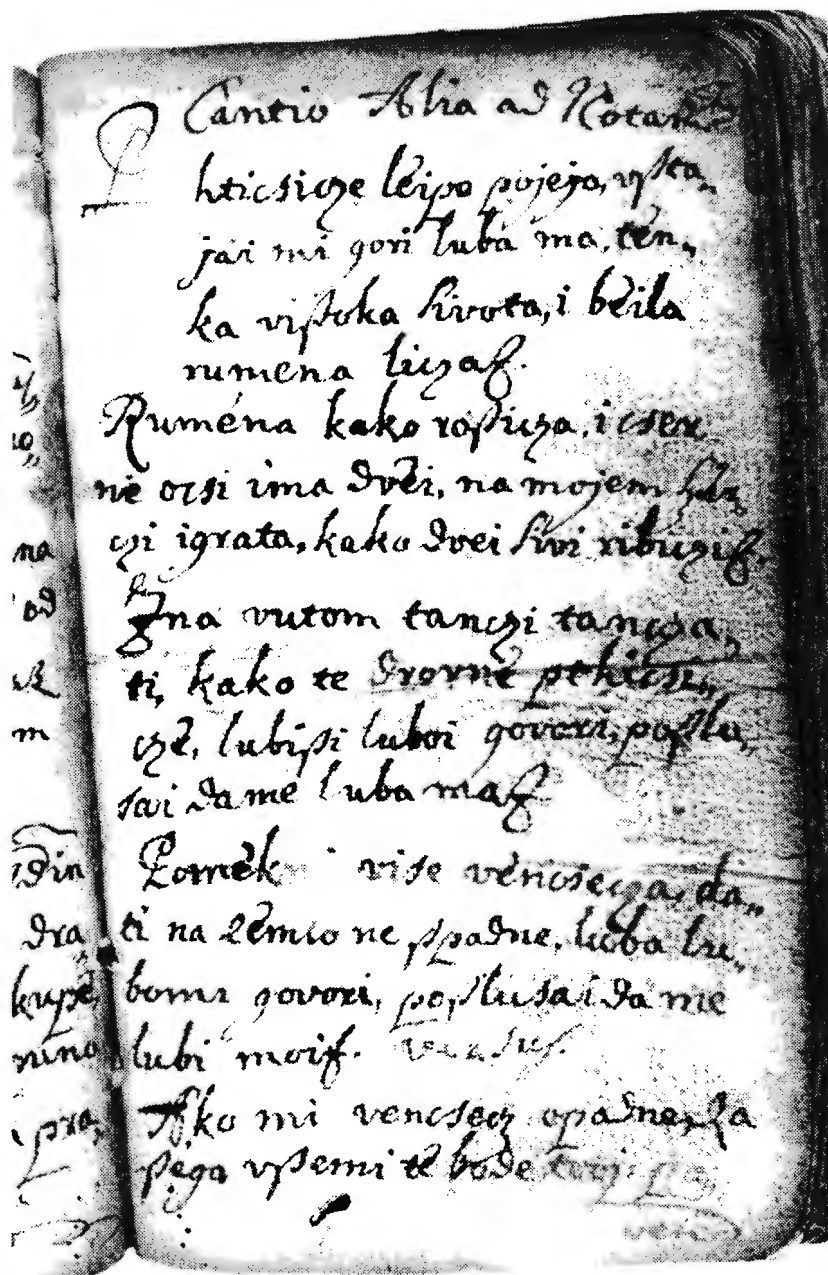
Sešztoje pak ime Lucea, ona bi
na czitre zna, mocsno zdihava
vidi mladoga Junaka.

V / 62

814
 Tebi zato zdam profino, ki
 puzdom tega (zvelta, da
 nad za, kimeny, od u
 ka lava nja
 Setzt poteme mo hvata
 kmi vsingh...
 day oben...
P...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

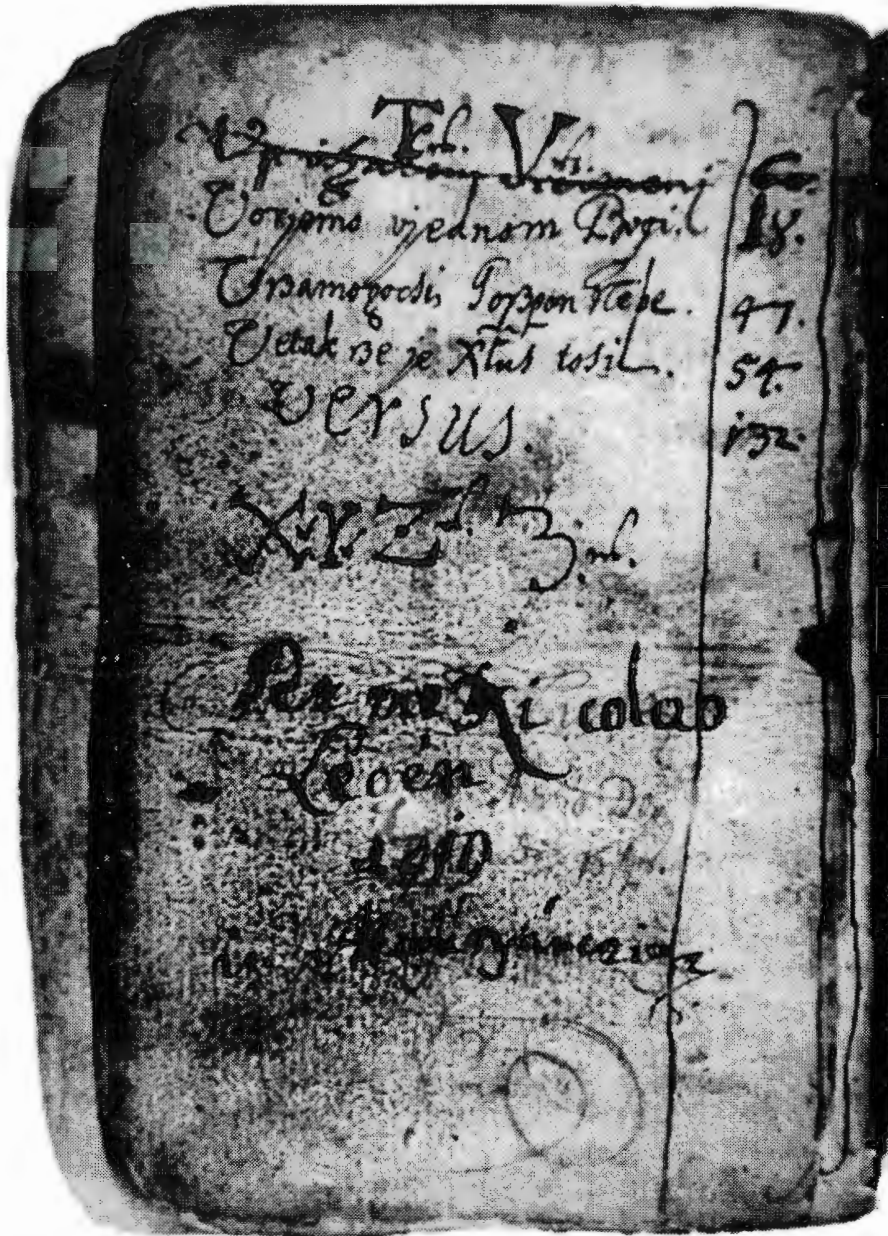

Začetek pesmi Poszlan be Angyel Gabriel..., primer pisave velikega dela prvega dela MP I, str. 80-81.

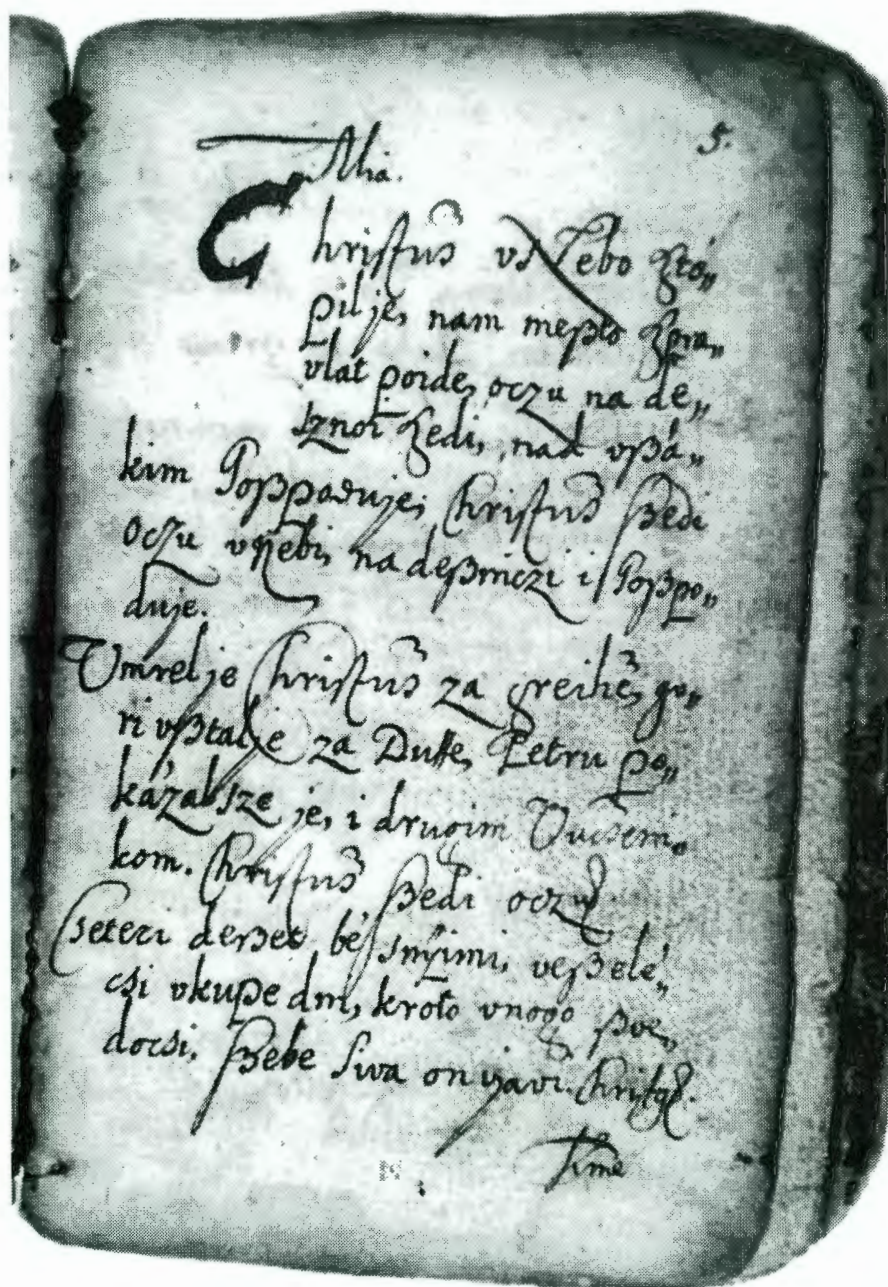

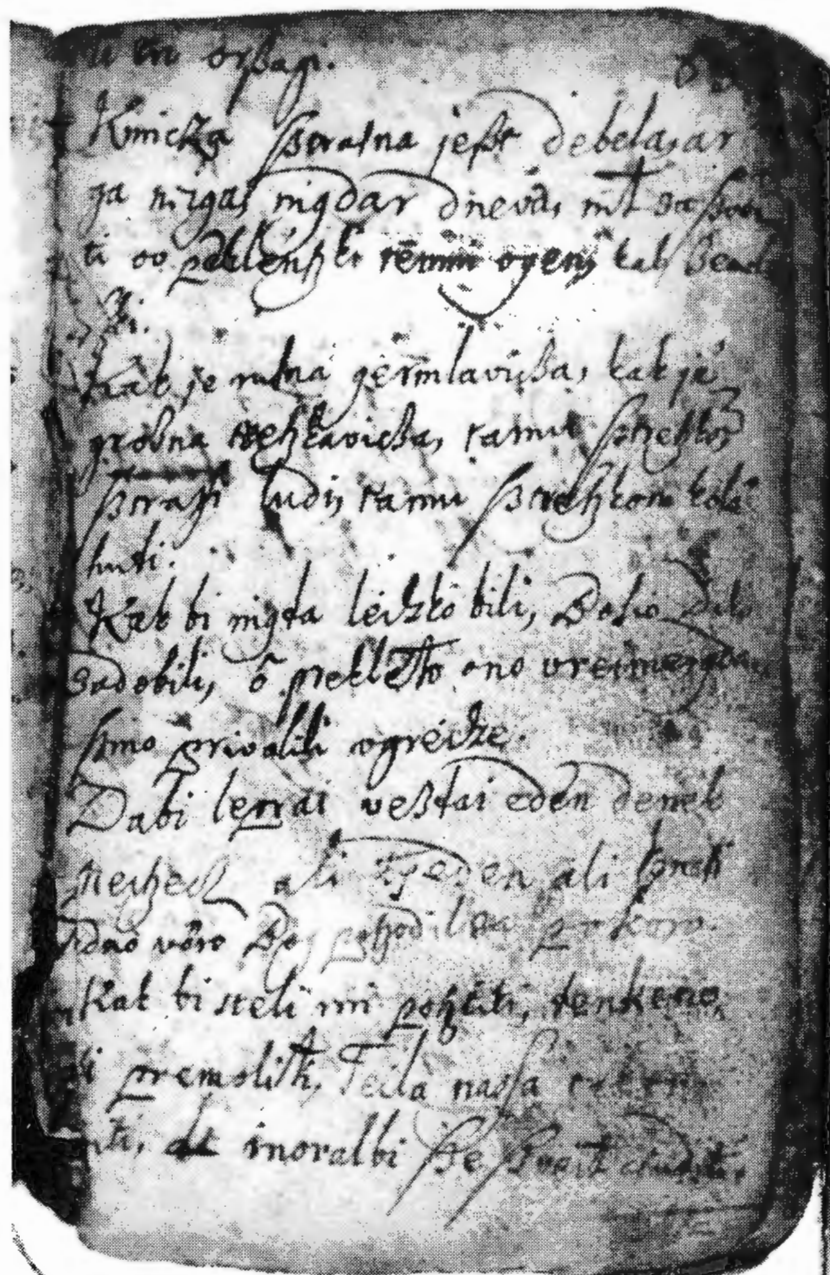
Ljubzenska pesem Phticsicze leipo pojejo... Okrogla pisava, str. 99-100.

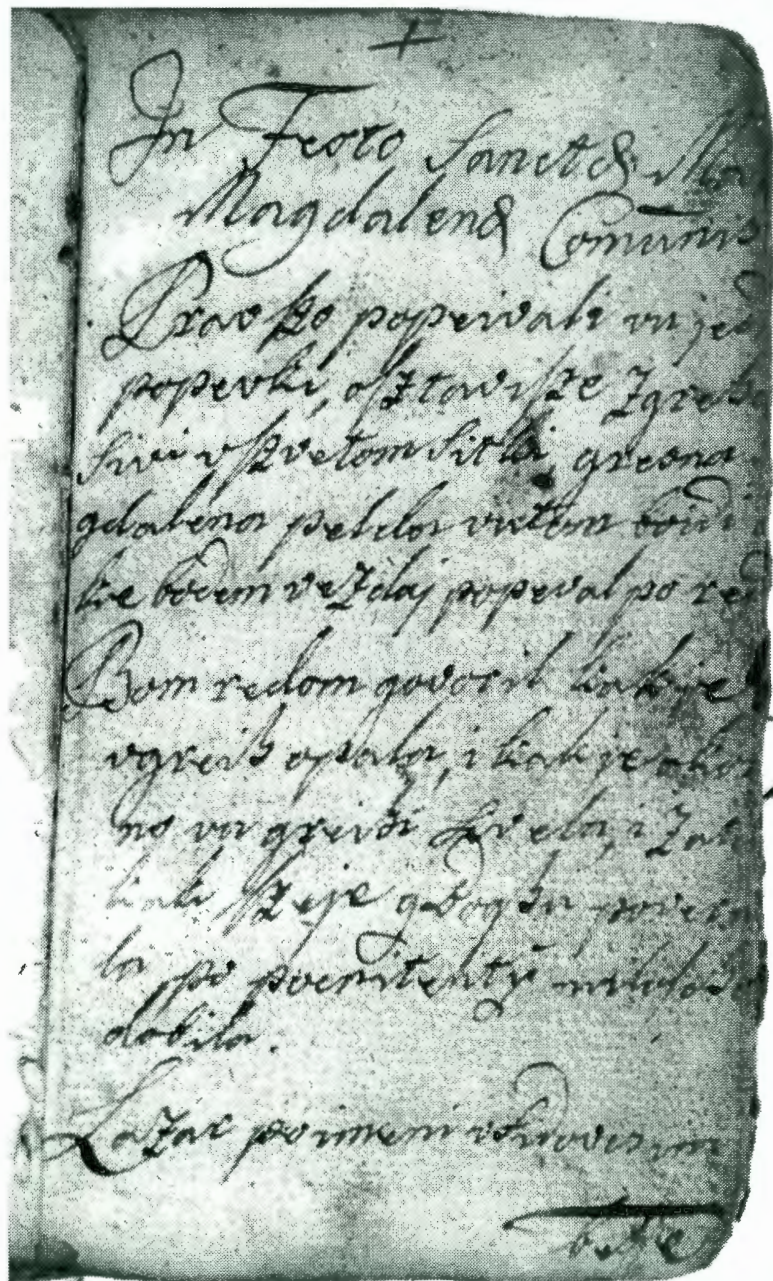

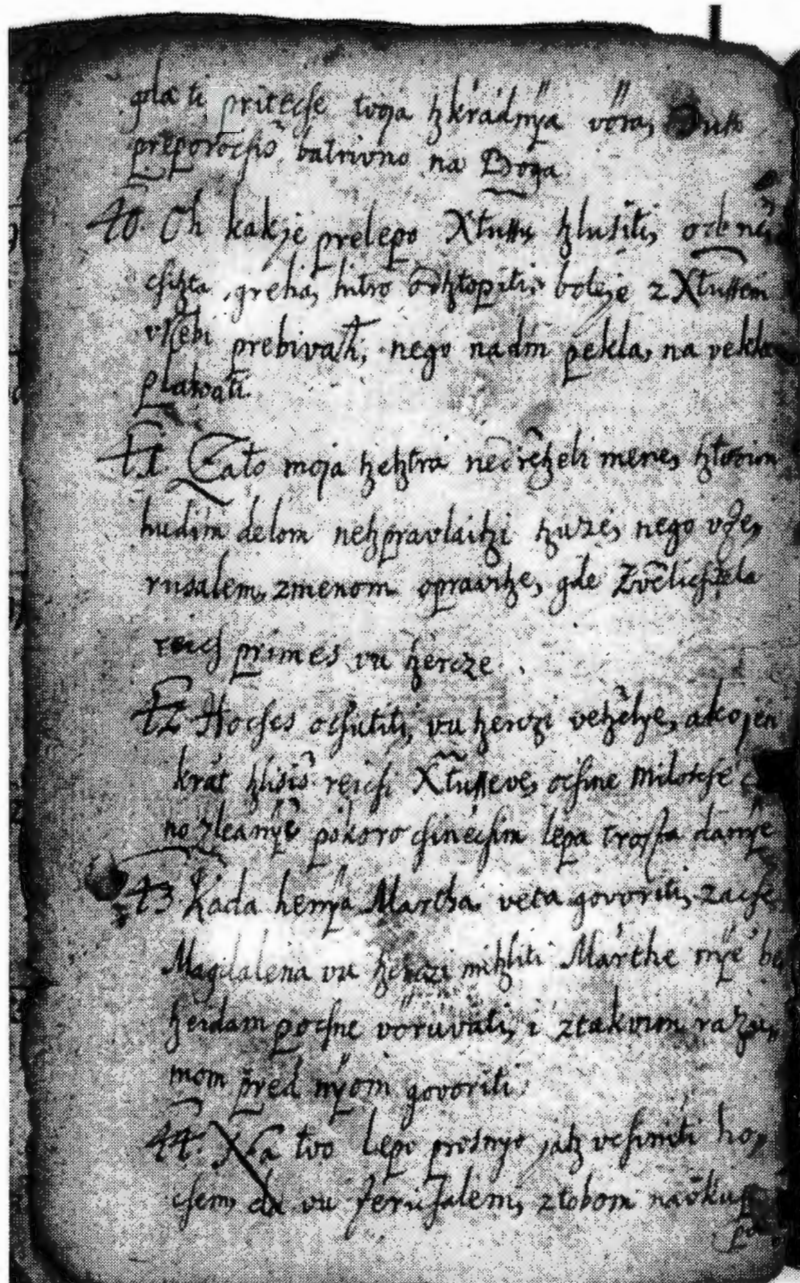
Legénov vpis 1710, pod njim nečitljiv starejši vpis z datacijo, na koncu seznama postnih in velikonočnih pesmi, str. 223-224.

Iz pesmi: I Szu'sán'sztva vraífi ſzu'sen... z značilno zavihanimi črkami d, ſ, p, str. 287.

Stran iz pesmi o Mariji Magdaleni, primer stisnjene, pokončne pisave, str. 320-321.

Češkovom Turnu.

Dobro i ti jam znaš nasse nepri-
le, oni bi radi mene pozubili, lehkó me
zgubio po hudih tolnacih, da naróv
tuje az me pošalijo.

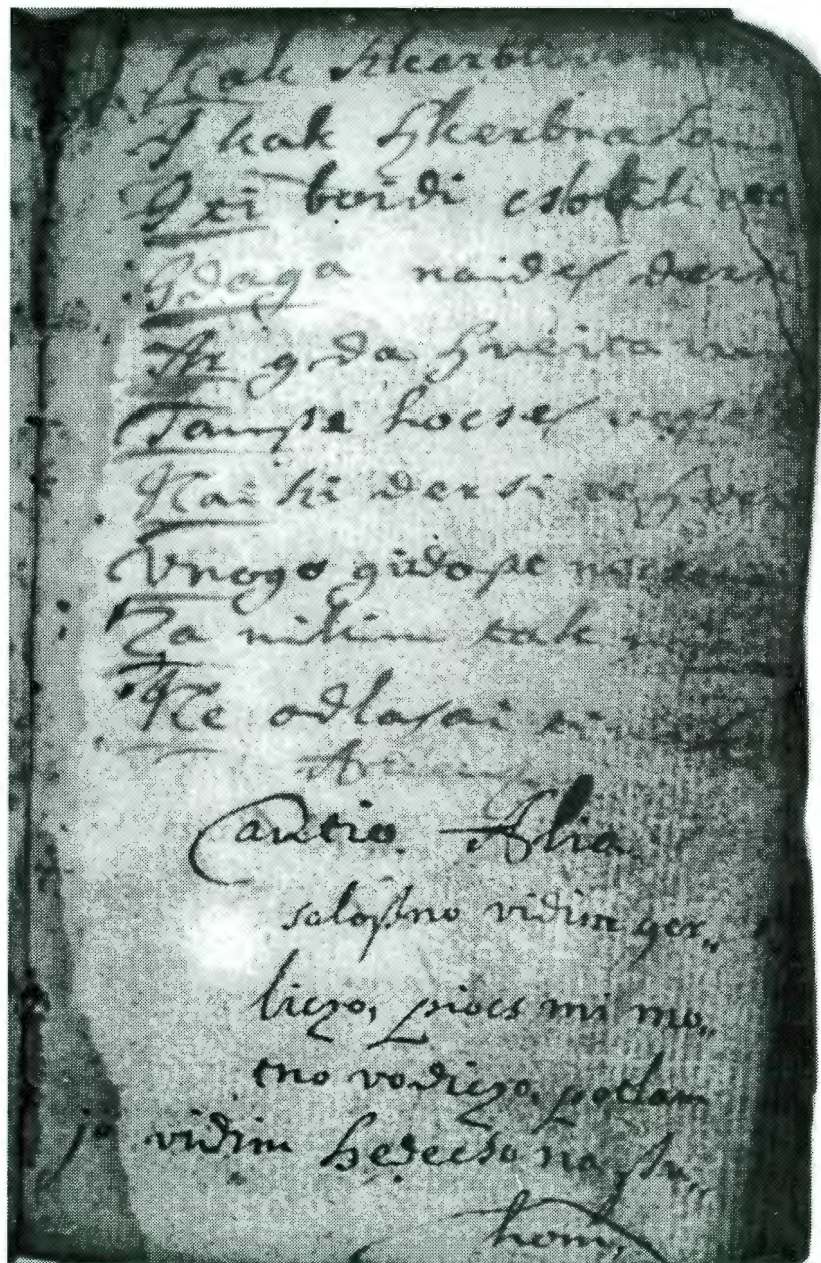
Szinka moj dragi, Jurar gódi mi
ta kralju, vu myga Jabor kmotnomu
Dunaju, da boam pihal listá, zá mi
pabko nofi, ná hvoje Vreze vu Sige-
tu Grado.

To jam, mores znati Jurko moj
predragi, da ako jam Gar Sige-
tu pošede, da bi Sige-
tu bil ves selce
zrezan, ne ofrari ga nej je hase, vzeti.

Lingki Nuolans letkaešte mi ja-
de vu kender Sige-
tu, i zleipim Serejom myga hvoje
Vreze, Horvácska, Vogerzka, Slovena
sta

...mi potne Pospeli got
 ...prilimo mi vezdai Sigetu
 ...ako hadomo in ajm pre
 ...
 Puz goda posese Tolnase
 ...ino poseste Kralju go
 ...ikaj vezdajali Sinske
 ...Miklosu, vede smo oze lili
 ...kate godi prozil.
 To dobro znamo kai sige
 ...ne vzemo, topijo sporo lizi
 ...pretrastil, da dakimo
 ...pri Dunajo Cara, nezgubi
 ...mo glavo, pot Sigetome Gradom
 ...Ferdinand
 ...piba, sosem pizal Herze
 ...nemu, dabi on letoval
 ...nemskoya Graoa

Stran iz pesmi o bitki pri Sigetu kot primer svojske pisave, str. 333.

Začetek ljubezenske pesmi Salofzno vidim gerliczo, okrogla pisava, s katero je zapisanih več besedil, str. 344-345.

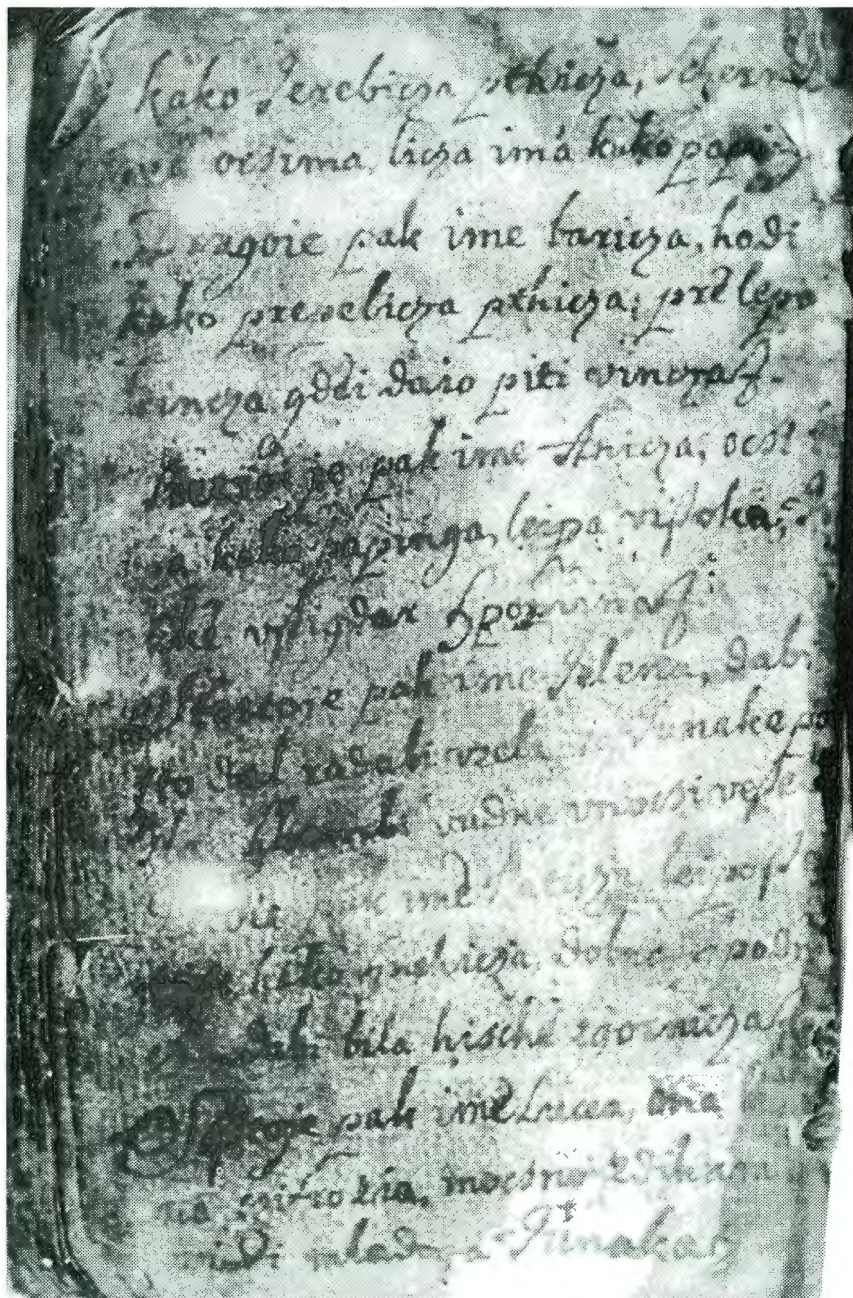
Ojstari mi z Bogom oh lepa
 luba ma, da nesehes ma bitu, pa
 di za drugogaf. vox tus.

Poi dijimi z Bogom, oh lepa
 bi moi, az iaf zebi naidem le,
 ptega od tebe. verisus.

Toje pesen spravit jeden mla
 di diak, herce mu se tosi, za brisom
 lubom hvomg. Amen.

Cantio Alia. ad Notam
 tusilpeje iden mladenez
 hvomg. luboi vetak plahad,
 adajo vidise, vito pesen spravit
 vito pesmi vetak plakeffa,
 se na smert on dati hvose, za
 hvoro lubo, ar vse pokoja nemisef
 hvomg. luboi ime hvomg. hvomg.

Konec ljubezenske pesmi Zorja moja, zorja... in začetek pesmi Tusil [ze je
 ieden mladenez..., str. 257-258.

OPOMBE K BESEDILOM

Rokopis Ms 56, ki ga je 1921 pridobila tedanja Študijska knjižnica v Mariboru in ga hrani danes tamkajšnja Univerzitetna knjižnica (sign. Ms 56), vsebuje pesemska besedila, kakor je natanko opisano v razpravah V. Novaka: *Prekmurska Martjanska pesmarica I* (Kaj XXI, Zagreb 1988, sv. III-IV, 3 sl.) in pod istim naslovom v ČZN 61, Maribor 1990/91, 67 sl.

Tu bodo tudi navedena mesta objav posameznih besedil, ki jih je oskrbela Olga Šojat, tudi podpisani in nekaj tudi drugi (na Hrvaškem). Navedena bo tudi vsa literatura o posameznih prevedenih besedilih (predvsem L. Hadrovics, L. Bori, V. Novak) in sodbe hrvaških slovstvenih zgodovinarjev, predvsem F. Fanceva in O. Šojat.

Prvi del rokopisa, ki vsebuje adventne in božične pesmi, obsega brez prvih 20 strani, ki so uničene, 51 pesemskih besedil na straneh od 21 do 170; na sledečih petih nepaginiranih listih pa sledi abecedni seznam teh pesmi z označenimi stranmi, po čemer moremo rekonstruirati naslove manjkajočih pesmi in jih najti v novejših prepisih MP I.

Sodeč po latinskem naslovu oddelka božičnih pesmi na str. 65, se je pesmarica začelnjala z besedami: *Incipiuntur Cantiones Adventus*. J. Glazer je ob opisu rokopisa (gl. V. Novak 1990/91, 61) svobodno zapisal kot domnevni naslov - in v enaki formulaciji drugih razdelkov rokopisa - *Cantiones Adventus et Natales*, pač po Indexu na nepaginirani str. 171.

Strokovnjak paleograf bo moral ovrednotiti in označiti pisavo različnih rok v rokopisu, tako da bo dognano, katere njegove dele je pisala ista roka in mogoče bo to vsaj delno pojasnilo datacijo nastanka posameznih njegovih delov. Ako ob morebitni izdaji rokopisa ne bo objavljen tudi njegov popolni faksimile - kar bi bilo nujno - naj bi se objavili vsaj primeri posameznih pisav (rok) in okrasnih inicialk, čeprav primitivnih.

Seznam rokopisnih in tiskanih pesmaric z okrajšavami, uporabljenimi v teh opombah: *MP II: Martjanska pesmarica II*, 48 listov; 8,5 x 10 cm, na drugi strani platnic vpisano: Michaelis Terplan Anno 1786, 6 Januarij - Michaelis Terplan Anno 1756 die 2 Augusti. Evangeličanska, hrani UK v Mariboru.

Nedelišče: Nastala v Nedelišču v Medmurju po letnici, vpisani na str. 129: 1632, imenovana po V. N. tudi márkišavska, kjer jo je verjetno 1954 kupil Matija Maučec, profesor v Ptujju, v katerega lasti je bila do dec. 1995, sedaj v NUK v Ljubljani. Štejem jo med prekmurske pesmarice, ker je v najtesnejši zvezi z MP I in MP II in ker se je v Prekmurju uporabljala ter ohranila. Obsega 143 označenih strani, manjka prvih 19 strani. O njeni vsebini gl. V. Novak, Kaj XXI, 1988 in ČZN 61, 1990/91 ter v spremni besedi tu.

Sobota: Po Škafarju, Bibliografija, 99: 8. Fasc. 121 Prekmurski rokopis iz 17. ali 18. stoletja. Str. 9-303, 20 x 31 cm, napačna je njegova trditev: »Vsebuje tudi pesmi«, ker vsebuje samo pesmi in je po pisavi sodeč nedvomno iz 17. stol. ter vsebinsko v veliki meri prepis MP I.

Berke (= Ber): Szlovenszke Dühovne peszmi pizsane po Berke Balázsi vu Nemes Csobi. Velikost: 16 x 19 cm. Hrani NUK v Ljubljani, Inv. št. 5/61. Prvi del ima 339 strani, napisan 1768 in 1769, drugi

del ima 54 strani in je pisan od druge roke. Evangeličanska, saj je nastala v artikularnem kraju Nemescs v Železni županiji na Madžarskem. Vsebovala je 185 pesmi.

Senik (= S): Po Škafarju, n. d.: "Katoliška pesmarica, ki jo je leta 1780 zapisal (prav: datiral, V. N. Andrej Horváth, učitelj in kantor na Gorenjem Seniku. Format: 19,5 x 31 cm, strani ima zdaj 466. Bila je v usnje vezana, zdaj je brez platnic. Horvath je vpisal 258 pesmi, drugi so še vpisali 8 pesmi nekatere na vlepljenih listih. Vsebina je v glavnem enaka starejši martjanski pesmarici. To pesmarico je rešil dr. Franc Ivanocy kot dekan na Tišini." Danes v dekanijiški knjižnici v Soboti.

Pertoča (= P): Po Škafarju: "Pertočka cerkvena pesmarica. Format 20 x 31 cm, ima 378 strani, na koncu prvi list manjka in vsebuje 256 cerkvenih, 1 svetno pesem, litanije in pasijon po evangelistu Mateju - v glavnem iste, kot so v starejši martjanski pesmarici. Na koncu je Knjiga hisztoriánszka (razne dogodbe v prozi). Brez platnic, katoliška pesmarica, nastala okrog leta 1800?" (Bibliografija: 101). Danes v dekanijiški knjižnici v Soboti.

Pertoča II-V, gl. Škafar v Bibliografiji.

Krašči: Po Škafarju: "Kozel Štefan, Krašči. – Njegova katoliška pesmarica ima 15–340 strani, prvil 14 strani manjka. Tudi na koncu nekaj strani manjka. Kaže, da je Kozel dodal starejši pesmarici iz 18 stoletja le platnice in napisal pesmi od strani 328 dalje. Velikost: 11 x 17,5 cm in vsebuje 72 cerkvenih pesmi" (Bibliografija 101).

Krašči II: Nekoč last Harija, pri Gjurgjovih št. 66, danes Bertalanič, danes last Valentina Kaučiča v Mariboru, verjetno v glavnem iz 18. stol., v trdih platnicah, pisava različna, nekaj čez 300 str numeriranih, ok. 50 z novejšo pisavo numeriranih. Pesmi 79, delno kot MP I.

Šadl: V NUK v Ljubljani. Inv. štev. 18/1950. - Cantiones Joanes Sadl ... Anno 1797. Ima 246 strani 16,5 x 21 cm, vsebuje 74 katoliških cerkvenih pesmi (Škafar, Bibliografija 100).

Za vse druge mlajše pesmarice podatki v Škafarjevi Bibliografiji (Večeslavska, Županek itn.)

TISKANI VIRI

a) *madžarski*:

Gálszécsi István, Énekeskönyv, 1536.

Szegedi Gergel, Énekeskönyv... Debrecen 1569.

Huszár Gál, A keresztyéni gyülekezetben való isteni dicséreték és imádságok. Komjátí 1574.

Bornemisza Péter, ENEKEC, Harom rende... Detrekövaraba MDLXXXII.

Geleji Katona István, [Öreg graduval.] Gyulafehérvár 1636.

Szólósy Bertalan, Cantus Catholici, Kassa 1651.

Kájoni János, Cationale Catholicum, régi és új, deák és magyar ájtatos egyházi énekek, dicséreték zsolttárok és litániák. Csiksomlyó 1676.

Keresztyén énekeskönyv, Graz 1957.

b) *slovaški*:

Jiří **Třanovsky**, Cythara Sanctorum, Levoča 1636.

c) *kajkavskohrvaški:*

Krajačević Nikola, Szveti evangeliomi ... Vu Nemskom Gradcze 1651.
Pavlinski zbornik 1644. I–II, Zagreb 1991.

č) *gradiščanskohrvaški:*

Mekinić Grgur, Dusevne peszne... Sv. Kris 1609; 1611.

d) *slovenski:*

Ta celi catehismus (= TCC). Wittenberg 1584. (Faksimile 1984)

Mihal **Sever**, Réd zvelicsánsztva ... Halle 1747.

Števan **Küzmič**, Vöre krsztsanszke krátki návuk ... Halle 1754.

Mikloš **Küzmič**, Kniga molitvena... Sopron 1783.

Mihál **Bakoš**, Nouvi Gráduvál ... Sopron 1789 (= B-).

Jožef **Pusztai**, Krszsánszko katholicsánszke cerkvene pesmi ... Budapest 1893.

e) *nemški:*

Philipp **Wackernagel**, Das deutsche Kirchenlied. I–V. Hildesheim 1964.

PRVI DEL

- 1 Str. 1–5: **Dvoje knám prisejztye...** Navadna pesem po prazniku. Naslov po kazalu 1. dela MP I. Tu iz Senik 351–353, 17 kitic. - Pertoča I, 174–175 jezikovno nekoliko drugače, za: Dominica 1^a et 4^a Adventus (1. in 4. nedelja v adventu). V MP II prva pesem.
- 2 Str. 5–7: **Kerscseniczi Verni prava...** Navadna pesem za isto nedeljo. V Seniški pesmarici je ni, a je omenjena na str. 24, da se poje na četrto adventno nedeljo. Tu iz Pertoča I, 19–20; ima Pertoča IV, 3–4; Županek 1867, 1–2. V MP I, str. 29 je omenjena kot: Alia ad Not. Kerscseniczi. Natisnjena v: M. Bakoš, Nouvi Gráduvál 6–7 kot prva med adventnimi pesmimi. Nadpis: Nota: A Kerejzténységben (= v krščanstvu) kaže, da je prevedena iz madžarščine. Kájoni št. 17; Cantus catholici 1651.
- 3 Str. 8–12: **Megy kerfcsansz kim lu(d)jztvom?...** v kazalu oznaka strani napačna, berljivo le 5; v drugih pesmaricah je ni.
- 4 Str. 13–15: **Otecz Gojzpodin Bogh...** 10 kitic, začetek: Adama gda sztvoři ga... MP II str. 18–22: Dinka (= Dominica) II. Adventus Dni (= Domini) Luc 21–22. Nota Az angyall (madž. angel). Dobesedno po Kájoni, št. 34 (10 kitic); Senik 15 pod Alia Communis. Omenjena kot za prvo adventno nedeljo; na str. 30–51 kot »Dominica secunda. Cantio Adventualis« (Druga nedelja. Adventna pesem). – Tu po Pertoča I, 20–21 celotno besedilo »Dominica 2 Adventus pro eadem die...«. – Bakoš 8–9: Otecz Gojzpodin Boug, gda je Adama jztvouro (10 kitic). Adventna pesem, Nota: At Atya Uristen (= madž. Oče gospod Bog).
- 5 Str. 16–19: **Vjzaku mu csloveku, Go-MP II, 19** (po kazalu). Po Senik, 16–18 (14 kitic): Vszakemu csloveku mi navkup zvelicsanye ino leipi dusni mir nazveschujemo... pod Dominica secunda

Adventus; Pertoča I, 136–138: Vszákomu csloveku, mi navküp k-zvelicsanyu... pod Dominic: 2da Adventus Canti; Vidonci; Pečarovci; Terplan 23–28; Županek 1867; MP II, 19.

Od tod besedilo v MP I s str. 21.

- 6 Str. 20–21: **Zmosni Źtvoritel Ne**: po kazalu str. 171? tu le dve težko čitljivi kitic, rekonstrukcij: po Bakošu, 3–4: Zmo'sni Źtvoritel vŹzej Źtvári. Adv. Himnus - Not. Mindeneknek Teremt (madž Stvarnik vseh...), enako Kájoni št. 39; MP II, 38 ... O Sztvoritel Bogh zmosni.
- 7 Str. 21–23: **Prophétye Źzo Prorokovali...** (v kazalu »nazveiŹztili«), 14 kitic; Senik 18–19, 1^a kitic; Pertoča I, 138–139, 13 kitic; Bakoš 64–67 (v kazalu nápak: 46); PZ II, 113–115, besedilo v glavnem isto, jezik ne; Drnjanska pesmarica str. 9.
- 8 Str. 24–27: **Poszlan be Angyel Gabriel vu jeden Varas...** 14 kitic; Kájoni št. 41, str. 210 le delno (11 kitic); Krajačević 1651, 31. L. Legiša v Liber cantionum carniolicarum (Ljubljana: 1073, 176) piše ob Grgičevićevi objavi (1635): »Drugi čakavski prevod je v tako imenovan Prekmurski pesmarici iz teh časov« – prav: *kajkavska* različica, a docela drugačna. Drnjansk: pesmarica str. 7; Cithara Octochorda 1, 1701 in 3, 17; M. Küzmič 289–291.
- 9 Str. 27–36: **Goszpodnu Boguvi vŹzegdar mu daimo hválo...** Str. 31 zadnjo vrsto in str. 32 prvi tri vrste prečrtal katoliški lastnik; enako str. 34 zadnje tri vrste. Senik str. 20–23 pod Dominic: 3ta Adventus, 31 kitic; Pertoča I, 15–18, Županek 11–15: Goszpodnomi Bougi...
- 10 Str. 37–40: **Poszla Goszpodin Bogh verna Źzvega Źzluga...** Kájoni št. 5, str. 173–174; Senik 304–305.
- 11 Str. 40–42: **Oh sztvoritel Bogh zmosni...** MP II, 28 le začetek; Senik 23–24; Pertoča I, 139–140 Berke 203–205; Bakoš 13–14; Županek 9–11.
- 12 Str. 42–53: **Jesus Źzlatko szpominanŹje...** 45 kitic, skoro dobesedno po Kájoni, št. 349, bre: dveh zadnjih kitic; M. Küzmič 313–320; Wackernagel I, 183, Bernard iz Clairvauxa: Jesu, dulci memoria..., 50 kitic (11. stoletje).
- 13 Str. 53–57: Pesem ob zori. **O, Źzvetla zvezda zorjanszka...** Bakoš, 285–286, po madž. Tündökl hajnali csillag.
- 14 Str. 57–59: Druga ob zori. **Jesus Christus prava zorja...** Kajoni št. 29; Bornemisza 1582, str C/VIII; Senik 35–36; Pertoča I, 155–156; Pertoča IV, 5–6 pod naslovom: ZorjánŹzka Peszen Rogaševci I, 21–22; Berke 9–10; Vidonska 15–16; Vidonska mrtvečna, Vidonska 1803, 41 - 1 kitic; Krašči 25–26.
- 15 Str. 59–61: Druga se poje ob istem času. **Sztante gori leni ludi...** Pripis: Ta knjiga je moja, prič: je Bog; kdor ga bo iskal, imenuje se Tomaž PeŹ. Pertoča I, omenjena; Mekinič 3; Puconci 73 Rána peszen; Vidonska 1803, 155 – 16 kitic; Županek 77; M. Sever 1747, 83.
- 16 Str. 62–64: **Vu vŹzakom vreimeni...** 10 kitic. Versus = odpev. Gđin = gospodin. MP II, 37–39 Senik 295–296; Pertoča I, 22–23; Vidonska 122; Kroplivniška 1844, 64; Županek 25–27; M Sever 83.
- 17 Str. 65–66: **Phticsicze leipo pojejo** – 7 kitic; kot ljubezenska ni prevzeta v druge pesmarice Obj.: V. Novak Izbor prekmurskega slovstva, 1976, 106.
- 18 Str. 67–68: Začenjajo se božične pesmi. Prva pesem. – **Od Nebesz prido Angyelye...** Senik 43–44 8 kitic; Pertoča I, 159; Krašči 62–64; Mekinič 7a–8; M. Küzmič 293.

- 19 Str. 69–72: Na napev Glászove szo na... **Z nebesz Angýel priletel...** Bis = dvakrat. Senik 31–32; Pertoča I, 142–143, 15 kitic; Krašči 43–47; Mekinić 7ab.
- 20 Str. 73–74: Druga na isti napev. – **Glaszove szo na Nebészih...** 7 kitic. Senik 31, Alia eodem tempore dicenda 2da...; Pertoča I, 141–142, Glászovje...; Pertoča III, 9–11; Rogaševci I, 11–12; Vidonska 17; Kroplivnik 79; Pečarovska 5; Krašči II, 14–15; PZ 119–120 isto besedilo, jezikovne razlike. Po opombi tam 382: iz lat. kancija Resonet in laudibus in antifone iz 9. stol. za božične večernice Magnum nomen Domini. Od 14. stol. se vežejo z antifono razna besedila v živih jezikih, ok. 1400 so jo najpogosteje peli ob zibanju Deteta. Posebno priljubljena v češkem in južnonemškem prostoru.
- 21 Str. 74–76: Druga. **Vu Davidovum Varaffji...** 10 kitic. Senik 36–37, Cantiones post meridiem dicendae (Pesmi, ki se pojo popoldne); Pertoča I, 144, 9 kitic; Pertoča III, 11–13; Rogaševci I, 3–4; Šalovci 19–20; Kroplivnik 88; Bakoš 55–56; Županek 17; Wackernagel I, 350–354.
- 22 Str. 76–80: Božična pesem. **No dicsimo kerscseniczi...** 10 kitic. Senik 33–34; Pertoča I, 153–154; Pertoča III, 40–43; Pečarovci 29; Krašči 59–62.
- 23 Str. 80–86: Druga pesem. O polnočnici. **Gori nu gori Źztanmo...** Senik 37–40, omenjena večkrat: Dnica post nativitatem; Pertoča I, 156–158.
- 24 Str. 87–88: Druga. Na napev Az Menyekbul hal (= Iz nebes posl-) **Z nebesz poszluaite...** 7 kitic. Bakoš št. 27, 26–27; Krašči II, 38–39; M. Küzmič 291–292.
- 25 Str. 88–92: Druga. **Angyel Źzveti zgora zNeba...** 15 kitic. Senik 25–26, pod Sequuntur Cantiones in Nativitate Domini; Pertoča I, 145–146; Pertoča III, 13–16; Krašči II, 39–41; Rogaševci 4–6; Berke 266; Kroplivnik 91; Pečarovci 17; Bakoš 31–32, Koledna peszem. Nota Menyböl jövök moŹt; Županek; Kájoni št. 82.
- 26 Str. 92–95: Pesmi, ki se naj govorijo na dan rojstva Gospodovega. **Blagoslov. Prošnjja.** P = plebanus (župnik); Ch(orus) = zbor; R = odgovor, odpev; bis = dvakrat.
- 27 Str. 96–99: **Oh gurucsa lubav Bosja...** 9 kitic. Senik, In Aurora Communis 10 kitic; Cithara I in III (št. 26, Kniewald 381); Pertoča I, 154–155, Pertoča III, 43–47; Rogaševci I, 9–11; Vidonska 89; Kroplivnik 103; Pečarovci 23; Županek 23–25; Krašči II, 56–61.
- 28 Str. 100–101: **To je te dén veszeli...** Senik 50–51, na den sv. Števana, 4 kitice; Pertoča I, 165; Berke 269–270 »Die Nativitatis Domini«; Mekinić 6a–7; Trubar, Ta stara božična pejsen: nekoliko spremenjena katica iz naslednje pesmi: Kako csreŹz Źzvetlo Źzuncze... Prim. V. Novak, Slavistična revija 43, 1995, 269. – Napak Źzvetlo nam. Źztekle. Gl. naslednjo.
- 29 Str. 102–104: **Ete dén je vŹzega veszolja...** Pertoča I, 175–176; Mekinić 6; iz latinskega kancija Dies est lætitiæ, nemški napevi iz 16. in 17., madžarski iz 17. in 18. stol., v zagrebškem antifonalu O. Thuza iz konca 15. stol. – PZ I, fol. 105v–106r: Den je denes z veseljem, prepis II, 122–124. Po J. Barletu star kajkavski prepev latinskega zapisa v 13. stol., peli Hrvati in Slovenci pred reformacijo. Naš prevod soglaša s Kájoni št. 58 do 3. predzadnje kitice tu 6 novih kitic, nato zadnji dve po Kájoniju in I nova. Enaka Trubar, Ta stara boshizhna pejŹŹen, Ta celi catechismus, 113–114, prim. V. Novak, Trubarjeva in Dalmatinova besedila v Martjanski pesmarici I, Slavistična revija 43, 1995, 269 in J. Koruza, Stara božična pesem v prekmurski inačici, JiS XIX, 1973/74, 269–271; Wackernagel I, št. 332 (14. stol.).
- 30 Str. 104–111: Druga. **Nu deneszka mi hvalime Goszpodna Boga...** Kájoni št. 63 skoro

- dobesedno; Senik 40–43, 25 kitic, In die Nativitate; Vidonska 20–23; Pečarovska 9, Na Jzveti Noucs trétya Peszen; Krašči II, 51–56.
- 31 Str. 111–113: Druga. **Ete den je pun vJzega veszelja...** Kájoni št. 64 dobesedno; Senik 353–354, 1 kitic; Pertoča I, 159–160, Berke 274–276, Ez nap...
- 32 Str. 114–115: Druga. **Deite sze rodi vBetlehemu...** 9 kitic; W = versus = odpev. Pertoča I, 171 Bakoš 56; Kájoni št. 51; Bornemisza 1582, str. XIII; PZ 116–118: Dete se rodi vu Betleheme več kajkavskih različic; Krajačević 193–194; Mekinić 4a; Drnjanska pesmarica 45; CO I, št. 3 Iz latinskega kancija Puer natus in Betlehem (v rokop. iz juž. Nemčije 5. stol.).
- 33 Str. 116–118: Druga popoldanska. **Denez je Jesus nam rodjen...** prirejena po Dalmatinu: T. boshizhna Peissen... gl. Slavistična revija 43, 1995, 270. Senik 45–46, eadem tempore; Pertoča I, 160–161, na božič popoldne; Pečarovska 15; povsod 20 kitic. Krajačević 1651 svobodno.
- 34 Str. 118–119: Druga. **Ocza Bogha szin Jzveti...** Senik 46–47, Finita pro eadem die - Post meridiem 10 kitic; Pertoča I, 161–162, eadem Tempore dicenda, 9 kitic; Berke 270, Ur Itnek (= Istennek Jzent fia (Gospoda Boga sveti sin); Bakoš 35–36, Nouta: Ur Istennek Sz; Kájoni št. 80.
- 35 Str. 120: Druga na isti napev. **Goszpodna Boga Jzerda...** Senik 351, »Finita«.
- 36 Str. 121–128: **Pesem o sv. Štefanu.** 30 kitic; *Gdni = Gospodu.* Senik 47–50: »In Festo S. Stephan Proto martyris« 30 kitic; Pertoča I, 162–165; Pertoča III, 55–64; Pertoča IV, 6–11; Šalovci 5–7 Berke 276–280; Županek 45–50.
- 37 Str. 129–130: Druga. **Jesus Jze nam rodil na zvelicsanýe...** 6 kitic. Kájoni št. 81; Senik 529–530 Berke 280–81, Jesus született.
- 38 Str. 130–132: Druga na napev. To je te den veszeli vszake. **Hvaleno boidi to Deite...** 4 kitice Kájoni št. 59, Dicséretes az Gyermek!; Senik 44, Alia Natalis ad Not.; Pertoča I, 166–167, n: Janezov evang. M. Küzmič 1783, 251–252; Berke 272–273; Bakoš 27–28. – Obj. V. Novak Stopinje 1981, 20–21.
- 39 Str. 132–134: Druga. Angeli se danes veselijo. **Na te denésnyi den Jzveti den...** Kájoni št. 67
- 40 Str. 134–136: Druga. **Od Jzuncsenoga Jzhajanya Dika boidi...** 16 kitic. PZ I, fol. 109r–109v “izhodišče teksta je himna A solis ortus cardine Caeliusa Saeduliusa iz 5. stol.” (PZ II, 387). Ot 15. stol. številne različice napevov v Nemčiji, od 17. stol. tudi v čeških pesmaricah (rt., 387) Wackernagel I, št. 49; M. Luther, rt. III, št. 17. Kajkavsko besedilo v transkripciji II, 128–129 CO I, 14 v glavnem soglaša z našim besedilom in je isti vir zanju nesporen. Prim. tudi Dalmatin TCC 127; Mekinić 3b–4a; Senik 52–53; Pertoča 166; Županek št. 23: »Malim je mleikom hranye / Ki je vsze Jztvari odhranil« – Hvalnica na božič: »je z malo mleka hranil se, / ki ptice nasičuju vse« (Bogoslužni obrednik, Ljubljana 1980, 22); Mekinić 1609, 4, bliže hvalnici: »pokomie ptich proJzkerblien. PZ enako MP I.
- 41 Str. 136–138: Druga. **Goszpon Bogh je zvami...** 10 kitic. Kájoni št. 84 (Ur Isten veletek), kje ni štirih protestantsko usmerjenih kitic s poudarkom na veri. - od Christus vöre naffe ... štir kitice do zadnje: Hvala ...– Senik 52–53, ad Not. Az Isten veletek; Pertoča I, 167–168; Berke 282–283.
- 42 Str. 139–147: Druga. **Gda sze Xtus vBetlehemu narodil beJje...** Kájoni št. 169, v njem ni Vnogo Decze... do ...Sitki, ...Jzkaza sze Angyel... do ...Jzkoro zato, 34 kitic; Senik 54–57, In Festo, jezikovno nekoliko spremenjeno; Pertoča I, 168–170; Berke 283–288; Nouta Mikor Xtu

- Betlehemben etc.; Pečarovci le začetek, 16 kitic manjka; Županek 52–55. Aoristove končnice v oklepaju črtane.
- 43 Str. 147–150: Druga. **Vezdai sze veszelimo...** 14 kitic. Senik 57–58; Pertoča I, 170–171; Berke 288–290.
- 44 Str. 150–151: Druga. **Deite sze vezdai narodi...** 5 kitic. Pertoča I, 171; Berke 290: Puer nobis nascitur; Wackernagel I, št. 331 (14. stoletje).
- 45 Str. 151–152: Druga. **Nam je rodgyeno Deitecze, Bogh znami...** 10 kitic. Bakoš 46–47: Koledna peszem, rodjeno...
- 46 Str. 152–153: Druga. **Zvelicsitel je rodgyen nam zgublenim...** 7 kitic.
- 47 Str. 154: Druga na napev: Angyel Źsveti. **To novo, rodjeno Detecze...** 4 kitice. Senik 418; Mekinić 5.
- 48 Str. 155–158: Druga. **Pohvaluimo denesnyi den...** 26 kitic. PZ I, 111v–112r; PZ II, 133–135: Pohvalujmo dnešni den – skoro dobesedno enako, prilagojeno prekmurščini in z vrinjenima vrsticama: Preszvetla Zvezda gori je zisla / gde mi pocsiva Xtus Marie Źzin, vrstice o Melhiorjevem ter Baltazarjevem darilu so zamenjane. MP I: Po drugoi poti nazai poidosŹe, kako nyim Angyel povedal beŹŹe. Na luteranski značaj MP I kaže v predzadnji kitici zamenjava »Deve Marije« z »Jesus XtusŹa«. – CO I, 17. Po PZ II, 390: »Stari hrvatski narodni obredni (koledni) napjev... « – Senik 60–61 »za Novo leto«; Pertoča I, 172; Pertoča III, 64–67; Rogaševci I, 34–36: Pészen na Nouvu leto; Kroplivnik 115–116; Pečarovci 40; Bakoš št. 57, 57–58. – Prim. št. 51!
- 49 Str. 158–160: Druga na napev Angyel Źsveti. **To sztaró leto je minolo...** 7 kitic; še pred kratkim peta v Prekmurju. Senik 59; Bakoš 47; Pustai 406 (nekaj izpustil, nekaj dodal).
- 50 Str. 160–161: **Narodil sze je krally Nebeszki...** 9 kitic. PZ I, 104v–105r; PZ II, 121–122, drugačno besedilo, le refren je isti; CO I in CO III, št. 20; Drnjanska pesmarica str. 12. – Váradí Énekeskönyv 1566; Bornemisza 1582, XV; Szegedi 1569, str. 98; Cantus Catholici 1651, 44; Kájoni št. 164, zelo podobno MP I, 41; Senik 61–62; Pertoča I, 173; Pertoča III, 7–9; Pertoča V, 43–44; Rogaševci 31–32; Berke 15; Kroplivnik 124; Pečarovci 45; Bakoš 57; Županek 61–62; Krašči II, 29–30.
- 51 Str. 162–165: Druga. Na napev: Mi dicsér.. **Mi hvalimo kralja zmosnoga...** 17 kitic. Kájoni št. 179: Mi dicsérjűk...; Senik 62–63; Pertoča I, 176–177; Bakoš 57; Pertoča III, 3–6 – vse za Tri kralje; Pertoča V, 57–58; Rogaševci 36–38; Berke 292–294: Mi dicsérjűk ez mai napon; Kroplivnik 135; Pečarovci 47; Županek 56–58. – Prim. št. 48!
- 52 Str. 165–168: Druga. **Od tih treh Modrih sze Źzpominamo...** Sorodna prejšnji. MP II, 39–40; Senik 63–64; Pertoča I, 346; Pertoča III, 77–79; Rogaševci 32–34; Šalovci 1–3; Berke 264–266; Puconci 3–5; Kroplivnik 130; Pečarovska 66; Županek 65.
- 53 Str. 168–170: Druga. Na napev Narodil sze kral Nebeszki. **Cantio Hungarica** (= madžarska pesem). Nekűnk Źzűletett... Kájoni št. 164 - podobno tu št. 50. Verjetno že v Palatics-kódeksu 1588–1589; Nagyvárad 1566; Berke 14; Bakoš 50.
- 54 Str. 170–172: Druga madžarska na napev Od tih. **...az harom Źzent király...** Vsebinsko podobno št. 51 in 52.
- 55 Str. 172–173: Druga pesem. **Hvalen boidi Jesus Christus...** 7 kitic, prevod Luthrove: Gelobet Seysdu Jesu Christ, iz Chorgesangbuch, Wittenberg 1524, 97. Wackernagel III, št. 9. Mogoče iz madžarščine, prim. Keresztyén énekeskönyv 1957, št. 133.

- 56 Str. 174: Blagoslov. **Oszteni zBogom Goszpodar...** Odlomek koledniške pesmi. Prvi dve in četrta vrstica tudi še danes. *Áldomás* (madž.) = blagoslov, danes tudi likof.
- 57 Str. 175–176: Druga. **Hvalimo mi denesz Boga...** po Trubarju, Na boshizhni dan... TCC 109–112 le jezikovno nekoliko spremenjeno, gl. V. Novak, Trubarjeva in Dalmatinova besedila v Martjansk pesmarici I, Slavistična revija 43, 1995, 271. – Pertoča I, 176, božična.
- 58 Str. 177–181: **Seznam adventnih in božičnih pesmi.**

DRUGI DEL

- 1 Str. 1–15: Kratki pasijon. **O greisni Cslovik...** Juri Dalmatin, Passion is vseh shtirih Evangelistov Ljubljana 1576 in TCC 130–140, nadomeščene so kajkavcem neumljive besede, vendar se nekatere značilne Dalmatinove ohranjene, gl. V. Novak, Slavistična revija 43, 1995, 271–272 Senik 108–115, 30 kitic; Pertoča I, 214–217, 17 kitic; Pertoča IV »Druga na Czvétno Nedélc Pészén«; Mekinić 17–19. Kakor na več mestih, tudi na str. 1 popravki z grobo, Legénovi podobno pisavo.
- 2 Str. 15–18: Druga na isti napev. **Szvétí Pavel vjednom ljfzti...** 7 kitic, dobesedno po Trubar Catechismus 1550, 173–178; TCC 72–76, prireditelj zamenjal predvsem germanizme in nekatere druge kajkavcem ter Prekmurcem neumljive izraze. Zavoljo izrazitega protestantskega konca (Ki pak drugacsi Mesfjujo...) je ni v naslednjih prekmurskih pesmaricah, prim. V. Novak Slavistična revija 43, 1995, 272. Mekinić; Bornemisza 1582, str. CCVII.
- 3 Str. 18–20: Postna prošnja. Po napevu. Hodi knám Duh. **Verjemo vjednom Bogi...** 11 kitic Bakoš št. 70.
- 4 Str. 20–21: Druga. **O Jesus Xtus nas Zvelicsitel...** 9 kitic. PZ I, 138r; PZ II, 174–175 (transkripcija) dobesedno enako, jezikovno prilagojeno prekmurščini, predzadnje, protestantske usmerjene kitice ni v PZ; Senik 458–459; Pertoča I, 271–272; Pertoča III, 80–82; Pertoča IV 105–106; Pertoča V, 59–60; Rogaševci 71–72; Berke 17–18; Vidonska 35; Bakoš 231–232 Krašči II, 26–27.
- 5 Str. 22–24: Velikonočna himna po napevu No... **O glaszimo Gojzpodново, odicseno vojuvanye..** 10 kitic.
- 6 Str. 24: Druga na napev Nova szvetloszt. **Kerscsánszki lep Jereg...** 6 kitic, drugod je ni. Str. 25: **Sledijo postne pesmi z velikonočnimi**
- 7 Str. 25–30: **Oh Nebeszkoga oca Boga Jzveti Jzin...** 18 kitic. Nadpis v madžarščini kaže na madžarski izvirnik. Senik 87–99; Pertoča I, 206–208.
- 8 Str. 30–33: Druga. Postna (madž.:) Preroki. **Prophétye szo nazveisztíli...** 11 kitic. Husitska pesem iz 15. stol. Madžarsko besedilo v Keresztyén Énekeskönyv 1957, št. 173. Prevod n dobeseden. Bakoš št. 64; Mekinić 16a–17.
- 9 Str. 33–37: Druga na isti napev (madž.:) Grešniki. **Zmiszli sze dobro Cslek greisni...** 12 kitic Bakoš št. 65; Mekinić 20–20a.
- 10 Str. 37–42: Druga na isti napev ali... **Siroke zemle narodi...** 21 kitic. Bornemisza 1582, str VIIVi; Kájoni št. 196 (No Földnek minden Népei); Senik 314–316; Pertoča I, 103–105, 20 kitic

Berke 296–299, 21 kitic: Cantio Elegans. Nouta: No Földnek minden Népei; Bakoš 67–69, Poľztna peľzen, 21 kitic; Županek 1867, 138–141, 18 kitic; Županek III, 59–62, 18 kitic; Wackernagel II, 1327, Liber cantionum carniolicarum, 83.

- 11 Str. 42–44: Druga. **Gda Jesus na krisnom dreivi...** 9 kitic. Kájoni št. 198: Emlékezzünk mi hivek Urunknak haláláról; Mekinić 15–15a; Senik 29–30; Pertoča I, 29–30; Pertoča III, 116–118: Pészen od szeden rejcsi...; Pertoča V, 69–71; Berke 64–65; Vidonska 67: Peszen na Vélki péték; Kroplivnik 149; Bakoš 136–137, Nota: Midön Jézus a ker...; Županek 136–138; Županek III, 58–59; Županek Viljem 1922, 80–82; Krašči II, 18–19.
- 12 Str. 44–47: Druga na napev Sirjon az Ég (Naj joče nebo). **Placsi sze Néba i Zemla...** 9 kitic. Senik 123–124; Pertoča I, 100; Vidonci 140; Bakoš 87–88. – Obj. V. Novak, Stopinjje 1980, 20–21.
- 13 Str. 47–48: Druga na napev Neskončni (madž.). **Vszamogocsi Goszpon Nébe Zémle...** 8 kitic. Berke 205–206, Nouta: Menynek földnek véghetetlen; Bakoš št. 74.
- 14 Str. 49–51: Druga po napevu Jes. Xtus... **Jesus Xtus oca Boga szin zvelicsitel...** 9 kitic. Senik 313–314; Berke 202–205; Bakoš 72–73.
- 15 Str. 52–53: Po napevu (madž.): Ki je za nas trpel... **Ki szi za nász terpel...** 6 kitic. Nedeliška 43–44a; Bakoš 73–74; Senik 314; Berke 73–74.
- 16 Str. 54–57: Druga na véliki petek. **Vetak sze je Christus tosil...** 14 kitic. Senik 95–96; Pertoča I, 205–206; PZ I, fol. 121v–121r: Luctvo moje židovsko...; transkripcija II, 148–149, na tekst Improperija za véliki petek Popule meus quod fecit tibi. Melodija izvira verjetno od neke stare antifone (rt.), 12 kitic, docela enako, le MP I ima 2 kitici več in jezikovno prilagojeno prekmurščini. Kájoni št. 200: Popule meus, z drugačnim razporedom obširneje malo drugače; Bornemisza 1582, str. XII.
- 17 Str. 57–60: Druga. Na napev Nas dobri otecz koga vo... (tudi madž.) **Szpomenimo sze mi v̄zi kerseseniczi...** 12 kitic. Kájoni št. 211 brez uvodne kitice; Senik 318–319.
- 18 Str. 60–61: Cvetna nedelja. Evangelij Marko 21. Vstopna pesem. Slava, hvala in čast. Slava in... (madž.) **Dika i hvála Tebe krály Christus Jesus...** 7 kitic. Kájoni št. 200 (nekateri izrazi drugi); Nedeliška 42b–43a, dobesedno enako, kaže starejši pravopis (i nam. j, ch nam. cs); Bakoš št. 21; Senik 107–108; Pertoča I, 213; Pertoča IV, 35–36; Berke 208–209; Vidonska 28; Županek 118–119; Wackernagel I, št. 130: Theodulphus (8. stol.).
- 19 Str. 61–69: Adamova tožba. **Adama gda vun zegna, Bogh...** 22 kitic. V madžarski rokopisni pesmarici iz Vépa (Vépi énekeskönyv) 173 I, obj.: Zs. Erdélyi, Lamentatio Adami, Uj irás (Budapest) 1983, 75–78, naše besedilo prevod letega ali njegovega prepisa. MP II, 11–16; Senik 125–128; Pertoča I, 223, z op. Lamentatio Adami quam Magister solus cant. ante Sacrum = Adamova tožba, ki jo organist sam poje pred Svetim; Vidonci 17–19; Vidonci 1803, 10–18; Bakoš 190–196: Od szkvarjenja nature. Lamentatio Adami expulsi Paradijo = Tožba Adama, izgnanega iz raja; Županek 119–124; Nedeliška 110b–114a.
- 20 Str. 69–72: Sledeča pesem: Adam potolažen po istem napevu. **O ſto kricsi tak jako tusno...** Manjka 71–72, nadomeščeno iz Seniške pesmarice. Po madž kot št. 19. Senik 129–130; Pertoča I, 226, Consolatio Angelica; Mariborska III, 6–7; Berke 315–316; Vidonci 116; Županek 124–125; Bakoš 194–195; Nedeliška 114b–115b.
- 21 Str. 72–74: Na angelsko tolažbo odgovarja z velikim veseljem. **Jako ſzi me potrostral...** Manjka

72, naslov iz kazala, tu nadomeščeno iz Seniške pesmarice. Nedeliška 115b–117a; Pertoča I, 226–227; Senik 130–131; Vidonci 55–57; Vidonci 1803, 118; Bakoš 195–196: Od Ízkvarjenyá Nature; Županek 125–127.

- 22 Str. 75–78: Druga na véliki petek. Evangelij Sv. Mateja 27. **Diko mi poimo Boguvi...** Nedeliška 45a–47a vsebinsko soglaša z MP I tudi z vrsticami, ki jih ni v PZ. PZ I, 117r; PZ II, 142–143; CO I, 203; CO III, 145, izhodišče tega velikonočnega napeva je himna Rex Christe factor omnium, besedilo pa svoboden prevod himne Hymnum dicamus Domino iz 5. stol., v nemških rokopisnih pesmaricah že ok. 1400; Wackernagel I, št. 62 (8 kitic). Latinski izvirnik zapisan že v zagrebškem brevirju v 13. stoletju (Kniewald, PZ II, 392). V MP I na treh mestih skupno 17 vrstic, ki jih PZ nima – tudi dokaz, da besedilo v MP I ni prepisano iz PZ. – Senik 115–116; Pertoča I, 213–218; Pertoča IV, 53–55; Rogaševci 47–49; Mariborska III, 3; Berke 211–214, Nouta. Dicséretet mondjunk Ur istennek; Vidonska 102; Bakoš 83–84; Županek 12–19.
- 23 Str. 78–81: Napev: Očetova modrost. **Szina Boga Visnýega...** 8 kitic. *Komplet* = večerna molitev kot sklep cerkvenega dnevnega časa, *večernja* = čas večernic; madž. *vecsernye* pri Kájóniju dokazuje prevzem iz madž. izvirnika. Po *I. Kniezsi* verjetno iz hrvaščine ali slovenščine (Szláv jövevényaszavaink I. k., I. r., Budapest 1955, 577–578). Dobesedno po Kájoni št. 211; PZ I, 118v–119r; PZ II, 144–146. Dobesedno enako, tu le nekoliko prilagojeno prekmurščini (nam. oru horo). Ako nista obe besedili prepis iste predloge, bi mogli sklepati, da je tisto v PZ prepisano po MP I. Tudi si besedili sledita v obeh pesmaricah. Izvir napeva je latinska himna Patris sapientia, Veritas Divina, v rokopisih iz 14. stol. v Nemčiji, Wackernagel I, št. 267–268; II, št. 929–933. Za MP I in PZ utegne biti predloga za prevod tudi madž. Cantus Catholici 1651 ali 1655. – Drnjanska pesmarica št. 22, str. 17; C I 184; Senik 121–122; Pertoča I, 222; Rogaševci 46–47; Berke 214–216; Bakoš 76–77; M. Küzmič 295–297.
- 24 Str. 81–84: Marijina tožba. **Jai szlatke utrobe, oh predragi...** 13 kitic. Sorodna staromadžarska Máriasiralom iz srednjega veka (naše besedilo enako madžarskemu v Zs. Erdélyi, Hegyet hágék, lötöt lépek, z drugačnim vrstnim redom kitic. Ista obj. tudi iz Vépi énekeskönyv, gl. pod št. 19). Pesem še živi med Madžari v Moldaviji, napev pri Zs. Erdélyi, n. d. zap. Zoltán Kallós 1966, skoro dobiesedno enaka naši. – MP II, 57–59; Senik 106–107; Pertoča I, 212–213; Šalovci 113–116; Berke 219–221 Jaj édes méhemnek; Vidonska 151; Županek 134–136.
- 25 Str. 84–89: Sledeča pesem. **Eto je dén toga dreszelja...** 8 kitic. Senik 119–121, Lamentatio...; Pertoča I, 220–221; Pertoča IV, 1–4, Passio...; Pertoča V, 66–69; Bakoš 85–86, Na Véliki Pétek. Not: Ez a'szomoruságnak...
- 26 Str. 90–91: Druga. **Radui sze ino veszeli kerscsánszki ti leip Íereg...** 8 kitic. Senik 363–364, MP I, 3. del 21.
- 27 Str. 91–98: Druga. O vstajenju Gospodovem. **Szpomeni sze kerscsenik, zte ChristuÍjeve szmerti...** *Petnike* vrat judovskih hiš v Egiptu; prim. sledečo št. Manjkajoče str. 95–98 nadomeščene iz Senik 134–135; Pertoča I–III; Vidonska 57–59; Berke 222–225; Bakoš 98–99.
- 28 Str. 98–102: (po kazalu) **Prisel je te GoÍzpodnov den...** 11 kitic. Po: Nicolaus Hermann: Erschienen ist der herrlich tag (prim. Wackernagel III, Nr. 1374). Manjkajo prve tri kitice, nadomeščene iz Bakoša 93–95; Pertoča I, 99; Berke 226–228, 15 kitic; Vidonska 61–63.
- 29 Str. 102–104: Druga na isti napev. **Na Vuzen tri Marie rano...** 7 kitic. Kájoni 277, skoro enako;

- prim. Wackernagel II, št. 950. Senik 135–136; Pertoča I, 99–100; Pertoča II, 229–230; Pertoča III, 128–130; Pertoča IV, 89; Pertoča V, 73–74; Rogaševci 59–60; Berke 238; Vidonska 47–48; Kroplivnik 155; Bakoš 97; Županek - gl. 2. del 272; Mekinić 20a–21.
- 30 Str. 104–107: Druga na isti napev. **Christuſſu Vuzma Agneczu...** 10 kitic. Mekinić 21; Berke 239–240
- 31 Str. 107–109: Druga. **Christus je gori vſztal, hvala boidi Bogu...** 10 kitic. Senik 156–157; Pertoča I, 230; Berke 228–229; Županek 152–153; Bakoš 103.
- 32 Str. 109–114: Popoldanska pesem. **Jesus nam je od ſzmerti vſztál...** 32 kitic. Nekoliko jezikovno prirejena prekmurskemu jeziku Ta ſtara velikonozna pejſſen iz TCC 148–151, ali pesmarice Felicijana Trubarja. Zadnji dve vrstici druge kitice izpustil, pred tretjo kitico pa vrnil 6 vrstic. Natančneje gl. V. Novak, Slavistična revija 43, 1995, 272. Besedilo MP I je pomembno zavoljo Grafenauerjeve rekonstrukcije te pesmi in kot dopolnilo k njenim drugim slovenskim rokopisom. – Doslej neupoštevano, da so tudi to pesem kot liturgično prevzele katoliške prekmurske rokopisne pesmarice. Senik 137–139; Pertoča I, 230–231; Pertoča II–V; Rogaševci 56–59; Berke 230–233; Vidonska 1956, 61–65; Vidonska II, 150; Županek 154–156; Krajačević 199–201.
- 33 Str. 114–115: Druga. **Christus je dnéſzka gori vſztál...** Kájoni št. 272, začetek skoraj dobesedno, vsebinsko soglaša, le odpev tu obširneje. Bolj ustreza latinskemu Surrexit Christus hodie. Nedeliška 151–152; PZ I, 161–162: Vstal se je Kriſtuſ deneska – zamenjane vrstice. Tri vrstice v MP I: Szmertýom je greihe vſze platil / Poszvedocsil je vsztanenýem / Angjelje szo nazveſztali enake kot v TCC 155; Senik 131–132; Pertoča I, 130–132; Pertoča IV, V; Rogaševci 55–56; Županek 64.
- 34 Str. 116–119: Velikonočni ponedeljek. Evangelij Luka 24. **Christus je gori vſztál, nase greihe odepral...** 12 kitic. Kájoni št. 267, začetek enak, nato vsebinsko podobno, od vrstice Bili szmo ſzerda... drugače. Madž. besedilo v Váradi énekeskönyv 1566; Bornemisza 1582, XIX; v jeziku gradiſčanskih Hrvatov je v bosančici zapisana 1564 v Klimpuškem misalu (Klingenbach), obj. I. Škafar, ČZN 5 (XL), 1969, 288. Krajačević 196–199; Mekinić 22a–23. PZ I, 127v po enakem začetku, drugačno nadaljevanje; C I, 6; Senik 139–140; Pertoča I, 231–232; Bakoš 101–102; Županek 58–60.
- 35 Str. 119–122: Druga. **Christus je gori vſztal, nasſa pravicza...** 14 kitic. Kájoni št. 263 dobesedno; Váradi énekeskönyv 1566; Bornemisza 1582, XIX; Senik 140–141; Pertoča I, 232–233; Berke 233–234; Bakoš 104–105
- 36 Str. 122–124: Druga. **Christus je gori vsztál, kie bil Cslovekom posztal...** 10 kitic. Senik 361–362, 9 kitic; Pertoča I, 234–235; Mikloš Küzmič, Kniga molitvena 1783, 242, jezik posodobljen, besede razložene, ena kitica dodana; Bakoš št. 100. – Obj. V. Novak, Stopinje 1979, 20–21.
- 37 Str. 125–129: Druga. **Christuſſa szo raszpeli, nemiloſztivni Sidovje...** 17 kitic. Senik 142–143; Pertoča I, 233–234; Berke 234–236; Bakoš 107–108; Kájoni št. 269, dobesedno.
- 38 Str. 129–130: Druga. **Jesus Xtus odkupitel nas...** 3 kitice.
- 39 Str. 130–131: Druga. Na isti napev. **Jesus nas odkupitel...** 6 kitic. Pertoča I, 210–211, 6 kitic.
- 40 Str. 132–136: Pesem. **Na vete Vuzmene dni...** *Blagoslov. Proſnja.* – P = plebanus (župnik), Ch(orus) = zbor. Pesem najdemo samo tu.

- 41 Str. 136–139: Druga pesem. **Da Jzo bili Vucseniczi na Vuzen v-hisi...** 12 kitic. Senik 145–146, na prvo nedeljo po véliki noči; Berke 240–242, Vidonska 1856, 67–68; Vidonska 1860, 175; Županek 1–2, 9 kitic; Mekinić 14a–15.
- 42 Str. 140–144: **Seznam postnih in velikonočnih pesmi.**

TRETJI DEL

- 1 Str. 1–2: **Chriřtus je vNébo zaJztopil...** - po kazalu na str. 79, tu iz Seniške pesmarice 160; Pertoča I, 258; Rogaševci I, 70; Bornemisza 1582, str. XXVIII.
- 2 Str. 3–4: Na napev Nova Jzvetloszt. **Na dénesnyí dober Szvétek...** 7 kitic. Senik 342–243.
- 3 Str. 5–8: Druga. **Chriřtus vNebo Jztópil je...** 21 kitic, ena stran vmes ni šteta! Senik 158–159; Pertoča I, 257–258; Rogaševci I, 67–70; Berke 242–245; Gaber 158–163; Vidonska 54–57; Bakoš 109–111; Županek 22–25. – Obj.: str. 5, V. Novak, Stopinje 1977, 21.
- 4 Str. 9–11: Pesem. **Jesus Christus Jivoga Boga szveti Jzin...** P = plebanus (župnik), Ch = chorus = zbor, Invocatio = prošnja. Senik 12; Pertoča I, 10–12. Podobno gl. Krajačević, Szveti evangeliomi 1651. – Blagoslov. Na praznik Gospodovega vnebohoda.
- 5 Str. 12: Druga. **Goszpon Jesus verni sze knám...** 4 kitice. Prva črka ni izpisana. Senik 11; Berke 34; Bakoš št. 146, Nóta: Herr Jezu Chriřt dich zu.
- 6 Str. 13–14: Druga. **Chriřtus je v Nebo zasztopil...** Prve črke ni. Senik 160; Pertoča I, 258; Rogaševci I, 70–71.
Str. 14: **Začenjajo se binkoštné pesmi**
- 7 Str. 15–20: **Spiritus Sancti gratia...** 8 kitic, za latinsko madžarska, za njo kajkavska: **Miloscsa Jzvetoga Duha...** v PZ I, 131r–132v in PZ II, 164–166 le latinsko besedilo. Madž. CC 1651 in Kájoni 543–544 dobesedno, le ena kitica več. – Senik 163; Pertoča I, 260–261; Pertoča V, 83–84; Rogaševci I, 60–61; Bakoš 119–120. Latinski izvirnik iz 15. stol., Wackernagel I, št. 415.
- 8 Str. 21–22: Druga. **Radui sze ino veJzeli, kerscsanJzki Ti lep Sereg...** Konec manjka, nadomeščeno iz Seniške 363–364. Pesem na str. 23–28 manjka, kazala pa ni.
- 9 Str. 28–34: **(Na RuJzalszke Jzvéte dni...)** Začetek z 28., neohranjene strani nadomeščen iz Seniške pesmarice. **...CsudovafJe sze luJztvo...** – to je deveta kitica; tudi konca ni, ker ni str. 34–37. Kájoni št. 305 skoro dobesedno, podobno tam št. 306 z drugačnim koncem. Senik 163–166, 29 kitic; Pertoča I, 260–264, 28 kitic; Bakoš št. 117. – *Rusáli* (prekm. risáli) = binkošti. Od 34–36 ni besedila.
- 10 Str. 37–40: Na binkoštni praznik opoldanski vstop. **(Gda Jefus Kriřtus Szin Bosi hotel je vNébo sztopiti...)** Manjka začetek na str. 37, tu nadomeščen iz Seniške pesmarice. **...Szvétoga Duha dar dati...** 15 kitic. Senik 167–168, 17 kitic. Češko-moravski bratje, M. Weissel (16. stoletje), Wackernagel III, št. 317–318.
- 11 Str. 41–66: *Pesem v imenu Jezusovem. O Adamu in Evi. Nu zdai kerscseniczi hocsemo poznati...* Bilo je 86 kitic, manjkajo 4–32 kitica (str. 42–49); 4. in 32. kitica nadomeščeni iz Pertočke, ostale iz Seniške pesmarice. Numerirane. Poučna pesem po Stari zavezi. Prim. v 2. delu pesmarice št. 19: Adamova tožba in št. 20: O Jto kricsi... Kitici na str. 64 dokazujeta prvotni protestantski značaj MP I s protikatoliško vsebino, prav tako kitice 84–86 na str. 66, ki jih je katolik nekoč

- prečrtal ali je tedaj pesmarica prišla v katoliške roke ob rekatolizaciji martjanske župnije (gl. spremno besedo). V Nedeliški pesmarici str. 110b–114a: Adama gda vun zegna in 114b–115b: Consolatio Angelica, 115b–117a: Ad Consolatio Angelica; Bakoš 190–196; Senik 388–399, 80 kitic; Pertoča I, 236–245. – *Ofruvanje* = darovanje (denarja); *zkomparitiami* = s prikazovanji.
- 12 Str. 67–70: Druga. Na napev: Naš milostivni Oče. **Zrok Zvelicsán|ztva...** 10 kitic. Senik 169–170; Pertoča I, 245–246.
- 13 Str. 70–74: Pobinkošna sreda. Jan. evang. 10. pogl. **Ruszale sze |zpunisse...** 19 kitic. Senik 171–172; Pertoča I, 267–269; Berke 257–260, Nota. Pünkösd napja bételvén (Ko se je dopolnil binškošni dan); Županek M. 1887, 41–44, 18 kitic; Riszale...
- 14 Str. 74–76: Druga. Po pridigi. **Szvetoga Duha je poszlal...** 13 kitic. Senik 173–174; Pertoča I, 269; Berke 260–261; Županek M. 44–45, 11 kitic.
- 15 Str. 76–78: *Binkošne pesmi*. **Jesus Christus |ivoga Boga szvétí |zin...** V obliki razgovora med Ch in P.
- 16 Str. 78: Prošnja... **Hválo daimo, mi v|zi...**
- 17 Str. 79: **Seznam binkošnih pesmi**. A–E, le ena stran.

ČETRTI DEL

- 1 Str. 1–3: (**Szpravoga |zercza mojega Bogh...**) Prva in druga stran nadomeščeni iz Seniške pesmarice. **...na ovom douli placsnom...** Senik 324–325.
- 2 Str. 3–6: Tretja. **Hvalim jaz tebe Go|zpon...** 12 kitic. Senik 323,; Pertoča I, 7; Berke 1–2, Ditsérlek Uram...; Bakoš 362–363; M. Sever 64; M. Küzmič, 1783, 220; Kájoni št. 633, krajše.
- 3 Str. 6–8: Četrta. **Hvalim jasz lepo Tebé o Bog...** 7 kitic, različica št. 2; Senik 111; Berke 4–5.
- 4 Str. 8–10: Peta. **Jasz |zponiznim |zerczem kTebi |etujem...** 11 kitic. Senik 345–346; Berke 7–9; Sever; Bakoš 363–364, Rána peszem.
- 5 Str. 11–13: **Cantio de Rakoczio** (Pesem o Rákóczyju). 17 kitic; prevod madžarske pesmi: Tatár rabságban lévő erdélyiek dala (Pesem Erdeljcev v tatarskem ujetništvu). Puconska pesmarica 55–57. – Obj. O. Šojat v: Hrvatski kajkavski pisci I, 209–210, Forum (Zagreb) 1973, 7–8, Kaj VIII, 1975, 9–10; prim. I. Bori, Tanulmányok, Studije, 6. sv., Novi Sad 1973, 33–49; V. Novak, JiS XXII, 1976/77, 53; JiS XXVII, 1981/82, 129–130; isti, Kaj XXI, 1988, 13–14; isti, ČZN 61, 1990/91, 71–72.
- 6 Str. 14–16: Pesem, ki se poje v ponedeljek. **O Bogh, o mili Bogh...** Senik 277–278; Pertoča I, 77–78; Berke II, 1; Bakoš 251–252: O Gott! du frommer Gott.
- 7 Str. 17–18: Večerna pesem. **Christus ki szi dén i |zvetloszt...** 8 kitic. Kájoni 632, delno; M. Sever 66; Bakoš 380–381; Küzmič 224. Prvih 6 kitic Jacob Meyer 1578: Christe qui luxes..., Wackernagel I, št. 435.
- 8 Str. 18–21: Večerna pesem. **Obudi sze o me |zercze...** Le do začetka druge kitice, nadaljevanje nadomeščeno iz Bakoš 387–389, 12 kitic; Berke 87–89.
- 9 Str. 22: **...v|zega huda, |ztrela naz ne ... ne pogubi...** Pesem nima začetka, ohranjen je le njen srednji del.

- 10 Str. 23–31: Lepa pesem. **Vreme ono doide, kai mi zvezda zide...** tu nepopolno, nadomeščenc iz Seniške pesmarice. Senik 289–291 (27 kitic);, Pertoča I, 23–26; Berke 73–77: El jön még az idó... In die omnium Sanctorum (Na dan vseh svetih) v vseh treh rokopisih.
- 11 Str. 31–34: Druga. **O saloŷzni moi ŷitek...** 19 kitic. Berke 65–67, 19 kitic.
- 12 Str. 34–36: Druga lepa. **Tusno ŷzercze moje, ŷztrasi ŷze, o Bosie...** Senik 275–277, 14 kitic Puconci I–III, 15 kitic.
- 13 Str. 36–40: Druga pesem na napev. Poide Jesus vuto Barko. **Elias te prerok modri...** Tu nepopolno, nadomeščeno iz Seniške pesmarice. Nedeliška; Senik 231–232, 16 kitic; Pertoča I 315–317, 16 kitic; Pertoča V, 109–112; Berke 115–117; Vidonska 1803, 134; Županek 1867, 90
- 14 Str. 40–43: Lepa pesem. **Hvali kerscsenik Goŷzpodna Boga...** Konec nadomeščen iz Seniške pesmarice. Senik 93–94; Pertoča I, 203–204, 10 kitic; Pertoča IV, 121–122, 9 kitic; Šalovci 97–99; Mariborska mrtvečna II, 48–49; Vidonska 58; Bakoš 257–258; Županek 1887, 72–74; M Sever 1747.
- 15 Str. 43–45: **Bosje terden pais meni boidi...** Začetka ni v MP I, tako po Senik 405–406, 15 kitic tu 10 kitic.
- 16 Str. 45–46: Druga. **Szlatki Jesus mi ŷzmo ŷzem poŷzlusat...** Bakoš št. 150; Berke 308–309, 3 kitice.
- 17 Str. 46–49: **'Saloŷztyom velikom puna Domovina...** 11 kitic, ena manjka. Berke 85–86; Bornemisza 1582, str. XVIII.
- 18 Str. 50–56: **(I Szu'sánŷtva vraiji ŷzu'sen...) ...li tri orŷzagi...** Nepopolna, tu le 17 kitic, 19 kitic nadomeščenih iz Berke 85–88; Pertoča V, 103, 35 kitic; Puconci, 36 kitic; Vidonska 166; Šalovci: 78; Mariborska mrtvečna 19.
- 19 Str. 57–58: Lepa pesem. **Gda ŷzmo mi vu potrebcsinai...** 7 kitic. Berke 194–195, isto.
- 20 Str. 58: Pesem na napev Izraelŷzki zmosni Bogh. **O prokleta leipa mladoŷzt...** le 2 kitici. nadaljevanje manjka. Pertoča IV, 95–99, 13 kitic; Pertoča V, 108–109, enako; Drnjanska 43; CO 3, 254. Fotokopijo iz Drnjanske pesmarice smo dobili iz Nacionalne sveučiliške knjižnice v Zagrebu:

Prokleta Lepa mladozt ti ŷzi unogem lyudem bludnozt,
 ar ti chinis isz nih norozt szerczu daies britku salozt V.
 Sz tebe zhaja nichemurnozt poke gine zramezliuzt
 y velika zhaja jalnozt y ta urasia huda gizdozt
 koia Dusse daŷ radozt y nebezku szkriua szuetlszt
 Bosiu kratj nam lyubleznozt ter nasz pelia na ueliku dusnozt.
 Zato Stoi ti mlady lyudi bolye szuetu nego Boghu
 tu nechiztu Lyubau derse zaku Dussa upekel poide V.
 Da bi mu sze ne roditi ki cse szuetu vugoditi
 neguu Lyubau szpunyauati ŷ uu niem sze veszeliti. V.
 Takou mora zpozabijt sztosza Bosie zapouedj
 ar on kem sze nerad hodi nit prodeke ne pozlusha V.
 Ako rauno kmesse hodi nato uekk zkerbi noszj,
 ielj onde takou koŷ koga niegua lyubau sely V.

A koli ga on opazj mimo gledj niega uidj
zuuztmi moli szerczem bludi y zalyubau kruto mizly V.
Oh dab miszljil na szmert britku, kakie Chriřztus terpel tesku
nebj kriuo uszaku uuru gessil szuprot Bogu szamu.
O ti Chlouik lepa ztuara kamie razum pamet tuoa
da ne bi szi oh szmertna greha, y strasnoga szudna dneua V.
Ktomu gde řzu urasie muke koie na tuu Dussu hlepe,
da te uleku uu peklene one suhke teske muke V.
Budes plakal ocza Mater ino uszeh teh proklinauual
da te niřzu oni usztrahu od mladozti boly dersaly V.
Ni li ada oude bolye polek prauē Boseie uolie malo terpeti
neulye potlam poiti uu veřzelye V.
Dika budy Oczu Boghu szinu niega iedinomu naukup
y Duhu szuetomu pousze uekevekom Amen.

- 21 Str. 59–63: **Moja postena Gořzpoda, da bi me steli poszlřsati...** Le zadnje řtiri vrstice; tu po řkafarjevem prepisu iz Puconske pesmarice 42–46, ki je danes neznano kje. – *Mundana* = posvetna.
- 22 Str. 63–73: Lepa pesem. **Gořzto nam je sal, kai je nař orřzřg, tak kroto opuřcsen...** Senik 262–266, 33 kitic; Pertoča I, 39–42. Madř.: Pritořevala se je za nas nařa drřzava (domovina). PZ I, 143v–146r; PZ II, 181–185: De Jerusalem Coelesti (Gusto nam je řal, kaj je nař orřag tak kruto opustel), 34 kitic; o pesmi II, 332–333 z dognanjem: »ima i nekoliko specifičnosti koje su uřle iz slovenskoga jezika«, omenja Trubarja, prav v MP I pa najdemo izraz »erdeči«, ki ga navaja tu kot slovenizem, tam navedeni izraz »prec« v pomenu »stalno« pa ima MP I kot »pred řzē«; mesto dveh kitic je zamenjano, sicer pa se besedilo –*po Janezovem Razodetju*– v obeh različicah v glavnem strinja. Različni pa sta zadnji kيتici in v predzadnji v MP I se je imenoval prireditelj besedila *Gabriel Nenčič*.
- 23 Str. 73–75: Pesem pred jedjo na napev. (madř.) Vsakdo... **Vszei řztvari ochi Bose, vu Te řze vupajo...** Senik 217–218, 12 kitic; Pertoča I, 304; Pertoča IV, 358; Berke 21–22; Vidonska 43; Bakoř 173–174; Martjanska IV, 29a; řupanek 105–107. – *řnjo* = řanjejo.
- 24 Str. 76–77: Pesem, ki jo je treba peti po jedi. **Hvalo zdaimo mi Bogu...** Vidonska 87; Bakoř 258.
- 25 Str. 78–80: Jedro, vzeto iz pesmi *Zahvaljujemo se ti*, za tolařbo tistih, ki vodijo ljudstvo v cerkvi in mladino v řoli. **Te Sattan hudi, besznei ino trobi...**
- 26 Str. 80–84: Lepa pesem. **Zakai řzi řaloszna oh ti ma Dusřa...** Senik 254–256, 13 kitic; Pertoča I, 305–307; Pertoča IV, 32–34; řalovci 124–127; Berke 17–?; Bakoř 167–168; řupanek ml. 7–10, řupanek J. 167.
- 27 Str. 84–87: Poniřna pesem za dosego bořjega varstva. **Goszpodin Bogh neosztavi nařz. vpogibelnoszt...** 13 kitic. Senik 270–271; Bakoř 339–340.
- 28 Str. 87–90: Pesem človeka, izročajočega se Bogu. **Z nebeřzke viřine, Gořzpodine Bose, kteri pařzko nořzis...** 18 kitic. Senik 281–283; Pertoča I, 5.
- 29 Str. 91–94: **Oh moij dvei ocsi na Goszpodna gledajta...** Začetek nadomeřčen iz Prekmurske pridige in pesmi 217–219.

- 30 Str. 94–98: Druga. **Kako vu Ægyptomi, jeden phtics...** Senik 285–287; Pertoča I, 61–63; Petoč: V, 12–15; Šalovci 109–113; Berke 67–69; Puconci 32–35; Kroplivnik 46; Županek M. 105–109; Bornemisza 1582, str. CCIXXVIII.
- 31 Str. 98–101: Lepa pesem. **Gošzpon Bog nas, obdersi nász...** 11 kitic.
- 32 Str. 101–104: Sledeča. **Den prehodecs mladi meifzecz...** 12 kitic. Pertoča II, 104–106; Mariborski mrtvečna 20–22, 12 kitic; Županek 24–25; Berke 300–312, 12 kitic.
- 33 Str. 104–106: Ob drugi priliki ob obhajanju večerje Gospodove. Na napev: Vuté fze vupam. **Ja: znam eden czveitek leipi...** 8 kitic. Prevod nemške: Ich weiss ein Blümlein hibsich, mogoče po madžarskem prevodu v Új zengedező. Nedeliška 105–106.
- 34 Str. 106–110: Na praznik sv. Matije apostola. Matejev Evangelij. **Hotte kmeni pravi Bosi fzin..** 11 kitic. Nepopolno, nadomeščeno iz Senik 247–249, kjer je 13 kitic; Pertoča I, 86–87, 16 kitic; Berke 111–113, 15 kitic; Bakoš 249–251, 16 kitic; PZ I, 146v–147v; PZ II, 185–188 in 404–405, tu o metrični strukturi verza in napevu, ki vodi k Luthru, njegova parafraza pa je v pesmarici I. Gálszecsija (1536).
- 35 Str. 111–134: Na praznik sv. Marije Magdalene. **Prav fzo popeivali vu jednoi popevki...** Manjk: prvih 22 in zadnje tri kitice, nadomeščeno iz Pertočke pesmarice, ki je gotovo prepis Nedeliški pesmarice, kjer je dobesedno enako besedilo. Mednarodni svetopisemski motiv, ki so ga svobodno obdelali ljudski pesniki (bukovniki) in pisatelji, docela drugačna, kratka besedila. Besedilo v MP I ima 103 oštevilčene štirivrstične kitice. Prvih 21 kitic in polovica 22. ni pisanih z isto roko kot večji del pesnitve, marveč so bile dopisane pozneje z drugo roko. Nedeliška pesmarica pa vsebuje skoro celoten prevod, vendar nekatere kitice madžarskega izvornika manjkajo, druge pa so skrčene, združene. Besedilo v obeh pesmaricah ustreza madžarskemu izvorniku – mogoče prirejenem po nemškem? – ki ga je napisal Szent-Mártoni Bodó János: Historia az Mari: Magdolnanak sok büneiböl, valo, jo remenseg alatt, kegyes megtéréséről (Zgodba o spreobrnitvi Marije Magdalene iz njenih grehov v dobrem upanju), Lócse (Levoča) 1683, večkrat ponatisnjena kritična izdaja v Régi Magyar Költők Tára VII, Budapest 1974, 42–434, opombe 666–667, ur. Holl Béla (gl. V. Novak, Jezik in slovstvo XXVII, 1981/82, 130). Prevod v MP I v glavnem zvesto sledi izvorniku, vendar tuintam izpušča imena in druge besede, združuje nekatere kitice opušča vrstice in svobodno prevaja. Mogoče pa bi naš prevod biti prirejen po kakem madžarskem rokopisu, nastalem bodisi pred natisom zgodbe bodisi po njem, saj je bilo le-teh mnogo. Pravopis in jezik, tako kot tudi pisava, pa se v Nedeliški pesmarici glede svoje neurejenosti občutno ločita od normiranega pravopisa in jezika ter lepe pisave v MP I. Pertoča I, 48–58; Nedeliška (130b–143b), 116 oštevilčenih kitic; Krašči II, 313–336.

PETI DEL

- 1 Str. 1–24: **(Pesem o sigetski bitki 1566) ...Csákovom Turni...** Izgubljeni začetek te epske pesnitve je bil na zadnjih straneh današnjega četrtega dela pesmarice. Čakov turen je bilo verjetno tedanji kajkavsko in prekmursko ime za današnji Čakovec, imenovan po banu Dimitriju Csáku, ki ga je osnoval ok. 1267. Nemogoče je dognati, ali je bilo prvotno slovansko ime, ali so le-to naredil

- po madž. Csáktornya ali nem. Csakathum. Ban Nikola Zrinjski ga je dobil 1546 z Medmurjem od kralja Ferdinanda I. – Edina sled tega motiva je v pesmarici iz Krašč: Peszen z-Rini Miklojsa, 143–149, nič sorodna temu besedilu. – Obj.: O. Šojat, Forum XII, Zagreb 1973, 184–196; ista, Kaj VIII, 1975; ista, Hrvatski kajkavski pisci I, 211–223. Prim. še: J. Kekez, Kaj XIX, Zagreb 1986, 37–40.
- 2 Str. 25–27: Odlična pesem na napev Dicsér. **Dicsi i hváli ma Dusja Goszpodina Boga...** Senik 272–275; Berke 104–105. – Obj.: O. Šojat, Hrvatski kajkavski pisci I, 224–225.
 - 3 Str. 28–30: O osmerih blagrih. Math. 5. **Naszleduvasse vnosina luŕztva...** Kájoni št. 527; Senik 292–293, 15 kitic; Pertoča I, 26–27; Berke 15–17, 12 kitic; Bakoš 254–255: Követi vala népnek soksága; Nedeliška; Županek M. 34–35. [Prevod madžarske pesmi: Dicsérjed áldgyad én Lelkem] Parafraza Mat. 5. – Obj.: O. Šojat, Hrvatski kajkavski pisci I, 226–227.
 - 4 Str. 31–33: Odlična pesem. **Duffa moja ische z ŕzercza tvega Jesusja...** Teško čitljive tri strani, zagotovo iz 16. stoletja. Nepopolno. Bakoš 222.
 - 5 Str. 33–39: Druga pesem. **Salofzno vidim gerliczo...** 21 štirivrstičnih kitic. Ker je ljubezenska pesem, je niso prevzeli v druge pesmarice. *Zajutrana* = obdarovana z jutrimo, ženinovim darom po poročni noči, tudi ženitna pogodba. – Obj.: O. Šojat, Hrvatski kajkavski pisci I, 228–230.
 - 6 Str. 39–45: Druga pesem. **Tusim vnogo bogu...** 23 kitic. – Obj.: O. Šojat, Forum 1973, 201–205; ista, Hrvatski kajkavski pisci I, 231–235.
 - 7 Str. 45–49: Druga pesem na napev. **Osenil ŕze je jeden mlad Junak...** 15 kitic. Prevod Andreja Šajtiča iz madžarščine neznanega avtorja (Pála Somogyija?): Egy fiu megházasodott, zapisana že v Lugossy-kodeksu, nastalem v somodjskem kraju Ujfalu 1629–1634, objavljena pa 1883 v Zbirki starih madžarskih pesnikov (Régi magyar Költők Tára), na kar je prvi opozoril László Hadrovics v *Magyar és déli szláv szellemi kapcsolatok* (Madžarski in južnoslovanski duhovni stiki, Budapest 1944, 11–14). – Obj.: O. Šojat, Forum 1973, 205–212; ista, Hrvatski kajkavski pisci I, 236–238. Prim. V. Novak, JiS XXII, 1976/77, 53–54. – *Simona Rithara* = možača (gl. uvodno razpravo).
 - 8 Str. 49–57: Pesem o zakonu. **Dobri hisniczi, vi poŕzluisaite...** 34 kitic. Prevod Andreja Šajtiča 1534 iz madžarščine neznanega protestantskega avtorja (gl. opombo k prejšnji pesmi in uvodno razpravo). Tudi njen madžarski vir je dognal L. Hadrovics, ki je izvirmik prisodil Andrásu Batiziju, toda I. Bori ga je popravil. Krašči 64–72; Senik 67–71, 33 kitic; Bakoš 265–269; Bornemisza 1582, str CI. – Obj.: O. Šojat, Forum 1973, 208–212; ista, Hrvatski kajkavski pisci I, 239–243. Prim. V. Novak, JiS XXII, 1976/77, 54. – *Gdnom* = gospodinom.
 - 9 Str. 58–59: Druga pesem na napev. **Blasen ŕzo ludje ki ŕze Bogha bojo...** Drugod je ni najti. Sedem vrstic iz 128 psalma: Blagor vsakemu... (Psalmi. Celje 1989, 479).
 - 10 Str. 59–61: Druga pesem. **Zorja moja zorja, pervoga vreimena....** Ker je ljubezenska, ni bila prepisana v druge pesmarice. Ali je izvirna ali prevod, ni moč dognati. Skupaj z ostalimi ljubezenskimi v MP I zasluži posebno raziskavo. – Obj.: O. Šojat, Hrvatski kajkavski pisci I, 244–245; J. Kekez, Kaj XIX, 1986, 41, 65.
 - 11 Str. 61–62: Druga pesem na napev. **Tusil ŕze je ieden mladenecz ŕzvojoj luboi...** Zadnja pesem v MP I, zadnja stran komaj čitljiva, nedokončana. Tudi ljubezenska, zato ni bila prepisovana v druge pesmarice. – Obj.: O. Šojat, Forum 1973, 213, njeno branje »hische« kot hiže ni pravilno;

ista, Hrvatski kajkavski pisci I, 246–247. Prim. J. Kekez, Kaj XIX, 1986, 39: »U stilu usmene poezije oblikovana je pjesma ... Žalosno vidim grlico... Oženil se je jedan junak... ljubavnica: Zorja moja, zorja mojega vremena... tužil se je jedan mladec...«

SLOVARČEK NAREČNIH IZRAZOV

a

adda - torej, no
alduvan (madž.) - darovan
alduvanje - darovanje, žrtvovanje
álmoštvo (nem.) - miloščina
ar - ker

b

bak (madž.) - kozel
bákov - kozlov
bánta - žalitev
baršon (madž.) - žamet
bašta (madž.) - trdnjava
batrivitel (madž.) - tolažnik
batriven, batrivni - pogumen
batrivno - pogumno
bláznik - bogokletnik
bláznost - bogokletstvo
bodaš - bodalo
Boištvó - božanstvo, Bog
bolvan (madž.) - malik
bolvanec - malikovalec
bolvanstvo - malikovanje

c

cagovati (nem.) - obupavati
Carpit - zavesa
cet riba - kit
cifrani (madž.) - okrašen, načičkan
cinter, cintor (lat.) - pokopališče

č

čalár - čarovnik
čaláren - čaroven

čavli - žebli
čemér - jeza, strup
čemerno - jezno, strupeno
čleči - človeški
člek - človek
čonta (madž.) - kost
čontèni - koščen

d

dalko - daleč
deždž - dež
dgyáti (dejati) - djati (denem) si s kom,
ravnati s kom
dičiti - slaviti
dihalo - dišava
dika - slava
dišpotuvati (lat.) - prepirati se
dresélen - žalosten
dvojnost - obup

e

engeduvati (madž.) - dovoliti

f

filéir (madž.) - vinar
flaišter (nem.) - obliž

g

gingavost (iz madž.) - šibkost, nežnost
glavit - glavni
godi - koli (karkoli)
gyémant (madž.) - demant
gyolcs (madž.) - laneno platno
gyöngy (madž., prekm. džundž) - biser

h

hadnagy (madž.) - poveljnik (danes: poročnik)

hadnagystvo (madž.) - poveljstvo

haid (nem.) - pogan

haiduk - vojak, junak

harc (madž.) - bitka, borba

harcuvati se (madž.) - boriti se

hebet - hebad

herceg (nem.) - knez

herleno - hitro, naglo

hitati - metati

hohar (madž.) - krvnik

i

išče, ešče - še

izda - še vedno, še zdaj

j

jagna - napad

jagniti - napasti

jal - zavist

jalnik - zavistnež

k

kaštiga (it.) - kazen

kaštigati - kaznovati

keip (madž.) - podoba, slika

kláris - niz biserov

klestvo - prekletstvo

kmesto - takoj, naenkrat

kmica - tema

komplet (lat.) - večerna molitev

kroto - zelo, hudo

l

ladanje - država

392 lampaš (grš., madž.) - svetilka

lastiven - lasten

leheni - lahek

lekmesi/-o - takoj

lengyelski (madž.) - poljski

leprai - le, samo, pravkar

listor - le, samo

loški - necepljen, nezrel (sad)

loter - razbojnik

m

mánji - zamanski, slab

martirstvo (nem. iz grš.) - mučeništvo

megnenje - hip

mentuvati (madž.) - rešiti

merski - mrzek, zoprn

merskoča - zoprnost

mertučliv - zmeren

meštria (nem., madž.) - obrt, mojstrstvo

moka - muka, trpljenje

molenik - prošnjik, prosilec

muštar - gorčica

myrrha (madž.) - mira (dišava)

n

naidesta - dvajseta najem - plačilo

naprávlenik - stvarnik

narek - tožba

náslobnik - pohotnež

náslobnost - poželjivost, pohotnost

nebog - ubog

neméški (madž.) - plemiški, plemenit

nenavednost - zavist

nezahvalnost - nehvaležnost

ništar - nič

nosa (madž.) - hajd, no

o

obeselník - razveseljevalec, tolažnik

oblíce - lica, obraz
obsnajženi - okrašeni
obšálnost - žalitev, ranitev
obtèršeni (iz madž.) - obtežen
ocel (hrv.) - jeklo
odičeni - slaven
odskočiti - pobegniti
odvetek - potomstvo
okoren - trdovraten
okroglina - pokrajina
oroslány (madž.) - lev
orsácki - državen
orság (madž.) - država
osed - osat

p

pačlivo - hinavsko
pasko nositi - skrbeti, paziti
patancia - granata
pehar - kozarec
pelda (madž.) - vzor, prilika
pelduvati - pomeniti
pesnica - pest
piac (madž.) - trg
pitan den - sodni dan
pitanje - sodba
poglavnik - poglavar
pohati - preganjati
poištvo - premoženje
poléčti, poléko - nastaviti
pónitencija (lat.) - pokora
poslétki - potomci
posluhnjen - uslišan
posluniti - uslišati
poščina - pustinja
prai - baje
prai - pravi
pravdenost - pravičnost

praznost - nečistost
précimba - okras
predikalnica (madž.) - prižnica
prekroto - zelo
prez - brez
priéti - spočeti
primarjati - siliti, primorati
prišestni - prihodnji
prodestvo - pridiga
profet - prerok
prost - preprost
proščénje - (tu)slovo; odpustek, žegnanje
psost - psovanje

r

račun - število
rat (nem.) - posvet
razdreseliti - razžalostiti
risalski, rusalski - binkoštni
ružen - grd, umazan
ružnost - umazanost, grdobija

s

salaš, šalaš (madž.) - prenočišče
selstvo - poslanstvo
serda - srd, jeza
serdost - srditost, jeza
sida (nem.) - svila
skozniti - opazovati, premišljati
skusa - skušnjava
skuznivati - opazovati, premišljati
skvariti se - pogubiti se
skvarjувati - kleti
spàdnoti - pasti
spomínati se - pogovarjati se
správišče - zbor
stati - postati, nastati (aor. sta)
svedočanstvo - spričevalo, pričevanje

svestvo - zakrament
svite - obleka
skvariti se - pogubiti se

š

šafar (nem.) - oskrbnik
šarcovati se (madž.) - odkupovati se
šarkanj (madž.) - zmaj
šereg (madž.) - trop, množica, vojska, armada
šetuvati - potovati, hiteti
šinak - vrat
šolinca - sulica
špongia (madž.) - goba
šranfol (nem.) - prekop, jarek
štrajflinga (nem.) - kazen

t

tafut - sukno
takáj - tudi, enako
tal (nem.) - del
taraskoga ščida - vrsta ščita
telčič - tele
telni - telesen
temnjen (madž.) - kadilo
tolnač (madž.) - nasvet, posvet
tolnačnik - svetovalec
tučiti - rediti, debeliti
tuna - tona

u

urok (madž.) - dediščina

v

vadlujem (madž.) - priznavam

vadlúvanje - priznanje, izpovedovanje
vaida (madž.) - vodja
valjon, valon (madž.) - vreden, spodoben
vankušec (madž.) - zglavnik
vdati se - podati se
vede, vein - saj
vezda - sedaj, zdaj
vezdaj - sedaj
voza - ječa
voznik - zapornik
vragometen - božjasten
vraziti - raniti
vraždenik - sovražnik
vre - žc
vretence - del stiskalnice za sadje, grozdje
vsčki, vsčkov - vsak, vsakršen
vupazen - upanje

z

zdvoiti - zdvomiti, obupati
zezávati - zvati, klicati, pozivati
zmožno - mogočno
zolca - žolč
zospet - zopet
zveličitelni - zveličaven
zveršje - veje
zvirálišče - izvir, studenec

ž

žarcovati se (madž.) - odkupovati se
žmahni - okusen
žmekkost - grenkost
žmeten - težak
žohek, žuhek - grenek

DAS ÄLTERE GESANGBUCH VON MARTJANCI IN PREKMURJE

Redigiert und Begleittexte verfaßt von VILKO NOVAK

ZUSAMMENFASSUNG

Die vorliegende kritische Ausgabe des handschriftlichen Gesangbuches von Martjanci in Prekmurje (Slowenien) besteht aus folgenden Teilen: einer einleitenden Studie von Vilko Novak, samt dem das Gesangbuch betreffenden Literaturverzeichnis; dem dechiffrierten Text des Gesangbuches und Anmerkungen zu allen Liedern; einem Liederverzeichnis nach fünf Teilen des Manuskriptes; ein Verzeichnis weniger bekannter mundartlicher Ausdrücke, ein Verzeichnis der Abbildungen einiger handschriftlicher Seiten.

Die wissenschaftliche Abhandlung über das Gesangbuch enthält folgende Kapitel: 1. In der Literaturgeschichte und -publizistik; 2. Struktur und der Inhalt des Gesangbuches von Martjanci; 3. Poetische Form der Texte im Gesangbuche; 4. Religiöser, sprachlicher und kultureller Rahmen des Gesangbuches; 5. Das Dorf Martjanci in der Zeit der Entstehung des Gesangbuches; 6. Beschreibung des Manuskriptes; 7. Das Alter des Gesangbuches; 8. Der lutherische Charakter des Gesangbuches; 9. Die Quellen des Gesangbuches; 10. Die Verfasser, Abschreiber und die Übersetzer des Gesangbuches; 11. Die Verwandtschaft mit den Gesangbüchern der Pauliner und den von Drnjan (Pavlinška und Drnjanska pesmarica); 12. Die Verbindung mit dem Gesangbuch von Nedelišče (Nedeliška pesmarica); 13. Graphie und Sprache des Gesangbuches; 14. Die Überlieferung der handschriftlichen Gesangbücher in Prekmurje; 15. Sechzig Jahre bis zur Ausgabe des Gesangbuches. und sein Charakter.

Das MS 56, das in der Universitätsbibliothek in Maribor seit 1921 aufbewahrt ist, wurde erstmals im Jahr 1936 vom Slawisten Franjo Fancev aus Zagreb erwähnt und seine Sprache als eine kaj-kroatische Mundart von Međimurje und Podravina bezeichnet. Er versuchte auch die Handschrift zu datieren, zuerst in das Jahr 1643, später sogar 1593. Ihm folgte Olga Šojat, die auch eine Auswahl der Lieder in zwei Zeitschriften und im Buch "Die kaj-kroatischen Schriftsteller I" (Zagreb 1977) veröffentlichte.

Von der slowenischen Seite her schrieb der Redakteur des vorliegenden Buches ab 1973 mehrere Aufsätze und Abhandlungen, in denen er behauptete, der kaj-kroatische Dialekt sei nur die sprachliche Grundlage der Handschrift, das Gebiet ihrer Entstehung jedoch sei Prekmurje (Übermurgebiet). Die dortigen katholischen Pfarren (einige von 1094 bis 1777, die anderen gelegentlich vor der Reformation), gehörten dem Bistum Agram - Zagreb an.

Die kirchliche Schriftsprache war das Kaj-kroatische, aus welchem die verwandte Mundart von Prekmurje auch ihre religiöse Terminologie schöpfte.

Die ersten drei Teile des Gesangbuches enthalten liturgische Lieder von der Adventszeit und Weihnachten bis zur Fasten- und Osterzeit, Himmelfahrts- und Pfingstlieder. Im vierten Teil finden wir neben einigen religiösen Gedichten auch eine Übersetzung aus dem Ungarischen: Cantio de Rakoczio, und das mangelhaft erhaltene Gedicht von Maria Magdalena. Der fünfte Teil enthält (außer zwei) nur weltliche Lieder. Die längste und wichtigste Dichtung, zwar ohne Anfang, ist die von der Schlacht bei Siget (1566), die anderen sind jedoch protestantische Lehrgedichte: Cantio de matrimonio, Es heiratete ein junger Mann..., beide übersetzt aus dem Ungarischen. So wie schon im ersten Teil der Abschreiber ein Liebesgedicht eingeschmuggelt hat, gibt es auch hier zwei Liebesgedichte: eines davon unvollendet, da es der letzte Text der Handschrift ist.

Der religiöse, sprachliche und kulturelle Rahmen verbindet unser Gesangbuch mit den Nachbarvölkern, sowohl mit den Kroaten, Ungarn, Österreichern, als auch mit ganz Mitteleuropa. Der lutherisch-evangelische Inhalt und der Charakter vieler Lieder verbindet es sowohl mit dem ungarischen als auch mit dem slowenischen Protestantismus im 16. Jahrhundert und mit jenem in Deutschland. Die Sprache verbindet das Gesangbuch mit der kroatischen Nachbarschaft, ein Teil der Lieder war jedoch ein Gemeingut der kaj-kroatischen und der kirchlichen Lieder von Prekmurje.

Der Ort Martjanci, wo das Gesangbuch in seiner heutigen Form entstanden ist, hieß 1365: Zentmartun, 1499: Zentmarthon, später ungarisch Mártonhely, d. i. Ort oder Dorf des hl. Martins. Im slowenischen jedoch Martjanci. Die gotische Kirche datiert aus 1392 mit den Fresken von Johannes Aquila de Rakerspurga (Radkersburg in der Steiermark). Der Ort war im 16. Jahrhundert unter türkischer Herrschaft, die Pfarre und die Kirche jedoch gehörte von 1592 bis 1672 der evangelischen Kirchengemeinschaft. Nach der Teilrekatholisierung ist die Kirche heute katholisch, im Ort lebt jedoch eine lutherisch-evangelische Minderheit, so wie in anderen benachbarten Dörfern.

Weil eine grobe Hand Anfang des 18. Jahrhunderts über die frühere Datierung und den Namen des Besitzers geschrieben und sie dadurch unlesbar gemacht hat, kann man das Manuskript nur durch die Handschrift, einige eingeschriebene Data und nach dem Papier datieren. Aus alledem geht hervor, daß die ersten drei Teile im 17., der vierte, vor allem aber der fünfte Teil jedoch schon im 16. Jahrhundert entstanden sind. Diese Behauptung stützt sich besonders auf die Schrift einiger Seiten des letzten Teiles des Gesangbuches.

Der lutherisch-evangelische Charakter des Gesangbuches ist nicht nur durch einige sprachlich bearbeitete Texte von P. Trubar, J. Dalmatin und L. Klinc (anonim) evident, sondern auch durch einige im reformatorischen Geist formulierten Aussagen und durch andere Liederübersetzungen im 4. und 5. Teil des Manuskriptes. Natürlich ist die Grundschrift der liturgischen Liedern in den ersten drei Teilen vorreformatorisch-katholisch.

Die Frage nach den Quellen des Gesangbuches ist recht kompliziert. Die älteste Liederschicht wurde weder aus dem Lateinischen, Ungarischen oder Deutschen ins Kaj-kroatische oder in die Mundart von Prekmurje übersetzt. Sowohl die ungarischen Überschriften und Melodienanzeiger, als auch die ungarischen Texte im Gesangbuch weisen deutlich auf ungarische Quellen hin. Aus welchen ungarischen Gesangbüchern die Lieder übersetzt wurden, ist nicht festzustellen. Im Cationale Catholicum aus dem Jahre 1676, das auch protestantische Texte übernommen hat, kann man jedoch eine Menge von ungarischen Vorlagen feststellen (siehe Anmerkungen). Für einige epische Texte wurden ungarische Originale direkt festgelegt.

Der Vergleich mit dem Gesangbuch der Pauliner aus dem Jahre 1644 und dem Gesangbuch von Drnjan aus dem Jahre 1687 - auch von Ščrbačić - ergibt mehrere gleiche Texte, obwohl das Gesangbuch von Martjanci viel umfangreicher und inhaltlich lutherisch-evangelisch ist. Auch die Sprache, obwohl in mancher Hinsicht dieselbe oder eine ähnliche, ist im Grunde verschieden. Das Gesangbuch ist auch mit dem Gesangbuch von Nedelišče im Übermurgebiet, 1632 eng verwandt.

Der Graphie und der Sprache des Gesangbuches widmet der Autor eine ausführliche Untersuchung und weist darauf hin, daß es in dem Gesangbuch Phoneme wie á, é, ei, ou, ő, ű gibt, die das Kaj-kroatische nicht kennt. Der Verfasser vergleicht auch die Morphologie und das Wortschatz des Gesangbuches mit dem Kaj-kroatischen.

Die literarische Tradition der handschriftlichen Gesangbücher von Prekmurje im 18. und 19. Jahrhundert umfaßt rund hundert Manuskripte, die größtenteils von katholischen Organisten aus dem Gesangbuch abgeschrieben worden sind, die seine teils konservative Sprache immer mehr der lebendigen Mundart von Prekmurje annäherten. Einige Lieder sind von evangelischen und katholischen Verfassern, besonders von Mihal Bakoš in seinem *Nouvi Gráduvál* (Sopron 1789) veröffentlicht worden.

Im letzten Kapitel seiner Abhandlung führt der Redakteur eine genaue Dokumentation auf, als Beweis für die sechzig Jahre dauernden Bemühungen um eine Ausgabe des Gesangbuches von Martjanci I.

KAZALO

Prekmurska Martjanska pesmarica	3
1. V slovstveni zgodovini in publicistiki	3
2. Sestava in vsebina MP I.	6
3. Pesniška oblika besedil v MP I	13
4. Verski, jezikovni in kulturni okvir MP I	14
5. Martjanci v času nastanka MP I	16
6. Opis rokopisa	18
7. Starost MP I	19
8. Luteranski značaj MP I	21
9. Viri Martjanske pesmarice I	23
10. Zapisovalci, prepisovalci in prevajalci MP I	32
11. Sorodnost s Pavlinsko in Drnjansko pesmarico	34
12. Zveza z Nedeliško pesmarico (1632)	37
13. Grafija in jezik Martjanske pesmarice I	39
14. Tradicija prekmurskih rokopisnih pesmaric	54
15. Šestdeset let do izdaje MP I in njen značaj	57
Opombe	62
Literatura	63
Abecedno kazalo pesmarice po delih	65
Martjanska pesmarica I	71
Prvi del	71
Drugi del	159
Tretji del	225
Četrti del	259
Peti del	329
Slikovno gradivo	359
Opombe k besedilom	373
Slovarček narečnih izrazov	391
Das ältere Gesangbuch von Martjanci in Prekmurje	395

Fotografija na ovitku: Robert Franz s posredovanjem Buenos Dias.

ISBN 961-6182-27-7

9 789616 182270

